ARTHUR HAILEY

ROTILE

ARTHUR HAILEY

ROŢILE

Traducere de VERONICA ŞUTEU



Editura COLOSSEUM
Bucureşti, 1993

Editor AUREL LIVIU NEȚOIU
Consilier editorial ADRIAN NIȚULESCU
Coperta VIOREL POPESCU

În curs de apariție

COLECȚIA KAMIKAZE

Pierre Clostermann — MARELE CIRC

Această carte extraordinară a fost considerată încă de la apariție, o „Biblie“ a aviației militare moderne, îmbinând cu măiestrie elementele romanului pasionant cu cele ale unui veritabil Cod al pilotului de vânătoare ce tinde spre perfecțiune.

Descrierea nenumăratelor misiuni de luptă, pe care autorul pilot în cadrul Forțelor Aeriene Franceze din Armata generalului De Gaulle, le-a executat în anii celui de-al doilea război mondial (Bătălia Angliei, apoi îngenuncherea totală a Lutwaffeului) este atât de dramatică și de reală, încât orice cititor se simte martor și totodată participant activ la aceste încleștări teribile.

Începând de azi, nici un vehicul nu va mai circula în oraş de la răsăritul soarelui şi până la asfinţit... Iar cele intrate pe timpul nopţii şi aflate şi în zori înăuntrul porţilor vor staţiona goale, până la ora prescrisă...

Dispoziţia Senatului dată sub Iulius Cezar în anul 44 î.e.n.

Este cu neputinţă să se mai doarmă în oraş. Vacarmul produs de circulaţia neîntreruptă a vehiculelor, pe străzile întortocheate şi strâmte, îi poate trezi şi pe morţi din somnul de veci...

Din Satirele lui Juvenal anul 117 î.e.n.

ISBN 973-96190-1-0

Arthur Hailey
WHEELS

1

Preşedintele Companiei General Motors se trezise teribil de indispus. Dormise prost toată noaptea, din pricina păturii electrice, care funcţionase cu întreruperi, făcându-l să se deştepte în câteva rânduri complet rebegit. După un ocol dat prin casă — în vârful picioarelor, în pijama şi în halat — îşi întinsese ustensilele pe o jumătate din patul său grandios, în care soţia îşi continua somnul, iar acum desfăcea mecanismul stricat. Curând, descoperi o legătură defectă la reglarea automată — cauza repetatelor neajunsuri din timpul nopţii — şi, bombănindu-i pe fabricanţii de pături pentru lamentabila calitate a produselor, o porni spre atelierul de la subsol, spre a isprăvi reparaţia începută.

Coralie — soţia — se foi în aşternut. Peste puţine minute, zornăitul ceasornicului avea să-i curme odihna şi, cu ochii cârpiţi, se va apuca de pregătirea gustării de dimineaţă.

Afară, în suburbia Bloomfield Hills — situată la vreo douăsprezece mile la nord de Detroit — zorile încă nu se arătaseră la zenit. Pe lângă necazul cu pătura, preşedintele lui General Motors — un tip costeliv, cu mişcări iuţi, şi de obicei, stăpânit — mai avea o sursă de enervare. Pe Emerson Vale. Ascultând, în surdină, buletinul de ştiri, la aparatul de radio aşezat lângă pat, printre altele auzise şi vocea detestată şi acră — dar cât de familiară! — a bătăiosului critic, îndreptată împotriva industriei de automobile.

La o conferinţă de presă, ţinută cu o zi înainte, în Washington, Emerson Vale atacase din nou ţintele predilecte: Companiile General Motors, Ford şi Chrysler; iar cum oficiile de presă probabil nu deţineau noutăţi mai senzaţionale, difuzau apriga diatribă rostită de Vale. Potrivit afirmaţiilor sale, cele trei mari industrii se făceau

vinovate de „rapacitate, uneltiri criminale şi înşelarea bunei credinţe a comunităţii, întru satisfacerea intereselor proprii". Marele lor păcat consta în neputinţa de a înlocui automobilele cu combustie internă prin altele, acţionate cu electricitate sau aburi — „cu totul realizabile" — după cum susţinea sus şi tare.

Acuzaţia nu era deloc nouă. Totuşi, Vale — cu abilitatea lui măiestrită în mânuirea presei şi a relaţiilor cu publicul — o actualizase îndeajuns ca să merite a fi răspândită.

Preşedintele celei mai mari corporaţii din lume — şi pe deasupra doctor în ştiinţe tehnice — repară duza păturii buclucaşe, cu aceeaşi minuţie cu care se consacra şi altor treburi domestice, de câte ori i-o îngăduia timpul. Când termină, făcu duş, se bărbieri, se îmbrăcă şi veni să ia micul dejun alături de Coralie.

În sufragerie, pe masă, îl aştepta ziarul „Detroit Free Press". Dar când dădu cu ochii de mutra şi numele lui Emerson Vale, tipărite pe pagina întâi, îl luă şi-l zvârli cât colo.

— Ia te uită! se miră consternată consoarta. Dar poate cu asta îţi mai răcoreşti sufletul!

Şi, vorbind, îi aşeză dinainte o gustare împotriva colesterolului, alcătuită dintr-un albuş de ou, brânză de vaci şi roşii tăiate felii, toate aşternute pe pâine prăjită.

Era o tradiţie ca soţia să pregătească micul dejun şi apoi să-l mănânce împreună, chiar şi în dimineţile când, chemat de treburi urgente, preşedintele se vedea nevoit să plece foarte devreme de acasă. Aşezându-i-se în faţă, Coralie culese ziarul de pe podea şi îl deschise.

După puţin timp vorbi.

— Emerson Vale pretinde că de vreme ce suntem în stare să trimitem oameni pe Lună şi pe Marte, s-ar cuveni ca şi industria de automobile să producă maşini ideale, care să nu mai vicieze atmosfera.

Preşedintele lăsă furculiţa şi cuţitul din mână.

— Ţii cu tot dinadinsul să-mi otrăveşti gustarea, după ce că e atât de anemică?

— Iartă-mă, dar mi se pare că ai venit otrăvit gata, se dezvinovăţi zâmbind cu blândeţe. După care urmă neclintită: Referindu-se la poluarea mediului ambiant, domnul Vale aduce citate din Biblie...

— Pentru numele lui Dumnezeu, Coralie! Unde se pomeneşte în Biblie de poluarea atmosferei?

— În vechiul testament, dragul meu.

Aţâţat de curiozitate, preşedintele mormăi:

— Dă-i drumul! Citeşte! Tot eşti pornită...

— Din prorocul Ieremia, începu calmă. „V-am adus într-o ţară a belşugului, să vă înfruptaţi din roadele şi bunătăţile puse la îndemână; dar odată ce aţi luat-o în stăpânire, aţi pângărit şi aţi prefăcut în blestem moştenirea mea". Coralie conteni lectura, mai turnă cafea pentru amândoi, iar pe urmă rosti: E deştept tipul; nimic de zis.

— Dar cine a susţinut vreodată că ticălosul e un nătâng?

În loc de răspuns, consoarta citi mai departe:

— „Industriile de automobile şi carburanţi s-au opus progresului tehnic ce ar fi dus la fabricarea unui vehicul cu energie electrică sau cu aburi. Şi aceasta, pentru binecuvântatul motiv că o asemenea maşină le-ar fi torpilat imensele investiţii făcute în motoarele cu explozie, atât de nefaste mediului înconjurător." Există ceva adevăr în ce spune? întrebă lăsând gazeta din mână.

— După Vale totul e adevărat, fireşte.

— Dar tu gândeşti altfel, nu?

— Se-nţelege.

— După tine toate sunt născociri.

— Nu tocmai, o corectă iritat. În fiecare din neruşinatele-i afirmaţii există un sâmbure de adevăr. Altfel, cum s-ar mai face ascultaţi oameni cu Emerson Vale?

— Prin urmare ai să-i respingi teoriile...

— Se prea poate să n-o fac.

— De ce nu?

— Pentru că în clipa când General Motors l-ar lua pe Vale în răspăr, tot asupră-ne am atrage anatema. Cum adică, coşcogeamite monopolul încearcă să calce în picioare un biet individ? Desigur, nici tăcerea nu ne favorizează, dar măcar ne scuteşte de răstălmăciri.

— Nu s-ar cuveni totuşi să ia cineva o poziţie?

— Ford ar putea să o facă, dacă ajunge la el vreun reporter isteţ. Dar şi când o căsca Henry gura, adăugă el rânjind, nu văd ce ziar ar cuteza să-i redea în facsimil limbaju-i înveninat.

— Să fiu în locul tău, eu, una, nu aş tăcea, decretă Coralie. Natural, dacă aş fi convinsă că am dreptate...

— Mulţumesc de povaţă, i-o reteză el, isprăvindu-şi micul dejun fără să se mai lase atras în discuţie. Însă dialogul de până atunci — cu micile înţepături administrate de Coralie cu titlu de terapie ocazională — îi prinsese bine, calmându-l în parte.

Se auzi scârţâind uşa bucătăriei, semn că femeia de serviciu sosise, adusă de şoferul lui personal. Prin urmare maşina se afla dinaintea porţii, aşteptându-l să iasă. Se ridică de pe scaun şi depuse un sărut pe obrazul soţiei.

Peste puţine minute — adică la şase şi un sfert — Cadillacul său se angaja pe Telegraph Road, în drum către autostrada Lodge, iar de acolo, spre zona Noului Centru. Era o dimineaţă aspră, de octombrie, cu un vântuleţ dinspre miazănoapte, al cărui tăiş prevestea apropierea iernii.

Detroit — oraşul motoarelor, inima industriei de automobile — se trezea la viaţă.

Tot în suburbia Bloomfield Hills, unde locuia preşedintele Companiei General Motors, dar la o distanţă de zece minute, străbătută cu avionul, un alt personaj important — vicepreşedinte la uzinele Ford — se pregătea s-o pornească spre Aeroportul Metropolitan, din Detroit. Şi el îşi luase gustarea, însă de unul singur, în biroul cu lumină difuză, unde-i fusese adusă pe o tavă, şi unde, de la cinci dimineaţa, lucrase necontenit ba răsfoind rapoarte (mai toate aşternute pe hârtie specială, albastră, după tradiţia statornicită de mărimile Companiei Ford), ba întrerupându-şi lectura, ca să dicteze magnetofonului indicaţii concise şi clare. Nici apariţia fetei din casă cu micul dejun, nici mâncatul în sine nu-i strămutase privirea de pe documentele scrise, realizând, astfel, în numai un ceas de lucru, ceea ce alţii n-ar fi putut face decât într-o zi ori mai mult.

Majoritatea hotărârilor luate se refereau fie la construirea unei noi fabrici sau la extinderea altora existente, ceea ce impunea investiţii de ordinul bilioanelor de dolari. Dealtfel, printre obligaţiile acestui cârmuitor se înscria şi aceea de a aproba sau respinge orice proiect, şi de a eşalona investiţiile după importanţă şi gradul

urgenţei. Odată, cineva îl întrebase dacă nu se simte împovărat de răspunderea de a manevra fonduri atât de uriaşe. La care el răspunsese pe loc: „Nu, fiindcă de obicei, elimin mintal ultimele trei cifre. Or, atunci, nu-mi tresare inima mai mult ca la cumpărarea unei case obişnuite."

Răspunsul spontan şi pragmatic îl oglindea în chip ideal pe acest om care ţâşnise, precum o rachetă, de la corvezile unui umil comisvoiajor de automobile, până la treapta cea mai înaltă a industriei, numărându-se astăzi printre cele douăsprezece „Căpetenii supreme". De-a lungul acestei metamorfoze, devenise şi multimilionar, însă nu fără să plătească un tribut ce-ar putea să apară incompatibil cu puterile unui om.

Într-adevăr, vicepreşedintele în chestiune trudea douăsprezece şi uneori paisprezece ore din zi, într-un ritm diabolic, şi de cele mai multe ori fără a-şi îngădui nici cea de a şaptea zi de repaos. Chiar în această dimineaţă, la ceasul când mulţi localnici îşi continuau tihniţi somnul, el avea să se afle în drum spre New York, într-un avion Jetstar, aparţinând întreprinderii şi, chiar în timpul călătoriei, ca să nu irosească o clipă, va face o analiză a desfacerii produselor, împreună cu subalternii ce-l însoţeau. La aterizare, urma să prezideze o dezbatere pe aceeaşi temă cu directorii agenţiilor regionale, iar imediat după aceea, avea o întâlnire furtunoasă cu douăzeci de comercianţi din New Jersey, care protestaseră împotriva depunerii garanţiilor şi a altor norme impuse de Companie. Ceva mai târziu, îl aştepta, în Manhattan, un prânz oficial al bancherilor, unde trebuia să ţină şi un logos, iar la sfârşitul lui urma să participe la o conferinţă de presă şi să răspundă la asaltul reporterilor.

La puţin după aceea, acelaşi avion îl va aduce înapoi, în Detroit, unde, închis în birou, avea să lucreze până se însera. Cândva, în decursul după-amiezii, şi fără să-şi întrerupă activitatea, urma să-l viziteze un frizer, ca să-l tundă. Masa de seară — luată în mansarda amenajată deasupra cabinetului său — va cuprinde şi o discuţie critică cu directorii de servicii, în legătură cu noile modele ce urmau să intre în producţie.

Iar odată plecat din sediul Companiei, mai avea de făcut un popas, la capela funerară, „Willliam R.

Hamilton“, pentru a aduce un ultim omagiu fostului său coleg, decedat cu o zi înainte, de pe urma unui infarct provocat de surmenaj.

Firma de pompe funebre „Hamilton“ era o carte de vizită obligatorie pentru „vârfurile“ din industria de automobile care, respectându-şi rangul până în clipa cea de pe urmă, treceau mai întâi pe acolo, în drum spre cimitirul de mare elită, „Woodlawn“, supranumit şi „Walhala mărimilor“.

Odată împlinită şi această îndatorire, vicepreşedintele nostru ajungea, în sfârşit, acasă — nu însă fără o mapă doldora de rapoarte, care se cereau rezolvate în dimineaţa următoare.

Pentru moment, însă, îşi terminase lucrul, aşa că, debarasându-se de tava cu de-ale gurii şi adunându-şi hârtiile, se ridică din faţa biroului. Pereţii din jur erau în întregime, capitonaţi cu rafturi de cărţi. Câteodată — dar nu şi acum — îi privea în treacăt, cu o undă de dor şi regrete; existase o vreme când citise enorm, şi în domeniile cele mai diferite. Ar fi putut deveni un adevărat cărturar, dacă norocul nu îl mâna în cu totul altă direcţie. Or fiind mereu în luptă cu timpul, abandonase lectura. Nici pentru ziarul de dimineaţă nu avea deocamdată răgaz; dar va găsi el o clipă când să se rupă de toate şi să-şi arunce ochii prin el. Îl luă, deci, împăturit cum i-l adusese fata din casă, şi-l îndesă în servietă. În felul acesta, de-abia mai târziu urma să ia cunoştinţă de atacul reînnoit al lui Emerson Vale, şi să-i zică vreo două în gând, aşa cum aveau s-o facă mulţi alţi confraţi din industria de automobile, în ziua aceea.

La aeroport, cei câţiva însoţitori se aflau în sala de aşteptare a hangarului rezervat avioanelor Companiei Ford, astfel că la sosire, îi întâmpină cu un simplu: „să mergem!“. Odată cu pornirea motoarelor, grupul celor opt se precipită în avion, care îşi începu rularea pe pistă, mai înainte ca cei din urmă urcaţi să-şi fi legat centura de siguranţă. În comparaţie cu zborurile făcute după orar, cele cu avioane particulare însemnau o mare economisire de timp. Dar cu toate minutele câştigate, cei opt instalaţi la bord nu aşteptară decolarea pentru a-şi deschide genţile cu hârţoage de pe genunchi.

Primul care vorbi fu vicepreşedintele.

— Suntem nemulţumiţi de debuşeul din luna aceasta în zona de nord-est. Cunoaştem deopotrivă de bine cifra de afaceri. Dar încă nu ştiu pricina deficitului, precum şi măsurile luate în consecinţă. În clipa când termină enunţarea ideii, avionul se desprinsese de la pământ.

Soarele se înălţase de jumătate la orizont, strecurându-şi purpura încă palidă, printre norii cei suri ce navigau repezi pe înălţimile boltei.

Sub pântecul avionului ce-şi continua urcuşul, şi la lumina primelor licăriri ale dimineţii, începea să se întrevadă conturul tot mai lărgit al metropolei şi al suburbiilor: centrul comercial din Detroit, un soi de oază în formă pătrată, un Manhattan miniatural, împresurat de străzi cenuşii, de uzine şi fabrici; de case de locuit şi autostrăzi — mai toate invadate de o crustă de murdărie, demnă de amintirea legendarului Augis, de parcă această cetate a industriei n-ar fi dispus de elementarele fonduri necesare salubrităţii. Către vest, se profila Dearborn — o porţiune blagoslovită cu mai multă verdeaţă şi grijă edilitară, care se întindea până în pragul uriaşului complex de uzine „Rouge"; iar la extremitatea estică, şi contrastând cu restul priveliştii, cartierul Grosse Pointes, smălţuit cu copaci dichisiţi — un adevărat paradis al bogaţilor. Spre sud, şi învăluită în neguri fumegoase, zona industrială Wyandotte, iar pe fluviul Detroit, Belle Isle — masivă şi greoaie, asemenea unui şlep, de un verde spălăcit, şi supraîncărcat. Dincolo de fluviu, către Canada, posomorâtul Windsor — o replică mai mică a citadelei americane vecine, însă la fel de dizgraţioasă.

În lumina crescândă a dimineţii, roiul maşinilor se îngroşa tot mai mult, inundând întregul oraş. Iar oamenii, porniţi cu zecile de mii de acasă, păreau nişte armate de furnici — sau de guzgani poate — în funcţie de optica privitorului. Lucrători, funcţionari, directori se pregăteau să-şi înceapă ziua de muncă, în nenumăratele fabrici, mai mari şi mai mici.

Aşa cum o arăta imensul panou de la încrucişarea autostrăzii Edsel Ford cu Walter Chrysler — ambele ticsite de circulaţie — producţia naţională auto, asigurată de oraşul Detroit şi tot de aici dirijată, începuse pentru ziua în curs. Redată în cifre de o şchioapă, ce se perindau

ca pe un contor de proporţii uriaşe, producţia se înregistra minut de minut, şi cu cea mai desăvârşită precizie, prin intermediul unui sistem naţional de informaţii, care nu omitea nici o maşină ieşită de pe banda de asamblare, indiferent de locul de fabricaţie. Pe moment, ecranul arăta datele adunate de la douăzeci şi nouă de fabrici, răsfirate în zona cu orar estic. Dar curând, cifrele se vor succeda tot mai vertiginos, odată ce aveau să intre în activitate şi cele treisprezece uzine din Vestul de Mijloc, plus alte şase, din California. Automobiliştii localnici urmăreau acest grafic precum medicul tensiunea arterială a bolnavului sau agentul de bursă cotele acţiunilor, zilnic încheindu-se rămăşaguri, fie pe totalul vehiculelor asamblate până în seara aceea, sau pe cel atins în zorile următoare.

Cea mai apropiată sursă de producţie se afla cam la o milă distanţă de panoul cel magic — adică în Hamtramck — unde, începând de la şase de dimineaţă, la fiece oră ieşeau peste o sută de automobile de pe benzile de montaj ale uzinelor Dodge şi Plymouth, aparţinând Companiei Chrysler.

Existase o vreme când preşedintele Consiliului de administraţie al suspomenitului trust se mai ducea să asiste la începerea lucrului ori controla personal maşinile finisate, ceea ce se întâmpla rareori în prezent, ceasul acesta găsindu-l, aidoma, altor dăţi, tot acasă, răsfoind „The Wall Stret Journal" şi sorbind din cafeaua pe care i-o adusese soţia, înainte să plece la o adunare a Asociaţiei Artiştilor Amatori. În trecut, ca director general al lui Chrysler (şi de-abia cooptat în Consiliul de administraţie), alerga ca un viezure prin uzină, pe de o parte constrâns de declinul Companiei şi descurajarea izvorâtă de aici, iar pe de alta, dornic să scape de eticheta de „conţopist" pe care o purta orice om ridicat din birourile de contabilitate şi nu din cele tehnice sau comerciale.

Sub conducerea sa, Chrysler cunoscuse şi zile bune şi rele. După o perioadă de prosperitate mai trainică — care durase şase ani încheiaţi — acţionarii începuseră să prindă curaj, pentru ca după aceea, din nou să se audă sirenele de alarmă, care n-au încetat fără drastice măsuri economice, eforturi şi sudoare din abundenţă. Mulţi ajunseseră chiar a spune că doar la ananghie — sub presiuni şi privaţiuni — se obţineau rezultatele cele mai bune la Chrysler. Oricum,

în clipa de faţă, nimeni nu se mai putea teme că, odată înscrisă în orbită, emblema lui Chrysler — steaua în cinci colţuri — nu-şi va menţine prestigiul pe mai departe. Şi asta prin propriile strădanii, fapt ce-i îngăduia preşedintelui să dea mai puţin în brânci, să cugete mai mult şi să citească ce îl interesa.

În momentul acela, tocmai descoperise furibundul atac al lui Emerson Vale, tipărit şi în „The Wall Stret Journal" — deşi mai puţin bătător la ochi decât în „Detroit Free Press". Pe el, însă, Vale îl plictisea; îl considera banal prin repetarea argumentelor. Aşa că, fără a mai zăbovi asupra turismelor lui, trecu la rubrica „proprietăţi imobiliare", care oferea ştiri mai bogate în semnificaţii. Deşi puţini o ştiau, în perioada din urmă, Chrysler acumulase un mare număr de proprietăţi, ceea ce, pe lângă diversificarea profilului, deschidea perspectiva ca în câţiva zeci de ani (sau aşa se spera!) această Companie, aflată la locul al treilea, să ajungă pe picior de egalitate cu General Motors, sau poate chiar s-o întreacă.

Până atunci, însă, după cum reflectă mulţumit preşedintele, din toate uzinele Chrysler — fie din Hamtramck sau din alte localităţi — continuau să curgă vehicule.

Şi astfel, în acea dimineaţă — ca în oricare început de zi — Cele Trei Mari Companii Auto se străduiau să-şi păstreze supremaţia, în vreme ce alta — mai mică şi mai puţin tributară lor, întregea gama produselor prin mărci ca: Ambassador, Hornet, Javelin, Gremlin, fabricate în uzinele sale din Wisconsin.

2

La o uzină de asamblare a maşinilor, situată la nord de autostrada Fisher, subdirectorul Matt Zaleski — un bărbat cărunt şi un veteran al industriei auto — jubila că e miercuri.

Nu fiindcă avea să fie scutit de dificultăţi şi de tot soiul de acrobaţii ca s-o scoată la capăt; aşa ceva nu se întâmpla niciodată.

Şi în seara aceea va porni către casă răpus de oboseală, împovărat parcă de şi mai mulţi ani decât cei cincizeci şi trei — câţi avea efectiv — şi sub impresia că mai trăise o zi în neostoitul clocot al unui cazan.

Nu o dată îşi dorea să mai poată avea energia din tinereţe — ca proaspăt angajat în uzină sau ca pilot pe bombardiere, aşa cum fusese în cel de al doilea război mondial. Şi nu o dată, evocând aceşti ani de război, îşi spunea că, deşi petrecuţi în Europa — în gura iadului, cum s-ar zice, unde dăduse şi probe de vitejie — parcă tot nu-i simţise atât de grei şi apăsători ca îndeletnicirile de acum.

Nu mai departe de astăzi, de-abia intrase în cabinetul cu pereţii de sticlă de deasupra halei de asamblare, ba încă nici nu apucase să se dezbrace de haină, când, răsfoind agenda cu sesizări de pe masa de lucru, descoperi o plângere de la sindicat ce se cerea lichidată prompt şi cu iscusinţă, ca să nu se stârnească o răzmeriţă în uzină. Şi asta nu era totul; cu siguranţă în vraful de hârtii de alături îl aşteptau şi alte ponoase: lipsuri de felurite materiale (cum se iveau zilnic); neajunsuri pe la controlul de calitate; defectarea unor utilaje, sau cine ştie ce proaspătă încurcătură, la care nu te putea duce gândul, dar care, odată apărută, fie singură ori însoţită de altele, putea să oprească lucrul la banda de asamblare şi prin urmare producţia.

Smucit şi iute din fire, Zaleski trase scaunul din faţa biroului său metalic şi se trânti pe el. Protestul arcurilor îi aminti de surplusul de kilograme adăugat în ultima vreme şi de pântecul tot mai rotofei. Cum s-ar mai strecura el acum în lăcaşul micuţ şi îngust al pilotului de pe un B-17? îşi zise cu ciudă. Cu atâtea griji şi necazuri pe cap, măcar de-ar mai fi slăbit la cântar. Dar în loc să dea jos din grăsime, parcă o aşternuse şi mai vârtos pe trupul lui scurt şi îndesat. Mai ales de când o pierduse pe Freda. De atunci, noaptea, ca să-şi facă de lucru şi să alunge urâtul, tot umbla pe la frigider şi mai ciugulea.

Dar cel puţin bine că azi era miercuri.

Mai întâi de toate se cerea rezolvată urgenţa numărul unu. Şi cum secretara încă nu apăruse, chemă singur, prin interfon, oficiul de informaţii.

De aici îi răspunse un pontator.

— Vreau să vorbesc cu Parkland şi cu delegatul comitetului sindical. Ca atare, cum sosesc trimite-i la mine, porunci el.

Parkland era ştiut ca supraveghetor în hala de asamblare. Cât despre celălalt, şi fără a-i menţiona numele se-nţelegea la cine se referise, deoarece, între timp, se aflase desigur de sesizarea trimisă. Doar într-o fabrică veştile rele se propagă cu viteza luminii.

Contemplând vraful hârtiilor neatinse, pe care în curând trebuia să le ia la citit, Zaleski reflectă cu amărăciune la piedicile atât de multe şi de diverse care ameninţau lucrul la banda de asamblare.

Pentru el, blocarea acesteia şi implicit a producţiei — indiferent din ce pricini — însemna un junghier implântat în coastă. Obligaţia sa de director adjunct, însăşi raţiunea lui de a fi, era aceea de a asigura mersul necontenit al benzii, de pe care, la fiecare minut, aluneca o maşină complet închegată. Numai pe el îl privea cum de izbutea acest lucru, prin ce dibăcii, sau de câte ori se simţea în pielea jonglerului, manevrând simultan câte cincisprezece mingi în aer. Nu măiestria sa de jongler şi nici scuzele nu-i interesau pe cei de la cârma uzinei. Ci doar rezultatele: coeficientul de realizare a normelor, producţia fizică zilnică, preţul de fabricaţie. În schimb, dacă se poticnea banda, avea ce-şi auzi Matt Zaleski. Fiecare minut de oprire însemna o maşină pierdută, un deficit irecuperabil, o stagnare de două sau trei minute costând mii de dolari, pentru că în tot acest timp, salariile şi celelalte cheltuieli aferente se cereau achitate.

Dar cel puţin bine că azi era miercuri.

Clinchetul telefonului interior prefaţa o comunicare.

— Cei chemaţi sunt pe drum către dumneavoastră, domnule Zaleski, anunţă un glas, la care el mormăi un răspuns monosilabic.

De ce se bucura Matt Zaleski că azi este miercuri? Pentru o pricină cum nu se poate mai simplă: miercurea se afla la o distanţă de două zile faţă de luni şi de vineri. Or lunea şi vinerea puteai să înnebuneşti de pe urma absenţelor. În nici o zi a săptămânii nu lipseau atâţia lucrători — dintre cei angajaţi cu ora — ca lunea şi vinerea. Explicaţia era următoarea: după plata salariilor,

care se făcea joia, o mulţime de muncitori se dedau la băut sau la droguri, şi aşa o ţineau până duminica seara, încât lunea rămâneau acasă să-şi facă somnul ori să se dezmeticească din mahmureală. În felul acesta, lunea şi vinerea orice necaz din uzină pălea în faţa imensei greutăţi de a menţine ritmul producţiei în ciuda puhoiului de absenţe. Se mutau oamenii dintr-un loc într-altul precum piesele pe o tablă de şah. Mulţi erau strămutaţi de la tactul obişnuit de muncă, pentru a face cu totul altceva decât până atunci. Astfel, un lucrător deprins să strângă doar piuliţele roţilor se putea trezi montând aripile din faţă, fie după o sumară iniţiere sau, aşa cum se întâmpla deseori, fără nici o îndrumare anterioară. Alţii, recoltaţi la iuţeală de la diverse corvezi — cum erau hamalâcul sau măturatul pe jos — suplineau restul golurilor. Existau cazuri când noii chemaţi trebuiau să înveţe la repezeală rolul lor temporar, după cum şi prilejuri când roboteau opt ore neîntrerupte, pentru ca, în cele din urmă, să fixeze furtunul de încălzire sau o piesă similară tocmai pe dos. Rezultatul era lesne de bănuit. Multe din automobilele ieşite pe bandă lunea sau vinerea erau făcute de mântuială, cu buclucuri gata asigurate pentru viitorii beneficiari, aşa încât, cei care ştiau în ce condiţii precare luaseră fiinţă, se fereau ca de foc să le cumpere. La fel şi unii concesionari de reprezentanţe din oraşele mari care, cunoscând taina şi bucurându-se de un anumit ascendent — graţie importantelor desfaceri înlesnite uzinei — insistau ca maşinile destinate clienţilor de elită să fie negreşit fabricate joia, marţea sau miercurea. Până şi clienţii avertizaţi cereau acest lucru. Pentru aceleaşi binecuvântate motive, automobilele rezervate directorilor din uzină sau prietenilor acestora erau programate tot pentru una din aceste zile de la mijlocul săptămânii. Uşa de la biroul lui Zaleski se deschise pe neaşteptate şi în pragul ei apăru Parkland — supraveghetorul somat — care intrase fără a mai ciocăni.

Parkland era un bărbat de peste treizeci şi cinci de ani, lat în umeri şi ciolănos. De-ar fi trecut printr-o facultate, avea toate premisele să devină fundaş la fotbal sau, ajuns într-o funcţie înaltă, cu siguranţă şi-ar fi impus autoritatea — ceea ce nu se putea spune despre orice confrate de-al său. Chiar acum era limpede că se aştepta la o neplăcere şi

era pregătit s-o înfrunte. Arăta mânios la chip, iar sub falca dreaptă subdirectorul observă o vânătaie cât toate zilele.

Ignorând modul în care-şi făcuse intrarea — dând buzna, fără să bată la uşă — Matt Zaleski îi făcu semn să se aşeze pe scaun.

— Stai jos şi calmează-te, îi zise privindu-l în ochi pe deasupra biroului. Vreau să aud şi din gura ta cum s-au petrecut lucrurile. Dar vezi, nu încerca să mă duci, fiindcă din cele citite aici — şi arătă agenda cu sesizări — e limpede că ne-ai dat o belea pe cap.

— Ba pă naiba! protestă Parkland închiondorându-se duşmănos şi aprinzându-se ca focul la faţă. Care-i beleaua? Că l-am dat afară pe unul pentru că m-a pocnit? Ei bine, află că n-am de gând să-l primesc înapoi şi. dac-ai fi cât de cât nepărtinitor şi curajos, ai ţine cu mine.

Când vorbi iar, vocea lui Matt Zaleski semăna cu un răget de animal — o deprindere căpătată de-a lungul anilor petrecuţi în vacarmul uzinei.

— Încetează cu gugumăniile! urlă cu tăioasă autoritate. Doar n-avea de gând să-i scape situaţia de sub control. Totuşi, în următoarea secundă, adoptă un ton mai domesticit. Ştiam eu ce spun când te-am poftit să te domoleşti. Când o sosi momentul, numai eu hotărăsc cu cine ţin şi de ce. Dar până atunci nu-mi înşira verzi şi uscate despre curaj şi nepărtinire. Ne-am înţeles?

O clipă, ochii lor se întâlniră ca două pumnale scăpărătoare. Ca până la urmă, tot Parkland să şi-i aplece.

— E limpede, Frank, zise Matt. Acum s-o luăm de la capăt. Spune-mi exact cum a fost.

Zaleski îl cunoştea de mult timp ca un supraveghetor plin de zel şi îndeobşte corect cu lucrătorii în subordine. Numai o situaţie cu totul excepţională putea să-l scoată din matcă, după cum îl vedea acum.

— Totul a pornit de la devierea unei poziţii de lucru la bandă, începu Parkland. Puştiul cu pricina lucra la fixarea barei de direcţie. E unul proaspăt angajat, cred, fiindcă se tot înghesuia în cel de alături. Şi atunci am vrut să îndrept neajunsul.

Zaleski asculta clătinând din cap, ca unul ce ştia cum se petrec lucrurile. Nu o dată se întâmpla ca un muncitor aşezat într-un anumit tact al benzii să întârzie câteva

secunde la fiecare operaţie şi, odată cu perindarea maşinilor, să-şi schimbe poziţia de lucru, ajungând la un moment dat, în perimetrul colegului care avea de executat următoarea operaţie. Natural, când un supraveghetor observa interferarea produsă, căuta să corecteze eroarea, ajutând lucrătorul în cauză să-şi reia locul iniţial.

— Şi ce-ai făcut? întrebă Zaleski curios.

Dar înainte ca Parkland să-şi continue relatarea, uşa biroului se deschise din nou şi în prag apăru delegatul comitetului sindical — un bărbat mititel, cu o faţă trandafirie, cu ochelari cu lentile groase şi cu un aer oarecum aferat. Se numea Illas — el însuşi fost lucrător la bandă, până la alegerile sindicale ţinute cu câteva luni în urmă.

— Bună dimineaţa, îl salută el pe Zaleski, spre Parkland moţăind doar din cap.

Subdirectorul îl pofti tacit să ia loc pe un scaun.

Tocmai ajungeam la miezul problemei, îl informă el.

— Aţi economisi o mulţime de timp dacă aţi citi sesizarea, sugeră Illas.

— Am citit-o. Dar câteodată îmi place să ascult şi versiunea impricinatului. Şi spunând aceasta, Zaleski făcu semn către Parkland să-şi urmeze istorisirea.

— Văzând cum stă treaba, am chemat un lucrător şi i-am zis: „Ajută-mă să-l aduc pe om la locul lui la bandă".

— Asta-i o minciună sfruntată! interveni delegatul sindical, aplecându-se acuzator înspre Parkland. Apoi, răsucindu-se, se adresă subdirectorului. Nu astea i-au fost cuvintele, ci: „ajută-mă să-l aduc pe ţângăul ăsta la locul lui de la bandă!" Or întâmplarea face ca muncitorul la care se referea spunându-i „ţângăul ăsta", să fie un negru, pentru care acest termen e o insultă.

— Ia te uită dom'le! tună Parkland, în al cărui glas se simţea deopotrivă mânia şi sila. Crezi cumva că-mi vii cu vreo noutate? Că în atâta vreme de când trudesc în uzină n-am învăţat cum să folosesc un cuvânt ca să nu jignesc?

— Şi totuşi ai insultat un om, nu?

— S-ar putea. Nu zic da categoric, fiindcă, sincer să fiu, nu-mi amintesc. Şi chiar de s-a întâmplat, nu a fost cu intenţie. Ci o scăpare. Şi atât.

Delegatul ridică din umeri.
— Mă rog, o aduci din condei după cum îţi place.
— Ba deloc, ticălosule!
Illas sări în picioare ca ars.
— Domnule Zaleski, sunt venit într-o calitate oficială... reprezint sindicatul lucrătorilor din uzina de automobile. Dacă mi se vorbeşte în felul acesta...
— Nu, n-o să ţi se mai vorbească, îl potoli celălalt. Ia loc pe scaun, şi te-aş ruga să nu-l mai faci pe supraveghetor mincinos.
Într-un gest de exasperare, Parkland îşi lovi pumnul vânjos de biroul metalic.
— Am spus că n-o aduc din condei, şi aşa e. Chiar mai mult: flăcăul vizat nici nu s-a sinchisit de felul cum i-am vorbit, sau cel puţin nu s-a arătat ofensat până nu s-a stârnit toată zarva.
— Nu e tocmai aşa; versiunea *lui* sună altfel, se interferă din nou Illas.
— Acum o suna, după câte s-au întîmplat. Dar ascultă-mă, Matt, se întoarse Parkland spre Zaleski. Lucrătorul ce-o luase razna la bandă i-un puşti. Un copilandru negru de vreo şaptesprezece ani. Nu am nimic cu el. Adevărat, e cam molatec la lucru, dar conştiincios. Am şi eu un frate de vârsta lui, şi când mai calcă în străchini, mai zic şi eu „ce face ţângăul-ăsta". Dar nimeni nu se simte călcat pe coadă. Aşa cum s-a întâmplat şi aici, până nu şi-a vârât celălalt nasul. Adică nenorocitul de Newkirk.
— Vasăzică recunoşti că i-ai spus „ţângăul ăsta"? se încăpăţână Illas.
— Bine, bine, i-a zis, concedă subdirectorul plictisit. Admitem cu toţii acest lucru.
Matt Zaleski se stăpânea din răsputeri, ca dealtfel întotdeauna când se iveau în uzină incidente cu substrat rasial. În realitate, şi el era ros de prejudecăţi segregaţionale, şi încă foarte înrădăcinate, pe care şi le formase în suburbia Wyandatte, unde văzuse lumina zilei. Majoritatea localnicilor îi dispreţuiau pe negri, în care nu vedeau decât nişte leneşi şi zurbagii. La rândul lor, şi aceştia îi detestau pe localnici, iar duşmăniile de demult mai dăinuiau şi azi în Detroit. Silit de împrejurări, Zaleski învăţase să-şi înăbuşe resentimentele; doar nu era să şi le

afişeze într-o uzină în care lucrau atâţia angajaţi de culoare; sau cel puţin nu oricând. Chiar adineaori, după ultima intervenţie a delegatului sindical, fusese ispitit să-i răspundă: „Şi ce dacă i-a zis ţângău? Ce mare crimă a comis? Când un supraveghetor îi porunceşte să-şi respecte ritmul de lucru, trebuie să-l asculte, nenorocitul". Şi totuşi se stăpânise, ştiind că, odată rostite, cuvintele vor fi repetate, agravând poate şi mai mult situaţia. În schimb mormăi altceva:

— Important este ce a urmat.

— În sfârşit! exclamă Parkland. Credeam că nu mai ajungem la asta. Când aproape se potoliseră lucrurile, şi-l trecusem pe muncitor la locul reglementar, hop că apare şi namila aia de Newkirk.

— Un alt negru, specifică Illas.

— Newkirk lucra mult mai departe, la bandă. Aşa că nu auzise cele întâmplate. Dar se vede că i-a raportat cineva, fiindcă m-am trezit cu el, strigându-mi în gura mare că sunt un porc rasist, şi mi-a altoit un pumn. Spunând acestea, Parkland îşi duse mâna la maxilar, care între timp se mai umflase, şi arăta şi mai vânăt.

— L-ai lovit şi tu? îl chestionă Zaleski cu asprime.

— Nu.

— Cel puţin bine că ai dat dovadă de un pic de judecată.

— Şi încă cum! se zborşi Parkland. L-am concediat pe nemernic. Atunci. Pe loc! Doar unde s-a mai pomenit să loveşti un supraveghetor fără să dai socoteală? Aşa ceva nu se poate.

— Asta rămâne de văzut, se amestecă Illas. Foarte mult depinde de natura împrejurărilor şi a provocării.

Matt Zaleski îşi trecu o mână prin păr; erau zile când se mira singur cum de nu chelise complet. În mod normal, tot acest tărăboi trebuia să cadă pe capul lui McKernon, directorul plin. Numai că astăzi McKernon nu era de găsit. Se afla la o depărtare de zece mile, la sediul Companiei, unde se discuta despre Orion — noul tip de turism ce se zămislea în cea mai desăvârşită taină. Câteodată, Zaleski avea impresia că McKernon începuse să se cam spele pe mâini de răspunderi, să bată în retragere. Şi asta nu de acum, ci de şase luni, şi făţiş,

lăsându-l pe el să se descurce cu toate, ceea ce nu era nici corect nici plăcut. Măcar de avea să-l urmeze în funcţie! Dar asta nu putea să se întâmple. Iar Zaleski o ştia. Doar fusese chemat şi încunoştiinţat de aprecierea oficială — aşa cum era scrisă negru pe alb pe hârtia volantă din mapa de piele a vicepreşedintelui cu sectorul Producţie, care o ţinea la îndemână, chiar pe masa de lucru, spre a o cerceta de câte ori se făceau avansări sau alte numiri. Din fişa lui personală — cu fotografie şi tot soiul de date — Matt spicuise: „Angajatul corespunde întru totul actualei funcţii administrative".

Or această caracterizare, formală şi onctuoasă, nu era altceva decât „un sărut de adio" — după cum o ştiau toţi cei chemaţi să-şi spună cuvântul în treburile Companiei. Într-o formare strict realistă, acelaşi lucru suna cam aşa: „Acest om a atins cea mai înaltă treaptă ierarhică, unde va rămâne, probabil, până la anii de pensionare. Dar sub nici un cuvânt nu va mai fi avansat."

Potrivit regulamentului, o dată ce pe fişa unui angajat apărea această pecete fatală, trebuia negreşit să i se aducă la cunoştinţă; măcar acest drept îl avea. Aşa aflase şi el, cu câteva luni în urmă, despre osânda de a rămâne pe veci în postul de subdirector. La început, perspectiva îl rănise, dar pe măsură ce se obişnuise cu ea, pricepu, în sfârşit, cum de ajunsese aici: el, Matt Zaleski, era un ultim exemplar perimat dintr-o pepinieră secătuită, din care nu se mai selectau cadre pentru posturi de frunte. Drumul parcurs de el, pornind de la muncitor, apoi maistru, şef de echipă, dispecer şi, în cele din urmă, director adjunct, nu mai era cel străbătut de actualii diriguitori ai uzinei. El nu avusese o licenţă, ba nici liceul nu-l terminase, la începutul celui de-al doilea război mondial. De-abia pe urmă l-a absolvit — sprijinit de armată şi urmând cursurile serale — iar imediat după aceea începuse urcuşul pe scara ierarhică, fiindcă fusese ambiţios, ca mai toţi din generaţia sa, trecuţi prin măcelul din Europa şi atâtea primejdii. Totuşi, aşa cum singur o recunoştea mai târziu, irosise o groază de timp, iar adevărata sa împlinire se lăsase mult aşteptată. Candidaţii la funcţii înalte erau atunci, ca şi acum, proaspeţii absolvenţi, tineri isteţi şi plini de nerăbdare, care de pe băncile facultăţii plonjau direct în birourile de sus.

Dar asta nu-l îndreptăţea pe McKernon să se spele pe mâini — fie şi fără voie — de răzmeriţa iscată. De fapt, Zaleski ar fi fost pe deplin îndreptăţit să pună mâna pe telefon şi să-l cheme. Şi totuşi nu se putea decide s-o facă.

Mai întâi dintr-o mândrie ascunsă, mărturisită doar sieşi; în definitiv putea şi el să descurce iţele, la fel de onorabil ca şi McKernon, dacă nu chiar mai bine; şi apoi pentru că intuia că nu e timp de pierdut.

— Care-s pretenţiile sindicatului? îl întrebă brusc pe Illas.

— Păi să vedeţi; am discutat cu preşedintele nostru...

— Să lăsăm deoparte ce-aţi discutat, i-o taie subdirectorul. Şi eu şi dumneata ştim că trebuie să întreprindem ceva; aşa că spune-mi la ce v-aţi fixat?

— Mă rog, foarte bine, concedă delegatul. Ne-am stabilit la trei lucruri. Primul — reprimirea imediată a lui Newkirk, cu plata salariului pe timpul concedierii. Al doilea — prezentarea scuzelor de rigoare celor doi insultaţi. Iar al treilea — destituirea lui Parkland din postul de supraveghetor.

Parkland, care între timp se reaşezase pe scaun, sări ca un arc scăpat brusc din chingă.

— Ia te uită drăcie! Da modeste pretenţii aveţi! Mi-ar place să aflu — numai aşa, ca chestie — când ar trebui să-mi cer scuze? Înainte de a fi mătrăşit sau pe urmă? zise în derâdere.

— Nu *tu* va trebui să prezinţi scuzele, ci Compania, printr-un reprezentant oficial, preciză Illas. De-o să ai bunul simţ să ţi le alături şi pe ale tale, n-ai decât. Te priveşte!

— Vezi bine că mă priveşte. Numai să nu stea oamenii să m-aştepte să fac una ca asta, c-or să le sece ochii până vor apuca să vadă minunea.

— De-ai fi stat să cugeţi şi tu mai mult, n-ai fi dat de belea, îl dojeni subdirectorul.

— Nu cumva vrei să spui că eşti de acord cu toate prăpăstiile astea? se răsti Parkland arătând către Illas.

— Deocamdată nu mă pronunţ. Ci doar cumpănesc. Nu mă satisfac însă informaţiile voastre. Şi, spunând aceasta, se întinse după telefonul din spate, formă un număr şi aşteptă.

— Care e situaţia pe acolo? întreabă când i se răspunse.

— Tu eşti, Matt? îl iscodi o voce aproape şoptită.

— Da, eu.

Peste cuvintele interlocutorului — rostite cu vădită reţinere — Zaleski auzi larma de la parterul uzinei şi, ca întotdeauna, se întrebă cu mirare cum de-o îndurau oamenii, în trudnica lor existenţă de zi cu zi. Cât despre el, chiar în anii cât lucrase la banda de asamblare — înainte de a beneficia de un birou oarecum izolat — nu ajunsese să se deprindă cu vacarmul din jur.

— Situaţia este cam tulbure, Matt, continuă cel de la capătul firului.

— Fii mai exact!

— Răzvrătiţii au cârma în mână. Dar, te rog, să nu spui că ai aflat de la mine...

— N-am obiceiul... precum bine ştii...

Cu toate că se răsucise aproape complet pe scaun, îi simţea pe cei din birou cum îl urmăresc curioşi, spre a-i surprinde orice reacţie zugrăvită pe chip. Poate ghiciseră, deşi nu prea vedea cum, că vorbeşte cu Stan Lathruppe — supraveghetor de culoare şi unul din cei maximum şase angajaţi ai uzinei pe care-i respecta fără nici o rezervă: lucru ciudat, chiar paradoxal, ţinând seama că în viaţa particulară, Lathruppe era un militant bătăios. Dar la uzină se dovedea un slujbaş destoinic, încredinţat că prin atitudine cumpătată îşi putea ajuta mai bine confraţii decât prin acte anarhice. Prin asta îşi dobândise şi preţuirea lui Zaleski care, la început, nu avusese ochi să îl vadă. Din păcate însă pentru Companie, existau prea puţini supraveghetori sau directori negri, în raport cu numărul muncitorilor de aceeaşi rasă. S-ar fi cuvenit să fie mai mulţi, aşa cum fiecare o ştia. Uneori, când se putea scutura de prejudecăţi, Matt se întorcea împotriva celor de la conducere. Dacă domnii cei mari, îşi zicea cu năduf, ar fi privit lucrurile în perspectivă — cum le-o impunea de fapt rolul — iar în decada 1940—50 ar fi instituit un program de pregătire profesională a negrilor, astăzi, Stan Lathruppe n-ar mai fi fost o pasăre rară, ci împresurat de mulţi alţii ca el. Dar aşa, era unul singur, spre paguba tuturor.

— Ce se coace? se interesă Zaleski.

— Mi se pare o grevă.

— Când?

— Probabil la pauză. S-ar putea şi mai înainte, deşi nu prea cred.

Supraveghetorul negru vorbea atât de încet, încât celălalt de-abia îl auzea. Zaleski ştia în ce postură ingrată se află, la care se adăuga şi neajunsul de a folosi telefonul instalat chiar alături de banda de asamblare — sub ochii vrăjmaşului, cum s-ar zice. Lathruppe era un stigmatizat. Unii muncitori, refractari şi faţă de superiorii de aceeaşi culoare, îl socoteau vândut albilor — o învinuire lipsită de orice temei. Dar cum totuşi îl urmărea, Zaleski căută să fie cât mai concis, spre a nu-i agrava şi mai mult situaţia.

— Are vreo explicaţie amânarea?

— Da. Cer grevă generală.

— Au început şuşoteala?

— Şuşoteală? Bat tobele ca în junglă.

— Nu i-a prevenit nimeni că-i ilegal ce încearcă?

— Asta ce glumă mai e? Mai ai vreuna la fel, că îmi place?

— Nu, nu mai am, suspină Zaleski. Şi, după un „mulţumesc", repuse telefonul în furcă.

Aşadar intuiţia nu-l înşelase. Nu avea vreme de irosit, deoarece o gâlceavă cu substrat rasial răbufnea ca o dinamită cu fitil foarte scurt. Dacă se ajungea într-adevăr la o grevă, puteau trece zile în şir până la aplanarea ostilităţilor şi reluarea activităţii. Chiar în ipoteza când numai negrii părăseau lucrul, sau o parte din ei, producţia tot se dădea peste cap. Or menirea lui era tocmai aceea de a o menţine cu orice preţ.

Citindu-i parcă în cuget, Parkland îl suplică:

— Nu te lăsa intimidat, Matt! Să zicem că unii vor înceta lucrul şi o să dăm de bucluc. Dar câteodată merită să suferi pentru o idee.

— Da, uneori da, recunoscu celălalt. Toată dibăcia e să ştii însă când şi pentru care idee...

— Pentru nepărtinire, să zicem, de care oricine trebui' să dea dovadă, fie muncitor sau chiar mare ştab. Parkland vorbea cu aprindere, încovoiat peste biroul lui Zaleski, şi doar la răstimpuri aruncând o ocheadă spre delegatul de alături. Recunosc, sunt aspru cu cei de la bandă, fiindcă aşa mi se cere. Supraveghetorul stă în bătaia armei; în el

lovesc toţi. De aici, de sus, tu şi cu ceilalţi ne înghiontiţi întruna să dăm producţie, cât mai multă producţie; şi dacă izbutim să vă mulţumim pe voi, tabără ăi de la controlul de calitate, care ne trâmbiţează să scoatem maşini mai bune, chiar dacă le facem mai repede. Apoi vin muncitorii — printre care unii ca Newkirk — iar supraveghetorul e nevoit să-i înfrunte. Câteodată se poticneşte şi mai apelează la sindicat; alteori se descurcă singur. E o muncă grea, după cum bine ştii, şi de aceea sunt aspru. Altfel m-aş duce pe copcă. Cu toate astea, niciodată n-am arătat părtinire. Nu m-am purtat cu un muncitor negru altfel decât cu unul alb, nici n-am făcut pe plantatorul cu biciul în mână. Cât despre pacostea ce m-a adus aici, singura imputare ce mi s-ar putea face e că i-am spus „ţângău" unui puştan negru. Nu l-am pus la cules de bumbac sau la lustruit de pantofi, nici nu i-am zis „cioară", ori vreun alt cuvânt jignitor. Ci l-am ajutat să-şi facă munca aşa cum trebuie. Şi încă ceva. Chiar de m-a luat gura pe dinainte şi i-am zis „ţângău", sunt gata să-mi cer scuze, fiindcă, sincer, îmi pare rău. Dar nu şi lui Newkirk. El va rămâne concediat. Altfel, dacă scapă basma curată după ce a pocnit un superior, numai fiindcă aşa i-a venit lui, n-ai decât să atârni o năframă într-un băţ şi s-o vânturi prin fabrică, în chip de adio de la orice supunere şi disciplină a muncitorilor. Iaca de ce susţin să te arăţi nepărtinitor.

— În anumite privinţe ai dreptate, recunoscu Matt, căinându-l în sine pe Parkland pentru umilinţa ce-l aştepta; el, care dintre toţi supraveghetorii ţinuse întotdeauna cu negrii! Ce părere ai de toate acestea? îl întrebă pe Illas după un răstimp.

Delegatul sindical îl privi fără nici o expresie prin lentilele groase ale ochelarilor.

— V-am anunţat hotărârea noastră, domnule Zaleski...

— Şi dacă n-am s-o accept, sprijinindu-l pe Frank, după cum mi-a arătat că s-ar cuveni, atunci ce-o să urmeze?

— Vom fi siliţi să ne adresăm comisiei de litigii, ripostă Illas ţanţoş.

— Mă rog, e dreptul dumneavoastră, conveni subdirectorul, clătinând din cap. Numai că tratativele „ca la carte" pot ţine treizeci de zile, dacă nu şi mai mult. Deocamdată, îşi vede toată lumea de lucru?

— Se-nţelege. Aşa cum se specifică în contractul de...

— Nu-i nevoie să-mi înşiri ce prevede contractul, tună Matt. Acolo scrie ca fiecare să-şi continue munca pe timpul negocierilor. Or în clipa de faţă o grămadă din oamenii dumitale sunt gata să-şi ia tălpăşiţa fără a se sinchisi de clauzele contractului.

Pentru prima dată de la venire, Illas părea încurcat.

— Sindicatul muncitorilor din industria de automobile nu încurajează o grevă ilegală.

— Atunci opreşte-o, lua-o-ar dracu s-o ia!

— Dacă ce-mi spuneţi e adevărat, voi discuta cu unii de-ai noştri...

— Cu vorba nu ajungi la nimic. O ştim deopotrivă de bine. Şi, privindu-l pe delegat, observă cum faţa-i trandafirie se cam gălbejise. Natural, nu-i surâdea să înceapă tocmeala cu negrii în actuala lor fierbere. În asemenea situaţii, până şi sindicatul se afla într-o mare dilemă. Pe de o parte, dacă nu izbutea să le dea satisfacţie răzvrătiţilor de culoare, conducătorii organizaţiei erau acuzaţi de prejudecăţi rasiale şi priviţi ca nişte „lachei ai administraţiei", iar de-i apăra excesiv pe negri, risca să încalce hotarul ilegalităţii, trezindu-se părtaş la o grevă interzisă chiar de statutul de care făceau caz. Iar astfel de greve însemnau o nenorocire pentru unii fruntaşi sindicali cum erau Woodcock, Fraser, Greathouse, Bannon şi alţii, ce-şi câştigaseră mare faimă datorită dârzeniei arătate la tratative, aplanării conflictelor prin procedee abile, şi respectării convenţiilor încheiate. De aceea întreruperea lucrului peste capetele şi hotărârea lor le ştirbea autoritatea cuvântului, slăbindu-le simţitor poziţia la orice viitoare negociere.

— Fii sigur că n-o să te felicite nimeni pentru greva care se pregăteşte, continuă Zaleski, adresându-se delegatului. Şi nu există decât o singură posibilitate prin care s-o stăvilim: să luăm aici şi pe loc o hotărâre, iar apoi să ne ducem în hală să le-o anunţăm.

— Depinde însă de hotărâre, replică Illas sceptic deşi, în realitate, era receptiv la sfatul primit.

Cât despre măsurile la îndemână, Zaleski se şi fixase la unele, poate nu pe placul celorlalţi doi, cum nici pe al lui nu erau, dar ce putea face? Blestemate vremuri mai apucase! reflectă cu amărăciune. Auzi, să-ţi calci

demnitatea şi convingerile în picioare! Şi asta numai ca să meargă uzina...

— Nu va fi nimeni concediat, anunţă brusc. Newkirk se va întoarce la lucru. Dar de azi înainte să-şi folosească labele doar la muncă. Un lucru să-ţi fie clar şi dumitale şi lui, urmă scrutându-l pe Illas fără înconjur. Dacă se mai repetă figura de azi, l-am zburat din uzină. Dealtfel, am să-i spun câteva înainte de a se întoarce la bandă.

— Va primi salariul pe timpul cât a fost suspendat? întrebă delegatul cu o undă de zâmbet triumfător.

— Se mai află aici?

— Se-nţelege.

Zaleski şovăi un moment, după care aprobă din cap, înciudat.

— Fie. Să i se dea banii, cu condiţia să-şi termine tura. Cât despre înlocuirea lui Frank, nici nu poate fi vorba. Şi, întorcându-se către Parkland, îi porunci: Tu vei face precum ai făgăduit. Vei vorbi cu flăcăul, explicându-i că a fost o scăpare din parte-ţi.

— Mai exact, îi vei cere scuze, îl incită Illas.

Din ochii lui Parkland ţâşneau săgeţi veninoase spre amândoi.

Cârpe nenorocite ce sunteţi! Vă daţi după degete!

—. Hei! Ia-o cu binişorul! îl somă subdirectorul.

— Ba pe dracu! şuieră Parkland, care se ridicase în picioare, dominându-l pe Zaleski cu trupu-i vânjos. Asta-i deviza ta, continuă el, de parcă scuipa cuvintele peste biroul despărţitor; tu iei lucrurile „cu binişorul" şi te dai înapoi, pentru că eşti prea laş să aperi o cauză dreaptă.

— Destul cu insultele! răcni Matt împurpurat de mânie. Nimeni nu mă sileşte să ţi le înghit. Mă auzi?

— Da, te aud, rosti Frank cu suprem dispreţ în priviri şi pe chip. Numai că nu-mi place nici ce aud nici ce văd.

— În acest caz, poate vrei să-ţi iei valea!?!

— Mai ştii? Oi găsi poate în altă parte un aer ceva mai curat.

După o scurtă şi apăsătoare tăcere, Zaleski mormăi:

— N-ai să găseşti. Fii pe pace! Sunt vremuri când peste tot respiri acelaşi aer spurcat.

Acum, după ce răbufnise, putea să judece iar la rece. Desigur, pe Frank n-o să-l concedieze. De ce ar fi făcut-o? Ca să adauge la o nedreptate încă una, mai mare? În afară

de asta, supraveghetori competenţi nu găseai la tot pasul. Dealtminteri şi Parkland, cu toate ameninţările proferate, nici că se gândea să renunţe la slujbă — lucru pe care Zaleski mizase de la bun început. Întâmplător, îi cunoştea situaţia de acasă — nevoile ce se cereau acoperite cu un salariu sigur şi permanent — plus că nu se îndura el să dea cu piciorul la vechimea acumulată în uzină. Şi totuşi, flecăreala sa despre laşitate îl duruse nespus. La un moment dat, chiar simţise nevoia să-i strige cum că dumnealui — aprig şi bătăios cum ţinea să se arate — nu era decât un mucos de vreo zece ani când el, Matt Zaleski, executa misiuni grele pe bombardierele din Europa, veşnic ameninţat de o schijă mare şi colţuroasă, care putea sfârteca fuselajul şi propriul său trup, zdrobindu-i pântecele ori faţa: sau întrebându-se mereu dacă nu cumva avionul se va prăbuşi mistuit de flăcări, de la 25 000 de picioare, după cum le vedea pe atâtea din divizia a opta aeriană... „Ca atare gândeşte-te bine, fiule, pe cine acuzi de laşitate, şi adu-ţi aminte cu eu sunt chemat — şi nu tu — să asigur bunul mers al uzinei, indiferent cât venin îmi fac pentru asta!"

Aşa ar fi vrut să i-o spună, şi totuşi se stăpânise, socotind că o parte din argumente ţineau de trecut, şi deci erau perimate; apoi, însăşi valorile şi ideile căpătaseră alte sensuri — confuze şi absurde — iar laşitatea împrumuta la rându-i mai multe aspecte, şi poate Frank avusese dreptate — măcar parţial.

Dezgustat de el însuşi, se adresă celor doi:

— Să coborâm şi să isprăvim odată cu asta.

Părăsiră biroul — Zaleski în frunte, urmat de delegatul sindicatului şi de Parkland, încă spumegând de mânie — şi o luară pe scara metalică ce ducea la parterul uzinei. O clamoare aproape demenţială îi izbi de la primii paşi.

Ultima treaptă se afla nu departe de capătul benzii, unde o serie de piese, proaspăt confecţionate, se sudau şi se nituiau pe şasiurile viitoarelor automobile. Aici, zgomotul era atât de asurzitor, încât până şi lucrătorii — înşiraţi la distanţe infime unii de alţii — trebuiau să-şi apropie capetele şi să răcnească, spre a se face auziţi. Deasupra şi în jurul lor, jerbele de scântei, ţâşnind de sub ciocanele de nituit şi de la aparatele de sudură, formau adevărate explozii de artificii, albe-aurii, peste care se

ridica şuieratul neîntrerupt al aerului comprimat din instalaţia de alimentare a uneltelor. Iar în centrul uriaşei hale şi al întregii activităţi se afla banda de asamblare, înaintând lent de tot, ca un monstru sacru purtat pe sub ochii cuvioşilor veniţi să se prosterneze.

Cei trei îşi continuau drumul — Zaleski în pas cu delegatul sindical, care i se alăturase, iar Parkland mergând în urmă. Şi cum se mişcau mult mai iute ca banda de asamblare, în drumul lor întâlneau maşini tot mai conturate ca formă. Astfel, şasiurile văzute acum, urmau să alunece sub carcasele ce le aşteptau mai în faţă, unde se îngemănau în aşa zisul „sărut nupţial" — după cum îl botezaseră lucrătorii. Subdirectorul era numai ochi, scrutând, ca întotdeauna, operaţiile cele mai importante.

La trecerea lor, unele capete se înălţau, altele se întorceau; câteva chiar schiţară saluturi, deşi nu prea multe. În schimb, privirile — fie ale albilor sau ale negrilor — erau mai toate sanchii. Zaleski sesiză freamătul şi revolta din atmosferă. Dar asta se mai întâmpla prin uzine, câteodată fără nici un motiv, alteori dintr-o nimica toată, ca un clocot ascuns ce-şi căuta cale de răbufnire. Era aşa zisa reacţie la monotonia exagerată — după diagnosticul sociologilor. Delegatul sindical îşi luase o mutră acră şi gravă, vrând să arate cum că numai din obligaţie se pusese bine cu administraţia şi nicidecum de plăcere.

— Cum te simţi acum când nu mai lucrezi la bandă? îl întrebă Matt.

— Bine, ripostă scurt.

Şi celălalt îl crezu. Mulţi dintre vizitatorii uzinelor de automobile plecau cu impresia că truditorii de aici s-au deprins cu vacarmul, cu mirosul, cu căldura dogoritoare, cu încordarea continuă şi cu repetarea aceloraşi operaţii. Însuşi Zaleski îi surprinsese dând explicaţii copiilor de parcă vorbeau despre pensionarii unei grădini zoologice. „Vedeţi cât de obişnuiţi sunt cu munca ce şi-au ales-o, şi cât şi-o iubesc? N-ar schimba-o cu nici o alta pe lume".

„Să nu-i credeţi, piticilor!" ar fi vrut să le strige Zaleski. „E o minciună odioasă!".

În realitate, foarte puţini dintre veteranii de la banda de asamblare veniseră cu gândul de a se eterniza aici. Angajarea iniţială era privită, aproape invariabil, ca un

provizorat — până la ivirea unei slujbe mai priincioase — care, pentru mulţi, şi îndeosebi pentru cei fără prea multă carte, rămânea un vis de-a pururi neîmplinit. Aşa se trezeau în capcană; îngrădiţi, pe de o parte, de îndatoririle lor de familie — copii, chirie şi tot felul de rate de acoperit — iar pe de alta, ispitiţi de o leafă mai bunicică, aşa cum doar aici o aveau.

Dar din păcate, profitul material nu atenua cu nimic cazna cotidiană şi nici demoralizarea ce-o aducea cu sine. Mai toată munca prestată era brută, necesitând un imens efort fizic, deşi adevăratul tribut îl cerea psihicului, prin orele şi zilele fără număr ce se scurgeau într-o ucigătoare monotonie. Iar după toate acestea, nici măcar de rodul strădaniei nu se puteau bucura. Un lucrător de la bandă nu trăia satisfacţia actului creator, fiindcă din mâna lui nu ieşea niciodată o maşină întreagă. El făcea numai piese sau, pur şi simplu, le asambla, montând o rondelă la un bulon, strângând o plăcuţă de siguranţă ori fixând câteva piuliţe. Şi mereu aceeaşi rondelă, aceeaşi plăcuţă şi piuliţe, mânuite cu aceleaşi şi aceleaşi gesturi, totul într-un vacarm necurmat, în care oamenii, auzindu-se cu anevoie, aproape renunţau să îşi mai vorbească, închizându-se în ei.

Dar chiar în aceste condiţii precare, trecerea anilor îi găsea pe mulţi neclintiţi. Unii cădeau, răpuşi de boli nervoase. Alţii se dovedeau mai tari. Însă, oricum, nimeni nu îndrăgea acest travaliu.

De aci şi obsesia evadării ce-i urmărea ca pe nişte încarceraţi. De aci repetatele absentări de la slujbă şi frecvenţa grevelor care, deşi nu-i izbăveau pe de-a-ntregul, aduceau totuşi un fior nou, creând o spărtură în zidul monotoniei, oferind iluzoria variaţie după care tânjeau cu toţii. În această stare de spirit, poate chiar şi încercarea de acum de a domoli răzmeriţa se va solda cu un eşec, cumpănea Zaleski privind cu îngrijorare în jur.

— Nu uita de înţelegerea noastră, îi aminti celui de alături. Vreau, fără nici o zăbavă, să limpezim lucrurile. Şi cum Illas nu îi răspunse, continuă: Ai putea fi mulţumit cu ziua de azi. Ai obţinut ce-ai dorit.

— Nu tocmai...

— Oricum, ce era important pentru dumneata.

Substratul dialogului era de fapt altul, şi îl ştiau deopotrivă. Printre căile izbăvitoare de munca brută se

număra şi aceea de a fi numit delegat permanent sindical, cu perspectiva de a mai urca şi alte trepte în ierarhia acestei organizaţii — o formulă la care aderase şi Illas. Numai că odată uns în noua sa funcţie, delegatul devenea un personaj politic care, spre a se menţine, se cerea reales; or pentru asta se impunea cu stringenţă să intre în graţiile alegătorilor. Şi cum voturile nu le dădeau decât muncitorii, trebuia să se facă luntre şi punte să-i mulţumească. În această postură se afla Illas acum.

— Unde-i pramatia de Newkirk? îl întrebă subdirectorul.

Între timp ajunseseră chiar la locul incidentului din acea dimineaţă.

Illas arătă spre o porţiune destul de mare, despărţită de restul halei printr-o linie trasă pe duşumea; dincolo de aceasta, se aflau câteva mese şi scaune din material plastic, precum şi automate cu răcoritoare, cu cafele şi dulciuri. Era bufetul unde îşi luau muncitorii gustarea, dar în clipa aceea o singură masă era ocupată, la care şedea un negru mătăhălos şi cu trăsături grosolane. După rotocoalele de fum ce-l împresurau, se vedea că ţine o ţigară în mână, în timp ce-i scruta pe noii veniţi.

— Du-te şi spune-i să se întoarcă la lucru, ordonă Zaleski delegatului sindical. Nu uita nimic din înţelegerea noastră, iar când vei sfârşi, trimite-l la mine!

— Bine, se conformă Illas, pornind către Newkirk, peste fâşia de demarcaţie, iar apoi aşezându-se lângă el cu o faţă surâzătoare.

Cât despre Parkland, se şi dusese la tânărul negru care continua să lucreze la bandă şi-i vorbea plin de râvnă. Ascultătorul îl urmărea stânjenit, dar curând începu să rânjească sfios şi să dea din cap. Supraveghetorul îl atinse pe umăr, arătând către Illas şi Newkirk, aflaţi tot la masă şi discutând cu feţele apropiate. Flăcăul reedită surâsu-i bleg şi timid, în vreme ce Parkland îi întinse o mână. După o clipă de şovăială, celălalt i-o luă într-a sa.

Ca martor al scenei, Matt se întreba dacă în situaţia lui Parkland ar fi procedat cu atâta dibăcie şi demnitate.

— Noroc, şefule, îi strigă cineva de pe partea cealaltă a benzii. Şi Zaleski se întoarse într-acolo.

Cel care-i adresase salutul era un veteran la bandă, acum recepţioner de caroserii — scund şi pipernicit la trup

şi cu o mutră aproape aidoma cu a lui Hitler. Ca urmare a flagrantei asemănări fizionomice, ortacii îl botezaseră Adolf şi, ca să le joace în strună, cel vizat — al cărui nume real Matt nu şi-l amintea niciodată — îşi tundea părul scurt, lăsându-şi un moţ pe frunte.

— Bună, Adolf, îi răspunse prietenos, trecând grijuliu de cealaltă parte a benzii, printre două maşini — una galbenă, decapotabilă, iar alta tip limuzină, vopsită într-un verde metalizat. Cum se prezintă caroseriile? Sunt solide?

— Am apucat altele şi mai proaste, şefule. Aţi uitat de cele ieşite la Word Series?[1]

— Lasă-mă! Nu-mi mai aduce aminte!

La World Series, ca şi la deschiderea sezonului de vânătoare din Michigan, cei din conducerea uzinelor auto îşi blestemau zilele. Absenţele întreceau orice limită. Până şi oamenii de nădejde — cum erau maiştrii şi controlorii — uitau să vină la slujbă. Calitatea maşinilor scădea simţitor, mai ales pe timpul campionatelor de baseball, când atenţia lucrătorilor era concentrată asupra tranzistoarelor şi nicidecum la ce le ieşea din mâini.

Zaleski îşi amintea încă bine, cum, în toiul campionatelor din 1968 — câştigate de echipa TIGERS din Detroit — se spovedise neliniştit soţiei lui, Freda. „Nici celui mai aprig duşman nu-i doresc o maşină făcută astăzi în fabrică" îi spusese atunci — adică exact cu un an înainte ca ea să moară.

— Oricum, limuzina asta-i pe cinste, se pronunţă Adolf (sau cum naiba-l chema!?) după ce-i controlase interiorul, intrând şi ieşind precum o sfârlează din ea.

Acum scruta următoarea la rând — un model sport, portocaliu deschis, şi cu scaune albe, în formă de cupă.

— Pun rămăşag că-i făcută pentru o blondă, urlă dinăuntru. Tare mi-ar place să am eu parte s-o înghesui în perne.

— Mai las-o încolo! îi ţipă Zaleski. Eşti şi aşa destul de blagoslovit cu munca ce-o ai.

— Da' să vezi ce-aş mai blagoslovi-o pe blondă, i-o întoarse recepţionerul, sărind din maşină şi mimând cu

[1] Jocuri de baseball, organizate toamna, în SUA, pentru selecţionarea echipei campioane profesioniste.

gesturi obscene şi ochi plini de pofte visu-i erotic. Fiindcă aşa se glumea în uzină, fără perdea.

Subdirectorul se prinse în joc şi-i zâmbi cu subînţelesuri, ştiind că micul lor dialog se înscrie printre foarte puţinele comentarii pe care şi le îngăduie muncitorul la bandă în cele opt ore de lucru.

Între timp, Adolf se strecurase în altă caroserie, verificându-i interiorul. Când Matt îi spusese mai înainte că e blagoslovit cu munca pe care o face, nu afirmase un neadevăr. În calitatea pe care-o avea era scutit de efortul celor mai mulţi de la bandă, iar ca să ajungă la acest privilegiu, de obicei se cerea doar vechime. Şi totuşi, această funcţie — care nu conferea un câştig în plus şi nici autoritate celui în cauză — prezenta şi dezavantaje. De pildă, dacă omul îşi făcea datoria cum trebuie, semnalând orice defect al maşinii, îşi atrăgea ura confraţilor de la bandă, care nu-l mai slăbeau cu şicanele. Nici supraveghetorii nu vedeau cu ochi buni excesul de zel al recepţionerului, ca dealtfel orice le-ar fi putut stăvili producţia în aria lor de răspundere. Cum trăiau veşnic sub presiunea superiorilor — deci şi a subdirectorului de faţă — care-i sufocau cu îndeplinirea normelor, deseori se vedeau nevoiţi să treacă peste capul recepţionerilor, astfel că, de apărea pe bandă o piesă sau chiar un vehicul ce lăsa de dorit, îşi arătau colţii şi mârâiau: „lasă-l să treacă, bă"! Se mai întâmpla ca acelaşi produs imperfect să se poticnească la controlul de calitate; dar asta constituia o excepţie la regula generală.

În partea amenajată pentru gustările muncitorilor, delegatul sindical şi Newkirk îşi isprăviseră sfatul şi se ridicau de pe scaune. Matt Zaleski urmărea limuzina verde-metalizat, la depărtarea unde o purtase banda. O anume chichiţă ce-l frapase la ea se cerea controlată. Ceea ce hotărî să şi facă, mai înainte de a părăsi banda.

Tot la distanţă îl zări pe Frank Parkland stând în perimetrul circumscris rolului său de supraveghetor; îşi reluase probabil activitatea, socotind că nu avea de ce să mai stăruie într-o dispută ce se încheiase. Şi de fapt aşa şi era, cugetă Zaleski. Parkland ieşise din cauză — ce-i drept, cu autoritatea ştirbită, mai greu să se facă ascultat la nevoie. Dar va vedea el cum o va scoate la capăt. Doar

fiecare avea greutăţi! Aşa că şi Frank să se lupte cu ale sale!

Când trecu de cealaltă parte a benzii, îi văzu pe Illas şi pe Newkirk îndreptându-se către el. Negrul mergea legănat şi nepăsător. În picioare arăta mai voinic decât păruse la masă. Avea fălci ascuţite şi mari, pe măsura trupului masiv, şi un zâmbet acru pe buze.

— I-am comunicat amicului Newkirk ce am obţinut în favoarea lui, anunţă Illas. E de acord să-şi reia lucrul, primindu-şi, fireşte, salariul pe timpul cât a fost suspendat.

Subdirectorul dădea doar din cap, spre a nu micşora nici măcar printr-o vorbă izbânda delegatului sindical. Dacă Illas ţinea să prefacă o biată încăierare într-o bătălie istorică, n-avea decât. În schimb, îl interpelă pe celălalt cu asprime:

— Ai putea să renunţi la rânjetul ăsta. Nu văd ce motiv de hlizeală ai avea. După care se întoarse spre Illas: L-ai prevenit, sper, că o să-i piară pofta de rânjet dacă se mai repetă aiureala de azi...

— Da, mi-a spus tot ce avea de spus, confirmă Newkirk. Şi n-o să se mai repete dacă nu m-o scoate careva din ţâţâni...

— Da' ştii că eşti insolent, când de-abia ai fost dat afară şi reprimit! se irită Zaleski.

— Sunt cătrănit, domnule; asta sunt. Numai că oameni ca dumneavoastră — şi arătă către amândoi — n-au cum pricepe acest lucru.

— Bagă de seamă, îl preveni subdirectorul, şi eu pot să-mi ies din sărite când vă ţineţi de certuri care dau fabrica peste cap.

— Asta-i altceva; da' pe mine mă arde sufletu', m-apucă turbarea...

— Mai slăbeşte-mă, fiindcă aş putea să-ntorc foaia, i-o tăie Zaleski.

Celălalt clătină din cap. Pentru unul voinic ca el, avea un glas şi mişcări neaşteptat de domoale. Doar ochii, de un verde intens, scăpărau.

— Omule, vorbi el, dumneata nu eşti negru, şi nu mă poţi înţelege. Ce simt eu nu-i arţag, nici mânie. E acul care a întrecut milionul. De la naştere, te tot înţeapă când unul, când altu', până ajungi la un milion de împunsături blestemate. Apoi vine o zi când auzi un nepricopsit de alb

spunându-i „țângău“ unui om ca și el. Ie tocma' acu' care a întrecut milionu' și nu-l mai înghiți.

— Lasă astea, interveni Illas. Doar s-au aranjat lucrurile. Ce, o luăm de la capăt?

— Tu să-ți ții gura! i-o reteză Newkirk, fără a-și urni cumplita-i căutătură de pe Matt, care-l asculta, chinuit de o întrebare ce și-o pusese și în alte rânduri: nu cumva toată lumea înnebunise? Fiindcă așa cum observase la oameni ca Newkirk și la infinit de mulți alții — printre care chiar și fiica lui, Barbara — nimic din ce însemnase înainte supunere în fața poruncii și puterii, respect și decență morală nu mai impresiona sau, oricum, își pierduseră vechea semnificație. În schimb, insolența devenise o condiție — o insolență ca cea împroșcată de glasul lui Newkirk, iar acum de priviri. Tot de ea țineau și expresiile „cătrăneală“ și „m-apucă turbarea“, zvârlite de Newkirk care, după toate aparențele, puteau foarte bine alterna cu alte câteva sute, cum ar fi: „Prăpastia dintre noi și babaci“; „Mi s-a făcut lehamite“; „Vrem să trăim de capul nostru“; „Ne luăm hamul și praștia“ și așa mai departe. Pe cele mai multe Matt nu le putea înțelege dar, nu-i mai puțin adevărat că, pe măsură ce-i ajungeau la urechi, nici nu-și dorea acest lucru. Schimbările cu care nu putea ține pasul și nici nu le pătrundea ca sens îl întristau și îl plictiseau de moarte.

Și totuși, ciudat cum în clipa aceea se surprinse comparându-l pe vlăjganul acesta de negru cu fiică-sa, Barbara — de douăzeci și nouă de ani, cu studii universitare, frumoasă și albă. Dacă Barbara ar fi fost de față, aproape în mod cert ar fi aderat la optica lui Newkirk și nu la cea a părintelui ei.

Dumnezeule! Ce n-ar fi dat să aibă măcar pe jumătate încrederea lor în propriile convingeri!

Cu glas vlăguit — deși era foarte de dimineață — și cu totul nesigur că procedase cum trebuie, îi porunci dintr-o dată lui Newkirk:

— Du-te la lucru!

De-abia după plecarea acestuia, îl auzi și pe Illas:

— Grevă nu va fi, îl informă el. S-au și dat dispoziții în sensul acesta.

— Şi ce-oi vrea acum? Să-ţi fac temeneli şi să-ţi mulţumesc că mi s-au scos nădragii cu forţa? i-o întoarse îmbufnat.

Delegatul ridică din umeri şi, fără a mai scoate o vorbă, plecă.

Limuzina verde-metalizat, care-l izbise de la prima vedere, se depărtase şi mai mult către capătul benzii. O porni cu paşi ageri şi o ajunse din urmă. Controlă fişa program şi specificaţia de piese, aflate într-o mapă prinsă de bara din faţă.

După cum bănuise, pe lângă faptul că era o comandă specială — ceea ce însemna un plus de atenţie la fabricaţie — mai intra şi în aşa-zisa categorie de „amici ai supraveghetorilor".

Acestea erau maşini cu totul deosebite, dar nu produse în limitele legale, doarece li se aduceau îmbunătăţiri „pe sub mână", care, în cazul de faţă, însumau câteva sute de dolari.

Cu talentul său de a culege o vorbă de colo şi una de dincolo, şi de a le pune pe urmă cap la cap, Zaleski bănuia de pe acum cam cine se arătase mărinimos cu limuzina cea verde, precum şi de ce. O primă confirmare o găsi în fişa maşinii: viitorul ei proprietar lucra la serviciul de Protocol şi Relaţii. Apoi, în specificaţii, se prevedeau foarte puţine ameliorări, pe când, în realitate, era „gătită ca o mireasă" — cum ziceau lucrătorii. Dintr-o simplă ochire, Zaleski observă volanul de lux, anvelopele cu benzi albe, roţile ultranichelate, parbrizul colorat şi magnetofonul stereofonic — deşi nici una din ele nu apărea pe actele anexate. Ca o măsură de rezistenţă, fusese repetat şi vopsitul. Or tocmai acest detaliu îi reţinuse atenţia.

Dezlegarea enigmei se întemeia pe o serie de amănunte ce-i erau cunoscute. Mai întâi, recenta căsătorie a fiicei unui supraveghetor de prestigiu — eveniment ce se bucurase de mare publicitate, graţie tipului de la Protocol şi Relaţii — adică proprietarul în speţă al maşinii. Ca o favoare, acesta îl publicase la loc de cinste şi cu poze de o şchioapă în mai toate gazetele din Detroit şi din suburbii, gest care-l încântase pe tatăl socru, deoarece stârnise mare vâlvă şi în fabrică.

Restul se putea deduce cu uşurinţă.

Binefăcătorul de la Protocol şi Relaţii avea cum să afle ziua de naştere al automobilului comandat. Drept urmare, telefonase din bună vreme amicului — supraveghetorul — care-l veghease cu mare osârdie pe întreaga perioadă de asamblare la bandă. Fireşte, ca subdirector, Matt ştia care i-ar fi fost datoria. Mai întâi s-ar fi cuvenit să-şi verifice bănuiala, chemându-l pe supraveghetorul în cauză şi imediat să aştearnă un raport lui McKernon care, fără-ndoială, avea să treacă la fapte, declanşând un adevărat cataclism chiar la centrala Companiei, dată fiind implicarea salariatului de la Protocol şi Relaţii.

Şi totuşi, presimţea de pe acum că nu va scormoni lucrurile. Doar avea şi-aşa destule pe cap. De-abia scăpase de ponosul cu Parkland, Newkirk şi Illas, iar odată ajuns în biroul cu pereţii de sticlă, cu siguranţă va da peste altele, afară de cele găsite pe masa de lucru, încă de la sosire... şi de care nici nu se atinsese, se completă, mustrându-se aspru.

Cu o oră sau două înainte, venind cu maşina din Royal Oak, îl mai auzise la radio şi pe dobitocul de Emerson Vale, împroşcând din nou cu noroi în cei din industria de automobile. Şi de atunci nu avea decât o dorinţă: să-l aşeze câteva zile pe scaunul blestemat al unui director adjunct, ca să vadă şi el, nemernicul, câte eforturi şi compromisuri şi amărăciune şi oboseală se cereau cheltuite ca să fabrici nişte maşini.

Lăsă deci limuzina verde cu tainele ei, şi îşi văzu de ale sale. Ca mai mare într-o uzină erai silit să înveţi că în unele situaţii, cum era şi aceasta, trebuie să mai închizi ochii. Dar cel puţin bine că azi era miercuri.

3

La şapte şi jumătate de dimineaţă, pe când mii şi mii de făpturi omeneşti îşi începuseră de câteva ceasuri truda lor în metropolă, alţii — fie favoriziţi de natura activităţii ori cu deplin acces la opţiunea traiului preferat — întârziau încă în aşternuturi.

Erica Trenton se număra printre aleşii din urmă, de aceea nu se grăbea să coboare din imensul pat franţuzesc, în stil provensal, şi din moliciunea rufăriilor satinate ce se unduiau lunecoase pe trupul ei tânăr şi ferm.

Deşi trezită din somn, se lăsa din nou în mrejele lui, pentru că nu intenţiona să se scoale cel puţin două ore de acum înainte.

Somnoroasă, cugetând doar pe jumătate lucidă, plăsmuia vise legate de un bărbat... nu de unul anume, cu trăsături definite... ci un bărbat, pur şi simplu, care să-i fie pe plac şi s-o dezmierde îndelung şi cu patimă, aşa cum soţul ei n-o făcuse de trei săptămâni şi mai bine.

În dulcea ei legănare dintre realitate şi vis, gândurile-i zburau şi spre vremea când nu lâncezea în pat până la ceasuri târzii. În Bahama, unde văzuse lumina zilei şi rămăsese până la căsătoria cu Adam — survenită cu cinci ani în urmă — de obicei se scula odată cu zorile, ca să împingă la apă bărcuţa trasă pe plajă şi apoi să se aşeze la cârmă, pe când tatăl ei pescuia, iar soarele începea să urce pe bolta albastră. Părintele ei se dădea în vânt după peşte, mai cu seamă la micul dejun, iar în ultimii ani petrecuţi lângă el, însăşi Erica i-l gătea, după ce se întorceau din larg.

Chiar aici, în Detroit, la începutul căsătoriei, păstrase aceleaşi deprinderi, deşteptându-se foarte devreme, odată cu Adam, pregătindu-i gustarea şi mâncând împreună, spre încântarea acestuia, care-i lăuda talentul de gospodină şi fantezia ce-o arăta până şi la cele mai simple mese — cum era cea de dimineaţă. Tot din dorinţa ei nu ţineau o femeie permanentă, ca ajutor, aşa că avea destulă treabă în casă, în special de când feciorii gemeni ai soţului — Greg şi Kirk, aflaţi la un liceu cu internat din apropiere — veneau la ei în mai toate duminicile şi în vacanţe.

Pe atunci Erica încă nu ştia cu ce ochi aveau s-o privească odraslele, şi se lăsa adumbrită de griji. Adam divorţase de adevărata lor mamă chiar în anul acela, cu puţine luni înainte de întâlnirea cu Erica şi de fulgerătoarea şi scurta idilă care urmase. Dar băieţii au primit-o cu simpatie, chiar cu recunoştinţă se pare, deoarece ani de-a rândul fuseseră rupţi de părinţi — Adam fiind mereu absorbit de activitatea lui, iar Francine de călătoriile în străinătate, pe care şi le continua şi acum. În plus, Erica era mai apropiată ca vârstă de ei. Pe atunci avea numai douăzeci şi unu de ani, iar Adam, cu optsprezece mai mult, deşi acest amănunt părea cu totul

lipsit de semnificaţie. Acum însă, după un răstimp de cinci ani, aceeaşi diferenţă căpătase parcă alte dimensiuni.

Poate că aceasta se datora şi pasiunii ce-i mistuise la început. Cu ce voluptate şi patimă se dăruiseră unul altuia, sub razele lunii, pe o plajă din Bahama! Nici astăzi Erica nu uitase acea noapte caldă, înmiresmată de iasomie — precum şi nisipul alb dimprejur, molcoma clipoceală a valurilor, frunzele palmierilor înfiorate de briză şi unda de muzică prelingându-se de pe un vas luminat, poposit nu departe, în portul Nassau. Trecuseră doar câteva zile de când îl întâlnise pe Adam. Venise la Lyford Cay, în vacanţă, or cum era divorţat, şi deci singur, se împresura de prieteni. Prin ei îl cunoscuse şi Erica, la „Charley Charley's", un local de noapte din Nassau ca a doua zi să-l revadă, precum şi în cele care urmaseră.

Neuitata noapte de dragoste nu însemnase şi prima lor hoinăreală pe plajă. Mai colindase şi în alte seri cu Adam, şi mereu i se împotrivise, până în seara de pomină, când s-a simţit dintr-o dată învinsă, copleşită de o singură grijă, pe care i-o murmurase neputincioasă: „Dacă fac un copil?"

„Nu-i nimic, o liniştise iubitul în şoaptă. Tot ne căsătorim".

Copil n-a avut, după cum se temuse, deşi, de-atunci, de multe ori îşi dorise unul.

O lună întreagă, înainte de a consfinţi legătura, s-au înfruptat din plăcerile dragostei în fiecare noapte şi dimineaţă. Pasiunea lor n-a slăbit nici l-a întoarcerea în Detroit, cu toate că Adam îşi reluase activitatea şi, implicit, trezitul în zori — care, aşa cum află ea curând, se înscria printre servituţile oricărei soţii de director executiv într-o Companie auto.

Dar odată cu trecerea timpului şi a primilor ani de căsătorie, pasiunea lui Adam a intrat în amurg. Evident, ar fi fost imposibil să dăinuiască la fel de nimicitoare după cum izbucnise; de asta îşi dădea şi ea seama. Şi totuşi, nu se aşteptase la un declin chiar aşa timpuriu. Această schimbare îi apărea cu atât mai flagrantă cu cât şi micile-i treburi de gospodină se împuţinaseră. Greg şi Kirk, care se pregăteau să intre la facultate — primul la medicină, la universitatea Columbia, al doilea la ziaristică, în Oklahoma — părăsiseră internatul din Michigan şi se arătau tot mai rar pe la ei.

Erica nu adormise, plutind mai departe între realitate şi vis. Casa lor din preajma lacului Quarton, în suburbia nordică Birmingham, era cufundată în tăcere. Adam plecase. Ca mai toţi diriguitorii din industria de automobile, la şapte şi jumătate se afla la birou unde, până acum, încheiase o oră de muncă, înainte de forfota secretarelor venite la slujbă. Ca de obicei se trezise din zori ca să-şi facă gimnastica şi să alerge zece minute prin curte, după care se îmbăiase, iar apoi intrase în bucătărie să-şi încropească micul dejun. Erica bătuse în retragere, lăsându-l să se descurce cum poate, după ce el îi declarase făţiş că îşi iroseşte prea multă vreme cu masa de dimineaţă. Dealtfel îl observase de un timp înghiţind pe nemestecate, dornic să evadeze mai iute, fără a mai savura sfertul de oră de caldă intimitate, ca în primii ani de convieţuire, pentru ca într-una din dimineţi să-l audă spunându-i: „Stai în pat, draga mea. Îmi fac de mâncare singur". Ceea ce s-a şi întâmplat. Şi nu doar atunci, ci şi în zilele următoare, până când tradiţia gustării în doi se pierduse cu totul.

Natural, o mâhnea felul în care se dispensase de ajutorul ei, cât şi faptul că meniurile-i originale, masa aşezată cu gust şi însăşi prezenţa ei păreau mai degrabă că-l agasează, în loc să-i facă plăcere. Chiar şi casa, şi tot ce se petrecea în ea, îl lăsau tot mai rece, pe când uzina îl acaparase complet. Şi se mai arăta şi prevenitor, de o scotea din sărite. Dimineaţa, de pildă, când suna ceasul, se repezea să-l oprească mai înainte de-a o trezi, iar apoi o zbughea din pat, deşi existase o vreme, şi nu prea îndepărtată, când la deşteptarea din somn se căutau reciproc, mânaţi de dorinţe poate şi mai clocotitoare de cum le trăiseră noaptea. La urmă, când ea, încă prăvălită în extaz şi cu răsuflarea la gură, îl simţea desprinzându-se, Adam îi şoptea fericit: „E cel mai superb început de zi pe care şi-l poate dori un om".

Dar asemenea clipe de desfătare nu se mai pomeneau astăzi, mai ales dimineaţa, şi rareori chiar şi noaptea.

După ritualul matinal de acum, păreau doi străini, şi nimic altceva. Adam ţâşnea de lângă ea, îşi făcea tabieturile şi dispărea.

În zori, auzindu-l prin baie şi în camerele de la parter, avusese un imbold să încalce tipicul şi să coboare. Dar

curând îşi aduse aminte de plăcerea lui de a face totul în mare viteză, ca o maşină de curse, cum era Orionul, de pildă — ultima sa creaţie, încă păstrată în taină — iar odată ce era gata, s-o ştergă la slujbă. Şi mai avea şi o dexteritate uluitoare, pregătindu-şi gustarea cu aceeaşi iuţeală ca ea. Dealtfel nu o dată servise o duzină de oaspeţi, fără cusur. Deşi hărţuită de aceste gânduri, tot mai era ispitită să-i iasă înainte; până şi în clipa când auzi maşina pornind, încă mai cocheta cu ideea. Dar atunci era prea târziu. Fiindcă Adam plecase.

Oare când se scuturaseră florile dragostei? Unde dispăruse idila lor, până mai ieri atât de mistuitoare? Unde? Unde?

Şi toropită de întrebări şi regrete, o cuprinse iar somnul.

Când se deşteptă, dimineaţa trecuse de jumătate, iar prin storurile veneţiene se prefira un soare tomnatic, spălăcit şi firav.

În camerele de jos, se auzea zumzăind aspiratorul de praf, semn că doamna Gooch — care venea de două ori pe săptămână, la curăţenie — intrase fără să sune şi se apucase de treabă. Aşadar astăzi va fi scutită de roboteala prin casă, cugetă cu sufletul uşurat, deşi, sincer vorbind, nici în ultima vreme nu se prea omorâse cu firea, sau oricum mai puţin decât o făcuse cu luni înainte.

Lângă pat era un ziar lăsat pesemne de Adam, cum obişnuia uneori. Îl culese de jos şi, ridicându-se între perne, cu părul lung, blond cenuşiu răsfirat peste ele, începu să-l citească. Cam pe toată pagina întâi se înşira atacul unui oarecare Emerson Vale, având drept ţintă industria de automobile. Însă nu zăbovi asupra polemicii, ci o frunzări doar, cu toate că nu o dată simţise dorinţa să lovească şi ea în această lume a fabricanţilor de maşini. Interes sau atracţie n-avusese nicicând pentru ea, deşi la statornicirea în Detroit, şi de dragul lui Adam, încercase s-o privească cu indulgenţă. În zadar, însă. Felul în care se lăsau cei mai mulţi aserviţi meseriei, rezervându-şi prea puţin timp sau deloc pentru ai lor, o umplea de dezgust.

Tatăl ei — căpitan de aviaţie — deşi se achita strălucit de îndatoririle meseriei, uita de ele când ieşea din carlingă şi trecea pragul casei. Marea lui slăbiciune era familia, la care se adăugau altele, mai mărunte, ca pescuitul,

dulgheria, lectura, chitara sau statul la soare. Şi acum Erica era gata să jure că părinţii ei erau mai mult împreună decât Adam cu ea.

Dealtminteri, când le anunţase neaşteptata hotărâre de a se căsători, tatăl ei îi spusese: „Te ştiu voluntară, aşa că nu mă opun, pentru că tot nu mi-ai da ascultare; or, decât să pleci supărată pe mine, prefer să-mi primeşti binecuvântarea. Poate cu vremea mă voi obişnui cu un ginere aproape de vârsta mea. Pare om cumsecade. Îmi place. Însă te previn de un lucru: e tare ambiţios. Iar tu nu ai idee ce înseamnă să te roadă ambiţia când trăieşti mai ales într-un oraş ca Detroit. Dacă vreodată veţi ajunge la neînţelegeri, ţi-o spun de pe acum că de aici se vor trage".

Şi azi, când îşi amintea de vorbele lui, se minuna cât de bine îl cântărise pe Adam şi ce mare dreptate avusese. Adunându-şi gândurile răzleţe, reveni la ziar şi la mutra încruntată a lui Emerson Vale, încadrată între două coloane. „Oare o fi ceva de el, ca bărbat?" se întrebă scrutându-l cu luare aminte. „S-ar zice că nu", îşi răspunse tot ea. După câte auzise, nu era încurcat cu nici o femeie, dar nici cu bărbaţi, după cum încercaseră mulţi să-l blameze, însă fără succes. Poate că într-adevăr proporţia claponilor şi a bărbaţilor vlăguiţi devenise alarmantă, îşi zise, întorcând cu nepăsare fila gazetei.

Pagina evenimentelor externe nu oferea nici o ştire senzaţională; în lume domnea acelaşi haos de care aflai zi de zi, aşa că trecu la rubrica închinată mondenităţilor, plină cu nume de rezonanţă, din industria automobilelor: familia Ford oferise un festin în onoarea unui prinţ italian; domnul şi doamna Roche se aflau la New York; soţii Townsend audiaseră un concert simfonic, iar onorabilii Chapin plecaseră la o vânătoare de raţe sălbatice, în North Dakota. În pagina următoare, o descoperi pe Ann Lander, care răspundea la scrisorile cititoarelor, şi pe loc începu să alcătuiască şi ea o epistolă în gând: „... necazul meu, Ann, este o veche poveste a soţiilor. Pe seama ei se fac multe glume, dar niciodată de către femeile în cauză. Ca să-ţi spun adevărul — cum se cuvine între două femei ce-şi vorbesc de la suflet la suflet — mă socotesc neglijată de soţul meu, sub raportul... În vremea din urmă, pur şi simplu, nici...

Cu o mişcare bruscă, nervoasă, strânse gazeta şi dădu plapuma la o parte. Pe urmă coborî din pat, se duse la geam şi începu să tragă cu furie de storuri, deschizând cale largă luminii de afară. Căută din ochi poşeta de crocodil, folosită cu o zi înainte, pe care o zări lăsată pe toaletă. O luă, o deschise şi scotoci înăuntru până dădu de agenda micuţă, maronie şi cu coperţi de piele. O scoase şi începu să o răsfoiască, în drum spre noptiera lui Adam, pe care se afla telefonul.

Odată ce găsi numărul căutat, îl formă la iuţeală, ca nu cumva să se răzgândească între timp. La ultima cifră, observă că-i tremură mâna, încât de-abia ţinea receptorul, şi se sprijini într-un cot până avea să se liniştească.

— Fabrica de rulmenţi, Detroit, îi răspunse un glas de femeie.

Erica rosti numele mâzgălit în agendă pe care doar ea putea să-l mai descifreze.

— La ce secţie lucrează? întreabă operatoarea.

— La vânzări, cred.

— O clipă vă rog.

De undeva, de prin casă, răzbătea bâzâitul aspiratorului. „Cel puţin bine că doamna Gooch e ocupată şi nu ascultă pe la uşi", cugetă mulţumită.

Curând auzi un pocnet în receptor, şi un glas străin, de bărbat. Erica repetă numele.

— E aici, cum de nu, o asigură vocea necunoscutului, după care strigă: „Ollie!", iar un altul zise un „Alo!" cât se poate de clar.

— Aici e Erica. Ştii cine... adăugă cu oarecare nesiguranţă. Ne-am întâlnit...

— E limpede, se grăbi celălalt s-o asigure. De unde vorbeşti?

— De acasă.

— Ce număr ai?

Erica i-l dădu.

— Închide. Te chem într-o clipă.

Aştepta agitată, repetându-şi întruna că poate nici n-o să-i mai răspundă când va suna iar, însă, la primul apel, ridică receptorul.

— Bună, bombonico!

— Bună.

— De la unele telefoane se vorbeşte mai bine când ai câte o chestie mai specială.

— Înţeleg.

— Nu ne-am văzut de un car de vreme.

— Într-adevăr.

Se aşternu o pauză.

— De ce m-ai sunat, bombonico?

— M-am gândit că ne-am putea vedea..

— În ce scop?

— Eventual să bem împreună ceva...

— Păi cam tot asta am făcut şi data trecută. Mai ţii minte? Am zăcut o după-masă întreagă în nenorocitu' ăla de Queenseway-bar.

— Ştiu, însă...

— Şi la fel am dospit şi la întâlnirea de dinainte.

— Bine... dar atunci ne şi cunoscuserăm... acolo ne-am văzut prima dată...

— M-am prins eu că nu cazi la nici o înţelegere de la prima ocheadă. Şi mi-am zis — femeia face cum crede. Corect, nu-i aşa? Da' a doua oară spera şi băiatu' să ieşi cu ceva pe teren, nu să-mi pierd bunătate de după-masă înşirând moşi pe groşi. De-aia te-ntreb, ce-ai de gând?

— Credeam că pot să te văd... să ne spunem câteva vorbe.. să mă fac înţeleasă...

— Nu mai înghite băiatu'.

Auzindu-l, lăsă în jos mâna în care ţinea receptorul. Ce făcea, Dumnezeule! Cum se preta să-l asculte pe un asemenea...? Doar mai existau şi alţi bărbaţi pe pământ. Însă unde?

Zbârnâiala din receptor îi tăie firul gândurilor.

— Eşti tot la telefon, bombonico?

Erica ridică din nou mâna.

— Da, sunt aici.

— Atunci, spune-mi un lucru: îţi arde sau nu de amor?

Simţea că o podidesc lacrimile — lacrimi de umilinţă şi de silă faţă de ea. Dar şi le stăpâni şi răspunse:

— Da, îmi arde.

— Eşti sigură sau o luăm de la capăt cu vorbăria? Dumnezeule! Poate voia şi o declaraţie în scris?! Să fie oare femei chiar aşa deznădăjduite încât să accepte o propunere atât de vulgară? Evident că erau.

— Sunt sigură, se auzi ripostându-i.

— Bravo, copilule! Aşa te vreau. Ce-ai zice să picăm miercurea viitoare la aşternut?

— Aş fi zis... mai curând.

Până miercuri mai era o săptămână întreagă.

— Regret, bombonico, dar n-am ce să fac. Plec într-o delegaţie, la Cleveland. Într-o oră m-am şi topit. Şi lipsesc cinci zile încheiate. Aici se opri şi râse cu poftă. Există şi în Ohio fete care suspină şi n-o să le las cu buza umflată...

— Mare fante mai eşti, bâigui Erica, silindu-se să pară amuzată.

— Încă nici n-ai idee! Ai rămâne crucită să ştii ce trecere am!

„Ba deloc", îşi răspunse în gând. De acum încolo ce putea s-o mai mire?!

— Cum am venit te şi sun. Vezi, ţin-te tare în lipsa mea.

„Oare omul acesta încercase vreodată să respecte sensibilitatea femeii, în loc să i-o calce în picioare?" se întrebă Erica, silindu-se să îl judece nu ca o femeie direct lezată ci cu totală nepărtinire.

— Acum o şterg, bombonico. Înapoi, la munca de ocnaş! Peste cinci zile, altă viaţă!

— La revedere.

— Pe curând, deci.

După ce aşeză telefonul în furcă, îşi cuprinse faţa în mâini şi hohoti pe înfundate, scăldându-şi degetele fine şi lungi cu lacrimi amare.

Mai târziu, după ce-şi răcorise chipul cu apă şi încercă să ascundă sub fard devastatoarele urme ale plânsului, se gândi că-i mai rămâne o scăpare.

Răgazul de o săptămână putea să răstoarne aranjamentul de acum; şi nu timpul, în sine, ci Adam, deşi nu va şti niciodată de la ce o salvase. Mai aveau şapte nopţi înainte, ori dacă-şi va aminti de ea — după cum i-o cerea calitatea şi datoria de soţ — va ieşi din acest impas de moment, după care îşi va stăpâni altfel pornirile trupului. Cât de aprig tânjea să se simtă dorită, spre a-şi arăta şi ea dragostea. Doar pe Adam îl mai iubea încă şi, cu gândul la el, închise ochii şi rechemă clipele când o răsfăţase.

Va căuta să le reediteze, stimulându-l pe Adam, își spuse cu hotărâre. În seara aceea precum și în altele — de va fi nevoie — se va strădui să-l întâmpine cu o înfățișare cât mai ispititoare. Își va spăla părul, ca să i-l simtă înmiresmat; își va da cu parfum de mosc, ademenitor; va îmbrăca neglijeuri dintre cele mai străvezii... Chiar în dimineața aceasta își va cumpăra unul nou... Și nu mai târziu, ci acum. Trebuia doar să dea o fugă în Birmingham.

Și cu această idee începu să se îmbrace în grabă..

4

Peste clădirea centralei administrative — un adevărat Capitoliu din piatră sură — plutea încă liniștea la ora când Adam Trenton apăru în mașina lui sport, de culoare crem, și coborî spre garajul subteran. Printr-un viraj scurt, în formă de „S", la care cauciucurile scrâșniră prelung, Adam parcă exact în fâșia ce-o ocupa în perimetrul alocat directorilor executivi. După aceea se strecură din fața volanului, unde-și comprimase trupul subțire, și ieși din turism, lăsând cheile în contact. Ropotul de ploaie de cu o seară înainte lăsase unele urme pe vopseaua deschisă, care aveau să dispară la toaleta mașinii, făcută zilnic și după toate regulile — începând cu spălatul, alimentarea, gresarea și alte îngrijiri necesare.

Mașina personală a unui director — aleasă după placul inimii, schimbată la șase luni, și întotdeauna înzestrată cu un plus de accesorii, după dorință — completa, ca un beneficiu suplimentar, remunerarea vârfurilor din industria de automobile. Firește, mărcile se alegeau în funcție de Compania pentru care lucra fiecare, dar mai toți se opreau la tipuri de lux — Chrysler Imperial, Lincoln, Cadillac. Adam se număra printre excepțiile rare, preferând un model sport, cu motor de mare viteză. În garaj nu se auzeau decât pașii lui, răsunând pe lespezile bituminoase, imaculate și sclipind ca oglinda.

Un eventual spectator, surprinzându-l în drum spre ieșire, l-ar fi descris ca un tip atletic, înalt și subțire, cu

umerii lați, cu un cap aproape pătrat și repezit înainte — parcă într-un gest de impulsionare a trupului. Vârsta: patruzeci și unu, maximum patruzeci și doi de ani. Ținuta: costum cenușiu. De fapt, în vremea din urmă, Trenton devenise mai conservator în materie de îmbrăcăminte, respectând totuși canoanele eleganței, poate chiar excesiv. Apoi același observator prezumtiv ar fi remarcat un chip cu trăsături ferme și agere, ochi de un albastru intens, o gură severă și rectilinie dar îndulcită de un dram de umor — iar ca un ultim detaliu, însă definitoriu, o mare sinceritate oglindită în priviri. De altfel, această impresie își găsea confirmarea deplină în clipa când începea să vorbească, fără menajamente și ocolișuri, creând, nu o dată, derută în rândul ascultătorilor — o tactică pe care ajunsese s-o folosească deliberat. Mersul sigur, cu pași mari și apăsați, arăta veșnic o țintă precisă.

În dimineața aceasta purta cu sine simbolul gradului său de director executiv: servieta, gen valijoară, înțesată cu documente. Erau lucrările de cu seară aduse acasă, la care trudise până-l prinsese somnul.

Printre puținele mașini sosite în garaj, observă două, ultraluxoase, în perimetrul rezervat vicepreședinților — adică nu departe de liftul fără oprire până la etajul cincisprezece. Alături de lift, mai existau două fâșii de parcare, dar acestea aparțineau președinților. Fiindcă așa se întâmpla în industria de automobile: după locul unde parcai, se știa cât de mare erai. Cu cât dețineai o funcție mai importantă, cu atât se micșora și distanța de străbătut de la mașină până la cabinetul de lucru.

Dintre cele două limuzine staționate în garaj, una era a vicepreședintelui cu dezvoltarea de perspectivă a producției — adică superiorul lui Adam — iar cealaltă a vicepreședintelui de la Protocol și Relații.

Trenton își continuă drumul urcând niște scări — câte două deodată — intră în holul central al clădirii și, cu același mers sprinten, se îndreptă spre liftul rezervat personalului. Intră în cușcă, apăsă pe butonul etajului zece și așteptă cu impaciență declanșarea mecanismului electronic, spre a porni. Ca în fiecare zi, i se părea că nu-și mai începe odată activitatea. Și tot ca în fiece zi, îi zbură gândul la Orion — obsesia din ultimii doi ani. Trupește, se simțea excelent. Doar starea aceea de tensiune — parcă de

apăsare a creierului — apărută în vremea din urmă îl cam punea pe gânduri; o prostie, o absurditate, de care însă tot mai greu se putea scutura. Automat, scoase o pilulă mică dintr-un buzunar interior al sacoului şi o înghiţi.

La ieşirea din lift, o luă pe un coridor liniştit, unde de-abia peste o oră avea să înceapă agitaţia. Cabinetul lui se afla tocmai în capăt, mai exact la colţul etajului — amănunt important ca semnificaţie, ca dealtfel şi spaţiul de parcare al maşinii, întrucât consfinţea o anume treaptă ierarhică.

Pe masa secretarei îl întâmpină un vraf de scrisori de curând sosite. Existase o vreme, mai la începutul carierei, când se oprea şi mai deschidea plicuri, curios să descopere eventualele noutăţi demne de luat în seamă. Dar cum timpul căpătase alt preţ, astăzi nu-şi mai îngăduia un asemenea privilegiu. Şi apoi, printre obligaţiile unei secretare de prima mână, se număra şi cernutul gunoaielor din corespondenţa şefului, după cum se exprimase cândva însuşi preşedintele Companiei. Deci ea era cea chemată să citească orice scrisoare şi să purceadă apoi la demersuri, nu să-şi conturbe directorul din munca lui de concepţie cu nişte treburi mărunte, pe care le puteau rezolva funcţionarii de rând.

Astfel, din miile de scrisori anuale trimise de beneficiarii maşinilor pe numele directorilor Companiei, infinit de puţine îşi ajungeau ţinta. După neiertătoarea scrutare a secretarelor, epistolele luau drumul serviciilor speciale, unde se soluţionau după prescripţii rigide. La sfârşit de an se întocmeau tabele cu jalbele şi observaţiile primite, spre a fi studiate, dar ca dregătorii să se ocupe de ele nemijlocit, peste toate câte le aveau pe cap, era de neconceput. Cu toate acestea, se mai ivea şi câte o excepţie, când vreun corespondent mai şmecher scria pe adresele rezidenţiale — destul de uşor de găsit în anuarele de la bibliotecile publice — şi atunci scrisoarea avea toate şansele să ajungă în mâna reprezentantului vizat, să fie citită şi să-i stârnească dorinţa de a urmări rezolvarea ei.

De cum intră în birou, Adam observă luminiţa portocalie aprinsă la interfon — semn că fusese căutat mai devreme de mai marele său. Se duse la aparat, apăsă pe un buton şi aşteptă.

O voce cu rezonanțe metalice, datorită instalației telefonice, îl luă la întrebări.

— Ce scuze ai mai inventat azi? Vreun accident pe autostradă, ori te-a furat somnul?

Adam pufni în râs, cu ochii la pendula ce arăta 7.23' fix. Apăsând pe un buton, spre a se face auzit cu cinci etaje mai sus, replică jovial:

— Îmi știi meteahna, Elroy. Nu mă-ndur să ies prea devreme din scutece.

Erau rare ocaziile când vicepreședintele sosea înaintea lui la serviciu, dar și când se ivea câte una, ținea s-o sublinieze cu surle și trâmbițe.

— Spune-mi, Adam, ce ți-ai pus în program pentru începutul zilei?

— Destule. Nu mă pot plânge. Dar la nevoie se mai fac și schimbări.

De sus, din birou, Adam urmărea pe fereastră forfota străzii de la ceasul acela. Traficul era intens, deși fără demențiala îmbulzeală de acum o oră, când muncitorii zoriseră către fabrici, spre a-și lua turele în primire. Curând, însă, ritmul lui se va înteți iarăși, odată ce funcționarii — încă aflați acasă, la micul dejun — aveau s-o pornească cu miile către slujbe, îngroșând șuvoiul mijloacelor rutiere.

Ca unul ce-și închina aproape întreaga existență mașinilor, Adam era fascinat de vâltoarea lor fluctuantă — cu iuțiri și domoliri succesive, asemenea vântului, și spre a putea să și-o reprezinte dozat, născocise și o gradație — un fel de scară Beaufort, aplicată la piruetele de vânt — pe care o numerotase de la unul la zece volume. Potrivit ei, în momentul acela, circulația nu depășise volumul cinci.

— Aș vrea să vii pân' la mine, îl anunță Elroy Braithwaite. Ai auzit, cred, că prietenul nostru, Emerson Vale, și-a arătat din nou colții.

— Da, am aflat.

Îi citise acuzațiile în ziarul „Free Press“ pe care-l lăsase trântit lângă pat.

— Unii gazetari ne cer comentarii. Iar Jake socotește că de astă dată s-ar cuveni să le facem pe plac.

— Mă declar de acord, conveni Adam.

— Cu atât mai bine. Se pare că eu va trebui să dau ochii cu ei, dar aş vrea să te am şi pe tine alături. Vom duce discuţii neoficiale cu unul de la „Associated Press“, cu tipa de la Newsweek, cu un trimis de la „The Wall Street Journal“ şi cu Bob Irvin, de la „Detroit News“. Aşadar îi primim împreună.

— S-au dat ceva indicaţii? S-a fixat vreun punctaj?

De obicei, orice conferinţă de presă se pregătea cu minuţie de către serviciul de Protocol şi Relaţii, întocmindu-se chestionare anticipate, pentru mai marii Companiei. Uneori se mergea într-atât de departe, încât se făceau repetiţii în toată legea, cu reporteri improvizaţi dintre funcţionari. O conferinţă de presă de mare răsunet era pusă la cale cu săptămâni înainte, până când reprezentanţii aleşi deveneau tot atât de stăpâni pe ei şi pe declaraţiile ce le aveau de făcut ca şi Preşedintele Americii în faţa Congresului.

— N-am primit nici un fel de îndrumări, îl informă Elroy Braithwaite. De astă dată Jake şi cu mine am hotărât să lăsăm lucrurile să decurgă în voie. Ne vom spune deschis părerile. Inclusiv tu, fireşte.

— Perfect. Îi primeşti chiar acum?

— Nu. Cam în zece minute. Am să te anunţ eu.

În aşteptarea chemării, Adam scoase din servietă materialele rezolvate cu o seară înainte; apoi, folosind dictafonul, lăsă o serie de instrucţiuni secretarei, Ursula Cox, care, pricepută şi promptă cum o ştia, odată sosită la lucru le va şi duce la îndeplinire. Mai toate dosarele studiate acasă, cât şi dispoziţiile de acum se refereau la Orion — noul tip de automobil, încă învăluit de mister şi conceput sub nemijlocita-i oblăduire, în calitatea sa de director de studii şi proiecte de perspectivă. Chiar în dimineaţa aceea urma să fie supus la câteva probe deosebit de importante, în vederea înlăturării unui defect de vibraţie, iar cum Adam era chemat să-şi dea pe urmă verdictul, consimţise să se deplaseze la poligonul de încercări al uzinei — situat la treizeci de mile în afara oraşului — şi să asiste la probe, împreună cu un coleg, creator de modele. Cu ivirea conferinţei de presă, se vedea însă nevoit să anunţe anumite remanieri în program, ceea ce şi făcu, printre comunicările pe care le dictă secretarei.

Preocupat de apropiata întâlnire cu gazetarii, socoti ca un preambul necesar să revadă articolul lui Emerson Vale. Şi cu gândul acesta, o porni către secretariat, unde, lângă maldărul de scrisori, găsise şi câteva ziare de dimineaţă. Înarmat cu „Free Press" şi cu „New York Times", reveni în birou, le desfăcu şi începu să citească, memorizând, punct cu punct, criticile lui Vale, proferate cu o zi înainte la Washington.

Pe Emerson Vale îl cunoscuse la o conferinţă pe care o ţinuse cândva în Detroit. Ca şi alţi confraţi din industrie, Adam se dusese din pură curiozitate, însă când Vale i-a fos prezentat, înainte de a-şi începe oraţia, avusese surpriza de a se trezi faţă în faţă cu un tânăr de-a dreptul încântător, nicidecum insolent şi colţos, după cum şi-l închipuise. La fel îi apăruse şi de la înălţimea tribunei, unde vorbise cu uşurinţă, fără gângăviri şi ezitări, etalându-şi măiestrit punctul său de vedere. Urmărindu-l, Adam trebuise să recunoască meritele discursului, ca dealtfel şi o bună parte din public, care plătise ca să-l asculte, iar la sfârşit aplaudase cu însufleţire.

Şi, totuşi, impresionanta sa dizertaţie avusese şi o lacună. Pentru un expert în materie, multe din argumentele folosite erau la fel de vulnerabile ca o barcă străpunsă de apă.

Vale atacase o industrie cu o tehnică foarte înaltă, dar o făcuse de pe poziţia neofitului, fără a stăpâni noţiunile de strictă specialitate, descriind cu totul anapoda unele funcţii tehnice. Apoi, deşi sentinţele pronunţate în domeniul tehnologiei se pretau la multiple interpretări, vorbitorul se cramponase de acelea ce-i ilustrau propria-i teorie, pierzându-se uneori în consideraţii de ordin absolut general. Iar când recurgea la dovezi, uita calitatea sa de jurist şi rigorile prevăzute de lege, citând, cu titlu de fapte, simple afirmaţii sau verdicte culese din auzite. Ba în câteva rânduri, Adam avusese impresia că tânărul critic denaturează cu totul voit până şi realităţile. Scormonind trecutul, înşirase defecte de fabricaţie de mult recunoscute şi înlăturate de constructorii de maşini. Vale împroşca acuzaţii, însă pe toate le recoltase doar din jalbele unor nemulţumiţi. În asprul rechizitoriu pe care-l făcea industriei de automobile — pentru mizerabilele modele create, slaba lor execuţie şi nesiguranţa pe care o prezintă

— Emerson Vale omitea greutăţile înfruntate de această industrie, la fel ca recentele şi onestele-i încercări de ameliorare a produselor. Vale nu găsea nimic bun de spus despre fabricanţi şi slujitorii acestora, calificativele sale reducându-se doar la „nepăsare, neglijenţă şi rea credinţă". Acelaşi Emerson Vale publicase cândva şi o carte cu titlul: „Pe maşina americană nu te poţi bizui niciodată", plăsmuită cu dibăcie şi cu acea însuşire de a captiva atenţia, atât de specifică autorului. Cartea suscitase mare interes, se vânduse ca pâinea caldă, şi timp de câteva luni îl menţinuse pe Vale, în centrul comentariilor şi al admiraţiei publice. Dar după epuizarea elogiilor, peste Emerson Vale începu să se aştearnă umbra uitării. Numele său apărea tot mai rar în gazete, până când, la un moment dat, dispăru cu desăvârşire. Îndârjit de această eclipsă, se hotărî să purceadă la o nouă iniţiativă. Tânjind după publicitate — precum drogatul după doza cotidiană — era dispus să facă orice declaraţie, pe orice temă, numai ca numele lui să răsară din nou în faţa cititorilor. Şi astfel, lansă o nouă ofensivă împotriva industriei auto, ca „purtător de cuvânt al beneficiarilor" — după cum singur se intitula — denunţând o serie de defecte chiar în proiectarea anumitor maşini. Presa le consemnă ca atare deşi, după un timp, o bună parte din ele se dovediră lipsite de consistenţă reală. Tot atunci îl mai îmbrobodise şi pe un senator, convingându-l să subscrie la o informaţie şterpelită de el cu privire la despăgubirea clienţilor de către o Companie de automobile. Dar şi asta se arăta inexactă, ceea ce-l puse pe senator într-o postură ridicolă.

Vale mai avea obiceiul să telefoneze reporterilor de la marile cotidiene — uneori chiar în puterea nopţii — oferindu-le materiale inedite, în care, cu totul întâmplător, figura şi numele său. Însă o dată luate la bani mărunţi, istorioarele sale se dovedeau lipsite de fundament, aşa încât presa, de unde cândva se bizuise pe relatările sale bogat colorate, se arăta tot mai circumspectă, iar cu vremea, unii reporteri îi retraseră orice credit.

Chiar de i se demonstra că a greşit, Emerson Vale — la fel ca predecesorul său, criticul Ralph Nader — nu admitea odată cu capul şi nici nu-şi cerea cuvenitele scuze, după cum procedase, de pildă, societatea General Motors, când, cu ani în urmă, se amestecase în viaţa particulară a

lui Nader. În loc să-şi recunoască eroarea, îi ataca mai departe pe fabricanţii de automobile, ba chiar reuşind uneori să stârnească şi vâlvă, cum se întâmplase cu o zi înainte, în Washington.

Adam strânse ziarele şi le puse de o parte. Aruncă o privire pe geam. Circulaţia crescuse. Acum atinsese volumul şase.

Aproape imediat zbârnâi şi telefonul interior.

— Reprezentantul stării a patra a sosit, îl anunţă vicepreşedintele Braithwaite. Vrei să fii cel de al cincilea?

În drum spre etajele de mai sus, Adam îşi reaminti, ca o îndatorire, să-i telefoneze soţiei, cândva, în decursul zilei. O ştia nefericită în vremea din urmă; mai susceptibilă şi mai greu de împăcat decât în primul şi al doilea an al căsniciei lor, începută cu perspective atât de promiţătoare. Şi mai simţea că o parte din răul ce-o bântuia se datora epuizării lui fizice, care-şi cerea seară de seară tributul, deşi, de la fiecare într-alt fel. Ar fi fost de dorit ca Erica să se plimbe mai mult, să aibă mai multă iniţiativă. Nu o dată încercase s-o încurajeze în sensul acesta, după cum se îngrijise să-i pună şi sumele necesare la îndemână. De bani, slavă Domnului, nu duceau lipsă. Doar ajunsese într-o funcţie atât de bine plătită, având toate premisele de a urca şi mai sus — ceea ce nu putea decât s-o încânte pe orice consoartă.

Numai că, aşa cum îşi dădea el seama, Erica nu privea cu ochi buni puhoiul de ore şi de energie investite în slujbă deşi, după cinci ani de convieţuire, normal ar fi fost să se împace cu această stare de lucruri, la fel ca şi alte soţii de directori. De aceea se întreba la răstimpuri dacă nu cumva săvârşise o eroare însurându-se cu o femeie atât de necoaptă ca vârstă, dar nu şi ca judecată, Erica dovedind o maturitate şi o agerime cu mult deasupra anilor ce-i avea. Dealtminteri, rareori o văzuse întinzându-se la discuţie cu tineri. Da! Cu cât se adâncea în reflecţii, cu atât mai limpede realiza că trebuia găsită o ieşire din impasul de acum. Şi asta foarte curând. Dar odată ce ajunse la etajul cincisprezece — deci în perimetrul cartierului general — se scutură de orice gând şi preocupare străine profesiei.

În cabinetul vicepreşedintelui Braithwaite care, de fapt însuma mai multe încăperi, Jake Earlham — tartorul

Protocolului şi al Relaţiilor, tocmai făcea prezentările. Scurt, vânjos şi cu un pronunţat început de calviţie, Earlham fusese şi el cândva gazetar, iar acum arăta precum însuşi onorabilul Pickwick: veşnic cu pipa în gură, fie că o fuma sau o flutura la răstimpuri prin aer. Chiar în clipa aceea o aţintise spre uşă, semnalând apariţia lui Adam Trenton.

— O cunoşti, cred, pe Monica, de la „Newsweek", rosti el.

— Da, ne-am mai întâlnit, replică Adam, cu ochii la o brunetă micuţă, instalată pe o sofa. Rămânând mai departe cu gambele fine încrucişate şi cu o ţigară aprinsă în mână, ziarista schiţă un zâmbet greţos, arătând pasămite că emisara unui organ de presă din New York nu se lasă impresionată de dulcegăriile provincialilor din Detroit, oricât de stăruitoare şi de iscusite ar fi ele.

Pe sofa, lângă ea, se aşezase şi mesagerul lui „Wall Street Journal" — un bărbat între două vârste şi cu chip sângeriu, pe nume Harris. Adam îi strânse mâna, după care se întoarse spre exponentul lui „Associated Press" — un june spilcuit, înarmat cu un snop de hârtii pentru luarea notiţelor, care răspunse precipitat la salutul său, arătând, evident, impacienţa de a trece cât mai degrabă la subiect. Ultimul sol al presei era Bob Irvin, un tip chelbos şi aşezat, reprezentantul ziarului „Detroit Press".

— Bună, Irvin, îl întâmpină Adam, ca pe cel mai cunoscut dintre ziariştii prezenţi.

Irvin avea rubrica rezervată industriei de automobile, era întotdeauna bine informat, şi se bucura de respectul producătorilor, deşi nu-i tămâia niciodată ci, dimpotrivă, nu se sfia să-i înţepe când avea pricini. În trecut, scrisese mult şi cu simpatie despre Ralph Nader şi Emerson Vale.

În confortabila încăpere unde urmau să se poarte discuţiile, Elroy Braithwaite se tolăni într-un fotoliu şi întrebă cu un aer afabil:

— Cine începe?

Braithwaite sau „Vulpe Argintie" cum îl porecliseră amicii, datorită coamei de păr argintiu, pedant pieptănat — purta un costum strâns pe trup, gen „Edward", la care, tot ca o notă originară şi extravagantă se adăugau butonii imenşi, la manşete. Eleganţa-i vestimentară se îmbina însă de minune cu opulenţa decorului. Ca toate cabinetele

marilor diriguitori ai Companiei — începând cu vicepreşedinţii — şi cel în care se aflau era conceput şi mobilat după toate cerinţele artei: lambriuri dintr-un lemn african, de esenţă tare; draperii de brocart, iar pe jos, o mochetă fină şi groasă. Ca să atingi asemenea culmi ierarhice, se cerea, natural, o muncă îndelungă şi aprigă. Dar odată ajuns aici, începeai să te bucuri de unele privilegii — printre care un cabinet ca acesta, cu o cameră de dormit şi de toaletă alăturate, plus o sufragerie, în folosinţă exclusivă, la etajul superior, precum şi baie, cu instalaţie de aburi şi cu maseur oricând disponibil.

— Poate că doamna s-ar cuveni să facă începutul, sugeră Jake Earlham, cocoţat pe pervazul unei ferestre, în spatele lor.

— De acord, se declară bruneta de la „Newsweek". Când aveţi de gând să faceţi motoare cu aburi, ca maşinile să nu mai polueze atmosfera? Până acum n-aţi iniţiat nici un program serios în această privinţă. Ce scuze anemice aţi mai încropit şi de astă dată?

— Ne-aţi cam prins pe picior greşit; nu mai avem nici o formulă de eschivare, replică „Vulpe Argintie" cu deplină seninătate, dar pe un ton încărcat de sarcasm. Motorul cu aburi nu mai avem cum să-l fabricăm fiindcă ne-a luat-o altul înainte. Un individ cu numele George Stephenson, iar de la el încoace n-am auzit să mai fi suferit vreo îmbunătăţire sensibilă.

Între timp, ziaristul de la „Associated Press" îşi pusese nişte ochelari cu rame subţiri, prin care-i săgeta cu vădită nervozitate.

— Ce-ar fi să lăsăm glumele de o parte şi să trecem la întrebări şi răspunsuri precise? interveni drastic.

— Ar cam fi cazul, i se alătură Jake Earlham. Şi tot el completă în chip de scuză: S-ar fi cuvenit să nu uit la ce oră se încheie transmiterea ştirilor pentru ediţiile de seară de pe Coasta de Est.

— Vă rămân îndatorat, ripostă junele de la „Associated Press", după care se întoarse către Elroy Braithwaite. În atacul din seara trecută, îndreptat împotriva industriei de automobile, domnul Vale vă acuză de tot soiul de uneltiri menite să împiedice înlocuirea motoarelor clasice cu cele electrice şi cu aburi, deşi, după

cum susține tot dânsul, acestea există. Ați avea vreun comentariu de făcut în această privință?

„Vulpe Argintie“ moțăi din cap afirmativ.

— Motoarele există, întocmai cum a declarat domnul Vale. Și chiar în mai multe variante. Majoritatea funcționează. Dealtfel, avem și noi câteva, în laboratorul de încercări și analize. Însă ce nu a declarat Vale — fie ca să nu-și torpileze argumentul sau din simplă ignoranță — este imposibilitatea de a le produce curând, în condițiile cerute, adică ușoare ca greutate, rezistente și ieftine.

— Și cam pe când le-ați vedea realizabile?

— Nicidecum înainte de zece ani. La sfârșitul decadei 1980, vom avea, se-nțelege, creații noi, deși nu-i exclus ca și atunci să predomine motorul cu combustie internă, dar un tip care să nu vicieze atmosfera, firește.

— Și totuși, nu o dată s-a pomenit în presă ba de un motor, ba de altul, gata să intre în producție, se amestecă emisarul lui „Wall Street Journal“.

— Într-adevăr, s-au scris multe, confirmă Elroy Braithwaite. Însă mai toate-s povești pentru pagina de umor. Să-mi fie cu iertăciune, dar jurnaliștii sunt nemaipomenit de creduli. Se cam lasă încântați de tot ce aud. Însă poate numai așa ocolesc platitudinile și aștern pe hârtie lucruri interesante. Uite, dacă am lua de exemplu un inventator răsărit peste noapte — fie unul de geniu sau un candriu care a născocit o biată chichiță — și trimitem presa pe urmele sale, care va fi rezultatul? Chiar a doua zi vom citi în ziare că biata sa născocire „s-ar putea“ dovedi „bomba secolului“, însăși cheia viitorului omenirii. Dacă afirmațiile se multiplică, iar publicul se lovește de câteva ori de ele, natural că le consideră autentice, și nu numai cititorii, aș spune, ci până și gazetarii care le-au repetat. Așa s-au bătut câmpii și cu mașinile cu motoare electrice sau cu aburi, încât o mulțime de oameni le și văd în garajele lor.

„Vulpe Argintie“ aruncă un zâmbet către colegul lui de la protocol, care se tot foia stingherit și își vântura pipa.

— Calmează-te, Jake îl domoli el. N-am de gând să tabăr pe jurnaliști, ci vreau să așez lucrurile în adevărata lor perspectivă.

— Noroc că mi-ai spus-o, fiindcă începusem să intru la griji, ripostă celălalt sec.

— Oare n-ați scăpat din vedere unele realități, domnule Braithwaite? insistă trimisul de la „Associated Press". Există oameni de mare prestigiu care mai cred încă în forța aburilor, precum și importante întreprinderi, în afara companiilor auto ce depun și strădanii în sensul acesta. Administrația federală din California a și alocat sumele necesare pentru fabricarea unui mare număr de automobile cu aburi. Tot acolo se vântură și propunerea ca în viitorii cinci ani să se interzică folosirea motoarelor cu explozie.

Elroy Braithwaite scutură din cap cu atâta vigoare, încât își zbârli coama.

— După părerea mea, opină el, singurul tip respectabil care s-a entuziasmat de automobilul cu aburi a fost Bill Lear, ca pe urmă să se dezumfle, declarând în mod public că e o idee „cu totul ridiculă".

— Între timp și-a schimbat atitudinea, aminti junele de la „Associated Press".

— Am aflat, am aflat. Acum cară într-una o cutie de pălării după el, trâmbițând că are înăuntru motorul cu aburi. Ceva are, iar noi știm și ce — doar embrionul său — cum ar fi o bujie, să zicem, dar pe care o prezintă drept „motorul complet al mașinii". În schimb, domnul Lear cât și alții, rareori pomenesc de adaosurile ce se mai impun — injectoare, distribuitoare, condensatoare, turbine de refulare... mă rog, o întreagă gamă de piese grele, voluminoase și scumpe, a căror eficiență se mai află sub semnul întrebării.

Jake Earlham încercă să canalizeze discuția pe un făgaș mai prielnic.

— Să revenim la administrația din California, interveni el, și la mașinile...

— Exact, să reluăm ideea cu California, se grăbi „Vulpe Argintie" să-i ia vorba din gură. Administrația de acolo cheltuiește o groază de bani. Dar care alta n-o face? Dacă dumneavoastră și încă vreo șase sute de mii ați fi gata să dați câte o mie de dolari peste prețul mașinii ce vi-o cumpărați, s-ar putea — zic, s-ar putea — să realizăm și motorul cu aburi, în ciuda tuturor greutăților și a neajunsurilor întâmpinate. Dar majoritatea clienților noștri, cât și ai uzinelor concurente — pe care nu le putem

scăpa din vedere — nu dispun de atâtea parale încât să le arunce fără să clipească din ochi.

— Ocoliţi însă cealaltă variantă — a maşinilor cu motoare electrice, se auzi trimisul lui „Wall Street Journal".

Braithwaite dădu din cap în direcţia lui Adam.

— De astă dată tu ai cuvântul.

— Chiar în clipa de faţă dispunem de motoare electrice, glăsui Trenton, adresându-se asistenţei. Le-aţi văzut funcţionând pe cărucioarele folosite la jocul de golf, şi nu peste mult s-ar putea să fie adoptate şi la vehicule minuscule, numai de două locuri, concepute în scop practic — pentru târguieli şi alte mici deplasări pe un perimetru restrâns. Totuşi, realizarea lor momentană este costisitoare, şi vor fi privite mai mult ca o curiozitate decât ca un mijloc util de transport. Tot la noi, în uzine, s-au creat, cu titlu experimental, automobile şi camioane cu acţionare electrică. Dar şi aici ne ciocnim de un inconvenient şi anume: pe măsură ce le mărim raza de circulaţie, introducem mai multe baterii în spaţiul interior, ceea ce nu e deloc practic.

— Remediul ar fi noul sistem de alimentare cu celule uscate, zinc-aer, sugeră tânărul de la „Associated Press". Cam pe când se va pune la punct?

— Aţi omis încă unul: cel cu sulfat de sodiu, despre care s-a vorbit foarte mult, completă Adam. Din păcate, însă, amândouă au rămas cam în stadiul incipient al dezbaterilor pur teoretice.

— Totuşi, cu vremea suntem încredinţaţi că se va găsi o soluţie şi în legătură cu bateriile, comprimându-se o mare cantitate de energie electrică în cartuşe mici, amendă Elroy Braithwaite. În plus, aceste vehicule vor circula mai ales în centrul oraşului. Nu însă în actuala decadă. După toate datele noastre, aceasta se aşteaptă abia în anii 1980—1990.

— Dacă ne gândim însă la poluarea mediului ambiant, până şi vehiculele electrice crează o primejdie pe care puţini o au în vedere, vorbi din nou Adam. Oricare ar fi bateriile folosite, se cer mereu reîncărcate. Iar când numărul automobilelor va creşte la sute de mii, se vor înmulţi implicit şi centralele energetice, fiecare infestând atmosfera din jur. Cum însă aceste centrale se construiesc

îndeobşte în afara oraşului, până la urmă vom transfera fumul din centrul metropolei în suburbii.

— Cam astenice justificările dumneavoastră. Nu credeţi? se auzi bruna de la „Newsweek“ care, cu aceeaşi nepăsare în vorbă şi gesturi, îşi deznodă picioarele din încrucişarea de până atunci, trăgând de fustă, în jos, o tentativă complet gratuită, cum desigur ştia şi ea, lăsându-şi mai departe expuse frumoasele-i coapse. Ochii bărbaţilor se plecară pe rând spre partea unde le atingea jupa. Fără să-i ia în seamă, ziarista urmă: Mă refeream la justificările aduse în legătură cu lipsa unui program susţinut în vederea creării unui motor convenabil şi bun, cu aburi, cu electricitate sau cu amândouă. Doar aşa s-a ajuns şi pe lună, nu? După care adăugă pe un ton pronunţat difident: Dealtfel, dacă vă amintiţi, aceasta a fost prima mea întrebare.

— Îmi amintesc, cum de nu, rosti Elroy Braithwaite. Spre deosebire de ceilalţi, el nu-şi strămutase privirea din acel punct de convergenţă între fustă şi coapse ci, dimpotrivă, îl fixa cu ostentaţie. Se lăsă o tăcere de câteva clipe, în care aproape orice femeie ar fi dat semne de neastâmpăr sau sfiiciune. Însă bruneta rămase absolut neclintită şi stăpână pe sine. În vreme ce „Vulpe Argintie“, holbându-se în acelaşi lor al ispitei, zise mai mult în şoaptă: Oare ce întrebare mi-ai pus, Monica?

— Sper că nu v-a zburat cu totul din cap.

Sancţionat de usturătoarea ripostă a ziaristei, Braithwaite îşi înălţă, în fine, privirea.

— Nu, nicidecum, se apără el. Şi oftă. Vorbeai despre lună. Dar ştii ce am ajuns să zic câteodată? Mai bine nu puneam piciorul pe lună. Fiindcă eram scutiţi de un nou şlagăr. Dar aşa, cum te împotmoleşti într-o chestiune, îl şi auzi pe careva fredonându-l: „Păi noi am ajuns şi pe lună. Ori de ce n-am înfăptui un moft ca acesta?“.

— Aşijderea zic şi eu: de ce? sări reporterul de la „The Wall Street Journal“. Chiar de nu mi-o lua înainte colega, tot v-aş fi pus această întrebare.

— Atunci să v-o spun pe şleau, se oţărî vicepreşedintele. Mai întâi, cei cu programele spaţiale dispun de sume nelimitate — nu ca noi — plus o ţintă precisă şi bine fundamentată ştiinţific. Pe când dumneavoastră ne cereţi să scoatem motoare electrice şi cu

aburi doar în virtutea fanteziilor auzite ori citite, adică să mizăm bilioane de dolari pe tot sau nimic. Întâmplător, însă, unii dintre cei mai dotaţi tehnicieni de la noi nu întrevăd ceva practic în această strădanie. În schimb, avem alte idei şi ţinte, cu mult mai utile.

Şi spunând aceasta, Braithwaite îşi trecu mâna peste coama spicată, după care clătină din cap către Adam, lăsând a se înţelege cum că el unul nu mai avea nici un chef să continue.

— După părerea noastră, există modalităţi excelente, convenabile şi extrem de rapide de a scăpa de poluarea atmosferei — cel puţin de cea provocată de automobile — prin ameliorarea considerabilă a motoarelor cu combustie internă, printr-o eficientă reglare a emanaţiilor, cât şi prin suprarafinarea benzinei, anunţă Adam, cu o voce voit scăzută. După care adăugă: Poate aceste înnoiri nu vă par atât de spectaculoase ca aplicarea energiei electrice sau a forţei aburilor, dar se întemeiază pe îndelungi şi serioase experimente ştiinţifice.

Bob Irvin, de la „Detroit News“, intră şi el în arenă.

— Lăsând la o parte motoarele electrice şi cu aburi, veţi recunoaşte, cred eu, că înaintea atacurilor lui Nader, ale lui Emerson Vale şi ale altora, nu vă făceaţi chiar atâtea dureri de cap căutând soluţii pentru combaterea poluării, aşa e?

Deşi întrebarea părea lipsită de un caracter strict oficial — judecând după privirea blajină cu care-l fixa Irvin prin lentilele ochelarilor — Adam sesiză încărcătura explozivă ce-o ascundea. De aci şi ezitarea lui de a răspunde pe loc, pe care totuşi o birui în câteva clipe şi rosti răspicat:

— Într-adevăr, aşa e.

Ceilalţi trei gazetari îl măsurară miraţi.

— După câte înţeleg, continuă Irvin, cu acelaşi aer prietenos, însăşi venirea noastră se datorează tot lui Emerson Vale sau, mai exact, unui critic al industriei de automobile. Nu?

De astă dată riposta veni dinspre geam, de la Jake Earlham.

— Vă aflaţi aici pentru că am acceptat cererea editorilor dumneavoastră şi a lui Bob, personal, de a vă răspunde la anumite întrebări. Ne aşteptam, se-nţelege, ca

unele să vizeze şi declaraţiile domnului Vale, însă nu datorită lui am aranjat această conferinţă de presă.

Bob Irvin zâmbi strâmb.

— Eşti cam chiţibuşar, Jake.

— Se poate, concedă celălalt, înălţând totodată din umeri. Dar după umbra de îndoială ce i-o surprinse pe chip — acum ca şi înainte — Adam era aproape convins că pe Jake Earlham îl muncea întrebarea dacă nu cumva această întâlnire nepregătită cu emisarii presei fusese o eroare.

— Întorcându-mă la afirmaţia mea dinainte, aş dori să mai vin cu o completare, pe care, tu, Adam, nădăjduiesc că n-o vei socoti deplasată. După felul tărăgănat în care vorbea, s-ar fi zis că Bob Irvin era indecis, digerându-şi încă ideile, însă cei care-l cumpăraseră, ştiau cât de înşelătoare este această faţadă. Dacă l-am lua de exemplu pe Nader, glăsui el mai departe, şi pledoariile lui pentru securitatea automobilelor, nu consideri că au fost salutare intervenţiile criticilor de specialitate?

Întrebarea era cum nu se poate mai simplă şi servită într-o manieră care impunea o replică promptă. „Dar de ce să ţi-o dau tocmai eu?" i-ar fi strigat Adam lui Irvin. Imediat, însă, îşi aminti de telefonul lui Elroy Braithwaite şi de cuvântul de ordine cu privire la actualele convorbiri: „Ne vom spune părerea deschis. Inclusiv tu, fireşte". Aşa că se reculese şi ripostă calm:

— Da, criticii au avut un rol pozitiv. Vorbind despre siguranţa automobilelor, tărăboiul pe care l-a făcut Nader, în a doua jumătate a veacului ce-l trăim, s-a dovedit de folos în activitatea industriei noastre.

Cei patru gazetari se grăbiră să-i consemneze pe loc declaraţia, răstimp în care Adam recapitulă cu repeziciune tot ce rostise de la începutul discuţiilor, cuvânt cu cuvânt. Cât despre ultima-i replică, nu avea temeiuri să-şi facă griji; fără îndoială o să-şi găsească o largă adeziune în rândul colegilor. Era ştiut doar că numeroşi directori mai tineri — plus câţiva mahări de la cârma Companiei — recunoşteau şi părţi bune în criticile aduse de Vale şi de Nader, trecând cu vederea inadvertenţele şi injuriile. Cu adevărat existase o vreme când siguranţa maşinilor trecuse pe plan secundar; când preocuparea de frunte era aceea a vânzărilor, iar celelalte aproape cu totul uitate şi când, la

orice schimbare se spunea „nu", dacă guvernul nu venea cu măsuri drastice sau măcar cu amenințarea acestora. În trecut, fabricanții de automobile fuseseră toropiți de beția înavuțirii și a puterii ce o dețineau, fiecare crezându-se un Goliat, și comportându-se ca atare, până când, în cele din urmă, au fost îngenuncheați de un David — care mai întâi s-a numit Ralph Nader iar mai târziu Emerson Vale.

Chiar dacă Nader mai adopta atitudini rigide, ca orice polemist de profesie, ori se mai arăta aspru, exagerat și uneori inexact, aportul său rămânea neștirbit. Doar cineva lipsit cu totul de toleranță putea să-i conteste imensul serviciu ce-l adusese comunității. Dar ca să înfăptuiești o asemenea binefacere, în luptă cu atâtea adversități, trebuia negreșit un om cu structura lui Nader.

Reporterul de la „The Wall Street Journal" veni cu o remarcă ce-i curmă meditația:

— După câte știu, domnule Trenton, nici un director din industria de automobile nu s-a pronunțat cu atâta franchețe ca dumneavoastră.

— Dacă-i așa, poate sosise vremea s-o facă unul din noi, zise Adam.

Oare i se părea lui sau realmente Jake Earlham — care-și tot făcea de lucru cu pipa — pălise subit? Și „Vulpe Argintie" se întunecase parcă la față. Mă rog, să le fie de bine! La nevoie, vor avea mai târziu o discuție, și-i va da el pe brazdă. Că doar nu le-o cânta în strună, când n-o făcuse cu nimeni și niciodată.

Or cum tot apucase să-și spună părerea, iar odată rostită nimic nu i-o mai putea retracta, se mai impuneau unele completări, cărora le dădu glas fără umbră de șovăire.

— Dacă aveți de gând să-mi citați afirmațiile, atunci se cuvine să mai adaug câte ceva, îi anunță pe reporteri, cuprinzându-i pe toți cu privirea.

— Suntem numai urechi, îl îmbie ziarista de la „Newsweek", care părea mai puțin agresivă; își stinsese țigara și lua cu febrilitate notițe. Adam îi aruncă o ocheadă: fusta-i alunecase mai sus ca oricând, iar coapsele și picioarele arătau și mai ispititoare prin cenușiul străveziu al ciorapilor. O clipă se simți înrobit de seducția priveliștei. Dar se reculese pe dată.

— În primul rând, rosti el, criticii şi-au atins ţinta. Astăzi ne preocupă mai mult ca oricând securitatea automobilelor fabricate şi va rămâne pe mai departe o grijă a noastră. De asemenea avem în vedere doleanţele beneficiarilor, ceea ce nu s-a întâmplat mereu. A existat o vreme când am fost neglijenţi şi nepăsători cu clienţii, deşi fără să ne dăm seama. Acum, însă, nu mai putem fi învinuiţi de aceste păcate şi deci criticile unora ca Emerson Vale nu-şi mai au rostul, şi sună ridicol. Dealtminteri, după domnia sa, nimic din tot ce face un producător de vehicule nu merită luat în seamă. Poate tocmai de aceea, Vale şi alţii ca el n-au binevoit încă să recunoască — şi cu acestea trec la alt punct — cum că industria de automobile a păşit într-o eră nouă.

— Dacă ceea ce spuneţi e conform realităţii, atunci nu cumva înşişi criticii dumneavoastră v-au împins spre această eră, forţându-vă mâna? îl incită solul de la „Associated Press".

Adam îşi struni enervarea. Nu o dată surprindea acest cult, ba chiar fetişism, faţă de criticile aduse industriei pe care o slujea, şi nu venind numai de la profesionişti, ca un Emerson Vale.

— Într-un sens ne-au ajutat, recunoaştem, punctând anumite jaloane, mai ales în privinţa normelor de securitate şi de combatere a poluării atmosferei, vorbi reţinut. Dar nu dumnealor au determinat declanşarea revoluţiei tehnologice care, oricum, tot s-ar fi produs. Or tocmai datorită acesteia, viitorii zece ani vor fi pentru noi, lucrătorii din această industrie, mai captivanţi decât toată jumătatea de secol care s-a scurs.

— În ce fel? stărui junele de la „Associated Press", uitându-se fugitiv la ceasul brăţară.

— Chiar aici s-a pomenit de „înnoiri". Ei bine, cele mai importante din câte se întrevăd vizează materialele de fabricaţie, ceea ce ne va da putinţa să creem, în primii cinci ani ai decadei 70 sau la sfârşitul acesteia, o nouă specie de automobile. Să ne referim mai întâi la metale. În locul oţelului, folosit în prezent, va apare cel perforat, în formă de fagure care, deşi la fel de rezistent şi rigid, va avea o greutate redusă, necesitând, ca atare, un consum mai mic de benzină. Şi loviturile le va absorbi mult mai bine decât oţelul clasic, oferind astfel un plus de securitate.

Apoi vom dispune şi de noi aliaje pentru motoare şi elementele componente. Avem de pe acum în vedere un aliaj care va permite schimbări de temperatură de la o sută la peste două mii grade Farenheit în numai câteva secunde şi cu dilatări minime. În felul acesta, se va înlesni arderea combustibilului neconsumat, adică tocmai gazele care viciază atmosfera. Se mai experimentează şi un alt metal care-şi revine cu uşurinţă la forma iniţială, în aşa fel încât, o aripă sau o uşă turtită poate fi îndreptată prin simpla presare sau prin aplicarea căldurii. Trebuie menţionat şi aliajul cu ajutorul căruia se vor putea produce la un preţ convenabil, deşi de bună calitate şi foarte solide, roţile dinţate pentru motoarele acţionate de turbine cu gaz.

— Ar merita să ne oprim puţin asupra lor, interveni Elroy Braithwaite, fiindcă au toate şansele să înlocuiască motoarele cu explozie. Totuşi, aplicarea turbinei la autoturisme implică destule dificultăţi. Mai întâi, ca să fie realmente eficientă, necesită o turaţie mare, ceea ce presupune o temperatură extrem de ridicată. Or pentru a se evita arderea călătorilor, ni se cere să instalăm un regulator termic, care e foarte costisitor. Dar, în fine, nu sunt greutăţi de speriat, şi cercetările întreprinse vor aduce formulele de remediere.

— Perfect! jubilă trimisul lui „The Wall Street Journal". Astea ar fi noutăţile în privinţa metalelor. Mai aveţi şi altele?

— O inovaţie deosebit de importantă, pe cale de a intra în dotarea maşinilor, este calculatorul de bord, reluă Adam, aruncând o privire spre junele de la „Associated Press". E vorba de un aparat mic, cam de dimensiunile compartimentului pentru mănuşi.

— Un calculator! se minună jurnalistul. Şi mă rog ce să facă?

— Aproape orice. Mai întâi supraveghează toate piesele componente ale motorului, de la bujii până la furtunele de alimentare. De asemenea controlează emanaţiile, semnalând eventualele gaze nearse. Plus alte şi alte intervenţii de-a dreptul uluitoare.

— Specificaţi câteva, îl încolţi bruna de la „Newsweek".

— Va prelua o bună parte din preocupările conducătorului, corectându-i anumite greşeli înainte de a

le fi sesizat el însuşi. Va declanşa frânarea reflexă, pe fiecare roată în parte, pentru ca şoferul să nu-şi piardă controlul din pricina derapării. Printr-un dispozitiv auxiliar — radar — va detecta orice încetinire a vitezei; la maşina din faţă, precum şi apropierea neprevăzută a celei din spate. În situaţii extreme, automat va reduce viteza sau va opri vehiculul, iar cum reacţiile sale sunt mai rapide decât ale omului, se vor evita o mulţime de tamponări din spate. Acelaşi dispozitiv se va putea cupla la aparatele de control-radar, aflate pe culoarele autostrăzilor, precum şi la sateliţii pentru dirijarea traficului, nu de mult introduşi în funcţiune.

În timp ce vorbea, Adam surprinse o privire fugară din partea lui Jake Earlham, al cărei tâlc îl şi prinse. În locul atitudinii defensive, de până mai înainte, izbutise să canalizeze discuţia pe un făgaş favorabil, presărat cu date exacte şi pozitive — o tactică pe care Serviciul Protocol şi Relaţii căuta s-o imprime fiecărui purtător de cuvânt al Companiei.

— Prefacerile de perspectivă, continuă Adam, vizează şi interiorul vehiculelor care, în foarte scurt timp, va oferi surprize uluitoare, mai ales celei de la volan. Calculatorul despre care v-am pomenit va modifica aproape tot bordul maşinii. Indicatorul de benzină, de pildă, e pe cale de dispariţie, iar locul lui va fi luat de un altul, arătând, în funcţie de viteza la care se merge, pentru câte mile ajunge benzina din rezervor. În faţa şoferului va exista un ecran — ca cel de televizor — pe care vor apărea informaţii rutiere şi semne de circulaţie, declanşate de senzori magnetici în timpul mersului. Urmărirea indicatoarelor prin parbriz sau ferestre este pe cât de demodată pe tot atât de riscantă. Adesea şoferul nu le observă, ceea ce nu se mai poate întâmpla când le are chiar înaintea ochilor. Pentru călătorii pe itinerarii necunoscute, se prevede folosirea unor casete — aidoma celor cu imprimări muzicale — care, odată introduse în calculator, vor furniza informaţii orale asupra traseului, în vreme ce pe ecran se vor perinda indicatoarele rutiere. Iar în viitorul foarte apropiat, pe lângă clasicul aparat de radio, instalat în orice maşină, va mai exista unul, de radio-emisie-recepţie, care, conectat la o reţea naţională,

va da putinţa conducătorului ca în caz de nevoie să emită apeluri de ajutor din orice punct s-ar afla.

Reprezentantul Agenţiei „Associated“ se ridică în picioare şi-l întrebă pe Jake Earlham:

— De unde aş putea da un telefon?

Alunecând binişor de pe pervazul ferestrei, acesta o porni către uşă, făcându-i junelui semn cu pipa să-l urmeze.

— Am să-ţi găsesc unul de unde să poţi vorbi liniştit, îl asigură în drum spre ieşire.

Bob Irvin, de la „Detroit News“, aşteptă să-i vadă plecaţi ca să-i arunce lui Adam o nouă întrebare.

— Gândindu-mă la calculatorul de care ne-ai pomenit, spune-mi, o să-l instalaţi şi pe Orion?

„Muşca-ţi-ai limba!“ îl afurisi Adam în sine. Se simţea strâns cu uşa şi nu prea vedea o scăpare. Corect ar fi fost să răspundă prin „da“, însă n-o putea face; fiindcă desconspira un mare secret. Dar şi de tăgăduia tot ieşea rău, deoarece mai târziu se va constata că minţise.

— Ştii foarte bine că nu pot vorbi despre Orion, protestă el.

Bob Irvin rânji mulţumit. Adam nu ripostase printr-un „nu“ categoric. Or asta ştia ce înseamnă.

— În fine, se auzi glasul brunei de la „Newsweek“. În picioare arăta mai înaltă şi zveltă decât aşezată. Cu viclenie, aţi reuşit să abateţi discuţia de la tema iniţială, pentru care venisem.

— Mă acuzaţi pe nedrept, se apără Adam, privind-o fără înconjur; avea ochi albaştri şi reci, observă el, şi-l înfruntau cu sarcasm. Lucru surprinzător, dar în clipa aceea îşi dorea s-o fi întâlnit în cu totul alte împrejurări — nicidecum atât de antagonice. Zâmbindu-i într-un chip dezarmant, se disculpă în continuare: Eu nu sunt decât un truditor în industria de automobile care încearcă să împace ambele tabere.

— Zău?! exclamă gazetara, aruncându-i aceeaşi căutătură ironică. Atunci ce-ar fi să-mi răspundeţi onest la întrebarea: S-a schimbat efectiv concepţia în industria de automobile? Bruneta îşi aruncă ochii pe carnetul de însemnări, după care urmă. Sunt sau nu marii fabricanţi de automobile receptivi la imperativele epocii, care implică un spor de răspundere faţă de societate şi o înţelegere

realistă a procesului de reaşezare a valorilor, inclusiv în sânul industriei lor? Credeţi cu adevărat că veţi respecta şi pe viitor dezideratele clientelei? Că aţi păşit realmente într-o eră nouă, după cum pretindeaţi? Sau e vorba numai de o gargariseală, încropită de cerberii de la Protocol şi Relaţii anume pentru perioada actuală, cât vă simţiţi luaţi în colimatorul criticilor, în nădejdea că ea va trece, şi atunci totul va fi exact ca înainte, când prea puţin vă păsa de opinia publică? Vă preocupă în mod sincer siguranţa maşinilor fabricate, evitarea poluării şi alte neajunsuri, sau vă jucaţi de-a păcăleala, şi cu voi şi cu noi? Quo Vadis? Mai aveţi ceva noţiuni de latină, domnule Trenton?

— Da, n-am uitat-o complet. Quo Vadis? Încotro te îndrepţi? Străvechea întrebare a omenirii, repetată de-a lungul istoriei de civilizaţii, de naţiuni şi comunităţi; de oameni, iar acum adresată unei industrii.

— Ascultă Monica, se amestecă „Vulpe Argintie". E o întrebare tot ce-ai înşirat tu ori mai degrabă un logos?

— O întrebare complexă, preciză ea zâmbind glacial. De vi se pare însă prea complicată, o pot defalca în propoziţiuni simple şi mai lesne de înţeles.

Atunci apăru în uşă şi Jake Earlham, care îl escortase pe tânărul de la „Associated Press". Văzându-l, „Vulpe Argintie" îl şi luă în primire:

— Nu ştiu, Jake, dar întâlnirile de astăzi cu presa parcă nu mai aduc cu cele de altădată...

— Cu alte cuvinte noi, ziariştii, am devenit mai agresivi şi mai insolenţi... mi se pare că asta vă deranjează, vorbi cu sinceritate delegatul lui „The Wall Street Journal". Dar s-ar cuveni să aflaţi că ne comportăm după cum ne cer editorii. Ei ne îndeamnă să forăm în adâncuri... să nu ne scape nimic. Ca şi în alte domenii, există, probabil şi în gazetărie o nouă concepţie. Însă, credeţi-mă, că de multe ori eu însumi mă simt stânjenit, întocmai ca şi dumneavoastră, încheie dus pe gânduri.

— Eu, însă, nu, i se opuse bruneta de la „Newsweek". Şi nu uitaţi că aştept câteva precizări. Apoi, răsucindu-se către Adam, adăugă: Dumneata mi le datorezi.

Acesta mai şovăia încă: „Quo Vadis?" O întrebare ce-l urmărise şi pe el uneori. Dar cât de sincer se putea arăta în răspunsul de acum?

Până să-şi drămuiască onestitatea, interveni însă Elroy Braithwaite. Aşa că răsuflă uşurat.

— Dacă-mi îngădui, îl auzi adresându-i-se, de astă dată am să răspund eu. După care se întoarse spre ziaristă. Deşi premisele tale ni le însuşim doar în parte, Monica, în schimb, răspunderea în faţa comunităţii ne-am însuşit-o deplin şi dintotdeauna. Ba mai mult. Această Companie — care, de fapt, reprezintă industria noastră — şi-a dovedit ani de-a rândul conştiinţa ei socială. Cât despre satisfacerea beneficiarilor, am considerat-o mereu drept o datorie a noastră. Cu mult înainte ca alţii să bată monedă pe această idee, noi...

Şi „Vulpe Argintie" îşi continuă peroraţia, cu fraze meşteşugite şi pline de tâlcuri, spre mulţumirea lui Adam, care se simţea izbăvit de o grea încercare. Altfel, cu toată dăruirea-i profesională, odată ce-ar fi căscat gura, era exclus să-şi încalce probitatea, trecând sub tăcere şi unele îndoieli ce-l rodeau. Însă, din fericire, convorbirile se apropiau de sfârşit. Iar pe el îl mai urmărea doar un gând: să se întoarcă de grabă la ocupaţiile lui, adică la Orion, care-l aştepta precum o iubită: cu pretenţii dar şi drăgăstoasă.

5

Cam la o depărtare de o milă de sediul Companiei, unde tocmai se încheia conferinţa de presă, se afla Centrul de Creaţie şi de Modele — un lăcaş veşnic îmbâcsit de miasma substanţelor din care se plămădeau mulaje. Lucrătorii de aici pretindeau cum că, după un anume răstimp, nici nu mai observau izul stăruitor al amestecului de lut, de glicerină şi sulf, ce plutea peste zecile de ateliere din miezul circular al clădirii, toate păzite cu străşnicie, dat fiind că acolo, în ele, căpătau formă noile tipuri de automobile.

În schimb, vizitatorii ocazionali strâmbau din nas de la primii paşi, deşi se găseau la o depărtare apreciabilă de atelierele propriu-zise, unde nu pătrundeau decât foarte puţini. Marea majoritate ajungeau doar într-un hol lăturalnic — aşa zis „de primire" — sau într-unul din cele

vreo şase birouri din preajma acestuia; dar ca să intre şi aici, treceau printr-un control extrem de sever, li se cerea să fie însoţiţi şi primeau insigne codificate, în care se specifica — sau mai precis se delimita — aria de acces în clădire.

Mulajele de automobile erau păzite cu o grijă care uneori întrecea până şi măsurile de securitate naţională sau de apărare a secretelor nucleare.

Chiar personalului de specialitate — desenatori şi modelatori — nu li se îngăduia să se plimbe de colo, colo. Cei de curând angajaţi aveau acces doar într-unul sau două ateliere, şi numai în raport de vechime sporea şi libertatea lor de mişcare — o precauţie cu totul justificată, deoarece se mai întâmpla ca unii dintre ei să fie atraşi de alte societăţi concurente, or cum fiecare atelier îşi avea tainele sale, cu cât se vânturau mai puţin prin ele, cu atât mai inofensiv era arsenalul de noutăţi pe care-l duceau cu ei la plecare. Până şi în legătură cu modelele noi — concepute de ei — proiectanţii primeau doar indicaţii „strict necesare", la fel ca în armată. Totuşi, odată cu trecerea anilor şi cu sporirea cointeresării materiale — prin investiţii în acţiunile Companiei şi cotizările pentru pensie — se împuţinau şi restricţiile, până când, în virtutea unei insigne — purtată ca un soi de medalie dobândită pe câmpul de luptă — angajatul putea, în sfârşit, să-i înfrunte pe paznici şi să intre în mai multe ateliere. Dar şi după această filtrare minuţioasă, se mai iveau dezertări şi chiar printre proiectanţii de frunte şi cu vechime, care, ademeniţi de profituri, lăsau totul baltă, trecând la o Companie rivală, cu toate inovaţiile ce urmau să apară la viitoarele tipuri de automobile. Mulţi mâncaseră pâine de la fiecare mare întreprindere, cu toată înţelegerea dintre Ford şi General Motors de a nu-şi ispiti creatorii, cel puţin prin oferte directe. Numai Chrysler, care nu aderase la această convenţie tacită, îi recruta fără reticienţe.

Astfel stând lucrurile, doar o mână de oameni — şefi de ateliere şi de proiecte — puteau să se mişte în voie prin tot Centrul de creaţie şi de modele. Printre aceştia se număra şi Brett DeLosanto, care tocmai se îndrepta spre atelierul 10, traversând cu paşi rari plăcuta curte interioară, împresurată cu sticlă, ce ducea într-acolo. În clipa de faţă, între atelierul cu numărul zece şi celelalte ale

centrului se statornicise un raport oarecum analog cu acela care există între Capela Sixtină şi Bazilica Sfântului Petru. La apropierea lui Brett, omul de pază lăsă gazeta din mână.

— Bună dimineaţa, domnule DeLosanto, îl salută el. Şi după ce-l măsură din tălpi până în creştet, fluieră printre dinţi. Bine-mi prindeau niscaiva ochelari de soare, ca să mă uit în voie la dumneavoastră.

Remarca lui îl făcu să râdă pe tânărul creator. Excentric la înfăţişare — cu plete, dar nu încâlcite, cu favoriţi lungi şi o barbă tunsă à la Van Dyke — în acea zi DeLosanto arăta şi mai fistichiu, în cămaşă roz, cu cravată liliachie, în pantaloni şi pantofi asortaţi la culoare, şi jachetă albă, din caşmir.

— Mi se pare că-ţi place cum sunt echipat, aşa e?

Paznicul — un fost sergent în armată, cu părul cărunt, având de două ori şi mai bine vârsta lui Brett — rămase puţin pe gânduri.

— Halal echipament, ce să zic; numa' că al meu arăta altfel, sir.

— Cred şi eu, Al. Doar nu ţi-l născoceai singur, cum o fac eu. Apoi, arătând cu capul spre uşa atelierului, întrebă: E forfotă mare pe acolo?

— Doar oamenii care-i ştiţi. Cât despre ce-or fi făcând, nu ştiu ce să vă spun. La intrare mi-au zis: „Ţine-ţi spatele în uşă şi ochii înainte!"

— Dar ai aflat că Orion e înăuntru. L-au şi văzut poate...

— Văzut, sir. Când au venit comandirii să-şi dea aprobarea, l-au adus aici, să-l arate.

— Ce zici? Cum ţi se pare?

— Păi cam aduce cu dumneavoastră, domnule DeLosanto, răspunse paznicul luminat de un zâmbet.

Şi aceste cuvinte îl urmăriră pe Brett şi dincolo de pragul atelierului, când uşa se zăvorâse cu zgomot în urma sa.

La drept vorbind, nici nu era de mirare dacă noua maşină ieşise, într-un fel, după chipul şi asemănarea lui. Doar investise atâta viaţă şi atâta har de artist la crearea ei. Poate chiar prea mult, aşa cum era ispitit să o creadă, când se judeca singur. De câte sute şi sute de ori nu trecuse pragul acestui atelier în zilele delirante ori în

nopţile lungi şi istovitoare, când embrionul Orion se prefăcea, pe încetul, în limuzina ce avea să devină. Ce clipe de chin dar şi de trăiri sublime!

De fapt, fusese prezent la întreaga geneză. Chiar înainte de începerea proiectului propriu-zis, se angrenase, alături de alţi colegi de la Centru, în munca de cercetare, sondând nevoile pieţii, creşterea populaţiei, aspectele economice, mutaţiile sociale, statistica vârstelor, cerinţele publicului, orientarea modei şi aşa mai departe.

De-abia pe urmă se stabilise preţul de cost. Iar în funcţie de acestea, premisele noii maşini. Urmaseră apoi luni şi luni de dezbateri cu proiectanţii şi tehnologii, în care s-au conturat jaloanele viitorului proiect. Mai departe, şi tot lucrând mână în mână, constructorii efectuaseră calculele de rezistenţă, pe când proiectanţii — printre care se numărase şi Brett — făceau şi refăceau schiţele, până când, în sfârşit, începu să se limpezească silueta turismului. Dar până să se ajungă la forma definitivă, câte speranţe se născuseră şi pieriseră; câte mulaje păruseră bune, apoi compromise şi din nou reuşite; câte îndoieli apăruseră, se topiseră şi se iviseră iar!!

Câteva sute de specialişti lucraseră la proiect, călăuziţi de vreo şase dintre cei mai de frunte. Iar modificări se făcuseră fără număr — unele impuse de logică, altele numai din intuiţie. În sfârşit, se ajunsese şi la faza încercărilor, după care, curând, chiar mult prea curând — după cum i se părea veşnic lui Brett — se aprobase producerea prototipului, şi se trecuse la pregătirea de fabricaţie. Acum, când execuţia lui era atât de avansată, în mai puţin de un an, noul Orion mai avea de trecut cea mai grea dintre probe: acceptarea sau respingerea sa de public. Şi cu toate că la crearea lui, ca la orice altă maşină, conlucraseră o mulţime de specialişti, nici unul nu investise, ca Brett DeLosanto, atâtea idei, atâta har de artist şi atâtea strădanii.

Brett împreună cu Adam Trenton. Dealtminteri, şi venirea de astăzi, la Centru, la o oră atât de timpurie, când de obicei îşi făcea apariţia cu mult mai târziu, se datora tot lui Trenton. El îl chemase, spre a merge împreună la poligonul de încercări al uzinei, ca acum să anunţe o amânare în program — lucru deloc plăcut pentru

unul ca Brett, cu orar de activitate mai puţin auster şi deprins să doarmă după bunul său plac. La ce bun se sculase atât de devreme? Dar după primele clipe de enervare, hotărî să profite, într-un fel, de răgazul ce i se oferea, contemplându-şi în linişte noua creaţie: Orion. Deschise uşa interioară şi intră în atelierul cel mare. În perimetrul de lucru, copios luminat, începuseră a prinde formă mai multe versiuni ale aceluiaşi Orion: un model sport, care urma să apară într-un interval de trei ani; un tip caravană, precum şi altele a căror executare, pe viitor, rămânea încă sub semnul întrebării.

Prototipul — care îşi aştepta confruntarea cu publicul în următoarele douăsprezece luni — se afla tocmai la capătul încăperii. Era albastru deschis, aşezat pe o mochetă mătăsoasă şi cenuşie, şi luminat de reflectoare. Brett se îndreptă către el, fremătând de emoţie — întocmai cum se aşteptase şi o dorise.

Avea dinaintea ochilor un automobil mic, solid, zvelt, aerodinamic, un soi de „cilindru comprimat" — cum îl botezaseră cei din direcţia comercială — asemănător, ca formă, cu o rachetă, cu aspect funcţional, deşi nu lipsit de avânt şi de eleganţă. Caroseria se distingea prin câteva trăsături cu adevărat revoluţionare. Mai întâi, transparenţa părţii superioare — de la jumătatea uşilor în sus — care conferea vizibilitate în toate direcţiile. Decade de-a rândul se cochetase cu ideea plafoanelor străvezii; se făcuseră şi timide încercări în sensul acesta, ca de-abia acum, la acest Orion, visul să prindă viaţă, fără a slăbi cu nimic rezistenţa maşinii. Aceasta se obţinuse prin ranforsarea sticlei cu lame subţiri şi flexibile, de oţel — pilieri A şi C, în definiţia proiectanţilor — care, urcând nevăzute pe vertical, se încrucişau cu discreţie, în creştetul acoperişului transparent. Rezultatul ingenioasei ţesături metalice era „o seră de flori" (ceea ce în juxta tehnicienilor însemna capota maşinii), infinit mai solidă decât cele clasice, după cum demonstraseră numeroasele şi asprele probe de răsturnări şi ciocniri, la care fusese supusă. Unghiul dintre peretele vertical şi plafonul caroseriei avea o înclinaţie blândă, oferind suficient spaţiu interior în partea de sus. Aceeaşi comoditate, de-a dreptul surprinzătoare la o maşină de proporţii atât de reduse, o oferea şi partea inferioară, concepută cu multă îndrăzneală şi originalitate,

dar ocolind totuşi bizareria, în aşa fel încât, privit în ansamblu, noul model Orion încânta ochiul prin graţie şi armonie.

Iar la această plăcută înfăţişare se adăugau şi inovaţiile tehnice, cu nimic mai prejos decât impresia estetică. Una din ele, şi de mare importanţă, era alimentarea cu comandă electronică, prin care se înlocuise carburatorul clasic — o rămăşiţă anacronică a motorului primitiv, ce dăinuise intolerabil de mult. Noul sistem de alimentare era dirijat de calculatorul de bord, de mărimea unei cutii de pantofi, care îndeplinea o multitudine de operaţii.

Totuşi, modelul expus în atelierul lor nu avea nici un mecanism instalat, ci era o simplă carcasă, din sticlă fibroasă, turnată după mulajul original din lut, însă atât de perfect, încât până şi examinată de aproape şi la lumina puternică a reflectoarelor, puteai să greşeşti, socotind-o maşina reală. Fusese lăsat aici spre a fi comparat cu modelele ce urmau să fie create, dar şi la îndemâna mai marilor Companiei — să-l vadă, să-l cerceteze, să-şi reînnoiască temerile, iar după aceea încrederea, de care aveau atâta nevoie! Prea multe fonduri din investiţiile acţionarilor, prea multe cariere şi reputaţii, începând cu a preşedintelui până la trepte ierarhice mai modeste, se mizaseră pe acest Orion. Numai până acum conducerea alocase o sută de milioane pentru proiectarea şi producerea prototipului, în afara altor suplimentări bugetare, tot de ordinul milioanelor de dolari, care se vor impune, probabil, până la omologare.

Cugetând la acestea, Brett îşi aminti cum odată auzise spunându-se despre Detroit „că întrece Las Vegas, în jocurile de noroc şi în imensele mize riscate". Materialitatea acestei reflecţii îl smulse din contemplaţie, readucându-l la preocupări omeneşti şi mărunte, printre care şi aceea că încă nu-şi luase micul dejun.

La intrarea în sala de mese rezervată proiectanţilor şi tehnicienilor de la Centru, îşi găsi mai mulţi colegi ospătându-se. Dar în loc să se aşeze şi să ceară să fie servit, Brett — tipul neconformist şi original — se duse glonţ la bucătărie, unde, după ce-i tachină pe bucătari (cu care se avea la toartă), îi convinse să-i pregătească ouă Benedict, o specialitate care nu figura niciodată pe meniul

obisnuit. Pe urmă, se reîntoarse triumfător, şi se aşeză, alături de ceilalţi, la o masă rotundă şi încăpătoare.

Printre comeseni se aflau şi doi oaspeţi — un student şi o studentă de la Institutul de Arte din Los Angeles, pe care însuşi Brett DeLosanto îl absolvise, cu mai puţin de cinci ani în urmă. Băiatul părea dus pe gânduri, şi tot desena rotocoale, cu unghia, pe faţa de masă; fata, din contra, avea scăpărări de impacienţă în priviri iar ca vârstă, vreo nouăsprezece ani.

După o ocheadă discretă prin care se asigură de atenţia auditoriului — Brett înnodă firul discuţiilor începute în ziua trecută cu cei doi boboci.

— Dac-o fi să lucraţi aici, începu el ironic, va trebui să vă puneţi o sită pe creier, în care să se oprească ideile perimate ale veteranilor de la noi.

— După Brett, e de ajuns să fi votat la alegerea preşedintelui Nixon ca să te numeşti veteran, ripostă, peste masă, un proiectant de treizeci şi câţiva ani.

— Ramolitul care a grăit e stimabilul Robertson, îi informă Brett pe studenţi. Domnia sa proiectează minunatele cupeuri familiale, care ar fi mult mai izbutite de le-ar pune hulube şi câte un cal dinainte. Trebuie să mai ştiţi că la primirea salariului, dumnealui iscăleşte cecul cu o pană de gâscă, iar dacă mai târnoseşte mangalul la Centru, o face cu gândul să apuce anii de pensie.

— Ceea ce ne încântă la tânărul DeLosanto, interveni un bărbat cu părul cărunt, e respectul pe care-l vădeşte faţă de vârstă şi experienţă. Vorbitorul — Dave Heberstein, şeful laboratorului de Culori şi Interioare — contemplă, cu voită ostentaţie, ţinuta îngrijită, dar ţipătoare a lui Brett, după care-l interpelă: E vreun bal mascat, pe undeva, astă-seară?

Brett îi răsplăti prompt zeflemeaua.

— Dacă mi-ai studia îmbrăcămintea mai cu atenţie şi ai extrage idei pentru interioarele pe care le faci, ai vedea cum ar da năvală clienţii.

— Unde? La Societăţile concurente? se amestecă altul.

— Şi-acolo, dacă aş lucra pentru ele, i-o tăie Brett zâmbind hâtru.

Doar nu era la primele sale replici usturătoare; de când se angajase la Centru, ca proaspăt absolvent, aşa vorbea cu majoritatea colegilor, fapt care pe mulţi părea să-i

amuze şi astăzi. Oricum, limbuţia şi stilul său persiflant nu-i stânjeniseră cu nimic ascensiunea-i aproape lipsită de precedent. La numai douăzeci şi şase de ani, ajunsese pe picior de egalitate cu mai toţi creatorii, afară doar de câţiva şefi de laboratoare, care se puteau număra pe degete.

Până nu demult ar fi fost de neconceput ca un june cu înfăţişarea trăsnită a lui Brett să treacă măcar de straja de la intrare, dar mi-te să se învârtească nestingherit printr-un aşezământ atât de riguros compartimentat şi păzit cum era acest Centru. Dar cu vremea concepţiile se schimbaseră. Mai marii Companiei îşi dădeau perfect seama că pentru a-şi menţine deverul de pe piaţă, apărând mereu cu alte şi alte versiuni de automobile, trebuiau să-şi alăture aripa avangardistă a proiectanţilor tineri, inventivi şi cu idei îndrăzneţe în ale modei, pe care le experimentau până şi în felul de a se îmbrăca. Şi cu toate că li se cerea să trudească din greu şi cu randament, unii artişti de prestigiu — cum era Brett, de pildă — îşi puteau întocmi după plac programul diurn. Aşa se explică cum de sosea dimineaţa târziu, se foia uneori fără vreo ţintă precisă, iar apoi dispărea toată ziua, ca să se întoarcă în puterea nopţii şi să lucreze în tihnă, de unul singur. Dar cum tot ce făcea era excepţional, iar la obligaţiile stricte — cum erau consfătuirile cu conducerea — nu lipsea niciodată, nimeni nu-i imputa nimic.

Continuând dialogul început cu tinerii oaspeţi, Brett glăsui cu sarcasm:

— Printre teoriile cu care o să vă ameţească babacii, din care unii se află la masă cu noi şi se hrănesc cu iluzii... Dar aici se întrerupse, mulţumind cordial şi gălăgios ospătarului ce apăruse cu specialitatea cerută: Ooo, să trăieşti! Eşti un băiat de zahăr. Iar după ce-i aşeză farfuria în faţă, se întoarse din nou spre studenţi. Cum vă spuneam, îşi reluă el ideea, printre numeroasele teorii învechite, o veţi auzi şi pe aceea cum că tot ce a însemnat prefacere radicală în domeniul maşinilor, s-a epuizat, iar de aici înainte ne rămân de făcut doar mici îmbunătăţiri sau modificări la cererea clientelei. Ce să-i faci! Aşa trăncăneau şi ăi cu gazul lampant, până când Edison a descoperit lumina electrică. Dar voi ascultaţi-mă ce vă

spun: ne aflăm în pragul unor mari transformări, determinate, în primul rând, de fantasticele materiale pe care le vom avea la îndemână. Cum însă o mulţime de oameni nu zăresc decât până în vârful nasului, e cu neputinţă să le ceri o viziune de perspectivă.

— Dar tu o ai şi în locul nostru, nu-i aşa, Brett? întrebă cineva.

— Vezi bine c-o am, se grăbi să răspundă, tăindu-şi o porţie zdravănă din mâncarea adusă şi înfigând furculiţa în ea. Graţie mie, o să vă păstraţi şi voi slujbele. Aşa că, liniştiţi-vă, fraţilor! Şi începu să înfulece lacom.

— E adevărat că de aci înainte se vor proiecta maşini cât mai funcţionale? se interesă fata cu ochii de culoare deschisă.

— Şi funcţionale, dar şi arătoase, preciză el cu gura plină.

— Dac-ai să te îndopi cu drăcia aia, o să devii şi tu funcţional ca o roată umflată, îl preveni Heberstein, uitându-se dezgustat în farfuria încărcată din care se înfrupta Brett. Apoi, strămutându-şi privirea asupra studenţilor, urmă pe un ton serios: De fapt, orice automobil reuşit trebuie să fie şi funcţional. Asta e regula. Iar excepţiile nu sunt decât plăsmuiri ale artei, puse în slujba frumosului, dar nu şi a oamenilor. De aceea le socotim dezastruoase sau, în orice caz, cu totul neizbutite. Să luăm, de exemplu, maşinile din epoca victoriană; cât de greoaie şi de îngrozitoare erau o mulţime din ele! Dar să nu uităm că şi azi se mai scot limuzine cu aripi posterioare uriaşe, cromate de te ustură ochii, ori cu măşti extrem de bombate. Greşelile se repetă. Însă, din fericire, mai rar ca în trecut.

Studentul îngândurat conteni desenarea spiralelor pe faţa de masă şi se amestecă în discuţie:

— Volkswagen e o maşină prin excelenţă funcţională, dar frumoasă n-ai putea s-o numeşti, zise el.

DeLosanto flutură furculiţa prin aer şi înghiţi dumicatul la repezeală, ca să apuce primul la vorbă.

— Te înşeli, tinere, protestă el. Dumneata, ca şi restul publicului, eşti victima unei farse. A unei straşnice păcăleli care s-a ţesut în jurul acestui Volkswagen.

— Totuşi e un turism bun, bâigui celălalt. Dealtminteri am şi eu unul.

— Bineînţeles că e bun, întări Brett, ospătându-se în continuare sub privirile curioase ale celor doi viitori proiectanţi. Când se va face statistica celor mai valoroase maşini fabricate în secolul nostru, Volkswagen va sta alături de Pierce-Arrow, de Ford T, Chevrolet 6—1929, de Tacard-urile produse până în 1940, de Rolls Royce-ul decadei 1950—1960, de Lincoln, Chrysler Airflow, de Cadillacul apărut după 1930, de Mustang şi de Pontiac, de Thunderbird-ul cu două locuri şi de altele tot atât de vestite şi căutate. Dar cum vă spuneam înainte, Volkswagen a căzut victimă unei măsluiri, reclama vrăjmaşă izbutind să convingă marele public că ar fi urâtă ca formă ceea ce nu e adevărat, deoarece altfel ar fi dispărut de mult de pe piaţă. În realitate, maşina excelează tocmai prin silueta ei comprimată, prin echilibru, printr-un desăvârşit simţ al simetriei, totul luminat de o scânteie de geniu. Dacă în loc de automobil ar fi o sculptură în bronz, ar putea sta pe un soclu, aşezată lângă o lucrare a lui Henry Moore. Dar cum publicului i s-a tot spus întruna că e urâtă, până în cele din urmă a ajuns s-o şi creadă; inclusiv dumneata. Ceea ce nu e deloc de mirare, când automobiliştii plutesc într-o veşnică amăgire.

— Eu, unul, trebuie s-o şterg, anunţă cineva.

Şi în secundele următoare, mai multe scaune se traseră în lături. Cei de la masă o porniră înspre atelierele unde-i aşteptau lucrul. Şeful laboratorului de Culori şi Interioare se opri un moment în dreptul studenţilor.

— Dac-o să treceţi prin sită şi ideile tânărului nostru coleg — precum vă recomanda s-o faceţi cu ale celor mai vârstnici — s-ar putea să daţi peste vreo perlă sau două.

— Pân-oi sfârşi cu tot ce mai am de zis, or să adune destule perle ca să facă mai multe şiraguri, ripostă Brett, ştergând cu şervetul o pată de ou şi un strop de cafea de pe faţa de masă.

— Îmi pare rău că nu mai pot sta cu voi, se scuză Heberstein depărtându-se. Înainte de a dispare pe uşă, schiţă un salut amical, şi-i spuse lui Brett: Vrei să treci mai târziu pe la mine? Am primit unele informaţii în legătură cu materialele pentru tapiţerie de care cred că ar trebui să iei cunoştinţă.

— Aşa e întotdeauna aici? întrebă proiectantul în devenire, desenând din nou arabescuri imaginare pe faţa de masă şi iscodindu-l cu ochii pe Brett.

— Cam asta e atmosfera obişnuită. Dar să nu vă lăsaţi înşelaţi de hlizeala noastră aparentă, pentru că ea germinează multe idei de valoare.

Şi acesta era un mare adevăr. Însăşi conducerea uzinelor de automobile încuraja ospătarea în comun a lucrătorilor din tărâmul creaţiei în sufragerii spaţioase, anume amenajate, unde, cu cât gradele comesenilor erau mai înalte, cu atât şi ambianţa devenea mai plăcută şi mai propice dezbaterilor, iar acestea — oricare ar fi fost ierarhia — lunecau în mod inerent spre activitatea cotidiană; şi din confruntarea atâtor minţi agere, nu o dată apăreau idei strălucite, fie de la primul fel de mâncare sau de-abia la desert. Sub raportul financiar, prânzurile comune însemnau bani pierduţi pentru corporaţie pe care îi accepta însă fără cârtire, ştiind că-i recuperează într-altfel, şi chiar însutit.

— De ce spuneaţi că automobiliştii plutesc într-o veşnică amăgire? se amestecă şi studenta în discuţie.

— Fiindcă ştim că aşa fac. E vorba de o latură a firii omeneşti, pe care noi, cei din industrie, aproape nici n-o mai luăm în seamă. Vorbind, Brett se mai depărtată de masă, lăsându-se pe spătarul scaunului. Mai toţi anonimii din metropola noastră se dau în vânt după limuzine de mare lux, deşi le place să se considere oameni cu scaun la cap. Şi atunci ce se întâmplă? Încep să se mintă. În felul acesta, foarte puţini dintre ei recunosc, chiar în sinea lor, adevăratul criteriu după care îşi aleg viitoarea maşină.

— Cum puteţi avea certitudinea unor asemenea afirmaţii?

— Cât se poate de simplu. Dacă anonimul nostru şi-ar dori doar un mijloc trainic de locomoţie — după cum pretind cei mai mulţi — n-ar avea decât să îşi cumpere un Chevrolet, un Ford sau un Plymouth dintre cele mai simple, mai ieftine şi mai lesne de întreţinut. Numai că dânsul tânjeşte după mai mult, fiindcă aşa cum tresaltă trufaş când apare la braţ cu o blondă sau arată că are o casă pe cinste, la fel se umflă în pene şi când se afişează într-o limuzină grozavă. Nimic rău în asta, cum o crede clientul şi prietenii săi, şi de aceea se mint.

— Aşadar sondajele făcute în rândul consumatorilor...
— Sunt apă de ploaie. Trimisele noastre, cu carneţele în mână, îi acostează pe primii ieşiţi în cale şi-i întreabă cum îşi doresc să fie viitoarele automobile. Şi, ca să nu pară lipsiţi de seriozitate, interpelaţii se apucă şi înşiră clasicele deziderate ca: rezistenţă, consum redus de benzină, siguranţă şi aşa mai departe. Până şi la sondajele scrise şi nesemnate ne vin cu aceleaşi răspunsuri, de astă dată dovedindu-şi seriozitatea faţă de ei înşişi. Despre exteriorul maşinii, rareori pomenesc, şi chiar de o fac, o lasă la urmă de tot. În schimb, când şi-o cumpără efectiv, prima lor grijă e cum arată pe dinafară.

Brett se ridică de la masă şi se întinse ca să se dezmorţească.

— Îi veţi auzi pe unii spunându-vă cum că pasiunea maşinilor e de domeniul trecutului. Capitală eroare! De aceea, bobocilor, veţi mai avea de lucru pe aici, fiindcă anonimii noştri cumpărători, cu slăbiciunile lor ascunse, se bizuie pe fantezia creatorilor de modele.

Vorbind, îşi aruncă ochii la ceasul de mână. Mai avea o jumătate de oră până la întâlnirea cu Adam, spre a pleca la poligonul de încercări; or asta însemna că-i rămânea vreme să se abată şi pe la Heberstein, care-i spusese să treacă pe la laboratorul de Culori şi Interioare.

— Ce părere aveţi despre tot ce vedeţi pe la noi? îi iscodi pe studenţi, la ieşirea din sala de mese.

Întrebarea pornise dintr-o reală curiozitate. Cu puţini ani în urmă şi el fusese în aceeaşi postură de invitat al viitorilor săi patroni. Era cunoscut procedeul trusturilor auto de a iniţia vizite periodice pentru creatorii în devenire, pe care-i primeau ca pe nişte oaspeţi de seamă, lăsându-i să întrevadă binefacerile unei eventuale angajări după absolvirea institutului. Prevăzători, fabricanţii căutau să-şi atragă talentele din bună vreme, aşa încât, de câteva ori pe an, toate cele Trei Mari Concerne îşi trimiteau iscoade prin institutele de specialitate, încercând, fără jenă, să pună mâna pe elementele cele mai înzestrate, şi nu doar din rândul creatorilor de modele, ci şi al inginerilor, al oamenilor de ştiinţă, al economiştilor, avocaţilor şi agenţilor comerciali — necesari în diversele branşe ale industriei. Or cum salarizarea şi alte avantaje — printre care şi perspectiva avansărilor sigure — erau destul de

ispititoare, uzinele de maşini recrutau cele mai multe talente. Atât de ridicat era numărul celor prinşi în mrejele lor, încât anumiţi oameni — chiar din sânul industriei — începuseră să-şi arate nemulţumirea şi îngrijorarea faţă de această vânătoare acerbă după materie cenuşie, pusă numai în slujba proiectării vehiculelor, spre păgubirea civilizaţiei în genere care, fără mai multe minţi luminate, nu avea cum să biruie alte probleme complexe şi grave la ordinea zilei. Cu toate acestea, nici o altă industrie sau corporaţie nu se putea lăuda cu atâţia tineri dotaţi câţi recoltau producătorii de automobile. Aşa ajunsese şi Brett DeLosanto la Centrul de Creaţie şi Modele al Companiei ce o deservea.

— Mie mi se pare grozav, glăsui juna cu ochi sclipitori, ca răspuns la întrebarea lui Brett. Am sentimentul că am şi început să lucrez la proiecte. Desigur, sunt şi puţin cam speriată... atâţia concurenţi împrejur... şi toţi oameni aşa de capabili! Dar şi de izbuteşti să te afirmi într-un loc ca acesta, înseamnă că eşti cineva...

„Frumos le mai zice boboaca", reflectă Brett. Mai rămâne să-şi dovedească talentul şi să nu se lase intimidată de zidul prejudecăţilor de care inerent se izbeşte orice femeie angajată în industrie — nu însă ca secretară, se înţelege.

— Dar dumneata ce-ai de zis? se întoarse către colegul ce-o însoţea.

Preocupat şi absent, cum se arătase de la bun început, tânărul clătină din cap, neştiind încă ce să răspundă. În efortul de a-şi limpezi gândurile, se încruntase la chip.

— Eu nu am încă o certitudine, începu el. Adevărat, totul e grandios. Perspective avem, slavă Domnului; de lucru, aşijderi. Deci, aş putea spune ca şi colega, că e grozav. Şi totuşi, mă roade o întrebare. Merită să muncesc aici? Poate-s trăsnit, şi-mi dau seama că e tardiv să mai dau înapoi, acum, când mă aflu în pragul licenţei. Dar fără voie mă trezesc uneori chestionându-mă: oare asta e ce-şi doreşte un artist să creeze o viaţă întreagă?

— Ca să creezi aici, fiule, trebuie să iubeşti nebuneşte maşinile, îl preveni Brett. Să vezi în ele însăşi raţiunea de a fi; să respiri, să mănânci, să dormi cu gândul la ele. Ba să-ţi răsară în minte şi când mai strângi o femeie în braţe. Iar când te trezeşti din somn, noaptea, să-ţi apară în faţă

modelul pe care tocmai îl proiectezi sau un altul, pe care ai dori să-l înfăptuieşti mai târziu. E un soi de religie pe care, dacă n-o profesezi cu toată fervoarea, mai bine îţi alegi alta, încheie cu o undă de nerăbdare în glas.

— Iubesc automobilele, cum de nu, se apără junele. De când mă ştiu m-au robit exact cum spuneaţi. Numai că în ultima vreme...

Dar aici se opri, ferindu-se parcă să pronunţe iarăşi o erezie. La rândul lui, DeLosanto nu mai făcu nici un comentariu. La ce bun când părerile şi opţiunile ţin în exclusivitate de individ? Ca şi marile hoteluri. Deci a fi căutat să-l influenţeze nu avea sens, deoarece, până în cele din urmă, tot concepţiile personale aveau să primeze, sau poate conştiinţa, cum se întâmplă adesea. Şi apoi, nici nu-l prea trăgea inima să aprofundeze acest subiect, pentru binecuvântatul temei că de la un timp se simţea şi el bântuit de aceleaşi şovăieli şi întrebări.

În birou la şeful laboratorului de Culori şi Interioare, exista un schelet, postat lângă uşă, ce servea la studierea poziţiilor cât mai comode în maşină. Graţie unui lanţ prins pe o plăcuţă metalică fixată pe craniu, scheletul se menţinea pe verticală, la o distanţă imperceptibilă de pământ, întâmpinând pe orice vizitator chiar de la trecerea pragului. La intrare, Brett DeLosanto îi scutură falangele descărnate, salutându-l cu verva-i obişnuită:

— Bună, Ralph.

Instantaneu, Dave Heberstein se ridică de la masa de lucru, arătând cu capul spre laboratorul alăturat.

— Să mergem acolo, îl pofti pe noul venit, iar când trecu prin dreptul scheletului, îl mângâie afectuos, observând: Iată un angajat cu adevărat credincios şi util, care nu critică niciodată şi nici nu cere să fie avansat.

Intrară într-o încăpere imensă, rotundă, cu tavanul boltit şi cu pereţii aproape numai din sticlă, înlesnind astfel pătrunderea luminii de afară. Datorită cupolei, te simţeai ca într-o catedrală, şi tot din aceeaşi pricină cele câteva cabine închise, în care se ţineau mostrele de culori şi materiale, într-o lumină perfect dozată, păreau a fi tabernacole. Pe jos erau aşternute covoare groase, şi moi, ce înghiţeau orice zgomot, iar de la un capăt la altul se înşirau măsuţe acoperite cu geam, în care erau etalate

eşantioane de stofe pentru tapiţeria interioară a maşinilor — unele mătăsoase, altele mai compacte — precum şi un fişier cuprinzând toate culorile din spectrul luminii, plus câteva mii de nuanţe intermediare.

Heberstein se opri la una din vitrinele cu eşantioane.

— Asta am vrut să-ţi arăt, îl anunţă pe Brett.

Sub geam se vedeau şase mostre de ţesături, având ca specificaţii numărul comenzii şi locul de fabricaţie, în timp ce deasupra, şi puse de-a valma, se aflau petice similare, variat colorate, dar toate purtând aceeaşi emblemă: „Salix Metalic". Heberstein alese unul din ele şi-l flutură pe sub ochii lui DeLosanto.

— Mai ţii minte materialul?

— Cum de nu. Mi-a plăcut foarte mult şi încă nu mi-am schimbat părerea.

— Şi pe mine m-a încântat. Dealtfel, l-am şi recomandat pentru folosire, îi aminti Heberstein, în vreme ce pipăia textura plăcută şi moale. Ca şi altele expuse, avea un spic argintiu. E ţesătură creponată cu fibră metalică, urmă şeful Laboratorului. Şi spunând aceasta, se gândi ca şi Brett la maşinile ultraluxoase, pentru care fusese aleasă, ca un plus de investiţie dar şi de rafinament şi eleganţă. Judecând după succesul instantaneu, opţiunea fusese cum nu se poate mai inspirată, iar la un an de la intrarea în uz, se hotărâse ca acelaşi material, deşi în culori diferite, să fie utilizat şi la Orion.

— Care-i necazul? întrebă DeLosanto, încă nepricepând despre ce era vorba.

— Scrisorile, oftă Heberstein. Jalbele ce ne curg din partea clienţilor de câteva săptămâni încoace. Şi scoţând un inel de chei dintr-unul din buzunare, descuie sertarul unei vitrine şi extrase un dosar conţinând aproape două duzini de epistole şi de fotocopii. Ia câteva şi citeşte-le, îl îndemnă pe faimosul creator de modele.

Toată corespondenţa, provenind de la beneficiare ori de la soţii acestora, plus o parte trimisă de avocaţi, în numele reclamanţilor, avea o singură temă: deteriorarea mantourilor de nurci purtate în maşină. Potrivit relatărilor, odată venită în contact cu tapiţeria fotoliilor, blana era prinsă între fibre şi smulsă.

Brett scăpă un fluierat printre dinţi.

— Serviciul comercial a inițiat cercetări cu ajutorul calculatoarelor, îl informă Heberstein confidențial și, conform rezultatelor obținute, toate mașinile reclamate sunt tapițate cu „Salix Metalic“. De aceea mă aștept și la alte răvașe.

— Desigur s-au făcut expertize, presupuse Brett întinzându-i dosarul. Ce s-a aflat?

— Buba e simplă, numai că nimeni nu s-a gândit la ea. La așezarea pe scaun, blana-și desface spicul, cum e și natural. Dar din păcate, aceeași compresare, produsă de greutatea trupului, resfiră și fibrele metalice, prinzând între ele smocuri infime de blană pe care, la ridicare, le smulg, astfel că poți distruge un vizon de trei mii de dolari cât ai merge în mașină dintr-un capăt la altul al străzii.

— Dacă transpiră această poveste, zise Brett rânjind amuzat, orice femeie cu un vizon năpârlit se va năpusti în mașină, va da o raită de cinci minute, după care ne vine plocon, zbierând că i-am prăpădit bunătate de blană și trebuie să-i cumpărăm alta.

— Lasă gluma de-o parte. Nu e timpul de așa ceva. Ai de sus au și apăsat pe butonul de alarmă.

— S-a renunțat la țesătura cu pricina? se interesă DeLosanto. Heberstein confirmă cu capul, și imediat veni cu o completare.

— De-abia de azi dimineață a fost dată de o parte, și tot de acum vom începe testarea altor materiale. „Proba vizonului“ — așa au fost botezate viitoarele experiențe.

— Oare ce-o să se întâmple cu tapițeriile aflate în uz?

— Dumnezeu știe! Sunt bucuros că măcar nu răspund eu de asta. Se pare că toată beleaua a ajuns la urechile Președintelui Consiliului de Administrație, și am mai aflat cum că serviciul juridic rezolvă pe șest reclamațiile, pe măsură ce se primesc. Se anticipează, firește, și eventuale înscenări care, până la urmă, vor fi onorate numai ca să scăpăm de scandaluri.

— Nu vă temeți de ele. Cum să mai izbucnească dacă ați hotărât să le înăbușiți cu vizoane!

— Mai slăbește-mă cu tachinările, se zborși Heberstein, urmând pe un ton și mai acru: Desigur, ai fi aflat și pe cale oficială despre tot ce ți-am spus, dar am socotit că-i oportun să fii prevenit mai din timp, ținând seama de noul tip Orion la care lucrezi...

— Mulţumesc, rosti Brett cu seriozitate, preţuind la justa valoare avertismentul în legătură cu Orion. Natural, trebuia să dispună anumite modificări, deşi, de tapiţeria interioară, se preocupa un alt for. Dar ştirea primită mai avea şi un alt tâlc ce-l făcu să ia o hotărâre spontană. Chiar în următoarele zile îşi va schimba actuala maşină, ori poate numai fotoliile, care erau tapiţate cu „Salix Metalic". Şi aceasta fiindcă într-o lună va cumpăra şi el o blană de nurci — ca un dar de aniversare; or nu avea chef s-o vadă distrusă când purtătoarea ei va intra în maşină, aşa cum fără îndoială se va întâmpla, deoarece era vorba de Barbara Zaleski.

6

— Rămân o zi sau două în New York, şi am socotit că e bine s-o ştii, îşi anunţă Barbara tatăl, trăgând cu urechea la zumzetul insistent ce răzbătea la capătul firului. Ca să poată vorbi cu Matt Zaleski, trebuise să aştepte o groază, până-l găsise operatoarea prin fabrică, pesemne pe lângă banda de asamblare, judecând după zgomotul care se auzea:

— De ce să rămâi? întrebă el.

— Cum de ce?

— Aşa cum m-auzi...

— Fiindcă sunt reţinută la agenţie. Se discută contractele anului viitor, şi mi se cere să fiu de faţă, se justifică Barbara, precum un copil care-şi cere voie să întârzie de acasă, vădind o supunere deloc impusă de circumstanţe.

În realitate, dacă voia să stea în New-York — o săptămână, o lună sau definitiv — nimic n-o putea opri.

— N-ai putea să vii seara, iar dimineaţa să te întorci?

— Nu, tată, mi-ar fi imposibil, vorbi cu aceeaşi îngăduinţă, sperând ca dialogul să nu degenereze în gâlceavă şi să se vadă silită să-i amintească din nou cum că împlinise douăzeci şi nouă de ani, votase în două alegeri şi avea un post de răspundere, unde se descurca de minune. În plus, câştiga foarte bine, încât putea să se mute oricând separat, iar dacă nu se rupsese de el, o făcuse

numai la gândul să nu mărească hăul singurătății care-l împresura de când se trezise văduv.

— Si-atunci când ai să vii acasă? stărui Zaleski abătut.

— Sâmbătă, negreşit. Până atunci ai s-o scoţi la capăt şi fără mine. Dar, vezi, îngrijeşte-ţi ulcerul. Apropo, te-a mai sâcâit?

— Mai că l-am şi uitat, cu atâtea necazuri care m-apasă pe aici. Chiar dimineaţă am avut un tărăboi destul de urât.

„Cu ce glas încordat vorbeşte", remarcă Barbara ascultându-l. Însă nu era de mirare. Care angajat al Companiei nu trăia într-o stare de perpetuă tensiune? Până şi ea, cu toate că nu lucra în vacarmul uzinei, ci în sectorul reclamelor. Dar fie că trudeai în ateliere, la o agenţie publicitară tributară întreprinderii sau în laboratoarele de creaţie — precum Brett — te simţeai la fel de copleşit de obligaţii şi griji care, la un moment dat te striveau. Chiar în scurtul răgaz ce şi-l luase spre a schimba câteva vorbe cu taică-său, nu se putea scutura de ele, simţindu-le ca un soi de memento ce-i repeta că e aşteptată la dialogul purtat cu reprezentanţii concernului. Trebuia deci să scurteze discuţia şi să se întoarcă fără zăbavă acolo de unde plecase cu puţin timp înainte şi pe neobservate. Fără îndoială colegii crezuseră că a fugit să-şi mai împrospăteze, ca orice femeie, ţinuta, şi la gândul acesta îşi trecu instinctiv mâna prin părul castaniu şi bogat, moştenit de la maică-sa, ce-i creştea agasant de iute, silind-o să se abată pe la coafor mai des decât i-o îngăduia timpul. Şi-l aranjă cum putu, fără pieptene şi oglindă, doar netezindu-l cu degetele. În creştetul capului, dădu peste ochelarii de soare de care uitase cu totul în cele câteva ore de când se descătuşase de ei, ridicându-i cu un gest reflex de la ochi. Oare pe cine auzise spunând nu de mult în derâdere că acest fel de a purta ochelarii tindea să devină o pecete a tinerelor ajunse în posturi înalte? Şi în definitiv de ce nu, cugetă Barbara, fără să şi-i clintească din locul unde-i găsise.

— Ascultă-mă, tată. Fiindcă nu prea am vreme, te-aş ruga să-mi faci un serviciu.

— Ce anume?

— Să-i telefonezi tu lui Brett, să mă scuzi că nu-l pot vedea diseară, şi să-i spui că mă poate chema peste câteva ore la hotelul Drake, unde am să dorm.

— Nu prea cred c-am să pot, căuta celălalt să se eschiveze.

Însă Barbara interveni drastic:

— Ba da, şi încă fără nici o dificultate. Brett se află la Centrul de Creaţie şi de Modele, cum prea bine o ştii, astfel că singurul lucru ce îl ai de făcut este să ridici receptorul şi să formezi un număr interior. Nu-ţi cer să prinzi drag de Brett, pe care nu-l ai la suflet aşa cum nu o dată ne-ai arătat-o, ci doar să-i transmiţi un mesaj. Poate nici nu va fi nevoie să-i auzi glasul.

Bine ar fi fost să nu-şi trădeze arţagul, dar cum nu izbutise, se vedea din nou ciondănindu-se — ca în alte dăţi — cu părintele ei.

— Fie. Am să-l anunţ, mormăi Matt învins. Da' nu trebuie să-ţi ieşi din fire.

— Nici tu. Şi acum te las, tată. Poartă-ţi de grijă, şi ne vedem sâmbătă, conchise, mulţumind apoi secretarei pentru a-i fi permis să uzeze de telefon şi săltându-şi cu graţie trupul armonios şi picioarele lungi de pe biroul unde se cocoţase. Admirabila-i siluetă — după care mulţi întorceau capul — o moştenise tot de la maică-sa, o femeie cu mult vino-ncoace, până şi în lunile de pe urmă ale vieţii.

Barbara se afla la etajul 21 al unei clădiri de pe Third Avenue, din New York; mai precis, într-una din aripile Agenţiei Osborne J. Lewis — sau OJL, în termeni familiari — care se număra printre cele şase mari oficii publicitare ale lumii, însumând circa două mii de angajaţi şi ocupând trei nivele într-un zgârie nori. Convorbirea telefonică cu Detroit ar fi putut avea loc în aşa-zisul „ţarc al talentelor", unde creatorii şedeau tescuiţi ca sardelele, în birouri de mărimea unor dulapuri, fără ferestre, amenajate pentru salariaţii din afara oraşului şi doar convocaţi temporar în New York. Însă Barbarei i se păruse mai convenabil să rămână cât mai aproape de locul dezbaterilor la care asista. Această aripă era mai ales rezervată beneficiarilor întreprinderii, deşi tot aici îşi desfăşurau munca directorii şi alţi dregători importanţi, în cabinete ultraluxoase, generos dimensionate, împodobite

cu pânze originale, de Cêzanne, Wyeths ori Picasso, şi prevăzute cu baruri escamotate în pereţi, care se scoteau la vedere ori rămâneau ascunse, după deprinderea şi preferinţele clientelei, nicicând neglijate. Până şi secretarele de aici se bucurau de o ambianţă infinit mai prielnică decât cele mai lucrative talente surghiunite la etajul de jos. Condiţiile în care îşi cheltuiau aceştia harul o făceau nu o dată pe Barbara să asemuie agenţia cu o galeră romană, pe care poate doar prânzurile asezonate cu cocktail Martini, permisiunea de a-şi petrece nopţile acasă şi perspectiva de a ajunge cândva — în raport de vechime — la catul de sus îi mai compensau pe aceşti oropsiţi.

După sumara convorbire cu taică-său, o porni cu paşi repezi pe un coridor. În clădirea austeră în care îşi avea OJL sucursala în Detroit, şi unde lucra şi ea îndeobşte, cadenţa tocurilor s-ar fi auzit ca o canonadă de mitralieră, însă nu şi aici, unde mocheta de-o palmă reprima orice sunet. Printr-o uşă crăpată, răzbătea zvon de clape şi o voce care îngâna:

Milioanelor ce se-mbulzesc
Cerând mereu „Brisk“ cu fervoare,
Li se-adaugă unul care
Zice: „Brisk“ şi alta nu-mi doresc.

Aproape cu siguranţă clientul asculta zăngăneala rimată, pe care curând avea s-o adopte sau s-o respingă, antrenând, prin decizia luată, cheltuieli fabuloase, cuvântul cheie fiind declanşat fie de inspiraţia sa de moment, de prejudecăţi învechite, ori de buna lui dispoziţie, condiţionată până şi de eventuala sa balonare după micul dejun. Versurile erau, se-nţelege, de o banalitate revoltătoare, cerute poate chiar de întreprinderea beneficiară, care se temea — ca multe altele — de un text mai elaborat. În schimb melodia părea vioaie şi lesne de reţinut, astfel că înregistrată cu orchestră şi cor, nu era exclus ca într-o lună sau două s-o auzi fredonată în câteva state. Oare ce era Brisk? se întrebă Barbara. O băutură? Un nou detergent? Putea desemna oricare din ele, cum prea bine şi un produs mai ieşit din comun. Agenţia OJL avea clienţi din sute de ramuri diverse, dar mai presus

decât toţi se situa — atât ca importanţă cât şi ca cifră de afaceri — Compania-auto pentru care lucra şi Barbara. Dealtfel, solii ei nu pierdeau un prilej ca să le amintească ciracilor agenţiei cum că de pe urma publicităţii pe care le-o făceau ei băgau în pungă mai bine de o sută de milioane de dolari anual.

La uşa sălii de conferinţe nr. 1 ardea un bec roşu, semn că discuţiile dinăuntru continuau. Beneficiarii se dădeau în vânt după semnalele luminoase care confereau consfătuirii lor un plus de importanţă.

Barbara intră cu discreţie şi se strecură pe scaunul rezervat ei — cam la mijlocul mesei masive şi lungi. În încăperea impunătoare, lambrisată în panel de trandafir şi mobilată în stil georgian, se mai aflau încă şapte persoane. În capătul mesei şedea Keith Yates Brown — cărunt şi de o politeţe căutată — care conducea destinele administrative ale firmei şi a cărui îndatorire de frunte era aceea de a netezi relaţiile între agenţia OJL şi corporaţia de automobile. Reprezentantul acesteia, venit special din Detroit şi aşezat în dreapta directorului administrativ, se numea J.P. Underwood — dar prefera să i se spună simplu J.P.; era tinerel, de curând promovat în funcţia de acum, şi poate de aceea cam stânjenit de „mărimile" ce-l impresurau. În faţă, îl avea pe chelbosul dar genialul Teddy Osch — şeful laboratoarelor de creaţie ale OJL — un tip din care ţâşneau ideile precum apa dintr-o fântână arteziană. Neclintit în concepţii, ca un director de şcoală, Osch supravieţuise multor colegi şi era un adevărat veteran în campaniile publicitare lansate în sprijinul automobilelor.

Printre cei prezenţi se mai număra ajutorul lui J.P. Underwood — venit şi el din Detroit; doi angajaţi ai agenţiei şi Barbara — singura femeie de faţă, afară de o secretară, care tocmai umplea din nou ceştile de cafea.

Tema dezbaterilor era Orion şi, începând din după-amiaza precedentă, se trecuseră în revistă toate reclamele născocite deocamdată de agenţie, a căror prezentare în faţa clientului —întruchipat de Underwood şi ajutorul acestuia — le cam scosese sufletul reprezentanţilor firmei publicitare.

— Am păstrat anume pentru la urmă o suită de schiţe, care, prin originalitatea şi forma lor izbutită, credem că te

vor interesa, iubite J.P., rosti Yates Brown pe un ton onctuos, în care, ca întotdeauna, dozase perfect autoritatea și deferența deși, precum o știau cu toții, Underwood nu avea calitatea de a lua hotărâri, nefiind printre mai marii Companiei. Totuși, incitat de cele auzite, aruncă o ripostă mai puțin reținută decât o cereau circumstanțele:

— Să le vedem, să le vedem negreșit, se repezi el.

Și, pe loc, unul din cei prezenți — în slujba agenției — se ridică și dispuse pe un șevalet câteva cartonașe pe care așternu niște schițe făcute pe hârtie pigment. Fiecare din ele, deși sumar conturate, însemna ceasuri și chiar nopți îndelungi de veghe și cazna din partea desenatorului, iar prezentarea lor în acest stadiu al dezbaterilor, constituia un protocol la fel de împământenit, ca și numele pe care și-l câștigase de „pritoceala foițelor".

— Te-aș ruga, Barbara, să faci pe comentatorul, o pofti Yates Brown, la care ea se supuse printr-o clătinare a capului.

— Ceea ce urmărim, începu Barbara, adresându-i-se lui Underwood și aruncând o privire spre ajutorul acestuia, este de a înfățișa limuzina Orion în diferite ipostaze cotidiene. Așa cum vedeți, prima schiță o arată părăsind o instalație de spălare.

Toți ochii erau ațintiți la desen, care vădea fantezie și o execuție fără greș. Creatorul schițase doar partea frontală a mașinii, ieșind de sub jeturile de spumă, precum un fluture dintr-o crisalidă. Nu departe, se afla o femeie, așteptând să se urce la volan și să plece. Fotografiată în culori, fie statică sau în mișcare, imaginea avea să atragă fără îndoială atenția.

J.P. Underwood nu binevoi să-și trădeze impresia nici măcar printr-o tresărire a pleoapelor. Așa încât Barbara făcu semn să se treacă la alt crochiu.

— Mulți dintre noi socotim că s-a minimalizat rolul femeii în publicitate, majoritatea reclamelor axându-se pe siluetele masculine. „Or strădania mea, în ultimii doi ani, a fost aceea de a impune prezența femeii", ar fi vrut să adauge, mărturisind totodată că existau zile când, după frunzărirea reclamelor cu bărbați (așa zisele „etalări de mușchi" în versiunea comercială), îi venea să renunțe la luptă, simțindu-se biruită.

— Avem convingerea că noul Orion va fi mult folosit de femei, îşi urmă comentariul.

În schiţa expusă pe şevalet se surprinsese locul de parcare din faţa unui supermarket.

Compoziţia artistului era excelentă — faţada magazinului servind ca fundal, Orionul dominând automobilele ce-l împresurau. Lângă el, o cumpărătoare încărca târguielile în portbagajul deschis.

— Dar ia spuneţi-mi, maşinile dimprejur sunt fabricate de noi sau de firmele concurente? se nelinişti Underwood.

— Aş zice de noi, dragă J.P., se grăbi Yates Brown să-l liniştească.

— Totuşi ar trebui să fie şi câteva tipuri străine, interveni Barbara. Altfel toată imaginea e cusută cu aţă albă.

— Eu unul nu mă-mpac cu pachetele. Prea sunt puse de-a valma, şi te fac să te uiţi mai degrabă la ele decât la turism, obiectă ajutorul lui Underwood. Iar dac-o fi să păstrăm decorul din spate, trebuie folosită unsoarea.

Auzindu-l, Barbara de-abia îşi reprimă un suspin de exasperare. Ungerea lentilei la fotografierea vehiculelor era un truc vechi, prin care se estompa fundalul şi se accentua conturul maşinii, şi cu toate că mai era uzitat de anumite companii, specialiştii în reclamă îl considerau la fel de perimat ca şi twistul.

— Încercăm să imprimăm schiţelor o notă de realism, căută Barbara să contracareze observaţia.

— Ba nu, mi se pare o recomandare utilă, care merită s-o notăm, i-o tăie Yates Brown, cântându-i în strună clientului.

— Următorul desen, îşi reîncepu Barbara prezentarea, înfăţişează un Orion perdăfit de o ploaie, chiar de una torenţială, am fi de părere. Iar în el, din nou o femeie, de astă dată plecând de la serviciu spre casă. Fotografia va fi făcută pe înserate, ca să prindem reflexele trotuarelor ude.

— Mare atenţie să nu iasă şi maşina stropită, sări J.P. Underwood.

— Tocmai asta şi urmărim, adică nota de realism, ripostă Barbara. Realizată în culori, ar ieşi o poză grozavă.

— Eu unul nu prea-i văd pe cei mari acceptând-o, sâsâi trepăduşul lui Underwood. În schimb superiorul tăcu.

Pe şevalet se mai perindară o duzină de schiţe, pe care Barbara le comentă succint dar cu miez şi râvnă, cunoscând ardoarea şi munca investite de tinerii creatori în fiecare din ele. Şi totuşi, „pritoceala foiţelor" se încheie ca de obicei. Nu degeaba angajaţii mai vechi, cum era Teddy Osch, se arătau rezervaţi, repetând într-una: lăsaţi bobocii să-şi stoarcă creierii şi cu altele, ştiind, din experienţă, că primele încercări — oricât de bune — erau respinse. Cum se întâmplă şi acum. Era de ajuns să-ţi arunci o privire spre Underwood pentru ca să-nţelegi că nimic nu-i va fi pe plac, aşa cum se observase din după-amiaza trecută, şi cum se ştiuse chiar înainte de a se trece la vizionare.

Curând după angajarea la agenţie, Barbara avusese naivitatea să întrebe pentru ce toate schiţele sfârşesc prin a fi refuzate? De ce se investesc atâtea strădanii în lucrători de o calitate deseori impecabilă, când li se cunoaşte dinainte soarta? Iar câţiva s-au milostivit să-i tălmăcească misterul: Dacă reprezentanţii uzinelor de automobile — i se explicase discret — ar accepta de la bun început ofertele de publicitate şi nu ar strâmba atâta din nas, trăgând de timp cum puţine firme o făceau, cum şi-ar justifica posturile ocupate în Detroit, dialogurile lungite la nesfârşit, cheltuielile deşănţate şi chefurile din New York? Or de vreme ce Compania lor tutelară nu se împotrivea acestei risipe, ce sens mai avea să-i atenţioneze agenţia, şi cu atât mai puţin să se pună de-a curmezişul, când ea realiza beneficii frumoase, deoarece, cu toate tergiversările, până la urmă tot îşi plasa marfa. Devenise o tradiţie ca pentru fiecare model de maşină să se înceapă discuţiile în octombrie ori în noiembrie, şi să se bată apa în piuă până prin iunie, când, în sfârşit, trebuia hotărât programul publicitar, pentru ca şi agenţia să aibă răgazul să-l realizeze. De-abia atunci ajungeau la decizii şi delegaţii uzinelor, constrânşi de filele calendarului, şi tot atunci îşi spuneau cuvântul şi mai marii lor din Detroit, chiar de nu erau pricepuţi în materie.

Ce o mâhnea teribil pe Barbara — ca şi pe alţii, după cum descoperi mai târziu — era incalculabila irosire de timp, de talente, de bani, şi sistemul de a se păcăli reciproc. Dar aşa cum aflase de la colegii din alte agenţii,

practica era întocmai reeditată şi de cele Trei Mari Companii auto care, deşi atât de parcimonioase cu timpul şi energiile cheltuite în afară, păcătuiau totuşi printr-o birocraţie interioară, rentabilă pentru mulţi.

Cândva, Barbara întrebase: „Oare se reiau unele din ideile originale cu adevărat valoroase?". La care i s-a ripostat: „Nu". Cum era să se accepte în iunie ce se refuzase în noiembrie? În ce lumină s-ar pune reprezentanţii întreprinderii beneficiare? Fireşte cu totul precară. Ba şi-ar pierde şi slujba. Or asta ar fi un mare păcat, mai ales de s-au dovedit „prietenii" agenţiei.

— Destul, Barbara. Mulţumesc, vorbi Keith Yates Brown, preluând cu abilitate conducerea dialogului cu clienţii. Dragă J.P., ne dăm perfect seama că mai avem multe lacune de învins, se adresă el lui Underwood pe un ton exact cât se cuvenea de apologetic şi totodată zâmbindu-i afabil.

— Asta e. Ai pus punctul pe „i", întări celălalt, împingându-şi scaunul îndărăt.

— Oare nu v-a plăcut nimic din tot ce-aţi văzut? Chiar nici o schiţă? îl înfruntă Barbara, la care Yates Brown îşi răsuci capul spre ea.

Cu siguranţă o scrântise. Clienţii nu trebuie inoportunaţi cu asemenea întrebări, dar superioritatea afişată de Underwood o călcase pe nervi. Şi apoi tot o mai urmărea gândul tinerilor artişti a căror trudă, împreună cu a ei, se dusese pe apa sâmbetei. Se prea poate ca desenele realizate să nu ilustreze în mod ideal noul tip Orion. Dar nici nu meritau un refuz atât de nedelicat.

— Bine, Barbara, dar nimeni n-a spus că nu i-ar place proiectele, o interpelă şeful care, deşi păstrându-şi politeţea şi calmul, lăsă să răzbată în rostirea cuvintelor lui tăişul severităţii. Devorat de simţul comercial şi lipsit totalmente de fantezie, la o toană de-a sa, Brown putea să-i strivească pe slujitorii creaţiei şi ai agenţiei sub elegantele sale încălţări din piele de crocodil. Vorbind mai departe, căută să înlăture orice umbră lăsată de gafa Barbarei.

— Chiar de n-am auzit reproşuri, răspunderea ne obligă să recunoaştem pe faţă că n-am reuşit să redăm încă personalitatea noului Orion. E un model extraordinar, J.P. Ne-aţi pus la îndemână un subiect de

publicitate cum n-a mai existat în industria de automobile, conchise pe o notă răsunătoare, de parcă limuzina era însăşi creaţia lui Underwood.

Îngreţoşată, Barbara îi aruncă o privire piezişă lui Teddy Osch, care i-o sesiză şi-i răspunse printr-o imperceptibilă clătinare a capului.

— Aş avea şi eu ceva de adăugat, se auzi Underwood pe un ton subit cordial. Ca unul ce până mai ieri asistase numai platonic la discuţii de genul acesta, poate se scuturase de stânjeneala ce-l făcuse laconic şi aspru la început, recăpătându-şi degajarea firească. După părerea mea, urmă pe acelaşi ton dezinvolt, ne-aţi expus cea mai izbutită colecţie din câte am văzut vreodată la dumneavoastră.

În cameră se lăsă o tăcere jenantă. Până şi Keith Yates Brown avu o tresărire de zdrobitoare surpriză. Cu stângăcie şi complet gratuit, Underwood încălcase tradiţionala convenţie, dezvăluind complicatul joc al disimulării pe care-l practicau deopotrivă. De unde mai înainte respinsese toate crochiurile, dintr-o dată le acoperea cu elogii superlative. Însă lauda sa nu schimba nimic. Iar Barbara ştia acest lucru; doar atâta experienţă căpătase şi ea. La fel cum prea bine o ştia şi Yates Brown, care se dezmetici la iuţeală şi răspunse pompos:

— Eşti generos în aprecieri. Foarte generos, iubite J.P. În numele agenţiei îţi mulţumesc pentru calda încurajare şi te asigur că ne vom strădui să fim la înălţime cu proxima prezentare. Vorbind, se ridică de la masă, toţi cei de faţă urmându-i exemplul. Ne vom da silinţa să-ţi oferim desene şi mai izbutite. Nu-i aşa, Teddy? zise aferat întorcându-se către Osch.

Tartorul creatorilor moţăi din cap şi schiţă un surâs anemic.

— Da, o să facem tot ce putem.

Depărtându-se de la masă, o luară cu toţii spre uşă, precedaţi de Yates Brown şi Underwood.

— S-a pus cineva în mişcare pentru bilete? întrebă acesta din urmă, şi Barbara îl auzi, deoarece se afla chiar în spatele său.

Cu o zi înainte, tot ca îl surprinsese formulându-şi pretenţia de a i se rezerva şase locuri la o comedie de Neil

Simon, unde, chiar la preţuri de speculă, era aproape cu neputinţă să obţii un bilet.

— Ţi-am lăsat vreo dorinţă neîmplinită? replică Yates Brown, râzând zgomotos şi încolăcindu-l prieteneşte pe după umăr. Fireşte că ţi le-am luat. Şi-ncă cu ce greutate! Dar pentru tine, dragă J.P., am tras toate sforile. Le vei găsi la Waldorf Astoria. Eşti mulţumit?

— Da.

— Şi încă ceva, urmă Yates, coborând glasul. Anunţă-mă unde vrei să cinezi cu amicii, ca să-ţi asigurăm masa din bună vreme.

„Şi să-ţi plătim consumaţia, precum şi bacşişurile", completă Barbara, pentru sine. Cât despre locurile la teatru, cu siguranţă nu costaseră mai puţin de cincizeci de dolari unul; dar agenţia le va recupera, şi încă înmiit — ca şi alte cheltuieli făcute cu Underwood — prin reclamele contractate pentru Orion.

Uneori, când agenţia oferea mese clienţilor, invita şi câţiva din domeniul creaţiei. Dar de data aceasta, din motive păstrate pentru el însuşi, Yates Brown găsi cu cale să nu poftească pe nimeni. Scăpată de această corvoadă, Barbara răsuflă uşurată şi, însoţită de Teddy Osch şi de Nigel Knox — desenator de profesie şi martor al dialogului încheiat — o porni pe Third Avenue. Destinaţia lor nu era Waldorf, spre care se îndrepta, fără nici o îndoială, gaşca lui Underwood, călăuzită de Keith Yates Brown, ci un bistro obscur, însă de prima mână — pe nume „Joe and Rose" — ticsit la amiază, de angajaţii oficiilor de publicitate din raza învecinată. Spre deosebire de alte dăţi, când chipul efeminat al junelui Nigel Knox o scotea din sărite pe Barbara, astăzi îl privea cu îngăduinţă, dacă nu chiar cu milă, pentru eşecul suferit de lucrările sale, respinse şi ele, la „pritoceala fiţelor".

Cu Teddy Osch în frunte, trecură pe sub o arcadă de un roşu diluat şi intrară în modestul restaurant, la fel de tăcuţi cum fuseseră şi pe drum; apoi, călăuziţi de un chelner, spre un separé mai retras, anume rezervat clienţilor permanenţi, se instalară la una din mese şi, în aceeaşi muţenie, Osch ridică trei degete. În secundele următoare, fiecare avea dinainte câte un pahar de Martini cu gheaţă.

— N-am de gând să fac o prostie, cum ar fi să mă aştern pe bocit sau să mă îmbăt criţă, mai ales când ştiu ce cumplit te simţi după aceea. Dar, cu permisiunea voastră, un pic totuşi m-aş chercheli, zise Barbara, înghiţind vermutul dintr-o singură sorbitură. Încă unul, vă rog.

— Ba trei, amendă Osch, cu ochii la chelner.

— Spune-mi, Teddy, cum naiba poţi îndura circul cu tropilarea desenelor?

Cel întrebat se mângâie gânditor pe chelie.

— Primii douăş' de ani sunt mai grei, vorbi abătut. Dar după ce-ai văzut cam o duzină de J.P. Underwood apărând şi dispărând de pe firmament...

— E înfiorător acest Underwood! explodă Nigel Knox într-un val de revoltă pe care parcă de-abia şi-l frânase până atunci. Oricât am încercat să mi-l vâr în suflet, e de nesuportat.

— Tu ţine-ţi gura, îl repezi Barbara, dornică să-l asculte pe Teddy până la capăt.

— Tot şiretlicul e să-ţi repeţi întruna că eşti bine plătit şi ai o muncă plăcută, continuă Osch. Cu excepţia unor zile ca azi, tot ce facem este cum nu se poate mai captivant. Ia gândiţi-vă numai că oricât de grozav o fi acest Orion, de va stârni admiraţie sau se va vinde pe piaţă, e datorită numai reclamei noastre. Şi asta nu-i un mister. Uzina o ştie; noi deopotrivă. Şi atunci ce altceva ne-ar mai supăra?

— Keith Yates Brown, de exemplu, care mă îngreţoşează, se oţărî Barbara.

— „Eşti generos cu aprecierile. Foarte generos, iubite J.P.“, se apucă Nigel Knox să-l imite cu o voce piţigăiată. Aşa c-am să mă întind pe podea şi sper c-ai să-ţi faci nevoile peste mine, încheie Knox hohotind cu poftă.

Până şi Barbara începu să râdă, destinzându-se pentru prima dată în ziua aceea. Numai Teddy Osch nu se arătă amuzat ci, dimpotrivă, le aruncă priviri mustrătoare.

— Keith Yates Brown e pâinea mea cea de toate zilele, ca şi a voastră, dealtminteri, şi ar fi cazul să nu uităm acest amănunt. Fireşte, eu nu m-aş putea preta la linguşelile lui pe lângă unul ca Underwood sau alţii. Dar nu-i mai puţin adevărat că şi interesele firmei îi cer să recurgă la anumite tertipuri, şi atunci de ce să-l blamăm

că-şi face datoria cu sârg? Chiar acum, ca şi în alte rânduri, în vreme ce noi ne preocupăm doar de latura artistică, adică de ce ne place, el stă bot în bot cu clientul şi-i face tot felul de temenele, ca să-i poată vorbi despre noi, cât de geniali suntem. Aşa că eu mă declar alături de Yates Brown, iar de-aţi fi fost într-o agenţie care a pierdut un contract cu o corporaţie-auto, aţi pricepe mai bine de ce nu-l condamn.

Un chelner, răsărit din senin, le curmă vorba anunţându-le:

— Viţelul á la Parmigiana e foarte reuşit azi.

La „Joe and Rose" nimeni nu-şi pierdea vremea cu studierea listelor de bucate, clienţii aderând la recomandări de genul acesta. După o privire schimbată cu Barbara şi cu Nigel Knox, Osch pronunţă verdictul:

— Trei porţii. Însă cu tăiţei. Şi încă un rând de Martini.

Cel băut până acum le descreţise întrucâtva frunţile, reflectă Barbara, aşa că şueta lor decurgea după tipicul tradiţional: mai întâi sumbră, apoi apucând-o pe făgaşul autoconsolării, pentru ca după al treilea pahar de vermut, să împrumute probabil un caracter filozofic.

În puţinii ani de lucru la agenţie, mai avusese parte de câteva „priveghiuri" ca cel de acum; în New York, aici, la „Joe and Rose" iar în Detroit, la Clubul „Caucus", ori la „Jim's Garage" în centrul metropolei. La „Caucus" i se întâmplase să vadă o dată un publicist mai în vârstă, stând zdrobit la o masă şi plângând cu capul în palme, pentru că una din reclamele la care trudise câteva luni fusese respinsă cu un ceas înainte.

— Cândva, se auzi din nou Osch, agenţia la care lucram a pierdut o comandă pe care-o sconta de la o Companie de automobile. Refuzul a venit ca un trăsnet, fără ca nimeni să-l bănuiască, afară de firma care ne suflase contractul. Şi cum catastrofa s-a ivit în ultima zi de lucru a săptămânii, am numit-o „Vinerea Neagră". În timp ce vorbea, retrezind amintirile, Osch mângâia piciorul subţire al paharului. În vinerea aceea, grăi mai departe, agenţia a concediat o sută de oameni. Mulţi nici n-au mai aşteptat să li se anunţe demiterea, ci au pornit-o în fugă pe Madison Avenue şi pe Third Street, căutând să se rostuiască aiurea. Toţi erau îngroziţi. Şi pe bună dreptate.

Câţi nu aveau case grele, ipoteci de acoperit şi copii de ţinut în şcoli?! Iar de găsit altă slujbă nu era simplu, mai ales când plecau cu stigmatul incompetenţei din fostul serviciu. Apoi, cei mai vârstnici nu mai prezentau deloc interes, sleiţi moraliceşte şi fizic precum erau. Mi-aduc aminte că doi dintre ei au căzut în darul beţiei, iar un altul s-a sinucis.

— Tu, însă, ai supravieţuit, remarcă Barbara.

— Pe-atunci eram tânăr. Dar de mi s-ar întâmpla astăzi ceva similar, m-aş duce şi eu de râpă, ca cei de care v-am pomenit. Ca atare, să bem în sănătatea lui Keith Yates Brown, toastă el, apucând paharul.

Nigel Knox îl puse pe masă pe-al său, protestând violent.

— Aaa, nu! Asta nu! Mi-ar fi imposibil.

— Iartă-mă, Teddy, dar nici eu nu pot, se scuză Barbara, scuturând din cap.

— Atunci o să beau eu singur, se încăpăţână Osch. Şi dădu pe gât vermutul până la ultima picătură.

— Ce mă scoate pe mine din fire e faptul că facem publicitate unei maşini himerice pentru un beneficiar şi el desprins cu totul de realitate, reluă Barbara, vorbind cam bolborosit şi tărăgănat, după ultimul pahar golit cu colegii. Ştim cu toţii că nimeni nu poate obţine automobilul înfăţişat în reclamele noastre, deoarece e complet mistificat de imagine. Îi fotografiem faţa prin lentile cu unghiuri largi ca s-o mărim — iar profilul cu lentile dilatatoare, spre a-l lungi. Pe urmă-i schimbăm şi culoarea, idealizând-o, cu ajutorul filtrelor, a lichidelor pulverizate şi a tamponării cu pudră.

— Astea sunt trucurile comerţului, obiectă Osch, anulând argumentul printr-o fluturare a mâinii.

Surprinzându-i gestul, un chelner întrebă prompt:

— Mai doriţi un rând de Martini?

Şi el confirmă printr-o simplă mişcare din cap.

— Ce mai încolo şi încoace, stărui Barbara. Prezentăm publicului maşini plăsmuite ad hoc.

— Sunt de acord cu tine, i se alătură Nigel Knox, bătând energic din palme şi răsturnându-şi paharul golit. Cei de la masa vecină le aruncară priviri amuzante. Acum spune-ne cum e cu beneficiarul imaginar, se rugă el de Barbara.

— Ştabii din Detroit, care au ultimul cuvânt asupra reclamei, sunt străini de gustul şi doleanţele oamenilor, îi explică ea, cu o voce înceată, legând cuvintele mai cu anevoie decât o făcea în deplină luciditate; şi asta fiindcă muncesc peste limită şi n-au timp să ia cunoştinţă de ele. Iar când ajung la reclama unei maşini, doar o plimbă pe sub ochii altor mahări ca ei, şi o laudă că-i grozavă...

— Am priceput! exclamă Nigel Knox smucindu-şi capul cu o veselie nestăpânită. E lucru ştiut că grangurii din Detroit plutesc prin nori. Bravo, Barbara! Dibace idee!

— Da' parcă tu unde eşti? Nu în nori? Aşa că ce te mai miri de... cum naiba le-ai zis, conchise toropită de băutură.

N-ar fi trebuit să golească aşa iute paharele, se mustră singură, acoperindu-şi faţa cu mâna.

— Să nu atingeţi cumva farfuriile! Sunt fierbinţi, îi preveni chelnerul, care tocmai sosi cu comanda. Iar după ce îi servi completă: Primiţi salutări de la masa vecină.

Aburii tăiţeilor răspândeau o aromă picantă. Osch sorbi din paharul proaspăt umplut, după care presără boia din belşug în farfuria adusă.

— Fii atent, omule! Ustură de-ţi ia gura foc, îl avertiză Nigel Knox.

— Nu-i nimic. Simt nevoia s-aprind un nou foc în mine, ripostă celălalt.

Un răstimp se aşternu tăcere, fiecare absorbit de mâncarea din faţă. Apoi Teddy Osch spuse privind-o pe Barbara:

— Gândindu-mă la ce te aşteaptă, îmi zic că poate-i o fericire, fiindcă scapi de reclamele pentru Orion...

— Cum? sări ea ca friptă, lăsând brusc furculiţa şi cuţitul din mână.

— Tot mă ţineam să-ţi vorbesc, dar nu am ajuns...

— Sunt pusă pe liber?

Osch scutură din cap negativ.

— Nu, nu eşti concediată, dar vei primi altceva de făcut. Afli tu mâine.

— Ba nu, Teddy, spune-mi acum, stărui rugătoare.

— Cu neputinţă, se împotrivi celălalt. Vei auzi totul din gura lui Keith Yates Brown. El te-a recomandat. Şi când te gândeşti că n-ai vrut să toastezi în sănătatea lui...

Barbara simţi că i se face un gol în inimă.

— Tot ce-ţi pot spune, continuă Osch, este c-aş dori să fac schimb cu tine. Sorbi din paharul de vermut — era singurul care mai ceruse să bea — după care urmă: Dac-aş fi avut câţiva ani mai puţin, poate pe mine pica alegerea. Dar aşa, îmi văd mai departe de treaba pe care am făcut-o şi până acum: adică de reclama unor automobile himerice pentru clienţi ireali...

— Iartă-mă, Teddy, murmură Barbara...

— Pentru ce să te iert? Ai spus doar un adevăr... Apoi, închizând din ochi, exclamă: Cristoase, ce mă mai ustură! E mai tare boiaua decât am crezut! Şi, scoţând o batistă, îşi şterse câteva lacrimi.

7

Cam la treizeci de mile în afara oraşului se afla poligonul de încercări al uzinei — un teren de cincizeci de acri, de toată splendoarea, având un singur punct de acces păzit prin două bariere, unde orice vizitator trebuia să facă popas pentru prezentarea zapisului, fără de care nimeni nu pătrundea în interior.

În afara strajei de la intrare, întreaga întindere era împrejmuită cu un zaplaz înalt şi masiv de sârmă, şi vegheată de paznici, iar ca să fie ferită de eventualele priviri curioase, de jur împrejur se plantaseră arbori şi vegetaţie deasă, formând un adevărat blindaj verde. Perimetrul astfel proteguit ascundea unele dintre cele mai importante secrete ale uzinei; aici se experimentau noile turisme şi camioane — ori elementele alcătuitoare — şi tot aici se efectuau probele de anduranţă la mare viteză a tipurilor curente. Acestea din urmă se desfăşurau pe o rază de aproximativ o sută cincizeci de mile, pe care condiţiile rutiere variau de la cele mai favorabile — până la cele mai păcătoase din lume ca, de pildă, replica mizerabilei străzi Filber[1], nu degeaba botezată astfel, vorba localnicilor din San Francisco, când numai zănaticii o puteau aborda pe roţi; apoi un traseu cu hârtoape, pe care zgâlţâia fiecare piuliţă şi nit al şasiului, pe când şoferului îi clănţăneau dinţii, ori reproducerea unui oribil

[1] Scrântit (engl.).

itinerar african, înţesat de bolovani, de rădăcini de copaci şi presărat cu băltoace, care punea la grea încercare camioanele de diferite tonaje. Nu mai puţin dificilă era aşa zisa „Pistă cu serpentine“ — o suită de curbe în formă de S, amenajate la nivelul pământului, cu infimă distanţă între ele, plate şi fără îndiguiri de vreun fel, astfel încât fiecare viraj însemna o suprasolicitare a maşinii. Pe ea gonea şi Adam la ceasul acela, apăsând cu nădejde pe acceleraţia unui Orion. La cotituri anvelopele ţiuiau disperate şi fumegau, forţa centrifugală împotrivindu-se curbei. Atât de scurte şi dese erau serpentinele şi atât de înverşunat protestau roţile, încât cei trei ocupanţi, deşi cunoşteau stabilitatea maşinii, trăiau sub impresia că de la o clipă la alta se vor răsturna. Îndărătul lui Adam se afla Brett DeLosanto, înfipt în mijlocul canapelei din spate, legat cu centura şi proptindu-se în ambele mâini, după cum îl zări Adam când îşi aruncă ochii la el prin oglindă.

— Simt cum ficatul şi splina au sărit de la locul lor, îi ţipă Brett peste umăr. Poate la viitorul viraj s-or întoarce de unde mi s-au smintit.

În faţă, alături de Adam, şedea Ian Jameson — un scoţian pirpiriu şi bălai, de la serviciul tehnologic, pe care această cursă demenţială părea să-l lase cu totul rece. În sinea lui nici nu-i prea găsea raţiunea — după cum Adam desigur o bănuia; doar Orionul trecuse prin atâtea şi atâtea încercări de imensă dificultate, la care răspunsese fără reproş. Ceea ce-i adusese pe Adam şi DeLosanto astăzi pe poligon, era neajunsul Z.T.R. (sau mai explicit — zgomot, trepidaţie şi rigiditate), care survenea doar la mare viteză. În drum către perimetrul de încercări, trecuseră însă prin dreptul „Pistei cu serpentine“ şi, sub imboldul momentului, Adam se angajase pe ea, scontând ca vârtejul ce avea să urmeze să-l scape de încordarea nervoasă ce-l opresa încă de la sfârşitul conferinţei de presă, încheiată de mai bine de o oră. La drept vorbind, tensiunea apăruse încă din primele ore ale dimineţii, iar în ultima vreme revenea tot mai des, silindu-l, de câteva săptămâni, să facă apel la un medic care, după ce-l pipăise, îl ciocănise şi-i făcuse examenul necesar, l-a asigurat cum că nu are nici o afecţiune organică, ci o pronunţată stresare nervoasă, care n-ar fi exclus să degenereze cândva într-un ulcer. Pentru a-l evita însă, îl

sfătui să ocolească orice excese şi frământări, încheindu-şi poveţele cu o banalitate demnă de ţâncii de grădiniţă, repetându-i arhicunoscuta zicală că orice coardă întinsă prea tare se poate şi rupe. În vreme ce Adam îl asculta agasat, deplângând modul în care medicii tind să deprecieze inteligenţa şi maturitatea pacienţilor consultaţi, celălalt îi tot dădea zor cu un sistem de alarmă, existent în orice organism omenesc, sugerându-i ca măcar pentru un timp să-şi reducă ritmul activităţii, ceea ce, pentru Adam, era de neconceput până la finele anului. În sfârşit, dădu sfântul şi ajunse şi la reţetă — pentru care de fapt şi venise — iar medicul îi prescrise capsule de Librium, cu dozele zilnice pe care Adam le depăşi de la bun început, omiţând totodată să mărturisească apărătorului sănătăţii trupeşti cum că de mult lua şi pastile de Valium, obţinute pe alte căi. Chiar şi azi înghiţise mai multe pilule — ultima la plecarea spre poligon, dar din păcate fără să le simtă efectul. Oricum nici captivanta cursă de acum nu avusese darul să-l liniştească, strecură o mână în buzunar de unde mai scoase una şi o îngurgită pe neobservate — un gest ce-i aduse aminte că încă nu-i pomenise lui Erica nici de consultul avut şi nici de tranchilizantele pe care le ţinea ascunse în servietă.

Către capătul „Pistei cu serpentine" viră brusc spre fâşia de mare viteză, trecând ca un iureş pe lângă arbori, livezi şi drumuri de legătură. Acul indicatorului de bord ţâşni de la o sută la o sută zece kilometri pe oră. Cu o singură mână îşi controlă centura de siguranţă din jurul umerilor, al coapselor şi al abdomenului. Era bine strânsă. Apoi privind mereu înainte, le strigă celorlalţi:

— Acum să vedem cât or s-o ţină băierile. Şi, în acelaşi moment, o coti pe culoarul marilor încercări, accelerând în continuare. La o sută douăzeci pe oră, se prelinse ca fulgerul pe lângă altă maşină, surprinzând vag faţa speriată a şoferului ce-i privea dintr-o parte. Ian Jameson îşi întinse gâtul spre stânga, să cerceteze kilometrajul, care acum indica o sută treizeci de kilometri pe oră. Ca unul ce urmărise îndeaproape defecţiunea apărută la Orion, inginerul cu păr de culoarea nisipului se pronunţă pe un ton de expert:

— De la o clipă la alta se va ivi şi buclucul cu Z.T.R.

Acul kilometrajului arăta o sută treizeci şi cinci de kilometri, iar în goana din jurul pistei, curenţii de aer, în mare parte stârniţi de iuţeala turismului, se auzeau ca un muget prelung. Apăsând la maximum pe acceleraţie, iar cu mâna pe butonul de reglare automată a vitezei, Adam trecu întreaga comandă asupra calculatorului electronic, după care ridică piciorul de pe pedală. Viteza creştea pe nesimţite, depăşind 80 de mile pe oră.

— Acum fiţi atenţi la ce-o să se întâmple, anunţă Jameson, şi, cu adevărat, în aceeaşi secundă, maşina zvâcni din toată caroseria, zgâlţâindu-i zdravăn pe cei trei ocupanţi. Din pricina trepidaţiei, Adam simţi o uşoară împăienjeneală a ochilor, sesizând totodată şi un bâzâit discontinuu în mădularele caroseriei.

— Întocmai cum m-aşteptam, rosti inginerul, vădit mulţumit de sine, după impresia lui Adam, de parcă o eventuală dezicere a prognozei făcute l-ar fi pus în încurcătură şi l-ar fi mâhnit.

— La bâlciuri oamenii plătesc ca să se zdruncine în halul ăsta, urlă DeLosanto spre a se face auzit. Din cauza trepidaţiei, cuvintele se succedau sacadate.

— Dac-am lăsa-o cu defectele de acum, majoritatea şoferilor nici nu le-ar remarca. Câţi ajung la o sută patruzeci de kilometru pe oră? Extrem de puţini.

— Şi totuşi ajung, observă Jameson.

Cu tristeţe, Adam se văzu nevoit să-i împărtăşească părerea. Câţiva apucaţi vor atinge şi o sută patruzeci de kilometri pe oră, iar din aceştia, unul sau doi s-ar putea să se sperie de scuturatura neaşteptată, descumpănindu-se pe moment, şi comiţând accidente — fie mortale sau numai cu urmări grave. Dar chiar de nu s-ar ivi astfel de situaţii dramatice, buba maşinii tot se putea afla, alimentând copios nefastul condei al unui Emerson Vale. Cu gândul la el, Adam îşi aminti cum un alt confrate de breaslă torpilase, nu prea de mult, turismul Corvair. În urma câtorva accidente survenite la mare viteză, când şoferii pierduseră controlul volanului, răsucindu-l peste măsură sau nu îndeajuns, Ralph Nader publicase un celebru rechizitoriu la adresa maşinii care, cu toate grabnicile îmbunătăţiri aduse de uzină, a pierit de pe piaţă. Or Adam ca şi toţi cei avertizaţi de zdruncinul apărut la noul tip

Orion, n-ar fi îngăduit reeditarea unui asemenea episod ce i-ar fi compromis reputaţia. Ba mai mult. Atât el cât şi cei din conducerea Companiei ţineau sub totală discreţie actualul defect, de teamă ca nu cumva să transpire, căutând între timp să afle răspuns întrebărilor: în ce chip ar putea fi eliminat şi cât va costa? Însăşi venirea lui Adam pe poligon avea acelaşi substrat deoarece, în calitatea ce-o deţinea, era primul chemat să ia hotărâri — şi încă de mare urgenţă.

Preluând dirijarea maşinii de la calculatorul electronic, încetini viteza până la treizeci şi cinci de kilometri pe oră, după care, de două ori la rând, acceleră până la o sută patruzeci kilometri, ca să constate aceeaşi scutură tură la viteza atinsă.

— Există şi două calităţi de metal în caroseria acestei maşini — observă Adam, amintindu-şi că Orionul pe care îl conducea era un prototip timpuriu, executat manual — aşa cum se proceda cu primele exemplare, când tehnologia de fabricaţie încă nu era pusă la punct.

— Nu de-aici vine trepidaţia, se pronunţă inginerul Jameson pe un ton categoric. Ca dovadă, şi Orionul în care ne aflăm şi cel de pe standul de încercări la frânare statică încep să necheze şi să se zvâcnească la aceeaşi viteză.

— Parc-ar fi o femeie în delirul amorului. Zău aşa, se hlizi Brett. Şi, întorcându-se către inginer, se interesă: Poate pricinui vreun rău?

— Se pare că nu, după constatările noastre.

— Atunci e păcat să-i înăbuşim freamătul...

— Lasă-te de prostii, i-o reteză Adam nervos. Suntem aici ca să-i potolim năbădăile, nu să ne ţinem de snoave. Să te fi văzut de mai făceai spirite dac-o scrânteai cu forma exterioară.

— Bine, am să tac, se cuminţi Brett. Vindecaţi-o de suferinţele măruntaielor.

Între timp ieşiseră de pe culoarul de mare viteză şi, la o frână bruscă, pusă de Adam, toţi se smuciră înainte, poticnindu-se în centurile de siguranţă. Maşina o coti pe o panglică de gazon lăturalnică, pe care se opri. Adam îşi desfăcu hamul, îşi scoase o ţigară, o aprinse şi ieşi la aer, urmat şi de ceilalţi. În atmosfera înţepătoare, tresări înfiorat. Un vânt tăios răscolea frunzele toamnei, iar

soarele, vremelnic apărut la zenit, se ascunsese după nori plumburii. Departe, printre siluetele arborilor, se zărea un eleşteu, învolburându-se elegiac sub foşnetul vântului.

Adam cântărea hotărârea ce trebuia să o ia; îi simţea gravitatea, aşa cum întrezărea şi asprele consecinţe pe care avea să le sufere — pe drept ori nedrept — în ipoteza când va da greş.

Ian Jameson rupse apăsătoarea tăcere.

— Cel puţin bine că inconvenientul se datorează anvelopei şi suprafeţei drumului, când fie una fie cealaltă intră în rezonanţă cu şasiul, aşa încât avem de-a face cu o vibraţie normală a caroseriei.

Cu alte cuvinte, nu era vorba de un defect structural, reflectă Adam.

— Se poate înlătura această vibraţie? întrebă el.

— Desigur, replică inginerul. De asta vă garantăm. Şi ne-am gândit la două variante: fie să mutăm torpedoul şi cutiile de transmisie din partea inferioară — şi aici veni cu detalii tehnice — ori să-i adăugăm nişte pârghii de întărire.

— Ei, sări Brett dintr-o dată interesat. Prima soluţie necesită modificarea caroseriei. Aşa e?

— Exact, confirmă inginerul, şi anume lângă uşa din spate şi la braţele oscilante. Adică în partea inferioară.

Proiectantul se întunecă la chip. „L-au năpădit grijile, cugetă Adam înţelegându-l, deoarece suplimentările sugerate presupuneau transformări ample plus alte serii de încercări pe când la conducere se ştia că Orionul se află în formă definitivă.

— Vorbeşte-mi despre pârghiile de ranforsare. Cum le vedeţi realizate? îl chestionă pe inginer.

— Le-am şi experimentat, şi ar avea avantajul că nu se văd în exterior, fiindcă una se aplică sub podeaua din faţă, iar alta sub tabloul de bord. Aceasta din urmă ar porni din partea laterală a torpedoului, mergând spre direcţie şi braţele oscilante, iar de acolo, invers până la torpedou.

— Şi cât ne-ar costa? se interesă Adam, preocupat de latura cea mai spinoasă.

— N-ai să te bucuri când o s-auzi, şovăi celălalt, cunoscând reacţia ce avea s-o stârnească răspunsul. Cam cinci dolari de maşină.

— Dumnezeule mare! gemu Adam.

Se găsea în faţa unei alegeri nefericite, deoarece ambele variante erau greoaie şi costisitoare. Prima — adică a face unele alterări la şasiu — ar fi necesitat investiţii mai mici, în jur de un milion, pentru refacerea tehnologiei de fabricaţie. În schimb cerea timp, astfel că introducerea Orionului ar fi fost amânată cu trei până la şase luni — un alt dezastru, în multe privinţe. Pe de altă parte, plusul de cinci dolari — reprezentând tijele adăugate — înmulţit cu un milion de maşini însuma cinci milioane, or uzina sconta să producă şi să desfacă pe piaţă mai mult de un milion de turisme Orion. Iată, deci, cum la cheltuielile de producţie se alăturau altele, de ordinul milioanelor, fără a mai pune la socoteală reducerea beneficiilor, şi toate acestea pentru nişte prăpădite de braţe metalice. În industria auto, cinci dolari era o sumă importantă, fabricanţii calculând cheltuielile la proporţia derizorie a cenţilor — cruţând dintr-o parte unul, dintr-alta doi, trei, pentru acoperirea imenselor sume la care se ridica totalul de investiţii.

— Să le ia dracu de adaosuri, bombăni Adam profund dezgustat şi aruncând o privire fugară spre Brett.

— Am cam încurcat-o; asta-i impresia mea, murmură DeLosanto, care parcă uitase cu totul de ciorovăiala lor din maşină. Dealtminteri nu era prima de la începutul proiectării actualului Orion la care lucrase cu Adam. Ba uneori se întâmplase ca însuşi Brett să se înfurie. Însă în pofida izbucnirilor de moment, izbutiseră să rămână prieteni — lucru esenţial pentru viitoarea colaborare — automobilul Farstar — după denumirea-i codificată.

— Dacă vreţi să mă însoţiţi la laborator, v-aş putea arăta un turism la care am aplicat tijele de întărire; propuse Ian Jameson.

— Cum, vrei să spui că amărâtele astea de tinichele v-ar costa cinci dolari?, se miră DeLosanto, uitându-se la fâşiile montate în cruce sub şasiul unui Orion. Se afla împreună cu Adam Trenton şi cu inginerul Jameson în laborator unde, de sub standul de încercări la frânare statică, pe care se afla instalat Orionul, cercetau cu atenţie pârghiile ce aveau să remedieze meteahna creaţiei lor îndrăzneţe. Standul propriu-zis — o replică vagă, dar de

proporţii uriaşe a rampei de ridicare de la orice staţie de întreţinere — era alcătuit din plăci metalice, role de ghidare, aparatură de măsurat şi control, şi servea la verificarea maşinilor în condiţii de funcţionare simulată, expunând-o spre studiere din toate unghiurile.

La remarca ironică pe care i-o azvârlise Brett DeLosanto, Jameson răspunse băţos:

— S-ar putea să economisim câţiva cenţi la fiecare turism, dar mai mult nu, având în vedere preţul materialului, cheltuielile de uzinare şi de montare a pieselor.

Atitudinea sa — un soi de detaşare afectată, ca şi când costul de fabricaţie şi alte detalii pecuniare îl lăsau complet rece — continua să-l irite pe Adam.

— Câtă spuză îşi trage pe turtă sectorul de fabricaţie? Să fie oare absolut necesare adaosurile metalice? îl încolţi el. Numai că întrebarea sa nu avea nimic inedit, ci constituia un soi de refren al proiectanţilor de modele care acuzau inginerii pentru exagerata lor grijă faţă de rezistenţa maşinii, încărcându-i costul şi greutatea în dauna performanţei. Nu o dată îi auzeai bombănind prin uzină: „Dacă te-ai lua după căpăţânoşii de ingineri, orice turism ar atârna cât podul Brooklyn, s-ar târî ca un tanc blindat şi ar dura cât Stonehenge". La care, tehnicienii le ripostau: „Adevărat; ne preocupă rezistenţa maşinii, fiindcă dacă se rupe pe undeva, noi dăm de dracu. Să vedem însă ce bravură ar face creatorii în locul nostru. Dumnealor pretind un vehicul uşor, însă de ar fi să îl realizeze, i-ar încropi şasiul din lemn de plută, iar motorul din foiţă de staniol".

— Nu apăr deloc interesele sectorului fabricaţie, se disculpă Jameson, de astă dată ţâfnos. Am redus neajunsul Z.T.R. la un nivel acceptabil, după umila noastră părere. Iar de-am fi adoptat o metodă mai complicată — şi implicit mai costisitoare — probabil l-am fi eliminat cu desăvârşire.

— Să vedem deocamdată, ce rezolvă varianta de faţă, vorbi Adam pe un ton neutru, evitând să pronunţe o hotărâre definitivă. Apoi, conduşi de Ian Jameson, urcară cu toţii o scară metalică ce ducea spre laboratorul de sus.

Construit mai degrabă ca un hangar de avioane şi împărţit pe specialităţi, laboratorul de pe poligonul de

încercări era, ca de obicei, asaltat de diverse dileme legate de zgomot, trepidaţie, rigiditate, trimise pentru remediere de mai toate sectoarele Companiei. O problemă la care se lucra extrem de intens era silenţierea unui chiuit ca de fată, emis de un nou tip de frână pentru locomotivele Diesel. Serviciul comercial decretase sentenţios: să se păstreze puterea de frânare intactă, însă locomotiva să nu zbiere precum o fecioară siluită. Un alt defect studiat — de astă dată la un obiect de uz casnic — era tic-tacul strident al unui ceas de reglare, folosit la cuptoarele maşinilor de gătit. Un mecanism similar, fabricat de o uzină rivală, deşi mai slab ca eficienţă, nu vădea acest inconvenient. Or cum publicul strâmba sceptic din nas la orice sunet necunoscut — ceea ce negreşit ar fi afectat cifra de vânzare a cuptoarelor cu pricina — sectorul produselor de uz casnic ceruse laboratorului să înlăture cu orice preţ ţăcănitul, lăsând, natural, mai departe ceasornicul.

Cu toată diversitatea problemelor cercetate în laborator, cele mai multe le furnizau tot turismele. Una din ele, de pildă, viza modificarea unui model recent fabricat al cărui şasiu producea o bătaie de tobă în timpul mersului, datorată — după cât arătaseră probele — instalaţiei pentru ventilare. După săptămâni de exasperante încercări, specialiştii eradicaseră zgomotul prin introducerea unei ondulaţii în podeaua metalică a maşinii. În ce fel se repercuta influenţa acestei îndoituri, nimeni n-ar fi putut să explice — inclusiv specialiştii; dar esenţial era faptul că reuşea să înlăture larma de dinainte.

În actualul stadiu de probe, Orionul se afla instalat pe standul cu frânare statică, unde, imprimându-i-se viteza dorită, şi dirijat manual ori prin telecomandă, putea funcţiona ore, zile sau săptămâni neîntrerupte, păstrându-şi poziţia iniţială, pe rolele de ghidare. Orionul de sub care priviseră şasiul modificat era gata oricând să pornească. Călcând pe suprafaţa de fontă a standului, Adam şi Ian Jameson se urcară în el, primul instalându-se la volan. Între timp DeLosanto îi părăsise. Curând după ce aflase că exteriorul nu va suferi alterări, o zbughise în curte, spre a vedea o modificare minoră, recent survenită la masca de nichel a Orionului. Era o plăcere a proiectanţilor să-şi contemple creaţiile în aer liber sau „în

plină natură" — după cum se exprimau ei; şi asta pentru că se întâmplase adesea ca, privite afară, anumite modele să arate cu totul altfel decât în atelier. Astfel şi Orionul, odată expus în lumina soarelui, furnizase o surpriză: grilajul radiatorului arăta negru, şi nu argintiu, după cum ar fi trebuit — o defecţiune înlăturată prin schimbarea unghiului de aşezare.

Dintr-o cabină cu pereţii de sticlă, apăru o tânără laborantă, îmbrăcată în alb.

— Spuneţi-mi, domnule Trenton, ce tip de şosea preferaţi? zise apropiindu-se de maşină.

— Am vrea una cu hopuri, îi replică inginerul, în locul celui care fusese întrebat. Să zicem, o şosea proastă, din California.

— Am înţeles, sir, se conformă tânăra, întorcându-se la cabina de telecomandă. Peste puţin, se aplecă prin uşa deschisă, ţinând în mână o rolă cu bandă magnetică. Am să vă pun şoseaua interstatală 17, dintre Oakland şi San Jose, anunţă ea, după care, aplică rola pe o consolă, trecându-i capătul printr-o bobină de depanare. Adam răsuci cheia în contact şi pe loc motorul porni. Totodată, banda care se derula în cabina de sticlă transmitea electronic rolelor de ghidare sinuozităţile şoselei solicitate. În bandoteca laboratorului existau sute de asemenea imprimări, realizate pe diferite trasee din America şi din Europa, cu ajutorul aparatelor de înregistrare instalate la bordul unor vehicule. De aici, erau scoase la cerere, şi folosite pentru încercarea maşinilor pe orice căi rutiere, bune sau execrabile. După pornirea motorului, Adam acceleră. Viteza atinse vertiginos 50 de mile pe oră. Roţile Orionului cât şi rolele standului se învârteau cu repeziciune, deşi automobilul stătea pe loc. La un moment dat, Adam simţi o izbitură puternică sub şasiu.

Acul indicatorului arăta o sută kilometri pe oră.

— Halal şosea, n-am ce zice! exclamă inginerul de alături. Şi când te gândeşti câţi le consideră formidabile. Nici nu e de mirare că rămân cu gura căscată când le demonstrăm cât de mizerabile sunt.

Adam încuviinţă clătinând doar din cap. Ştia cu ce ochi privesc constructorii de maşini drumurile din California care, nefiind expuse îngheţului, aveau mai puţină soliditate şi profunzime încât, cu timpul şi sub

apăsarea camioanelor de mare tonaj, plăcile subţiri de beton se adânceau în partea de mijloc şi li se încovoiau muchiile, astfel că la străbaterea lor vehiculele se opinteau şi săreau, trepidând aproape continuu. De aceea turismele cereau rezistenţă, spre a putea înfrunta orice hârtoape.

Viteza Orionului ajunsese la 140 kilometri.

— Acum o să-nceapă să chiţăie, prevesti inginerul. Şi nici nu termină bine vorba când, la hurducăturile simulate, se adăugă şi un zumzet, iar maşina zvâcni. Nu însă cu intensitatea pe care o constataseră mai devreme, pe pista de încercări, aşa încât beneficiarii în perspectivă nu mai aveau de ce se speria.

— Asta e tot ce a mai rămas din bâzâitul şi tremurul dinainte? întrebă Adam.

— După cum vezi. Restul e absorbit de tijele întăritoare. V-am prevenit doar că i-am redus inconvenientul la un nivel acceptabil. Şi în vreme ce Adam încetinea viteza, Jameson urmă: S-o supunem la probă şi pe o şosea netedă. Pe pupitrul de telecomandă se montă altă rolă, simulând o porţiune din şoseaua 80, din Illinois, şi o dată cu dispariţia hopurilor, scăzu şi vibraţia însoţită de zumzet.

— Să mai încercăm o şosea, sugeră inginerul. Însă una cât mai nenorocită. Şi, vorbind, îi făcu semn tinerei din cabină, care-i zâmbi în semn că a înţeles.

Adam apăsă din nou pe acceleraţie, însă chiar la o sută kilometri pe oră, Orionul se scutura alarmant de puternic.

— Suntem pe Mississippi — U.S.90, pe lângă Biloxi, explică Jameson. Şoseaua n-a fost de la bun început solidă, iar odată bântuită de uragan, s-a degradat cu desăvârşire. Porţiunea pe care ne aflăm n-a fost nici măcar reparată, dar fireşte că nimeni n-o va parcurge în această viteză, decât dacă are de gând să ajungă pe lumea cealaltă.

La 140 kilometri pe oră, cu tot drumul accidentat redat prin simulator, defectul Z.T.R. al maşinii de-abia se mai percepea. Ian Jameson părea încântat, şi, în vreme ce Adam încetinea viteza, îl auzi declarându-i emfatic:

— Oamenii nu-şi dau seama cât de bine trebuie construit un turism ca să reziste pe orice coclauri.

Iar o ia razna cu meritele inginerilor, îl bodogăni Adam, al cărui gând nu era decât la blestemata zdruncinătură apărută la Orion şi la putinţa de a o

elimina. Dealtfel, în sinea lui hotărâse adoptarea variantei propuse de Jameson, cu toată cheltuiala fantastică ce-l înspăimântase la început. Dar între amânarea datei de fabricare şi îmbunătăţirea actualului Orion, nu se putea opri decât la a doua alternativă care, fără-ndoială, îl va face să sară în sus pe unul ca Hub Hewitson, vicepreşedintele Companiei, în clipa când va afla de cei cinci dolari adăugaţi la costul iniţial. Însă, în virtutea reputatei lui slăbiciuni pentru acest nou model — pe care-l privea drept o creaţie proprie şi cu totul deosebită — se va împăca până în cele din urmă şi cu plusul de investiţii, aşa cum o făcuse şi Adam.

Chibzuind la toate acestea, coborî din maşină, urmat de Ian Jameson, lăsând, la sugestia însoţitorului, motorul în funcţiune. Instantaneu, tânăra din cabină preluă întreaga comandă, dirijând Orionul de la distanţă. La 140 kilometri pe oră, vibraţia era la fel de puţin perceptibilă din exterior ca şi dinăuntru.

— Eşti sigur pe trăinicia tijelor de întărire? îl chestionă Adam pe Jameson. Or să reziste la o folosire îndelungată?

— Sunt absolut sigur, ripostă celălalt cu deplină convingere. Au fost supuse la toate probele, iar rezultatele ne-au mulţumit pe de-a-ntregul.

„Pe tine, nu mă-ndoiesc, îl dondăni Adam în gând. Doar se vede de la o poştă cât de încântat eşti". Şi din nou se simţi iritat de certitudinea inginerului, care friza din plin îngâmfarea.

— Oare nu te-a urmărit niciodată ideea că tot ce faceţi aici, în laborator, sunt operaţii sterile? În fond, nu produceţi nimic, ci numai înlăturaţi unele inconveniente.

— Ba din contra, producem, i-o întoarse Jameson vindicativ, arătând totodată spre rolele de ghidare care se roteau cu repeziciune, impulsionate de roţile Orionului. Le vezi? zise el. Ei bine, află că sunt conectate la o sursă de energie, ca dealtfel toate standurile de încercare ale laboratorului, aşa încât, de câte ori testăm o maşină, ele generează energie electrică, şi cum suntem cuplaţi la Centrala Edison-Detroit, o vindem acesteia. Apoi măsurându-l pe Adam oarecum sfidător, completă: E limpede, prin urmare, că avem şi noi un aport productiv, nu doar sectorul de Studii şi proiecte în perspectivă.

— Poate, concedă celălalt surâzând. Deşi, de aici nu va ieşi niciodată un Orion.

— Asta nu. De aceea îl şi urmărim cu o mie de ochi.

8

Cămaşa de noapte la care visase Erica Trenton o descoperi, în sfârşit, la magazinul Laidlaw-Beldon, din Somerset Mall-Troy. Îşi începuse hoinăreala devreme în Birmingham, unde nu găsise ceva pe măsura ţelului urmărit, aşa încât, după răscolirea prăvăliilor de acolo, se urcase din nou la volan, colindând cartierul cu maşina ei sport, decapotabilă, ceea ce, pentru o fiinţă dornică de o preocupare cum era ea, însemna o reală plăcere. Somerset Mall — o piaţă modernă şi largă, situată la est de Big Beaver Road — excela prin magazine de lux ce-şi recoltau clientela din familiile înstărite ale fabricanţilor de maşini, mai toate stabilite în Birmingham şi în Bloomfield Hills. Nici Erica nu era străină de aceste somptuoase lăcaşuri, cu vitrine ispititoare, întrucât nu o dată târguise din ele, şi mai ales de la Laidlaw-Beldon, unde dădu de cămaşa dorită. Era întocmai ce căutase, îşi spuse de cum o văzu — spumoasă şi străvezie, cu capot asortat, şi de o culoare foarte apropiată cu a părului, care avea să-i pună şi mai mult în valoare blondul diafan. Un ruj sidefiu, într-o nuanţă portocalie, va întregi efectul vestimentar, făcând-o şi mai seducătoare în ochii lui Adam, pentru care se pregătea cu migală în seara aceea.

La magazin nu avea cont curent, aşa că plăti obiectele cumpărate, după care se abătu la raionul de produse cosmetice, cu gândul să-şi ia şi rujul adecvat care poate-i lipsea de acasă. Dar aici era îmbulzeală, aşa că avea de aşteptat. Şi pe când cerceta fugitiv tonalităţile rujurilor expuse, se trezi trăgând cu urechea la o cumpărătoare de la raionul parfumerie, aflat la doi paşi. Era o femeie trecută de şaizeci de ani, care se văicărea vânzătoarei:

— Nu ştiu deloc ce să fac... Să-l iau, să nu-l iau... Nu pentru mine îl cumpăr, ci pentru noră-mea. Aşadar mai îngăduie-mi să încerc şi altul. Un Norell, de pildă.

Tânăra dinapoia tejghelei — o brunetă plictisită şi apatică luă un flacon din mostrele ţinute la dispoziţia

clientelei, şi-l întinse celei din faţă care, după ce-l mirosi, păru izbăvită de îndoieli:

— Îmi place grozav! Pe ăsta îl iau, se pronunţă hotărâtă. Daţi-mi o sticlă de-o uncie.

Întorcându-se înspre raftul din spate — îmbrăcat în oglinzi şi cu totul inaccesibil cumpărătorilor — vânzătoarea alese un flacon ambalat în carton alb, pe care-l aşeză pe tejghea, anunţând:

— Costă cincizeci de dolari, plus impozitul pe cifra de afaceri. Îl plătiţi acum ori îl trecem în cont?

Bătrânica şovăi încurcată.

— Vai de mine! Nu m-am aşteptat să fie aşa scump...

— Avem şi mai mici, doamnă.

— Ooo, nu. E vorba de un dar... înţelegeţi? S-ar cuveni deci să-l iau... Dar mai lăsaţi-mi răgaz să mă socotesc... Şi spunând aceasta, se depărtă câţiva paşi, pe când vânzătoarea dispăru într-un gang boltit, lăsând parfumul pe tejghea, la vedere. Cu ochii la el, în mintea Ericăi se înfipse o idee năstruşnică: „Norell este parfumul meu. De ce nu l-aş lua?" Dar profund tulburată de poznaşul imbold se văzu incapabilă să prefacă pe dată gândul în faptă. „La ce stai şi te uiţi? o ispitea aceeaşi pornire de neînţeles. Nu ai timp de pierdut. Pune mâna şi ia-l!"

Mai târziu, când evoca întâmplarea, îşi amintea cum ezitase o vreme, întrebându-se dacă propria-i raţiune formula aceste mesaje ciudate ca, după clipele de nehotărâre, să se apropie cu fermitate, deşi fără grabă, de tejgheaua cu pricina — atrasă parcă de o irezistibilă forţă magnetică — de unde, cu mişcări la ţanc drămuite înhăţase flaconul, deschisese poşeta şi-l strecurase înăuntru. Doar la închiderea încuietoarei — al cărei arc plesnise imperceptibil — se speriase ca de un foc de flintă, spunându-şi terifiată: „Cu asta m-am dat de gol. Ce-am făcut?!?" Pe urmă, încremenită, aşteptase o secundă sau două, convinsă că va simţi în curând o mână pe umăr, în timp ce o voce o să-i strige acuzatoare: „Pungăşoaico!"

Dar spaima nu i se adeveri pe moment, deşi ştia că până în cele din urmă tot nu avea cum să scape neprinsă. Şi atunci ce o să spună? În ce fel îşi va motiva gestul, când corpul delict se găsea în poşetă? Cuprinsă de panică, chibzui la iuţeală: Oare să scoată parfumul şi să-l pună la

locul unde se aflase mai înainte de a se lăsa pradă nesăbuitei tentații de a-l șterpeli? Cum de ajunsese să comită un furt, ea, care niciodată nu se gândise nici pe departe la o asemenea josnicie? Și mai cu seamă de ce? se întrebă mai departe, tremurând de emoție și urmărindu-și bătăile întețite ale inimii. Ce motiv o împinsese — dacă exista vreunul — de a-și însuși un lucru pe căi necinstite, când, în fond, n-o silise nevoia? Pentru că asta era partea cea mai absurdă: furase, când în geantă avea bani și carnete de cecuri!!

Dar mai avea încă vreme să repare greșeala. La întoarcerea vânzătoarei, putea să-i plătească, și cu asta se încheia zănateca-i aventură. Sau nici să nu mai aștepte, ci s-o strige pe loc. Chiar acum... Și totuși tăcu. De ce să precipite situația când deocamdată nu pățise nimic? Evident, nu fusese văzută. Altfel, de mult ar fi fost acostată, luată din scurt, poate chiar arestată. Cumpănind la acestea, se răsuci pe călcâie și, afectând o totală indiferență, își roti ochii împrejur. Magazinul forfotea de cumpărători. Nimeni n-o urmărea. Ba mai mult. Nu surprinse nici măcar o privire întâmplătoare îndreptată spre ea. Vânzătoarea de la parfumuri încă nu apăruse. Or atunci de ce se lăsa torturată de griji? O porni cu pași rari, complet degajată, spre raionul cu produse cosmetice, de unde plecase. Din toată spaima se alesese cu un flacon de parfum, pe care .și-așa avusese de gând să și-l cumpere. Adevărat, și-l însușise într-un mod cu totul ridicul și foarte riscant, și niciodată nu va mai repeta tentativa. Absolut niciodată. Dar deocamdată îl avea; așa că la ce să se mai frământe pentru un act consumat? A încerca să-l repare, însemna să-și creeze singură complicații, căutând să se justifice și fiind poate chiar obligată să meargă la sediul poliției — perspective demne de ocolit.

O vânzătoare de la cosmetică părea a fi liberă, așa încât, arborând un zâmbet cât mai cuceritor și o atitudine la fel de irezistibilă, Erica o rugă să-i arate câteva rujuri în tonuri portocalii.

O mai pândea un pericol, de care își dădea bine seama: vânzătoarea de la parfumuri. Dacă la revenire va observa dispariția sticlei? Și dacă, o dată cu aceasta, își va aduce aminte că o văzuse dând târcoale pe aproape? Instinctul o îndemna să dispară, s-o ia cât mai degrabă la pas, pe când

rațiunea o ținea țintuită pe loc, spunându-i că numai așa va trece neobservată. De aceea zăbovi cât putu la alegerea rujului.

Între timp, la parfumerie, se ivise o clientă. Pesemne, zărind-o, vânzătoarea se înapoie la tejghea, schiță un zâmbet către noua venită, după care, parcă străfulgerată de o aducere aminte, se uită drept la locul unde lăsase flaconul. Descumpănită, se răsuci spre raftul din spate, pe care se înșirau alte sticluțe cu același parfum, câteva chiar de o uncie. Nedumerirea și incertitudinea fetei nu trecură neobservate de Erica. Să fi pus oare marfa la loc? părea că se întreabă.

Urmărind-o cu coada ochiului, Erica îi surprinse neliniștea precum și privirile ce le tot arunca împrejur, în timp ce se ocupa de clientă. La un moment dat se simți ea însăși scrutată cu insistență, dar atunci îi zâmbi junei de la cosmetică spunându-i destul de apăsat ca să fie auzită de la raionul de alături:

— Rămân la rujul acesta.

Odată cu rostirea cuvintelor, scăpă de stăruitoarea căutătură a vânzătoarei de alături. Și astfel totul se încheie cu bine. Fata ce-o măsurase câteva clipe o făcuse probabil inconștient, cu gândul la propria-i neglijență și la consecințele ce aveau să decurgă din ea, nicidecum suspectând-o, căută ea să se liniștească, ceea ce izbuti de minune până ajunse să achite cumpărătura, când deschise nepăsătoare poșeta — sau mai curând o crăpă, doar atât cât să extragă o bancnotă. Într-atât își redobândise stăpânirea de sine, încât, la plecare, mai avu cutezanța să-și savureze isprava oprindu-se în dreptul standului de parfumuri și cerând să miroasă un flacon de Norell. Doar în preajma ieșirii o cuprinse iar teama. Dacă, în ciuda aparențelor, fusese totuși văzută și lăsată anume să ajungă la ușă cu prada, ca să nu-și mai poată tăgădui fapta? chibzui îngrozită. Parcă citise pe undeva că așa se procedează prin magazine. De s-ar vedea în sfârșit pe aleea de parcare a mașinilor, blagoslovitul liman ce-o aștepta doar la câțiva iarzi, dar care i se părea atât de departe!

— Bună ziua, stimată doamnă, auzi un glas de bărbat răsărind din pământ, chiar alături de ea. Arăta destul de

trecut, cărunt şi cu un zâmbet profesionist ce-i dezvelea dinţii jimbaţi.

Erica îngheţă, iar inima i se opri parcă. Va să zică totuşi...

— Sunteţi satisfăcută de serviciile noastre?

— Ooo, da, mulţumesc, bâigui cu efort, simţindu-şi gura uscată ca iasca.

— Atunci totul e-n ordine. Poftiţi, vă rog, urmă inoportunul străin, deschizându-i uşa, cu un aer adânc respectuos.

Scăpase! Era afară, în aer! îşi spuse cu inima uşurată.

De-abia când se urcă în maşină îi scăzu oarecum elanul. Odată aventura încheiată, se căina pentru prăpăstioasele griji prin care trecuse. De ce tremurase atât, când totul se dovedise o joacă? Dar cum de ajunsese la ea? Ce anume o mânase? se întreba încă. Dar până a găsi un răspuns, se lăsă iarăşi pradă bucuriei ce-o năpădise după ieşirea din magazin.

Dintr-o dată se simţea alta — optimistă şi veselă — cum nu mai fusese de săptămâni...

În aceeaşi stare de spirit rămase până spre seară, când se apucă să pregătească cina pentru Adam şi ea — însă de astă dată cu exagerată pedanterie.

Alese ca fel principal de mâncare „Fondue Bourguignonne“ mai întâi pentru că îi plăcea lui Adam, iar apoi fiindcă miza pe intimitatea creată de flacăra de sub ceaunaşul aşezat între ei, în care îşi vor prăji împreună bucăţelele de muşchi — intimitate ce nădăjduia să continue şi după cină. Odată ce se fixă asupra meniului, trecu la aşezarea propriu-zisă a mesei, pe care-o împodobi cu crizanteme, flancate, în dreptul fiecărui tacâm, de lumânări galbene în sfeşnice spiralate, de argint. Cumpărase florile în drum către casă, chibzuind să-i ajungă atât la decorarea mesei, cât şi pentru vazele din salon, unde le aranjă spre a fi remarcate de Adam chiar la intrare. Odăile străluceau de prospeţime şi curăţenie — ca întotdeauna după o zi de scuturătură făcută de doamna Gooch. Cam cu un ceas înainte de ora la care calculase că ar putea veni Adam, era gata cu toate şi aprinse un foc de buşteni. Ca de obicei, Adam întârzia, cu singura diferenţă că nici nu telefonase, după cum o făcea îndeobşte, iar minutele se scurgeau vertiginos — de la şapte şi jumătate,

la opt fără un sfert, apoi opt — sporind nerăbdarea aşteptării. Erica se foia agitată de la fereastra pe unde-l zărea apărând pe alee, în sufragerie, unde mai arunca o privire cercetătoare spre masă, iar apoi în bucătărie, unde deschidea frigiderul spre a controla dacă salata făcută de mai bine de o oră era încă fragedă şi arătoasă. Fileul de muşchi, pe care-l tăiase în bucăţi mici, de numai o înghiţitură, se afla tot la rece, la fel ca şi sosurile şi condimentele puse în casolete, astfel că la sosirea lui Adam să le servească fără multă zăbavă.

În neastâmpărul ei, înfundase de câteva ori şemineul, fără să se gândească la excesiva căldură ce se va face în salon şi sufragerie, care comunicau între ele, iar acum se văzu nevoită să deschidă un geam, să le răcorească. Aerul rece de afară înecă focul, producând fum, astfel că se grăbi să închidă fereastra după care, fugi din nou în sufragerie, cu gândul la vin. Pusese pe masă o sticlă de Château Latour '61 — din cele păstrate pentru ocazii deosebite, ori cum de când îi scosese dopul trecuse mai bine de două ceasuri, o luă, o duse în bucătărie şi-o astupă iar, ca să nu se trezească. Şi cum nu-şi mai afla nici o îndeletnicire prin casă, se aşeză lângă magnetofon şi îi dădu drumul. Prin difuzoarele stereofonice se prelinseră ultimele măsuri dintr-o melodie, urmată imediat de o alta, intitulată „Insulele Bahama", pe care o îndrăgea tare mult de pe vremea când o cânta, acompaniată de tatăl ei, la chitară. Dar în seara aceasta, plăcutul calipso o umplea de tristeţe şi de dor de acasă.

În molcome-adieri freamătă ţărmul de valuri scăldat
Ape-azurii îmbrăţişează pământul înmiresmat
O, Bahama!
Dulce, Bahama!
Eşti toată numai soare şi nisip catifelat.
Diademă de insule din mări scânteietoare
Plajă cu dalbe nisipuri şi stânci sărutate de soare

Pământ al vieţii
Pământ al iubirii
Îmbrăcat în arbori şi nisip

Flori minunate strălucind pe mal
Iar în adâncuri grote de coral

Comoară a naturii
Izvor al desfătărilor
Nestemată a mărilor
Voi, insule Bahama!

Brusc apăsă pe clapa magnetofonului, curmând melodia, pe când cu cealaltă mână îndepărtă iute lacrimile din ochi, înainte de a-i compromite puținul fard folosit.

La opt și cinci se auzi telefonul sunând și alergă să răspundă plină de așteptări. Dar nu era Adam, așa cum sperase, ci el însuși era căutat dintr-un alt oraș. Din dialogul interceptat pe rețea, înțelese că era vorba de sora lui, de Teresa, care-l chema din Pasadena-California. La întrebarea telefonistei: „dacă nu dorește și pe altcineva din familie", Teresa — deși conștientă că la capătul firului se afla Erica — rosti răspicat: „Nu, cu nimeni afară de domnul Trenton. De el am nevoie, și vă rog să-i transmiteți că îl rog să mă cheme". De ce se zgârcise Teresa și nu lăsase să-i dea legătura? se gândi înciudată. Astă-seară i-ar fi prins foarte bine să schimbe câteva vorbe cu cineva. Natural, nu uitase că de un an Teresa își pierduse bărbatul, rămânând văduvă, cu patru copii de crescut, și deci trebuia să dea dovadă de cumpătare, dar nu împingând-o atât de departe încât să nu își permită o convorbire de un minut, două. Operatoarea îi dictă numărul, așa cum i se ceruse, iar Erica și-l notă, împreună cu mesajul lăsat pentru Adam.

De-abia la opt și douăzeci auzi și glasul lui Adam, anunțându-o prin stația de radio a mașinii că se află pe șoseaua Southfield, în drum către casă. Așadar, în cincisprezece minute avea să sosească. Ca întotdeauna, Erica lăsase deschis aparatul de radio-recepție, instalat în bucătărie și, tot ca întotdeauna, Adam îi transmisese una din formulele lor codificate, de astă dată „înmoaie măslina", care în tălmăcire practică însemna — așteaptă-mă cu un cocktail Martini pregătit. Răsuflând ușurată și felicitându-se pentru felul în care alcătuise meniul — fără mâncăruri care s-ar fi sleit în atâtea ceasuri —

puse două pahare în frigider, la îngheţat, după care se apucă să amestece băuturile.

Îi mai rămânea timp să dea o fugă în dormitor, să-şi netezească pieptănătura, să împrospăteze rujul pe buze şi să-şi mai dea cu parfum — cu noul parfum. Oglinda mare a toaletei o asigură că pijamaua de interior, Paisley, pe care o alesese cu aceeaşi minuţie ca întregul decor de astă seară, arăta la fel de ireproşabil ca la proba făcută la magazin. Curând îl auzi şi pe Adam deschizând uşa de la intrare şi, o luă la goană pe scări, nerăbdătoare şi tulburată ca o mireasă.

— Iartă-mi întârzierea, se scuză el.

Arăta ca de obicei — proaspăt, cu o ţinută ireproşabilă şi cu priviri limpezi, de parcă de-abia începea truda zilei şi nu era la capătul ei. Totuşi, sub această aparenţă prosperă, nu o dată, în vremea din urmă, Erica simţise o oarecare încordare, pe care acum parcă nu o vădea.

— Bine că ai venit, îi răspunse sărutându-l cu foc, trecând în acelaşi timp sub tăcere îndelunga-i zăbavă; doar nu era să facă pe gospodina ţâfnoasă pentru răcirea bucatelor, întunecând atmosfera acestei seri regizată cu atâta grijă. Adam îi întoarse sărutul cu un aer absent, explicându-i cu stăruinţă motivul întârzierii, în vreme ce ea umplea paharele aburite.

— Şi eu şi Elroy ne-am pierdut vremea cu Hub, care a făcut un tărăboi groaznic, aşa că n-am putut să mă fofilez şi să-ţi dau telefon.

— Dar pe cine i-a căşunat lui Hub? Pe tine? îl descusu cu oarecare nelinişte, ştiind, ca toate soţiile de directori executivi, că Hubbard J. Hewitson — vicepreşedintele cu sectorul Americii de Nord — era un tip cu imensă autoritate, un soi de prinţ încoronat al industriei, care putea înălţa ori distruge pe orice angajat de elită al Companiei, afară de preşedinţi ce-l depăşeau în scara ierarhică. În afara puterii, Hub era cunoscut şi pentru inflexibila-i exigenţă — unicul etalon de cântărire a oamenilor, în care se arăta lipsit de orice îndurare.

— O parte din furie i-a căzut şi pe mine, mărturisi Adam. Dar mai mult a zbierat ca să-şi descarce nervii. Până mâine o să-i treacă. Sunt sigur.

Dealtfel se aştepta se să-l vadă ieşindu-şi din fire — îi explică el — odată ce avea să ia cunoştinţă de modificările

Orionului şi de costul acestora. La întoarcerea sa de la poligonul de încercări, se dusese glonţ la Elory Braithwaite care, la rândul său, hotărâse să-l înştiinţeze neîntârziat şi pe Hub, chiar cu preţul unei săpuneli zdravene, precum şi urmase. Însă cu toată duritatea-i proverbială, Hub Hewitson era un om drept, astfel că până la ceasul acesta probabil recunoscuse necesitatea tijelor de întărire, împăcându-se şi cu cheltuiala ce-o implicau. Cât despre Adam, nu mai avea nici un dubiu în privinţa justeţei măsurilor luate; şi totuşi, încordarea nu-l părăsea. Se mai atenuase, e drept, după primul pahar de Martini, dar să-i dispară, nici vorbă. Sâcâit de nesuferita-i prezenţă, mai ceru un Martini şi se trânti pe un scaun exclamând iritat:

— Da ce-i cu căldura asta-n casă?! De ce ai aprins şemineul?

Se aşezase lângă o măsuţă pe care Erica pusese o vază cu flori, dar cum îl stingherea la aşezarea paharului, o împinse de-o parte, fără să-i sesizeze rostul decorativ.

— Am făcut puţin foc cu gândul să înviorez atmosfera.

— Care altfel e mohorâtă? i-o întoarse el privind-o pieziş.

— Nu am spus asta, se apără Erica.

— Poate că nu greşeai, recunoscu îmblânzit, ridicându-se de pe scaun şi începând să dea ocol camerei. În trecere, atingea unele obiecte — semn că e agitat, observă Erica. „Mai bine mângâie-mă pe mine, nu nişte lucruri care nu freamătă la atingerea ta“, ar fi vrut să îi spună. Dar în loc de aceasta, se trezi anunţându-l:

— Ne-a scris Kirk şi printre altele ne vesteşte că i s-a dat o rubrică la gazeta universităţii.

— Aha, făcu Adam, fără pic de entuziasm.

— Pentru el e un eveniment important... cum ar fi pentru tine o avansare în funcţie, adăugă Erica mai mult fără voie. Adam se răsuci brusc, ajungând cu spatele în dreptul căminului şi-i replică pe un ton ascuţit:

— Ţi-am mai spus şi ţi-o mai repet: m-am împăcat cu ideea ca Greg să devină medic. Sunt chiar mulţumit. E o facultate grea, dar când o s-o termine, va avea o meserie utilă. În schimb nu îmi cere, acum sau vreodată, să mă bucur de Kirk şi de jurnalistica lui.

Reveniseră la subiectul spinos, cugetă Erica, regretând că l-a adus pe tapet, pentru că-i putea compromite seara. Fiii lui Adam își hotărâseră cariera cu mult înainte de apariția ei în familie. Și cu toate că nimic nu i-ar fi abătut de la alegerea lor, în orice discuție Erica le aprobase opțiunile, arătându-și într-un fel satisfacția că nici unul nu apuca pe făgașul lui Adam — adică industria de automobile. De-abia mai târziu și-a dat seama de totala-i lipsă de tact căci, și fără pledoariile ei, băieții tot medicina și ziaristica ar fi făcut-o; în schimb, sprijinindu-i, îl mâhnise pe Adam, a cărui profesie fusese indirect denigrată în fața odraslelor.

De aceea, la replica următoare căută să se arate cât mai îngăduitoare și blândă.

— Și ca ziarist, dragul meu, te poți dovedi extrem de util.

Dar Adam scutură cu înverșunare din cap. Purta încă proaspătă în cuget amintirea conferinței de presă de dimineață, și pe măsură ce-o evoca, îi apărea tot mai detestabilă.

— De-ai avea de-a face cu gazetarii pe cât mi-e dat mie, i-ai judeca altfel. Mai tot ce scriu sunt articole de colportaj, întemeiate pe vorbe și date culese de ici și colo, neconforme adevărului și așternute cu patos — deși dumnealor se pretind cu totul imparțiali. Ca să-și motiveze inadvertențele, le pun pe seama vitezei cu care sunt obligați să-și practice meseria — o formulă arhi știută, de care uzează precum schilodul de cârje — fără să le treacă prin minte că luând-o mai cu domolul și verificând faptele înainte de a se repede să le toarne în tiparniță, ar fi mai folositori societății. În plus, se mai erijează în critici și drastici judecători, condamnând erorile fiecăruia, numai pe ale lor nu.

— O parte din ce-ai înșirat sunt adevăruri, nimic de zis. Dar nu toți se fac vinovați de aceste păcate, susținu ea.

Însă cum Adam părea gata de o dispută, care putea să degenereze în ceartă, Erica traversă camera și i se agăță de braț, hotărâtă să înăbușe controversa.

— Să sperăm că Kirk îți va furniza plăcuta surpriză de a nu comite aceste greșeli, îi spuse surâzătoare.

Apropierea de Adam — atât de rară în vremea din urmă — îi dădu un frison de plăcere care, fără îndoială, avea să se intensifice, dacă totul va decurge după nădejdile ei.

— Hai să lăsăm acest subiect pentru altă dată, îi propuse pe un ton dezarmant. Ţi-am pregătit pentru astă seară o cină pe gustul tău. Şi, spunând aceasta, i se desprinse de braţ şi o porni spre bucătărie, întrebându-se în sine dacă el îşi dădea oare seama de câte ori îi dăduse aceleaşi replici şi în acelaşi context, încât i se păreau o litanie.

— Pot să te ajut cu ceva? o întrebă urmând-o şi el.

— Ai putea turna sosul peste salată şi apoi s-o amesteci.

Adam se execută prompt, vădind, ca întotdeauna, iuţeală şi îndemânare. Când termină, dădu cu ochii de nota cu telefonul primit din partea Teresei.

— Tu aşază-te la masă şi începe-ţi cina, îi propuse Ericăi după ce o citi. Eu o chem mai întâi pe Teresa, să văd ce doreşte.

— Ooo, nu! protestă ea, cunoscând locvacitatea cumnatei odată ce apuca receptorul în mână. Şi aşa te-am aşteptat o grămadă. Nu poţi să-i telefonezi mai târziu? În Pasadena e doar ora şase... Nu vreau să mănânc singură.

— Fie cum zici, dacă totul e gata, se înduplecă el. Cum era să nu fie când ea se dăduse peste cap cu preparativele? Mixtura de unt şi ulei, pe care-l pusese în vasul de prăjit carnea, se afla cald, pe aragaz. Îl duse în sufragerie, îl aşeză pe suportul metalic şi aprinse recipientul de dedesubt. Restul garniturilor erau înşirate pe masă, care arăta rafinată şi îmbietoare. Mai trebuia doar să aprindă sfeşnicele, dar când apropie chibritul de ele, Adam încercă s-o oprească.

— Merită oare să le aprinzi?

— Da, îi ripostă categoric, şi îşi văzu de treaba începută. La flacăra lumânărilor, Adam zări sticla de vin readusă din frigider.

— Credeam că o ţinem pentru ocazii mai speciale...

— Cum ar fi?

— Vizita familiilor Hewitson şi Braithwaite, proiectată peste o lună, îi aminti el.

— Hub Hewitson nu face deosebirea între un Château

Latour şi un Cold Duck, ci le gâlgâie cu egală plăcere. De ce n-am considera „ocazie specială" o cină numai în doi?

Pe moment, Adam tăcu, înfigând furculiţa într-o felie de muşchi, pe care o cufundă în vasul cu uleiul încins. De-abia mai pe urmă, când se înfruptă din salată, rosti printre dumicaţi:

— De ce, de câte ori ai prilejul, îmi înţepi ba colegii, ba pe mine, în legătură cu munca de la uzină?

— Am făcut eu una ca asta?

— Ştii foarte bine că da, şi nu de acum, ci de când ne-am căsătorit.

— Dacă-i aşa, de vină e poate numai ciuda că mi te fură şi că numai luptând mai apuc câte o clipă alături de tine, recunoscu doar pe jumătate, pe când în sine adăugă: „Asta mi-e firea. Îmi place să împung când şi când, şi nu doar pe unul ca Hub, ţinta de adineaori." Dar cum faţă de Adam nu voia să lase această impresie, urmă pe un ton îndulcit, umplându-i paharul:

— Iartă-mă, dragul meu. Într-adevăr am fost maliţioasă cu Hub. Dacă tu însă vrei să-i oferi tot Château Latour, n-am decât să mai iau o sticlă. Şi din nou completă în gând: „Poate chiar două... şi fără să le plătesc... ca parfumul..."

— Nu-ţi mai face inimă rea. Am şi uitat ce ai zis, o îmbună Adam.

După ce băură cafeaua, o lăsă singură şi urcă în birou să-i telefoneze Teresei...

— Ura, să trăieşti, şefule! Pe unde-ai umblat? Pe la bursă, ca să vezi cam ce beneficii ţi-au adus acţiunile?

În ciuda distanţei de la care vorbeau (mai bine de două mii de mile) glasul Teresei, de contraalto, pe care Adam şi-l amintea atât de limpede din copilărie, se auzea ca din odaia vecină. Între cei doi fraţi, exista o diferenţă de vârstă destul de sensibilă — Teresa având şapte ani la naşterea lui Adam. Cu toate astea, numărul anilor nu-i ţinuse departe ci trăiseră veşnic uniţi, ba chiar, lucru straniu, încă din pragul adolescenţei Teresa şi-l luase drept sfetnic, urmându-i neabătută orice povaţă.

— Ştii ce viaţă duc, surioaro — toată ziua pe la uzină, unde nu se face nimic fără mine, încât acasă de-abia mai

ajung. Câteodată stau şi mă întreb cum de s-au pus temeliile industriei auto fără preţiosu-mi obol?

— Ne mândrim toţi cu tine, jubilă Teresa. Şi puştii te pomenesc deseori. În curând unchiul Adam o să fie Preşedintele Companiei; aşa spun.

Cu câtă plăcere şi încântare vorbea Teresa de succesele lui. Şi nu numai acum. De când o ştia îi urmărise cu bucurie orice pas înainte, arătându-se — de ce să n-o recunoască, ori cât de greu i-ar veni — cu mult mai entuziastă decât Erica.

— Cum o mai duci, surioară? se interesă el.

— Mă lupt cu singurătatea, îi zise, după care tăcu un răstimp. Te aşteptai cumva la un alt răspuns? urmă ea.

— N-aş putea spune. Deşi m-am întrebat uneori dacă până acum...

— ...n-a apărut cineva pe firmamentul meu afectiv. Aşa, voiai să închei, nu?

— Cam aşa...

— Târcoale mi s-au mai dat, ce e drept. Arăt încă bine pentru o văduvă.

— Asta ştiu, se grăbi Adam să-i întărească afirmaţia.

Şi de fapt apăra un adevăr. Deşi într-un an, cel mult doi, Teresa avea să împlinească o jumătate de secol de existenţă, îşi păstra silueta falnică, de statuie, frumuseţea-i clasică şi un neştirbit farmec.

— Nenorocirea e că atunci când ai avut un soţ cumsecade timp de douăzeci şi doi ani, îl compari, fără voie, cu alţii, şi cam toţi cad la examen.

Clyde — soţul ei — un afacerist de picior mare — se pierduse în mod tragic, într-un accident de avion, lăsând-o împovărată cu patru odrasle — toţi copii adoptaţi destul de târziu — cât şi cu administrarea veniturilor, îndeletnicire de care fusese cu desăvârşire străină dar pe care, cu tot zdruncinul sufletesc, trebuia s-o preia.

— Cu banii cum stai? o descusu Adam. Merg bine afacerile?

— Cred că da. De fapt pentru asta te-am şi chemat. Ah, ce n-aş da să te am mai aproape!

Cu toată bunăstarea fostului său cumnat, Adam descoperise destulă harababură în afaceri, pe care, chiar şi de la distanţă, căutase s-o mai descurce.

— La caz că ai neapărată nevoie de mine, pot veni cu avionul pentru o zi, două, se oferi el.

— Ooo, nu! Eşti exact unde am nevoie de tine — adică în Detroit. Mă cam pune pe gânduri investiţia lui Clyde în Stephensen Motors. Îmi aduce venit, nimic de zis, dar i-a şi înghiţit o sumă imensă, astfel că mă întreb de e bine s-o las mai departe acolo ori să-mi vând partea şi s-o investesc în ceva mai sigur.

Adam cunoştea afacerea la care se referise Teresa. Un fanatic al curselor de automobile şi un nelipsit de pe pistele din California meridională, soţul ei cunoscuse pe cei mai mulţi concurenţi de elită, printre care şi pe Smokey Stephenson — o vedetă constantă pe o perioadă îndelungă şi o structură aparte faţă de ceilalţi confraţi în sensul că, în loc să arunce cu banii câştigaţi la concursuri, avusese înţelepciunea să-i cruţe, astfel că, la retragere, s-a ales cu un capital neatins cu care, graţie faimei ce-o dobândise, a obţinut mai târziu o reprezentanţă, în Detroit, pentru desfacerea produselor Companiei la care lucra şi Adam. Asociatul său din culise — care de fapt îi furnizase cam jumătate din capital — nu era altul decât soţul Teresei, iar acum, după moartea sa, acţiunile trecuseră asupra ei, conform prevederilor testamentare.

— Parcă spuneai, surioară, că primeşti un venit din Detroit — adică de la Stephensen Motors...

— Întocmai, încuviinţă ea. Nu ştiu exact cât, deşi aş putea să-ţi comunic ulterior, dar procuriştii care ne reprezintă acum interesele susţin că este o cotă absolut echitabilă. Neliniştea mea a pornit însă de la spicuirile din presă, toate alarmante în privinţa investiţiilor făcute în afaceri cu automobile, care sunt socotite aventuroase, iar unele de-a dreptul falimentare. Or de se duce de râpă reprezentanţa lui Stephensen, şi eu şi copiii am rămâne cum e mai rău.

— Adevărat, se întâmplă ca unele agenţii să cunoască bancruta, recunoscu Adam; însă dacă tu ai norocul să depinzi de una prosperă, atunci ar fi o greşeală să-ţi retragi capitalul.

— Fireşte, îmi dau seama. Şi tocmai de aceea am nevoie de un sfetnic... cineva de încredere. Mi-e penibil, Adam, să te încarc cu grijile mele, când şi aşa eşti peste măsură de ocupat. Dar crezi c-ai putea să te vezi cu acest

Smokey Stephensen, să stai de vorbă cu el, să sondezi situaţia, să-ţi formezi o părere, după care să-mi spui şi mie ce ar fi bine să fac? Dacă ţii minte, am mai vorbit noi odată de asta...

— Îmi amintesc, şi cred că te-am prevenit de pe atunci că nu-mi va fi tocmai lesne. Compania ne interzice să avem de-a face cu negustorii de automobile. Aşa că, înainte de a întreprinde ceva, va trebui să trec pe la Comisia de arbitraj.

— E o complicaţie mare? Te supără?

Adam şovăi. Răspunsul ar fi fost: da. Sondajul cerut de Teresa presupunea studierea amănunţită a registrelor, ba chiar a întregii administraţii a reprezentanţei. Natural că Teresa l-ar investi cu această autoritate, dar în plus avea nevoie şi de consimţământul patronilor; or aici lucrurile nu mergeau aşa simplu. Înainte de contactarea unui vânzător de automobile, indiferent în ce scop, trebuia, ca angajat al Companiei, să-şi anunţe superiorii — mai exact pe Elroy Braithwaite şi pe Hub Hewitson — care, mai mult ca sigur aveau să strâmbe din nas, suspectându-l, ca pe orice director cu influenţă, de acordarea anumitor favoruri comerciantului abordat. De aci şi interdicţiile impuse în stabilirea oricăror relaţii cu magazinele de desfacere, şi nu doar de corporaţia sa, ci de întreaga industrie de automobile. Singurul for îndrituit să trateze cu titularii reprezentanţelor, să le verifice scriptele precum şi investiţiile personale făcute de anumiţi angajaţi ai Companiei şi de familiile acestora, era Comisia permanentă de arbitraj, care întocmea rapoarte anuale pe formulare aidoma celor utilizate la declaraţia fiscală a veniturilor. Existau şi unele cazuri când, ofensaţi de stricteţea controlului, oamenii îşi tăinuiau investiţiile, trecându-le pe numele soţiilor sau ale vlăstarelor. Dar aceştia constituiau o minoritate, mai toţi funcţionarii de frunte conformându-se măsurilor luate care, nu o dată, îşi demonstraseră rostul.

Astfel stând lucrurile, va trebui să se înfăţişeze şi el înaintea Comisiei de arbitraj, cumpăni Adam, arătând ce-l determină să-l cerceteze pe Stephensen. În definitiv nu urmărea un profit personal, ci apăra interesele unei văduve şi ale copiilor ei; or acest amănunt nu putea decât să stârnească înţelegerea şi compasiunea Comisiei care-i va

da pe loc dezlegarea. Da; cu cât reflecta mai profund, cu atât era mai convins că nu va întâmpina neplăceri.

— Am să văd cum mă voi aranja, se grăbi s-o asigure pe Teresa. De mâine încep diligențele necesare, iar într-o săptămână sau două nădăjduiesc să obțin aprobarea de a trece la fapte. Înțelegi, surioară, că fără acest preambul nu pot întreprinde nimic?

— E limpede pentru mine, iar amânarea nici nu importă. Esențialul e că accepți să ne porți de grijă. În glasul ei se simțea de pe acum binecuvântata destindere și, auzind-o, parcă o și vedea izbăvită de cuta ce-i adumbrise fruntea — ca întotdeauna când era copleșită de o greutate — și cu fața luminată de zâmbete care-l fac pe orice mascul să se simtă mândru și mulțumit de sine. Biata Teresa! atât de dornică de ocrotirea unui bărbat care s-o scutească de hărțuieli, se trezise brusc cotropită de ele și silită, într-un răstimp de un an, să ia doar de una singură hotărâri!

— Ce procent de acțiuni deținea Clyde în reprezentanța lui Stephensen? se interesă Adam.

— Patruzeci și nouă la sută, pe care le-am păstrat integral. Cota lui de investiții se ridică la două sute patruzeci de mii de dolari. De aceea sunt și descumpănită...

— Clyde figurează pe actul de concesionare?

— Nu. Numai Smokey Stephensen.

— Ar fi bine să-mi trimiți documentele, inclusiv registrul de încasare a dividendelor, și totodată să-i scrii și lui Stephensen, spre a-l preveni de apropiata mea vizită și de autorizarea de a-mi vârî nasul prin catastife. E clar?

— Voi face precum mi-ai spus. Și-ți mulțumesc, dragul meu Adam. Îți mulțumesc tare mult. Sărut-o pe Erica din parte-mi. Ea cum o duce?

— Oo, foarte bine.

Între timp, Erica strânsese masa și se instalase pe canapeaua din salonaș, cu picioarele ghemuite sub ea. Așa o găsi Adam, când coborî din birou.

— Am mai pregătit un ibric de cafea, îl anunță, arătând spre măsuță.

— Mulțumesc, rosti el, umplându-și o ceașcă. Apoi se duse în vestiar, după servietă, se întoarse cu ea, se trânti

într-un fotoliu, în fața șemineului în care de-abia mai pâlpâia focul, o deschise și începu să scoată dosare.

— Ce a vrut Teresa? îl iscodi Erica, la care-i răspunse cu puține cuvinte, relatându-i ce îi ceruse și anunțând-o că primise să-i vină într-ajutor.

— Și când vei face această investigare? îl întrebă cu un aer de totală surprindere.

— Păi nu știu. O să-mi găsesc într-un fel timp...

— Dar când? Vreau să știu când?

— Dacă ții cu tot dinadinsul să faci o treabă, îți găsești și răgazul trebuincios, îi ripostă vag iritat.

— Nu ți-l găsești, i-o întoarse Erica subit încordată, ci-l răpești altei îndeletniciri sau făpturi. Doar nu e vorba de-o simplă întrevedere cu șeful reprezentanței, ci de mai multe, nu? Pe urmă va trebui să stai de vorbă cu funcționarii, să știricești cum merge afacerea. Or tu nu ești omul lucrurilor pe jumătate făcute, ci așa cum te știu, îți împlinești datoria până la capăt. Deci îți va trebui timp. N-am dreptate?

— Ba da, conveni Adam.

— Și atunci de unde-ai să-l iei? Din orele de serviciu?

— Probabil că nu.

— Prin urmare nu-ți rămân decât serile și ultimele două zile din săptămână. Oare sunt deschise reprezentanțele când te-ai putea face liber?

— Duminica în orice caz nu, îi zise tăios.

— Lăudat fie cerul! Uraa! izbucni luându-l în zeflemea.

De ce trebuia să-și arate colții astă-seară, când ar fi vrut să dea dovadă de îngăduință, de înțelegere și de iubire?! De unde venise acest val de amărăciune ce-o învenina tot mai mult, deși rațiunea-i spunea să pună stavilă răzvrătirii și ironiei.

— Poate acest negustor o să țină deschis și duminica dac-ai să-l rogi tu frumos, urmă cu și mai aprigă ironie. Se va îndupleca poate să te primească, de-ai să-i explici că mai ai o leacă de timp pentru mine și casă, dar că vrei să ți-l umpli într-un fel — cum ar fi, de exemplu, muncind.

— În primul rând nu e vorba de muncă, i-o reteză Adam, iar dac-ar fi după mine, nu mi-aș mai lua o complicație pe cap. Dar e viața Teresei la mijloc. O fac pentru ea.

— Ce-ar fi să te dedici puţintel şi soţiei? Ori ţi-aş cere prea mult? Dar stai, mi-a venit o idee. De ce nu ţi-ai sacrifica şi vacanţa? Cel puţin te-ai ocupa pe-ndelete...

— Îndrugi prostii! sări el.

Între timp îşi scosese mapele înţesate în servietă şi le înşirase în jur — închizându-se într-un cerc fermecat, în care nu pătrund decât spiriduşii, cugetă Erica furată de fantezie. Până şi vocile se aud altfel dinlăuntrul cercului magic — supărătoare şi gâjâite — iar cuvintele-şi schimbă tâlcul...

Adam avea dreptate. Procedase prosteşte. Acum însă-i venise altă idee năstruşnică: să se furişeze prin spatele lui, ocolind cercul vrăjit — precum copiii, când joacă şotron — iar odată ajunsă în preajmă-i, să-l cuprindă pe după umeri, lipindu-şi obrazul de-al său. La gestul ei, Adam îşi înălţă ochii şi o mângâie pe o mână.

— Nu puteam s-o refuz pe Erica, îi spuse cu glas împăciuitor. Mă-nţelegi, nu? Şi-apoi, ia gândeşte-te, de-ai fi fost tu în locul ei, n-ar fi sărit Clyde să te-ajute?

— Aşa e, se îmblânzi Erica. Dar mulţumesc cerului că nu sunt. Parcă se mai dezmeticise din învolburarea de adineaori, trăind un moment de neaşteptată apropiere şi duioşie. Dar vezi tu, urmă cu blândeţe, tânjesc şi eu câteodată după fericitele zile de la începutul căsătoriei. Sunt atât de puţin cu tine. Vorbind, îl mângâia în jurul urechilor, o dezmierdare de mult părăsită. Încă te mai iubesc, îi murmură cu tandreţe, şi-ar fi fost ispitită să adauge: „Te rog, oo, te rog, fă dragoste cu mine astă seară!" Dar nu dădu glaş dorinţei.

— Nici eu nu mi-am schimbat sentimentele, o asigură Adam. De ce-aş fi altul? Cât despre lipsa mea de acasă, recunosc că e greu de îndurat pentru tine... Dar după lansarea Orionului, poate o să fim mai mult împreună, conchise, aproape fără nici o convingere.

Dealtfel, după cum o ştiau deopotrivă, Orionului avea să-i urmeze un alt automobil — Farstar — care probabil avea să-l acapareze chiar mai mult.

Involuntar, Adam îşi plecă din nou ochii peste hârţoagele dinainte.

Erica nu mai protestă, ci se struni în tăcere: „Să-l las să-şi vadă de treabă. Să nu mă vâr în sufletul lui!" Iar peste puţin, izbuti să vorbească pe deplin stăpânită.

— Ştii ceva? În vreme ce-ţi studiezi dosarele, am să fac o plimbare. Simt nevoie de aer.

— Vrei să te însoţesc?

— Mai curând isprăveşte cu ce ai de citit, îi spuse călcându-şi pe suflet, fiindcă şi de-l făcea să-şi lase lectura, cu siguranţă o relua mai târziu ori se deştepta dis de dimineaţă, să şi-o sfârşească.

Oricum, după chipul lui Adam, se vedea limpede că răspunsul ei îi adusese o uşurare.

Odată ce trecu pragul casei, îşi strânse jacheta de antilopă pe trup şi porni la drum cu pas ager. Noroc că se înfăşurase cu o eşarfă pe cap, fiindcă afară era răcoare, cu toate că vântul ce se rostogolise din zori peste Oraşul Motoarelor se cuminţise între timp. Îi plăcea să colinde noaptea — o deprindere căpătată în Bahama şi continuată şi aici, deşi prietenii şi vecinii susţineau că e foarte primejdioasă şi ar trebui s-o abandoneze, din pricina crimelor alarmant de frecvente din ultimii ani. Până şi în suburbii ca Birmingham şi Bloomfield Hills — altădată lipsite de incidente — se înregistrau jafuri şi tâlhării armate.

Dar Erica prefera să rişte decât să pună cruce plimbărilor. Plecase pe o noapte neagră ca păcura, cu luna şi stelele adumbrite de nori, însă cum geamurile din Quarton Lake scânteiau de lumină, se prelingea destulă şi în drum, ca să vadă pe unde păşeşte. Şi cum trecea prin dreptul clădirilor, în care mai zărea câte o siluetă fugar conturată, gândul ei se îndreptă spre făpturile dindărătul ferestrelor, spre viaţa lor de familie, cu impasurile, conflictele şi frământările lor, de care desigur nici una nu putea fi scutită, ci doar le gusta într-o măsură mai mare ori mai redusă. Urmărită de propria-i suferinţă, se întrebă oare cum mergeau căsniciile din casele acelea în comparaţie cu a ei şi a lui Adam?

Printre vecinii lor — mai toţi angrenaţi în industria de automobile —, despărţirile se ţineau lanţ. Însăşi legea pentru perceperea impozitelor facilita, într-un fel, divorţul, astfel că o mulţime de înalţi funcţionari, cu salarii frumoase, descoperiseră portiţa spre libertate prin onorarea unei alocaţii substanţiale care de fapt, nu-i costa mai nimic. Fiind percepută din diferitele sporuri acordate

peste salariu, preferau s-o trimită consoartelor părăsite decât fiscului, în chip de impozite pe venituri. Socotind-o drept o formulă avantajoasă, câţiva o repetaseră chiar, plătind simultan câte două alocaţii.

Dar cu toată incidenţa lor ridicată, nu divorţurile produceau vâlvă, ci menajele care şchiopătau. Existau, se-nţelege, şi căsnicii izbutite — întemeiate pe dragoste adevărată, ce înfruntaseră cu străşnicie trecerea anilor. De la statornicirea în Detroit, Erica auzise vorbindu-se de familii ca: Riccardo, Gerstenberg, Knudsen, Iacocca, Roche, Bramblett şi altele, ce se numărau printre cele binecuvântate de zei, precum şi de unii ca: Henry Ford, Ed Cole, Roy Chapin, Bill Mitchell, Pete şi Connie Este, John DeLorean, care cunoscuseră naufragiul primei uniuni matrimoniale, iar acum se aflau la a doua încercare. Ca întotdeauna, trainicia sau destrămarea familiei depindea, natural, numai de cei în cauză.

Pradă acestor reflecţii, hoinări o jumătate de oră. La întoarcere, începu să cadă o ploaie măruntă, spre care-şi întoarse chipu-i îngândurat, până simţi apa şiroindu-i în jos, pe obraji — o senzaţie plăcută şi alinătoare.

Acasă intră în vârful picioarelor, fără să-l deranjeze pe Adam, care se afla tot în salonaş, adâncit în dosare. Odată ajunsă în dormitor, îşi şterse faţa, se pieptănă, se dezbrăcă şi îşi puse cămaşa de noapte, cumpărată în aceeaşi zi. Pe urmă se postă dinaintea oglinzii şi se scrută cu luare aminte. În nylonul străveziu şi înspumat arăta chiar mai bine decât sperase. Ca un ultim detaliu, îşi coloră buzele cu rujul portocaliu şi se parfumă din belşug cu Norell. De-abia după aceea coborî în salon şi-l întrebă pe Adam din uşă:

— Mai ai mult de citit?

El îşi înălţă ochii, după care şi-i plecă din nou peste mapa cu coperte albastre din mână.

— Cam o jumătate de oră, răspunse preocupat, fără a părea să-i observe faimoasa cămaşă de noapte, probabil nici pe departe atât de atrăgătoare ca dosarul pe care se vedea scris: „Planul statistic pentru înregistrarea turismelor şi camioanelor". Întristată dar nu şi învinsă, făcu câţiva paşi şi se postă înapoia fotoliului, aşteptând cu încredere efectul ispititor al parfumului. Dar şi această tactică se soldă cu un sărut superficial şi cu un „noapte bună, nu

m-aştepta", mai mult mormăite, de parcă în loc de parfum ar fi exalat ulei camforat.

Odată în dormitor, se lungi peste plapumă, cu privirea pironită în tavan, fremătând de dorinţă şi aşteptare. Iar de închidea ochii, îl vedea doar pe Adam, îmbrăţişând-o şi dezmierdând-o...

Într-un târziu, când se uită la ceasornicul de pe noptieră, constată că în locul unei jumătăţi de oră trecuseră patru. Era unu noaptea.

Curând după aceea, îl auzi, în sfârşit, urcând scările. Intră căscând în odaie, se lamentă pe şoptite, „Doamne, ce obosit sunt", după care se dezbrăcă somnoros, se furişă în pat şi aproape instantaneu adormi.

Ea rămase alături, ocolită de somn. După o vreme avu senzaţia că se află din nou pe stradă şi pribegeşte sub o ploaie măruntă.

9

A doua zi, după ce Erica încercase să readucă armonia în căsnicie; după ce Brett DeLosanto îşi reînnoise încrederea în destinele Orionului, rămânând însă frământat de propria-i soartă artistică; după ce Barbara Zaleski îşi contemplase handicapurile morale prin cristalul paharelor de Martini, iar tatăl ei, Matt Zaleski, trăise încă o zi de mare încordare la fabrică, în periferia Detroitului s-a petrecut un episod de importanţă minoră şi fără vreo legătură cu cei de mai sus, dar al cărui efect avea să-i implice şi să-i afecteze pe toţi, în lunile următoare.

Ora incidentului: 20.30. Locul: Third Avenue, în apropiere de Brainard, situat în Centrul comercial al oraşului. Dintr-un Jip de patrulare al poliţiei, oprit la bordura trotuarului, ţâşniră doi vajnici apărători ai ordinii publice, care se repeziră asupra unui pieton de culoare.

— Lipeşte-ţi fundul spurcat şi negru de zid! îi răcni un poliţist alb, ţinând într-o mână un pistol, iar într-alta o lanternă aprinsă, pe care-o plimbă în sus şi în jos peste Rollie Knight, făcându-l să clipească mărunt, când îi împroşcă lumina în ochi.

— Acu'ntoarce-te! Mâinile sus, încrucişate pe creştet! Şi mişcă-te, javră nenorocită! Iar când acesta se răsuci,

polițistul se adresă colegului său de culoare: Percheziționează-l, lua-l-ar toți dracii!

Tânărul zdrențăros, acostat de poliție pe când hoinărea agale și fără țintă pe Third Avenue, protestă.

— Da ce-am făcut dă mă luați așa, ca hingherii? Și începu să râdă înfundat, stârnit de pipăiala minuțioasă pe coapse și în sus, pe tot trupul. Valei mamă, ce mă mai gâdili! schelălăi printre chicoteli.

— Ține-ți clanța! zbieră polițistul cel alb — un veteran în profesie, cu privire tăioasă și cu un pântec imens și bombat, căpătat de pe urma patrulărilor necurmate în jipurile de razii în care cutreierase orașul ani de-a rândul, făcându-și datoria cu deosebit zel. Colegul său negru, mai tânăr și cu mai puțină vechime în slujbă, mântui percheziția corporală și-i raportă:

— N-are nimic asupră-i. După care, apropiindu-se câțiva pași, urmă pe șoptite: Culoarea fundului său schimbă cu ceva situația?

Celălalt tresări cu vădită surprindere. În graba cu care săriseră din jip, uitase de îmbolnăvirea însoțitorului alb și de înlocuirea-i precipitată cu un ofițer negru.

— Ia te uită ce-ți trece prin minte! Da de unde ți-a răsărit așa o idee? Doar nu te-oi pune la cot cu un vierme, pe motiv că-i de aceeași culoare cu tine?!

— Mulțumesc de considerație, îi ripostă sec confratele. Și cu toate că i-ar mai fi zis câteva, se întoarse către negrul lipit de zid și îi spuse:

— Poți să-ți iei mâinile de pe creștet și să vii mai aproape.

Dar nici n-apucă să facă doi pași, când polițistul cel alb îl luă în primire.

— Pe unde ai vagabondat, Knight astă-seară? Îi cunoștea numele nu numai din întâlnirile lor frecvente ci și din cazierul poliției, unde figura cu două condamnări succesive, din care la una îl arestase chiar el.

— Unde-am umblat? repetă tânărul negru, trecut peste sperietură și din nou stăpân pe el însuși. În ciuda obrajilor scofâlciți, a trupului subnutrit și plăpând, ochii lui nu trădau slăbiciune, ci numai ură. Păi am fost la o albă, s-o fac fericită, că bărbat-său — gras cât un porc — nu mai e bun de nimic. Habar n-am cum o cheamă, da când i se face de mine, mă caută.

Auzindu-l, poliţistul cel alb se aprinse la faţă şi făcu un pas către el, cu gândul să-i ardă una cu revolverul peste mutra-i zeflemitoare şi slută. Chiar de i-ar fi zdrobit-o, n-avea decât să declare cum că el fusese primul lovit, şi deci acţionase în legitimă auto-apărare. Colegul îi va întări afirmaţia — că doar nu se acopereau reciproc pentru întâia oară; numai că astă-seară — îşi aminti dintr-o dată — era secondat de unul de-al „lor", care, de făcea pe căposul, putea să-l dea de bucluc. Astfel stând lucrurile, îşi înfrânse pornirea, consolându-se cu ideea că va prinde un alt moment potrivit şi-i va arăta negriciunii îngâmfate cum trebuie să se poarte.

În fracţiunile de secundă, cât colegul său făcea acest calcul, ofiţerul negru mârâi către Rollie Knight:

— Nu te juca cu norocul. Mai bine mărturiseşte pe unde ai vagabondat.

Drept răspuns, Knight trânti o scuipătură pe caldarâm. Un copoi era un vrăşmaş, indiferent de culoarea pielii, însă de mai era şi negru, cu atât era mai de dispreţuit, fiindcă se dovedea o slugă de-a albilor.

— Am fost coloşa, vorbi silnic, arătând spre un local de noapte, de peste drum.

— Şi cât timp ai stat?

— Un ceas... poate două sau trei... că cine stă să le numere? completă ridicând din umeri.

— Să mă duc să verific? îl întrebă poliţistul cel negru pe mai marele său.

— Aşi! E timp irosit, fiindcă toţi or să spună c-a fost. Le cunoaştem minciunile gogonate.

— Dar şi ca s-ajungă aici, în aşa scurtă vreme, tocmai din West Grand şi Second, i-ar fi trebuit aripi, observă celălalt, referindu-se la anunţul recepţionat în maşină, cu privire la tâlhăria comisă în apropiere de Fisher Building, adică la opt străzi distanţă faţă de punctul unde se aflau. Totul se petrecuse cu puţine minute în urmă, iar doi suspecţi dispăruseră de la locul pricinei într-o limuzină de lux, li se comunicase prin radio, şi cum la numai câteva clipe îl zăriră pe Rollie Knight, colindând singur pe Third Avenue, recunoscându-l, albul ţipase să frâneze maşina, apoi sărise din ea, silindu-şi secundul să-i urmeze exemplul, cu toate că implicarea lui Knight într-o spargere petrecută în centrul oraşului era aproape exclusă. Dar

ofiţerul negru cunoştea substratul excesului său de zel. Informaţia transmisă despre jaful de-abia săvârşit furniza colegului său un pretext minunat de acostare şi percheziţie corporală, aşa că putea să-şi satisfacă plăcerea de a opri oamenii şi de a-i brutaliza fără să-l doară capul, deşi, coincidenţa făcea ca victimile alese să fie doar de culoare.

Şi totuşi, sub masca batjocurii şi a cruzimii pentru care devenise vestit, sârguinciosul poliţist alb era încercat de frică, mai ales când patrulau în gheto. Teama exala un anumit iz, pe care tânărul negru îl sesizase la superiorul său de alături atât când primise mesajul prin radio, cât şi pe urmă, când ţâşniseră din maşină, şi chiar în momentul de faţă. Or cum frica poate impulsiona răutatea din om, sub imperiul ei, cel investit şi cu autoritate, poate deveni bestial. Pe de altă parte, a simula indiferenţe în perimetrul în care îşi efectuau ei razia era de neconceput. Dealtfel, nepăsarea la un poliţist din Detroit, însemna, pe lângă lipsă de fantezie, necunoaşterea zonei de jurisdicţie. La periferia metropolei, unde procentul de crime atingea cota cea mai înaltă, slujitorii ordinei publice erau detestaţi, acţionând veşnic sub primejdia pumnalelor, a gloanţelor sau chiar a cărămizilor azvârlite pe nevăzute. Aici, unde viaţa atârna de agerimea celui pândit de pericol, era deci firesc să-l mai încerce fiorul spaimei, aşa cum la fel de normal era să se arate bănuitor, precaut şi iute în mişcări la cel mai mic semn. Doar se afla într-un soi de război, în care poliţia ocupa linia de foc, şi, ca în orice război, rafinamentele comportării omeneşti — ca bunătatea, politeţea şi toleranţa — erau date de o parte, pierzându-şi conţinutul şi rostul, astfel că lupta se înteţea, iar antagonismele — de multe ori motivate de ambele părţi — se perpetuau şi sporeau. Într-o astfel de conjunctură, puţini erau poliţiştii care, învăţând a trăi cu frica, îşi păstraseră şi omenia, dovedind prin aceasta că înţeleg pulsul vremurilor, starea de spirit a populaţiei de culoare, frustrările şi necurmatele-i nedreptăţi. Asemenea poliţişti — albi sau negri — deşi aflaţi în vădită minoritate, domoleau în oarecare măsură acerbul conflict. Comportarea lor moderată era atât de binevenită, încât noul şef al poliţiei îşi fixase ca prime jaloane ale activităţii sale de perspectivă evitarea exceselor şi imprimarea unei atitudini mai raţionale subordonaţilor. Dar, din păcate,

între năzuințele sale și împlinirea lor se interpunea un număr apreciabil de angajați care, sub influența spaimei și a prejudecăților înrădăcinate, acționau ca veritabili rasiști, întocmai ca veteranul ce-l acostase pe Rollie Knight.

— Unde lucrezi, javra dracului? îl întrebă spumegând.

— N-am de lucru, ci tai frunză câinilor, așa ca'mneata, i-o întoarse celălalt în batjocură.

De mânie, fața polițistului se congestionă iar. „Dacă n-aș fi de față, l-ar terciui în bătaie", cugetă ajutorul său negru și, ca să mai netezească un pic situația, se zborși la confratele de culoare.

— Mai ține-ți gura! Prea clămpănești mult!

Reîntorși în mașină, polițistul alb făgădui clocotind de furie:

— Al naibii să fiu dacă n-am să-l înfund pe nenorocitu-ăsta!

„Fără nici o îndoială, completă ofițerul negru în gând. Poate chiar mâine sau poimâine, când ți se întoarce complicele, care se va preface că privește aiurea dacă-ți vine chef să-l lovești ori să-i pui cătușele pe o vină la moment născocită. Dar câte asemenea răzbunări n-au mai fost!"

Și cu toate că se instalase în fața volanului, se răsuci brusc, anunțându-l pe cel de alături.

— Așteaptă-mă un pic. Mă'ntorc într-o clipă. Apoi sări din mașină și se uită după Rollie Knight, care se depărtase cu vreo cincizeci de iarzi.

— Hei, tu de colo! strigă după el. Iar când acesta se întoarse, îi făcu semn cu mâna și se grăbi să-l prindă din urmă. Colegul meu e decis să-ți vină de hac, îi spuse odată ajuns lângă el. Își luase un aer sever, chiar amenințător, dar îi vorbea stăpânit. Ești un cretin care-și merită soarta, fiindcă ai limba prea ascuțită. Nu-ți sunt dator cu nici un fel de serviciu, dar te previn totuși să te ferești. Ascunde-te pe unde oi ști sau mai bine tulește-o în alt oraș, până i-o trece paraponul.

— Un luda cu chip de sticlete negru! îl spurcă Knight profund dezgustat. Și, mă rog, de ce m-aș lua după sfatul tău? Am o garanție?

— Nici una, glăsui celălalt, ridicând din umeri. Așa că fie ce-o fi! La urma urmei, nu pielea mea e în joc...

— Şi chiar de te-aş asculta, cum s-o şterg? De unde bani pentru drum şi de pâine? întrebă Rollie, mai puţin agresiv, dar cu acelaşi rânjet ironic.

— Dacă eşti lefter, n-ai decât să rămâi pe loc. Dar fereşte-te să mai dai ochii cu poliţistul, după cum ţi-am mai spus.

— Uşor de zis, da' greu dă făcut, omule.

Şi în această privinţă avea dreptate. Nu era deloc lesne să-ţi asiguri un adăpost când erai căutat şi când alţii îţi cunoşteau ascunzişul. La periferia metropolei, orice pont se vindea la un preţ derizoriu, de ştiai de unde să-l cumperi, moneda curentă fiind răzbunarea, promisiunea unui favor sau chiar o ameninţare mai zdravănă. Doar se ştia că floarea loialităţii nu prinsese rădăcini pe aceste meleaguri. De aceea, dispariţia lui din oraş — cel puţin pentru o perioadă de timp — ar fi fost cât se poate de binevenită.

— De ce nu munceşti? îl luă din scurt poliţistul.

— M-ai auzit când i-am retezat-o amicului tău spurcat? se stropşi din nou Rollie.

— Nu mai face pe isteţul cu mine, ci doar răspunde-mi: ai vrea să lucrezi?

— Poate că da, vorbi cu jumătate de gură, ştiind că pentru unul cu cazierul său nu oricine îşi punea obrazul să-l angajeze.

— Ai putea căpăta slujbă la uzinele de automobile; îl informă ofiţerul.

— Acolo e patria albilor, obiectă Rollie.

— O fi, dar muncesc şi foarte mulţi de-ai noştri.

— Am încercat şi io mai dămult, vorbi fără pic de elan, da' un alb blestemat mi-a zis să mă duc la plimbare.

— Mai încearcă o dată. Uite, ia asta, insistă celălalt, scoţând din tunică o carte de vizită şi întinzându-i-o. O primise deunăzi, de la un cunoscut ce lucra chiar la Direcţia Personal a Companiei, şi pe ea se aflau tipărite adresa unui oficiu de angajări, orele de serviciu şi numele unui funcţionar. Rollie o luă, o mototoli, o vârî într-un buzunar după care mormăi în batjocură:

— Când nu m-oi putea ţine, o să fac ceva pe ea.

— N-ai decât, capitulă poliţistul, şi-o porni înapoi către jip.

— Ce-a fost asta? îl chestionă veteranul, scrutându-l bănuitor.

— L-am potolit pe clănțău, îi raportă subalternul, ocolind amănuntele, nu din sfiiciune, ci numai ca să evite — cel puțin pe moment — o discuție aprinsă cu mai marele său, în care desigur nu punctul său de vedere avea să triumfe, ci prejudecățile încă atât de înrădăcinate în poliția din Detroit, până mai ieri formată aproape numai din albi. Cu toată ponderea — de 40 la sută — a populației de culoare, doar din 1967 — în urma mișcărilor sociale și a presiunilor publice — sporise numărul angajaților negri; însă nu îndeajuns — nici statistic, nici ca rang ori ca influență — ca să contracareze precumpănitorul cuvânt al ofițerilor din Asociația Polițiștilor din Detroit sau să impună imparțialitate în confruntarea dintre un negru și un alb. În acest climat, așadar, nu era de mirare ca cei doi să-și continue patrularea apăsați de tăcere, de gânduri întortocheate și ostile, ceea ce reflecta încordarea rasistă din întreaga metropolă.

Adesea teribilismul, afișat de albi sau de negri, e numai o poză de suprafață, ca și în cazul lui Rollie Knight care, în realitate, era cumplit de speriat. Mai întâi îi dârdâia sufletul de frica polițistului alb pe care avusese nesăbuința să-l întărâte, lăsându-se dominat de clocotul urii și nu de obișnuita-i prudență. Apoi îl îngrozea gândul întoarcerii sale la închisoare, unde i-ar fi putrezit oasele, dacă mai încasa încă o condamnare. După cele trei, pe care le avea la activ, plus două detențiuni, ce tribunal ar mai fi arătat pic de îngăduință? Or numai un negru american cunoaște abisul disperării și al degradării la care-l poate reduce viața de după gratii. Adevărat, și albii sunt adesea tratați fără milă și suferă; dar niciodată atât de constant și total ca semenii lor cu pigmenți închiși. La fel de adevărat e că unele pușcării sunt mai bune pe când altele mai nenorocite, dar asta este exact cum ai spune că unele părți ale iadului sunt mai puțin încinse ca altele. Pentru un osândit de culoare, abuzul și umilințele sunt aceleași — indiferent de închisoarea în care se află — iar maltratarea — care câteodată ajunge până la schilodiri — e tot atât de normală ca respirația. Și când deținutul mai e și un sfrijit ca el — mai întâi fiindcă așa-l plămădise

natura, iar apoi fiindcă ani în şir mâncase pe sponci şi pe nesăturate — tot acest lanţ de chinuri pare de neîndurat. Dar în clipa de faţă îl mai apăsa şi altă teamă: o eventuală percheziţionare a camerei, unde s-ar fi descoperit o mică rezervă de marijuana din care mai priza şi el câte un strop, însă pe cea mai mare parte o negocia. Profitul realizat era derizoriu — singurul pe care şi-l încropise de la ieşirea de la pârnaie, survenită cu câteva luni în urmă, şi unde cu siguranţă s-ar fi întors, dacă poliţia dădea peste buruiana de acasă. Urmărit de acest gând, precum şi de groaza că a început să fie supravegheat, în aceeaşi zi, pe înserate, o luă şi-o aruncă pe un maidan. Dar odată ce scăpă de primejdie, rămase şi fără această ultimă şi insuficientă resursă de trai, astfel că, vrând nevrând, a doua zi dimineaţa, despături cartonaşul mototolit cu adresa dată de poliţistul negru — şi o porni spre oficiul de angajare al Companiei de automobile. Se duse fără cea mai vagă speranţă, fiindcă surpat în încredere de tot ce pătimise în viaţă, ajunsese să piardă până şi noţiunea nădejdii... (şi acesta este uriaşul şi nevăzutul abis între veşnicii oropsiţi — cum era Rollie Knight — şi dezmierdaţii de soartă, dintre care unii mai încearcă să-i înţeleagă pe semenii încercaţi dar, vai, cât de rar izbutesc!)...

Cum însă tot nu avea altceva de făcut, ieşi din bârlog şi se îndreptă spre strada cu numărul 12. Clădirea spre care ţintea — ca cele mai multe din acest capăt sordid de periferie — era veche şi decrepită, cu mai toate ferestrele sparte şi doar câteva cârpăcite cu scânduri, împotriva intemperiilor. Până nu demult, fusese nefolosită şi se degradase văzând cu ochii. Chiar şi acum, cu toată reparaţia şi zugrăveala de mântuială, năruirea continua, astfel că funcţionarii, veniţi zilnic la lucru, se întrebau cu surprindere cum de-o mai găseau dimineaţa în picioare. Şi totuşi, imobilul — ca şi altele două din preajmă — avea o utilitate pe cât de stringentă pe tot atât de vitală, fiind avanpostul uzinelor de automobile în „campania de angajare a celor fără de căpătâi", declanşată de mişcările sociale, în scopul de a da de lucru sărăcimii de la periferie — îndeosebi aceleia de culoare — care, în mod samavolnic şi crud fusese ani în şir ignorată, sub pretext că nu e bună de muncă. Iniţiativa aparţinuse marilor corporaţii-auto, iar cu timpul, şi-au însuşit-o şi alte întreprinderi. Cum era de

aşteptat, chiar de la inaugurarea campaniei, iniţiatorii pretindeau că numai din altruism o lansaseră, şi tot de atunci serviciile de protocol şi relaţii ridicau în slăvile cerului înaltul spirit cetăţenesc al patronilor. În schimb, observatorii mai cinici susţineau că de fapt altul fusese adevăratul substrat, industriaşii temându-se de deteriorarea afacerilor din cauza veşnicului ferment din sânul comunităţii. Ba mulţi pretindeau cum că fumul şi flăcările ce au izbucnit în Oraşul Motoarelor în anul de pomină '67, ajungând până aproape de uzinele General Motors, au fost o binefacere publică, deşi nu această Companie, ci Ford a purces mai întâi la căpătuirea dezmoştenitilor. Dar oricare ar fi fost dedesubturile, trei lucruri se recunoşteau unanim: în primul rând că această campanie era foarte bine venită; apoi, că ar fi trebuit să ia fiinţă cu două decenii în urmă şi, în sfârşit, că fără mişcarea din '67 s-ar fi putut să nu apară în veci. Dar aşa, cu toate scăderile şi erorile de care se făcea vinovată, îşi dovedise utilitatea. Şomerii şi declasaţii îşi găseau în fine de lucru, deoarece trusturile mai închideau ochii la angajare, admiţând elemente mai prejos de obişnuitele exigenţe. Potrivit aşteptărilor, o parte din cei primiţi abandonau cursa, poticnindu-se în drum; însă rămaşii pe loc îi întreceau mult numeric, dovedind prin aceasta că orice om e pasibil de îndreptare, odată ce i se întinde o mână. Până la prezentarea lui Rollie, campania evoluase considerabil, înlesnind preţioase învăţăminte atât mai marilor din uzine cât şi proaspeţilor slujbaşi.

În camera de aşteptare, unde se instală Rollie Knight, se mai aflau vreo patruzeci de persoane — bărbaţi şi femei — înşiraţi pe câteva rânduri de scaune, de forme şi mărimi diferite. Doar ocupanţii lor erau de-o uniformitate flagrantă — toţi negri — şi vorbeau extrem de puţin. Aşteptarea lui Rollie dură un ceas, din care o parte şi-l petrecu moţăind — o deprindere cultivată cu destule foloase pentru zilele când nu avea nimic de făcut. Când în cele din urmă îi veni rândul şi intră într-una din cabinele de audienţă — cam vreo şase la număr şi plantate de-a lungul pereţilor — încă nu se trezise bine din picoteală şi căscă somnoros în faţa funcţionarului ce urma să-l descoase — un negru rotofei şi între două vârste, îmbrăcat

în jachetă sport, cu cămaşă de culoare închisă, fără cravată şi postat înapoia unui birou.

— Al naibii oboseşte aşteptarea, îl întâmpină el blajin, privindu-l prin ochelarii cu rame groase, de os. Tata avea o vorbă: „Mai vârtos osteneşti când nu faci nimic decât atunci când tai lemne". Aşa zicea el. Şi când mi-era lumea mai dragă, mă punea la crăpat de buşteni.

— După câte observ, n-ai învârtit cam de mult toporul, îl înţepă Rollie, cercetându-i ostentativ mâinile.

— Văd că-ţi place să cântăreşti vorbele, nu să-nghiţi orice ţi se trânteşte. Acu rămâne să-mi spui: vrei să te-apuci să tai lemne sau de-o altă muncă la fel de anevoioasă?

— Nici io nu ştiu ce să zic, grăi Rollie anemic, tot mai îndoit de rostul venirii lui la acest oficiu. La ce mai bătuse atâta cale, când în curând aveau să-i dibuie cazierul şi-i vor arăta uşa?

— Doar de ce te-ai înfăţişat aici, nu fiindcă vrei să capeţi de lucru? reluă funcţionarul, uitându-se în treacăt la un cartonaş galben, pe care secretara de alături trecuse numele postulantului. Am dreptate sau nu, domnule Knight?

Rollie încuviinţă dând din cap. Acel „domnule" îl mirase nespus. Nici nu mai ţinea minte de când i se mai adresare vreun om în felul acesta.

— Ca-nceput, să aflăm câte ceva despre dumneata. Şi spunând aceasta, interlocutorul trase un chestionar tipărit înspre el. Potrivit noului stil de angajare, petiţionarul nu mai avea datoria de a se prezenta singur, în scris, după cum se cerea în trecut, când mulţi erau refuzaţi pe motivul că neştiind să scrie sau să citească nu se puteau achita de elementara cerinţă, impusă de societatea modernă, de a completa un formular tipărit.

Primele întrebări se succedară în pripă.

Numele: Knight Rolland Joseph Louis

Vârsta: 29 de ani

Domiciliul: o cameră amărâtă, cocoţată la capătul unei scări, care de fapt nici nu-i aparţinea — amănunt ocolit cu grijă — ci unde era găzduit temporar, astfel că, peste o săptămână adresa putea foarte bine să nu mai corespundă, dacă adevăratului chiriaş i se năzărea să scape de el, cum i se mai întâmplase de-atâtea

şi atâtea ori într-o viaţă petrecută ca tolerat prin odăile altora, aciuit prin dărâmături sau chiar pe trotuare, în lipsă de orice adăpost.

Când ajunseră la părinţi, Rollie, le îngână numele care difereau între ele, deoarece autorii zilelor sale nu se uniseră prin căsătorie sau măcar printr-o vieţuire comună. Interlocutorul şi le notă fără comentarii; doar nu era la primul caz de acest fel. Nici Rollie nu se osteni să adauge cum că-şi cunoscuse părintele mai mult din spusele maică-si; că nu-l zărise decât o singură dată, când şi-l întipărise destul de tulbure în minte ca pe-un bărbat solid şi fălcos, încruntat la chip şi cu o cicatrice săpată în obraz, care nu-i arătase pic de căldură sau de atenţie. În urmă cu ani, aflase că este închis, cu o condamnare pe viaţă, însă nu mai ştia dacă murise între timp ori îşi ispăşea în continuare pedeapsa. Cât despre maică-sa — care-l oblăduise până la cincisprezece ani, când o părăsise cu totul, începându-şi pribegia pe străzi — bănuia că se află în Cleveland sau în Chicago, dar nu comunicase cu ea şi nici n-o văzuse de ani.

La şcoală învăţase opt clase, vădind o minte vioaie şi receptivă, de care nici acum nu se putea plânge, când şi-o punea la încercare. Însă cum îşi dăduse seama cât de mult trebuie să tocească un negru de vrea să înfrunte blestematele stavile puse în cale de albi, renunţase la buche şi la ambiţii.

La rubrica angajări prealabile îşi stoarse creierul să-şi aducă aminte pe unde mai câştigase o pâine, ca picolo în restaurante, curăţind zăpada sau spălând automobile — îndeletniciri practicate de-a valma, de la abandonarea şcolii şi până în 1957, anul gravei stagnări economice, când în Detroit nu se găseau slujbe, iar el a alunecat într-o existenţă de trândăveală punctată de mici afaceri cu mărfuri de contrabandă, de jocuri cu zaruri şi primul amestec într-un furt de automobil.

— Ai cazier, dom'le Knight? îl descusu interlocutorul.

— Mda...

— Regret, însă va trebui să-mi dai amănunte, şi poate ar fi bine să te previn că tot ce-mi vei spune va fi confruntat. Aşa că te rog să nu încerci să mă minţi.

Mare noutate-i spusese! se cătrăni Rollie, arcuindu-şi umerii îngreţoşat. Parcă n-ar fi ştiut şi fără să-i mai impuie

capul cu baliverne că-i va trece prin sită orice cuvânt ce-l scotea. Purcese deci la relatarea primei păţanii: furtul maşinii. Pe atunci avea nouăsprezece ani şi fusese eliberat sub supraveghere. Nu preciză însă felul în care intrase la apă, socotind că nu avea nici un rost. Pe cine ar fi impresionat faptul că se trezise implicat fără să aibă vreo vină, sau poate numai aceea de a se lăsa momit de adevăraţii făptaşi, care-l poftiseră într-un turism, ca să facă haz între ei, pentru ca mai târziu, când îi oprise poliţia, să-l înhaţe împreună cu ceilalţi şi să-i ducă pachet la pârnaie? Or pe cine interesa să asculte cum în preziua procesului fusese povăţuit să-şi recunoască complicitatea, promiţându-i-se eliberarea condiţională? În zăpăceala şi groaza lui acceptase, iar lucrurile au decurs întocmai cum i se făgăduise: în puţine minute procesul s-a încheiat şi s-a văzut izbăvit de năpastă. De-abia mai târziu a aflat, însă, că de-ar fi fost sfătuit de un avocat — după cum avea parte orice puştan alb — i s-ar fi spus să-şi susţină dârz nevinovăţia, având toate şansele să scape numai cu o săpuneală din partea judecătorului, şi nicidecum cu un cazier — de care nimeni nu-i pomenise — ce avea să-l apese o viaţă întreagă, agravându-i orice eventuală infracţiune în viitor.

— După asta ce s-a mai întâmplat? se interesă funcţionarul după sumara sa relatare.

— După vo douşpe luni, m-am trezit iar la zbârnă, tot pentru furt de maşină, şi am fost condamnat la doi ani. „Da' de astă dată nu pe nevinovate, completă el în gând, iar după ce-am scăpat, am mai învârtit două, fără să mai puie laba pe mine".

— Altceva? stărui celălalt, fiindcă se pare c-ai mai stat după gratii.

„Ştiam c-o să vie şi încuietoarea", bombăni Rollie în sine. Doar aşa i se întâmpla veşnic: odată ajunşi în acest punct al mărturisirilor, îi vedea împăturind chestionarul, şi adio angajare! Numai că puteau să-şi păstreze nenorocita de slujbă pe care i-ar fi întins-o.

— Am mai zăcut la pârnaie pentru jaf înarmat, mormăi cu arţag şi întrebându-se iarăşi la ce bun se mai ostenise să vină până aici? Atunci am umflat o pedeapsă dă cinci pân' la cinşpe ani, din care am făcut numa patru, la puşcăria Jackson, conchise în silă.

Lovitura fusese dată la un magazin de bijuterii, târziu, în puterea nopţii. Doi din bandă se strecuraseră înăuntru, dar găgăuţii nu s-au ales decât cu câteva ceasuri, proaste şi ieftine, iar la ieşire se pomeniseră cu poliţia grămadă pe ei. În nerozia lui, Rollie apucase să se înarmeze cu un revolver, şi cu toate că nici nu-l scosese din buzunar, faptul că fusese găsit asupră-i, i-a adus condamnarea maximă.

— Ai fost eliberat pentru purtare exemplară?

— Aş! Da dă unde! Ci fiindcă-mi jinduia paznicu' celula în care şedeam şi ţinea morţiş să mi-o ia pentru sufletu' lui.

Confratele negru îşi înălţă ochii şi-l privi îndelung.

— Îmi plac glumele, vorbi cu bunăvoinţă. Îţi mai descreţesc fruntea când ai o zi proastă. Dar tot unui comportament bun s-a datorat punerea-n libertate, aşa e?

— Dacă zici'mneata...

— Da, şi-o voi consemna ca atare. Ceea ce şi făcu fără nici o zăbavă. Ai mai făcut vreo năzbâtie, dom'le Knight, reluă după ce isprăvi cu scrisul. Mai exact, eşti certat cu poliţia în clipa de faţă?

Rollie scutură capul în sens negativ. Doar n-avea de gând să-l informeze pe acest nene Tom[1] despre cele petrecute în seara trecută cu afurisitul de poliţist alb pe care-l băgase în răcori, iar acum îl pândea să-i plătească poliţa, născocindu-i cine ştie ce vină, după blestemata lui lege. Dar aceste amintiri îi retreziră vechile temeri şi mai ales groaza de închisoare, care de fapt îl şi mânase încoace. Funcţionarul îl asaltă şi cu alte întrebări, ale căror răspunsuri le însemna cu o nerăbdare şi un zor mai dihai ca un câine care se purecă. Totuşi, fapt de mirare cum după toate câte le aflase încă nu-l pusese pe liber, aşa cum se întâmplase întotdeauna, după rostirea cuvintelor „jaf înarmat"?! Însă de-ar fi apucat cineva să-i deschidă ochii sau de-ar fi citit vreun ziar sau revistă, ar fi fost la curent cu optica nouă şi mai puţin rigidă chiar faţă de foşti deţinuţi pe care se întemeia această campanie de angajare. La capătul dialogului, fu trimis în altă încăpere, pentru examenul medical. Doctorul — un băietan alb,

[1] Aluzie la romanul *Coliba Unchiului Tom*, al scriitoarei americane Harriet Beecher Stowe.

pripit şi nepăsător — se holbă cu mirare la trupu-i sfrijit şi la obrajii săi scofâlciţi, după care se pronunţă:

— Orice slujbă ai lua, sacrifică o parte din leafă să te hrăneşti mai ca lumea şi să pui ceva carne pe dumneata, fiindcă altfel ai să cazi din picioare. Oricum, la topitorie n-ai să rezişti, deşi acolo sunt trimişi cei mai mulţi. Dar poate-ăi avea norocul să te repartizeze la linia de asamblare, pentru care te şi recomand.

Rollie ascultă cu dispreţ, detestând de pe acum uzina şi oamenii ce lucrau în ea. Cine naiba se credea că o fi acest îngâmfat în halat alb? Vreun heruvim coborât cu hârzobu din cer? De nu ar fi fost la aşa o ananghie şi nu-i trebuia o slujbă pentru un timp, ar fi şters-o pe uşă, şi l-ar fi dat dracului. Dar un lucru era limpede pentru el: indiferent de serviciul pe care avea să-l primească, îl va păstra doar cât va fi la mare nevoie şi nici un ceas peste. Întors în cabina de audienţe, funcţionarul îl anunţă:

— Medicul zice că încă răsufli, iar când ai căscat gura, s-a făcut întuneric în jur, aşa că te putem angaja la banda de asamblare. E o muncă grea, dar bine plătită — sindicatul se îngrijeşte de asta. Ce zici, primeşti?

— Doar de ce-am venit, numai ca să-ţi văz ochii? i-o întoarse Rollie obraznic, adăugând pentru sine: „Ce-o fi aşteptând ticălosu? Să-i ling tălpile pentru că-mi dă o slujbă?"

— Va să zică accepţi, deşi nu mi-ai spus-o direct. Primele săptămâni vor fi numai de pregătire, deşi vei primi salariu. Restul amănuntelor — unde şi când vei începe activitatea — le vei afla la plecarea de aici. Însă mai înainte ascultă la ce am să-ţi spun. „Urmează predica", se gândi Rollie. De asta putea să jure. Pesemne că pe lângă treaba cerută de slujbă, prăpăditu' mai ţine şi lecţii din evanghelie.

Funcţionarul îşi scoase ochelarii, se aplecă înainte, peste birou, îşi împreună vârful degetelor şi glăsui:

— Eşti isteţ şi deci înţelegi situaţia în care te afli. E limpede că ţi se întinde o mână — şi asta graţie conjuncturii ce s-a creat. Oamenii, Companiile arată o conştiinţă pe care n-au vădit-o până acum. Sunt de acord că trebuiau s-o dovedească de mult, dar principalul e c-o vedem şi azi, şi asistăm la numeroase alte prefaceri, în care poate nu crezi, dar te asigur că se produc. Grăsanul

îmbrăcat în jachetă sport apucă un creion şi-l plimbă printre degete, după care-l puse la loc, pe birou. Poate că nu ţi s-a dat niciodată o şansă, urmă după un timp, şi dacă m-ai întreba, aş putea să jur că e prima care ţi se oferă, iar cu un cazier ca al dumitale, e singura ce-ai putea-o întâlni — cel puţin în industria de automobile. Prin faţa mea se perindă o mulţime de oameni, o parte din ei se apucă cu dinţii de treabă, alţii se pierd pe drum. Doar cei hotărâţi capătă rădăcini. Aici vorbitorul îşi înălţă ochii şi-l scrută îndelung pe cel dinaintea sa. Lasă-te de prostii, Knight, şi profită de mâna ce ţi se-ntinde. Asta e sfatul meu, şi e cel mai sănătos pe ziua de azi. Îţi urez mult noroc, încheie, întinzându-i o mână.

Fără pic de convingere şi simţind că e tras pe sfoară — deşi, în ce chip, nici el nu ştia — Rollie apucă palma întinsă.

Afară — exact cum i se spusese — a aflat unde şi cum avea să-şi înceapă munca.

Cursul de instruire — subvenţionat de Companie şi de administraţia federală — dura opt săptămâni, însă Rollie se poticni după una şi jumătate. Din plata celei dintâi — o sumă substanţială, cum de mult nu mai avusese pe mână — îşi făcu de cap toată sâmbăta şi duminica. Totuşi, luni dimineaţă izbuti să se trezească devreme şi să apuce autobuzul ce-l ducea la centrul de pregătire, situat în partea opusă a oraşului. În schimb, marţi, se lăsă biruit de oboseală, dormind în neştire, până când soarele, strecurându-se prin fereastra murdară şi fără perdele a camerei, îi înţepă faţa cu suliţele-i încinse. Coborî din pat somnoros şi clipind des, şi se duse la geam să privească în stradă: după orologiul de pe trotuar mai erau puţine minute până la prânz.

Aşadar o zbârcise şi rămăsese iar fără slujbă, îşi zise cu nepăsare. Păreri de rău la ce-ar fi simţit, când de la bun început se aşteptate la un sfârşit ca acesta? Doar data şi împrejurările nu le întrevăzuse, însă constituiau detalii mărunte, care de fapt nici nu-l preocupaseră.

La fel ca pe alţi zeci de mii, de o seamă cu el, viaţa încă nu-l învăţase să cugete în perspectivă, dar când din naştere eşti pârlit, când nu scapi niciodată de calicie şi te-ai deprins să trăieşti cu nimic, te gândeşti doar la ziua de azi sau la momentul de faţă. O mulţime de filozofi albi

— desprinşi cu totul de realitate şi fără adâncime în judecată — condamnă această atitudine şi o numesc „trândăvie". În schimb sociologii luminaţi de mai multă înţelegere şi un drum de compasiune au botezat altfel acest sindrom, denumindu-l „axarea pe clipa prezentă" sau „neîncrederea în viitor" — expresii de care Rollie nu auzise, dar la care adera din instinct. Tot instinctul îi spunea şi acum că e teribil de ostenit, aşa că se întoarse de la fereastră şi se culcă iar.

La centrul de instruire sau la oficiul de angajare n-a mai încercat să ajungă, nici în ziua aceea, nici mai târziu, ci a căutat iar speluncile hoţilor şi intersecţiile deocheate, pe unde mai scotea un dolar când putea, iar când nu, se descurca şi fără o leţcaie. În mod cu totul miraculos, poliţistul pe care-l apostrofase nu i-a mai dat târcoale. Şi astfel, neaşteptata sa angajare, se încheie cu un singur epilog — sau cel puţin aşa i se păru pe moment.

Într-o după-amiază, cam la patru săptămâni după absentarea sa de la curs, se trezi cu un instructor de la uzină în pragul camerei unde locuia tot ca tolerat. Vizitatorul — un fost şef de echipă în fabrică, vânjos la trup, roşcovan la chip şi cu părul rărit de chelie — îşi pierduse suflarea, târându-şi pântecul mare şi ascuţit până la etajul al treilea, unde vieţuia Rollie.

— De ce te-ai topit? îi vorbi arţăgos şi gâfâind de-ai fi zis că-şi dă duhul.

— Am câştigat derbiul, măi frate, aşa că nu mai am nevoie de slujbă.

— Ce oameni! exclamă îngreţoşat, şi la fel se holbă şi la jalnica odăiţă în care intrase. Şi când te gândeşti că dăm bani la impozite ca să vă ajutăm! De ar fi după mine... Însă nu-şi duse gândul la capăt, ci scoase o hârtie din buzunar. Uite, semnează aici cum că nu mai revii la curs, zise întinzându-i hrisovul.

Cu nepăsare şi vrând să evite eventuale încurcături, Rollie îşi aşternu numele cu creionul.

— Şi mai stai oleacă, glăsui celălalt, amintindu-şi parcă ceva. Compania a emis nişte cecuri, care trebuiesc rambursate. Aşa că iscăleşte şi-aici, urmă el, după ce alese o foaie dintr-un teanc destul de masiv.

Rollie semnă pe spatele cecurilor — patru la număr — fără vreun comentariu.

— Pe viitor încearcă să nu-i mai pui pe alţii pe foc, încheie musafirul pe un ton ameninţător.

— Du-te şi spânzură-te, spurcăciunea dracului, îl bombăni Rollie, căscând somnoros.

Tot timpul întrevederii, şi fără ca vreunul s-o ştie, peste drum aşteptase o maşină luxoasă, de ultimul tip, din care singurul ocupant — un negru înalt, cărunt şi distins — urmărise cu interes intrarea instructorului în clădirea unde se aciuise Rollie, iar când burduhănosul vizitator îşi făcu din nou apariţia şi-o porni la drum, în maşina lui, se luă după el, la oarecare distanţă, după cum o făcuse mai toată după-amiaza.

10

— Hai bombonico, sfârşeşte cu amărâta-aia de băutură. Doar avem o sticlă în cameră, o zorea Ollie pe Erica Trenton, privind-o cu lăcomie şi nerăbdare peste măsuţa neagră la care şedeau.

Era după-amiază devreme, şi se aflau în barul motelului Queensway, nu departe de Bloomfield Hills. Erica întârzia la al doilea pahar, pe care-l ceruse anume ca să câştige timp, deşi îşi dădea seama de nesăbuinţa acestei tergiversări. Doar veniseră aici într-un anumit scop, iar de era hotărâtă să-l ducă la îndeplinire, ce rost mai avea amânarea?

— Lasă-mă să-l termin. Simt nevoia să-l beau, se rugă arătând spre pahar.

De când începuse să soarbă din el, îşi diseca partenerul din faţă. Era bărbat bine, deşi gen de fante, îl catalogă în concluzie. Avea un trup armonios dezvoltat, cu mult mai plăcut decât felu-i de a fi. Se vede că şi-l îngrijea asiduu. Dealtminteri îşi aminti cu câtă mândrie-i vorbise despre rigurosul antrenament pe care-l făcea la un liceu de cultură fizică. Ar fi putut să dea şi peste un tip mai nereuşit, încercă să se consoleze, deşi în străfundul inimii îşi dorea să fi avut alt noroc.

Amănuntul cu orele de gimnastică îl aflase tot în barul acesta, şi chiar la prima lor întâlnire. Era într-o

după-masă, iar ea intrase — la fel ca şi alte soţii neglijate — nu atât din nevoia băuturii ce urma s-o comande, cât sperând într-un divertisment inedit. Văzând-o, Ollie — bărbatul cinic şi cu experienţă, care cunoştea barul precum şi pricina ce le mâna pe anumite femei către el — făcu ce făcu şi intră în vorbă. La a doua lor revedere, fixată prin înţelegere, dânsul se şi grăbise să reţină o cameră, încredinţat pasămite c-o va atrage în ea. Dar oscilând chinuită între simpla chemare a trupului şi procesele de conştiinţă, Erica se eternizase în bar spre indignarea şi mânia lui Ollie, care se pare că-şi luase orice gând de la ea, până la telefonul primit în urmă cu câteva săptămâni, când hotărâseră să se vadă imediat după revenirea din Cleveland. Însă cum el zăbovise pe drum, abătându-se prin alte două oraşe — care anume, Erica le dăduse uitării — întâlnirea lor suferise mari amânări, aşa încât de-abia azi se găseau faţă în faţă, iar Ollie începuse să-şi cam piardă răbdarea.

— Ei, ce-ai de gând, bombonico? o presă impacientat. Cu un amestec de aversiune şi de tristeţe, Erica-şi aminti de o maximă de-a lui Adam pe care-o avea tipărită în biroul de la uzină. „Nu amâna nimic pe ziua de mâine!", scria pe cartonul spânzurat de un perete. Şi, revăzându-l în gând, împinse brusc scaunul, se ridică şi rosti hotărâtă:

— Să mergem.

Pe culoarele spaţioase, ducând către camere — pe care atâţia alţii le străbătuseră cu acelaşi binecuvântat rost — îşi simţi inima bătând mai zorită şi încercă să şi-o mai strunească.

Când, după câteva ore, cântări aventura la rece, n-o găsi nici grozavă — precum se aşteptase — dar nici lamentabilă — pe cât se temuse. Pe un anumit plan îşi aflase liniştea de moment; pe altele — mai anevoie de definit — rămăsese la fel de pustiită şi goală. Dar oricare i-ar fi fost starea, de două lucruri era pe deplin sigură. Mai întâi, satisfacţia pe care-o trăise nu avea să dureze ca pe vremea când Adam o iubea cu înflăcărare şi când dezmierdările pătimaşe îi aduceau uneori tihna şi împlinirea chiar pe zile întregi; iar în al doilea rând, experienţa făcută era un capitol definitiv încheiat — sau cel puţin protagonistul ei masculin: Ollie.

Urmărită de aceste gânduri, dădu o raită prin Birmingham, după târguieli, cumpărând obiecte trebuincioase precum și altele inutile, dar mai ales savurând captivantul și periculosul joc de a sustrage lucruri fără să le plătească. Făcu trei încercări de acest fel, șterpelind tot mai stăpână pe sine, un umăr de haine ornamental, un șampon de păr și — suprema izbândă — un stilou foarte scump.

Prima ei aventură — când cu furtul parfumului, — îi demonstrase cum că nu era greu să subtilizezi mărfuri din magazine. Îți trebuiau numai trei însușiri: inteligență, viteză și sânge rece. Or cum și tentativa de acum îi reușise din plin, avea motive temeinice să cugete cu mândrie că le întrunește pe toate.

11

La șase săptămâni după întâlnirea cu Adam Trenton la poligonul de încercări al uzinii, într-o zi de noiembrie — cenușie, ploioasă și deprimantă — Brett DeLosanto se afla în centrul orașului, simțindu-se întunecat și posomorât, întocmai ca vremea de afară. Și nu fiindcă așa ar fi fost din fire. Ci dimpotrivă. Oricâte obligații și griji l-ar fi apăsat, plus îndoielile ce-l încolțiseră de curând, tânărul creator de modele își păstra veselia și umorul nealterate. Dar pentru unul ca el — născut și crescut sub soarele Californiei — Detroitul, pe-o asemenea zi de iarnă, era detestabil, aproape de nesuportat.

De câteva clipe ajunsese la mașina-i parcată lângă Congress și Shelby, după ce se luptase cu vântul, cu ploaia și mai ales cu traficul ce năvălea parcă tocmai când încerca să traverseze o intersecție, pironindu-l pe câte-o bordură de trotoar, sub bicele stropilor ce-l pătrundeau tot mai mult.

Cât despre zona comercială din jur... cum ar fi putut s-o descrie?! Urâtă, soioasă și întristătoare pe orice vreme, sub potopul de acum și plumburiul cerului hibernal îi apărea ca un cimitir presărat cu funingine. Doar într-o singură perioadă arăta și mai jalnică, anume în martie și aprilie, când troienele de omăt — înghețate și maculate de

zgură — începeau să curgă şiroaie. Şi totuşi poate existau oameni care se obişnuiseră şi cu această imagine respingătoare a metropolei. Numai el n-avea ochi s-o vadă. Odată ce intră în maşină, porni motorul şi puse caloriferul şi ştergătoarele parbrizului în mişcare. Slavă Domnului că se vedea la adăpost! Afară încă turna cu găleata. Fâşia de parcare era înţesată, şi din pricina celor două turisme din faţă, nu avea cum să plece până nu venea paznicul să i le urnească din cale. Aşa că nu-i rămânea decât să-l aştepte. Căutându-l cu ochii printre şirurile de automobile blocate, îşi aminti cum tocmai pe o zi ca aceasta păşise pentru prima dată în Detroit, unde avea să trăiască şi să lucreze alături de mulţi californieni, recoltaţi, ca şi el, de Centrele de Creaţie ale uzinelor de vehicule, direct de la Institutul de Arte, din Los Angeles. Cum însă anul universitar era împărţit în trimestre şi cum la capătul fiecăruia ieşea câte o nouă promoţie, absolvenţii din timpul iernii surprindeau oraşul motoarelor în ipostaza cea mai oribilă. Zguduiţi de privelişte, unii se întorceau grabnic în vest, căutându-şi un mijloc de existenţă în alte ramuri ale creaţiei, pe când cei mai mulţi — cu tot şocul iniţial — rămâneau aici, cum făcuse şi Brett, pentru ca mai târziu să descopere compensaţii nebănuite. Oraşul Detroit era un prestigios sălaş al culturii, îndeosebi în domeniul artei, al muzicii şi al dramaturgiei, iar odată ce-i treceai graniţa, te întâmpina statul Michigan, o regiune cu lacuri limpezi, cu privelişti cum nu găseşti mai frumoase pe lume şi unde vacanţele sunt la fel de încântătoare şi bogate în divertismente sportive fie pe timp de iarnă ori vară.

Dar unde păcatele se topise omul de la parcare de nu mai venea să manevreze maşinile ce-l blocau? se întrebă agasat.

Acest soi de şicane mărunte îi stricaseră ziua, aducându-l la enervarea de acum. Devreme, avusese o întâlnire cu amicul său Hank Kreisel, fabricant de piese şi subansambluri auto, urmând să prânzească împreună la hotelul Pontchartrain, spre care pornise înfruntând circulaţia, pentru ca la sosire să găsească garajul plin ochi, trebuind astfel să-şi lase maşina la o distanţă de câteva străzi, de unde se întorsese pe jos. Ud leoarcă şi fremătând de mânie ajunsese, în fine, la Pontchartrain, unde-l mai

aşteptase o plăcere: un mesaj din partea lui Kreisel prin care se scuza că e reţinut de treburi urgente, aşa încât mâncă singur, după atâtea mile câte bătuse până în centrul comercial. După-amiaza şi-o petrecuse cu tot felul de alergături, făcute prin ploaie şi hăituit de maniacii claxoanelor care-l asaltau furibunzi la orice trecere a străzii. De fapt aceşti zurbagii îl exasperau. În nici un oraş din câte ştia — inclusiv New York, unde situaţia nu era deloc roză — nu întâlneai atâta pripeală, înverşunare şi chiar bădărănie ca la şoferii de pe străzile şi şoselele din Detroit. Poate aceasta se datora faptului că metropola îşi trăgea seva din automobile, care întruchipau însăşi simbolul puterii. Dar oricare ar fi fost explicaţia, odată instalat la volan, fiecare localnic devenea parcă o replică a lui Frankenstein. Până şi noii veniţi, după uluitoarea descoperire a „condusului fără nici o concesie", curând adoptau aceeaşi metodă, fiind siliţi să se apere. Numai Brett nu aderase la compromisuri. Deprins cu politeţea şi concilianţa din California, acest stil de a şofa rămăsese un invariabil coşmar pentru el şi o continuă sursă de iritare.

Dar ce se întâmpla cu omul de la parcare? Cu siguranţă uitase să mai urnească turismele dinainte. Or asta însemna că va trebui s-o pornească pe urmele lui sub torentul de afară. Ceea ce şi făcu, clocotind de mânie. Dar când dădu, în sfârşit, de el — soios, ostenit şi ud ciuciulete — în loc să-l admonesteze, îi dădu un bacşiş, arătându-i maşinile ce-i obstruau calea, după care reveni la a sa. Pe drum, îi zbură gândul la apartamentul confortabil şi cald care îl aştepta, deplângându-l în sine pe năpăstuitul de la parcare, pesemne văduvit de un asemenea privilegiu. Brett locuia în Birmingham adică într-o aripă a luxosului cartier rezidenţial Country Club Manor — iar în seara aceasta îşi aminti că urma să primească vizita Barbarei, care va pregăti cina pentru ei doi.

Detroitul îi oferea compensaţii majore pentru neajunsurile ce-l sâcâiau: o viaţă comodă, plus o retribuţie foarte mulţumitoare. Iar Brett le accepta cu o bucurie făţişă. Dar iată că sosi clipa să scape de maşinile ce-l ţineau pironit locului. Şi cum prima din faţă se trase de-o parte, acceleră prompt, ca să câştige un oarecare avans. Până să iasă din blestemata împresurare mai avea vreo cincizeci de iarzi. Şi cum automobilul de dinainte se

strecura cu anevoie, își pregăti banii pentru parcare, spre a-i da casierului, îndată ce va ajunge la el. Între timp, însă, ivită ca din pământ, îi țâșni înainte o limuzină verde închis, stăvilindu-i înaintarea. Luat prin surprindere, trânti o frână puternică, derapă, se luptă cu volanul și izbuti în fine să-l îmblânzească.

— Huoo, apucatule! urlă spre intrus, după ce se opri. Dar răfuiala nu se sfârși aici. Excedat de agasările zilei — și ele amplificate de aversiunea sa pentru șoferii localnici — Brett își pierdu controlul, sărind din mașină și repezindu-se ca o furie spre nepoftitul din față. Apucă să-i deschidă portiera și să-i strige cât îl ținea gura:

— Ți-ai pierdut mințile, afurisi...? Dar aici amuți.

— Te rog să continui, îl imboldi celălalt — un negru înalt și cărunt, cam de cincizeci de ani, și îmbrăcat impecabil. De ce nu sfârșești ce aveai de gând să îmi spui?

— Nu mai are importanță, mormăi Brett, vrând să-i închisă ușa.

— Ba, pardon. Pentru mine are, se încăpățână negrul. S-ar putea să mă plâng chiar Comisiei pentru Drepturile Omului, relatând cum un tânăr alb mi-a deschis portiera, cu intenția vădită de a-mi trage un pumn, și cum, descoperind că-s de altă rasă, s-a oprit ca trăsnit. Or asta-i discriminare, după cum bine știi, și n-o să fie primită cu aplauze...

— O fi discriminare, dar complet inedită ca formulare în fața Comisiei, zise Brett amuzat. Ai prefera să-mi termin imprecația?

— Dacă mai simți nevoia, aș vrea s-o rostești. Însă dac-ar fi după mine, te-aș invita undeva, la o băutură, unde aș putea să-mi cer scuze pentru modul în care ți-am tăiat drumul și să-ți explic că n-a fost decât un impuls stupid, la capătul unei zile îngrozitoare.

— Și dumneata ai avut o asemenea zi?

— Asta înseamnă că ne putem lua de mână...

Brett confirmă clătinând din cap, după care adăugă:

— Fie! Primesc invitația.

— Ai vrea să mergem la barul „Garajul lui Jim“ chiar acum? Se află la numai două străzi depărtare, iar portarul se va îngriji de parcarea turismelor. Mai înainte însă de a pleca, aș vrea să mă recomand: mă cheamă Leonard Wingate. Și, închizând ușa, acceleră și o luă înainte.

Prima descoperire făcută după ce comandară whisky simplu, cu gheaţă, a fost aceea că lucrau la aceeaşi Companie, Wingate fiind mare ştab la direcţia personalului într-o funcţie cam cu două eşaloane inferioare celei de vicepreşedinte, după cât înţelese Brett. La aceste revelaţii se mai adăugă amănuntul că amfitrionul său de ocazie era singurul negru ce deţinea o poziţie atât de înaltă în ierarhia conducerii.

— Am auzit de numele dumitale, îi mărturisi el lui Brett. Eşti creatorul noului Orion, ultima capodoperă a uzinei, nu?

— Sper ca şi alţii să-l considere ca atare. Ai văzut prototipul?

Celălalt scutură din cap negativ.

— Aş putea aranja să-l vezi, dacă vrei...

— Mi-ar plăcea grozav. Mai bei un pahar?

— Da, însă-i rândul meu să-l ofer, zise Brett, făcând semn unui barman.

Localul în care se aflau, copios decorat cu imagini şi mostre din trecutul industriei de automobile, se bucura de o mare vogă, atrăgând clientela chiar mai devreme de ceasurile obişnuite, după cum se întâmpla şi acum, când zumzetul vocilor şi al serviciului începuse să crească înainte de înserare.

— Mulţi oameni a angrenat fabricarea Orionului, observă Wingate.

— Într-adevăr.

— În special dintr-ai mei...

— Dintr-ai dumitale? se miră DeLosanto.

— Da. Lucrători angajaţi cu ora. Albi şi negri de-a valma. Iar de succesul ce-o să-l aibă maşina, atârnă binele multor familii. Cu cât va fi mai cerută pe piaţă, cu atât se va munci mai intens, se vor lua salarii mai mari, şi deci oamenii vor fi mai îndestulaţi, având din ce să-şi acopere cheltuielile şi datoriile acumulate, să plece în vacanţă, să se îmbrace ca lumea, să asigure cele necesare odraslelor.

Brett îl asculta dus pe gânduri.

— Iată urmări la care nu-ţi fuge mintea când schiţezi un nou tip de automobil sau când modelezi o aripă, spuse el după un răstimp.

— Nici nu văd cum ai face-o. Care din noi ajunge vreodată să cunoască cel puţin jumătate din viaţa şi

frământările semenilor? Nici unul. Doar ne despart atâtea şi atâtea ziduri — din cărămidă sau de altă natură. Şi chiar de le străpungi într-o zi şi, speriat de cele descoperite, încerci să întinzi o mână aproapelui, tot nu reuşeşti să-l ajuţi, din pricina altor nemernici care s-au unit să facă doar rău, cuvântă Leonard Wingate, încleştând pumnul şi izbind de două ori în bar — nu cu zgomot, dar cu năduf — după care se uită într-o parte, la Brett, şi surâse forţat. Iartă-mă, se scuză pe tonul cel mai politicos.

— Ţi s-a pus paharul în faţă, îl făcu acesta atent. Bea, prietene. Cred c-o să-ţi prindă bine, îl îmbie, sorbind şi el din licoare. Există vreo legătură între revolta mărturisită şi acrobaţia pe care ai făcut-o la zona de parcare? îl întrebă după ce înghiţi.

— Da, şi te rog să mă ierţi pentru felul în care am dat buzna. Însă fumegam de mânie. Acum cred că m-am liniştit complet, conchise vădit mai destins.

— Fumul e numai ce se vede la suprafaţă. Dar de unde a izbucnit focul? Sau e cumva un secret? stărui DeLosanto.

— Nu. N-am nimic de ascuns. Ai auzit de „campania de angajare a celor fără de căpătâi?"

— Da, însă foarte vag.

În schimb ştia că Barbara Zaleski o cunoaşte în detaliu, de când cu recentul documentar ce i-l încredinţase Agenţia la care lucra.

Înaltul funcţionar negru îi făcu o prezentare succintă, precizându-i obiectivele urmărite de suspomenita campanie — primirea în serviciu a suspecţilor şi asanarea periferiilor — vorbindu-i apoi despre oficiile de plasare ale marilor trusturi auto, arătându-i succesele şi eşecurile înregistrate.

— Cu toate neajunsurile de până acum, iniţiativa s-a dovedit salutară, conchise el. Procentul angajaţilor noştri — mă refer la cei rămaşi în serviciu — este de peste cincizeci la sută, depăşind aşteptările iniţiale. Desigur la aceasta au contribuit sindicatele precum şi publicitatea făcută prin toate mijloacele la îndemână, şi te doare inima când, după toate eforturile, te trezeşti înjunghiat pe la spate de proprii tăi oameni, lucrând în propria-ţi întreprindere.

— Dar cine te-a înjunghiat? Şi cum? se miră Brett.

— Ca să fiu înţeles, va trebui s-o iau mai de la început, spuse Wingate, vârând un deget lung şi subţire în pahar şi mestecând cuburile de gheaţă. O mulţime dintre proaspeţii recrutaţi n-au trăit niciodată după un orar riguros, neavând motive să şi-l impună. O muncă ordonată — aşa cum o desfăşurăm cei mai mulţi dintre noi — creează anumite reflexe ca: trezitul de dimineaţă, punctualitatea la locul de muncă, obişnuinţa de a munci cinci zile pe săptămână. Or dacă nu ţi-ai cultivat aceste deprinderi, însuşirea lor este ca învăţarea unui alt grai, ceea ce presupune strădanie şi mai ales timp. E o schimbare de metabolism, ori de viteze — ca la maşină. În fine, de la inaugurarea campaniei, am descoperit multe taine şi am ajuns mai ales la concluzia că anumiţi oameni, lipsiţi de această disciplină de viaţă, o pot căpăta, dacă sunt ajutaţi.

— Ceea ce nu mi-ar strica nici mie, deoarece mă trezesc foarte greu dimineaţa, glumi Brett.

— În acest caz, ţi-am trimite pe cineva de la Serviciul Relaţii cu Personalul, îi replică Wingate zâmbind. Dacă ai dispărut de la slujbă, abandonând cursa, emisarul te-ar întreba din ce pricini. Un motiv îl cunoaştem: întârzierea. O parte din noii salariaţi renunţă de-a mai veni la lucru după o simplă întârziere sau o absenţă ivită în afara voinţei lor. Ne cred atât de intransigenţi, încât la prima abatere se şi văd daţi afară.

— Şi în realitate nu sunt?

— Ferească sfântul! Dovedim cea mai largă concilianţă, pentru că vrem să prindă programul. Şi ca să vezi până unde ajungem cu indulgenţa, somnoroşilor le mai dăm şi câte un ceasornic deşteptător. De-ai şti cât de mulţi n-au avut unul la viaţa lor!! Cu aprobarea administraţiei, am achiziţionat vreo douăsprezece duzini, care stau la mine, în birou, ca la alţii agrafele de dosare.

— Auzi drăcie! se minună Brett. Îi venea greu să-şi închipuie cum o Companie uriaşă, plătind salarii anuale de ordinul bilioanelor, se preocupa de trezitul câtorva somnoroşi.

— Când unul din aceşti angajaţi nu mai apare la cursul de pregătire sau la uzină, continuă Wingate, instructorii au datoria să-i semnaleze imediat lipsa,

iscoadele să pornească pe urmele sale şi să-l aducă pe calea cea bună.

— Dar mulţi nu se-ntorc, aşa e? Şi asta te supără...

— Adevărat. Afară de alte chestii... Leonard Wingate sorbi ultimul strop de whisky, după care urmă: Cursurile de pregătire durează opt săptămâni, şi fiecare cuprinde cam două sute de oameni... Brett făcu un semn barmanului să reumple paharele, iar când acesta se depărtă, căută se reînnoade discuţia de unde-o lăsaseră.

— Să revenim, aşadar, la cursuri. De ele-mi vorbeai...

— Întocmai. De fiecare răspunde un instructor şi o secretară, care ţin documentele precum şi frecvenţa la zi, iar pe baza ei completează cecurile, sosite săptămânal şi în bloc de la Casieria Centrală. Asta le e menirea. Dar unii mai fac şi altele, încheie cu amărăciune.

— Cum ar fi?

— Mint, înşală şi-i fură pe oamenii pe care au datoria să-i sprijine.

— Cred că-mi închipui cam cum se petrec lucrurile, însă mi-ar place să le aud de la dumneata.

— De-a lungul celor opt săptămâni, unii cursanţi dezertează, fie din motivele ce le-am enumerat, ori din altele. Procedeul e clasic, şi nu ne surprinde, iar de suntem avertizaţi, încercăm să-i convingem să se întoarcă. Numai că unii instructori nu ne raportează absenţele, ci le ţin sub tăcere, însuşindu-şi frumuşel cecurile, aşa cum îi ştiu pe câţiva...

— Bine, dar cecul e nominal, şi deci nu îl pot încasa, observă Brett.

— Şi totuşi o fac, recurgând la următorul tertip: După ce un răstimp au acoperit lipsa fugarilor, îi declară în sfârşit absenţi, iar Casieria sistează trimiterea cecurilor. În schimb, înarmându-se cu cele adunate, purced în căutarea foştilor angajaţi, pe care-i găsesc foarte lesne, având-le adresele consemnate în fişe. Odată ce-i află, le îndrugă o poveste, cum că uzina cere banii înapoi, obţinându-le semnătura pe cec. Din acest moment îl pot încasa fără nici o dificultate. Aşa se petrec lucrurile. Am urmărit un instructor o după-amiază întreagă.

— Bine, dar mai târziu ce se întâmplă, când tot emisarii uzinei îi vizitează pe dezertori, încercând să-i

readucă la cursuri? Doar mi-ai spus că se discută cu fiecare în parte; şi-atunci nu se află de cecuri?

— De regulă, nu. Nu uita că recruţii noştri sunt oameni zgârciţi la vorbă, certaţi cu societatea şi de multe ori cu justiţia; aşa că nu vorbesc neîntrebaţi. Chiar şi răspunsurile de-abia le scoatem cu cleştele. Afară de asta, am impresia c-au mai fost amuţiţi şi cu mită. Nu pot aduce dovezi în sprijinul presupunerii mele, însă am un simţ olfactiv care nu mă înşală.

— Cred şi eu. Toată afacerea duhneşte de la o poştă, îl aprobă Brett, gândindu-se totodată că, pe lângă cele istorisite, propriile-i enervări din ziua aceea păleau. Spune-mi, te rog, dumneata ai dat în vileag aceste ticăloşii? îl descusu mai departe pe Wingate.

— Aş putea afirma că da; deşi am făcut-o la imboldul unui ajutor de-al meu, care avea anumite suspiciuni în privinţa frecvenţei. Prea nu lipsea nimeni, judecând după datele scrise. Şi atunci, am întreprins amândoi o comparare statistică, verificând atât documentele noastre cât şi ale altor Companii, iar rezultatul ne-a confirmat bănuielile. Totul era măsluială, şi nu ne mai rămânea decât să-i urmărim pe făptaşi şi să-i prindem. Ceea ce am şi făcut.

— Şi acum ce urmează? el chestionă DeLosanto. Aplecat, cum şedea, peste bar, interlocutorul dădu din umeri.

— Personal nu mai am nici un fel de amestec. Chestiunea-i preluată de poliţia Companiei, care i-a înhăţat pe instructor şi pe secretară şi chiar după-masă i-a adus, pe rând, la sediul administraţiei. Eram şi eu marcator. Amândoi au capitulat şi au recunoscut tot. Instructorul a-nceput să se smiorcăie, dacă e de crezut...

— De ce nu ar fi? Chiar şi mie îmi vine să plâng, dar într-altfel. Şi-acum ce va face întreprinderea? Îi trimite în judecată?

— Asta o cred vinovaţii, însă eu ştiu că nu, opină Wingate îndreptându-şi spinarea. În noua poziţie îl depăşea aproape cu un cap pe Brett DeLosanto. Un proces ar crea o reputaţie proastă... înţelegi 'mneata, urmă pe un ton încărcat de sarcasm. Ar vui presa, implicând numele Companie. Or, după cum văd superiorii mei

lucrurile, esenţialul e să recuperăm banii, care se ridică la vreo câteva mii de dolari...

— Dar cu oamenii ce se întâmplă? Mă refer la dezertorii care puteau să fie capacitaţi să-şi continue cursul sau munca în fabrică...

— Ei, fugi, prietene, că prea te laşi copleşit de milă şi grijă faţă de semeni...

— Nu mă lua astfel, i-o tăie celălalt vexat. Doar nu eu am furat afurisitele-alea de cecuri...

— Într-adevăr, nu, vorbi Wingate spăsit. Cât despre oamenii aceia, ce ţi-aş putea spune? De-aş avea la îndemână de şase ori mai mult personal decât am, de-am putea străbate toate dosarele spre a şti pe ce urme s-o luăm — şi de i-am găsi pe cei căutaţi după săptămânile ce s-au scurs... Dar aici se opri. Apăruse barmanul, care-i văzuse paharul golit şi voia să i-l umple. Wingate se împotrivi, scuturând energic din cap, după care se întoarse din nou către Brett. O să facem tot ce ne stă în putinţă... deşi vezi cât de neputincioşi suntem...

— Îmi pare rău, oftă Brett. Foarte rău. Iar după o pauză completă: Spune-mi, eşti însurat?

— Sunt, dar nu-s ţinut sub papuc.

— Atunci ştii ceva? Prietena mea mă aşteaptă cu cina la mine acasă. Nu ai vrea să mănânci cu noi?

Politicos, Wingate îi declină invitaţia, dar la stăruinţele ce urmară se văzu nevoit să cedeze, pornind amândoi către Country Club Manor.

Având cheia apartamentului, Barbara Zaleski sosise din vreme, iar acum era ocupată cu pregătirea cinei. Din bucătorie năvălea o aromă de friptură de miel.

— Bună seara, meştere bucătar! îi strigă Brett la intrarea în hol. Arată-ţi chipul, să vezi pe cine am adus.

— Dacă e o femeie, te las să-ţi faci singur de mâncare, se auzi glasul Barbarei. Ooo, dar văd că nu e! Bună! îl întâmpină pe Leonard Wingate.

Peste elegantul taior tricotat, în care venise direct de la agenţie, îşi pusese un şorţuleţ mic şi cochet, iar Brett, care-o studia cu ochi de artist, constată că veşmântul îi reliefa silueta punându-i-o în valoare, ceea ce sesizase şi musafirul, după felul cum o privea. Potrivit obiceiului, îşi uitase ochelarii de soare în volbura părului castaniu şi,

întinzându-se către ea, Brett i-i scoase sărutând-o fugitiv pe obraz.

— Dânsa e ţiitoarea mea, rosti către Wingate, sub formă de prezentare.

— Asta şi-ar dori-o el, dar nu sunt, se apără Barbara. Iar lauda lui nu e decât un mod de a se răzbuna.

După presimţirea lui Brett, între Barbara şi Leonard Wingate se statornici de la bun început o punte de amiciţie, şi în vreme ce vorbeau aferaţi, el deschise o sticlă de Dom Perignon, din care se desfătară cu toţii. La răstimpuri, Barbara se făcea nevăzută, chemată de obligaţiile culinare. O dată, când rămaseră singuri, Wingate cercetă mai atent spaţiosul salon în care se aflau pronunţându-se mai apoi cu admiraţie:

— Straşnică locuinţă!

— Mă bucur că-ţi place, se veseli Brett.

Cum el se ocupase cu decorarea apartamentului, închiriat cu un an şi jumătate în urmă, întregul interior îi trăda slăbiciunea pentru linia modernă şi culorile violente. Galbenul ţipător şedea alături de liliachiu, de verde, şi degradeuri de roşu, dar atât de fericit îmbinate, încât nici una nu se certa cu alta, creând o perfectă armonie de ansamblu. La aceasta se adăuga o rafinată folosire a luminii, menită să potenţeze anumite nuanţe sau, dimpotrivă, să le îndulcească, realizându-se astfel, într-o singură încăpere, mai multe colţuri şi colţişoare, fiecare cu personalitatea şi atmosfera sa proprie.

La unul din capetele încăperii se afla o uşă deschisă ce dădea într-o altă odaie.

— Desenezi mult acasă? se interesă invitatul.

— Uneori, da, zise Brett, arătând cu capul spre uşa deschisă. Acolo e studioul în care m-ascund când vreau să lucrez liniştit, departe de Taj-Mahalul împresurat cu sârmă şi izolaţie acustică. Şi spunând aceasta, făcu un semn vag cu mâna în direcţia Centrului de Creaţie al Companiei.

— Numai că aici nu desenează doar limuzine, ci mai face şi altele, se amestecă Barbara, revenită între timp din bucătărie. Vino cu mine, Leonard, să-ţi arăt.

Şi Wingate se execută prompt, urmat de Brett, ce păşea agale.

Deşi la fel de plăcută şi colorată ca şi camera de zi, studioul avea toate atributele necesare unui atelier de

desen. Un morman de foițe, adunat la picioarele unei planșete, arăta cum că Brett încercase să împrumute formă unei idei, refăcând contururile pe file mereu reînnoite din carnetul aflat la îndemână. Ultima schiță — prinsă în ace, pe o fâșie de plută — înfățișa un nou tip de aripă.

— Asta e varianta definitivă? îl întrebă Wingate arătând către ea.

— Da de unde, se scutură Brett. Noi ne jucăm cu ideile; le fixăm pe hârtie așa cum ne vin, pentru ca din noianul de încercări să apară la un moment dat una, care până la urmă se materializează în forma definitivă. Ceea ce n-o să se-ntâmple cu cea de față, conchise brusc, smulgând pagina și mototolind-o în palmă. De-ai strânge toate creionările ce preced un model de mașină, ai înțesa cu hârtie până și Cobo Hill.

Barbara răsuci un comutator, luminând un ungher, unde se afla un șevalet acoperit cu pânză.

— Dar ia să vezi asta, care nu e de lepădat, i se adresă lui Wingate dezvelind șevaletul. Pe el se afla o pictură în ulei — încă neterminată. Brett se grăbi să-și avertizeze oaspetele.

— Să nu te iei după Barbara care, din dragoste pentru mine, devine subiectivă în aprecieri.

Celălalt scutură din cap a împotrivire.

— De astă dată nu mi se pare deloc, îl contrazise cercetând pictura cu admirație.

Tema: o adunătură de piese vechi, de mașină, îngrămădite unele peste altele. Ca să-și încropească modelul, Brett vizitase magazia unui reparator de automobile, și, din arsenalul de fiare vechi, alesese câteva piese, pe care le înșirase mai apoi pe o scândură, în fața șevaletului, sub lumina unui reflector mobil: câteva bujii arse și afumate, un arbore de motor găurit, un bidon spart, măruntaiele unui carburator, un far mutilat, o baterie secătuită, un mâner de portieră, o bucată de radiator, un cric rupt, o mână de piulițe și șaibe ruginite, iar deasupra acestora, un volan cu claxonul sărit.

Nimic pe lume n-ar fi părut mai banal ca acest maldăr de hârburi, incapabile să inspire o lucrare de artă. Și totuși, lucru de necrezut, Brett izbutise să le însuflețească pe pânză, să le confere o frumusețe primară, necizelată, precum și o stare de tristețe și nostalgie. Suntem niște

sărmane vestigii distruse, fără nici o utilitate, nedorite de nimeni, părea că spune pictura, sugerând doar o totală dezintegrare. Dar aceleaşi relicve avuseseră cândva viaţă, funcţionaseră, întruchipând, oricât de efemer, vise, ambiţii şi realizări ale omului. Dar contemplându-le acum, spectatorul avea senzaţia că orice realizare — trecută, prezentă şi viitoare — indiferent cât de valoroasă şi elogiată la apariţie — era sortită să sfârşească la fel, epilogul ei neputându-se consuma decât într-un morman de gunoaie. Dar oare visul şi vremelnica sa împlinire nu însemnau suficiente temeiuri de satisfacţie?

Leonard Wingate rămase un timp neclintit în faţa tabloului.

— Mă pricep puţin la artă şi pot afirma că eşti înzestrat, se adresă el lui Brett, vorbind rar. Ai toate premisele să ajungi un mare artist.

— Asta i-o spun şi eu, întări Barbara, acoperind şevaletul şi stingând pe urmă lumina.

Întorşi în salon, amfitrionul umplu iar paharele cu Dom Perignon.

— După teoria Barbarei, mi-am vândut sufletul pentru o tocană grasă, zise turnând din sticlă. Sau pentru o locuinţă pe cinste, adăugă rotindu-şi ochii prin încăperea luxoasă.

— Ar fi putut foarte bine să deseneze maşini fără să părăsească pictura; dar s-a lăsat pe obadă, datorită marilor sale succese obţinute în industrie, rosti Barbara fixându-l pe Wingate. Într-atât l-a acaparat partea tehnică, încât rareori îl mai vezi cu penelul în mână. Or asta e-o tragedie pentru talentul lui înnăscut.

— Barbara nu sesizează esenţa, închipuindu-şi că numai pictura e act de creaţie şi nicidecum şi desenarea unui vehicul. Şi iarăşi nu înţelege că automobilele-s pasiunea mea, se apără Brett, zâmbind strâmb. În momentul acela îi reveniră în minte studenţii ce le vizitaseră Centrul cu câteva săptămâni în urmă... „Ca să creezi aici, trebuie să iubeşti nebuneşte maşinile... să respiri, să mănânci, să dormi cu gândul la ele. Ba să-ţi răsară în faţă şi când mai strângi o femeie în braţe. E-un soi de religie pe care, dacă n-o profesezi cu toată fervoarea, mai bine-ţi alegi alta..." Aşa le vorbise, şi o făcuse din toată convingerea, nu? Doar asta simţea el

însuşi, chiar dacă nu cu aceeaşi tărie ca la venirea în Detroit. Dar care din oameni îşi păstrează elanul de la început? Adevărat, erau zile când, privindu-i la lucru pe cei dimprejur, se simţea încolţit de întrebări. Şi-apoi dacă se analiza cu deplină onestitate, pe lângă vocaţie mai existau şi alte raţiuni ce-l ţineau ancorat de maşini, ca de pildă venitul său anual, ca să nu mai pună la socoteală perspectivele de mărire. Doar avea numai douăzeci şi şase de ani, şi cu timpul, salariul avea să sporească apreciabil.

— Dar ia spune-mi, se adresă Barbarei, pe-un ton voios şi glumeţ. Dac-aş sta într-o sărmană mansardă, mirosind a terebentină, ai mai veni să-mi pregăteşti cina?

— Ştii foarte bine că da, îi răspunse ea, privindu-l fără înconjur.

Şi pe când Barbara şi Leonard Wingate vorbeau despre altele, Brett hotărî pentru sine: se va apuca iar de lucru şi o să isprăvească tabloul de care nu se mai atinsese de săptămâni. Ar fi făcut-o şi până acum, dar ştia că odată prins de penel, orice altă preocupare dispare. Or cu atâtea câte-l presau era aproape de neconceput să se ascundă într-un turn de fildeş şi să picteze.

În timpul cinei, care nu dezminţi cu nimic făgăduinţa miresmelor venind din bucătărie, Brett devie discuţia spre cele relatate de Wingate, la bar. Jefuirea şi persecutarea proaspeţilor recruţi o revoltară pe Barbara chiar mai mult ca pe el, venind cu o întrebare pe care Brett se ferise s-o pună.

— De ce neam sunt mişeii care-au măsluit cecurile?

— Are vreo importanţă? ripostă Wingate, ridicând din sprâncene.

— Fireşte că are, şi-o ştii foarte bine, interveni DeLosanto.

— Sunt albi, răspunse Leonard scurt. Altceva?

— Puteau fi şi negri, murmură Barbara îngândurată.

— Puteau, deşi-i mai puţin probabil. Wingate se poticni încurcat, iar după o clipă de şovăire adăugă: Uite ce. Eu mă aflu ca musafir aici...

— Hai să vorbim despre altele, îl întrerupse Brett, fluturând o mână prin aer.

Urmă o scurtă tăcere, după care Leonard Wingate se auzi iar.

— Țin să precizez anumite lucruri până și între amici, cum ne socotim. Mai întâi, nu vă lăsați amăgiți de aparențe, cum ar fi costumul pe care îl port, diploma universitară și funcția pe care-o dețin. Evident, sunt un negru ajuns într-o slujbă înaltă, spre care se-arată cu degetul când se spune: „Vedeți lume, vedeți? Chiar și un negru poate să propășească". În ce mă privește, afirmația nu sună deloc fals; mă număr printre puținii oameni de culoare cu un părinte înstărit, care m-a putut întreține în școli — singura cale de parvenire a noastră. Am ajuns într-o anumită poziție, de unde s-ar putea să urc și mai sus. Sunt încă destul de tânăr și recunosc că mi-ar place să mă ridic. La fel și Companiei, care de-ar fi să aleagă între mine și un alb, cu siguranță m-ar prefera, în caz că mă dovedesc mai capabil ca el. Vedeți? Așa se scrie istoria. Iar dacă balanța înclină spre mine e fiindcă direcția personalului, alături de altele din Companie de-abia apucă să strige: „Ia priviți-ne! Am pus un negru în fruntea bucatelor!" Wingate sorbi din cafeaua adusă de Barbara, după care urmă: Așadar, nu vă lăsați păcăliți de fațadă, pentru că în realitate am rămas credincios rasei mele. Iar când se întâmplă câte o ticăloșie, ca cea la care am asistat azi, se zbârli Wingate, depunând brusc ceașca pe masă și împușcând gazdele cu uitături dușmănoase, nu numai că-mi ies din țâțâni și fierb de revoltă, ci detest orice alb.

Într-o clipă licărul urii se topi din priviri și din nou duse cafeaua la gură, dar cu o mână tremurătoare. După o sorbitură, reluă:

— James Baldwin scrie undeva: „În această țară negrii-s tratați așa cum nici unuia dintre voi nu i-ar trece prin minte să se poarte cu un câine sau cu o mâță". Și Baldwin n-a umflat deloc realitatea. Gândiți-vă ce se-ntâmplă în Detroit precum și în alte metropole, unde atitudinea albilor s-a modificat numai de circumstanță. Până și măsurile din ultimii ani, printre care și „Campania de angajare a celor fără de căpătâi" — pe care perechea de albi au făcut totul s-o compromită — sunt inițiate de formă, poate ca să-și mai ușureze albii conștiința. În schimb școlile, locuințele, îngrijirea bolnavilor și spitalele au rămas în aceeași deplorabilă stare, de neconceput și de necrezut pentru dumneavoastră, ci doar pentru negri, care le cunosc și le simt pe pielea lor. Va veni însă o vreme

când, dacă industria auto va voi să supravieţuiască în Detroit — pe care-l nutreşte şi-l ţine în viaţă — va trebui să se lupte pentru a le amelliora existenţa cetăţenilor de culoare. E singura în măsură s-o facă, dat fiind resursele de care dispune. Şi totuşi n-o văd pornind la drum...

— Atunci nu mai e nimic de sperat, spuse Barbara cu un glas tulburat de emoţie.

— Ba e bine să speri. Doar nu te costă nimic, îi replică Wingate ironic. Dar e păcat şi stupid să te amăgeşti...

— Îţi mulţumesc pentru onestitatea cu care ai vorbit, murmură Barbara. E o floare din ce în ce mai rară, după cum am avut tristeţea s-o constat nu o dată.

— Spune-i de filmul pe care ţi l-a încredinţat agenţia, o îndemnă Brett.

— Am fost aleasă să realizez un documentar cât mai obiectiv despre periferia Detroitului, îl informă ea pe oaspete, al cărui interes crescuse subit. Noutatea am aflat-o acum o lună jumate, preciză în continuare, iar pe urmă descrise întrevederea avută cu directorul administrativ Keith Yates Brown, la centrala Agenţiei OJL din New York.

După cum îi şoptise Teddy Osch în decursul prânzului suprasaturat cu Martini, directorul Agenţiei o chemase la el chiar a doua zi după neizbutita „pritoceală a foiţelor", la care, potrivit obiceiului, fuseseră prezentate primele schiţe pentru publicitatea Orionului şi, tot potrivit obiceiului, refuzate fără excepţie.

Întrevederea se consumase în somptuosul birou al directorului, aflat la ultimul nivel al clădirii; dar în locul zâmbetelor şi afabilităţii de măscărici afişate cu o zi înainte, o întâmpinase o mutră hirsută, ce-l făcea pe jovialul Yates Brown să pară mai bătrân şi mai încărunţit ca în alte momente. Spre sfârşitul discuţiei, îl văzuse în mai multe rânduri întorcându-se înspre fereastră şi scrutând orizontul în direcţia Manhattan şi Long Island Sound, ca şi când o parte din gânduri i-o luaseră razna, într-acolo. Probabil necurmatul efort de-a juca în struna clienţilor, cerea de la sine contracararea cu câte o îmbufnare, reflectase Barbara, urmărindu-l.

Dar toanele-i rele nu se oglindiseră numai pe chipul posac, ci şi în vorbă, directorul încolţind-o cu observaţii chiar după rostirea salutului de rigoare.

— Te-ai arătat înțepată cu clientul de ieri, o luase el în primire, și să știi că nu mi-a plăcut deloc. M-aș fi așteptat la cu totul altă purtare.

Barbara preferase să tacă. Desigur mustrarea superiorului se datora întrebării cu care-l placase pe trimisul Companiei — mofturosul J.P. Underwood. „Oare nu v-a plăcut nimic din tot ce-ați văzut? Chiar nici o schiță?", îl atacase frontal, dar nu-și regreta nici acum intervenția, socotind-o întru totul justificată. De aceea, la învinuirea directorului, nu găsise cu cale să-și plece fruntea și să se scuze, cum nu i se păruse înțelept nici să se ia în bețe cu el. Doar o chemase ca să-i încredințeze o misiune, și deci era înțelept să-l asculte cel puțin până va afla despre ce era vorba.

— Printre primele rudimente ce se cuvine să le înveți ca angajat al instituției noastre, se numără stăpânirea de sine și reprimarea replicilor inoportune, își continuase el probozeala. Să-nghiți, cum s-ar zice, în sec, când te simți ispitit să trântești o remarcă anapoda.

— E tocmai ce fac în clipa de față, răspunsese Barbara calmă, la care celălalt avusese mărinimia să schițeze un zâmbet, ce se topi însă repede în încruntarea care urmă.

— Treaba pentru care ai fost aleasă îți va cere un sever autocontrol, discernământ și, natural, fantezie, însușiri pe care am considerat că le ai. Chiar și azi mă mențin la această părere, cu toată gafa pe care ai comis-o ieri...

„Ah, Dumnezeule! Termină cu predica!" i-ar fi strigat Barbara. Dar avu cuminţenia să se abțină.

— Proiectul în chestiune va fi urmărit de Președintele Companiei pentru care lucrăm, urmase Yates Brown, punând în rostirea cuvântului „Președinte" atâta stimă și venerație încât Barbara rămăsese surprinsă că nu sărise în picioare, să ia poziția de drepți. În consecință, turuise el mai departe, vei avea datoria — o datorie majoră, care va afecta întreaga agenție — de a te înfățișa când și când Președintelui, spre a-l informa de modul cum decurg lucrurile, precizase cu gravitate, și de data aceasta Barbara nu-l mai luase în derâdere, deoarece a raporta direct Președintelui nu era glumă, ci o mare răspundere, care pe ea totuși n-o înfrica. În schimb, pe Yates Brown îl vedea de pe acum foindu-se împreună cu alții și frângându-și

mâinile în aşteptarea cuvântului decisiv ce aparţinea Preşedintelui — exponentul cel mai înalt al forului tutelar, investit cu deplină autoritate asupra agenţiei.

— Şi-acum să îţi spun în ce constă şi proiectul: vei face un film, se pronunţase în fine directorul, înşirându-i apoi toate amănuntele cunoscute până la ceasul acela.

Mai întâi filmul avea ca temă periferia Detroitului şi localnicii de aici, urmând să înfăţişeze preocupările lor — rasiale ori de altă natură — modul lor de a trăi şi gândi, precum şi nevoile lor curente — totul redat sub forma unui documentar realist, făcut cu deplină onestitate. Pelicula nu avea să servească în scopuri propagandistice — numele Companiei apărând doar o dată, menţionând, pe generic, calitatea sa de întreprindere patronală — adevăratul său ţel fiind acela de a oglindi frământările citadine, rolul metropolei, pe plan naţional şi necesitatea de a şi-l afirma tot mai mult — după cum reieşea din existenţa Detroitului, ales ca exemplu. Filmul avea să cutreiere ţara, rulând în cercuri didactice, în diferite comunităţi şi în şcoli, cu perspectiva ipotetică de a fi prezentat şi de televiziune, iar mai târziu chiar în marile cinematografe, la caz că se dovedea izbutit. Cât despre fondurile de pe acum alocate, deci permiteau angajarea imediată a unei case de filme, agenţia prefera să mai reflecteze asupra alegerii, apelând, pe moment, numai la un regizor de renume şi, eventual, la un scenarist — dacă nu cumva Barbara, cu experienţa ei publicistică nu se oferea să scrie scenariul. Dar oricare va fi opţiunea, de realizarea documentarului ea avea să răspundă, întruchipând autoritatea agenţiei.

Ascultându-l tot mai atentă şi captivată de veşti, îşi aminti de cuvintele auzite din gura lui Teddy Osch la prânzul din ziua trecută. „Tot ce-ţi pot spune, este c-aş dori să fac schimb cu tine...", o prevenise el sibilic, şi de-abia acum îl înţelegea. Noua-i investitură însemna nu doar o măgulire de ordin profesional, ci, mai ales, un prilej de a crea ceva de valoare, pe care-l întâmpina cu bucurie şi încredere.

De aceea poate îl urmărea altfel şi pe Yates Brown — cu mai multă îngăduinţă şi preţuire — scuzându-i până şi încheierea care, în alte împrejurări, ar fi scos-o din fire.

— Vei munci, ca întotdeauna, în afara sediului din Detroit; dar asta nu-nseamnă că nu ne vei informa de tot ce se-ntâmplă... de absolut tot, subliniase solemn. Un alt lucru pe care ţi-l cerem este o severă dozare a simţirilor — adică impunerea acelui control de care ţi-am pomenit înainte. Vei face un film obiectiv şi onest, dar fii atentă şi nu îţi pierde măsura, fiindcă nici noi şi nici Preşedintele Companiei nu avem interes să cădem într-un... cum l-aş putea denumi?... un documentar cu iz socialist.

Şi Barbara nu găsise cu cale să-l contrazică. La ce şi-ar fi irosit vremea cu argumente sterile când ştia că va trebui să le îmbrace în forme convingătoare spre a-şi apăra părerile şi ideile ei de mâine?

La o săptămână de la acest dialog, după ce fusese eliberată de îndatoririle anterioare, trecuse la pregătirile filmului, intitulat provizoriu „Oraşul Motoarelor".

— Primele măsuri au fost luate, printre care se număra alegerea regizorului şi a casei producătoare, îl informă ea pe Wingate, vorbindu-i peste masa sufrageriei. Natural, mai sunt multe de pus la punct, însă, cu toate tergiversările, nădăjduim să începem turnarea în februarie sau cel mai târziu martie, îşi încheie povestirea.

Oaspetele o ascultase cu interes, iar după ce termină rămase pe gânduri, cumpănind la cele aflate.

— Aş putea să fac pe deşteptul, rosti în cele din urmă, sau pe cinicul despuiat de orice încredere, susţinând că a face un film despre mizeriile dintr-o urbe, în loc de a le căuta rezolvarea, mi se pare la fel de inutil şi deşucheat ca idee precum zăngăneala lui Neron pe corzile lirei. Dar funcţia pe care o deţin m-a învăţat cum că viaţa nu e chiar aşa simplă şi că informarea are un rol important. Aici se opri, ca după un răstimp să adauge: S-ar putea deci ca iniţiativa cu filmul să se dovedească extrem de folositoare, iar de crezi c-aş putea ajuta într-un fel, aş fi bucuros să mi-o spui.

— Cred că da, încuviinţă Barbara. Am stat de vorbă cu regizorul Gropetti şi este de acord ca orice crâmpei al vieţii de la periferie să fie dezvăluit de localnicii de acolo, iar unul din ei va trebui negreşit să se numere printre proaspeţii recrutaţi ai „campaniei de angajare a celor fără de căpătâi".

— Te fac însă atentă, o preveni musafirul, că mulţi dezertează şi că s-ar putea să stricaţi o peliculă întreagă pe un asemenea exemplar.

— Dacă aşa se întâmplă în realitate, nu văd de ce n-am arăta-o şi în film. Doar nu ne propunem o reeditare dulceagă a Pollyannei.

— În cazul acesta, s-ar putea să vă semnalez un „protagonist". Vă amintiţi cele istorisite de mine despre instructorul care a şterpelit cecurile şi, prin minciuni, le-a obţinut andosarea?

— Într-adevăr, n-am uitat, confirmă Barbara.

— Ei bine, l-am urmărit o după-masă întreagă, iar a doua zi am trecut pe la cei pe care-i vizitase. Avându-le adresele, le-am descoperit fără greutate şi numele în fişele personalului. Vorbind, Leonard Wingate extrase din buzunar o agendă, pe care începu să o răsfoiască. Printre cei întâlniţi atunci, îndeosebi unul mi-a reţinut luarea aminte... Cum şi de ce, mi-ar fi greu să explic, dar l-am determinat să revină la muncă. Iată că l-am găsit! exclamă, oprindu-se la o pagină. Îl cheamă Rollie Knight.

După plecarea oaspetelui, care făgăduise să le mai caute compania, Brett se urcă în maşină cu Barbara şi o porniră spre Royal-Oak — un cartier mai modest, în care locuia familia Zaleski.

Se aflau tocmai pe autostrada Maple când Brett, întorcându-se către Barbara, aşezată alături, rosti cu năduf:

— Oare de ce ne grăbim ca nişte smintiţi? Apoi frână şi opri la marginea drumului, o cuprinse în braţe şi o sărută lung şi înfocat. Unde-o s-ajungem dac-o ţinem întruna cu platonia? o întrebă strângând-o la piept şi îngropându-şi obrajii în cascada mătăsoasă a părului ei. Hai să ne-ntoarcem, să te culci la mine. O dorim deopotrivă şi nu văd, zău, de ce te-ai împotrivi, o imploră el.

Pentru a câta oară îi repeta rugămintea? se gândi Barbara, şi oftă. Numai în seara aceea o mai auzise o dată, după plecarea lui Wingate, plus în atâtea alte momente de când se iubeau.

— Sunt o dureroasă decepţie, aşa e? îl întrebă aproape în şoaptă.

— De unde s-o ştiu câtă vreme mă duci cu vorba şi nu mă laşi să mă conving singur?

Auzindu-l, chicoti dintr-o dată înveselită. Era darul lui s-o facă să râdă până şi în clipe dramatice, ca cea de adineaori şi, înduioşată, întinse mâna şi-i mângâie fruntea, încercând să-i alunge crisparea ce simţea că se întipărise pe ea.

— Ne aflăm într-o situaţie de-a dreptul ridicolă, urmă revoltat. Toţi din jur bănuiesc că trăim împreună, şi doar tu şi eu ştim că nu e adevărat. Chiar babacul tău presupune acest lucru, sau mă înşel?

— Ba deloc.

— Atunci vezi? Ca să nu mai vorbim de faptul că, de câte ori mă-ntâlneşte, îmi arată că nu mă are la suflet. Aşa că mă pot socoti de două ori păgubit.

— Drăguţul de tine! Ai perfectă dreptate.

— Dacă recunoşti, de ce ne mai irosim vremea? Să trecem la fapte, şi chiar acum. Zău aşa, Barbara, că doar n-oi fi fecioară, la douăşnouă de ani câţi ai. Sau poate eu te ţin la distanţă şi nu mi-am dat seama? Spune-mi deschis, duhnesc a argilă de la modelarea maşinilor, ori te-alung cu vreun alt defect fizic?

— Ştii că nu e aşa, se grăbi ea să nege, scuturând vehement din cap. Continui să-mi placi aşa cum ţi-am spus-o şi-n alte rânduri.

— Şi-atunci de ce să reluăm vorbăria? Ca s-ajungem la aceleaşi concluzii absurde? întrebă abătut.

— Te rog du-mă acasă, insistă Barbara.

— Unde? La mine?

— Ba la mine, fireşte, decretă ea şi râse. Iar când Brett se înduplecă şi continuă drumul, adăugă, mângâindu-l pe braţ:

— Cât despre ce-ai spus înainte — cu concluziile absurde — mărturisesc că şi eu am momente când de-abia mă-nţeleg, iar de-mi păstrez totuşi intransigenţa, o fac în virtutea modului meu de a gândi, care diferă de-al oamenilor din jur. Numeşte-l demodat ori cum vrei, dar încă nu mă pot scutura de el...

— Cum adică, dacă vreau să te am ca femeie, trebuie mai întâi să te iau de nevastă?

— Nicidecum, i-o tăie cu severitate. Gândul meu e la carieră şi nu la căsătorie, aşa cum prea bine o ştii. Ca să nu mai vorbim că nici ţie nu ţi-e aminte de-nsurătoare.

— Aici m-ai ghicit, recunoscu rânjind hâtru. Şi-atunci de ce să nu trăim împreună?

— O s-ajungem, cândva şi la asta...

— O spui cu convingere?

— Nu chiar de sută la sută. Dar cu vremea s-ar putea s-o câştig. Dacă tu suferi, însă, de câte ori ne vedem, completă după o clipă de ezitare, ţi-aş propune, iubitule, să sistăm pentru un timp întâlnirile...

— Inutil! Am mai încercat-o. Şi mi-ai lipsit groaznic. Aşa c-o să ne vedem în continuare, chiar de-o fi să mă mai apuce când şi când năbădăile. Şi-apoi, vorba ceea, conchise pe un ton mucalit; nici tu n-ai să poţi rezista cât lumea.

Pe urmă tăcură un răstimp, iar când Barbara deschise iar gura, trecuseră de Woodward Avenue, înaintând vertiginos către sud.

— Vrei să-mi faci o plăcere? i se adresă rugătoare.

— Ce anume?

— Să termini tabloul pe care l-am privit astă-seară...

— Şi crezi că de-aş face-o s-ar schimba în vreun fel viaţa noastră?

— N-aş putea garanta dar aş vrea să te fac să-nţelegi că e vorba de o componentă majoră a structurii tale pe care n-ai voie şi n-ai să poţi s-o înăbuşi.

— Ca sughiţul, încercă el să se arate indiferent şi sarcastic.

— Ca orice mare talent, aşa cum îl ai şi cum ţi-a confirmat-o şi Wingate, i-o reteză cu asprime. Dar acest talent nu-şi va da niciodată măsura dacă te eternizezi în uzinele de automobile.

— Fie, încheiem târgul. Isprăvesc pictura începută, cum îmi şi propusesem dealtfel, dar în schimb tu ce-mi dai? Fiindcă aşa se încheie un târg — cu obligaţii de ambele părţi.

— Obligaţii am numai la agenţie, şi mi le îndeplinesc zilnic până la orele cinci. Dar acum sunt scutită de ele şi sunt eu, la modul absolut, aşa cum te vreau şi pe tine — adevăratul Brett DeLosanto, cu tot ce are mai bun şi mai de valoare în el.

— Auzi ce zace în mine, şi eu care nici nu visam? o persiflă iar, ca după câteva clipe de cumpăneală să reia complet serios. Să zicem că ai dreptate şi că pictura o să-mi aducă adevărata împlinire. Dar ai idee cu câte

adversităţi are de luptat un artist până i se recunoaşte valoarea şi i se dă, când şi când, o lucrare bine plătită?

Cum însă tocmai atunci se angajă pe aleea ce ducea către bungalowul în care locuia Barbara şi zări în garaj maşina tatălui ei, uită de dispută şi observă întristat:

— Se pare că babacul ne-aşteaptă. Dumnezeule, parcă s-a făcut dintr-o dată frig!

Matt Zaleski se afla în veranda acoperită de lângă bucătărie, unde-şi ţinea orhideele şi, la intrarea tinerilor printr-o uşă laterală a casei, îşi înălţă doar privirea de pe plantele ce le pigulea. Sera fusese ideea lui Matt, şi-o amenajase curând după cumpărarea acestei vile, un eveniment survenit cu optsprezece ani în urmă, care-i marcase propăşirea economică, prin mutarea din Wyandotte — măruntul cartier al copilăriei — către nordul mai de elită al oraşului, unde se întindea Royal Oak. Înjghebând un lăcaş al florilor, Matt nutrise nădejdea că-şi va afla în el tihna după orele de încordare şi trudă petrecute la fabrică. Dar năzuinţa lui prea puţin se adeveri. Fiind tot mai solicitat şi mai obosit, plăcerea de a îngriji orhideele, al căror exotism şi parfum continuau să-l încânte, se prefăcuse, cu timpul, într-o neplăcută corvoadă la care totuşi nu putea renunţa. Chiar în seara aceea, deşi sosise numai de-o oră acasă — fiind şicanat la uzină de lipsa unor materiale — se văzuse silit să se apuce de roboteală. Prea de multe ori amânase primenirea unor ghivece şi mutarea altora în colţuri prielnice, încât după o cină frugală, se aşternuse pe lucru şi până s-audă maşina lui DeLosanto, mutase mai multe plante, ultima — o *Masdevallia triangularis,* de un roşu gălbui — aşezând-o într-un loc cu mai multă umezeală şi aer. Când cei doi îşi făcură apariţia, se foia cu o stropitoare în mână, udând-o atent şi cu dragoste.

— Salutare domnule Zet, îi strigă tânărul creator de modele din pragul verandei, la care Matt, iritat de acest apelativ detestabil, pe care-l mai auzea, spre exasperarea lui, şi la fabrică, mormăi ceva în chip de răspuns.

În urma lui Brett se ivi Barbara, care-şi sărută părintele în fugă, iar apoi dispăru în bucătărie, spre a le pregăti o băutură de malţ. Hotărât să se arate amabil şi vesel, Brett inspectă cu migală orhideele — înşirate pe

poliţe sau spânzurate de grindă — după care exclamă încântat:

— Phii, că frumoase mai sunt! E grozav să ai timp la discreţie spre a ţi-l putea petrece şi într-un paradis ca acesta. Ia te uită ce mai splendoare! urmă arătând spre o *Catasetum saccatum,* fără a observa crisparea lui Matt, provocată de remarca-i anterioară. Privind-o ai zice că-i o pasăre-n zbor, încheie copleşit de admiraţie.

Chipul amfitrionului se lumină iar, fermecat de gingaşul potir vegetal ale cărui petale — oacheşe-purpurii — se arcuiau avântate, asemenea unor aripi.

— Ai dreptate c-aduce cu o pasăre, recunoscu după o cercetare îndelungă. De-abia acum îmi dau şi eu seama.

Atmosfera se îndulcise — har Domnului — dar Brett o înăspri, fără voie, prin proxima-i intervenţie.

— Cum a mers azi la linia de asamblare? Mai funcţionează harabaua aia nenorocită?

— Închipuieşte-ţi că da, însă nicidecum datorită modelelor deşucheate pe care ni le trimiteţi spre execuţie.

— Păi ştiţi de ce-o facem? Ca să vă punem, pe voi, lăcătuşii, în dificultate, pentru că altfel aţi adormi în monotonia ce vă împresoară.

Pentru unul ca Brett, tachinările amicale erau la fel de fireşti ca şi răsuflarea, pe când Matt nu putea să le audă. Dealtfel şi datorită lor ajunsese să vadă în prietenul Barbarei un filfizon îngâmfat şi obraznic. Dar cum celălalt nu-i sesizase aversiunea faţă de glume şi nici proaspăta închiondorare, continuă cu aceeaşi vervă:

— În curând veţi primi Orionul. Dar nu vă speriaţi! Pus la punct de noi, cum este, se va construi singur.

Cu asta îl scoase din sărite pe Zaleski, care izbucni ca o furie.

— Nici o maşină nu se fabrică singură! Asta o credeţi doar voi, nişte puşti plini de aere, care, de-aţi venit cu o patalama de la facultate, vă consideraţi atotştiutori şi vă-nchipuiţi că orice mâzgăliţi pe hârtie se face bătând din palme. Numai că vă-nşelaţi, mucoşilor! Ca să capete fiinţă trăsnăile voastre, e nevoie de fraieri ca mine — lăcătuşi, cum ne spuneţi — care tragem în jug, până ce ne dăm duhul...

Şi Matt îşi vărsă mai departe focul într-un şuvoi de nestăvilit, fără să realizeze că la temelia acestei explozii se

aflau oboseala sa fizică şi noianul de griji pentru acest Orion aşteptat, care avea să răstoarne uzina, schimbându-i întreaga tehnologie de fabricaţie, înmulţind complicaţiile — şi aşa numeroase — ale procesului de producţie, iar pe el, osândindu-l la o viaţă de chin — cu zile de caznă, prelungite până noaptea târziu, iar altele fără o geană de somn — veşnic apăsat de răspundere, dar pândit şi de imputări, la orice încurcătură şi poticneală. Pentru el asta însemna Orionul — un mare supliciu — pe care-l trăise în atâtea şi atâtea rânduri, şi a cărui reeditare i se părea de neîndurat. De aceea şi explodase faţă de acest insolent DeLosanto. Nu din antipatia ce i-o nutrea şi nici adresându-i-se direct, ci lăsându-se biruit de frământările adunate în suflet care, într-o clipă de slăbiciune, sfărâmaseră zăgazul controlului şi căpătaseră glas.

De-abia când înţelese acest lucru se opri încurcat, căutând o cale să se explice şi totodată să-şi repare ieşirea. Dar din păcate nu mai avu putinţa s-o facă. În uşa verandei răsări Barbara, albă ca varul la faţă, şi săgetându-l cu priviri fioroase.

— Cere-ţi iertare pentru tot ce ai spus, îl somă ea.

— Ce să fac? se încăpăţână Matt, prefăcându-se a nu înţelege.

— Lasă, Barbara, se amestecă Brett, incapabil să ţină supărare sau pică. Nu-i nevoie de scuze când a fost doar o mică neînţelegere. Nu-i aşa, dom'le Zet?

— Şi totuşi insist, se răsti Barbara — cea de obicei indulgentă şi răbdătoare cu părintele ei. Roagă-l pe Brett să te ierte. Altfel plec împreună cu el. Să ştii că sunt absolut hotărâtă.

Şi Barbara nu glumea, ceea ce înţelese şi taică-său. Oare ce se întâmpla cu lumea din jur? Cum de ajunseseră ţâncii să-şi înfrunte părinţii, iar imberbii să-i persifleze pe vârstnici? De ce viaţa i-o răpise pe Freda care, de-ar fi fost lângă el, nu-l lăsa să se piardă cu firea, şi-ar fi prevenit un asemenea incident?!

Dezorientat şi amărât, Matt mormăi o formulă de scuze, după care încuie veranda şi se duse în dormitor să se culce.

La foarte scurt timp, plecă şi Brett DeLosanto.

12

Noiembrie trecuse, la fel şi Crăciunul, iar la începutul lunii ianuarie, iarna se înstăpâni în Oraşul Motoarelor, aşternând omăt gros, chemând iubitorii de ski în nordul ţinutului Michigan, stivuind gheaţa în ţarcuri masive şi înalte, împrejurul lacurilor St. Clair şi Erie. Însă mai înainte de întâmpinarea Anului Nou, pregătirile pentru lansarea noului model Orion — fixată în a doua jumătate a lunii septembrie — se accentuaseră ca ritm şi amploare. Cei cu organizarea producţiei, adânciţi în calcule şi proiecte de săptămâni şi de luni întregi, stabiliseră modificările tehnologice în linia de fabricaţie, care aveau să înceapă din iunie, astfel ca primele zece exemplare, cuprinse în aşa numitul „Lot Zero", să fie produse până în august, urmând ca după un alt interval de şase săptămâni, învăluite în taină, să aibă loc, în sfârşit, prezentarea sa publică. Între timp, serviciul de achiziţii urmărea cu încordare livrarea materialelor comandate şi aşteptate la date precise; serviciul vânzărilor definitiva planurile — la infinit dezbătute şi refăcute — cu privire la distribuirea viitorului automobil pe pieţele de desfacere, Direcţia Protocol şi Relaţii îşi întindea imensele sale tentacule în vederea atragerii presei, desfăşurând o propagandă de proporţii gigantice, pe când alte servicii şi ramuri se alăturau cu iniţiative mai mult sau mai puţin importante, în raport de profilul pe care-l aveau. Iar în vreme ce realizarea Orionului se apropia de sfârşit, gândul multora — printre care şi a lui Trenton şi DeLosanto — se îndrepta către Farstar — limuzina ce avea să-i urmeze — cu toate că nimeni n-ar fi putut preciza încă nici cum o s-arate ca formă, nici din ce aluat ori când va fi plămădită.

La preocupările aduse de luna ianuarie, Adam mai avea de adăugat una: confruntarea conturilor Teresei cu scriptele reprezentanţei lui Smokey Stephensen, în care răposatul ei soţ investise aproape întregul avut.

Îngăduinţa cerută Companiei, de a contacta o reprezentanţă — fie şi în interese minore — zăbovise peste orice aşteptări, din cauza interpunerii Comisiei de Arbitraj. Exasperat, Adam îl abordase pe vicepreşedintele

Hub Hewitson care, în chip de favoare, trecuse peste restricţiile curente, dezlegându-l de ele. De-abia când primi binecuvântarea acestuia şi puteau să-şi înceapă investigaţia, îşi dădu seama cât îl împovăra noua şi nedorita răspundere. Oare nu-i ajungeau obligaţiile sale diurne — tot mai numeroase şi grele — în special când acea stare de tensiune şi angoasă părea că nu-l mai slăbeşte? Pe de altă parte, acasă auzea repetatele imputări ale Ericăi care, sincer vorbind, erau pe de-a-ntregul îndreptăţite. Absorbit de uzină, mai că ajunseseră să nu se mai vadă. Dar va trebui să găsească o cale ca să înlăture şi acest neajuns. Cum însă-i făgăduise Teresei să se ocupe de capitalul investit în reprezentanţa de automobile, trebuia, înainte de toate, să-şi ducă această promisiune la îndeplinire. Şi astfel, într-o sâmbătă dimineaţă, după o prealabilă înţelegere telefonică, se înfăţişă pentru prima dată la Smokey Stephensen.

Situat în suburbiile de nord, între Troy şi Birmingham, magazinul avea o amplasare ideală — nu departe de întretăierea bulevardului Woodword cu o principală arteră ce traversa oraşul.

Când Adam coborî din maşină, Smokey — care fără-ndoială-i pândise sosirea — ieşi pe trotuar, să-l întâmpine.

— Bun venit! Bun venit! tună fostul alergător de curse, astăzi un om trecut de juneţe, corpolent şi cu o barbă stufoasă, purtând un sacou albastru închis, de mătase, pantaloni negri, marinăreşti, burlăniţi atât cât să pară absorbit de treburi şi nu de ţinută, iar la gât o cravată imensă, cu desene violent colorate.

— Bună dimineaţa, îl salută Adam. Sunt...

— Nu-i nevoie să-mi spui. Ţi-am văzut poza în „Automotive News". Pofteşte înăuntru! îl invită împingând uşa în lături. În prăvălie, la noi, urmă negustorul, se intră din două motive: fie să te adăposteşti de ploaie ori să-ţi cumperi o limuzină. Numai că dumneata faci excepţie de la regula generală. Dar într-o jumătate de oră, ne vom spune pe nume. Ba ce zic; chiar mai repede. Aşadar, eu sunt Smokey, bubui întinzându-i o mână cât o labă de urs.

— Iar eu Adam, i-o acceptă Trenton, de-abia izbutind să nu se crispeze de cumplita-i strânsoare ca într-o menghine.

— Dă-mi, te rog, cheile automobilului, i se adresă iar patronul, făcând totodată un semn către un vânzător tânăr, care veni într-un suflet de la capătul prăvăliei. Parchează cu grijă maşina domnului Trenton şi, vezi, nu cumva să i-o vinzi, îl dăscăli pe jumătate în glumă. De asemenea, poartă-te respectuos cu vizitatorul nostru, deoarece sora domniei sale deţine patruzeci şi nouă la sută din această dugheană, şi dacă nu măritām ceva marfă până spre orele prânzului, apoi ne-a cântat popa, încheie făcându-i cu ochiul lui Adam.

— E o perioadă grea pentru toţi, observă Trenton care, din studierea rapoartelor, era la curent cu stagnarea vânzărilor după sezonul vacanţelor şi cu implicitele pierderi suferite de uzinele de automobile şi magazinele de desfacere. Doar clientela ar fi putut profita de această unică lună din an când, supraîncărcate cu mărfuri şi dornice să le lichideze, reprezentanţele consimţeau la reduceri masive de preţuri, încât un cumpărător abil şi avertizat ar fi luat acum o maşină cu câteva sute de dolari mai puţin ca în săptămânile următoare.

— Mai bine aş vinde televizoare-n culori, mârâi Smokey, fiindcă pe astea-şi cheltuie nătărăii paralele înaintea Crăciunului şi a Anului Nou.

— Dar la schimbarea modelului ai făcut treabă bună...

— Cum de nu, se grăbi celălalt să confirme, luminându-se totodată la faţă. Îmi închipui c-ai văzut scriptele, nu-i aşa, Adam?

— Da, mi le-a trimis sora mea şi le-am studiat.

— Cum se-ntâmplă cu prospăturile, le-am vândut cu toptanul, fiindcă oamenii nu se-nvaţă minte. Dar asta-i spre binele nostru, vorbi cu subînţelesuri, ca după o privire aruncată spre Adam, să mai vină cu o completare: Mă arăt cât se poate de sincer, şi sper să nu mi-o iei în nume de rău.

— Dimpotrivă, îl asigură Trenton. Şi eu îţi voi dovedi aceeaşi franchete.

Pentru el, aluzia lui Smokey era cum nu se poate mai transparentă. Doar ştia că în sezonul de toamnă, când uzinele îşi lansau ultimele creaţii, reprezentanţele le vindeau precum pâinea caldă. Ba mai mult. În loc să mai protesteze — ca în alte luni ale anului — cum că li se alocă prea multă marfă, începând din septembrie orice

stoc li se părea insuficient, stăruind să fie suplimentat, în ideea de a putea satisface cumpărătorii care, în pofida bătăioasei campanii împotriva automobilelor, tăbărau ca lăcustele pe modelele noi sau pe cele perfecţionate, inconştienţi sau poate nepăsători faţă de neajunsurile acestor tranzacţii pripite. Mai întâi, ca la orice debut, negustorii ţineau cu dinţii de preţuri, jupuind clientela, iar maşinile în sine — de-abia intrate în producţie — erau mai puţin izbutite în comparaţie cu următoarele serii, când tehnicienii şi muncitorii vădeau mai multă pricepere, anulând imperfecţiunile inerent strecurate la primele loturi. La aceste dezavantaje majore se adăuga şi penuria pieselor de rezervă — la început fabricate pe sponci şi de mântuială; astfel încât un turism achiziţionat la imediata expunere în vitrine însemna mai întotdeauna o afacere neinspirată. De aceea, un client cu experienţă îl cumpăra după cinci, şase luni de la introducerea în comerţ, în care răstimp viciile de construcţie erau lichidate, fluxul procesului tehnologic intra pe făgaşul normal, singurul neajuns rămânând doar absenţele numeroase ivite în fiecare luni şi vineri — zile când calitatea produselor lăsa, natural, de dorit.

— La noi poţi vedea orice vrei ca într-o casă cu storurile netrase, se auzi iar glasul detunător al lui Smokey. Îţi ţinem la dispoziţie toate hârţoagele. Numai cere-ne un dosar ori registru, şi pe loc ţi-l aducem spre cercetare, cum am face-o şi cu coana Teresa, care are tot dreptul să le inspecteze pân'la ultima buche. La fel şi cu întrebările. Sunt gata să-ţi răspund la oricare — limpede şi fără codeală.

— În privinţa întrebărilor te poţi aştepta la destule. Dealtfel, cu ele am să încep, şi de-abia mai târziu am să trec la studierea hârţoagelor, cum le-ai zis dumneata. În plus, aş dori să pătrund şi în miezul negoţului, dar pentru asta-mi va trebui câtva timp.

— Fă tot ce doreşti. Pe mine nu mă deranjezi cu nimic, glăsui negustorul, apucând-o înainte, pe scara ce suia către mezaninul întins pe întreaga lungime a parterului şi mai tot ocupat de birouri. Ajunşi la ultima treaptă, cei doi se opriră să arunce o privire spre încăperea de jos. O bună parte din ea era înţesată de exponate — turisme de diferite tipuri, felurit colorate şi lucind ca

oglinda; pe un perete se înşirau mai multe cabine de sticlă, în care vânzătorii negociau cu clienţii, iar o uşă deschisă dădea în culoarul dinspre depozite şi serviciul de întreţinere, ascunse de ochii cumpărătorilor.

Cu tot sezonul neprielnic afacerilor şi ora încă pretimpurie, mai multe persoane apăruseră în magazin, cercetând automobilele sub privirile vânzătorilor ce roiau împrejur.

— Mare noroc a avut sora ta, Adam, cu ideea răposatului Clyde, pentru că investiţia lui de aici le aduce azi pâinea — ei şi copiilor, vorbi Smokey, urmărind împreună cu Trenton ce se întâmpla la parter. Iar după o pauză şi o ochiadă vicleană spre Adam, urmă la fel de mieros: Stau şi mă-ntreb ce-o fi neliniştind-o pe coana Teresa? Doar îşi primeşte venitul la zi, iar curând vom avea bilanţul ce-l ţinem la fiecare sfârşit de an.

— Nu prezentul o îngrijorează, ci se gândeşte ce să facă pe viitor. Doar ţi-am spus de ce m-a trimis; ca s-o sfătuiesc dacă să vândă sau nu acţiunile...

— Da, da, făcu negustorul, şi rămase pe gânduri. Uite ce, Adam, zise după un răspas. Cum ţi-am vorbit sincer de la bun început, tot aşa ţi-o spun şi acum: să ştii că nu mi-ar cădea deloc bine s-o îndemni la vânzare.

— De ce?

— Pentru binecuvântatul motiv că n-aş avea din ce-i rambursa capitalul. Mi-ar trebui bani lichizi, or de unde să-i scot pe moment când ştii cum stăm cu vânzările?

— În caz că Teresa decide să se retragă, te anunţă cu şaizeci de zile înainte — or în acest interval te poţi descurca. Doar dacă nu îţi convine să-i cumperi dumneata partea, e liberă să-şi găsească alt amator.

— Le zici ca din carte, încercă celălalt să braveze, dar din vocea sa — dintr-o dată posacă — se vedea cât de tulburat este.

Evident nu-i surâdea gândul unui nou partener, temându-se, poate, că s-ar dovedi mai activ şi mai incomod ca o văduvă aflată la sute de mile distanţă. „Oare ce-l stânjeneşte în realitate pe Smokey?“ se întrebă Adam ce-i observase subita posomorâre. Perspectiva unui amestec inoportun în afaceri, ori anumite învârteli şi nereguli ce se cereau păstrate în taină? Şi pe loc hotărî să

dezlege enigma de-l va ajuta timpul şi documentele de care avea să dispună.

— Să mergem la mine în birou, îl invită Smokey.

Părăsind punctul de observaţie, intrară într-o cameră mică dar primitoare, a cărei dominantă o constituia verdele tapiţeriei de piele. Canapeaua, fotoliile, scaunul rotativ al biroului şi chiar suprafaţa acestuia erau îmbrăcate în aceeaşi culoare a ierbii. Observându-l pe Adam cum îşi plimbă privirea de la una la alta, amfitrionul găsi de cuviinţă să-i întregească impresia estetică cu o cimilitură încropită pe loc:

— Decoratorul ţinea sus şi tare să-mi tapiseze totul în roşu. Dar i-am spus: mai încet, tipule! Aici, la noi, vedem roşu numai când o-ncurcăm cu afacerile. Aşa că pune verde, cum îţi zic eu.

Un perete al biroului, aproape numai din sticlă şi orientat către expoziţia de jos, le dădea posibilitatea să urmărească ce se petrece acolo, ca de pe o punte de vas.

— Ai cumva instalat un sistem de interceptare a discuţiilor? întrebă Adam, arătând către ţarcurile închise cu geamuri.

— Mda, mormăi Smokey, pentru prima dată şovăitor.

— Atunci, fă-mi, te rog, legătura cu cabina de colo, îi ceru Trenton, alegând una în care, un vânzător tânăr, cu o figură de băieţandru şi o chică bălaie, discuta cu un cuplu — evident de cumpărarea unei maşini. Între ei se afla un birou, iar pe acesta hârtii întinse.

— O clipă, şi-ai să le auzi ciripitul, căută negustorul să se arate la fel de vioi şi amabil, deşi, după ton, se vedea că-l descumpănise dorinţa lui Adam.

Dar cum trebuia să i-o satisfacă, deschise capacul unei claviaturi de lângă birou şi apăsă pe o clapă. Aproape instantaneu, dinspre peretele în care se afla incastrat difuzorul, ţâşni un prim glas — desigur al vânzătorului, judecând după cele rostite.

— ...de la sine-nţeles că putem comanda modelul ce vi-l doriţi într-un verde aprins. Dar mi-e ciudă că nu-l avem în depozit ca să vă servim fără nici o zăbavă...

— Nu-i nimic, putem aştepta, îl calmă o voce tot de bărbat, cu un puternic timbru nazal. Principalul e să ne înţelegem din preţ. Altminteri o să-ncercăm şi la alte reprezentanţe.

— Natural, sir, se auzi din nou vânzătorul. Dar v-aş ruga, din pură curiozitate, să-mi spuneţi cu cât socotiţi că e mai scump acel „Galahad" în nuanţa dorită de dumneavoastră, la care v-aţi uitat înainte?

— V-am mai spus. Galahadul ne depăşeşte puterile noastre, decretă acelaşi glas fornăit.

— Şi totuşi, insistă vânzătorul, aş vrea să vă aflu părerea. Cât credeţi că v-ar costa în plus?

— Isteţ băiat, Pierre! izbucni Smokey, chicotind încântat. Încearcă, ştrengarul, să-i tragă pe sfoară, continuă înveselit, uitând pentru o clipă cât îl stingherise ideea lui Adam de-a intercepta convorbirea.

— Ştiu şi eu ce să zic? rosti fornăitul împotriva voinţei. O fi cu două sute mai mult decât maşina la care ne-am stabilit.

— Ei bine, aflaţi, vorbi vânzătorul, cu un rânjet pân'la urechi, că diferenţa e numai de şaptesprezece... de şapteşcinci de dolari.

— Ooo! se miră o femeie. Dacă e doar atât, atunci, dragul meu...

— Vezi cum poţi păcăli o cucoană? se interferă Smokey, hohotind zgomotos şi acoperind restul frazei. În mintea ei a şi făcut socoteala că pot scuti o sută douăşcinci de dolari, deoarece Pierre, pehlivanul, nu le-a pomenit încă de sumele ce se adaugă la acest Galahad. Dar le va strecura el după ce au muşcat din momeală.

— Aş propune să mai priviţi o dată maşina, îl auziră din nou. Ţin să v-arăt o serie de calităţi... Dar aici Smokey întrerupse ascultarea, fiindcă cei trei se ridicaseră de pe scaune, pregătindu-se să revină în sala de expoziţie.

— Mi se pare o figură familiară acest vânzător, observă Adam.

— Nici nu mă mir. Doar e Pierre Flodenhale.

Va să zică alergătorul de curse, îşi aminti pe loc Adam; un nume tot mai notoriu datorită extraordinarelor performanţe din ultimul an sau doi. În stagiunea încheiată, câştigase mai multe premii spectaculoase.

— Când pe piste fluieră vântul, îl găseşti lucrând aici, la reprezentanţă, îl informă Smokey în continuare. Lui îi convine, fiindcă mai scoate un ban, iar mie pentru că-mi stimulează vânzarea. Unii clienţi îl recunosc când ne trec pragul şi sunt încântaţi să se laude că s-au târguit la cumpărarea maşinii cu o vedetă ca Flodenhale. În plus, se

pricepe grozav să-i îmbrobodească. Ai să vezi că nici ăştia doi n-or să-i scape.

— S-ar putea să-ţi devină asociat dacă Teresa se va retrage.

— Nici pomeneală, explodă negustorul scuturând violent din cap. Tipu' n-are o leţcaie. Altfel de ce s-ar pripăşi pe la mine? Ca toţi confraţii de breaslă, nici n-apucă gologanul în mână, şi l-a topit. Succesul întunecă judecata până şi unor vedete mai ceva decât el, închipuindu-şi că vor încasa veşnic premii şi vor înota în venituri.

— Numai dumneata ai gândit altfel...

— Da, fiindcă am fost mai cu scaun la cap şi prevăzător, cum am şi rămas. Altminteri nici nu răzbeam. Să luăm, de exemplu, reprezentanţa pe care-o conduc. Ca afacere, n-a fost niciodată uşoară, dar azi îţi mănâncă sufletul. Cumpărătorii s-au descuiat mult la minte, aşa că tu, negustorul, trebuie negreşit să te araţi mai dibaci decât ei. Să nu crezi că vreau să mă plâng. Îmi place grozav meseria şi se pot scoate parale frumoase din ea.

Când însă Adam caută să le ţină parte cumpărătorilor, aprobând măsurile de protecţie adoptate în favoarea lor, Smokey protestă dezgustat.

— Sărăcuţii de ei! Parcă altfel nu ştiau să-şi apere interesele! Dacă până mai ieri de-abia le smulgeai gologanii, acum aproape că nu-şi mai desfac punga. Aleargă doar după chilipire. Dar de ce n-ar fi ocrotiţi şi comercianţii? Oare ei nu au dreptul să-şi câştige o pâine? Deşi absorbit de discuţie, Adam urmărise neabătut activitatea din sala de expoziţie iar când Smokey părea că şi-a încheiat diatriba făcu semn către prima cabină şi-l rugă să-i dea iarăşi putinţa de a asculta.

— Cu plăcere, se execută celălalt, întinzând mâna spre testiera rămasă deschisă şi apăsând pe o clapă.

— ...să mă credeţi. Oriunde v-aţi duce n-o să obţineţi o marfă mai convenabilă, se auzi glasul unui alt vânzător — de astă dată mai vârstnic decât Pierre Flodenhale, cărunt şi cu un aer mai înţepat. În faţa lui se afla o femeie trecută de treizeci de ani, se gândi Adam, ruşinându-se, pe moment, de intruziunea sa reprobabilă. Pe urmă îşi aminti însă cum mai toate reprezentanţele foloseau aceste sisteme pentru interceptarea discuţiilor dintre vânzători şi clienţi,

nefiind deci singurul vinovat, ca să nu mai pună la socoteală însăşi mobilul iscodelilor lui; doar venise să vadă în ce fel îşi face Smokey negoţul, or numai prin urmărirea unor tranzacţii putea să tragă preţioase concluzii.

— Dumneata susţii că am dat peste un chilipir. Dar eu nu-s de aceeaşi părere, se auzi pentru prima dată glasul clientei. Oricât de bun ar fi automobilul pe care intenţionez să-l iau, consider că-i încărcaţi preţul cu o sută de dolari. Aşa că voi încerca şi la altă reprezentanţă, conchise, pregătindu-se de plecare.

Vânzătorul oftă, biruit pe moment, dar îşi reveni repede.

— Îngăduiţi-mi să mai revăd calculele, spuse el căutând să câştige timp. Iar după ce răsfoi hârtiile dinainte-i, reluă parcă luminat de o idee: vă gândiţi cumva să faceţi plata prin bancă?

— Da, îi răspunse clienta, aşezându-se iar pe scaun.

— Şi aţi dori să ne ocupăm noi de forme?

— Cred că da, murmură şovăielnică. După care completă pe un ton categoric: Mă las în seama dumneavoastră cu formele.

Din cele ştiute de Adam, bănuia cam ce socoteli îşi făcea funcţionarul. La fiecare vânzare plătită prin bancă, aceasta vărsa o anume cotă reprezentanţei — o sută de dolari sau câteodată mai mult. Fără îndoială, şi băncile câştigau de pe urma acestei convenţii, de aceea se băteau între ele pentru colaborarea cu magazinele de automobile, dealtfel cele mai în profit, întrucât în situaţii extremis, când o vânzare atârna de o ultimă reducere a preţului, negustorul o putea accepta, ştiind că-i va fi rambursată de bancă.

Ghicindu-i parcă reflecţia celui din preajmă, Smokey rosti pe şoptite:

— Chuck cunoaşte secretele jocului. Doar avem un aranjament cu băncile care nu prea dă greş...

— Cred c-am găsit o portiţă, se auzi vânzătorul în difuzor. Şi uitaţi-vă cum vom proceda...

Smokey apăsă pe clapetă, eliminând ultimele detalii. Între timp, la parter, mai apăruseră câteva grupuri, iar unul din ele tocmai intrase într-o cabină de sticlă, pentru începerea tratativelor. Dar cu toată afluenţa, Smokey părea întru totul nemulţumit.

— Ca să scot un venit onorabil, trebui' să vând două mii cinci sute de automobile pe an. Or cumpărători de-abia împuşti câte unul...

Cineva ciocăni cu sfială în uşă.

— Intră! tună negustorul. Şi în prag apăru funcţionarul cărunt pe care-l ascultaseră târguindu-se cu clienta. În mână ţinea un snop de hârtii pe care i le întinse patronului. Acesta le înhăţă, le răsfoi la iuţeală, după care se zborşi către noul venit:

— Te-ai lăsat dus de nas, ca un fraier. De ce i-ai redus o sută în cap, când se mulţumea şi cu cincizeci?

— Una ca ea? ripostă vânzătorul, fixându-l în treacăt pe Adam. E o scorpie, vă rog să mă credeţi, continuă vorbind către Smokey. De aici, de unde priviţi, nu aveţi cum vedea unele amănunte — cum ar fi ochii oamenilor. Iar ăştia te străpung ca două pumnale...

— Ce-mi vorbeşti tu de ochi, când cu siguranţă te uitai pe sub fustă. Asta ţi-a şi luat minţile, de m-ai dat pe mine de pagubă.

Angajatul îşi primi răfuiala tăcut şi vizibil mâhnit, pe când Stephensen îşi mâzgăli numele pe una din foi, după care-i înapoie teancul.

— Acu' du-te şi ocupă-te de livrare, îl expedie scurt, iar după ce dispăru, urmă către Adam: Îţi trebuie-o tactică specială cu vânzătorii: să-i plăteşti bine, să-i ţii veşnic în şah, şi să nu te-ncrezi niciodată în ei, fiindcă te înşală cât ai clipi. Numai unul crezi că-ncasează pe şest cincizeci de dolari ori mai mult făcându-i clientului o reducere grasă sau sfătuindu-l să facă plata prin bancă?

Vorbind, atât el cât şi Adam urmăriseră vânzătorul care se apropia de cabină. La intrarea sa, Trenton arătă spre claviatura descoperită şi din nou Smokey apăsă pe clapeta magică.

— Poftiţi acest exemplar. Pe celălalt îl oprim noi, îl auziră spunându-i cumpărătoarei.

— E semnat?

— Cum de nu. Colo jos. Iscălitura patronului, o asigură, aplecându-se peste birou şi arătându-i locul cu degetul.

Acum, când se încheiase vânzarea, se vedea că e mai destins.

— Perfect, se arătă mulțumită clienta, împăturind documentul. Cât ați lipsit, urmă ea, mi-am făcut socotelile și-am decis să nu plătesc totuși prin bancă. Am la mine un cec, pe care vi-l las, iar restul de bani, până la concurarea sumei, îi voi achita luni, când vin să ridic automobilul.

Difuzorul amuți brusc, iar Smokey își strânse pumnul lui zdravăn și se plesni cu el în moalele palmei.

— A dracului muiere vicleană! bombăni otrăvit. Adam se întoarse și îl privi cu nedumerire.

— Da dom'le, se zborși mai departe. Nenorocita ne-a copt-o de la-nceput. Nici o clipă nu s-a gândit să plătească prin bancă.

Difuzorul prinse iar viață.

— Păi atunci, stai puțin, se auzi vocea descumpănită a slujbașului. Asta schimbă oarecum situația.

— În ce sens? Doar nu te referi la preț? îl înfruntă cu răceală cumpărătoarea. Ori ați mai născocit vreo taxă suplimentară de care până acum nu mi-ai pomenit? Nu uita, însă, că există o lege care garantează imunitatea actelor încheiate, și în cazul acesta mă văd obligată să...

Dar Smokey nu mai așteptă să prindă sfârșitul ei, repezindu-se la birou, deconectă difuzorul, înșfăcă telefonul interior și formă la iuțeală un număr. În secundele următoare, Adam, rămas dinaintea peretelui străveziu, îl văzu pe cel păcălit, din cabină, întinzând mâna spre receptor.

— Lasă năpârca să-și ia tărăboanța, îi mârâi Smokey. Odată semnat contractul, rămâne-n picioare. Iar după ce trânti receptorul în furcă, completă spumegând: Numai s-o-mpingă păcatele să vie pe-aici cu vreo jalbă odată ce-a trecut perioada de garanție...

— Poate va găsi o modalitate să vă facă și-atunci s-o serviți, îi strecură Adam cu voce domoală. Și în aceeași secundă, — ca și când i-ar fi auzit observația, clienta își înălță privirea spre mezanin și zâmbi.

— Prea mulți atotștiutori există în zilele noastre, se lamentă negustorul, revenind lângă Adam. Prea multe se publică în presă și prea mulți pseudoscriitori își vâră nasul unde nu le e treaba. Iar cititorii iau cunoștință de toate aiurelile astea. Și care sunt consecințele? întrebă indignat, deși fără să piardă din ochi activitatea din prăvălie. Unii clienți, ca scorpia de acum, se duc mai întâi la bancă, își

fac frumuşel formele şi nu ne suflă o vorbă până n-au încheiat târgul, lăsându-ne să credem, că proştii, că noi ne vom ocupa de latura plăţii. Luaţi pe nepregătite, şi închipuindu-ne că ne vom încasa cota-parte, retezăm din preţ după bunul lor plac, ca să ne trezim, de-abia după iscălirea contractului, că am fost traşi în piept. Şi atunci, ce mai putem face? Fiindcă odată semnat documentul, înapoi nu-l poţi lua; altfel ai încurcat-o. Aşa o păţim şi cu asigurarea maşinilor. Este în avantajul nostru să le încheiem cu societăţile de rigoare, deoarece primim un comision bun; ca să nu mai vorbesc de asigurările pentru vieţile beneficiarilor, care-s şi mai rentabile. Cel puţin, slavă Domnului că năpârca de astăzi nu ne-a suflat şi aceste ciupeli, conchise scârbit.

Cu fiecare incident petrecut, profilul moral al lui Smokey i se contura tot mai limpede, cugetă Adam cu satisfacţie.

— Dar de ce nu te-ai pune şi în pielea cumpărătorului? încercă să-i contracareze argumentele. Fiecare-şi doreşte o maşină cât se poate de convenabilă şi o asigurare avantajoasă; or cine nu ştie că numai ocupându-se personal de toate formalităţile se poate scuti o mulţime de bani? Orice plată, prin intermediul comerciantului, se întoarce împotriva clientului, fie umflându-i preţul ori încărcându-l cu taxe suplimentare.

— Dar negustorul din ce să trăiască? se arătă Smokey de neînduplecat. Şi apoi, când nu cunoştea aceste mici dedesubturi, scoteau gologanii şi nu se simţeau păgubiţi.

Într-o altă cabină de jos, un cuplu mai vârstnic tocmai se instala înaintea unui birou şi a unui slujbaş pe care Adam încă nu-l urmărise la tratative. Cu puţin timp înainte, toţi trei coborâseră dintr-o maşină expusă, pe care perechea o cercetase cu de-amănuntul. La un semn de al lui Adam, Smokey apăsă pe o nouă tastă.

— ... pe cuvânt că ne place să v-avem de clienţi, fiindcă patronul are o reprezentanţă de vază, şi ar fi mai mare păcatul să plasăm bunătate de marfă oricărui neisprăvit şi nu unor oameni de talia dumneavoastră.

— Ne simţim măguliţi de ceea ce spuneţi, se înmuie doamna de gargariselile vânzătorului.

— Domnul Stephensen, adică patronul, continuă acesta cu şi mai multă însufleţire, ne repetă întruna:

„Datoria vă cere să nu vă gândiţi doar să-ncheiaţi o vânzare, ci cum să mulţumiţi mai bine clientul, fiindcă numai aşa îl puteţi face să ne mai vină în prăvălie şi pentru următoarea maşină, când va dori să şi-o schimbe. şi chiar pentru altele, câte şi le va lua.

— Într-adevăr, aşa-ţi dăscăleşti personalul? îl întrebă Adam pe Smokey.

— Nu-mi amintesc, dar s-ar fi cuvenit să o fac, rânji negustorul.

În cabină se discută mai departe schimbarea unui turism, bătrâneii arătându-se şovăielnici în faţa angajării definitive. Evident îi descumpănea diferenţa ce trebuia s-o acopere între suma oferită de magazin pe maşina uzată şi costul uneia noi. Posibilităţile le erau limitate, explică soţul, reducându-se doar la pensia sa.

— Vă-nţeleg, vă-nţeleg, aprobă vânzătorul, şi tocmai de aceea, v-am făcut un preţ derizoriu. Însă cum sunteţi oameni cu totul deosebiţi, am să merg mai departe, depăşindu-mi chiar calitatea, şi vă mai fac o reducere, încercând să-l înduplec şi pe patron.

— Dar, vai, nu am vrea să v-aducem necazuri, se văicări bătrânica, cuprinsă de temeri.

— Nu vă faceţi griji pentru mine, o linişti angajatul reprezentanţei. E drept, am un şef cam cu toane, dar poate s-avem norocul să-l găsim azi pe picior bun. Ne mai rămâne doar să ajustăm puţin cifrele...

Cu toate modificările, scăzământul se ridică la o sută de dolari şi nici un cent în plus.

Smokey opri difuzorul, rânji încântat, iar la câteva clipe se auzi o bătaie în uşă şi apăru vânzătorul cu factura în mână.

— Bună, Alex, îl salută Smokey, smulgându-i hrisovul. Dânsul e Adam Trenton, urmă la fel de bine dispus, după care ţinu să adauge: Poţi vorbi fără ocolişuri. E unul de-ai noştri.

— Mă bucur să vă cunosc, rosti funcţionarul, strângându-i mâna lui Adam. Apoi, întorcându-se către Smokey şi arătând spre cabină: Aţi fost pe recepţie, şefule?

— Cum de nu. Zi aşa, sunt cu toane, dar astăzi m-oi prinde pe picior bun! îl parodie zâmbind hâtru.

— Nădăjduim, continuă celălalt jocul, cu acelaşi surâs şiret.

În timp ce sporăvăiau, negustorul rotunji unele cifre de pe factură, după care oftă și aruncă o privire la ceasul de mână.

— Socotești c-ai lipsit de ajuns?

— Cred că da, aprecie subalternul. Apoi îl salută respectuos pe Adam, subliniind cât îl onorase de mult întâlnirea, și ieși din birou, în urma patronului. Dar nici nu ajunseră bine pe palier, când Adam îl auzi pe Smokey răcnind:

— Ce-mi vii cu prețu' ăsta? Vrei să m-aduci la sapă de lemn?

— Un moment, șefule; dați-mi voie să vă explic...

— La ce bun? Doar nu-s orb, ci văd limpede cifrele. E prăduială curată...

Jos, în sala de expoziție, capetele începuseră să se întoarcă, privirile să se înalțe spre mezanin, inclusiv ale bătrâneilor rămași în cabină.

— Ascultați-mă șefule, pleda vânzătorul urlând aproape la fel de tare ca Smokey. Sunt niște oameni de zahăr, și-apoi avem tot interesul să le vindem mașina...

— S-o vindem, da' nu să le-o dăm de pomană.

— Eu am încercat doar să...

— Ce-ar fi să-ncerci să-ți găsești altă slujbă?

— Lăsați c-o să-mpac tot eu lucrurile. Doar sunt persoane de înțeles...

— Înțeleși ca să mă jupoaie?

— Nu e vina lor, șefule; eu am fost cu ideea, crezând că...

— Păi da, fiindcă știi că-i corcolim pe clienți. Dar există și-o limită. Înțelegi?

— Înțeleg, șefule.

Cuvintele de pe urmă fuseseră pur și simplu zbierate. Doi dintre vânzătorii de la parter — observă Adam — își zâmbeau pe furiș și cu subînțelesuri. Perechea din cabina din sticlă părea intrată în panică.

— Ia dă-mi încoace factura, strigă din nou Smokey.

Prin ușa deschisă, Adam îl văzu înhățând-o din mâna angajatului și prefăcându-se a scrie peste cifrele din vreme modificate. Pe urmă i-o întinse înapoi și reluă cu aceeași voce detunătoare:

— Ia-o și cară-te! Peste asta nu las un cent. Și dacă nu mă prindeai pe picior bun, nu m-arătam așa mână largă.

încheie făcându-i cu ochiul complicelui — amănunt care, fără îndoială, nu se observă la parter. Celălalt îi întoarse ocheada şi pe dată o zbughi pe scări.

Smokey reveni în birou şi trânti uşa, epilogând, prin acest zgomot amplificat de ecouri, iscusita sa pantomimă.

— Un spectacol de teatru, observă Adam sec, la care patronul chicoti mulţumit şi voios.

— E un truc dintre cele mai vechi care uneori însă prinde, explică fără pic de pudoare, iar cum legătura cu cabina de jos nu fusese întreruptă, răsuci butonul volumului, spre a urmări, în direct efectele straşnicei performanţe.

Tocmai atunci îşi reîntâlnea şi vânzătorul clienţii, care-l întâmpinară în picioare.

— Vai, cât de mult regretăm cele întâmplate, se tânguia doamna. Ne-a tremurat inima pentru dumneata, mai ales că din pricina noastră ai încasat asemenea săpuneală.

— Va să zică s-a auzit pân-aici... murmură „victima", luându-şi un aer îndurerat.

— Pân-aici? interjectă bătrânelul. Pariez că şi oamenii de pe-a cincea stradă v-au putut asculta. Halal patron, n-am ce zice, să-ţi răcnească cu atâta sălbăticie, încheie indignat.

— Şi-acum ce urmează? Ai să-ţi pierzi slujba? se interesă soaţa vizibil îngrijorată.

— Nu vă faceţi probleme. Dacă închei pe ziua de azi o vânzare îi trece şi patronului supărarea. Cum v-am spus: are toane, dar la suflet nu e câinos, după cum o pot constata şi clienţii. Şi-acum să vedem ce a scris pe factură, zise, întinzând-o pe suprafaţa biroului şi cercetând-o cu prefăcută atenţie. Care va să zică ne-am întors de unde-am plecat, anunţă, clătinând abătut din cap. Nu zic, preţul e convenabil, deşi eu am încercat să-l mai scad...

— O luăm şi aşa, sări domnul vârstnic, uitând cât de mult ezitase mai înainte. Ai pledat destul pentru noi, aşa încât...

— Gata! Au muşcat din momeală, triumfă Smokey, închizând difuzorul. Apoi se trânti într-unul din fotoliile verzi, invitându-l tacit şi pe Adam, scoase un trabuc, oferindu-i şi musafirului unul, dar acesta îl refuză, aprinzându-şi o ţigară de a sa.

— Ţi-am spus că negustorul trebui' să lupte, şi o face cu toate armele ce-i stau la-ndemână, vorbi Smokey cu patos. Şi totuşi afacerea nu e doar o luptă, completă adulmecându-şi cu ochi de vulpoi partenerul, ci şi un joc de noroc... poate cu alte reguli decât ale voastre...

— Într-adevăr, încuviinţă Adam caustic.

— Vrei să spui de altă factură, mai puţin ortodoxe şi inventive decât cele aplicate în Olimpul creaţiei unde lucrezi, nu-i aşa?

De astă dată celălalt se abţinu de la orice ripostă, iar un timp rămase şi Smokey tăcut, contemplând vârful aprins al trabucului.

— Aş vrea să ţii seamă de un lucru, reluă cu întârziere. Nu negustorul de automobile a născocit acest joc şi nu el i-a stabilit regulile. Ci le-a găsit fiinţate şi li se conformează întocmai, ca la o partidă de poker la piele. Ai idee ce ţi se întâmplă când pierzi la un asemenea joc?

— Cred că da.

— Asta nu e răspuns. Dacă pierzi, te trezeşti despuiat până şi de nădragi, cum aş păţi-o şi eu în comerţul ce-l practic de nu i-aş aplica regulile la sânge. La fel şi onorabila ta surioară. Ar rămâne în fundul gol, deşi, personal, poate nu mi-ar displace s-o văd, încheie cu un râs înfundat şi obscen. Asta e realitatea, şi te rog să n-o pierzi din vedere. Iar acum, după ce ai pătruns unele taine ale jocului, ce-ar fi să-l continuăm? propuse tot el, ridicându-se din fotoliu.

La urma urmelor, cugetă Trenton, i se oferea tocmai ce căutase: o ferestruică prin care putea să privească adevărata desfăşurare a negoţului. Aşa că primi invitaţia. Cât despre teoria etalată de Smokey — cum că a vinde automobile, noi sau uzate, nu era o îndeletnicire uşoară ci, dimpotrivă, una bântuită de riscuri şi concurenţă, şi în care îngăduinţa ori slăbirea atenţiei te puteau duce de râpă, cum o păţiseră atâţia — o aproba pe de-a-ntregul. Un magazin de desfacere era, într-un fel, eşalonul de foc al industriei auto — unde, după legile luptei, nu-şi puteau avea locul nici emotivii nici robii moralităţii; pe când unul ca Smokey — aspru, ager la minte şi versat în şmecheriile branşei — avea toate premisele să scoată venituri frumoase, adică exact ce dorise Adam să afle. Mai rămânea să constate în ce măsură se va dovedi receptiv la

schimbările ce aveau să survină în viitoarea decadă. Reprezentanța, în actuala sa formă, era socotită drept perimată, atât în sânul marilor corporații cât și în afară, așa încât o pândeau mari prefaceri. Până acum, negustorii uniți într-un bloc de granit, se puseseră stăvilă în calea reformelor. Dacă însă producătorii se lăsau mai departe intimidați de obstrucția lor, în loc să și-i ralieze, ca împreună să treacă la transformările de rigoare, curând avea să intervină administrația federală, cum o făcuse și în alte domenii. Dealtfel, de multă vreme, reprezentanțele constituiau latura cea mai puțin onorabilă a industriei-auto, și cu toate măsurile din ultimii ani, prin care se mai pusese oarecum capăt jecmănirii fățișe a clienților, o seamă de observatori susțineau cum că aceștia ar fi infinit mai bine serviți dacă ar trata nemijlocit cu uzina, fără atâția interpuși. În consecință, se preconiza ca pe lângă fiecare uzină să funcționeze un oficiu al livrărilor care să servească publicul în condiții mai bune și, mai ales, fără să-l mai încarce cu atâtea taxe în plus. Această formulă fusese aplicată la vânzarea vehiculelor de mare tonaj și de ani de zile dădea rezultate mulțumitoare. Proprietarii parcurilor de mașini precum și întreprinderile care împrumutau și închiriau automobile, efectuau cumpărarea direct de la fabrică, realizând economii importante. În paralel cu aceste noi metode de achiziții, se mai prevedea și ființarea unor centre de deservire, dirijate direct de Companii, superioare din punct de vedere al structurii și eficienței multor firme de acum.

Dar pentru realizarea acestor proiecte se cerea o mai mare presiune din partea publicului, dorită chiar și de trusturi.

Desigur, în decursul acestor mutații, multe reprezentanțe aveau să dispară, pe când cele care vor îmbrăca noua formă vor rămâne în picioare și vor propăși mai departe. Ba mai mult. Unele nu erau nici vizate de o atare metamorfoză, ca de pildă magazinele unde se efectuau schimburi între automobile uzate cu altele noi.

Meditând la toate acestea, Adam își punea întrebarea dacă negustoria lui Smokey — sau mai exact capitalul Teresei — va prospera în anii ce aveau să vină.

Între timp, mergând în urma patronului, se trezi în sala de expoziție, unde rămase în preajma acestuia, observându-l, cum s-ar zice, „în acțiune".

Interesant era faptul că deşi îşi lăsa vânzătorii să-şi vadă singuri de treabă, ţinea, într-un fel, sub control intregul mers al negocierilor. Aproape nimic nu-i scăpa din vedere şi intuia cu precizie când încheierea unei tranzacţii atârna doar de o vorbă de-a sa.

Un ins cu obraji scofâlciţi şi cu ochi bulbucaţi, care traversase încăperea fără s-arunce o privire maşinilor dimprejur, discuta vehement cu unul din vânzători. Se vedea limpede că nu-l interesau modelele etalate, fiind desigur decis la unul anume, după cum tot aşa clar reieşea faptul că, înaintea popasului de aici, cutreierase şi alte reprezentanţe. La un moment dat, scoase din haină un cartonaş, îl arătă interlocutorului care, după ce îl privi, scutură nevolnic din cap. Smokey, martor discret şi atent al aprinsului dialog, porni cu paşi rari înspre capătul expoziţiei unde se petrecea scena, în vreme ce Adam se postă într-un loc de unde putea urmări şi auzi totul.

— Daţi-mi voie, glăsui Smokey, ajuns destul de aproape şi, întinzându-se ager, înhăţă cartonaşul dintre degetele clientului. De fapt era cartea de vizită a unei firme, cu antetul tipărit, pe o parte, iar pe cealaltă, cu câteva calcule sumar creionate. Clătinând capul într-un gest prevenitor şi plin de înţelegere, încât amestecul lui să nu aducă nici pe departe a jignire, Smokey studie cifrele. Nici la venire şi nici mai pe urmă nu îşi dădu osteneala să se prezinte, amănunt ce-i scăpase dealtminteri şi vânzătorului; însă aerul de stăpân al lui Smokey plus jacheta albastră şi barba-i stufoasă puteau suplini foarte bine rostirea numelui şi a calităţii sale oficiale. Într-un târziu, înapoie cartonaşul, înălţând din sprâncene.

— L-ai căpătat de la un negustor din Ypsilanti, aşa e? Locuieşti pe-aproape, amice?

— Nu, dar aş vrea să cumpăr de pe aici.

— Şi în orice prăvălie păşeşti ceri o carte de prezentare împreună cu calculul diferenţei între maşina uzată şi una nou-nouţă?

Scofâlcitul încuviinţă dând din cap.

— Ştii ceva? Fii băiat cumsecade şi arată-mi câte cartonaşe ai strâns pân-acum.

Străinul şovăi la început, ca pe urmă să ridice din umeri, arătându-se înduplecat.

— Şi-n definitiv, de ce nu? rosti mai mult pentru sine. Apoi scoase din buzunar o mână de cartonaşe şi le dădu negustorului.

Smokey le numără chicotind. Cu cel pe care-l primise mai înainte, însumau opt la număr. La fel de amuzat, le întinse pe toate pe un birou din apropiere, după care se zgâi împreună cu vânzătorul la ele.

— Oferta cea mai redusă e de două mii de dolari, pe când cea mai mare e cu trei sute-n plus, anunţă funcţionarul, după ce le cercetase pe rând.

— Acum dă-mi să văd la ce socoteală aţi ajuns, îi răspunse patronul, arătând spre o foaie pe care slujbaşul se grăbi să i-o înmâneze. Smokey o privi doar în treacăt, pe urmă i-o dădu înapoi şi se întoarse către client.

— Presupun că ai vrea şi cartea noastră de vizită.

— Se-nţelege, ripostă celălalt pe moment.

Smokey Stephensen scoase una din buzunar, o întoarse pe dos, mâzgăli ceva la iuţeală şi i-o dărui scofâlcitului.

— Cum! făcu el, holbându-se nedumerit la patron, după ce-şi aruncase ochii pe cartonaş. Dumneata mi-ai trecut un preţ doar de o mie cinci sute.

— O cifră rotundă şi atrăgătoare, îi vorbi celălalt pe un ton numai lapte şi miere.

— Dar nu cred că mi-ai vinde o maşină cu atât...

— Aici ai ghicit-o, amice, cum dealtfel nici ceilalţi n-ar fi încheiat târgul la sumele trecute aici. Vorbind, adună cartonaşele, începând să le restituiască pe rând posesorului. Întoarce-te mai întâi la ăsta, îi zise vârându-i sub nas prima dintre oferte, şi-ai să vezi c-o să-ţi spună cum că în preţ n-au inclus impozitul pe cifra de afaceri. Ăstălalt va pretinde c-a omis unele mici accesorii sau poate şi taxele de vânzare. Al treilea o să-ţi invoce c-a uitat să adauge taxele de livrare, autorizaţia şi poate chiar altele... Şi astfel continuă până ajunse la ultima, completată de el. Pe a mea, de exemplu, n-am trecut preţul roţilor şi al motorului. Însă mai avem timp s-o facem, când te-ntorci şi te-ai hotărât să discuţi serios.

Scofâlcitul arăta ca picat din cer.

— Astea sunt trucruri vechi de când lumea, continuă Smokey, şi au fost născocite anume pentru clienţi cărpănoşi cum eşti dumneata. Ce îşi spun negustorii? „Lasă-l pân-o prinde momeala, că se-ntoarce el trap

săltat". Mă crezi ori îţi închipui că-ţi înşir verzi şi uscate?

— Vă cred, bâigui celălalt, ameţit de avalanşa de argumente.

— A trebuit, prin urmare, să colinzi prin opt prăvălii, pentru ca tocmai aici — la a noua — să-ţi vorbească cineva cu onestitate.

— Cam aşa, aprobă celălalt cu jumătate de glas.

— Ai avut noroc să dai peste unii ca noi, care apărăm interesele publicului, peroră Smokey şi mai înflăcărat, trecându-şi o mână pe după umărul scofâlcitului. De-abia acum eşti pe calea cea bună, glăsui plin de bunăvoinţă, aşa că iată care mi-e sfatul, amice. Mai dă o raită pe la toţi negustorii la care ai fost şi stoarce-le ultimul lor cuvânt — o idee care se părea că nu-i surâde străinului, după mutra înăcrită cu care o primi. Dar Smokey s-ar fi zis că n-o observase, urmându-şi neabătut povaţa: După ce i-ai tras bine de limbă şi eşti pregătit sufleteşte să auzi şi alte amănunte cinstite — cum ar fi preţul definitiv în care intră şi accesorii şi taxe şi toate — atunci vino la mine. Îţi doresc mult noroc, îi spuse în încheiere, întinzându-i o mână vânjoasă şi pregătindu-se să-l concedieze.

— Staţi niţel, îl reţinu scofâlcitul. De ce să mai plec şi să nu discutăm pe loc?

— Pentru că tot mai eziţi şi ar fi o irosire de timp şi pentru mine şi pentru dumneata.

— Ba sunt hotărât, protestă celălalt după o ultimă şi anemică şovăire. Care-i preţul definitiv?

— Mai mare decât al şarlatanilor de te-au dus de nas, îl preveni Smokey, în schimb va cuprinde şi accesorii şi taxe şi un plin de benzină, şi toaleta maşinii...

În mai puţin de zece minute, încheiară tranzacţia la două mii cinci sute cincizeci de dolari, strângându-şi afectuos mâinile. Iar îndată ce vânzătorul se apucă să completeze factura, Smokey se depărtă cu acelaşi mers legănat şi molatec, în căutarea unor noi prăzi. Doar după câţiva paşi, Adam îl văzu adăstând în preajma unui străin de curând apărut — un tip plin de sine, cu o pipă în gură şi îmbrăcat impecabil, într-un sacou stil Harris, din *tweed*, cu pantaloni neatinşi şi pantofi din piele de crocodil. Cei doi îşi vorbiră pe îndelete pentru ca, în cele din urmă, când vizitatorul plecă, Smokey să revină la Adam, clătinând dezarmat din cap.

— Astuia nu-i poţi vinde nici picioare de înger! E medic, or cu doctorii n-ai ce face. Vor marfă pe de pomană, la întreţinere să fie primii serviţi şi maşini cu împrumut pe de gratis, ca şi când le-aş avea înşirate pe rafturi, ca trusele de prim ajutor. Întreabă orice negustor cam cum se descurcă cu doctorii şi ai să vezi cum îi sare ţâfna.

Dar curând îi trecu paraponul şi se duse la o nouă tocmeală, cu un bărbat chelbos, scundan, îndesat şi cu o voce gravă, baritonală, doritor să-i cumpere soţiei o maşină. Pe acesta i-l prezentă şi lui Adam: Wlbur Arenson, şeful poliţiei locale — un nume familiar pentru Trenton din citirea diurnă a presei, cum dealtfel, era şi al său pentru celălalt, după căutătura ochilor reci şi albaştri, care încercau o asociere spontană între fizionomia ce-o avea dinainte-i şi alte date fixate în memoria sa de şerif. La un moment dat, cei doi se retraseră în biroul patronului unde, după câte mirosi Adam, cumpărătorul obţinu şi marfa şi preţul dorit. După plecarea sa, Smokey îi spuse cu tâlc:

— Cu copii trebuie să te ai bine. Altfel, nici de mi-aş vinde pielea, n-aş putea să plătesc taxele de parcare pentru toate maşinile noastre de deservire.

Între timp, un bărbat oacheş şi guraliv intră în reprezentanţă şi se duse glonţ la oficiul de informaţii, unde-l aştepta un plic sigilat. În drum spre ieşire, Smokey îl interceptă, îi strânse mâna într-un chip foarte prietenos, iar după ce-l văzu trecând pragul, se întoarse la Adam şi-i explică:

— E un frizer şi-unul din prepelicarii noştri de mare nădejde. În vreme ce-şi practică meseria — tunzând sau bărbierind un bărbat — îi turuie despre noi: ce preţuri convenabile avem, cum mulţumim clientela, şi aşa mai departe. Se întâmplă adesea ca unii din cei vrăjiţi să se prindă în lesă şi să cumpere de la noi, şi-atunci omul îşi primeşte răsplata, cum l-ai văzut adineaori. Din relatările ce urmară, Adam află cum că Smokey dispunea cam de două duzini de „prepelicari", printre care lucrători de la staţiile de benzină şi întreţinere, cosmeticiene şi chiar un antreprenor de pompe funebre.

— Când dă câte un soţ ortul popii iar consoarta vrea să vândă maşina ori s-o schimbe cu una mai mică, dricarul

o îndrumă spre noi şi, în caz că încheiem târgul — cum se-ntâmplă mai totdeauna, fiindcă tipul are un papagal straşnic — pe lângă coşciug şi ce-i mai vinde clientei, îi pică şi de la noi un ciubuc.

În cele din urmă, părăsiră sala de expoziţie, revenind în biroul de sus, unde băură câte o cafea, dreasă cu un strop de coniac, dintr-o sticlă pe care Smokey o scoase dintr-un sertar la îndemână.

Printre sorbituri şi pufăieli din ţigări, negustorul atacă un nou subiect — Orionul.

— Dacă prinde la public, vom face o treabă pe cinste. Numai de ne-aţi trimite destule, fiindcă le vindem cât ai bate dfin palme. Doar ştii cum se-ntâmplă cu modelele noi. Tocmai mă gândeam Adam — zise învârtind amestecul de cafea şi coniac din ceaşcă. Având în vedere poziţia şi influenţa de care dispui, poate i-ai converti pe cei care hotărăsc alocaţiile să ne trimeată o cotă mai mare. Ar fi nemapomenit pentru coana Teresa şi pentru copilaşii ce i-au rămas de crescut.

— Ca să nu mai vorbim de câştigul tău personal, i-i tăie Adam pe un ton ascuţit ca o muchie de brici.

— Ne-am ajuta, cum s-ar zice, unii pe alţii, se apără celălalt ridicând din umeri.

— Ţi-o spun de pe acum: să nu te aştepţi la sprijinul meu, şi te-aş ruga să nu mai vii niciodată cu propuneri de acest gen.

Ultragiat la început de cutezanţa neguţătorului de a-i cere, cu atâta neobrăzare, o intervenţie absolut interzisă de către Comisia de arbitraj, Adam se domoli în următoarele clipe, judecându-l mai puţin dominat de revoltă, ci mai degrabă cu haz. Ca urmare îşi amendă şi riposta, îndulcind-o, pe cât se putu. Doar se lămurise între timp cum că în materie de afaceri Smokey Stephensen nu-şi făcea nici un scrupul, şi deci nu văzuse nimic reprobabil în rugămintea pe care i-o adresase. Da, Smokey ignora preceptele eticii, cum poate era silit să o facă orice concesionar de reprezentanţă, cugetă Adam încă descumpănit, aşa cum era şi în privinţa poveţelor ce se cuveneau a fi date Teresei. Dar înarmat cu impresiile adunate — ce e drept felurite şi inegale — îi trebuia numai timpul să le digere în linişte şi să extragă anumite concluzii.

13

Hank Kreisel, care prânzea cu Brett DeLosanto în Dearborn, reprezenta, într-un sens metaforic, partea ascunsă a unui colos.

Îndreptându-se către cincizeci și cinci de ani, suplu, atletic și dominând ca înălțime pe cei mai mulți dintre semeni — aidoma unui buldog rătăcit într-o ceată de șoricari — Kreisel era fabricant de piese auto. În general, orașul Detroit era asociat cu faimoasele nume ale producătorilor de mașini, cu precădere ale celor TREI MARI: General Motors, Ford și Chrysler. Această asociere — pe cât de răspândită în lume pe tot atât de legitimă — e, într-un fel, incompletă, deoarece fabricanții celebri întruchipează doar porțiunea vizibilă a colosului mai sus pomenit. Dincolo de aceste firme vestite și de percepția ochiului public, există sute și mii de întreprinderi, unele impunătoare, altele extrem de modeste — ultimele întreținându-se din comenzi și încasări modice — care, la un loc, își desfășoară activitatea fie în centrul comercial al metropolei sau la periferie, în suburbii, pe șoselele laterale ori chiar în preajma uzinelor mari. Și întocmai cum amplasarea lor variază, tot astfel și natura lăcașurilor care le găzduiesc — de la ateliere spațioase și cu înzestrare ultra modernă, la altele încropite în magazii vechi, în biserici dărăpănate și părăsite ori prin poduri de câțiva metri pătrați. O parte sunt sindicalizate, altele nu, cu toate că varsă salarii anuale de ordinul bilioanelor de dolari.

Diferite în multe privințe, au totuși o trăsătură comună, și anume — natura produselor. Fiecare în parte fabrică subansambluri auto, începând de la piese masive, până la cele mai minuscule, dar care, îngemănate cu părțile construite în uzine, alcătuiesc, în cele din urmă, automobilul în forma finită. Fără producătorii de subansambluri, cei TREI MARI s-ar putea compara cu niște stupi văduviți de albine. În calitate de fabricant de asemenea piese, Kreisel era și el o albină. Plus încă ceva — sergent major în forțele infanteriei marine, amănunt de mai puțină notorietate, dar care-și lăsase pecetea pe întreaga-i înfățișare, de la părul de-abia argintat, tuns ca peria, și mustața scurtă și îngrijită, până la ținuta sa

dreaptă şi marţială când se afla în stare de nemişcare, o ipostază mai rar întâlnită, deoarece Kreisel era o structură hiperdinamică într-o veşnică forfotă. Avea un mers iute, cu ţintă precisă şi cu paşi sacadaţi, la fel ca şi vorba, şi trăia într-o perpetuă agitaţie de când se trezea dimineaţa, în zori, la reşedinţa-i din Grosse Pointe şi până spre zorile următoare, când începea o nouă zi de activitate. Acest ritm îndrăcit de viaţă precum şi alte năravuri îi declanşaseră două atacuri de inimă. Medicul i-o spusese făţiş cum că al treilea i-ar putea fi fatal, însă Kreisel primise avertismentul aşa cum, luptând ca sergent în război, după ce aflase de-o ambuscadă frontală pregătită de inamic, îşi continuase neabătut misiunea, înaintând cu aceeaşi dârzenie, încrezător în rezistenţa sa fizică şi în norocul, care mai întotdeauna-l favorizase. Fiindcă ce altceva decât şansa îi adusese cele două mari împliniri, după care tânjise: femeile şi afacerile? Adevărat, existaseră şi momente când norocul părea să-l fi părăsit, cum se-ntâmplase în decursul unei campanii când, fiind într-o tabără de refacere şi încurcat cu nevasta colonelului comandant, acesta îi surprinsese, retrogradându-l, fără nici o întârziere, de la sergent major, la simplu soldat.

Mai cunoscuse şi alte eclipse ale luminoasei lui stele călăuzitoare, nu în domeniul amorului ci şi în sfera comerţului; dar adunate şi puse într-o balanţă, talerul satisfacţiilor şi al marilor reuşite precumpănea simţitor asupra celuilalt, al eşecurilor.

Brett DeLosanto îl cunoscuse chiar în laboratorul Centrului de Creaţie şi de Modele al Companiei, unde Kreisel venise, într-una din zile, să-şi prezinte un produs. De la o simpatie spontană şi reciprocă, cum o simţiră de la prima vedere — la care se adăugă şi curiozitatea lui Brett de a cunoaşte şi restul de întreprinderi ce conlucrau cu uzinele — cei doi deveniră, cu timpul, prieteni. Pe acest Kreisel trebuia DeLosanto să-l întâlnească în ziua de pomină când nu izbutise să mai iasă din împresurarea de la parcare şi avusese carambolul cu Leonard Wingate. De atunci, de când, reţinut de afaceri, Kreisel nu îşi putuse onora întâlnirea, trecuseră două luni încheiate şi de-abia acum îşi luau prânzul fortuit amânat.

— M-am tot întrebat, Hank, oare cum ai ajuns să fabrici piese auto? îl iscodi Brett.

— E-o poveste lungă, răspunse acesta, întinzând mâna după paharul de whisky-Bourbon, băutura-i obişnuită — din care trase o duşcă mai respectabilă. Întâmplător beneficia de un răgaz şi ţinea să profite de el, destinzându-se. De aceea, cu toată ţinuta sa impecabilă — un costum de lucru croit şi lucrat fără greş — îşi descheiase nasturii de la vestă, lăsând să se vadă — detaliu revelator pentru tânărul dinainte-i — cum că poartă şi curea şi bretele.

— Am să-ţi spun cum a fost, dacă ţii negreşit să afli, urmă fabricantul cu vorba-i pripită şi formulări cât mai scurte.

— Haide, dă-i drumul! îl îmboldi celălalt.

Şi pentru el prânzul însemna relaxare. După câteva nopţi de nesomn, petrecute în Laboratorul de Creaţie şi de Modele, dormise o dimineaţă pe săturate, iar acum savura cele câteva ore de libertate până la reîntoarcerea sa, către seară, la planşeta de lucru.

Apartamentul în care se ospătau — particular şi cochet — se afla situat la o cale de o milă faţă de muzeul Henry Ford şi de Greenfield Village, iar cum de sediul Companiei Ford îl despărţea o distanţă şi mai neînsemnată, apărea în scriptele lui Hank Kreisel drept „Oficiul-de-legătură cu Ford". În realitate, legătura întreţinută de el în acest îmbietor cuib nu era cu birourile pomenitei Companii, ci cu o brună mlădie şi numai picioare, pre nume Elsie, care îl folosea fără să plătească chirie, şi figura pe statele de salarii ale întreprinderii Kreisel fără să treacă vreodată pe acolo, achitându-se de aceste „mici beneficii" prin întâlniri amoroase cu generosul ei binefăcător — câte una sau două pe săptămână, dacă nu şi mai multe, după capriciile partenerului. Aranjamentul era reciproc convenabil, iar cum Hank era un om chibzuit şi cu tact, nu apărea niciodată fără un prealabil anunţ telefonic, aşa cum şi Elsie căuta să nu-l ocolească în favoarea vreunui inoportun. Fără ştirea atrăgătoarei brunete, Kreisel mai întreţinea însă alte două „Oficii de legătură" — cu Chrysler şi cu General Motors — funcţionând după aceleaşi canoane.

Elsie, care le pregătise prânzul, se afla momentan în bucătărie.

— Înainte de a-mi începe istorisirea, aş dori să-ţi pun o întrebare, vorbi fabricantul. Îl cunoşti pe directorul Adam Trenton?

— Chiar foarte bine.

— Mi-ar place să-l întâlnesc. Aud că-l aşteaptă un viitor mare, or în afaceri nu strică să legi amiciţii cu oameni suspuşi, se confesă Kreisel în felul său tipic, direct şi cu oarecare cinism —, însuşiri pe care bărbaţii, la fel ca femeile, i le preţuiau, socotindu-le atrăgătoare.

Aproape imediat reapăru Elsie, într-o rochie neagră, simplă şi strânsă pe ea, dezvăluindu-i, la fiecare mişcare, toate secretele trupului. Fostul infanterist de marină îi mângâie drăgăstos fesele.

— Dacă ţii să-l cunoşti pe Adam, voi aranja negreşit o întâlnire, se oferi Brett. Dar unde? Aici? adăugă rânjind cu subînţeles.

Hank Kreisel refuză clătinând energic din cap.

— La vilişoara mea de la Higgins Lake. Locul petrecerilor de sâmbătă şi duminică. Să-l aduci într-una din ele. Să zicem, în luna mai. Rămâne să vă alegeţi voi data. De rest, mă voi ocupa eu.

— În regulă, se învoi DeLosanto. Vorbesc cu Adam şi am să-ţi comunic.

În prezenţa lui Kreisel se surprindea, nu o dată, exprimându-se în acelaşi mod sacadat şi concis, caracteristic marelui fabricant. Cât despre reuniunile din ascunzătoarea menţionată de el, tânărul creator participase la câteva. Erau întâlniri intime, cu veselie, mâncare şi băutură din plin, la care se simţise grozav.

Elsie se reaşeză la masă, continuându-şi dejunul fără să scoată o vorbă ci doar plimbându-şi privirea de la unul la altul, întocmai cum Brett o văzuse şi în alte ocazii, rareori surprinzând-o strecurând o remarcă.

— Ce te-a făcut să-ţi fugă mintea la Adam? îl descusu DeLosanto pe amfitrion.

— Orionul. Sunt informat că el a dispus ajustările. O afacere straşnică; picată din ceruri. Eu am să fabric una din piesele adăugate.

— Tuu? se miră Brett. Şi pe care din ele? Tijele drepte, de sub podeaua din faţă sau cele încrucişate de sub tabloul de bord?

— Primele.

— Şi eu am fost pentru această soluţie. E o comandă masivă.

Remarca din urmă îl făcu pe producător să zâmbească în felul său tipic — adică strâmb.

— Ori mă pricopsesc, ori mă duc pe copcă. Mi-au cerut două mii de bucăţi. Şi dacă s-ar putea să le fac azi. Iar după o lună, alte o mie. Am cam oscilat la primirea comenzii. Sunt destul de înghesuit de altele, multe. Dar uzina e sigură c-am să pot face faţă.

Brett era la curent cu faima dobândită de Kreisel în privinţa respectării datelor de livrare — o calitate pe care serviciile de achiziţie o preţuiau foarte mult. Unul din factorii ce-i înlesniseră buna sa reputaţie era talentul lui remarcabil pentru improvizarea tehnologiei de fabricaţie — ceea ce însemna economie de timp şi reducerea costului. Formulele lui îi uimeau pe experţii cu diplome universitare, cu atât mai mult cu cât Hank, deşi netrecut printr-o facultate, îi lăsa mult în urmă în materie de iscusinţă şi fantezie.

— Măi să fie al naibii! exclamă Brett. Auzi, să te văd lucrând pentru Orion! Numai la asta nu m-aşteptam.

— Da de ce te miri chiar aşa? În industrie interesele oamenilor se încrucişează când nici nu visezi. Câte nu se întâmplă fără să ştie stânga de dreapta. Fiecare vinde şi cumpără. Spre exemplu, General Motors îi vinde lui Chrysler volane. Chrysler îşi plasează adezivele lui Ford şi lui General Motors. Ford achiziţionează parbrize de la Plymouth. Cunosc un ins, inginer la direcţia comercială. Locuieşte în Flint şi e angajatul lui General Motors. În Flint, după cum se cunoaşte, îşi are sediul Compania General Motors. Dar principalul client al individului de care-ţi vorbesc este Ford, al cărui cartier general se află în Dearborn. Şi ce crezi că face amicul? Vine din Flint şi cumpără în ascuns de la Ford schiţe cu accesorii pentru motoare, pe care le duce la General Motors. Chestiunea-i ţinută în mare taină chiar în sânul lui General Motors, deoarece şi acolo există o sumă de oameni care ar da nu ştiu ce să-şi arunce ochii pe schiţe. Când tipul se deplasează la Ford, îl vezi într-o limuzină de-a lor, pe care, nu ai să crezi, dar i-a cumpărat-o însuşi General Motors.

Elsie tocmai umplea paharul lui Kreisel, după ce, cu câteva clipe înainte, Brett o refuzase să-i mai toarne într-al său.

— De câte ori ne vedem, Hank îmi dă noutăţi dintre cele mai nevisate, mărturisi DeLosanto, cu ochii la jună.

— Într-adevăr, ştie multe, încuviinţă fata, îndreptându-şi privirea străluminată de tainice înţelesuri asupra lui Hank.

Acesta-i răspunse cu o căutătură deopotrivă de enigmatică, ce-l făcu pe tânărul creator să întrebe pe loc:

— Vreţi, cumva, să mă car şi să vă las singuri?

— Nu. Nu e grabă, îl linişti fostul infanterist de marină, scoţându-şi o pipă şi aprinzând-o. Parcă doreai să-ţi vorbesc despre mădulare îi aminti el lui Brett, dar nu de-ale tale, fetiţo, preciză întorcându-se către Elsie. „Acelea mă privesc doar pe mine", părea să completeze din ochi.

— Despre mădularele automobilelor şi cum ai ajuns să le fabrici, întări DeLosanto.

— Întocmai, confirmă celălalt, şi rânji mulţumit. Înainte de a mă înrola în război, am muncit într-o uzină-auto. După eliberare, mi-am reluat slujba. Lucram la o presă de perforat. Încă nu aveam o calificare. Curând am devenit şef de echipă.

— Te-ai ridicat repede, observă Brett.

— Poate prea repede. În sfârşit, cât am stat acolo am urmărit cu ochii în patru cum mergea treaba cu ştanţarea metalelor. Ştii cum sunt cele TREI MARI COMPANII? Toate pe aceeaşi măsură. Le trebuiesc utilajele cele mai formidabile, sediile cele mai grandioase şi scumpe, şi câte altele. Ei bine, aceste cheltuieli de regie fac ca o simplă ştanţare ce-ar costa doar doi cenţi, să ajungă la cinci. Kreisel făcu o pauză, pufăi din pipă, lăsându-se învăluit în spirala de fum. Aşa că-ntr-o bună zi, urmă el, m-am dus la serviciul de achiziţii. Acolo am dat peste un individ cunoscut. I-am spus c-aş putea face aceeaşi treabă la un preţ mai redus. Se-nţelege, pe spezele mele.

— Şi te-a finanţat?

— Aş! Nici atunci nici pe urmă. Dar am obţinut un contract. Şi nu de trei şaibe, ci de un milion de bucăţi. La lichidare, mi s-au dat două sute de dolari, bani peşin. Dar atelier, loc. Utilaje, tămâie. Mi-aduc aminte ca azi.

continuă râzând pe înfundate. În noaptea care-a urmat, n-am închis nici un ochi. Eram îngrozit. Dimineaţa, am pornit la alergătură. Am luat cu chirie o sală veche de biliard. Apoi am dat fuga la bancă. Am arătat contractul cu fabrica şi cel de închirierea sălii. Mi-au dat un amărât de împrumut cât să-mi încropesc ceva utilaje uzate. Pe urmă mi-am luat două ajutoare. Împreună cu ei am închegat un atelier prăpădit. Angajaţii lucrau, eu alergam după alte comenzi. Şi de-atunci o tot ţin într-o goană, conchise, toropit de amintiri.

— Întruchipezi o adevărată Saga, remarcă DeLosanto, gândindu-se la magnifica-i reşedinţă din Grosse Pointe, pe care i-o vizitase; la cele şase întreprinderi, fremătând de activitate, şi dintre care una fusese la început o biată sală de biliard... După umilele sale calcule, lipsite de orice exagerare, Hank Kreisel dispunea, în clipa de faţă, de un venit de două, trei milioane.

— Dar pe amicul de la serviciul de achiziţii, cel cu primul contract, l-ai mai văzut de atunci? îl întrebă după o scurtă tăcere.

— Cum de nu. Lucrează la aceeaşi uzină. Curând o să iasă la pensie. La răstimpuri îl mai invit să ia masa cu mine.

— Ce e o „saga"? se auzi Elsie.

— Povestea cuiva care luptă şi izbuteşte în tot ce-şi propune în viaţă, o lămuri Kreisel.

— E o legendă, amendă Brett.

— În cazul meu, nu; sau încă nu, i se opuse prietenul rămânând un răstimp într-o atitudine de profundă gândire, cum Brett nu-l surprinsese vreodată. Când reluă firul vorbei, grăi mai în tihnă, fără obişnuita sacadare a cuvintelor. Mai există ceva ce mi-ar place să realizez — un fel de încununare a înfăptuirilor de până acum. Dar deocamdată nu îţi spun ce, ţinu să adauge, observându-i curiozitatea artistului. Poate cândva am s-o fac, însă nicidecum azi. Cât despre piesele auto, reveni el la subiect şi la starea de dinainte, cu ele, de fapt, m-am lansat. La început am comis erori. Dar am tras şi învăţăminte. Şi încă din primii ani. Unul din ele este să cauţi punctele slabe ale pieţii. În special cele unde concurenţa e mică. Aşa că nu am venit cu creaţii şi inovaţii. Aici e lupta prea mare ca s-ajungi să ţi le impui. M-am mulţumit cu piese

gata lansate, şi cele de schimb. Dar nici astea prea mari... Douăş' de inci de la sol, şi nici unul în plus. Iar astea numai pentru partea frontală şi posterioară a maşinii, ca fiecare să coste mai puţin de zece dolari.

— De ce această delimitare? se interesă Brett.

Amfitrionul rânji în felul său enigmatic şi colţuros:

— Cele mai multe accidente minore survin fie în faţă sau în spatele automobilelor. Iar stricăciunile principale se ivesc îndeobşte la piesele mici. De aici şi marea lor cerinţă pe piaţă şi comenzi cu toptanul, precum şi câştiguri imense, realizate cu timpul.

— Dar acea limită de zece dolari, cum o mai justifici? îl aţâţă mai departe desenatorul.

— Să zicem că ţi s-a stricat ceva la maşină şi vrei să repari. Dacă te costă peste zece dolari, te apuci singur de cârpăceală. Dacă te costă în schimb mai puţin, arunci piesa defectă şi veche, înlocuind-o cu una nouă. Prin urmare, îmi cumperi produsul. Să nu mă-ntrebi câte piese de schimb mi se cer.

Totul era atât de ingenios şi de simplu, încât Brett nu-şi putu stăpâni râsul.

— De-abia mai târziu mi-am făcut de lucru cu accesoriile, şi-am mai prins şi alt truc: să mai iei câte o comandă şi de la armată.

— Pentru care binecuvântată pricină?

— O să-ţi explic. Însă mai întâi se cuvine să afli că, în general, fabricanţii de piese fug de această colaborare. Adevărat. Prezintă anumite dezavantaje. Se acordă termene scurte de execuţie şi se plăteşte destul de slab. Dar trecând peste neajunsuri, te poţi alege şi cu profituri considerabile. Altfel discuţi cu fiscul când e vorba de impunerea pe cifra de afaceri. Confraţii mei nu cunosc aceste secrete. Eu, însă, le ştiu, decretă scurt şi sentenţios, măsurând-o şăgalnic şi cu tâlcuri ascunse pe bruneta din preajmă.

— Elsie are dreptate. Ştii o grămadă de clenciuri, spuse Brett, ridicându-se de pe scaun şi aruncând o privire la ceasul de mână. Eu mă-ntorc la fabrica de căruţe. Mulţumesc pentru masă, Elsie.

Ridicându-se în picioare, juna i se alătură, încolăcindu-şi un braţ după al său. Apropierea ei fizică precum şi căldura ce străbătea prin subţirimea rochiţei îl

făcură să se înfioare o clipă. Apoi trupul ei ca o tijă de floare se desprinse pe nesimţite pentru ca, brusc, să se mai lipească o dată de al său. Oare cu totul întâmplător? Parcă nu îi venea să creadă. În fugara atingere, Brett îi simţi îmbietoarea mireasmă a părului, şi la gândul celor ce aveau să urmeze după curânda-i plecare, îl pizmui pe marele industriaş.

— Mai vino, de câte ori vrei, îl pofti Elsie cu un glas moale.

— Hei! Ai auzit, Hank?

Pe moment, vârstnicul fabricant îşi întoarse privirea aiurea, iar când îşi rosti replica, răzbătea o iritare în voce:

— În cazul când accepţi invitaţia, fă tot posibilul ca eu să n-o aflu.

Apoi îl conduse la uşă, iar Elsie intră în bucătărie.

— Am să fixez întâlnirea cu Adam, îl asigură DeLosanto. Mâine-ţi telefonez.

— Foarte bine. Iar după ce-şi strânseră mâna, Kreisel adăugă: Cât despre cealaltă întâlnire, să ştii că nu am glumit. Să nu-mi ajungă cumva la urechi. S-a-nţeles?

— Cât se poate de limpede.

Şi totuşi Brett memorase numărul de telefon al apartamentului, care nu figura în cartea obişnuită a abonaţilor, fiind hotărât să ia chiar a doua zi legătura cu Elsie.

În timp ce el se urcă în lift şi începu să coboare, Kreisel încuie uşa şi porni înspre dormitor, unde-l aştepta Elsie, îmbrăcată într-un minichimono străveziu, de-abia susţinut pe trup de o panglică de mătase, înnodată într-o parte, în talie. Îşi desfăcuse şi părul ce se revărsa într-o cascadă brună, pe umeri, iar când apăru Hank în prag, îl întâmpină cu un surâs generos şi cu o sclipire în priviri ce nu putea tâlcui decât anticiparea desfătărilor ce aveau să urmeze. La primul sărut de-abia îşi atinseră buzele, iar Hank începu să-i desfacă funda — încet, inimaginabil de încet — şi doar când căzu chimonoul de pe ea, o îmbrăţişă cu adevărată patimă.

Pe urmă începu ea să-l dezbrace, cu aceeaşi imensă încetineală, împăturindu-i şi aşezându-i cu grijă fiecare veşmânt în parte. Era un ceremonial în care el o iniţiase — la fel ca şi pe alte femei în trecut — tălmăcindu-l nu ca un gest de servilitate, ci un preludiu, cu semnificaţii de

ritual, practicat în Orient, unde-l întâlnise şi-l învăţase, şi care avea meritul de a aţâţa şi mai tare dorinţele.

Când, într-un târziu, se întinseră în pat, Hank îi şopti:

— Iubeşte-mă, draga mea.

— Şi tu, îi răspunse mai mult printr-un geamăt.

14

— Ştii ce ie toată spurcăciunea asta dă soccetate? se zborşi Rollie la May Lou. Dar cum negresa nu găsi un răspuns la îndemână, se văzu nevoit să urmeze tot el: Un vax şi o cloacă dă minciuni împuţite. Asta ie lumea, fetico. Încotro îţi întorci urechea, auzi doar gogoşi.

— Rollie vorbea de parcă împroşca venin, cătrănit cum era de întâmplările petrecute în hala de asamblare, unde i se dăduse de lucru. Intra în a şaptea săptămână de când revenise la fabrică, deşi el, se-nţelege, nu le ţinuse vreo socoteală. Ca şi slujba, interlocutoarea lui, May Lou, se înscria ca o noutate în searbăda-i existenţă. „O pomicică" (cum o numea Rollie), se-ncurcase cu ea într-o sâmbătă seara — pe când îşi făcea praf salariul — iar curând după aceea, se mutaseră împreună în două cămăruţe pe Blaine, nu departe de strada cu numărul 12. Mai toată ziua, concubina tândălea pe acasă, ba înnădind la nişte petece de perdele, ba măturând şi deretecând bucătăria şi odăiţa, învârtindu-se — cum zicea un prieten de-al lor, care le trăgea vârtos la măsea — ca un câine ce vrea să-şi apuce coada.

Dealtfel, nici Rollie nu punea mare preţ pe fandoselile ei de gospodină, şi totuşi îi înmâna gologanii încasaţi, pe care ea îi vântura cât ai bate din palme, astfel că se vedea obligat să se ducă aproape zi de zi la uzină, ca să se încropească de alţii.

Întoarcerea sa la muncă, după dezertarea de la cursul de pregătire, se datora — în exprimarea lui pitorească — „mătăhălosului negru, înţolit ca de sindrofie, ce-i picase în prag într-o zi, întinzându-i o labă şi spunându-i că-l cheamă Leonard Wingate".

Tipul îl vizitase pe vremea când încă şedea în camera luată cu împrumut, şi-i înşirase tot soiul de baliverne, cu toate că Rollie i-o retezase de cum începuse cu

trăncăneala, zicându-i să se ducă la dracu ori să se spânzure, ca să nu-i mai audă palavrele. Dar nenea Tom nu se lăsase cu una, cu două, ci-i dăduse înainte, istorisindu-i şi despre un alb blestemat care, odată cu alţii, îl trăsese şi pe Rollie în piept, luându-i iscălitura pe cecuri, încasându-le mai apoi pentru sufletul lui ca, în cele din urmă, să fie dat în vileag — o poveste ce-l cam lăsase cu gura căscată. Dar ce-l înmărmurise de-a binelea fusese totuşi răspunsul lui Wingate când, întrebat de el: „ce va păţi hoţomanul cu cecurile", îi spusese că nu va ajunge la zbârnă, cum ar fi nimerit-o un negru — o mărturie în plus cum că toate panglicăriile despre dreptate şi lege nu erau decât nişte minciuni gogonate. Şi asta o recunoscuse şi nenea Tom — ce-şi mai zicea pe deasupra şi Wingate — şi încă cu atâta tristeţe şi amărăciune, încât îl uimise pe Rollie care, aproape fără să-şi mai dea seama, se plecă înaintea stăruinţelor sale, acceptând să se întoarcă la lucru.

Tot atunci şi tot el îi spusese cum că nu trebuie să mai ducă la capăt cursul de pregătire, ci datorită isteţimii sale la minte şi uşurinţei cu care prindea orişice (după cum reieşise din fişa lui personală, cercetată de Wingate), putea să purceadă de-a dreptul la lucru, fiind primit chiar de luni la banda de asamblare.

Numai că şi asta se dovedise tot o minciună sfruntată, fiindcă în loc să-i încredinţeze o treabă anume — pe care poate ar fi făcut-o cum se cuvine — în dimineaţa de luni, când se înfăţişase la fabrică, fusese pus să lucreze ca pârlit de înlocuitor, trecând de la un tact al benzii la altul, zburând încolo şi încoace, ca o muscă beată, încât n-apuca bine să înveţe un lucru, când i se dădea altul, şi altul şi altul.până-i vâjâia capul de nu mai ştia pe ce lume se află. Şi aşa a ţinut-o două săptămâni încheiate, îndeplinind corvezi de tot soiul, schimbate de la minut la minut, şi numai cu îndrumări aruncate în fugă, încât nici nu ştia cum să se achite de ele şi nici când îi va căşuna şefului să-i dea altceva de făcut. Dar nu această bezmetică vânzoleală ori neputinţa de a-şi însuşi un meşteşug pe de-a-ntregul îl umpleau de revoltă şi silă; de astea nici că-i păsa, fiindcă de la bun început nu se aşteptase la vreo scofală, cu toată pălăvrăgeala nenorocitului ăla de Wingate care-i făgăduise marea cu sarea, ca până la urmă să nu se aleagă nimic de

promisiunile lui, aşa cum i se întâmplase cu toţi de câţi avusese parte în viaţă. Deci, minciuni şi iarăşi minciuni!

Cât despre banda de asamblare şi nebănuita-i viteză, bineînţeles nu-i suflase nimeni o vorbă, ci a trebuit s-o constate pe propria-i piele. La prima vedere, când păşise în hala de asamblare, i se păruse că se mişcă nu mai degrabă ca melcul. Se prezentase la lucru devreme, odată cu schimbul de zi, şi ce l-a lăsat cu gura căscată — ba l-a băgat şi în sperieţi — fusese mărimea nebănuită a uzinei; apoi valul de oameni ce năvăleau către ea, în maşini, în autobuze, şi în câte alte târlii pe rotile! L-a mirat de asemeni cum toţi — afară de el — aveau o ţintă precisă, spre care mergeau într-o goană zănatică. De ce? Dumnezeu ştie! Dibuind şi întrebând, află, în sfârşit, unde trebuia să se înfăţişeze, iar de-acolo fusese trimis într-o hărăbaie de hală, cu acoperişul de zinc, mai curată de cum se aştepta, şi plină de larmă. Dar ce larmă, Cristoase! de parcă te împresurau câteva zeci de fanfare, cântând fiecare pe legea ei.

De la un capăt la altul al halei, şerpuia linia de asamblare, deşi nu vedeai nici de unde porneşte şi nici unde sfârşeşte. Iar după mişcarea-i înceată, ai fi zis că bărbaţii cât şi muierile (fiindcă zări şi câteva lucrătoare), aveau timp berechet să-şi mântuie treaba ce-o aveau la fiecare maşină, apoi să facă o pauză, ca să-şi mai tragă un pic sufletul, după care să treacă la următoarea, adusă de bandă. Aşadar nu era nici o zdroabă! Ba chiar un moft, pentru cineva cu îndemânare.

Dar în mai puţin de un ceas — la fel ca mii şi mii de alţi lucrători ce se perindaseră înaintea sa pe aici — Rollie judeca printr-o altă prismă, incomparabil mai sumbră.

Supraveghetorul căruia îi fusese dat în primire — un tinerel alb, cu început de chelie, c-o uitătură nerăbdătoare şi obosită de om trecut de juneţe, îl întrebă numai:

— Care ţi-e numărul? Iar când îl văzu şovăind continuă cu arţag: Unde ţi-e cartea de asigurări sociale?

Aşteptă cu creionul în mână, gata să scrie, până ce Rollie îşi scormoni buzunarele şi dădu peste cartonaşul ce-i fusese înmânat la direcţia personalului. Pe el se afla trecut numărul. Acru şi scurt la vorbă — ca unul ce se ştia apăsat de alte zeci de îndatoriri ce se cereau împlinite fără zăbavă — supraveghetorul şi-l notă pe carnet. Apoi.

arătând cele patru cifre din urmă — 6469 — îi mai zise lui Rollie, însă de astă dată urlând, deoarece, între timp, banda de asamblare intrase în funcţiune, stârnind un vuiet asurzitor.

— Memorează-ţi aceste ultime cifre, pentru că după ele vei fi ştiut şi strigat aici.

Rollie rânji, ispitit să-i răspundă că şi la pârnaie ţi se dă acelaşi semn de identitate; dar n-apucă să mai caşte gura, întrucât celălalt îi făcu un semn să-l urmeze, conducându-l spre bandă. De la tactul unde se opriră, tocmai aluneca un turism de culoare deschisă şi lucind de-ţi lua ochii. „Aşa tărăboanţă mai zic şi eu", cugetă Rollie, scrutându-l. Şi, în ciuda nepăsării obişnuite, se simţi încolţit de interes.

— În fiecare maşină ai de fixat trei şuruburi, îi ţipă supraveghetorul în ureche. Două în şasiu, iar unul în portbagaj, fiecare în punctul ce ţi-l arăt: aici, aici şi aici. Şuruburile se află în lada de colo, şi le strângi cu această cheie mecanică — pe care i-o şi înmână. Ai înţeles? Rollie tăcu, neavând siguranţa că pricepuse. Supraveghetorul îl bătu pe un muncitor de alături pe umăr.

— Arată-i noului angajat ce trebuie să facă, îi zise mai mult răcnind. Curând îţi ia locu', fiindcă de tine am nevoie la suspensiile din faţă. Şi-acum haide, daţi-i bătaie!

Cu aceste cuvinte supraveghetorul se depărtă, arătând — după cum îl izbise pe Rollie de la prima vedere — mai bătrân decât vârsta lui fragedă.

— Holbează-te la mine, bobocule, i se adresă muncitorul lui Rollie, înşfăcând un pumn de şuruburi şi zvârlindu-se în maşina sosită pe bandă, într-o mână cu cheia mecanică, al cărei cablu rămăsese pe dinafară.

Şi pe când Rollie îşi întindea gâtul, încercând să vadă ce meştereşte înăuntru, celălalt ţâşni prin partea din spate, îmbrâncindu-l fără de voie.

— Hei, bobocelule, nu-mi sta în cale, se stropşi către Rollie, după care se furişă ca o muscă în portbagaj, unde mai avea de strâns un şurub.

— Ai prins şmecheria? ţipă dinăuntru.

Cu aceeaşi repeziciune mai intră şi ieşi din alte două şasiuri, dar cum semnalele supraveghetorului deveneau tot mai stăruitoare, se văzu nevoit să pornească spre unde-l chema, nu înainte de a-i striga lui Rollie în fugă:

— Acu' descurcă-te cum te taie capul, bobocule.

Şi cu toată vânzoleala şi zarva din jur, Rollie se simţi singur ca niciodată în viaţă.

— Hei! Tu de colo! îi urlă supraveghetorul de la celălalt capăt al benzii. Ce-ai rămas împietrit? Continuă-ţi treaba!

Între timp, automobilul care-i trecuse prin mâinile muncitorului, se depărtase şi, lucru de necrezut, cu toată lunecarea înceată a benzii, se trezi cu un altul în faţă. Iar şuruburile nu avea cine să le mai pună afară de el. Înhăţă câteva la iuţeală şi sări înăuntru. Bâjbâi după lăcaşurile în care trebuia să le vâre, găsi, în sfârşit, unul, dar îşi aminti că uitase cheia de strâns. Se repezi după ea, dar când urcă pe şasiu o scăpă drept pe mână, zdrelindu-şi amarnic câteva degete. Cu chiu şi vai, prinse să înfigă o piuliţă, însă până s-o răsucească şi să treacă la alta, cablul de la cheia mecanică începu să se micşoreze, pe măsură ce turismul înainta, nemaiajungând la locul şurubului, astfel că Rollie îl lăsă pe podea şi o tuli din maşină. La următoarea izbuti să împlânte ambele piuliţe şi chiar să le strângă, deşi cât de bine, numai Dumnezeu o ştia. La a treia se descurcă mai uşor, ca şi la cea după ea. Începuse să prindă şpilul; cum să ţină şi să învârtă cheia, deşi i se părea încă tare grea. Lucrând, curgea sudoarea şiroaie pe el şi se tot rănea la câte un deget.

De-abia la a şasea maşină îşi aduse aminte că de fapt avea de fixat trei şuruburi — cel din urmă în portbagajul din spate.

Alarmat, îşi roti privirea în jur, însă nimeni nu-i observase scăparea.

La tacturile vecine, doi lucrători instalau roţi şi, absorbiţi de ce aveau de făcut, nu-i aruncau măcar o ocheadă. Înfricat, îi strigă unuia:

— Hei, ascultă-mă! Mi-au rămas câteva piuliţe nepuse.

Fără a-şi ridica ochii, celălalt îi ţipă:

— Uită de ele şi continuă-ţi lucrul. Or să le pună ăi cu revizia... la caz că le vor observa lipsa, încheie înălţând doar o clipă privirea şi râzând cu gura pân' la urechi.

De atunci, însă, Rollie începu să fixeze şi al treilea şurub. Dar pentru aceasta trebuia să-şi iuţească mişcările, şi încă ceva — să intre cu totul în portbagaj. La a doua ieşire, nimeri cu capul drept în capac, lovindu-se atât de

năprasnic încât rămase aproape năuc. I-ar fi trebuit un răgaz cât de mic să se dezmeticească din izbitură. Dar cum să și-l ia când un alt șasiu se apropiase, la care meșteri văzând stele verzi.

În schimb învățase câte ceva. Mai întâi făcuse descoperirea că banda se mișca nu ca melcul, ci cu mult mai rapid, și că nu doar iuțeala îți cerea să lucrezi cu viteză, cât mai ales curgerea-i necurmată — ca un șuvoi nesecat, ce nu ține seamă de slăbiciunile omenești, rostogolindu-se întruna și întruna. Singure două stavile întâlnea în drumul ei neîntrerupt: jumătate de oră pentru masa de prânz, și uneltirile sabotorilor. Iar Rollie li se alătură chiar din primele zile de muncă. În acest scurt răstimp, făcuse, vrând nevrând, cunoștință cu mai multe operații, fiind mutat de la montarea șuruburilor la instalațiile electrice, apoi la mecanismele de direcție, la sudarea aripilor și așa mai departe.

Încă din dimineața prezentării lui la uzină, auzise vorbindu-se de absențele în masă și mirosise îngrijorarea din atmosferă. Dar aceasta era o tradiție pentru începutul de săptămână. Marțea observă însă că mulți angajați își reluaseră îndeletnicirea obișnuită, deși el tot mai făcea pe înlocuitorul, zvârlit de la un tact de lucru la altul, fără s-apuce să învețe o treabă ca lumea, ci făcând-o de mântuială. De obicei, când se nimerea supraveghetorul în preajmă și observa greșeala comisă, punea câte un semn pe șasiul cu pricina; dar câte nu scăpau nevăzute, urmându-și calea pe bandă, după, cum, uneori, chiar de le surprindea „șeful" cusurul, închidea și el ochii, fără să ia vreo măsură.

Și pe când se întâmplau toate astea, Rollie se simțea tot mai răpus de oboseală. La capătul unei ture — cum era plăpând și pipernicit — nu-i rămânea mădular să nu-l doară, îndeosebi mâinile, cu mai toate degetele julite și sângerânde. După o zi de asemenea trudă, noaptea se prăvălea într-un somn ca de moarte, și de n-ar fi zbârnâit sărăcia de ceas primit de la Leonard Wingate, ar fi dormit în neștire.

Într-una din dimineți, deșteptat de cârâitul prelung al ceasornicului, de-abia se putu târî jos din pat — cu toate că singur nu-și putea motiva canonul — iar odată ajuns în

dreptul chiuvetei cu smalţul ciobit, se zgâi în hârbul de oglindă, spânzurată deasupra, şi începu să se ia la rost.

— Mutră neghioabă, de ce dracu nu te-oi întoarce în pat, să mai tragi aghioase? Ori ţi-ai pus în mintea-ţi nătângă să rămâi slugă la albi? Însă cu tot dispreţul pentru chipul ce-l privea năuc din oglindă, nu se culcă înapoi, ci se duse la fabrică.

Curând după prânz îl răzbi însă oboseala, căscând aproape întruna, fără puterea de a se mai controla.

Un tânăr negru, cu părul cârlionţat şi mare cât o căpiţă, care lucra împreună cu el la montarea motoarelor, îi spuse după o nouă rafală de căscături.

— Măi omule, te văd dormind de-a-npicioarelea.

La care Rollie se strâmbă şi-i răspunse:

— De vină-s doar blestematele astea de tărăboanţe care curg şi tot curg. De când sunt n-am văzut atâta puzderie...

— Ţi-ar trebui un strop de odihnă. Măcar atât cât îl poţi avea când se poticneşte afurisita de bandă...

Pe urmă tăcură un timp, până când coborâră o baragladină de motor în lăcaşul unui şasiu, cuplară arborele cardanic la cutia de viteze şi desfăcură cârligul ce ţinuse motorul suspendat de un scripete, urmând ca alţi muncitori, de-a lungul benzii de asamblare, să fixeze agregatul cu piuliţele necesare.

Odată încheiată operaţia, negrul cu părul sârmos şi încreţit se apropie şi-i şopti la ureche.

— Ai vrea să se poticnească nenorocita de bandă? Să ştii că vorbesc serios.

— Cum de nu, zise Rollie într-o doară, mai mult ca să scape de trăncăneala ortacului, când el de-abia-şi mai ţinea ochii deschişi.

— Îţi repet; nu glumesc. Ia te uită încoace! Şi vorbind îşi desfăcu pumnul, în care ţinuse ascuns un şurub de oţel, negru şi lung cam de patru inci. Haide, ia-l! îi spuse poruncitor.

— Şi de ce, rogu-te?

— Ca să faci ce zic eu. Aruncă-l colea, la doi paşi, îi ordonă arătând spre o canelură în podeaua turnată în beton, prin care trecea cureaua de transmisie a benzii — de fapt un lanţ ca de bicicletă, însă, fireşte, incomparabil mai gros, ce şerpuia de o parte şi de alta, pe toată

lungimea liniei de asamblare, împingând cu viteză constantă turismele parţial închegate. În unele puncte, verigile monstruoase dispăreau pe sub duşumea, ca apoi să răsară din nou, pe deasupra, lunecând pe suporţi suspendaţi, fofilându-se prin cabine vopsite, prin guri de control sau, pur şi simplu, prin coturi de schimbarea direcţiei, prevăzute cu roţi dinţate peste care se târa zăngănind.

„Ce mare brânză!" îşi zise Rollie în sine, cântărind ideea confratelui. Ca să mai îmi trag un pic răsuflarea şi să mai retez din ceasurile de caznă sunt gata să fac orişice, darmi-te s-arunc o nimica toată de piuliţă! Şi, fără a mai sta în cumpănă, o zvârli în lăcaşul lanţului de transmisie.

Pe moment nu se produse nimic; doar şurubul o luase de vale, ca în mai puţin de un minut să dispară cu totul. De-abia atunci băgă şi Rollie de seamă cum ortacii din jur îşi ridicau pe rând frunţile, iar o parte din ei — mai toţi de culoare — îl fixau zâmbind cu subînţeles. Spre adânca-i nedumerire, câţiva aşteptau încordaţi. Oare de ce?

Răspunsul veni în clipa când se opri banda. Dintr-o dată! Fără vreun geamăt ori smucitură ci atât de imperceptibil, încât cei absorbiţi de muncă la-nceput nici nu-i observară înţepeneala. Trecură astfel mai multe secunde, în care timp lucrătorii din preajmă îi rânjeau cu şi mai puţine reţineri pentru ca după aceea, la fel de brusc precum se produse oprirea, să se dezlănţuie un vacarm infernal. Soneriile de alarmă începură să zbârnie. Strigăte de apel să răsune dinspre capătul benzii. O sirenă, şuierând din străfundurile uzinei, prinse a se tângui, mai întâi în surdină, iar apoi tot mai tare.

Angajaţii mai vechi, care urmăriseră pe furiş scurtul dialog dintre Rollie şi colegul cu căpiţa de păr inelat, erau la curent cu ce se întâmplase. De la tactul de lucru ce-l ocupa Rollie Knight până la primul cot de schimbarea direcţiei era o distanţă de o sută de iarzi, astfel că, până acolo, şurubul, strecurat într-o zală a lanţului, înaintase pe nesimţite. Dar odată ajuns în această zonă — împânzită cu roţi zimţate — se interpuse între un dinte şi veriga în care se cuibărise, forţând lanţul, rupându-l şi, implicit, blocând banda. Cei şapte sute de muncitori rămaşi cu braţele încrucişate, aşteptau liniştiţi şi nepăsători repunerea ei în mişcare, ştiind că în asemenea situaţii de

întrerupere fortuită a lucrului, sindicatul le asigura încasarea integrală a salariilor.

Secundele se scurgeau. Sirena şuiera mai strident şi mereu mai aproape. De pe culoarul cel larg, paralel cu linia de asamblare, supraveghetorii, maeştrii, magazionerii şi curierii se dădeau în grabă de o parte. La fel şi macaralele pe şasiuri, furgonetele şi minicarele rezervate dispecerilor, directorilor şi altora veniţi în inspecţie, îşi întrerupseră forfota, staţionând cât mai lipite de zid. De după o cotitură a halei, virând cu iuţeală de fulger, apăru un vehicul de intervenţie — galben, cu un semnalizator roşu, clipind des şi mărunt — aducând ustensilele şi mecanicii convocaţi de urgenţă. Unul din membrii echipei se afla la volan, pe când ceilalţi doi şedeau cocoţaţi între aparate şi tuburile de sudură. Îndreptându-se către meşterul care semnala cu braţele ridicate locul unde se produsese ruptura, vehiculul trecu precum o nălucă — galbenă, cu sclipiri roşiatice şi cu un şuier asurzitor — pe lângă tactul de lucru al lui Rollie, după care-şi încetini mersul şi, în cele din urmă, frână. Toţi ca unul, mecanicii ţâşniră din el.

În orice uzină de automobile, oprirea neprevăzută a benzii este privită ca o mare năpastă — a doua în ordinea gravităţii după izbucnirea unui incendiu. Fiecare minut de neproductivitate aduce cu sine pagube însemnate, întrucât salariile muncitorilor şi cheltuielile administrative, irosite în asemenea situaţii, nu mai pot fi recuperate. Transpus într-un calcul mai simplu, acest deficit s-ar putea formula astfel: în condiţii de funcţionare normală, la fiecare cincizeci de secunde iese un turism închegat de pe bandă; blocarea ei pe acelaşi răstimp însumând, prin urmare, costul automobilului neprodus.

De aceea, în asemenea cazuri se procedează mai întâi la eliminarea defecţiunii şi de-abia după aceea la investigaţiile propriu-zise.

Echipa de intervenţie, alcătuită din specialişti încercaţi, trecu degrabă la acţiune. După localizarea rupturii, se scoase zala cu pricina, sudându-se alta in loc, lucrându-se cu maximum de viteză. Nici nu ajunse bine să se oprească vehiculul galben, când torţele de acetilenă aruncau împrejur scântei. În anumite ocazii, se făceau reparaţii sumare pentru a se porni cât mai neîntârziat banda.

aşteptându-se pauza de la prânz ori schimbul de ture pentru reluarea şi consolidarea lucrării executată în pripă.

De astă dată ruptura se remedie însă integral, iar la semnalul unui lucrător din echipă, supraveghetorul Frank Parkland apucă telefonul ce-i asigura legătura cu proximul punct de control şi porunci în pâlnia receptorului:

— Înapoi, toţi la lucru! Şi ordinul său făcu înconjurul halei.

Tot atunci reveni şi curentul electric, întrerupt prin scurtcircuitul produs de accident; lanţul prinse din nou să alunece peste colţii metalici ai roţilor, iar banda să şerpuiască imperceptibil. Cei şapte sute de muncitori — mulţi bucuroşi de binevenitul răgaz — îşi reluară activitatea.

Din momentul blocării şi până la repunerea în funcţiune a benzii trecuseră patru minute şi cincizeci şi patru de secunde, în care timp se pierduseră cinci automobile şi jumătate, pricinuind o pagubă de peste şase mii de dolari. Deşi alarmat de cele văzute, Rollie Knight încă tot nu se dumirise cum şi în ce fel se produsese întreruperea.

Dar peste puţin i se limpezi totul. Din faţă se apropia, cu paşi mari şi apăsaţi, supraveghetorul Frank Parkland — cu mutra-i osoasă, închiondorată şi aprigă, şi cu umerii laţi arcuiţi ca pentru atac. În mână ţinea un şurub negru, de patru inci, şi îndoit pe care i-l înmânase unul din membrii echipei de intervenţie. În mersu-i vijelios, la răstimpuri se mai oprea, arăta piuliţa turtită, chestionându-i pe cei dimprejur.

— De aici a pornit, fără nici o îndoială, înaintea primului cot de schimbarea direcţiei. Cine a zvârlit-o? Cine l-a văzut pe făptaş?

Străini de cele întâmplate, muncitorii clătinau doar din cap, şi atunci Parkland îşi continua calea, cu aceleaşi popasuri însoţite de întrebări.

Când, în cele din urmă, ajunse la tactul de montare a motoarelor, negrul cu claia de păr inelat se cocoşase de râs. Arătând către Rollie, de-abia rosti printre hohote:

— Uite-ţi isprăvniceru! Eu l-am văzut, şefule, aruncând-o. Împreună cu el, şi ortacii de la poziţiile alăturate se hlizeau în neştire.

Deşi demascat şi batjocorit pe faţă, Rollie intuia că nu de răutate e vorba ci, mai curând, de un prilej de distracţie, de o poznă necugetată pentru care îl folosiseră ca unealtă. Cât privea urmările faptei, cine se sinchisea de ele? Ce mare ispravă că se poticnise niţeluş banda? Cântărind astfel lucrurile, se trezi fără voie rânjind, dar curând observă fulgerele din privirea lui Parkland, şi pe loc îi îngheţă sângele.

— Tu ai făcut-o? Tu ai zvârlit piuliţa? îl întrebă supraveghetorul spintecându-l cu ochii.

Rollie tăcu, dar zadarnic, deoarece îl trăda chipul. De oboseală şi spaimă, pupilele i se albiseră iar obişnuitu-i teribilism se topi în muţenie şi încremenire.

— Fă-te-ncoa! porunci Parkland.

Şi Rollie îi dădu ascultare, părăsind tactul de lucru la bandă. La un semn al mai marelui său, un alt muncitor îi luă instantaneu locul.

— Ce număr ai? îl chestionă mai departe.

Rollie repetă cele patru cifre învăţate.

Cu aceeaşi încruntare vrăjmaşă, Parkland îi ceru numele, iar după ce-l însemnă, îşi urmă interogatoriul.

— Eşti nou angajat, aşa e?

— Mda, îi răspunse în silă, bănuind de pe acum pisălogeala ce va urma.

Fiindc-aşa i se întâmplase mereu. Orice alb hotărât să-i propteascǎ piciorul în fund îi făcea mai întâi teoria chibritelor, turnându-i toate tâmpeniile de pe lume.

— Ce-ai făcut se numeşte acţiune de sabotaj. Îi cunoşti consecinţele? tună supraveghetorul.

De unde ar fi putut să le ştie când nici „acţiune de sabotaj" habar nu avea ce înseamnă? — doar atât că nu-i plăcea cum suna la ureche. Aşa că răspunse ridicând pur şi simplu din umeri, pe când în sine se şi împăcase cu gândul că e din nou fără slujbă. Dar pentru asta nu era să s-arunce în apă, cum nu o făcuse nici în urmă cu câteva săptămâni, când rămăsese întâia oară pe dinafară. O singură grijă-l muncea: Oare ce vină o să-i fie aruncată în cârcă? Pentru că după scăpărarea din ochii celui din faţă, era cum nu se poate mai limpede că nu-l va ierta cu una cu două.

Din spatele supraveghetorului cineva anunţă:

— Vine domnul Zaleski, Frank.

Acesta se răsuci, strămutându-şi privirea pe subdirectorul mărunt şi îndesat ce se apropia.

— Spune-mi, care a fost hiba? îl întrebă el pe Parkland.

— Asta, ii ripostă celălalt, arătându-i şurubul strâmbat.

— Pus anume ori scăpat din greşeală?

— Tocmai sunt pe cale s-o aflu, grăi subalternul, însă pe un ton de parcă ar fi zis: Nu te vârî peste mine!

— Bine, Frank. Să vedem la ce concluzii ajungi, vorbi Zaleski, întorcându-se către Rollie şi măsurându-l o clipă cu ochi ca de gheaţă. Dacă vei descoperi, însă, că e la mijloc un sabotor, îl concediem fără întârziere, reveni către Parkland. După cum ştii, în asemenea împrejurări sindicatul nu se opune. Aşa că-ţi aştept raportul în scris. Şi, moţăind un salut cu capul, o porni în direcţia de unde venise.

Oare de ce nu-l dăduse în vileag pe făptaş? cugetă Frank mirându-se de el însuşi. Doar avea toate motivele să o facă, şi chiar să-l concedieze, fără a se teme de neplăceri. Şi totuşi nu aderase la această soluţie — simplă, e drept, însă parcă nu cea mai dreaptă. Sfrijitul, pe jumătate lihnit, pe care-l avea dinainte, părea mai degrabă o victimă decât un mişel. Şi apoi care om, cunoscând urmările faptei comise, ar fi săvârşit-o cu atâta inconştienţă?

— Ştiai ce se-ntâmplă dacă arunci piuliţa? îl luă el din scurt arătându-i corpul delict.

Rollie îşi înălţă fruntea spre cel care-l domina ca un munte şi-l privi drept în ochi, însă nu întorcându-i căutătura învrăjbită, cum ar fi făcut-o oricând altă dată, fiindcă nici pentru asta nu se simţea în stare, într-atât îl doborâse oboseala. Apoi, clătină din cap, în semn că nu bănuise ce avea să urmeze.

— Ei bine, acum ştii.

Iar cum amintirea sirenei, a forfotei şi a ţipetelor îi stăruia încă atât de vie în memorie, vinovatul rosti cu gura crispată:

— Da, acu' ştiu.

— Te-a îndemnat cineva s-o arunci? continuă Parkland şi, dintr-o dată, observă Rollie, ortacii din preajmă nu mai zâmbiră. Haide, vorbeşte! îl imboldi supraveghetorul.

Dar Rollie nu scoase un sunet.

— Zii, cine te-a-mpins de la spate? stărui Parkland. Ăl de te-a denunţat?

Autorul moral — adică negrul cu părul cât claia — se afla aplecat peste şasiul în care tocmai coborâse un motor. „Ţi-o plătesc eu, nemernicule; dar nu acuma şi nu pârându-te, după cum mi-ai făcut-o mie, ci găsesc altă cale", hotărî Rollie, în vreme ce, tot pe muteşte, răspundea negativ la ultima întrebare ce-i fusese adresată.

— Va să zică nu vrei să deschizi gura. Bineee, se dădu biruit supraveghetorul. Aş putea să-ţi dau chiar acum paşmalâcul, şi totuşi, te iert, urmă împungându-l cu priviri mânioase, parcă inciudat pe el însuşi pentru mărinimia ce-o dovedise. Am impresia că ţi s-a jucat o festă urâtă deşi, Dumnezeu ştie, dacă până la urmă n-oi rămâne eu păcălitul. Oricum, am să consemnez în raport că a fost accident şi nu un boicot. Dar bagă de seamă. Sunt cu ochii pe tine. Iar acum, treci la lucru! adăugă mai înainte să plece.

Spre neţărmurita-i mirare, Rollie îşi termină tura la un alt tact de lucru unde se montau elementele de sub bordul maşinilor. Pe moment toţi îl lăsară în pace, dar simţea că această stare de lucruri n-o să dureze. Cum dealtfel se şi întâmplă.

Chiar de a doua zi dimineaţă se trezi asaltat de ocheade şi înţepături. Mai întâi zeflemelile i se aruncau ca din întâmplare, parcă fără gând de a-l răni, dar cu vremea puteau deveni tot mai ascuţite şi înveninate, când muncitorii ajungeau la credinţa că aveau de-a face cu un guguman ce le putea sluji drept unealtă la renghiuri şi încăierări. Odată dobândită o asemenea faimă, viaţa celui în cauză se prefăcea în infern, veşnic ameninţată de câte o primejdie, deoarece, saturaţi de monotonia îndeletnicirii lor, oamenii erau gata de orice năstruşnicie, chiar de brutalităţi, numai să se distreze.

Trecuseră câteva zile de la incidentul cu banda când, la pauza prânzului, se amestecă şi Rollie în vălmăşagul celor câteva sute de muncitori ce se năpusteau către sala de mese în dorinţa de a se număra printre primii ajunşi, ca să nu aştepte prea mult până să fie serviţi, ci să-şi apuce mâncarea, s-o înfulece în pripă, şi pe urmă să treacă la toaletă (eventual să se spele şi de uleiul şi zoaiele de pe

mâini, nu însă înaintea gustării, fiindcă asta le-ar fi răpit din timp), iar de acolo să se întoarcă în hală și să-și reia locurile la bandă — toate acestea într-o jumătate de oră, cât ținea întreruperea lucrului. În această vâltoare de oameni, se afla, nu departe de Rollie, negrul cu părul cât o căpiță, împresurat de alți vreo câțiva, toți ascultându-l cu haz, chihăindu-se și chiombindu-se către Rollie. Cel vizat observă scena, dar așteptă liniștit să-și capete porțiile comandate, pentru ca la un minut, două după ce le primi pe tavă, să se trezească îmbrâncit cu putere. Într-o clipă mâncarea pentru care plătise căzu și se risipi pe podele, terciuindu-se sub picioarele ce călcau peste ea, chipurile tot din greșeală, deși își dădea perfect seama că toată festa fusese pusă la cale.

În ziua aceea rămase flămând, deoarece nu mai apucă să fie servit.

Îl chinuia foamea, dar mai dureros decât ea amintirea celor văzute și auzite în năucitoarea ciocnire: țăcănitul unui jungher cu piedică și sclipirea tăișului său ca de brici care, la o viitoare bușeală — poate și mai sălbatică decât cea de acum — va nimeri drept în el, crestându-l sau poate rănindu-l de moarte. În cumplita lui spaimă, orice i se părea cu putință, uriașa uzină, cu miile-i de angajați împrumutând, pe moment, imaginea unei jungle, a cărei singură lege este fărădelegea. Or atunci trebuia negreșit să se pună în gardă, mai exact să ia o poziție. Și cu toate că amânarea nu-i putea fi decât dăunătoare, așteptă totuși o clipă prielnică. Presimțea c-o să vină și, într-adevăr, se ivi.

În ultima zi de lucru a săptămânii, se pomeni iar la montarea motoarelor pe șasiuri, însă nu în tovărășia blestematului cu stufărișul de păr încâlcit — repartizat de curând ca ajutor la mai multe tacturi — ci împreună cu un muncitor mai în vârstă.

După pauza prânzului, pe când toți reveneau în hala de asamblare, Rollie, care pășea nu departe de ticălosul cu părul cât claia, îl auzi tânguindu-se:

— Azi, parcă-mi vine să mă târăsc, fraților. N-ai vrea să ne miluiești c-o blocare a benzii? îi zise lui Rollie în batjocură, trăgându-i și câteva ghionturi în spate.

Cei din jur se porniră pe râsete, iar un ortac de alături îl buși dintr-o parte. Pentru cineva mai vârtos și, ghionții și îmbrânceala ar fi fost nevinovate mărturii de prietenie.

însă pentru costelivul de Rollie însemnaseră izbituri zdravene ce-l făcură să se clatine pe picioare și să fiarbă pe dinăuntru.

Totuși nu scoase o vorbă, așteptând cu încredere mult râvnita secundă a răfuielilor, care sosi la o oră după reluarea activității la bandă. De la tactul la care lucra, urmări cu atenție mișcările ortacilor de alături — un fel de șablon cu foarte mici variații.

Instalarea unui motor se executa de către doi oameni: un montor și ajutorul acestuia. Coborât pe lanțuri și scripeți, motorul își ocupa lăcașul rezervat pe șasiu prin manevre declanșate de trei butoane. Montate pe o tijă metalică și cu pozițiile specificate pe ele — SUS, STOP, JOS — acestea se aflau la îndemâna montorului — singurul chemat să le acționeze. Ca ajutor, însă, cu timpul le prinsese și Rollie secretul. În afara celor doi muncitori repartizați la fixarea fiecărui motor, un al treilea — care în noua formație era tocmai împielițatul cu părul creț și sârmos — avea misiunea să penduleze între tacturi și, la nevoie, să-și dea cuvenitul obol.

Ca în orice punct de pe bandă, și aici se lucra cu repeziciune. Totuși, coborârea motorului se făcea cu prudență, la fel ca și așezarea sa în lăcaș, iar înainte de ultima manevră mecanică — desprinderea lui din ancorarea ce-l susținuse — toți își retrăgeau grijulii mâinile de sub el.

Se mai întâmpla uneori ca după lăsarea sa pe șasiu, furtunele de alimentare cu benzină și apă să se încurce în spirala suspensiei din față, așa încât nu putea fi cu totul desprins până nu se înlătura neajunsul. De fapt în aceasta constau și așa-zisele „variații" de la șablonul operațiunilor fixe, care atrăgeau după sine o infimă stagnare — exact cât dura intervenția celui de-al treilea muncitor, atașat pe lângă echipă.

O asemenea încâlceală se ivi și în ziua când Rollie își ticluia răzbunarea, iar cel care trebuia s-o înlăture nu era altul decât afurisitul cu părul vâlvoi. Acesta se apropie, își vârî mâinile sub agregat și purcese la ce avea de făcut, în vreme ce montorul și Rollie își le scoseseră precauți pe ale lor.

Cu ochii pe el, pândind momentul prielnic, Rollie se trase puțin într-o parte și, întinzându-și un braț, cu

discreție, apăsă pe butonul pe care scria „JOS". O răbufnire puternică și aproape instantanee anunță căderea definitivă a motorului de o jumătate de tonă în lăcașul de pe șasiu. De-abia atunci, și cu aceeași agilitate, Rollie își retrase mâna de pe buton și reveni la poziția normală de lucru. Mai puțin de o clipă victima își privi amuțită mâna ale cărei falange dispăruseră sub blocul metalic, apoi, biruită de durere și groază, începu să se vaiete. Vaietul devenea tot mai jalnic, până ce unul din muncitori se repezi la butonul de alarmă și de oprire a benzii, în vreme ce altul apăsă pe cel cu indicativul „SUS", ridicând astfel motorul. Dar când acesta prinse a se urni, cei din apropiere se uitau îngroziți la oasele sfărâmate, care, cu puține secunde înainte, fuseseră degete teferere. Văzându-l cum se clatină pe picioare, gata de prăbușire, doi săriră și-l apucară de subțiori, susținându-i trupul tot mai sleit și greoi. Un al treilea om își luă inima în dinți și, apucând mâna o trase de-o parte. Curând după aceea banda de asamblare își reluă șerpuitul.

Accidentatul, așezat pe o targă spre a fi transportat, se văita tot mai stins, sub efectul morfinei, administrată de sora convocată urgent de la dispensarul uzinei. Tot ea îi pusese și un pansament provizoriu, după care o porni alături de targă, spre ambulanța ce aștepta la ieșirea din hală. Halatul ei alb — imaculat la sosire — se împestrițase cu pete de sânge.

Lucrătorii — abătuți temporar de la muncă — se întoarseră la îndatoririle lor, fără ca unul măcar să arunce o privire spre Rollie.

În pauza ce urmă la puține minute, supraveghetorul Frank Parkland, însoțit de un delegat de la protecția muncii și de un trimis sindical, începu să facă investigații la locul unde se produsese accidentul, întrebând muncitorii cum și în ce fel se ivise năpasta. Însă, după răspunsuri, se părea că nici unul nu avea cea mai vagă idee. Până și cei mai apropiați de tactul cu pricina care, în mod normal, s-ar fi cuvenit să observe ceva, susțineau că tocmai atunci se uitaseră în altă parte și deci nu văzuseră cum căzuse motorul.

— E cusut totul cu ață albă, tună Parkland, fixându-l cu stăruință pe Rollie. Cum să nu fi văzut chiar nici unul cele petrecute sub nas?

— Cine a apăsat pe buton? interveni cel cu protecţia muncii.

Dar în loc de răspuns se auzi doar un târşâit de picioare, cei mai mulţi pironindu-şi privirile în pământ.

— Şi totuşi cineva a făcut-o, insista supraveghetorul. Cine anume?

Din nou se lăsă o tăcere apăsătoare, curmată, la câteva clipe, de montorul cu care lucra Rollie. Arăta parcă îmbătrânit şi mai cenuşiu decât înainte şi cum asudase din abundenţă, câteva şuviţe de păr i se lipiseră, resfirate, pe pielea tuciurie a capului.

— Cred că eu sunt de vină, zise molfăind vorbele. Eu am apăsat pe buton, crezând că flăcău' şi-a retras mâinile...

— Eşti sigur că tu ai făcut-o ori încerci să-l acoperi pe altul? îl încolţi Parkland, scrutându-l din nou pe Rollie.

— Sunt sigur, ripostă celălalt pe un ton şi mai categoric. Apoi înălţându-şi fruntea şi uitându-se drept în ochii lui Parkland, adăugă: A fost o greşeală... pentru care mă căiesc din tot sufletu...

— Ai şi de ce, sări cel cu protecţia muncii. Şi ia te uită încoace, continuă arătând spre panoul pe care scria:

ÎN ACEASTĂ UZINĂ
S-AU PRESTAT
1.897.560 DE ORE DE MUNCĂ
DE CĂTRE FIECARE ANGAJAT
FĂRĂ UN ACCIDENT

— Acu s-a zis cu recordul nostru. O pornim din nou de la zero, conchise plin de amărăciune, dând mai ales a înţelege cum că în asta consta adevărata nenorocire.

Odată cu declaraţia fermă a montorului, încordarea din atmosferă se mai risipi.

Cineva veni cu întrebarea:

— Şi-acu ce-o să se-ntâmple?

La care delegatul sindical — în măsură să dea verdictul — se pronunţă cu solemnitate:

— Fiind vorba de un accident, nu va fi nimeni tras la răspundere. Dar cum există un pericol la acest tact de lucru, trebuie de urgenţă remediat. Altfel ne mai trezim şi cu alţi schilodiţi.

— Nu te pripi cu afirmațiile, i-o tăie Parkland. Vorbești de pericol când n-ai nici un fel de dovezi...

— Pericol e să te scoli și dimineața din pat, de nu te uiți pe unde pășești, se amestecă cel cu protecția muncii, fulgerându-l din nou pe montor cu priviri mânioase. Dar aici se încheie interogatoriul, câteșitrei delegații depărtându-se, încă ciondănindu-se între ei.

Odată ce-i văzură plecați, cei descusuți își reluară activitatea, accidentatul fiind pe loc suplinit de un alt muncitor care își tot privea nervos mâinile. Totul reintră pe făgașul normal, iar Rollie Knight scăpă de șicanele ortacilor. Prin ce minune? Nimeni nu-i explică. Dar el și-o tâlcui singur. Deși tăcuseră mâlc în fața lui Parkland și a celor doi cerberi, muncitorii vecini știau foarte bine cine fusese făptașul, iar acum îl priveau pe Rollie ca pe unul cu care nu era de glumit.

La început, simțise și el că-i cam fuge pământul de sub picioare. Dar cum nu-i era în fire să se lase cotropit de regrete și gânduri, îndată ce se depărtă targa, pieri și efectul primului șoc, pentru ca în dimineața de luni — când se întoarse la slujbă după două zile jumate de chiolhan și odihnă, să considere totul ca ceva trecut și încheiat, la care nu merita să mai cugete. De represalii nu se temea. Chiar în mijlocul unei jungle, cum socotea el uzina, dăinuia o noțiune a dreptății care, de data aceasta, era în sprijinul său, așa cum și alții o simțeau, inclusiv montorul care-l acoperise.

Dar urmările incidentului nu se încheiară aici. Odată ce se făcu remarcat, începură și șușotelile, și nu peste mult se află cum că fusese la pușcărie — amănunt care, spre marea-i surprindere, nu-l înjosi nicidecum în fața confraților, ci din contră îl făcu să devină un fel de erou popular — cel puțin în ochii puștimii.

— Aud c-ai zăcut la pârnaie, îi șușoti un coleg de vreo nouăsprezece ani. Cred că le-ai dat de furcă nenorociților ăia de albi până te-au dibuit.

Un alt june îi strecură în treacăt:

— Umbli cu bubuitoarea la tine?

Mulți dintre muncitori purtau revolvere — vezi Doamne ca să se apere în încăierările de prin toalete și de la spațiile de parcare — dar cu toate că era la curent cu această deprindere, Rollie nu le urmase exemplul, cu

gândul la cazierul de la poliţie şi la anii cei mulţi de închisoare pe care i-ar fi încasat de l-ar fi prins cu armă asupră-i. Şi totuşi, în loc să-l contrazică pe tânăr, risipind un zvon lipsit de orice temei, îi răspunse în doi peri:

— Mai slăbeşte-mă cu curiozitatea, mucosule.

Drept urmare, la scornelile ce făceau înconjurul fabricii, se mai alătură una: sfrijitul de Knight are veşnic pistolul la el. Ceea ce spori admiraţia în rândul angajaţilor mai puţin vârstnici.

— Ascultă, n-ai vrea un drog? îl întrebă într-o bună zi unul.

Şi Rollie primi. Curând după aceea, deşi fără să abuzeze ca alţii, îşi făcu obiceiul să prizeze marijuana în ceasurile de lucru la bandă, constatând că în felul acesta ziua trecea mai de grabă, iar monotonia părea mai lesne de îndurat. Cam tot atunci acceptă să joace şi la „miza pe cifre"[1].

De-abia mai târziu, când nu exista drum de întoarcere, îşi dădu seama că atât drogurile, cât şi „miza pe cifre" îl azvârliseră fără veste în vastul şi primejdiosul păienjeniş al delincvenţilor din uzină.

La început, loteria i se păruse o îndeletnicire destul de nevinovată, mai ales că localnicii, care-i cunoşteau extinderea în Uzinele de automobile, o priveau ca pe lucrul cel mai firesc cu putinţă. Deşi iniţiat şi condus de Mafie, oricând pasibil de a fi demascat ca escrocherie, şi cu sorţi de câştig mai mult iluzorii, acest joc atrăgea totuşi infinit de mulţi pariori ale căror investiţii diurne variau între cinci cenţi şi o sută de dolari, iar în unele cazuri mai mult.

În fabrici, miza cea mai curentă era de un dolar — la care se fixase şi Rollie — iar combinaţia jucătorului se limita la numai trei cifre, pe care şi le cumpăra cu sfinţenie, în nădejdea c-or să iasă a doua zi. În această fericită ipostază, norocosul primea o răsplată de cinci sute de dolari pentru fiecare dolar investit, pe când cei care mizau doar pe un singur număr beneficiau de un procent cu mult mai redus. Ceea ce se părea însă că nu sesizează nici unul din păcăliţi era faptul că centrala „mizei pe cifre" extrăgea numerele norocoase din combinaţiile cel mai puţin jucate. Doar în uzinele Pontiac — unde cifra

[1] Sistem de loterie în care se mizează pe cifre publicate în ziare sub o formă acoperită.

câştigătoare era indisolubil legată de rezultatele curselor hipice şi de suma globală a pariurilor — jocul mai prezenta o garanţie infimă.

Dar indiferent de sistem, poliţia din Detroit, FBI şi alte organizaţii puse în slujba ordinii publice efectuau descinderi şi razii curente la aşa zisele sedii ale loteriei. Nu o dată apăreau în „Detroit News“ şi în „Free Press“ titluri ca: „Un număr record de razii“ sau „Cea mai mare descindere din istoria Americii la sediile mizei pe cifre“, pentru ca a doua zi, din păcate, să se purceadă din nou, şi fără pic de pudoare, la adunarea biletelor pentru tragerea ce urma.

Cu timpul Rollie ajunse să afle modul de funcţionare al loteriei în fabrică. Printre colectorii pariurilor se numărau mai întâi îngrijitorii care, sub cârpele uscate de pe fundul găleţilor, ascundeau fiţuicile galbene împreună cu banii încasaţi, scoşi mai apoi pe furiş din uzină şi expediaţi în centrul oraşului, unde trebuiau să ajungă la o oră anume, îndeobşte aceea când se primeau şi buletinele hipice. După cele descoperite de Rollie, în fiecare unitate exista câte un cerber, chemat să vegheze asupra bunei desfăşurări a operaţiunilor legate de loterie. Astfel, mai marele peste trepăduşii din hala de asamblare era un delegat sindical care, prin natura îndatoririlor sale, putea circula prin uzină fără a stârni bănuieli. Un alt amănunt de care Rollie luă cunoştinţă era acela că mai toţi angajaţii îşi încercau zilnic norocul, inclusiv supraveghetorii, funcţionarii de la direcţia personalului şi chiar unii din mahării din administraţie — după cum îl asigură cineva bine informat — ceea ce nu părea deloc imposibil, având în vedere felul cum prospera jocul, nestânjenit de nici o restricţie.

După incidentul cu zdrobirea mâinii, nu o dată i se propuse pe ocolite să se înroleze şi Rollie în activitatea cu loteria sau în alte îndeletniciri necurate cum erau: răspândirea drogurilor în fabrică, încasarea ilicită a cecurilor, stoarcerea cametei la împrumuturi făcute de muncitori, sau chiar în acţiuni mai periculoase ca: spargeri şi prăduieli înarmate, practicate frecvent în uzină.

Cazierul său, de care între timp aflaseră mai toţi angajaţii, îi conferea o anume poziţie printre infractorii ce săvârşeau asemenea fapte precum şi în rândul acelora care doar „cochetau“ cu ele, în paralel cu munca diurnă.

Odată, când se nimerise la toaletă alături de o huidumă de lucrător — pe nume Big Rufe care de obicei nu-şi făcea de vorbă cu nimeni — se trezi că-i şuşotea aplecat înspre el:

— Aud că eşti destupat la minte, ori un băiat prinzăreţ poate să scoată parale frumoase, nu să se mulţumească cu un gunoi de trei gologani, cum ţi-l azvârle capetele-astea pătrate. De unul ca tine, care ştie ce vrea şi nu-şi pierde nădragii de frică, am avea şi noi câteodată nevoie...

Dar aici Big Rufe amuţi, deoarece mai apăruse un nepoftit lângă ei, aşa încât, încropind un salut către Rollie, se răsuci pe călcâie şi-o luă frumuşel din loc. După felul cum clătinase din cap, era limpede însă că va căuta alt prilej de discuţii. Numai că Rollie îl ocoli pe cât îi stătu în puteri, ca şi pe alte iscoade, venind cu aceleaşi propuneri. Temeiurile acestor rezerve erau multiple şi destul de confuze. Pe de o parte, îl hăituia spaima unei întoarceri la puşcărie, cu o condamnare pe termen îndelungat; pe de alta, viaţa pe care-o începuse era, de bine de rău, mai îndestulată decât în anii de până acum. Or cu pâinea nu era de glumit. O fi el „gunoi" salariul zvârlit de „capetele pătrate", numai că întrecea tot ce câştigase el vreodată, dându-i putinţa să se hrănească, să mai tragă şi câte un chef şi s-o întreţină pe pomicica de May Lou, de care i s-o face cândva lehamite, dar până una alta încă-i plăcea. Nu c-ar fi fost picată din cer — pentru că nici frumoasă de speriat nu era şi nici prag de biserică. Doar aflase că pân-a-l cunoaşte îşi făcuse cu o mulţime de cap. Şi totuşi, îl ţinea ca într-o vrajă. Era destul să o vadă şi începea să-i fiarbă sângele în vine, amintindu-şi de felul cum ştia face dragoste, de nenumăratele şiretlicuri, de care el, până s-o întâlnească, doar auzise, fără să le guste vreodată... De aceea o şi lăsase să-şi facă unele pofte, ca de pildă să se-nfigă la două camere şi să cumpere mobilă — pe care, sincer vorbind, nici nu dăduse cine ştie ce bani, ci numai semnase nişte hârtii pe care i le vârâse sub nas. Le iscălise fără să stea pe gânduri, ba chiar fără să le citească, pentru ca după aceea să se trezească cu calabalâc în casă şi c-un televizor în culori, aidoma celor văzute prin baruri.

Desigur pentru toate acestea plătea un tribut foarte greu: orele lungi de trudă fără istov, uneori câte cinci zile încheiate, alte ori câte patru ori numai trei, după cum se

întâmpla să lipsească. Fiindcă şi el ca şi alţii mai uita să se ducă lunea la fabrică — după o chefuială pe rupte — sau chiar vinerea — când voia să înceapă chiolhanul mai înaintea sfârşitului săptămânii. Dar chiar şi cu aceste absenţe încasa destule parale ca s-o scoată la capăt.

Istovitoare era munca la bandă! Şi totuşi, parcă mai tare îl obosea natura ei plicticoasă. Nu degeaba îl sfătuise la angajarea lui un muncitor:

— Când vii aici, lasă-ţi creierii acasă.

Aşa îi spusese. Dar, lucru de neînţeles, odată cu trecerea timpului, şi în ciuda ideilor sale înrădăcinate — de a nu se lăsa păcălit de albi şi a nu deveni sluga lor — începuse să-l fure treaba, ba chiar să simtă un fel de răspundere pentru ea. Asta se datora, poate, isteţimii lui înnăscute şi uşurinţei cu care învăţase operaţiile — însuşiri pe care nu le pusese niciodată la încercare; or mai exista şi un alt factor, pe care Rollie nu l-ar fi acceptat odată cu capul şi anume raportul de reciprocă stimă şi preţuire statornicit între el şi supraveghetorul Frank Parkland.

La început, după incidentele care-l aduseseră în faţa lui Parkland, acesta i se arătase potrivnic. Pentru ca mai apoi, fiind cu ochii pe Rollie, după cum i-o făgăduise, conflictul iniţial să se stingă treptat, făcând loc unui sentiment de reală apreciere, pe care Frank nu se codi s-o împărtăşească chiar subdirectorului, Matt Zaleski.

— Îl vezi pe sfrijitul de colo? îi spusese acestuia într-una din inspecţiile periodice prin hala de asamblare. În prima săptămână de lucru îl credeam un scandalagiu şi un om de nimic. Dar acu m-am convins că nu-i mai prejos decât oricare lucrător de aici.

Vădit absorbit de gânduri, Zaleski mormăise ceva în chip de răspuns. Numai de prăpăditul de care-i pomenise Frank Parkland nu-i ardea lui acum, când în capul său se zbăteau atâtea răspunderi şi încurcături, la care conducerea binevoia să mai adauge câteva, prin recentele indicaţii de mărire a producţiei, dar în limitele cheltuielilor prevăzute şi ridicând simultan calitatea produselor. Şi cu toate că directivele erau net contradictorii, mai marii uzinei păreau de neînduplecat, fapt care nicidecum nu-i pria ulcerului duodenal al lui Matt — vechiul vrăjmaş dinlăuntru — care, după o perioadă de cuminţenie, începuse să-l chinuie în permanenţă.

Hărţuit aşadar de caznele zilnice, nici nu era de mirare dezinteresul ce-l arăta pentru inşi luaţi în parte, atenţia sa concentrându-se exclusiv asupra statisticilor în care grămada de oameni, asemenea regimentelor de înrolaţi anonimi, însuma o putere capabilă să-l ajute la îndeplinirea îndatoririlor sale. Acest neajuns — pe care Zaleski nu avea subtilitatea să-l sesizeze şi nici tăria să-l curme — contribuia într-o mare măsură la degradarea calităţilor maşinilor fabricate în America, în comparaţie cu cele produse în Germania unde, datorită sistemului mai puţin rigid din uzine, muncitorul îşi păstra mândria meşteşugului său.

Dar chiar cu această organizare deficitară, Frank Parkland se străduia să îmbine interesele fabricii cu susceptibilităţile oamenilor.

Prin metodele folosite, izbutise să-l îmblânzească şi pe unul ca Rollie Knight, atribuindu-i o răspundere permanentă. Adevărat, îl mai lua când şi când de la tactul ce i-l repartizase, dar nicidecum cu frecvenţa năucitoare de dinainte, şi de fiece dată explicându-i cum că-i trebuia un om de nădejde, aşa cum se dovedea Rollie la treburile cele mai dificile. În decursul peregrinărilor de la un capăt la altul al benzii, Knight dibuise că, pe lângă majoritatea lucrărilor grele, existau câteva pe care le puteai executa fluierând — cum era, spre exemplu, instalarea ştergătoarelor la parbrize. Şi totuşi, ăi care meştereau la ele făceau pe grozavii când erau urmăriţi, foindu-se în fel şi chip ca să arate, vezi Doamne, ce mare ispravă aveau de făcut. Timp de câteva zile lucrase şi Rollie la ele, după care, silit de împrejurări, Parkland îi încredinţase o sarcină mult mai anevoioasă — montarea mecanismelor de transmisie — operaţiune ce-i impunea să şadă în interiorul maşinii, cocoşat şi îndoit, ca vai şi amar de el. Dar nu peste mult i se dădu alta, poate cea mai afurisită din toate. I se zicea „montarea la dibuială", şi consta din fixarea unor şuruburi în lăcaşuri complet nevăzute, şi apoi strângerea lor numai pe pipăite.

Această încercare i-a prilejuit însă o mărturisire neaşteptată din partea superiorului.

— Asta nu e dreptate, îl auzise cu mirare, ca lucrătorii cei mai destoinici, pe care supraveghetorii se pot bizui, să fie puşi la caznele cele mai detestabile şi să fie mizerabil

plătiţi. Dar din păcate îmi trebuie cineva cu simţ de răspundere pentru fixarea acestor şuruburi, nu un nenorocit care să le lase nepuse.

Pentru unul ca Parkland era o remarcă firească, în schimb; pentru Rollie îmbrăca implicaţii de sărbătoare, fiind pentru prima dată tratat ca egal de către cineva cu autoritate, care-i criticase pe şleau orânduiala din fabrică, fără să se dea după degete şi să-i bată apa în piuă cu tot soiul de baliverne.

Drept urmare, fixă fără greş piuliţele în orificiile lor ascunse, dovedind o iscusinţă manuală crescândă precum şi mai multă energie — o consecinţă a maselor regulate — iar pe urmă începu să-l observe pe Parkland în tot ce făcea.

După un timp, când impresiile se adunară căpătând contururi mai limpezi, nu-i stârniră chiar admiraţie — pentru că aşa ceva ar fi fost prea din cale afară — ci ajunse să vadă în mai marele său un om drept şi cinstit care nu jongla cu minciunile, se purta cu toţi deopotrivă — fie alb ori de altă culoare — se ţinea de cuvântul dat, ferindu-se totodată de murdăriile ce-l împresurau. Or din câţi cunoscuse în viaţă, la foarte puţini semeni constatase atari însuşiri.

Apoi, într-una din zile — cum se întâmplă îndeobşte cu făpturile pe care le credem mai presus de slăbiciunile şi erorile omeneşti — această imagine luminoasă se nărui dintr-o dată.

La Rollie venise o nouă iscoadă — Daddy-o Lester — un tip uscăţiv şi negru ca noaptea, cu chipul sluţit de o cicatrice adâncă, reînnoind întrebarea dacă nu s-a hotărât să lucreze pentru „miza pe cifre". Angajat ca magazioner, Lester livra pe de-o parte materiale, iar pe de alta încasa pariurile adunate în fabrică în paralel cu dobânzile cămătarilor care-i momeau cu împrumuturi pe muncitori. Potrivit zvonurilor, de la acestea din urmă i se trăsese şi cicatricea ce-i spintecа faţa, Daddy-o făcându-se nevăzut cu nişte dobânzi vârâte la buzunar. Numai că banda îl prinsese şi-l jughinise, iar acum se lipise de una rivală.

— Să ştii că ai noştri te văd cu ochi buni, îl dăscălea el pe Rollie, proptindu-se în tactul de lucru pentru care adusese materiale. Dar de le vine ideea că tu nu-i înghiţi, s-ar putea s-o păţeşti.

— Degeaba-ţi răceşti gura că nu mă sperii cu trăncănelile tale, i-o reteză Rollie, neimpresionat de ameninţări. Mai bine cară-te şi lasă-mă-n pace!

De fapt nu de atunci, ci de câteva săptămâni hotărâse să-şi încerce în continuare norocul la „miza pe cifre", însă la alte matrapazlâcuri să nu se alăture.

— Bărbatul trebe să-şi arate într-un fel bărbăţia, nu să stea cu braţii încrucişate, ca tine, stărui mesagerul, ca pe urmă să încerce o nouă momeală, ce-i răsări cu întârziere în minte. Ie drept, nu ai stat aşa totdauna, ci doar în vremea din urmă. Şi-i mai mare păcatu...!

— Cum naiba să strâng şi să încasez buletine când supraveghetoru' nu mă slăbeşte din ochi? zise Rollie care nu ştia cum să scape de Lester şi-şi găsi un refugiu în apariţia lui Parkland.

— De ăsta te sinchiseşti? îl întrebă Daddy-o dintr-o dată scârbit. Fii pe pace, că n-o să-ţi facă mizerii. Doar e plătit ca să-şi ţie căţeaua.

— Minţi cu neruşinare, protestă Rollie.

— Dacă-ţi dovedesc c-am dreptate, intri în banda noastră?

Rollie sări din turismul în care lucrase, scuipă pe podea, după care plonjă în altul, adus de bandă. Dar în suflet îi încolţişe o teamă, al cărei rost nici el nu-l putea desluşi.

— Pe cuvânt, nu te cred. Aşa că mai întâi vreau dovada, îi spuse iscoadei.

Şi Daddy-o Lester i-o aduse chiar a doua zi dimineaţa. Sub pretextul livrării unor materiale la tactul unde lucra Rollie, îi arătă un plic nelipit şi soios, pe care i-l desfăcu doar atât cât să-i poată arăta conţinutul — un buletin galben şi douăzeci de bancnote de câte un dolar.

— Şi-acu cască ochii la ce-o să urmeze, croncăni Lester pornind spre pupitrul cocoţat al lui Parkland.

Pe moment supraveghetorul lipsea de la postul său de observaţie, dar asta nu-l împiedică pe magazioner să lase plicul sub un prespapier, şi abia după aceea să purceadă spre destinatar, aflat nu departe, la un anumit tact al benzii. Daddy-o se apropie binişor, îi spuse câteva vorbe, la care supraveghetorul clătină vag din cap, iar pe urmă se depărtă. Fără prea multă grabă — dar şi fără să-şi piardă timpul — Parkland reveni la pupitru, înhăţă plicul, îşi

aruncă ochii în el, după care-l vârî într-unul din buzunare.
Pentru Rollie, care îl urmărise între operaţiile ce le avea de executat, totul era cum nu se poate mai limpede. Banii primiţi însemnau mită. Parkland era cumpărat de pungaşi.
Din secunda aceea şi până la capătul turei, lucră neatent, lăsând câteva şuruburi nepuse, iar altele nefixate. Dar cine se sinchisea de munceşte cum trebuie ori de trage chiulul? Şi-apoi de ce-l uluia fapta lui Parkland? Doar nu era totul un putregai? Aşa cum fusese dintotdeauna? Nu fugea fiecare doar după pricopseală? Şi oamenii din uzină şi toţi câţi trăiau pe pământ? Îşi aminti de instructorul de la cursul de pregătire, care îl convinsese să-şi pună semnătura pe cecuri, ca mai apoi să le fure, împreună cu ale altora. Mai întâi instructorul, acum Parkland... şi atunci el de ce să facă pe sfântul?
De aceea, seara, când se întorsese acasă, o întrebase pe pomicica de May Lou:
— Ştii ce ie toată spurcăciunea asta de soccetate? Un vax şi o cloacă dă minciuni împuţite. Asta ie lumea, fetico.
Iar în zilele următoare, se înrolă şi el în banda care învârtea „miza pe cifre" în uzină.

15

Regiunea din nordul statului Michigan ce se întinde la marginea lacului Higgins a fost botezată de membrii Camerei de Comerţ „Paradisul distracţiilor", o definiţie pe care atât Adam Trenton, amicul său DeLosanto cât şi alţi invitaţi la bungalowul lui Kreisel, într-o sâmbătă şi duminică de la sfârşitul lui mai, o găseau cum nu se poate mai potrivită.
„Bungalowul" marelui fabricant — care, de fapt, era o vilă impozantă, princiar mobilată şi prevăzută cu mai multe camere de dormit — se afla situat în partea superioară a lacului Higgins şi anume pe ţărmul dinspre apus. Privită în ansamblu, cuprinderea apei aducea, ca formă, cu o arahidă sau poate cu un fetus, în raport de perspectiva celui care-o scruta. Dar oricum ar fi apărut în

ochii vizitatorilor, Adam o găsi, ca şi vila lui Kreisel dealtfel, fără nici o dificultate, în dimineaţa zilei de sâmbătă, când o pornise, singur în limuzină, din Chicago, străbătând localităţile Saginaw, Bay City, Midland şi Harrison, prin care trecea şoseaua interstatală 75. La capătul celor două sute de mile parcurse şi al aşezărilor citadine lăsate în urmă, se trezi pe plaiurile înverzite ale minunatului Michigan, cu vegetaţia-i luxuriantă şi fragedă, smălţată de tufe de trandafiri înfloriţi, străjuite de pâlcuri de plopi cu frunză tremurătoare. Scăldată în aerul proaspăt, înmiresmat, şi aurit de săgeţile aruncate de Helios de pe o boltă aproape neîntinată, încântătoarea privelişte îl fermecă într-atâta pe Adam, încât mai că uită de enervarea dinaintea plecării, şi începu să se bucure de frumuseţile dimprejur.

Devreme, când pornise de acasă, nu mai avea nici un chef de călătorie, deoarece se certase cu Erica.

Cu câteva săptămâni în urmă, când îi pomenise de invitaţia primită prin Brett DeLosanto la o petrecere exclusiv de bărbaţi, Erica se mulţumise doar cu remarca:

— Mă rog, dacă nevestele-s nedorite, am să-mi fac şi eu un program.

Atât de cumpătat i se păruse răspunsul încât, pe moment, se gândi să renunţe de a se mai duce. Dealtminteri, de la bun început nu prea îl ispitise ideea, iar dacă o acceptase, o făcuse mai mult de hatârul lui Brett, care ţinuse morţiş să-l cunoască pe fabricantul şi amicul său Kreisel.

După acest surprinzător preambul, Adam nu mai aduse vorba de invitaţie, în credinţa că fie şi în ipoteza când se va decide s-o onoreze, Erica va da dovadă de aceeaşi înţelepciune ce-l pusese realmente în derută, alcătuindu-şi un program pe timpul cât va lipsi. Spre mirarea sa, însă, în dimineaţa când se apucă să-şi pregătească valiza, constată că replica ei fusese numai de circumstanţă, şi de fapt nu crezuse c-o va lăsa într-adevăr singură.

— Cum, ai hotărât să te duci? îl întrebă iritată.

Căutase el să-i explice că de vreme ce apucase să-i promită lui DeLosanto nu mai avea cum să dea înapoi. Însă consoarta urmase neabătută:

— Şi, mă rog, ce înseamnă petrecere de bărbaţi? Sunt excluse toate femeile sau numai nevestele?

— Orice femeie, se înţelege, o asigurase el prompt, deşi prea convins nu era de temeinicia răspunsului, întrucât mai fusese la reuniuni de acest gen şi le cam ştia rostul.

— M-aş mira grozav să nu fie şi câteva damicele pe acolo, continuase Erica şi mai zeflemitoare, trântind îmbufnată ibricul şi ceştile de cafea. Aşadar, v-adunaţi precum sfinţii, iar de băut n-o s-aveţi decât lapte sau limonadă. Sărăcuţii de voi!

Agasat de insinuări şi de tonul ei înţepat îşi pierduse şi Adam controlul, ripostându-i tăios:

— Chiar de-om bea lapte acru, tot va fi mai plăcut ca aici.

— Şi cine întunecă atmosfera de acasă?

— Al naibii să fiu dacă ştiu, izbucnise cu totul ieşit din răbdări. Dar de vrei să m-acuzi pe mine, află că n-ai nimerit-o, deoarece alţii susţin că sunt un partener agreabil...

— Atunci du-te la alţii! îi spusese mai mult ţipând şi zvârli cu o ceaşcă în el, însă din fericire goală, pe care mai avu şansa s-o prindă din zbor şi s-o pună pe masă intactă.

Ori poate că fusese o neşansă pentru că, amuzat de izbutita lui jonglerie, începu să râdă cu poftă, fapt ce-o înfurie şi mai tare pe Erica, care ieşi ca o vijelie pe uşă şi trântind-o cu violenţă în urmă.

De-abia atunci se mâniase şi Adam de-a binelea şi, aruncându-şi valiza în maşină, o. pornise la drum clocotind. Însă nu pentru multă vreme; la vreo douăzeci de mile distanţă, întreaga scenă i se păru caraghioasă — ca mai toate ciondănelile conjugale privite retrospectiv. De n-ar fi plecat, cu siguranţă nici prânzul nu-i apuca dezbinaţi, iar până seara ar fi uitat de hârâiala lor matinală.

Înviorat de perspectiva senină din care contempla acum incidentul, şi mai ales de peisajul desfătător ce-l împresura, în apropierea localităţii Saginaw făcu un popas şi încercă să telefoneze acasă. Însă nu îi răspunse nimeni. Evident, Erica ieşise în oraş. O va chema aşadar mai târziu.

La Higgins Lake îl întâmpină însuşi amfitrionul care, în ciuda trupului înalt şi subţire, înţepenit în verticalitatea

sa militară şi a veşmintelor scrobite şi albe ca neaua — pantaloni scurţi şi cămaşă gen havaian — totuşi izbutea să înlăture orice urmă de îmbăţoşare din ţinuta sa impecabilă.

După sumarele prezentări, Adam îşi parcă limuzina printre altele — şapte sau opt la număr — toate modele de ultimă oră şi din categoriile superlux.

— Câţiva invitaţi au sosit de aseară, îl informă Kreisel, arătând cu capul spre ele. Unii mai dorm. Alţii sosesc mai târziu. Apoi, luându-i valijoara lui Adam, îl conduse pe o verandă acoperită, pornind chiar din capul aleii şi înconjurând toată vila, întregindu-i aspectul montan, sugerat prin zidurile exterioare, pe jumătate din bârne, şi de frontonul în formă triunghiulară susţinut de coloane masive de lemn, cioplite cu mâna. Nu departe, pe lac, se vedea un doc plutitor alături de care se clătinau câteva bărci ancorate.

— Îmi place reşedinţa ta, Hank, mărturisi Adam, fermecat de stilul şi aşezarea ei.

— Mulţumesc. Nu e rea. Deşi nu eu am conceput-o. Am luat-o de-a gata, de la tipul care a ridicat-o din temelii. I-a înghiţit o mulţime de bani. Iar pe urmă s-a văzut nevoit să şi-i scoată. Avea nevoie de numerar. Ca noi toţi, nu-i aşa? încheie zâmbind în felul său strâmb.

La una din uşile înşirate în jurul verandei, marele fabricant se opri şi-o deschise, intrând înaintea lui Adam direct într-o cameră de dormit. Mobilierul — din nuc — strălucea în pâlpâirea flăcăruilor din şemineul aprins.

— Ai să-mi fii recunoscător, rosti gazda, arătând spre buştenii ce se mistuiau în cămin. La noapte s-ar putea să se lase frig. Apoi, îndreptându-se către un geam, urmă în acelaşi stil lapidar: De aici ai ce vedea. E o cameră cu privelişte panoramică. De aceea ţi-am şi ales-o.

— Într-adevăr, încuviinţă Adam, alăturându-i-se şi admirând apa scânteindă şi limpede a lacului, de un albastru fermecător, şi doar către ţărm înverzindu-se, în preajma nisipului auriu. Staţiunea Higgins Lake se cuibărea printre dealuri, astfel că ultima porţiune a drumului, pe o distanţă de câteva mile, Adam urcase pieptiş, iar vila şi lacul erau împresurate de mesteceni şi de tot soiul de conifere. Cu adevărat peisajul era ca de vis, iar odaia, care i-l oferea generos, era fără doar şi poate cea

mai bună din casă. Oare ce-l făcuse pe amfitrion să i-o hărăzească chiar lui? Şi cine se mai număra printre oaspeţi? se întrebă ros de curiozitate.

— Când doreşti să cobori, barul te aşteaptă, îl anunţă Kreisel. La fel şi mâncarea. Aici nu prânzim la ore fixe. Se bea şi se gustăreşte tot timpul. La orice minut din zi şi din noapte. Mai există şi alte aranjamente. După dorinţe. Şi, cu un surâs poznaş, deschise o uşă aflată în capătul camerei, exact în faţa celei prin care intraseră. După cum vezi, ai două ieşiri, îi spuse arătându-i-le cu capul. Ambele se încuie. Aşa că poate veni şi pleca oricine pe nevăzute.

— Mulţumesc, zise Adam. Îmi voi aminti să le folosesc la nevoie.

Îndată ce rămase de unul singur, îşi despachetă puţinele lucruri aduse de acasă, şi nu peste mult ieşi, după exemplu amfitrionului, pe uşa din capătul camerei, adică pe a doua, care dădea într-o galerie îngustă, ce înconjura un hol grandios, conceput şi mobilat în stil cinegetic. În el se ajungea pe două şiruri de trepte, din lespezi masive, coborând paralel şi adăpostind, chiar în mijloc, un imens şemineu, construit tot din piatră, la parter, însă, Adam nu găsi nici un suflet de om, aşa încât o porni spre unde se auzea zvon de glasuri. Afară, pe o terasă cuprinzătoare, cu vedere spre lac, pâlcuri de oameni discutau cu aprindere. O voce ridicându-se peste toate, susţinea sus şi tare:

— Pe cuvânt, voi, din industria maşinilor, dovediţi tot mai multe slăbiciuni femeieşti. Prea vă temeţi de critică şi daţi înapoi de la orice atac. Încurajaţi panglicarii, de parcă ar fi cine ştie ce mare deştepţi, când de fapt nu sunt decât vânători de publicitate, dornici să-şi vadă numele prin gazete şi mutrele la televizor. Să luăm, spre exemplu, adunările voastre anuale, care au ajuns nişte panorame, nu alta! Un candriu îşi cumpără o pârlită de acţiune, după care începe să-l pună la punct pe însuşi Preşedintele Consiliului de Administraţie, iar acesta tace chitic. Asta ar fi ca şi cum un singur alegător, indiferent care, s-ar duce aţă la Washington şi ar lua în tărbacă Senatul.

— Nu-i aşa, rosti Adam, nu pe un ton ridicat, dar destul de ferm spre a se face auzit. Mai întâi, un alegător nu are dreptul să ia cuvântul în Senat, pe când un acţionar de al nostru e îndrituit să vorbească la adunările generale, chiar dacă deţine o singură acţiune. Aşa e rânduiala la

noi. Cât despre critici, nu sunt toţi panglicari. Dacă-i privim ca atare şi nu luăm aminte la spusele lor, ne vom întoarce la situaţia în care ne aflam cu cinci ani în urmă.

— I-auziţi domnilor! strigă Brett DeLosanto. Straşnică diatribă, şi eu care nici nu ştiam cine a sosit printre noi!

Tânărul creator de modele era înveşmântat într-o togă galbenă-purpurie, evident concepută de el. Dar cu tot aerul ei excentric şi izbitor de elegant, arăta practică, încât Adam, îmbrăcat în pantaloni sport şi un bluzon cu guler pe gât, se simţi depăşit ca ţinută.

Câţiva dintre oaspeţi, care-l cunoşteau dinainte, se apropiară şi-l salutară, printre care şi Pete O'Hagan, cel care perora la ivirea sa pe terasă. O'Hagan reprezenta una din revistele de mare prestigiu în Detroit, şi sarcina lui era să dea târcoale magnaţilor din industria de automobile, obţinând indirect şi prin stratageme subtile monopolul reclamelor pentru publicaţia la care era angajat. Asemenea revistei pe care o slujea, şi altele, precum „Look" sau „Life", îşi aveau trepăduşi strecuraţi printre diriguitorii uzinelor, unii devenind prieteni la toartă cu înşişi preşedinţii sau consilierii cu un cuvânt greu în conducere. Desigur, aceste prieteşuguri cu tâlc nu constituiau un mister pentru agenţiile de publicitate, care nu prea aveau cum să se pună de-a curmezişul, chiar atunci când sufereau de pe urma stagnării reclamelor, în vreme ce restul revistelor, cu legături trainice printre cârmuitorii marilor industrii, aveau rubricile asigurate. De aceea trebuiau întreţinute cu grijă relaţiile, şi tot de aceea, la intervenţia brutală a lui Adam, O'Hagan, departe de a-l contrazice, îl ascultase zâmbitor şi umil.

— Haide să-ţi fac cunoştinţă cu toţi, îi spuse gazda, luându-l de braţ şi, pilotându-l în jurul terasei, îl prezentă grupuleţelor răzleţite. Printre cei adunaţi se afla un membru al Congresului, un jude, o mare figură de la televiziune, doi fabricanţi de piese şi subansamble auto, câteva căpetenii din Compania ce-o deservea Adam, precum şi trei achizitori de renume. Mai era şi un tânăr, care-i întinse mâna şi-i surâse prietenos.

— Sunt Pierre Flodenhale, îşi rosti numele. Şi vă cunosc, sir, din cele istorisite de Smokey.

— Ahaa! făcu Adam, amintindu-şi de vestitul alergător de curse care, în timpul său liber, făcea pe

vânzătorul în reprezentanța lui Smokey Stephensen. Cum merg afacerile la prăvălie?

— Când am vreme să mă ocup de ele, aş zice mulțumitor, sir.

— Renunță la „sir". Aici ne spunem cu toții pe nume. Dar lăsându-l pe Smokey de-o parte şi treaba pe care o faci acolo, mi se pare că la cursa Daytona-500 ai avut ghinion.

— Aşa e, confirmă Flodenhale, netezindu-şi cu degetele resfirate coama de păr auriu, şi strâmbându-se înăcrit de evocarea înfrângerii suferite.

Cu două luni înainte, după o cursă ucigătoare de o sută şi opt turnante pe pistele din Daytona, când îi mai rămăseseră numai douăzeci ca să iasă învingător, o defecțiune a motorului îl silise să abandoneze concursul.

— Când m-am trezit cu pana, îmi venea să mă sui pe blestemata de rablă şi s-o sfărâm cu picioarele, mărturisi înciudat.

— Ba eu aş fi aruncat-o într-o prăpastie, întări Adam.

— Cred că la următorul concurs o s-arăt de ce sunt în stare, spuse alergătorul, zâmbind ştrengăreşte. Avea un fel plăcut de a vorbi şi de a se comporta, pe care Adam îl sesizase de cum îl zărise în reprezentanța lui Stephensen. Presimt că la Talladega-500, ce se va ține în anul acesta, am să-i las în urmă pe toți, continuă animat de încredere.

— Voi fi şi eu de față la Talladega, pentru că prezentăm prototipul noului automobil-Orion. Aşa c-am să te aclam cu tot zelul.

De undeva, din spate, se auzi glasul amfitrionului, curmându-le dialogul.

— Adam, dânsa e Stella. Îți poate oferi tot ce-ți doreşti.

— Cum ar fi o băutură pe cinste, preciză un glas de femeie, suav şi melodios. Când Adam se întoarse, descoperi dinainte-i o roşcovană drăguță şi mititică, într-un costum de baie aproape inexistent. Sunt încântată să vă cunosc, domnule Trenton, murmură ea.

— Şi eu, îi răspunse Adam, remarcând alte două fetişcane în preajmă, şi pe loc îi veniră în minte cuvintele Ericăi: „Ce înseamnă petrecere de bărbați? Sunt excluse toate femeile ori numai nevestele?"

— Mă bucur că vă place costumul pe care îl port, urmă fata către Pierre, care-o explora fără jenă din creștet până în tălpi.

— Oo, nici nu-l băgasem de seamă, îi ripostă alergătorul de curse.

— Ce băutură ați vrea? se reîntoarse ea către Adam.

— Un „Bloody Mary", te rog.

— Vi-l aduc într-o clipă. Numai să vă găsesc tot aici.

— Ce înseamnă un prototip? reveni Flodenhale la discuția lor întreruptă.

— Este primul exemplar al unui model pe care-l prezentăm publicului înainte de a-l introduce în producție. Noi, specialiștii, îi mai spunem și „cap de serie".

— Prin urmare, la Talladega, nu va fi Orionul pe care-l vom avea în magazine?

— Întocmai. Forma definitivă va apare de-abia peste o lună de la prima sa etalare, și nu doar la concursul de care am vorbit, ci și în multe alte ocazii. Aceasta o facem în scopul de a aduna, pe de o parte, impresiile publicului, iar pe de alta, de a-i stârni curiozitatea și interesul. Cum s-ar zice, îi facem reclamă.

— Reclama e sufletul comerțului, completă Stella, care apăruse cu două pahare, oferindu-i unul lui Adam, iar altul falnicului alergător de curse.

Tot atunci li se alătură și membrul Congresului — un tip cu păr alb și pletos, jovial în felul de a fi, deși cu o voce răsunătoare, ca de predicator înfocat.

— M-a cucerit afirmația pe care ați făcut-o, stimate domnule Trenton, în legătură cu receptivitatea industriașilor la criticile curente. Aceasta mă face să cred că în aceeași măsură plecați urechea și la cuvântul legiuitorilor.

Adam șovăi. Pe moment se simți înclinat să-i răspundă pe șleau, potrivit obiceiului; dar își aminti că se aflau cu toții la o petrecere, el însuși fiind invitat. Chibzuind la aceasta, îi surprinse privirea lui Kreisel — cine știe când apărut în preajmă, în virtutea darului său de a fi pretutindeni prezent și de a prinde orice vorbă cu miez.

— Spune ce ai pe suflet, îl îndemnă el. Nimeni nu piere dintr-o încăierare. Dealtminteri, curând va sosi și un medic. Așa că dă-i drumul!

Și Adam își înfrânse rezerva.

— Actualele teorii vânturate de oamenii legii sunt în majoritate absurdităţi, culese din gurile oamenilor care aleargă după notorietate, convinşi că blamând industria de automobile vor deveni personalităţi cunoscute. Se ştie, spre pildă, continuă Trenton, deşi congresistul se aprinsese la faţă, că un senator a propus şi susţine ca de-acum în cinci ani să fie interzise orice vehicule cu combustie internă, cu toate că dânsul nu are nici cea mai vagă idee cu ce anume ar putea fi înlocuite. În fine, dacă va reuşi să-şi impună ideea, singura consecinţă, cu adevărat pozitivă, o să fie aceea că va fi vitregit de putinţa de a mai rosti discursuri neroade, tema epuizându-se de la sine. În unele state ne-au fost intentate procese, prin care se încearcă să ne oblige să retragem toate maşinile fabricate începând din 1953 şi să le reconstruim după chipul şi asemănarea unor modele care până în anii 1966 şi 68 nu existaseră în California ori în alte părţi ale ţării.

— Astea sunt extremisme, protestă reprezentantul Congresului împleticind vorba şi ţinând paharul în mână într-un mod ce arăta limpede că nu era la primul pe care-l primise.

— De acord că sunt atitudini exagerate, dar cam asta auzim de la oamenii legii. Or de-aici mi se pare că pornisem discuţia.

— Aşa e, cu asta te-a aţâţat, confirmă vesel amfitrionul, răsărind iarăşi ca din pământ. Păzea, Woody! i se adresă Congresistului bătându-l pe umăr. Nu intra în gura mintoşilor din Detroit fiindcă-i întrec pe isteţii cu care te-ai obişnuit tu la Washington.

— Auziţi, oameni buni, pe ce ton îmi vorbeşte, se întoarse musafirul spre ceilalţi. Şi când te gândeşti că pe vremea când eram amândoi în infanteria marină, acelaşi domn Kreisel lua poziţia de drepţi şi mă saluta...

— Ooo, după asta tânjeşti, Generale? Atunci, ia priveşte! Şi, îmbrăcat cum era într-un şort Bermuda, Kreisel se încruntă ceremonios, şi-i dădu onorul ca la paradă. După care, uitându-se după Stella, îi strigă: Şi-acum, înc-un pahar senatorului!

— Mai întâi n-am fost general... ci un colonel blând ca o mieluşea. Şi nici senator nu-s, se apără Congresistul.

— Cu blândeţea, mai încet, Woody. Iar senator ai să fii! Poate chiar pe cadavrul industriei noastre.

— Judecând după tine și casa pe care o ai, nu prea miroase a cadavre. Și-acum, vrei să le mai destupi capul politicienilor cu idei aiurite? se întoarse din nou către Adam.

— Ceva aș vrea să mai spun, recunoscu el zâmbind într-un mod dezarmant. Mulți dintre noi socotesc c-a sosit vremea ca făuritorii de legi să purceadă și la câteva inițiative utile, în loc să-i parodieze pe critici.

— Cum ar fi de exemplu?

— Să elaboreze niște regulamente și să impună stricta lor respectare. Aceasta, cu precădere, în materie de poluarea mediului ambiant. S-au născocit destule mijloace împotriva acestei năpaste și pot fi oricând aplicate la turismele ce le construim. Cei mai mulți dintre noi le considerăm izbutite, absolut necesare, și nu de acum, ci de mult. În timp ce vorbea, observă că numărul oaspeților se îngroșase în juru-i, orice alte discuții stingându-se rând pe rând. Prin urmare există modalități de combaterea poluării, își susținu mai departe ideea, numai că dumneavoastră, legislatorii, ne cereți nouă, producătorilor, să inventăm un dispozitiv care să nu se strice, să nu necesite controluri și nici ajustări de la cumpărarea mașinii și până la uzarea-i definitivă. Or așa ceva e de nerealizat. Care mecanism funcționează, fără nici o defecțiune, de la naștere, până la moarte? Nici unul. Și atunci cum am putea ieși din impas? Prin aplicarea unei legi drastice, care să ceară proprietarilor de vehicule verificarea periodică a dispozitivului împotriva vicierii atmosferii, repararea sau chiar înlocuirea lui, la rigoare. Desigur, o asemenea lege nu va fi aclamată de marele public, pe care nu poluarea îl preocupă — de ea nici că-i pasă — ci numai comoditatea. De aceea nici politicienii nu se înghesuie să o scoată.

— Publicul nu este indiferent, cum susții, îl contrazise dârz Congresistul. Și aceasta ți-o pot dovedi prin plângerile primite de mine.

— Nu zic, poate pe unii îi supără gazele și efectele lor nocive, dar aceștia sunt foarte puțini. De peste doi ani am pus în vânzare dispozitive pentru mașinile de fabricație mai veche. Fiecare costă douăzeci de dolari, cu instalație cu tot, și dau rezultate excelente, reducând cantitatea gazelor emanate și, implicit, infestarea aerului. Le-am anunțat apariția și însușirile prin toate mijloacele — radio,

televiziune, gazete și afișe. Dar cine credeți că ni le cumpără? Aproape nimeni. Cu totul altfel stau lucrurile cu accesoriile de lux, chiar pentru automobilele mai uzate. Vindem ca pâinea caldă casetofoane-stereo și anvelope cu bandă albă. În schimb, pentru garniturile împotriva poluației nu avem amatori, ci le ținem în rafturi. Până și politicienii care, în preajma alegerilor, ne predică despre pericolul otrăvirii atmosferei nu catadicsesc să le ia.

Un cor de glasuri, printre care se auzi și al Stellei, începu să scandeze:

— Ne e foame! Vrem să mâncăm!

Grupul din jurul lui Adam începu să se subțieze.

— Era și vremea să mai gustăm câte ceva. De-o oră n-am luat nimic în gură, rosti unul din invitați.

La vederea deliciilor culinare înșirate pe o masă, la marginea terasei, prezidată de un șef bucătar cu bonetă albă și țuguiată, Adam își aminti că din pricina altercației conjugale nu-și luase nici micul dejun. Și subit simți că-i e foame. Tot atunci îi veni în minte că trebuie să telefoneze acasă. Și cât mai curând.

Unul din achizitorii de vază, înarmat cu o farfurie vrăfuită de bunătăți, țipă către gazdă:

— Grozavă haleală, măi, Hank!

— Mă bucur că-ți place! Și nici nu mă păgubiți, că doar cheltuielile se amortizează prin însăși onorabila voastră prezență.

Confesiunea — pe deplin sinceră — stârni zâmbete unanime. Întocmai ca alții, și Adam știa să prin invitarea achizitorilor, reuniunea împrumuta o natură comercială, consumul fiind trecut la rubrica investiții, iar amfitrionul despăgubindu-se, până în cele din urmă, prin reducerea taxelor pe venituri. Dealtminteri, achizitorii Companiilor de automobile, care efectuau comenzi anuale de ordinul milioanelor de dolari, îi jonglau după bunul plac pe fabricanții de piese și subansamble, cum era Kreisel. În virtutea autorității ce-o dețineau asupra acestora, cu ani în urmă, primeau din partea furnizorilor preferați plocoane dintre cele mai fabuloase — ca un iaht de toată splendoarea sau mobilierul pentru o întreagă gospodărie. Astăzi, Companiile interziceau acest soi de mită, contravenientul surprins în delict pierzându-și imediat slujba. Dar chiar cu aceste îngrădiri, existau încă destule

mijloace prin care favorizaţii să-şi manifeste recunoştinţa faţă de binefăcătorii care le înlesneau contracte substanţiale, iar printre acestea se numărau şi ghiftuielile la petreceri „intime" — ca cea oferită de Kreisel. O altă portiţă rămasă la îndemână era acoperirea cheltuielilor acumulate de achizitori în diversele călătorii întreprinse. Intervenind personal ori prin procurişti, furnizorii achitau până la ultimul sfanţ hotelele şi eventualele consumaţii făcute. Procedeul era destul de puţin riscant deoarece nu implica înmânare directă de bunuri sau numerar, iar dacă — in extremis — se întâmpla ca „blagoslovitul" să fie luat la întrebări de mai marii ierarhici, se putea disculpa de minune, pretinzând că este în aşteptarea notelor ce le are de onorat.

O a treia modalitate — încă larg răspândită — era aceea a cadourilor trimise cu prilejul Crăciunului şi a Anului Nou. Deşi interzisă cu străşnicie de administraţie, prin circulare difuzate cu câte două luni înainte de sărbători, furnizorii doritori să trimită „atenţii" oblăduitorilor în afacerile curente, recurgeau la unele subterfugii, luând contact indirect cu secretarii acestora şi obţinându-le adresele şefilor, sub pretext că le trebuie la expedierea felicitărilor. Şi cu toate că cei vizaţi se prefăceau a nu şti nimic de aceste aranjamente, să fi ferit sfântul pe fabricantul care scăpa din vedere să-i „felicite". Trebuie adăugat, însă, că şi aceste daruri — transmise prin căi lăturalnice şi întotdeauna acasă — nu mai erau de valoarea şi consistenţa celor de altă dată.

Încă nu-şi desprinsese ochii de pe achizitorul cu farfuria încărcată, când Adam auzi lângă el un glas de femeie, rostind aproape în şoaptă:

— Întotdeauna vorbeşti cu deplină sinceritate, cum ai făcut-o adineauri, domnule Trenton?

Întorcându-se, se trezi dinainte-i cu o făptură de douăzeci şi opt, treizeci de ani — după umila-i părere — cu pometi înalţi, ridicaţi către el, cu buze cărnoase şi umede, uşor întredeschise într-un zâmbet şăgalnic, cu ochi scăpărători şi inteligenţi sfredelindu-i pe ai lui. Apropierea ei răspândea un parfum de mosc şi, pe cât de discret o scrută, intui silueta-i subţiratică şi mlădie, ca şi sânii micuţi şi fermi, de sub taiorul de in, de un albastru pal. Luată în totul, era poate cea mai irezistibilă apariţie

feminină din câte întâlnise vreodată. Şi era neagră. Nu măslinie. Ci neagră ca smoala, cu o piele strălucitoare şi mătăsoasă, asemenea unui abanos lustruit cu migală. Fascinat de carnaţia ei unică, cu greu îşi înfrânse pornirea de a întinde o mână s-o pipăie.

— Mă cheamă Rowena. Numele dumitale mi s-a spus dinainte, şi-am fost trimisă să-ţi port de grijă, ca nu cumva să rămâi nehrănit...

— Rowena şi mai cum? o iscodi Adam. Şi-o văzu că ezită.

— Ce sens ar avea să afli şi al doilea nume? rosti după clipa de cumpănă. Şi din nou îi surâse, cu aceleaşi buze înrourate şi trandafirii al căror farmec parcă de-abia acum îl descoperea. Afară de asta, urmă cu acelaşi glas murmurat, eu am venit cu prima întrebare, la care încă nu am primit un răspuns.

Adevărat, îşi aminti Adam. Se arătase curioasă să afle dacă întotdeauna vorbeşte cu deplină onestitate.

— N-o fac oricând, mărturisi cu întârziere. Dealtminteri, nimeni nu cred că-şi îngăduie acest lux. „După cum nici acum nu-mi permit să îţi spun ce gândesc şi ce simt în legătură cu tine" — completă el în gând. Dar încerc, pe cât îmi stă în putinţă, continuă cu glas tare, să nu mă depărtez prea mult de adevăr.

— De asta sunt sigură, după felul cum te-am auzit discutând. Şi vai, cât de puţini dintre noi caută să se apropie de adevăr! încheie privindu-l direct şi stăruitor.

„Oare simte ce putere de atracţie exercită asupră-mi?" se întrebă Adam.

Ajutată de bucătarul cu bonetă scrobită, Rowena umplu două farfurii cu mâncare, iar pe urmă se instalară la una din mesele apropiate, unde se mai aflau doi dintre invitaţi: un tânăr magistrat negru, ce-şi exercita meseria la tribunalul federal din Michigan — şi un inginer între două vârste, pe nume Frazon, care lucra la aceeaşi Companie cu Adam. Curând li se alătură şi Brett DeLosanto, însoţit de o bruneţică tăcută şi drăgălaşă, pe care o prezenta drept „Elsie".

— Am simţit noi că aici se înfiripă ceva, şi sper că n-o să ne dezminţiţi aşteptările, grăi volubilul Brett.

— La ce faci aluzie? îl înfruntă Rowena.

— Doar ne ştii pe noi, cei din industria de automobile.

Nu avem decât două idealuri în viaţă: femeile şi afacerile.

— E cam devreme să ne dedicăm primului, opină judele zâmbitor. Să rămânem pe moment la al doilea. Te auzeam vorbind adineauri de adunările generale, urmă, întorcându-se către Adam. Şi mi-a plăcut ce-ai zis. Aşa e. Până şi cei cu o singură acţiune au dreptul să-şi spună cuvântul şi să fie ascultaţi.

Frazon, care tocmai se pregătea să îmbuce, lăsă furculiţa şi cuţitul din mână.

— Eu, unul, nu sunt de acord cu Adam, şi asemenea mie încă mulţi alţii.

— O ştiam, îi ripostă magistratul, după mina cu care l-ai ascultat. Dar ai vrea să ne lămureşti de ce nu-l aprobi?

Inginerul cumpăni, încruntându-şi sprâncenele.

— Am să-ncerc. Aceşti cârcotaşi, deţinătorii unei singure acţiuni, alături de unii consumatori şi de comitetul pentru aşa zisa „apărare a benefiarilor" urmăresc doar să creeze disensiuni, ceea ce şi izbutesc, dealtminteri, prin minciuni, răstălmăciri şi injurii. Amintiţi-vă numai de adunarea anuală de la General Motors, la care gaşca lui Nader i-a spurcat pe toţi din industrie, numindu-i „criminali", învinuindu-i de „încălcarea legilor şi a dreptăţii", şi spunându-le că sunt „o bandă organizată, chiar mai primejdioasă decât tâlharii la drumul mare". Or cum ar trebui să reacţionăm la asemenea invective? Să ne arătăm plini de recunoştinţă? Şi ce atitudine să adoptăm faţă de papagalii care repetă asemenea inepţii? Să-i luăm în serios?

— Ia te uită! se miră DeLosanto. Voi inginerii le-aţi ascultat bazaconiile, pe când noi vă credeam că n-aveţi urechi decât pentru ţăcănitul motoarelor...

— Ei bine, le-au mai plecat şi la altele, interveni Adam şi au auzit la fel ca şi noi — ori cei de la General Motors şi alte Companii — toate ocările. Ce n-au sesizat însă mulţi este substratul provocărilor azvârlite, iar apoi le-au mai repetat şi ad literam, urmă arătând către Frazon. Scopul lor era de a zădărî, de a înfuria şi a stârni o reacţie violentă. Nu pricepeţi, măi oameni, că aceşti guralivi nu doreau o dovadă de moderaţie din partea industriei? De le-am fi dat-o, le-am fi tăiat craca de sub picioare. Or prin atitudinea lor, şi-au atins ţinta. Ai noştri le-au făcut jocul.

— Cu alte cuvinte, dumneata consideri insulta o tactică, concluzionă judele.

— Absolut. Asta-i limbajul zilelor noastre. Până şi tinerii ce uzează de el — în mare parte avocaţii de-abia ieşiţi de pe băncile facultăţii — îi cunosc efectul asupra celor în vârstă, din sălile de consiliu. Le zbârleşte părul în cap, le ridică tensiunea arterială, îi aţâţă şi-i face de neînduplecat. Or preşedinţii şi directorii din industria noastră au fost educaţi în spiritul politeţei. În zilele lor de glorie, chiar de-şi înjunghiau un rival, îi spuneau mai apoi „pardon, să mă scuzi". Unde se mai pomeneşte aşa ceva azi? Dialogurile de acum sunt usturătoare şi dure, iar cu cât se întrece măsura, cu atât rezultatele sunt mai spectaculare. Dacă le urmăreşti însă cu sânge rece, ai numai de câştigat, fiindcă nu dai apă la moară flecarilor. Dar din păcate, cei mai mulţi dintre cârmuitorii noştri nu au prins şmecheria.

— Tu însă da, îl ironiză Frazon. Eu recunosc că n-am învăţat lecţia, şi voi rămâne fidel comportării decente.

— Grăieşte un inginer, or e lucru ştiut că domniile lor se dezbară cei de pe urmă de tradiţiile vechi şi înmormântate, îl înţepă DeLosanto.

— Şi Adam e inginer, observă cel pişcat de ironicul Brett. Dar şi-a petrecut prea mult timp printre desenatori.

Toţi de la masă izbucniră în râs.

— Vorbind serios, Adam, reveni Frazon la subiect, nu cumva ai fi de părere să acceptăm pretenţiile detractorilor noştri de a primi un reprezentant al consumatorilor în Consiliul de Administraţie şi alte din năzbâtiile debitate la adunările anuale?

— Şi de ce nu? răspunse el calm. Prin aceasta ne-am dovedi maleabili, şi zău de nu merită să facem o încercare, măcar ca titlu de experienţă. Numeşte o persoană într-un consiliu — ori într-un juriu — şi-ai să vezi cât de serios îşi va juca rolul, venind cu idei şi silindu-se să se dovedească utilă. Or s-ar putea ca din asta să tragem foloase. Să învăţăm ceva. Ca să nu mai adaug că până în cele din urmă tot aici vom ajunge. Şi atunci e mai bine să acceptăm această colaborare mai înainte de a ne fi vârâtă pe gât.

— După audierea ambelor părţi, care ţi-ar fi sentinţa? se adresă Brett judecătorului de culoare.

— Iartă-mă, zise acesta, ducându-şi mâna la gură spre a stăvili un căscat. Pe moment am avut sentimentul că mă aflu la tribunal. Dar sâmbăta şi duminica, să-mi fie cu iertăciune, nu dau verdicte, conchise, scuturându-şi capul cu prefăcută solemnitate.

— Nimeni n-ar trebui să le dea, întări şi Rowena, atingându-i mâna lui Adam. Dar nu în treacăt, ci plimbându-şi mângâios degetele peste ale sale. Când se suci s-o privească, tânăra-i îngână de-abia auzit: N-ai vrea să mergi să înotăm?

Amândoi se suiră într-o barcă, dintre cele acostate la doc, şi o porniră spre malul de est al lacului. Cam după patru mile de mers, nu departe de o plajă mărginită de copaci falnici, Adam opri motorul, ca să plutească în voie, pe întinderea străvezie a apei. La orizont mai apărură câteva ambarcaţii, dar nu venind către ei. Trecuse bine de ceasul amiezii, soarele scânteia din creştetul bolţii, iar aerul, cald şi dezmierdător, te îmbia la somn. La plecare în larg, Rowena apăruse într-un costum de baie, imitând, ca desen, blana de leopard; în sumarul veşmânt, silueta cât şi pielea catifelată şi neagră se dovedeau mai presus de promiţătoarele speculaţii făcute de Adam cu puţine ceasuri în urmă, când o privise în taiorul albastru deschis. El îmbrăcase un slip. După ce acostară, aprinse ţigări pentru amândoi, şi fumară stând unul alături de altul, pe pernele bărcii.

— Ooo, cât de minunat e! suspină ea, cu capul pe spate, cu ochii închişi şi buzele întredeschise, în beţia luminii strălucitoare răsfrântă împrejur de soare şi apă.

Adam pufăi din ţigară, proiectând o spirală de fum.

— Asta se cheamă să te simţi rupt de tot şi de toate, rosti printre rotocoalele albe şi lenevoase.

Dar oare de ce-i tremurase glasul?

Rowena, în schimb, grăi cu deplină siguranţă de sine, deşi cu aceeaşi vorbă molatecă şi suavă.

— Adevărat. Dar aşa ceva nu se întâmplă adesea. Şi nici nu durează.

Adam se răsuci brusc. Ştia din instinct că la o tentativă de îmbrăţişare, fata i-ar fi căzut în braţe. Şi totuşi nu îndrăzni să schiţeze gestul. Parcă citindu-i gândul, Rowena râse molcom şi zvârli ţigara încă neterminată.

— Am venit să-notăm, nu uita! Şi, cu sprinteneală, se ridică şi plonjă peste bord.

Doar o frântură de clipă îi zări trupul negru şi zvelt, ţâşnind cu braţele ridicate, precum o săgeată care despică apa cu şfichiuială de bici, şi dispărând în străfunduri. La cufundarea ei, barca se clătină vag.

Şovăielnic, la fel ca atunci când simţise imboldul s-o cuprindă la piept, o urmă cu puţină zăbavă.

Adâncul apei, după căldura dogorâtoare a soarelui, i se păru de o răceală arctică, încât de-abia apucă să iasă la suprafaţă. Cu răsuflarea tăiată şi dârdâind din toate mădularele îngheţate, îşi roti ochii, în căutarea fermecătoarei însoţitoare.

— Hei, sunt aici! îi strigă ea, hohotind încet, după care se afundă iar, ca la puţine secunde să reapară, cu apa curgându-i şiroaie pe păr şi pe faţă. Aşa-i că-i minunat? îl întrebă încântată.

— Îţi voi răspunde când îmi recapăt suflul.

— Ai nevoie să-ţi înfierbânţi sângele. Eu ies pe ţărm. Mă urmezi?

— Cum de nu. Însă nu putem lăsa barca lui Hank să plutească la voia întâmplării.

— N-ai decât s-o aduci. Iar în timp ce înota într-un ritm şi mai avântat către mal, îi strigă întorcându-şi capul: Nu te obligă nimeni să vii, dacă ţi-e cumva teamă să acostezi doar cu mine pe o insulă părăsită.

Tăcut şi de-abia trăgând barca, porni după ea, înaintând cu încetineală. Odată ajuns la mal, înviorat de binefăcătoarea căldură a soarelui, o priponi cum putu, iar pe urmă se îndreptă spre Rowena, care se întinsese pe nisipul încins, cu mâinile încrucişate sub cap. Mai încolo, pe plajă, printre arborii ce-o mărgineau, se afla o cabană cu obloanele trase şi în aparenţă pustie.

— Acum pot să-ţi răspund şi la provocarea de adineaori, vorbi tolănindu-se lângă ea. De-ar fi să aleg, dintre toate fiinţele, pe aceea cu care să mă văd rătăcit pe o insulă, doar spre tine m-ar împinge ispita.

Minunat se simţea, constată pentru sine. Trecuseră poate luni de când trupul şi mintea nu mai gustaseră asemenea tihnă.

— Dar nici nu ştii cine sunt, o auzi de alături. Şi atunci de ce m-ai alege?

— Fiindcă mi-ai deşteptat unele sentimente, printre care o mare curiozitate.

Îi vorbea sprijinit într-un cot şi privindu-i făptura nespus de atrăgătoare, aşa cum îi apăruse de cum o zărise în preajmă, în urmă cu câteva ceasuri.

— Sunt o anonimă întâlnită la o petrecere de-a lui Kreisel, la care rolul meu, aidoma celorlalte, este să ne îngrijim de oaspeţi, în chip de gazde de circumstanţă. Asta ne e menirea — la caz că ţineai să o afli. Dar te interesa, realmente?

— Da.

— Te cred, rosti ea, şi din nou hohoti — cu râsul acela dulce şi stăpânit, cu care Adam începuse să se deprindă. Marea deosebire dintre tine şi restul bărbaţilor constă în aceea că cei mai mulţi dintre ei mi-ar fi răspuns la întrebare printr-un „nu".

— Dar în timpul săptămânii, când nu sunt petreceri, cu ce te ocupi? o descusu mai departe.

— Sunt profesoară la un liceu. Însă nici nu termină bine vorba, şi se dojeni înciudată. Uff, ce necontrolată-s la gură! Asta nu voiam să ţi-o spun.

— Ca să nu-ţi mai fie necaz de mărturisirea scăpată împotriva voinţei, am să-ţi fac şi eu una. Pentru prima oară în viaţă înţeleg de ce se afirmă că frumuseţea negreselor poate atinge superlativul, îi zise cu glas scăzut.

Tăcerea care urmă îl făcu să se întrebe dacă nu cumva o jignise. Împrejur se auzea numai blânda clipoceală a lacului, bâzâitul insectelor şi motorul unei ambarcaţii îndepărtate. Dar Rowena nu scotea un cuvânt. După un timp, şi cu totul pe neaşteptate, se plecă şi-l sărută drept pe gură. Până să se dezmeticească, şi s-o îmbrăţişeze la rându-i, ea ţâşni de alături, şi o zbughi înspre lac. De-abia la marginea ţărmului, se opri o clipă din fugă şi îi strigă:

— M-a prevenit Hank ce om încântător eşti, când mi-a pus în vedere să-ţi arăt o grijă deosebită. Acum, hai să ne-ntoarcem.

— Şi ce ţi-a mai spus Hank? o iscodi Adam, după ce se urcară în barcă şi o luară către malul opus.

— Păi mi-a zis, răspunse Rowena, după ce mai întâi făcu un efort de memorie, că vei fi cel mai însemnat musafir, iar într-una din zile vei ajunge la conducerea Companiei la care lucrezi.

Năpădit de râs, Adam conteni cu întrebările, deşi tare ar mai fi vrut să afle şi alte afirmaţii de-ale amfitrionului, dar mai presus de toate, în ce scop îl invitase la sindrofie.

Soarele îşi plecase geana spre asfinţit, dar cu cât se scurgeau orele, petrecerea de la reşedinţă se însufleţea şi mai mult. Oaspeţii se aflau tot pe terasă, de unde, împurpurat de ultimele pâlpâiri ale astrului, pitulat după un pâlc de mesteceni, drepţi şi semeţi asemenea santinelelor, lacul strălucea roşiatic. Uşoara briză ce-i ondula suprafaţa-i incandescentă, împrospăta aerul, parfumându-l cu mireasma de pin. Prididită de amurg, priveliştea dispăru aproape pe nesimţite sub perdeaua compactă a nopţii, iar odată cu ivirea primelor stele pe boltă şi pogorârea răcoarei, musafirii începură să intre în casă, unde un şemineu vrăfuit cu buşteni şi crengi de copaci îi întâmpină cu flăcări şerpuitoare.

Hank Kreisel — amfitrionul afabil, atent şi omniprezent — nu-şi dezminţea nici acum aceste remarcabile însuşiri. Afirmaţia făcută de dimineaţă cum că „aici se bea şi se gustăreşte tot timpul" îşi găsea pe deplin confirmarea în barurile şi bufetele pline şi asaltate de oaspeţi. În holul imens, gen cabană de vânătoare, invitaţii formaseră aceleaşi ciorchine răzleţe, discutând animat nu doar în limitele cercurilor constituite, ci încrucişându-şi părerile şi cu alţii, din pâlcuri vecine.

În jurul lui Pierre Flodenhale, alergătorul de curse, o seamă de curioşi îl mitraliau cu întrebări legate de tainele profesiunii sale.

— Spune-ne, înfrângerea sau câştigul se hotărăşte acolo, pe pistă? Ce-ai dedus din experienţa de până acum?

— Fireşte, contează şi cum te descurci pe loc. Dar concurentul îşi întocmeşte şi un plan dinainte — în ce chip să fenteze adversarii, cum să ia mai bine turnantele — deşi nu o dată se-ntâmplă să-şi modifice tactica după împrejurări...

Ştabul de la reţeaua naţională de televiziune, care se arătase încuiat şi distant mai de vreme, era într-o vervă teribilă imitând — şi încă foarte cu haz — o discuţie televizată între Preşedintele Statelor Unite, un fabricant de automobile şi un ecolog, în care conducătorul de stat încerca să-i împace pe ceilalţi doi.

— Poluarea, cu toate păcatele ei, face parte din marea prosperitate americană. Consilierii ştiinţifici mi-au dat asigurări repetate că în prezent automobilele viciază mai puţin atmosfera decât o făceau în trecut — sau măcar aşa ar sta lucrurile dacă n-ar exista atâtea maşini... Aici Preşedintele tuşi de trei ori, după care reluă: Cu toate acestea, ţin să vă-ncredinţez că în America vom respira iarăşi aer curat. Potrivit măsurilor iniţiate de administraţie, îl vom pompa în fiecare gospodărie...

Printre ascultători, unul sau doi îşi luaseră mutre acre, pe când ceilalţi se snopeau de râs.

Câteva tinere — printre care Stella şi Elsie — pendulau între grupurile de oaspeţi. Doar Rowena şedea nedesprinsă de Adam.

Spre miezul nopţii, musafirii începură să se retragă. Căscând şi întinzându-şi braţele, în semn de oboseală, o luau frumuşel pe treptele de piatră ce porneau paralel, chiar din dreptul căminului, iar odată ajunşi în galeria îngustă, le strigau „noapte bună" întârziaţilor la şuete. Câţiva ieşiră prin terasa alăturată, folosind pasămite cărările mai discrete spre dormitoare, pe care Kreisel se îngrijise să i le arate lui Adam încă de la sosire. La un moment dat, însuşi amfitrionul — înarmat cu un stacan cu whisky îndoit cu sifon — o apucă pe una din scări. Curând dispăru şi Elsie, observă Adam, urmată de roşcovana de Stella şi Brett DeLosanto care, cu vreo oră înainte se arătaseră nedespărţiţi.

Focul din şemineul uriaş se stingea pe încetul, prefăcându-se în tăciuni. Afară de Adam şi de Rowena, aşezaţi pe o canapea, aproape de vatră, în hol mai era doar o mână de oameni, tocmai la celălalt capăt, gâlgâind mereu din pahar şi vorbind zgomotos, evident hotărâţi să nu depună prea curând armele.

— Mai vrei o gură de băutură înainte de a pleca la culcare? o îmbie Adam pe Rowena care scutură cu împotrivire din cap..

Dealtfel, din ultimul whisky — generos diluat cu apă — sorbise o oră. Mai toată seara şi-o petrecuseră stând de vorbă, subiectul fiind Adam, nu la alegerea sa, ci constrâns de îndărătnicia cu care enigmatica parteneră ocolea întrebările ce-i ţinteau existenţa. Cu toată înverşunata-i rezervă, izbutise totuşi să afle că disciplina

predată era engleza — un amănunt cu anevoie recunoscut după ce, râzând în felul ei potolit, citase din stihurile lui Cervantes: „Am o memorie atât de bolnavă, încât nu o dată uit până și cum mă cheamă".

— N-ai vrea să facem o mică plimbare? îi sugeră Adam.

— De ce nu, acceptă ea.

Și ieșiră din hol fără ca măcar unul din chefliii rămași să arunce o privire spre ei. Pe cer se înălțase luna, prelingându-și razele palide peste întinderea lacului. Era noapte senină, dar rece. Rowena tresări înfiorată de frig, iar el o cuprinse pe după umeri.

— Se pare că toți s-au dus să se culce, îi spuse ținând-o aproape.

— Te-am văzut parcă numărându-i, răspunse poznașă, și chicoti iar.

Adam o răsuci brusc, îi dădu capul pe spate și-o sărută.

— Să mergem și noi. Și din nou îi strivi buzele — de astă dată simțind-o cum îl încolăcea și mai strâns cu brațele.

— Ce ți-am spus mai devreme e numai adevărul curat, îi șopti la ureche. Nu pentru așa ceva suntem angajate.

— Știu și te cred.

— Dar asta nu înseamnă că dacă una din noi caută cu orice preț aventura, n-o poate avea. Hank nu i-o interzice, după cum nici nu i-o înlesnește. Și sunt sigură că i-ar plăcea să cunoști acest amănunt, vorbi ghemuindu-se și mai tare în el. N-ar vrea odată cu capul să-l judeci greșit.

— În clipa de față nu mă gândesc la el și la impresia ce vrea să mi-o facă.

Peste puțin, intrară în dormitorul lui Adam, prin ușa de pe verandă, adică pe cea folosită și dimineața, când pășise pentru prima dată în vilă. În cameră era cald. Cineva, grijuliu, aprinsese focul în șemineu, iar acum flăcările sfârâiau din bușteni, proiectând umbre și licăriri jucăușe pe tavanul obscur. Și patul era aranjat — cearșafurile întinse și netezite, iar pătura îndoită la jumătate. Se dezbrăcară în fața căminului și, nu peste mult, Adam o conduse spre pat.

Se așteptase la blândețe și duioșie, dar în loc de acestea se trezi pradă unei sălbăticii erotice care, la început îl

încremeni de uimire, apoi îi aprinse dorințele, ca până la urmă să-l zvârle într-un clocot de pasiune. Nimic din tot ce întâlnise în experiența sa de bărbat nu aducea cu dezlănțuirea vijelioasă a făpturii de alături. Delirul în care se prăvăliră dură — cu mici întreruperi — până în zori.

— Mai ești în admirația femeilor negre? îl întrebă către ziuă, cu un aer ușor malițios.

— Mai mult ca oricând, îi răspunse cu deplină sinceritate.

— Nici tu nu arăți rău pentru un alb, își dădu verdictul zâmbind.

Ca și în după-amiaza trecută, Adam aprinse două țigări, din care-i întinse una. După câteva fumuri, o auzi vorbind iar.

— Poate așa e; și negresele sunt frumoase, după cum susțin unii. Însă nu-i mai puțin adevărat că, în unele zile, totul ți se pare frumos.

— Cea de azi se numără cumva printre ele?

— Ai ghicit. Astăzi chiar de-aș vedea o slutenie, aș zice că e superbă.

Afară se lumina tot mai mult.

— Aș vrea să ne revedem. Cum am putea aranja? întrebă Adam.

— Cu neputință, se împotrivi, cu glas pentru prima oară tăios. Și asta o știm deopotrivă. Iar când încercă să o contrazică, îi puse un deget pe buze, urmând pe același ton categoric. Până acum nu ne-am spus o minciună, și ar fi păcat să o facem.

În sinea lui îi dădea dreptate. Aventura începută aici se cerea tot aici încheiată. Orașul Detroit nu era nici Paris, nici Londra, sau New York. Ca structură morală și socială, Detroitul se dovedea încă un târg de provincie, și chiar dacă prejudecățile se mai diminuaseră ca număr și virulență, a continua legătura sa cu Rowena era peste poate între hotarele lui. Acest gând îl umplu de o tristețe și o amărăciune de care nu se putu scutura nici pe timpul cât mai rămase ca oaspete și nici în drumul său către casă, la care porni pe înserate.

La despărțirea de gazdă, când îi mulțumi pentru ireproșabila-i ospitalitate, Kreisel îi spuse:

— Prea multe n-am apucat să vorbim. Dar aş vrea să avem prilejul. Te-ar deranja un telefon de la mine pe săptămâna viitoare?

Adam îl asigură că-l aşteaptă cu interes. Rowena — de la care îşi luase rămas bun cu un ceas mai devreme şi îndărătul uşilor ferecate — dispăruse de parcă o înghiţise pământul.

16

— Dumnezeule mare! exclamă Adam. Am uitat să-i telefonez nevestei! îşi aminti cu vinovăţie.

Şi doar intenţionase s-o cheme de sâmbătă dimineaţa, ca să mai îndulcească starea de spirit după cearta avută la despărţire. Iar acum era duminică seara şi încă nu pusese mâna pe un receptor! Natural, escapada sa cu Rowena îl rupsese de unele îndatoriri mai puţin presante, iar cu gândul la acest episod şi la apropiata revedere a soţiei, i se strânse un pic inima. Cum avea să dea ochii cu Erica?

— Să nu ne oprim în căutarea unui telefon public? sugeră Pierre Flodenhale, instalat în faţa volanului.

Se aflau pe şoseaua interstatală cu numărul 75 pe care Adam o străbătuse şi la venire, iar până la periferia proximului oraş — Flint — mai aveau destul de puţin. La plecarea de la vila lui Kreisel, alergătorul de curse — venit cu un oaspete care o ştersese înainte de prânz — îl rugase să-l ia cu el, iar Adam primise cu mare plăcere, pentru că astfel mai avea cu cine să schimbe o vorbă, nu să facă tot drumul, până în Detroit, tăcând ca un mut. Iar când Pierre se mai oferise să şi conducă, îi mulţumi de o mie de ori în gând. Numai că în loc să sporovăiască — după cum îşi închipuise, blagoslovind neaşteptata tovărăşie a junelui — se lăsă toropit de somn aproape de cum o porniseră.

Umbrele înserării, tot mai întunecate şi dese, erau spintecate de farurile numeroaselor automobile ce se întorceau, ca şi ei, spre metropolă.

— Nu, nu ne oprim, fiindcă am pierde vreme, hotărî Adam după ce rumegă propunerea lui Pierre. Mai bine îi dăm bătaie.

Şi aşa făcură.

La un moment dat, Adam întinse mâna spre staţia de radio emisie-recepţie, instalată sub bordul maşinii. Curând aveau să pătrundă în raza ei de acţiune, or poate că Erica sucise butonul aparatului din bucătărie — aşa cum făcea în oricare din zilele săptămânii — şi o să-i prindă mesajul, pe care totuşi nu apucă să-l transmită, retrăgându-şi braţul mai înainte de a apăsa pe clapă. Gândul de a-i vorbi îi sădea tot mai multă nelinişte în suflet, un neastâmpăr care sporea pe măsură ce se apropia de casă. Cam într-o jumătate de oră, trecură de Bloomfield Hills, după care părăsiră şoseaua, apucând-o spre Quarton Lake, situat în partea de vest.

Iniţial, avusese de gând să-l lase pe Pierre în suburbia Dearborn, unde locuia, urmărindu-şi mai apoi drumul de unul singur, ca pe urmă să se trezească invitându-l la el, şi să se simtă parcă mai despovărat sufleteşte când acesta acceptă. Avându-l alături, măcar clipa întâlnirii va fi mai uşoară; prezenţa unui străin oricum însemna o platoşă îndărătul căreia îşi putea disimula adevărata-i stare de spirit. Dar aşa cum avea s-o constate, fierberea lui se dovedi de prisos.

Când maşina intră pe alee, făcând să scrâşnească stratul de pietricele mărunte, interiorul casei scăpără de lumină, iar în prag apăru Erica, întâmpinându-l cu duioşie:

— Bun sosit, dragule! Ţi-am dus lipsa.

Şi pe dată se întinse şi-l sărută radioasă, arătându-i astfel că ciondăneala de sâmbătă era încheiată şi dată uitării. Sau cel puţin aşa crezu Adam, fără să ştie că verva soţiei se datora cesuleţului ce-l purta agăţat la piept, şi pe care îl şterpelise într-o nouă raită dată prin magazine în absenţa lui.

Atunci îşi extrase şi Pierre Flodenhale trupul său lung, comprimat în lăcaşul dinaintea volanului, iar Adam se grăbi să-l prezinte. La salutul său, Erica îi răspunse cu zâmbetul cel mai graţios şi cuceritor.

— Te-am văzut alergând la curse; şi totuşi, dac-aş fi ştiut că dumneata ai volanul în mână, nu-mi aşteptam soţul fără pic de îngrijorare.

— Merge mai moderat decât mine, o asigură Adam. Niciodată nu a depăşit viteza legală.

— Ooo, înseamnă c-a fost un drum plicticos! Sper că petrecerea s-a dovedit mai atrăgătoare...

— Da de unde, doamnă. Față de altele la care am luat parte, a fost înmormântare curată. Dar poate că nu-i de mirare, când invitații erau doar bărbați...

„Atenție, amice! Nu întrece măsura!" l-ar fi prevenit Adam observându-și consoarta cum îl măsoară cu o privire ironică și pătrunzătoare, pe care noul venit parcă n-o sesizase, nefiind probabil deprins să înfrunte femei extrem de inteligente și rafinate. Dar cu toată căutătura ei aspră, neiertătoare, se vedea limpede că Flodenhale căzuse în mrejele unei admirații fără de margini față de făptura frumoasă și tânără, gătită într-o pijama de mătase ce-o prindea de minune, și cu părul lung, de un blond cenușiu, revărsat peste umeri.

După acest scurt prolog, intrară în casă, își pregătiră cocktailuri, le băură cu poftă, iar apoi Erica îi pofti în bucătărie, unde le făcu sandvișuri cu omletă și pe urmă cafele. Un răstimp Adam îi lăsă singuri, pentru a da un telefon și a-și strânge dosarele care se cereau studiate până a doua zi dimineață, chiar în starea de oboseală în care se afla. La întoarcere, își găsi soața ascultând absorbită o prelegere privitoare la cursele de automobile — o prelungire pasămite a expunerilor făcute ceva mai devreme, la provocarea invitaților de la vila lui Kreisel. De astă dată, vedeta dădea explicații cu caracter mai precis, având dinainte o foaie, pe care schițase un velodrom.

— Când alergi pe primul culoar — cel aflat în fața tribunelor — și vrei să te ții în frunte, cauți traseul cel mai scurt cu putință. La o viteză de două sute de mile, n-ai voie să te lași purtat de mașină, pentru că altfel pierzi un timp prețios. De obicei, peste pistă șuieră vânturi năprasnice, așa că trebuie să te ții cât mai aproape de parapet...

— Adevărat, conveni Erica. Am remarcat și eu această tendință care mă băga în sperieți, fiindcă de se întâmplă să te pocnești de acel zid...

— Atunci e mai bine să te prindă de-a latul. O știu din experiență, credeți-mă, doamnă Trenton.

— Spune-mi Erica. Și cum adică o știi din experiență? Ai nimerit vreodată în el?

Adam îi urmări amuzat. Deseori îşi dusese nevasta la curse, însă nu bănuise că o captivau într-atât. Ori poate interesul pe care-l vădea astă seară se datora simpatiei spontane ce se ivise între ea şi Pierre... Lucru neîndoielnic, se simţeau bine împreună, Flodenhale răspunzând, cu aprindere juvenilă în vorbă şi în obraji, întrebărilor ei. Dar acest dialog animat picase cum nu se poate mai bine, scutindu-l de scrutările şi eventualele iscodiri ale Ericăi până se aduna din tulburarea prin care trecuse. Numai că şi aici, în ambianţa căminului şi complet izbăvit de frământările dinaintea sosirii, nu se putea scutura de gândurile ce goneau spre Rowena.

— Alergătorul de curse trebuie să-şi strunească maşina ca pe o... cum să-ţi explic eu? se poticni Flodenhale în căutarea unei metafore potrivite. Aaa, da! Am găsit, continuă luminat de ideea care-i venise. Ca pe-o vioară; aşa s-o strunească.

— Ori ca pe o femeie, sugeră Erica. Şi amândoi pufniră în râs.

— Iar pista s-o ştie până în cele mai mici amănunte — cu toate hopurile şi gropile, sau cum se prezintă după o bură de ploaie ori sub arşiţa soarelui. De aceea se cere s-o baţi şi s-o vânturi până-i dibui toate secretele, ca să-ţi poţi alege traseul cel mai rapid şi prielnic.

— Cam aşa se întâmplă şi în viaţă; aceeaşi silinţă şi îndelungi tatonări îţi asigură reuşita, remarcă Adam de la capătul încăperii, unde se instalase într-un fotoliu, îngrădit de dosare.

Dar Erica şi Pierre păreau că nici nu l-au auzit. Furaţi de discuţii, cu siguranţă nu aveau să se supere dacă el se va apuca de lucru, îşi spuse în sine.

— Când evoluezi însă pe un traiect mai scurt, de pildă pe unul de cinci sute de mile, eşti tot atât de concentrat asupra turnantelor şi a tehnicii de condus, ori îţi mai zboară gândul şi în altă parte? îşi continuă Erica interogatoriul.

— Nici pomeneală de aşa ceva! se scutură Flodenhale, zâmbind în felu-i copilăros. Asta, bineînţeles, dacă vrei să părăseşti velodromul pe picioarele tale, în loc să fii dus pe o targă. Doar ai zeci şi zeci de preocupări de moment, ca să-ţi mai fugă mintea aiurea, se justifică mai departe. Îţi urmăreşti, mai întâi, concurenţii — cum se descurcă şi pe

unde se află; te socoteşti în ce fel să-l întreci pe cel dinainte sau cum să nu te laşi depăşit din spate. Pe urmă, de simţi că te lasă vreun cauciuc — după ţârşâitul pe asfaltul culoarului — începi să-ţi faci socoteli, să-ţi iei fel şi fel de măsuri în închipuire, şi să calculezi la ţanc clipa când te opreşti ca să fie schimbat, fiindcă de o asemenea hotărâre atârnă însăşi înfrângerea sau victoria. Cu cincizeci de iarzi înainte de curbă, îţi aţinteşti ochii pe acul indicator al uleiului, iar după ce ai luat-o, te zgâieşti la toate cadranele înşirate la bord, ciulind în aceeaşi vreme urechea la ţăcănitul motorului, să auzi dacă merge cum trebuie. Ca să nu mai punem la socoteală semnalele echipelor de intervenţie, pe care n-ai voie să le scapi din vedere. Ce mai, atâtea gânduri te năpădesc, încât uneori ţi-ar prinde bine o secretară.

— Şi eu care nici nu le bănuiam! îşi auzi Adam soţia mirându-se, în timp ce întorcea o pagină de dosar. Acum, însă, când cunosc chiţibuşurile, altfel am să vă urmăresc, zise ea. Am să mă simt oarecum părtaşă la riscurile şi încordările voastre continue.

— Mi-ar place, Erica, să te ştiu în tribună, îi declară Flodenhale, iar după ce aruncă o ocheadă înspre capătul camerei, urmă cu glas micşorat. Am aflat de la Adam că veţi fi de faţă la Tallodega-500. Dar până atunci voi participa şi la altele...

— Cum ar fi?

— Cursa din Carolina de Nord. Poate-ai să vii să mă vezi, îi spuse privind-o ţintă în ochi şi într-un chip ce-o făcu să-i surprindă primul sindrom de aroganţă — meteahna vedetelor ce se ştiu adulate de gloată.

„Oare câte femei nu-i căzuseră în braţe? Cu siguranţă o droaie", îşi răspunse mai întâi sieşi, iar de-abia după aceea trufaşei lui invitaţii.

— Ştiu eu? rosti indecisă. Carolina de Nord nu ar fi prea departe. Am să mai reflectez...

Cât despre Adam, de mult nu le mai auzea glasurile, adâncit în hârţoagele sale, şi nici nu ştia de când răsărise Pierre dinaintea-i, aşteptând să-şi ia rămas bun.

— E timpul să plec, îl auzi la un moment dat. Aşa că-ţi spun noapte bună şi-ţi mulţumesc pentru toate.

— Nu prea m-am achitat de obligaţiile de gazdă, însă nădăjduiesc că m-a suplinit Erica, se scuză, ridicându-se

din fotoliu şi depunând lângă servietă mapa cu statistica demografică pe care-o studiase. Încocmită pentru viitoarea decadă, ea avea să servească uzinei ca reper extrem de util în jalonarea producţiei.

— Într-adevăr, Erica a fost foarte drăguţă, îl asigură Flodenhale.

— Poţi să mergi cu maşina mea, se oferi Adam scotocindu-se în buzunar după chei. Şi nu e nevoie să mi-o înapoiezi personal. Ci doar să telefonezi secretarei mele, anunţând-o unde se află, ca să trimită pe cineva s-o ia mâine.

Celălalt părea cu totul descumpănit.

— Mulţumesc. Însă Erica...

Spre salvarea lui, chiar atunci năvăli şi ea în salon, azvârlindu-şi o pelerină uşoară peste somptuoasa pijama de interior.

— Am să duc musafirul până acasă, anunţă aferată.

— Dar îi pusesem automobilul la dispoziţie... bâigui Adam nedumerit.

— Se poate. Însă e o noapte splendidă, şi simt nevoia să iau puţin aer.

La câteva clipe, pe aleea din faţa casei se auzi trântirea portierelor, apoi un fornăit de motor retrezit brusc la viaţă şi scârţâitul prundişului. După care totul se cufundă în linişte.

Adam continuă să mai buchisească o jumătate de oră, înainte de-a strânge dosarele şi a porni înspre dormitorul de sus. De-abia se furişase în aşternut când, un pârâit de afară anunţă întoarcerea Ericăi. Dar până s-o simtă urcându-se în pat, se lăsă răpit de somn.

Mai toată noaptea o visă pe Rowena.

Iar Erica, pe Pierre.

17

Printre proiectanţii de automobile domneşte convingerea că nicicum şi niciunde nu răsar concepţii mai roditoare de noi şi izbutite modele ca la şuetele lor nocturne când, tolăniţi pe speteazele scaunelor şi cu picioarele cocoţate pe mese, discută nestingheriţi. Atunci

se încheagă ideile — la fel de neaşteptate şi de străluminoase ca exploziile de meteoriţi. În sprijinul teoriei lor, invocau, natural, o sumă de precedente printre care Fordul Mustang — zămislit în aceleaşi împrejurări, care deschisese o eră cu totul nouă după cel de-al doilea război mondial, atât prin propria-i apariţie cât şi prin versiunile ce le inspirase uzinelor Ford, General Motors, Chrysler şi American Motors.

Stăpâniţi de această credinţă, pe când alţii dormeau în casele lor, mulţi proiectanţi zăboveau în birouri, lăsându-şi imaginaţia să gonească în voie, precum fumul ţigărilor sau trabucurilor aprinse, nădăjduind — aidoma unor neobosite cenuşerese — că, din confruntarea lor, învăluită în şerpuiri alburii, va scăpăra o idee de geniu.

Animaţi de aceeaşi speranţă, Adam şi DeLosanto uitaseră de ei şi de timp, tot înnodând firele fanteziei într-o noapte de la începutul lui iunie — la două săptămâni de la festinul lui Kreisel. Cum geneza Orionului începuse tot la ceasuri târzii, de ce n-ar încerca să atragă muza viitorului automobil — Farstar — pe aceleaşi căi priincioase? De luni de zile se dezbătea acest important proiect, când numai între ei doi, când în grupuri restrânse ori mari, fără ca, din păcate, să capete formă definitivă jaloanele directorii. Se bătuseră primii ţăruşi — cum spunea Brett — adică se răspunsese unor chestiuni cheie ca: La ce stadiu de evoluţie s-a ajuns cu maşinile fabricate? În ce măsură se vând? Sunt realmente mai reuşite faţă de tipurile anterioare? Ce inconveniente mai au? Ce aşteaptă clientul de la turismul pe care vrea să şi-l cumpere? Cum ar vrea să arate? În ce stare se vor afla consumatorii şi fabricanţii peste un interval de cinci ani — din punct de vedere politic, social şi intelectual? Cu cât va spori populaţia? Cum vor evolua gusturile? Dar moda? Ce controverse şi tribulaţii se vor ivi până atunci? Ce discrepanţe vor exista între tineri şi vârstnici? Câţi vor fi înstăriţi, câţi nevoiaşi şi câţi cu o situaţie mijlocie? În ce regiuni se vor comasa aceste grupări diferenţiate, şi graţie căror factori?

Toate aceste întrebări, cât şi altele, fără număr, împreună cu statistici şi fapte, fuseseră introduse în calculatoare şi extrase cu dezlegări riguroase. Ceea ce nu putea să ofere însă nici un aparat electronic erau intuiţia,

cutezanţa, inspiraţia, în sfârşit, scânteia de geniu, fără de care nici un act de creaţie n-ar fi posibil.

Una din preocupările proiectanţilor era felul în care va fi primit Orionul, deoarece în funcţie de aceasta aveau să decidă şi forma succesorului său — Farstar. Or până la prezentarea prototipului Orion mai erau încă patru luni; şi chiar după prima sa etalare în public nu se putea stabili adevărata impresie produsă, ci de-abia după o jumătate de an. În aceste condiţii, şi forţaţi de avansul apreciabil cu care se purcedea la orice model inedit, creatorii trebuiau, ca întotdeauna, să se bizuie pe intuiţie.

Actuala discuţie dintre Adam şi DeLosanto debutase în aşa-zisul laborator de disecţie a maşinilor, ocupând o clădire întreagă şi extrem de bine păzită, datorită secretelor ce le conţinea. Din aceeaşi binecuvântată pricină, cei străini de întreprindere rareori pătrundeau în interior, iar odată admişi, se cruceau de cele văzute. Ce-i uluia, mai presus de orice, erau informaţiile extrem de exacte şi obiective deduse din dezmembrarea şi compararea vehiculelor produse atât în uzina de aici cât şi de altele concurente. Dealtminteri toate cele TREI MARI COMPANII aveau laboratoare identice sau foarte asemănătoare ca instalaţii şi metode de lucru. Iar dacă automobilele desfăcute sau elementele lor componente se dovedeau mai durabile, mai uşoare, mai economice, mai bine asamblate şi superioare sub orice aspect, executorii analizei consemnau constatările ca atare, chiar de erau fabricate de-o uzină rivală, socotind că tocmai prin arătarea adevărului îşi dovedesc deplina loialitate faţă de corporaţia pe care o slujesc, nicidecum menajând susceptibilităţile celor mari.

Se găseau neajunsuri şi la maşinile construite de Compania lor tutelară care, odată aflate de inginerii şi proiectanţii în chestiune numai bine nu le cădeau, fiind de prisos să se adauge cât de penibil s-ar fi simţit dacă erorile lor ar fi transpirat în afară, ajungând la urechile gazetarilor sau ale marelui public. Lucru ce se întâmpla însă rar. Dealtfel nici celelalte uzine nu difuzau defectele depistate la turismele concurenţilor, ştiind că asemenea tactică se putea chiar a doua zi întoarce — ca un bumerang — împotrivă-le. Ce conta mai presus de toate era scopul urmărit de asemenea operaţii, or acesta era

pozitiv, fiindcă prin ele uzina îşi controla în permanenţă calitatea produselor, învăţând totodată şi de la cele studiate în amănunt. Adam şi Brett DeLosanto poposiseră aici cu gândul să cerceteze trei automobile micuţe, cu măruntaiele ce le cuprindeau: prima, fabricată de ei, a doua un Volkswagen, iar ultima, tip de import japonez.

Un slujbaş rămas la porunca lui Adam peste orele de serviciu, le descuie câteva rânduri de uşi conducându-i într-un hol luminat, iar de acolo, trecând prin alte încăperi, ajunseră într-o hală imensă şi înaltă, tapetată, de jos până sus, cu rafturi mascate în perete.

— Să ne ierţi, Neil, că ţi-am stricat seara, dar n-am putut să venim mai devreme, se scuză Adam.

— Nu-i nimic, dom'le Trenton. Mă trec cu câteva ore suplimentare, răspunse însoţitorul — un mecanic în vârstă şi cu mare îndemânare, fost maistru, cu ani în urmă, la bandă. Vorbind, îi duse spre cele câteva poliţe scoase din ascunzişul pereţilor şi expuse vederii. Vi le-am pregătit după cum aţi cerut, zise el.

Brett DeLosanto îşi tot rotea privirea în jur. Cu toate că nu se afla la prima venire, disecarea maşinilor pur şi simplu îl fascina, începând cu procedeul de achiziţie, până la sfârtecarea şi etalarea lor fragmentară.

Întreprinderea cumpăra automobilele ca orice persoană particulară — adică de la reprezentanţe — şi sub un nume fictiv, astfel că negustorul nu bănuia niciodată cum că turismul vândut avea altă menire decât folosirea sa efectivă. Totodată se avea grijă ca modelele procurate să fie dintre cele de serie. Odată ajunsă în incinta laboratorului, maşina se cobora la subsol, unde se desfăcea, nu doar pe subansamble, ci în sute şi mii de bucăţi, fiecare numerotată şi prevăzută cu un soi de certificat, în care se specificau toate datele, inclusiv greutatea. Piesele îmbâcsite de la gresare erau curăţate înaintea analizării şi depunerii în tăinuitele lor lăcaşuri.

Patru oameni trudeau, între zece şi paisprezece zile, la desfacerea fiecărui vehicul şi fixarea pieselor pe planşete. În legătură cu aceasta, circula o istorioară — pe cât de autentică, nimeni n-ar fi putut s-o confirme — dar potrivit căreia, o echipă de lucrători, vrând să joace un renghi, se apucase, în orele libere, să demonteze turismul unui coleg, plecat în vacanţă prin Europa. La întoarcere, acesta şi-l

găsise în garaj şi în aparenţă intact, deşi era desfăcut în peste paisprezece mii de piese. Fiind un expert în materie, nefericitul s-a hotărât să-şi reînchege maşina, dar pentru asta i-a trebuit un an.

Tehnica dezmembrării cerea atâta migală, încât se concepuseră ustensile anume — din care unele constituiau adevărate coşmare pentru sudori.

Planşetele pe care se montau automobilele bucătăţite erau prinse pe poliţe, ascunse în firide, de unde se extrăgeau — spre examinare şi comparaţie — precum cadavrele, de la morgă. Orice inginer angajat al uzinei putea fi adus pentru a cerceta un detaliu tehnic, spunându-i-se:

— Ia te uită la farurile astea, făcute de specialiştii concurenţilor noştri. Sunt integrate chiar în masca maşinii, nu ataşate ca elemente de sine stătătoare. Metoda lor e mai ieftină şi mai bună. S-o aplicăm dar şi noi.

Se punea mare preţ pe orice formulă mai economică, pentru că reducea costul produsului ori, un singur cent agonisit la fiecare maşină aducea beneficii de mii de dolari, până în cele din urmă. Pe la sfârşitul decadei 1960, uzinele FORD realizaseră un câştig fabulos, scutind la fiecare turism fabricat nu mai mult de cinci cenţi, prin înlocuirea cilindrului principal de la frâne cu cel conceput de General Motors.

Mulţi dintre creatori vizitau acest lăcaş spre a lua cunoştinţă de ultimele modele apărute pe piaţa universală şi a căuta scânteia inspiratoare, întocmai ca Adam şi Brett, în acea după-amiază.

Printre noutăţile ultrarecente se număra şi Volkswagen-ul ciopârţit şi cu măruntaiele răsfirate pe poliţe.

Scrutându-le cu atenţie, auziră glasul ghidului de alături, rostind cu o undă de amărăciune înciudată:

— De ani de zile desfac la turisme Volkswagen, şi la fiecare îmi sare în ochi doar un lucru: le scot, ai naibii, tot mai trainice şi mai bune.

DeLosanto clătină uşor capul, în chip de încuviinţare, după care completă prin viu grai:

— Bine-ar fi să putem spune la fel şi de maşinile noastre.

— Ar fi ceva! Numai că nu ne dă mâna, replică mecanicul sceptic. Mai ales când le cercetăm aici — la bani mărunţi, cum se zice. Totuşi, jucăria de colo n-a ieşit tocmai rău, vorbi cu mai multă îngăduinţă, trecând la miniturismul fabricat în uzinele lor şi etalat, în bucăţi, pe alte planşete. Ba am zice că-i chiar grozavă, de n-am compara-o cu gândacu'ăla nemţesc.

— Dacă mai lasă ceva de dorit să mulţumim automatizării exagerate pe care-o folosim la asamblarea maşinilor mici, se inflamă Adam. Tot necazul porneşte de la Compania VEGA, care a dat tonul în această privinţă. prin uzina ei din Lordstown. Iar cu cât o să ridicăm gradul mecanizării, renunţând tot mai mult la mâna de lucru, cu atât calitatea produselor noastre va scade, pe când ale altora va spori.

— Aşa o fi, precum ziceţi, conveni mecanicul, în drum spre cel de-al treilea miniturism dezmembrat. S-o mări calitatea în toate ţările lumii; da pot să-mi pui mâna-n foc că-n Japonia n-a ajuns încă — ori cel puţin în uzina care a scos drăcia de-o vedeţi. Priviţi-o şi dumneavoastră, domnule Trenton, şi ziceţi că n-am dreptate!

Toţi trei se uitară atenţi la piesele înşirate pe poliţe.

— Numai sârmă şi tinichea! se pronunţă Brett.

— Ascultaţi la ce vă spun, sir, i se adresă însoţitorul în vârstă. Doar pe unii, de nu-i am la inimă, i-aş pofti să se urce în aşa târlie şi să fac-o plimbare. Că doar o puteţi judeca după mădularele înşirate — un căruţ pe patru rotile din care şi un copil s-ar putea răsturna.

Adam şi Brett mai zăboviră înaintea planşetelor, cercetând în detaliu piesele celor trei miniautomobile. Se făcuse târziu când mecanicul îi conduse către ieşire, zăvorând uşile în urmă.

— Ce se mai aşteaptă ca noutăţi? îi iscodi la ultimul prag. Adică aici, pentru noi, preciză el.

— Bine c-ai adus vorba, replică Brett. Fiindcă tocmai de-aia veniserăm. S-o aflăm de la dumneata.

Farstar — viitoarea creaţie — va fi o maşină micuţă; cel puţin în această privinţă se căzuse de acord. Rămânea să i se precizeze doar genul.

Şi tocmai acesta constitui miezul consfătuirii care urmă la puţin după revenirea lui Trenton şi DeLosanto din explorarea laboratorului de disecţii-auto.

— Până în anul de graţie 1970, mulţi din onorabila noastră Companie veneau în turismele mici un simplu capriciu, observă Adam.

— Printre aceştia m-am numărat şi eu, admise Elroy Braithwaite, poreclit şi „Vulpe Argintie" care, în ierarhia conducerii, deţinea funcţia de vicepreşedinte.

Pe lângă respectabila sa prezenţă, în biroul lui Adam — unde se purtau aceste discuţii — se mai aflau încă doi ingineri proiectanţi plus Brett, se-nţelege, resfiraţi prin spaţioasa încăpere, trântiţi în fotolii, şi vorbind, fără nici o reţinere, despre tot ce le răsărea în minte. Dar nu fără un anumit scop, ci cu unul foarte precis, deoarece această şuetă, descătuşată de formalisme, însă orientată spre o temă precisă, putea să dospească idei minunate. Adică exact ce sperau. Împrejur, încotro ţi-ai fi aruncat ochii, de la măsuţe şi până la pervazul ferestrelor, se înşirau ceşti de cafea goale şi scrumiere vârfuite cu mucuri de ţigări stinse. Pendula bătuse de miezul nopţii.

— Într-adevăr n-am crezut în maşinile mici, fiind convins că-i o toană care va trece, urmă Elroy Braithwaite, trecându-şi o mână prin coama argintie care, împotriva tradiţiei, arăta cam zbârlită. Poate că la optica mea de atunci a contribuit, într-o mare măsură, şi faptul că mă aflam la cârma unei uzine profilată pe vehicule de mare capacitate cilindrică. Acum recunosc că m-am înşelat, împreună cu toţi care au judecat ca şi mine. Astăzi gândesc dintr-o perspectivă complet diferită, şi sunt gata să vă dau garanţia că, pe încetul, vom trece la fabricarea cu precădere a turismelor micuţe şi rezistente care ne vor acapara producţia nu doar în anii imediaţi ci pe un timp destul de îndelungat.

— Sau poate definitiv, opină unul din proiectanţi, pe nume Castaldy — un tânăr negru, cu ochelari cu lentile groase, prin care scăpăra o privire inteligentă, recrutat de Companie direct de pe băncile universităţii Yale, absolvită cu un an în urmă.

— Nimic nu-i definitiv, îl combătu Brett DeLosanto. Gândeşte-te la lungimea fustelor, la coafurile doamnelor, la limbajul puştimii... Toate se schimbă odată cu scurgerea

timpului. Şi la fel se întâmplă şi cu maşinile. Dar aşa cum a declarat Elroy, există o vogă a miniturismelor, care tinde să se impună ca un simbol al vremurilor şi al condiţiei individului, iar după cât se intervede, va dăinui încă mult.

— Alţii socotesc dimpotrivă, se interferă Adam, că maşina mică anulează orice simbol al bunăstării, susţinând cum că astăzi oamenii nu se mai sinchisesc să-şi etaleze prosperitatea ori locul în ierarhia comunităţii, afişând un total indiferentism.

— Sper că nu-i crezi, inferă DeLosanto, aşa cum nici eu nu dau o para chioară pe asemenea teorii.

— Şi eu zic ca tine, i se alătură „Vulpe Argintie". Adevărat, perioada din urmă ne-a adus prefaceri substanţiale, însă nu şi în structura umană. Fireşte, există neconformişti, şi chiar foarte mulţi. Dar acest sindrom, ca şi altele — între timp perimate — constă în veşnica încercare a omului de a părea mereu altul, iar, de se poate, superior. Până şi un hippy — inamic declarat al săpunului şi al apei — îşi prezintă în felul său nespălat noua-i carte de vizită.

— Pornind de la recunoaşterea că există o seamă de nonconformişti, să construim o maşină pe placul acestora, sugeră Adam.

— Nici aşa să n-o luăm, îl temperă Elroy, clătinând înţelepţeşte din cap. Se impune să ne gândim încă la acei oameni cuminţi şi aşezaţi dintre care ne recrutăm grosul consumatorilor.

— Nu uitaţi, însă, că mulţi din aceşti indivizi „cuminţi şi aşezaţi" nu se socotesc ca atare, aminti Castaldy. Şi ca s-o dovedească şi altora, până şi preşedinţii de bănci şi-au lăsat favoriţi.

— Da parcă noi nu? îi ripostă Braithwaite mângâindu-şi-i pe ai săi.

Peste chicoteala ce se stârni în birou, Adam rosti cu superioară solemnitate:

— Remarca făcută nu mi se pare simplu prilej de hlizeală, ci mai curând unul de a reflecta serios la maşina care ni se va cere: în nici un caz un model clasic, ca cele de până acum.

— Grozavă concluzie! exclamă persiflant poreclitul „Vulpe Argintie".

— Dar poate foarte utilă, adăugă Brett dus pe gânduri.

— Tot ce ne înconjoară în prezent izvorăşte din acest nonconformism, susţinu inginerul Castaldy. Înverşunarea opiniei publice, protestele cele mai felurite, crizele economice şi toate controversele şi frământările ce le ştim.

— Adevărat, îl aprobă Adam. Iar după o ezitare infimă, urmă: Iertaţi-mă că readuc pe tapet o chestiune arhidezbătută de noi. Dar ţin să mai trecem o dată peste factorii ecologici.

— Mai întâi, poluarea mediului ambiant, începu metodic Castaldy, după consultarea agendei din faţă. Oamenii stăruiesc să întreprindă ceva în această direcţie.

— O precizare! se amestecă Brett. Nu ei vor să întreprindă, ci alţii, deoarece dumnealor nu renunţă odată cu capul la utilizarea maşinilor personale. Asta o ştim din repetate sondaje.

— Mă rog, orice iniţiativă ar avea ei în gând — deşi nu prea văd ce ar putea realiza — fapt este că fabricanţii de automobile au şi născocit anumite mijloace împotriva vicierii atmosferei, preciză Adam.

— Chiar cu ameliorările aduse, continuă tânărul inginer de culoare, printre mulţi domneşte convingerea că miniturismul infestează mai puţin aerul, astfel că renunţând la o maşină de mare capacitate cilindrică şi cumpărându-şi una micuţă, socotesc că-şi aduc contribuţia la înlăturarea acestui opresant neajuns. Afirmaţiile de mai sus au fost culese tot din sondaje. Castaldy îşi consultă în treacăt notiţele, după care întrebă deferent: Pot să continui?

— Să nu-mi iei în nume de rău intervenţia, glăsui Brett, dar personal nu pun nici un temei pe aceste mărturisiri ale publicului. Cu alte cuvinte, nu garantez c-or să-şi schimbe limuzinele cu nişte găoace pe roţi.

— Consumul de carburanţi pare să nu mai constituie o sursă de nemulţumire majoră, în schimb se aud tot mai multe proteste împotriva taxelor de parcare.

— Pe care personal le găsesc pe deplin îndreptăţite, se pronunţă Adam. Pe străzi găseşti tot mai greu locuri de staţionare, pe când perimetrele publice şi particulare, rezervate parcării, costă de la o zi la alta mai mult.

— Totuşi, în multe oraşe se percep taxe reduse pentru turismele mici; iar măsura pare a se răspândi...

— Asta o ştim, i-o reteză Elroy Braithwaite ritos. Doar s-a ajuns la consensul că vom fabrica maşini mici, şi ca atare la ce să mai batem apa în piuă.

După privirea ce i-o aruncă prin lentile, Castaldy părea adânc mâhnit.

— Prin relatările lui, tânărul nostru coleg ne stimulează gândirea, îi sări Brett întru apărare. Or de vrei, dragă Elroy, să răsară o idee utilă din sporovăiala de acum, nu face pe şeful, răţoindu-te fără rost.

— Ei bine, asta îmi place, să-mi trânteşti asemenea învinuire! se zborşi vicepreşedintele. Dar sensibili mai sunteţi voi, ăştia bobocii. Îmi scapă şi mie un cuvânt, aşa cum îmi vine, şi gata vă simţiţi traşi de coadă.

— Caută să vorbeşti ca noi, nu cu morgă de şef, îl încolţi şi mai tare talentatul desenator.

— Prezumţios şi afurisit mai eşti DeLosanto! îl apostrofă celălalt cu prefăcută asprime, deoarece cu ochii şi buzele îi zâmbi. După care se adresă lui Castaldy: Dumneata iartă-mi tonul şi urmează de unde ai rămas.

— De fapt, ceea ce urmăream, domnule Braithwaite...

— Zi-mi Elroy...

— Am înţeles, sir. Urmăream, cum v-am spus, să enumăr câteva date desprinse dintr-o imagine extrem de complexă, şi anume a impasului la care a ajuns omenirea în genere.

Se vorbi mai departe despre mediul ambiant şi probleme de ordin universal, ca explozia demografică şi spaţiul vital tot mai restrâns, poluarea sub toate formele ei; antagonismele existente; răzmeriţele izbucnite în diverse regiuni ale globului, abordându-se, printre altele, până şi valorile şi concepţiile în accepţiunea lor nouă, conferită de tânăra generaţie, chemată, nu peste multă vreme, să preia destinele omenirii. Din toate dezbaterile, orientate, fireşte, spre soarta industriei de automobile, se desprinse concluzia cum că, în ciuda tuturor tribulaţiilor şi-a prefacerilor ivite, maşina rămâne un imperativ al civilizaţiei. Mai urma să se stabilească doar cum trebuia să arate şi ce însuşiri să întrunească. Un segment al uzinelor va produce în continuare turisme aidoma celor de acum, sau cu mici transformări. Se impuneau însă şi altele, complet diferite, conforme necesităţilor societăţii de azi şi de mâine.

— Vorbind de necesităţi, în ce fel le-am putea rezuma? întrebă Adam.

— Prin însăşi ideea care le generează, şi aceasta se cheamă UTILITATE, răspunse Castaldy.

— Era UTILITĂŢII! Trăim sub zodia utilitarismului practic! îl parodie Brett.

— Sunt de acord, dar numai în parte, se interpuse „Vulpe Argintie" cerând, printr-un semn, să se facă linişte, spre a-şi aduna gândurile. Să zicem, reluă după un timp, vorbind emfatic şi rar, că ne preocupă utilitatea şi alergăm după ea. Cuvântul cât şi tendinţa de a-l aplica în practică reprezintă tot un simbol al indiferentismului sau neoconformismului care, după cum am convenit adineaori, orice denumire şi-ar conferi, înseamnă unul şi acelaşi lucru. S-ar putea ca ideea să prindă tot mai multă aderenţă, iar oamenii să se lepede pe încetul, de binefacerile civilizaţiei şi ale tehnicii. Dar aşa ceva ar contraveni grav unor laturi ale naturii umane, ca impulsul mobilităţii, manifest încă din ziua naşterii, şi urmat, odată cu trecerea anilor, de acea sete de goană, de putere şi de emoţii răscolitoare, de care niciodată nu ne putem lecui pe de-a-ntregul. Pe undeva, în structura noastră, sălăşluieşte un Walter Mitty, şi fie că se renunţă la pretenţii şi ifose, adoptându-se numai ce este strict practic — UTILITAR — rămânem pe mai departe robii pornirilor şi apucăturilor noastre omeneşti. Aşa a fost de când lumea şi o să fie mereu.

— Sunt de aceeaşi părere, se declară Brett. Şi ca o confirmare a teoriei expuse, aş aminti creatorii minusculelor turisme care înfruntă orice obstacole. Oare în ei nu-l întrevedem limpede pe acel Walter Mitty aflat în străfundul fiinţelor noastre?

— Iar născocirea lor se răspândeşte mai pretutindeni, relevă Castaldy cu un aer meditativ. Au apărut cu sutele şi cu miile, astfel că încotro ţi-ai întoarce privirea, nu e chip să nu le descoperi. Chiar şi pe străzi le vezi circulând.

— De fapt, ce-au făcut constructorii lor? vorbi iarăşi „Vulpe Argintie", repezindu-şi capul pe spate şi săltând simultan din umeri, ca unul ce nu se lăsa impresionat de orice noutate măruntă. Au luat dumnealor un Volkswagen, l-au despuiat de caroserie, lăsându-i numai

șasiul. Și apoi l-au replămădit după temerara lor inventivitate.

Cu urechea la ei, în mintea lui Adam licărise o idee. stârnită atât de cele auzite și de amintirea Wolkswagen-ului recent studiat în laborator, precum și de o frază ce-i plutea încă aburoasă între conștient și subconștient, pe care se tot frământa s-o închege, pe când cei dimprejur discutau cu aprindere. Dar cu tot efortul său de memorie, nu izbuti să și-o limpezească, în schimb, îi reveni dinaintea ochilor o imagine văzută într-o revistă, cu o zi sau două în urmă. Publicația se mai afla neîndoios în birou, așa încât, scotocind într-un vraf de la capătul încăperii, o găsi și începu să o răsfoiască. Cei de față îl urmăreau cu egală curiozitate și nedumerire cum adulmeca pagina la care se oprise. În ea se înfățișa un vehicul — dintre cele pomenite de Brett — în culori și în plină acțiune — escaladând cu înverșunare și primejdios de înclinat într-o parte, o dună abruptă. În efortul urcușului, cele patru roți luptau să prindă aderență și să înainteze, împroșcând în spate nisipul. Fotograful — meșteșugar iscusit — reglase de așa manieră obturatorul, ca mașina să apară oarecum tulbure, datorită mișcării. Un text, tipărit dedesubt, anunța sibilin cum că „numărul proprietarilor de turisme pentru terenuri accidentate crește vertiginos". Aproape o sută de fabricanți erau angrenați în construirea șasiurilor, iar numai în California se înregistraseră opt mii de asemenea tipuri.

— Doar nu te-o fi bătând gândul să te apuci să le faci și tu? îl provocă Brett cu maliție, privind doar în fugă imaginea magistral realizată.

Adam se apără scuturând vag din cap. Oricât de mult s-or fi înmulțit amatorii de aceste mașini, ele rămân totuși un capriciu, o creație fantezistă, nicidecum o preocupare rentabilă pentru cele TREI MARI COMPANII, cugetă cu deplină luciditate. Îi era însă ciudă că tot nu-și amintise acea frază care într-un fel se lega de ideea ce-i răsărise și de cele rostite aici. Și enervat de festa ce i-o juca memoria, azvârli revista deschisă pe o masă.

Dar printr-o fericită coincidență, asemenea multora ce survin în viață, în secundele următoare scăpă de obsedanta confuzie.

Deasupra măsuței pe care aruncase revista, atârna o fotografie cu modulul lunar al lui Apollo 2, luată imediat după aselenizare. Primită în dar, îl încântase într-atâta pe Adam, încât o dusese la înrămat și o pusese în birou. În prim plan — ca element precumpănitor — se vedea modulul, sub care ședea un astronaut.

Brett luă revista la care mai înainte nu aruncase decât o privire fugară și, arătând spre mașina cocoțată pe dună, le spuse celor prezenți:

— E de groază ce merg drăcoveniile astea. Am condus și eu una. Iar după o nouă scrutare atentă, adăugă: Păcat că-s așa de urâte.

„La fel și modulul lunar", reflectă Adam — numai muchii și colțuri, ieșituri și iregularități, de parcă la conceperea lui se uitase de simetrie și de armonizarea formelor.

Dar cum funcționase fără reproș, perfecțiunea sa tehnică îi estompase urâțenia aparentă, conferindu-i chiar o frumusețe anume. Și deodată îi reveni în minte și fraza pe care se tot chinuise să o recheme. Era o replică pe care i-o dăduse Rowena, după noaptea petrecută împreună.

„Astăzi, chiar de-aș vedea o sluțenie, aș zice că e superbă". Așa îi spusese. Prin urmare și urâțenia putea fi luată drept frumusețe. Modulul lunar era respingător ca înfățișare. La fel ca vehiculele pentru terenuri accidentale. Dar amândouă erau funcționale, și se dovedeau la înălțimea scopului pentru care fuseseră construite. Și atunci, de ce nu s-ar porni de la aceleași premise la crearea unui nou model de turism? De ce nu s-ar trece la o încercare cutezătoare de a se produce o mașină urâtă — judecând-o după canoanele existente — dar care, răspunzând întru totul necesităților, mediului ambiant și epocii actuale — supranumită ERA UTILITARISMULUI — ar putea să pară frumoasă în ochii celor ce-o folosesc?

— Mi se pare că am o idee în legătură cu Farstar, anunță el. Însă nu mă zoriți, ci lăsați-mă să vi-o expun pe-ndelete. Toți amuțiră. Iar Adam, punându-și ordine în gânduri și drămuindu-și cuvintele, începu să le-o tâlcuiască.

Desigur nu le vorbea unor ageamii în materie, ci, dimpotrivă, unor experți de talie înaltă. De aceea nici nu se așteptase să-i vadă sărind, cotropiți de entuziasm de la

primele sale fraze. Şi totuşi, pe măsură ce-şi adâncea teoriile, simţea în atmosferă o anumită încordare care mai înainte lipsise, precum şi un interes tot mai mare în rândul auditorilor. „Vulpe Argintie" asculta dus pe gânduri, cu pleoapele pe jumătate închise. Tânărul inginer Castaldy îşi freca între degete lobul urechii — ca întotdeauna când era absorbit — pe când celălalt proiectant, care până atunci mai că nu se auzise, îşi aţintise pupilele între sprâncenele vorbitorului. DeLosanto parcă avea mâncărime în palme, atât îşi frământa mâinile, neştiind pasămite cum să înhaţe un bloc de desen şi să-i ardă o schiţă. Dealtfel el a fost primul care a ţâşnit de pe scaun la încheierea expunerii, începând să bată biroul, cu paşi mari şi agitaţi, aruncând interjecţii sau frânturi de idei, ca într-un joc de cuvinte încrucişate... „De veacuri artiştii au întrezărit frumosul în urâţenie... De ce erau distorsionate şi chinuite sculpturile unui Michelangelo?... Şi cum arată şi cele de Henry Moore? Să ne gândim mai apoi la compoziţiile din fiare vechi şi strujituri de metale... care pentru unii par lipsite de noimă şi demne de luat în derâdere, pe când alţii le consideră capodopere... Dar pictura? Să luăm naturile moarte din şcoala avangardistă, în care vezi lăzi de ouă şi cutii de conserve... Ori viaţa însăşi în care descoperi o fetişcană superbă alături de o femeie trecută şi cu burta la nas!!! Şi atunci pe care din două le admiri?!?" Brett îşi continuă monologul incoerent şi punctat de lungi pauze, din care ascultătorii desprinseră totuşi esenţa, şi anume că orice lucru atârnă de optica privitorului — forma, simetria, stilul şi frumuseţea nefiind arbitrare.

La un moment dat, creatorul se opri din tulburata sa promenadă şi, izbindu-se cu pumnul în palmă, exclamă dezgustat:

— Cu Picasso sub privirile noastre, am desenat automobile care descindeau parcă din pânzele unui Gainsborough!

— Există, pe undeva, în Geneză, un verset care sună mi se pare aşa: „Cândva vi se vor deschide ochii", glăsui „Vulpe Argintie", completând mai apoi precaut: Dar să nu ne ieşim din fire. S-ar putea ca aici să fi înmugurit o idee. Însă pân-om vedea-o înflorită mai va!

DeLosanto se şi apucase de schiţe, pe un caiet găsit pe aproape, creionul din mână zburând parcă înaripat; dar

abia eboşată o formă, se şi repezea să mototolească hârtia şi s-o arunce pe jos. Fiecare încercare reluată se solda cu o nouă pagină ruptă şi azvârlită. Însă acesta e modul în care-şi exprimă desenatorii gândirea, întocmai cum alţii o fac prin viu grai. Obervându-l, Adam îşi propuse ca mai târziu să culeagă foile risipite şi să le pună la loc sigur, fiindcă puteau căpăta o valoare istorică, dacă în noaptea aceea se zămislise concepţia viitorului Farstar. Totodată îşi dădea perfect seama că struneala lui Elroy Braithwaite fusese cu totul îndreptăţită. În decursul activităţii sale — mai îndelungă decât a oricărora dintre ei — „Vulpe Argintie" văzuse multe automobile căpătând substanţialitate de la prima idee, ca cea enunţată în seara aceasta, cum deopotrivă asistase la concilii identice, unde s-ar fi părut că se conturează concepte promiţătoare, dar care, până în cele din urmă, se năruiseră, fie respinse pe motive neprevăzute, sau fără nici un temei.

Se ştia doar că proiectul fiecărui vehicul avea de trecut infinit de multe obstacole, înfruntând critici fără de număr, interminabile confruntări şi consfătuiri, în care cei mulţi se declarau împotrivă-i. Iar dacă mai rămânea în picioare după aceste zdruncinătoare încercări, îl aştepta o ultimă cumpănă şi cea mai primejdioasă: puterea de veto a mai marilor peste companie — vicepreşedinţii şi preşedintele...

Dar în ciuda acestor inimiciţii, unele răzbăteau până la capăt, prefăcându-se în realităţi. Ca dovadă, Orionul. Şi-atunci, de ce să nu spere că poate şi această sămânţă, aruncată aici şi acum, va germina şi va da fiinţă viitorului Farstar? îşi spuse Adam însufleţit de încredere.

Cineva mai aduse un rând de cafele, iar dezbaterile continuară până spre zorii zilei.

Keith Yates Brown, întruchipând în persoana sa agenţia publicitară OJL, era agitat şi cu capsa pusă, fiindcă documentarul — „Oraşul Motoarelor" — se turna fără un scenariu la temelie.

— Se cere neapărat un scenariu, îi zbierase în receptor Barbarei Zaleski, telefonându-i din New York, cu două zile în urmă. Altfel cum vom putea apăra, de aici, interesele clienţilor noştri şi să venim cu sugestii?

De la capătul firului, Barbara i-ar fi spus răspicat şefului că singurul lucru pe lume ce putea ruina filmul era amestecul celor din MADISON AVENUE care, dintr-o redare onestă şi elocventă a realităţilor — aşa cum îl concepuseră până acum — l-ar preface într-un ghiveci de ipocrizii grosolane, lipsit de orice mesaj. Dar în loc să-i trântească aceste usturătoare adevăruri, se mulţumi să-i repete părerile lui Wes Gropetti — talentatul regizor, ce-şi dobândise o reputaţie suficient de solidă pentru ca punctul său de vedere să fie luat în consideraţie.

— Nu vom surprinde în veci atmosfera din periferia Detroit-ului aşternând pe hârtie toate trăsnăile ce ne trec prin minte, ci numai folosind aparatele pe care le cărăm după noi, declarase Gropetti. Mic de statură şi împovărat cu o barbă de un cot, semăna cu o vrăbiuţă zburlită. Purta nelipsita-i beretă pe cap şi arăta mai puţină luare aminte la vorba rostită decât la ce-i vedeau ochii.

— Vreau să-i aud pe mucaliţii, pe mitocanii şi pe ţâncii din mahala, urmase cu hotărâre, ce cred despre ei şi cum ne privesc pe noi, trântorii; adică să aflu din gurile lor pe cine detestă, ce speranţe nutresc, ce bucurii au, ce nedreptăţi li se fac, până şi cum respiră, mănâncă, asudă, dorm, fac amor şi tot ce văd împrejur şi le gâdilă simţurile şi nările. Iar pe toate le voi fixa pe peliculă şi pe bandă, arătându-le mutrele şi redându-le vocea, fără nici o repetiţie prealabilă. Cât priveşte limbajul, chiar de-or scăpa câte o spurcăciune, n-am de gând s-o suprim. Poate va trebui să-i mai pişc pe vreunii spre a-i scoate din fire, deşi cred c-or să-şi dea drumul şi fără să-i întărât eu, iar îndată ce cască pliscul, am să las camera de vederi să-i scruteze încet şi pe toate părţile, ca o cocotă ce-şi cântăreşte clientul, prinzând imaginea oraşului nostru prin optica lor, adică a celor de la periferie.

Şi metoda sa dădea roade.

Utilizând tehnica ciné-vérité-ului, cu un singur operator, ce-şi căra aparatul în mână, şi inginerul de sunet, amândoi înarmaţi cu un minimum de accesorii ca să nu creeze diversiune printre localnici — Gropetti cutreiera cartierele sărăcimii, convingându-i pe oameni să grăiască nestingheriţi, fără menajamente, şi cât mai convingător. Barbara, îndeobşte prezentă la expediţii, ştia că o parte din harurile sale regizorale constau în infailibila intuiţie cu

care-și alegea „protagoniștii" și în modul de a-i face să uite cu totul de obiectivul aparatului de filmat și de reflectoarele ațintite asupra lor. Nimeni n-ar fi putut spune ce le șoptea la ureche piticul cu barbă, înainte ca ei să se trezească vorbind. Uneori îl vedeai șopocăind minute de-a rândul, cu capul plecat și, chipurile, în mare taină. Iar reacțiile nu se lăsau așteptate, ci apăreau pe moment — în explozii de râs sau închiondorări; în apropiere prietenoasă ori, dimpotrivă, sfidare; în replici istețe, câteodată în dezacorduri; în insolență și chiar în mânie care, într-una din zile degenerase într-o manifestare de ură năprasnică din partea unui june militant de culoare ce se pierduse într-o diatribă înflăcărată. Când era sigur că șușotelile magice au prins, Gropetti se trăgea brusc de-o parte, ca operatorul — la un semn de-al său nevăzut — să surprindă un prim plan expresiv, iar inginerul de sunet o replică promptă și suculentă. În caz de nereușită, relua procesul da capo, repetându-l, cu o răbdare îngerească, până când obținea ceea ce căutase, adică o frântură de personalitate, fie sălbatică sau invers, amabilă, dar reală și vie, care să nu trădeze interferența stângace a unui reporter care ia interviuri.

Barbara apucase să vadă primele decupaje din pelicula realizată și era încântată de rezultate. Din punct de vedere al imaginii fotografice, vădeau calitatea și profunzimea portretelor executate de Karsh, la care se adăuga o însuflețire vibrantă, imprimată de intervențiile regizorului.

— De vreme ce-am intitulat filmul „Orașul Motoarelor", îi replicase Yates Brown, după ce Barbara îl încunoștiință de toate acestea, poate n-ar strica să-l faci atent pe Gropetti că afară de oameni mai există și automobile împrejur, pe care ne-ar place să le vedem pe ecrane... îndeosebi pe ale industriașilor noștri, care ne sunt mușterii.

Din tonul superiorului se desprindea limpede căința de a-i fi încredințat filmul, acordându-i pe deasupra și mână liberă. Numai că Yates Brown nu se putea să nu știe că realizarea unui documentar cerea o autoritate unică și fermă pe care, până la eventuala-i înlocuire la film sau chiar concedierea din agenție, Barbara i-o asigura în sensul cel mai plenar.

— Vor apărea şi maşinile onorabililor noştri clienţi, îl linişti ea. Fireşte, n-o să întrecem măsura, dar nici nu vom arăta prea puţine, aşa încât fiecare o să aibă răgazul să le identifice marca de fabricaţie. Mai departe îi descrise turnările din hala de asamblare a uzinei pe care cu credinţă o servea agenţia lor de publicitate. Aici se pusese accentul pe „campania de angajare a celor fără de căpătâi" cât şi pe unul dintre recenţii ei beneficiari — Rollie Knight. Deşi în atenţia operatorului, şi aflat mai tot timpul în obiectivul aparatului de filmat, muncitorii din preajma lui Rollie nu prinseseră firul cum că el e „vedeta", dar nu dintr-o obtuzitate a lor, ci din cu totul alte motive.

La dorinţa exprimată de Rollie — „de a se merge pe şest" — echipa lucra cu infinită discreţie, şi ca să-i menajeze susceptibilitatea dar, mai ales, să nu se denatureze atmosfera din jur. În acest scop, se apelase la Leonard Wingate — directorul personalului — pe care ideea acestui documentar îl captivase din clipa când i-o împărtăşise Barbara, la prima lor întâlnire, în locuinţa lui Brett DeLosanto. Acţionând cu abilitate şi ocolind orice vâlvă, Wingate anunţase în treacăt cum că o parte din hala de asamblare urma să fie filmată. În ce scop? Nu se mai osteni să specifice, în schimb nu uită să atragă atenţia ca toţi să-şi continue neabătuţi lucrul. Precum se şi întâmpla, convinşi, probabil, în sine, că cei din porţiunea cu pricina sunt imortalizaţi pe peliculă. Numai Gropetti, Barbara, operatorul şi inginerul de sunet ştiau că, în vreme ce luau vederi de ansamblu, în realitate nu se turna, ci doar atunci când în obiectiv apărea Rollie Knight.

Singura imprimare făcută aici fusese a zgomotului de fond care şi atunci, auzit pe viu, cât şi ulterior, ascultat pe bandă, i se părea Barbarei un coşmar fără seamăn, dar care pentru coloana sonoră a secvenţelor realizate în hală se potrivea de minune.

Glasul lui Rollie Knight ce trebuia să fie sincronizat ulterior, urma să fie înregistrat în modesta sa locuinţă de la periferie, ocupată împreună cu concubina lui, May Lou, unde avea să se deplaseze regizorul Gropetti, însoţit de mărunta-i echipă şi de Leonard Wingate, protectorul din umbră. Dar Barbara nu-i mai comunică faptul mai marelui agenţiei — Keith Yates Brown — care-l află mai târziu, de la Brett DeLosanto.

— Nu uita că investim o mulţime de bani de-ai clientului, de care va trebui să dăm socoteală, o preveni şeful în decursul acestei convorbiri telefonice.

— Încă nu am depăşit fondurile, îl pondera Barbara. Iar Companiei pare să-i placă ce am realizat până acum. Cel puţin Preşedintele s-a arătat încântat.

Nici nu sfârşi vorba, când la capătul firului auzi un zgomot bizar, ca şi când interlocutorul de la distanţă sărise ca fript de pe scaun.

— Ai luat legătura cu Preşedintele!! se gâjâi cu asemenea consternare de parcă-i comunicase că s-a văzut cu Papa în persoană, ori cu Preşedintele Americii.

— *El* a venit să ne viziteze la locul filmării, accentuă Barbara, iar a doua zi, Wes Gropetii i-a dus o parte din peliculă pe care i-a proiectat-o în cabinet...

— L-ai lăsat pe farfaraua de Wes să ajungă până la etajul al cinşpelea...

— După cum ne-a povestit la întoarcere, întrevederea a decurs minunat...

— După cum a povestit el! Va să zică n-ai fost de faţă?

— Nu, fiindcă în ziua aceea n-am avut timp.

— Dumnezeule mare! se văicări directorul, pe când subalterna îl şi vedea îngălbenit la chip ca lămâia, şi plesnindu-se peste frunte.

— Nu mi-ai spus-o chiar dumneata că Preşedintele e foarte preocupat de acest film şi că, din când în când, îl pot informa personal despre modul cum evoluează turnarea? îi aminti ea.

— Am zis. Dar nu când ţi se abate şi fără să ne previi, ca să ne pregătim ce să-i spunem. Cât despre faptul că l-ai lăsat pe Gropetii să se ducă de capul lui...

— Tocmai voiam să te informez, interveni Barbara, curmându-i ideea. A doua zi mi-a telefonat Preşedintele, şi zicea că agenţia OJL a dat dovadă de multă imaginaţie —, astea i-au fost cuvintele — alegând un regizor ca Gropetti, sfătuindu-ne apoi să-i dăm şi pe mai departe mână liberă, mai întâi fiindcă şi-a arătat măiestria, iar pe urmă fiindcă aşa se impune. Dealtfel m-a anunţat că va aşterne toate astea într-o scrisoare către agenţia noastră.

În receptor răzbătea o gâfâială greoaie.

— Încă n-am primit nici un fel de epistolă... Când o veni... Dar aici se întrerupse, ca după o pauză oarecare să reia parcă şi mai exasperat: Barbara, sper că nu ne daţi de bucluc... ei o să faceţi o treabă bună... Dar te rog, o suplică el, nu te juca cu focul! Şi ţine-mă la curent cu o eventuală reîntâlnire cu Preşedintele. Mă auzi?

După ce îi făgădui că va face întocmai, Yates Brown — încă tulburat şi cu voce tremurătoare — îşi repetă doleanţa de a se redacta un scenariu.

După câteva zile de la această discuţie — şi încă fără un text ticluit dinainte, Gropetti se pregătea să filmeze ultimele secvenţe axate pe „campania de angajare a celor fără de căpătâi", în care principalul rol îl deţinea Rollie Knight.

Soarele de-abia asfinţise.

Într-o cameră înăbuşitoare şi sumar mobilată, se adunaseră, ticsite una într-alta, nici mai mult nici mai puţin decât opt persoane.

Pentru Detroit, şi îndeosebi pentru cartierele periferice, fusese o zi toridă, de vară, fără o adiere de vânt. Chiar la această oră târzie, când soarele coborâse în amurg, aerul clocotea de căldură atât în case cât şi afară, pe străzi.

Printre cei opt prezenţi se numărau mai întâi gazdele — Rollie şi May Lou — instalaţi în chichineaţa unde trăiau, mâncau şi dormeau, dar care, în pofida multiplelor întrebuinţări, arăta curată şi dichisită, ca şi „bucătăria" de alături — de mărimea unui dulap — înzestrată cu o chiuvetă, cu un aragaz destul de hodorogit şi câteva rafturi din scândură nevopsită. Baie şi toaletă n-aveau. Existau în imobil, într-o stare ca vai de ele, însă la etajul inferior, şi erau folosite de locatarii unei jumătăţi de duzină de „apartamente".

Rollie era îmbufnat, de parcă i-ar fi fost ciudă că se vârâse în toată afacerea asta. May Lou, copilăroasă la chip, iar la trup ca o buruiană crescută la întâmplare — cu picioare schilave şi braţele descărnate — părea cuprinsă de spaimă; dar pe măsură ce-l asculta pe Gropetti, cu veşnica-i tichie pe cap, în ciuda caniculei, începu să mai prindă curaj.

În spatele regizorului se afla operatorul şi inginerul de sunet, pregătindu-şi uneltele cu evidentă caznă şi

stinghereală, din pricina spaţiului strâmt în care se vedeau obligaţi să-şi exercite meşteşugul. Barbara Zaleski şedea lângă ei, cu o agendă deschisă în mână. Privind-o, Brett DeLosanto constată amuzat că şi acum, ca de obicei, îşi uitase ochelarii de soare cocoţaţi în creştetul capului. Reflectoarele erau încă stinse, dar odată ce aveau să intre în funcţiune, zăpuşeala din cămăruţă ameninţa să-i sufoce pe toţi cei de faţă. Leonard Wingate începu să-şi şteargă sudoarea, tamponându-şi faţa lui tuciurie cu o batistă albă, imaculată. Ca şi Brett, şedea lipit de un perete, încercând să ocupe cât mai puţin loc în odăiţa meschină.

La un semn nevăzut de-al lui Wes Gropetti, reflectoarele se aprinseră, pe când banda magnetofonului prinse să se rotească.

Orbită de neaşteptata lumină, May Lou se apăra strângând cât putea din pleoape; dar la dăscăleala murmurată a regizorului — la care răspundea cu capul — îşi birui fâstâceala şi clipelile dese, luându-şi un aer degajat şi firesc. De-abia atunci, şi pe nesimţite, se retrase şi el din raza obiectivului.

— Cică noi nu ne fărâmăm creierii cum să ne-ncropim viitoru, vorbi costeliva negresă cu simplitate, de parcă, uitând de tot ce o împresoară, monologa cu glas tare. Păi la ce bun ne-am mai bate capu... când pă noi, cei mai mulţi, nu ne-aşteaptă nici unu?, urmă, sugerând inutilitatea efortului menţionat printr-o ridicare din umeri. Ş-asta nu d-acu, ci dă când s-a pomenit neamu nostru...

— Opriţi! strigă Gropetti către operator şi inginerul de sunet.

Luminile se topiră, în vreme ce regizorul reveni lângă ea, reluându-şi şopăcăielile la ureche. La puţine minute, în care timp asistenţa aşteptase în tăcere, din nou, ca prin farmec, se reaprinseră reflectoarele, iar Gropetti se precipită de-o parte.

— Aşa ie, ne-a luat televizoru-n culori, reîncepu May Lou, aruncând o ochiadă în colţul golit din capătul chichineţei. Doi găligani a venit după el, şi zicea că n-avem cum să-l mai ţinem fiindcă n-am plătit decât prima rată. Unu m-a întrebat că la ce-l mai luasem? „Ca să mă chiombesc la el, dom'le. Cum aş face şi-n seara asta, de-aş avea să-ţi pui gologanii jos. În unele zile e cea mai grozavă distracţie. Că cine ştie ce-ţi mai aduce ziulica dă mâine,

trebuia să-i fi spus, completă înciudată pe sine pentru omisiunea mărturisită.

— Opriţi! se auzi iarăşi Gropetti.

— Ce-nseamnă toată comèdia pe care a înşirat-o? îl întrebă Brett pe Leonard Wingate vorbind de-abia auzit.

La fel îi răspunse şi directorul de culoare, continuând să se şteargă pe faţă de transpiraţie.

— Au dat de belea, pricăjiţii... Trezindu-se pentru prima oară în viaţă cu parale pe mână, şi-au pierdut capul şi s-au repezit să-şi cumpere mobilă şi televizor în culori, înglodându-se în rate pe care nu aveau cu ce să le acopere. Drept urmare, o parte din achiziţii le-au fost ridicate din casă. Dar asta nu-i tot.

Sub privirile lor, Gropetti schimba amplasarea protagoniştilor, trecându-l pe Rollie în locul negresei, adică în obiectivul aparatului de filmat.

Stârnit de ultima propoziţie rostită de Wingate, Brett îl iscodi mai departe.

— Ce s-a mai întâmplat? îi suflă el la ureche.

— S-a procedat la aplicarea unei măsuri ticăloase şi perimate pe care politicienii, în genere, sunt de acord s-o abroge. Numai că în realitate n-o fac. Se cheamă poprire pe leafă, dar nu pe oricât, ci pe o jumătate din ea.

Wes Gropetti se aplecase asupra lui Rollie şi-i turuia în chipul său tainic.

— Lui Knight i s-a retezat o dată salariul, urmă Leonard Wingate. Dar săptămâna aceasta tribunalul ne-a trimis o somaţie să aplicăm a doua penalizare. Or, potrivit statutului sindical, două reţineri înseamnă concediere, întrucât angajatul e văduvit de orice remuneraţie.

— Pe naiba! Şi nu poţi interveni cu nimic?

— Am să-ncerc. Deşi nu depinde numai de mine, ci şi de Knight. De aceea, la sfârşitul filmării, voi rămâne să stau de vorbă cu el.

— Crezi că e nimerit să-şi verse paraponul în documentarul de faţă?

Celălalt ridică din umeri.

— L-am prevenit c-ar fi bine să-şi ţină gura, mai ales că păţania lui nu are tangenţe cu filmul, ci e o chestiune pur personală. Dar nu s-a arătat hotărât să-mi urmeze povaţa. Ca de altfel şi de May Lou. S-ar părea că nu le pasă de consecinţe, ori poate-şi închipuiesc că spunând tot

ce au pe suflet îi ajută pe alţii... Cinstit să fiu, nici eu nu ştiu ce să cred.

Barbara, care le surprinsese discuţia, îşi răsuci capul spre ei.

— Wes, dimpotrivă, susţine că necazul lor se leagă de realităţile înconjurătoare şi implicit de filmul pe care îl facem. Dealtfel, o să-i prezinte cu simpatie.

— Dacă nu eram convins de acest lucru, n-am fi cu toţii aici, replică înaltul slujbaş de culoare.

Gropetti îşi continuă dădăceala cu Rollie.

— O parte din neajunsurile lui Knight se datoresc atitudinii noastre — adică mie şi vouă —, continuă Wingate, cu glas scăzut dar impetuos. Mă rog, le întindem o mână acestor tineri sărmani în dorinţa de a-i ajuta; dar îndată ce am făcut-o, ne ridicăm cu pretenţia să se comporte ca noi, să adopte aceleaşi principii, la care noi înşine am aderat după ani îndelungi, petrecuţi în cu totul alt mediu decât al lor. Prin analogie, la fel s-a întâmplat şi cu banii. Deşi lui Knight i-au lipsit toată viaţa, acum, când i-au picat pe mână câţiva, îi cerem să-i cheltuie cumpătat — ca unul avut şi deprins cum să şi-i împartă. Iar dacă nu dă dovadă de chibzuinţă, ce păţeşte nenorocitul? E târât pe la tribunal, i se înjumătăţesc lefurile, iar la urmă îşi pierde serviciul. De ce nu ne gândim oare că o bună parte din noi, cei învăţaţi cu paralele, acumulăm totuşi considerabile datorii din care nu izbutim să ieşim? În schimb, când un pârlit ca Knight a sărit peste cal şi s-a îndatorat cu câţiva dolari, toţi se grăbesc să-l arunce înapoi în şanţul din care a fost cules.

— N-o să permitem una ca asta, murmură Barbara.

Wingate scutură cu impacienţă din cap.

— Pe el poate voi reuşi să-l ajut. Dar ca Knight sunt atâţia...

Reflectoarele din nou scânteiau. Gropetti se uită înspre micul lor grup, cerându-le, printr-un semn, să pună capăt sporovăielii. În tăcerea ce coborî, se auzi Rollie Knight rostind limpede:

— Cum de nu, înveţi o droaie de lucruri aci; par izamplu, că pă mulţi nu-i aşteaptă nici o scofală, oricât ţi-ar turui 'mnealor c-o să fie bine şi la vară cald. Şi mai afli ceva: că azi poţi să ai şi mâine să sufli în păsat, urma luminat de un zâmbet, dar care se stinse pe dată.

reluându-şi înfăţişarea ursuză, de parcă s-ar fi căit de surâsul care-i scăpase. Aşa că-i mai bine să nu visezi la cai verzi pă pereţi, urmă uitându-se chiondorâş, ca să nu te usture prea mult sufletu când te vezi cu picioru-n fund.

— Opriţi! porunci Gropetti.

Filmările mai durară un ceas, în care, instruit şi îmblânzit de regizor, Rollie continuă să vorbească despre viaţa trăită în mediul periferiei şi de experienţele din hala de asamblare, unde mai lucra încă. Cuvintele sale, deşi grosolane şi de multe ori poticnite, izbuteau să îl zugrăvească în adevărata-i lumină — nu întotdeauna prielnică, dar nicidecum degradantă. Barbara, care văzuse secvenţele realizate în uzină, nutrea ferma convingere că împreună cu replicile înregistrate acum, vor constitui un grăitor şi emoţionant document.

Când, după ultima tură de manivelă, se stinseseră reflectoarele, Gropetti îşi scoase băscuţa neagră, ştergându-şi creştetul asudat cu o batistă soioasă şi mare cât o basma.

— Am terminat bâlciul, anunţă făcându-le semn celor doi din echipă. Aşa că puteţi să vă luaţi catrafusele şi s-o-ntindeţi.

Operatorul şi inginerul de sunet se grăbiră să-şi adune aparatele şi, cu un „noapte bună", aruncat gazdelor, dispărură curând. Îi urmară Brett DeLosanto, Barbara Zaleski şi Gropetti care, osteniţi şi flămânzi, se duceau în galop la Detroit Press Club, în speranţa să mai apuce o cină la ceasul acela. Potrivit înţelegerii, Leonard Wingate avea să-i revadă acolo, rămânând deocamdată să discute cu Rollie. Aşteptă aşadar până când ceilalţi se strecurară pe gangul îngust şi sordid, cu pereţii cojiţi şi luminat de un singur bec chior, le urmări apoi paşii scârţâind pe scara şoldie, de lemn, ce ducea până în stradă, şi numai când tânăra May Lou se întoarse din prag şi închise uşa, stăvilind astfel aroma fetidă ce se insinua persistentă încă de la intrarea în clădire, unde se aflau lăzile de gunoi, se aşeză şi el pe un scaun.

— Doriţi să beţi ceva, dom'le? se oferi gazda.

Pe moment se gândi să refuze, pornind să schiţeze răspunsul din cap. Dar imediat se opri şi îi zise:

— Da, şi vă mulţumesc.

De pe una din poliţe, din minuscula bucătărie, fata aduse o sticlă cu rom, în care mai exista licoare de un deget. Drămuind-o cu echitate, o turnă în două pahare, iar după ce le umplu cu Coca-Cola, şi cuburi de gheaţă, le puse dinaintea bărbaţilor, instalaţi la o masă, în camera de alături. Pe urmă se aşeză şi ea pe un scaun.

— Veţi încasa ceva bani de la cineaştii care v-au folosit locuinţa pentru documentarul ce-l toarnă, îi anunţă Wingate. Prea mulţi n-or să fie, fiindcă aşa se plăteşte în genere — slab. Însă mă voi îngriji să-i primiţi.

Pe chipul negresei licări un surâs îndoielnic, Rollie Knight rămânând mai departe într-o încremenire de stâncă.

— Ai aflat despre a doua „poprire pe leafă?" i se adresă Wingate direct, după ce sorbise din băutură.

Din nou nici o tresărire sau replică din partea lui Rollie.

— I-a şoptit cineva dimineaţă, la lucru, că nu mai pupă nici un sfanţ la ziua de plăţi... Aşa ie?

— Asta în ipoteza când se va trece şi la a doua reţinere care, conform prevederilor sindicatului, aduce de la sine concedierea. Şi le desluşi cu răbdare în ce chip se ajungea la ciuntirea salariilor, arătându-le cum că, o dată ce un slujbaş nu îşi achita ratele contractate, negustorul în chestiune se adresa tribunalului, obţinând aşa-zisa ordonanţă de executare a datornicului — un sistem detestat de Companiile de automobile cât şi de alte întreprinderi, dar pe care trebuiau să-l respecte, retezându-i leafa celui în cauză şi, uneori, chiar destituindu-l.

Întocmai cum bănuise, Wingate făcu constatarea cum că nici Rollie nici May Lou nu pricepuseră rostul primei „popriri", cum nici prin minte nu le trecea că repetarea ei putea să însemne concedierea sa din uzină.

— Şi asta îşi are o motivare, încercă el să-i lămurească, şi anume, orice reţinere necesită un plus de operaţii contabile, or efortul şi timpul alocat lor îl suportă Compania, care se vede în pagubă.

— Ie o ticăloşie! izbucni Rollie, sărind de pe scaun şi începând să măsoare încăperea cu paşii.

Wingate scoase un suspin.

— De vrei să-mi afli părerea mea sinceră, îţi dau deplină dreptate. De aceea şi vreau să te-ajut, dacă-mi stă în puteri... şi dacă eşti de acord.

May Lou aruncă o privire spre Rollie şi, umezindu-şi buzele, vorbi în locul celui vizat.

— Fireşte că ie, dom'le. Da tace-fiindcă-i întors pă dos... şi nu dă acu, ci dă la o vreme încoace. Îl tot roade ceva, şi-l văd mereu necăjit...

„Oare de ce?" se întrebă Wingate. Din moment ce până în seara aceasta nu ştiuse nimic despre a doua înjumătăţire a lefii şi urmările ei — după cum afirmase fata — evident altul era substratul înveninării ce-o arătase; dar cum nu intenţiona să-l descopere, stăruind acum şi aici cu întrebări, reveni la ideea începută.

— Tot ce pot face eu — şi asta numai dacă vei consimţi — se adresă iar lui Rollie, este să deleg pe un subaltern să-ţi verifice situaţia financiară şi s-o pună la punct, încercând să te scoată din încurcătura în care te afli şi să-ţi dea posibilitatea să-ţi păstrezi mai departe slujba.

După această sumară introducere, Wingate se adânci în detalii, explicându-le procedeul după care avea să acţioneze — o metodă concepută de un anume Jim Robson, directorul personalului de la uzinele Chrysler, dar care, cu timpul, fusese adoptată şi de alte Companii. Pentru a purcede la intervenţia sugerată, le explică el, trebuia mai întâi ca Rollie să-i întocmească pe loc o listă cu toate datoriile acumulate. Pe aceasta o va înmâna subordonatului său care, în afara orelor de serviciu, o va confrunta cu scriptele oficiale, spre a stabili cât anume din debit s-a acoperit între timp şi cât a rămas. Odată înarmat cu cifrele necesare, acelaşi slujbaş va telefona pe rând creditorilor rugându-i să-şi micşoreze ratele, să le eşaloneze pe o perioadă mai lungă şi, totodată, să-şi retragă ordonanţele de executare emise prin tribunal. De obicei negustorii acceptau asemenea compromisuri, iar motivarea era cât se poate de simplă. Odată cu concedierea datornicului, puteau să-şi ia adio de la orice încasare, fie impusă şi printr-o decizie judecătorească, pe când altfel mai aveau şanse de a-şi recupera banii, chiar cu o întârziere apreciabilă.

În decursul acestui proces, angajatul — în cazul de faţă Rollie Knight — va fi întrebat cu ce cotă minimă din

salariu poate să vieţuiască săptămânal. Iar odată ce se va stabili suma, cecul lui va fi interceptat şi trimis la Direcţia personalului unde, în fiece vineri, va trebui să se prezinte în persoană, să-l iscălească, şi-apoi să-l predea delegatului desemnat să-i reglementeze situaţia financiară.

— Dealtminteri, adăugă înaltul şef de culoare, direcţia noastră e asaltată de câte cincizeci, şaizeci de muncitori, înglodaţi în datorii de acest fel, şi pe care îi ajutăm să le lichideze. Cei mai mulţi se arată plini de recunoştinţă. Cecul predat, îşi urmă tălmăcirile, e depus într-un cont special, şi pe numele împuternicitului ce a executat toate diligenţele înşirate, întrucât Compania nu vrea nicidecum să apară în chip de mediatoare. Din acel cont special, pomenit înainte, se trimit ratele negustorilor, urmând ca Rollie să primească un alt cec de plată, cu ce i-a rămas din salariu, din care va trebui să trăiască timp de o săptămână. În clipa când şi-a acoperit datoriile, amestecul interpusului va dispare, iar el îşi va încasa leafa normal.

Ca un supliment de informare — sau poate de asigurare a celor de faţă?! — Wingate preciză cum că în tot acest interval de complicate formalităţi, angajatul — în speţă, Rollie — poate verifica oricând operaţiile, consultând scriptele puse la dispoziţie, iar direcţia personalului nu-l încasează cu nici o taxă pentru serviciile aduse, unicul scop urmărit în efortul depus fiind acela de a-i veni în ajutor. În încheiere, Wingate îi preveni.

— N-o să fie deloc uşor pentru dumneavoastră. Ca să stingem complet litigiul, o perioadă va trebui să trăiţi dintr-un câştig extrem de modest. Or veţi putea acest lucru?

Rollie părea cătrănit de cele auzite şi înclinat să refuze oferta, dar până să se zborşească la Wingate, May Lou i-o luă înainte.

— O să ne descurcăm, dom'le, rosti cu ochii la Rollie, iar în căutătura ei se întrezărea un amestec de autoritate şi de afecţiune copilăroasă. Aşa ie c-o să primeşti, Rollie? Aşa ie? îl imploră fără a-l slăbi din priviri.

Pe jumătate zâmbind, acesta ridică din umeri învins.

Dar se vedea limpede că era otrăvit în continuare, şi nu de necazurile ce le forfecaseră până acum. „Ci de altceva“, diagnostică Wingate, scrutându-l atent.

Şi din nou se întrebă: „Oare ce-i măcina sufletul?“

— De când am venit, facem tot felul de speculaţii în legătură cu tinerii aceia, mărturisi Barbara Zaleski la ivirea lui Leonard Wingate. Dumneata ce părere ai? Vor ieşi la liman?

Ca membră a Clubului Presei, Barbara juca rol de gazdă faţă de cei trei bărbaţi. În aşteptarea directorului de culoare, zăboviseră pe la bar, iar când în sfârşit, apăru, se precipitară cu toţii în sala de mese.

Clubul la care veniseră se număra printre cele de căpetenie din Detroit. Era intim, administrat cu pricepere, oferea o bucătărie aleasă şi vădea considerabil discernământ în selecţia membrilor. În mod cu totul surprinzător, în ciuda raporturilor diurne cu cei din industria de automobile, pe pereţii săi nu zăreai nici o podoabă de ordin publicitar care să sugereze această afiliaţie — arogându-şi probabil o anume superioritate de rang faţă de această categorie a clienţilor, după cum suspectau unii. Un singur indiciu revelator în sensul legăturilor sale cu fabricanţii maşinilor îl constituia o tăietură dintr-un ziar, apărut în 1947, şi arborată chiar la intrare, în care se anunţa cu majuscule:

FORD A ÎNCETAT DIN VIAŢĂ
MURIND ÎNTR-O CASĂ NEÎNCĂLZITĂ
ŞI ILUMINATĂ CU GAZ

În contrast cu penuria imaginilor desprinse din industria sus amintită, altele, inspirate de zborurile astronauţilor şi de războaie, mai că-ţi săreau în ochi — o dovadă, probabil, că ziariştii suferă câteodată de miopie.

De-abia după ce se instalară la masă, iar chelnerul luă comanda de băuturi, răspunse şi Wingate la întrebarea cu care-l întâmpinase Barbara.

— În privinţa celor doi tineri, despre care m-ai chestionat adineaori, e greu să afirm dacă se vor putea salva şi porni la un trai omenesc. Personal nu prea cred, iar pricina o cunoaşteţi: societatea şi mentalităţile ei. Despre asta am mai vorbit dealtfel. Fiinţe ca noi se pot adapta orânduirii pe care-o avem, deşi nu integral. Pe când cei mai mulţi, cum sunt Rollie şi tânăra lui metresă, nicicând.

— Dragul meu Leonard, în seara asta ai cuvântat ca un adevărat revoluţionar, observă Brett.

— A vorbi nu înseamnă şi a fi, îi replică celălalt zâmbind acru. Mai întâi îmi lipseşte curajul, ca să nu mai adaug şi alte hibe, cu totul potrivnice calităţii de militant. Am o funcţie înaltă, conturi în bănci... Or când deţii asemenea bunuri, eşti înclinat să le ocroteşti, nu să le dai cu piciorul. Dintre semenii de aceeaşi culoare cu mine devin bătăioşi numai cei hăituiţi de injustiţii ca astea, rosti scoţând dintr-unul din buzunare un snop de hârtii, constând din facturi, din contracte încheiate cu negustorii de mobilă şi avize de plată, emise de către aceştia, toate înmânate de Rollie şi May Lou înaintea plecării. Împins de curiozitate, Wingate le frunzărise în maşină, în drum către club, iar constatările îl şi făcuseră să zâmbească dar şi să mârâie, scos din sărite. După ce flutură foile pe sub nasul ascultătorilor de la masă, le repetă, în esenţă, convorbirea avută cu Rollie şi fata, ocolind impresiile personale, cu caracter confidenţial, care oricum nu veneau să întregească situaţia cunoscută de ceilalţi. Toţi se arătară interesaţi şi mâhniţi deopotrivă.

— Le-aţi văzut mobilierul din cameră, spuse plimbându-şi ochii de la unul la altul.

Fiecare aprobă tacit, singură Barbara încercând să adauge un comentariu:

— Grozav nu era, dar...

— Vorbeşte cu deplină onestitate, o pofti Wingate imperios. Şi dumneata ca şi noi ştim că nu e decât o adunătură de boarfe de calitatea cea mai abjectă...

— Şi ce-i cu asta? obiectă Brett. M-aş mulţumi şi cu ele dacă n-am posibilitatea să-mi cumpăr altele mai de Doamne ajută...

— Păi tocmai aici este buba, fiindcă putinţa ar fi avut-o, judecând după preţul ce l-au plătit, ori mai precis s-au obligat să-l achite. Şi spunând aceasta, le arătă iarăşi vraful de poliţe, după care urmă: Din cifrele de aici rezultă că-i încasau pentru aceste hârburi mizerabile de şase ori mai mult decât valorează în realitate. Or cu aceleaşi parale şi-ar fi putut lua lucruri de toată isprava, de la un magazin reputat cum ar fi J.L. Hudson ori Sears.

— Atunci de ce n-au făcut-o? se arătă Barbara nedumerită.

— Pentru că, amicii mei înstăriţi şi neştiutori nu i-a tăiat capul, le ripostă Wingate proptindu-şi amândouă mâinile în masă şi aplecându-se înspre ei. Pentru că nimeni nu le-a deschis ochii vreodată, nu i-a îndrumat cum să cumpere, alegându-şi marfa cu grijă. Pentru că, sincer şi drept vorbind, nici nu aveau de ce să-şi încarce mintea cu asemenea noţiuni când, în toată viaţa lor, au fost mai mult lefteri. Pentru că au intrat în prăvălia ţinută de-un alb într-un cartier locuit de negri, iar negustorul i-a tras pe sfoară, iar asemenea magazine există cu droaia, răsărind, te miri cum, tocmai în mijlocul populaţiei de culoare, şi nu doar aici, în Detroit, ci şi în alte oraşe. Iar păcăliţi, precum Rollie şi concubina lui, sunt cu miile.

Comesenii amuţiseră cu ochii la vorbitor. Între timp sosiră şi băuturile comandate, iar Wingate sorbi dintr-a sa — whisky simplu cu gheaţă — după care continuă:

— În afara preţului scandalos de care v-am pomenit, am mai remarcat şi alte chichiţe în privinţa cametei percepute care, după sumarele mele calcule, ajunge la nouăsprezece, douăzeci la sută.

Wes Gropetti scăpă un şuierat de mirare.

— Când subalternul pe care-l vei desemna o să ia legătura cu creditorii — aşa cum ne-ai spus c-o va face — nu poate obţine o reducere a preţului sau a dobânzilor? îl întrebă Barbara.

— A cametei poate, replică Leonard Wingate ridicând, în semn de nesiguranţă, din umeri. De această latură mă bate gândul să mă ocup personal, deoarece, când te adresezi unui negustor în numele Companiei, mai lasă botu'n pământ şi cade la învoială, ştiind că o întreprindere ca a noastră poate să-l strângă cu uşa dacă vrea să o facă. Dar în privinţa preţului, zise scuturând capul, n-avem sorţi de izbândă. Banditii-mi vor râde în nas. Pe o parte din marfă storc parale cât pot, pe când restul o vând la solduri, scoţând diferenţa de la calici ca de alde Knight.

— O să rămână în serviciu? îl chestionă din nou Barbara. Adică Rollie, preciză mai pe urmă.

— Dacă numai survine cine ştie ce între timp, cred că voi reuşi să-l menţin.

— Pentru numele Domnului! se zbârli Wes Gropetti. Mai terminaţi odată cu vorba şi haideţi să îmbucăm ceva!

La fel ca până atunci, DeLosanto rămase tăcut şi la cină. Ce-i văzuseră ochii în după-amiaza aceea — condiţiile în care trăiau Rollie şi May Lou, odaia infectă şi strâmtă din acel „imobil cu apartamente", aflat într-o stare de plâns, şi duhnind a gunoaie, ca dealtfel o mulţime de alte clădiri dimprejur, unele arătând chiar mai jalnic, împreună cu atmosfera de suferinţă şi sărăcie cumplită ce plutea peste o bună parte din mahalaua oraşului — îl afectase profund. Nu era la prima sa confruntare cu această secţiune a Detroitului, ci mai trecuse şi în alte dăţi pe aici, însă fără să-i răscolească sufletul şi să i-l întunece precum şi-l simţea de câteva ceasuri încoace.

O rugase pe Barbara să-l ia la filmări, pe de o parte din pură curiozitate, iar pe de alta pentru a fi lângă ea, deoarece, absorbită cu totul de turnarea documentarului, în vremea din urmă o văzuse extrem de puţin. Nici prin minte însă nu îi trecuse că revenirea sa pe aceste meleaguri îi va trezi simţăminte atât de acute şi sumbre. Doar cunoştea crizele ce bântuiau ghetoul metropolei. De aceea, când dăduse cu ochii de casele decrepite, respingătoare la înfăţişare, nu se repezise să întrebe: „De ce nu s-or muta oamenii în altele mai ca lumea?" Întrebarea ar fi fost pur retorică, întrucât ştia dinainte că făpturile de aici — mai exact cele cu pigmenţii de culoare închisă — erau prinse ca într-o capcană atât de câştigul lor modic cât şi de prejudecăţile sociale. Cu toate că şi pentru aceste maghernițe plăteau chirii mari, un sălaş în afara oraşului i-ar fi costat înzecit — aceasta în ipoteza când ar fi fost acceptaţi în asemenea perimetre „selecte", unde discriminarea de rasă se practică încă sub mii de forme, fie subtile, fie făţişe. Ca dovadă, rezultatul ultimului recensământ ce arătase că în cartierul Dearborn — unde îşi avea sediul Compania Ford Motor — nu vieţuia nici un negru, datorită ostilităţii familiştilor albi din pătura mijlocie, care sprijină viclenele manevrări ale „prestigiosului" lor primar.

Adevărat, după cum era la curent şi Brett, se depuseseră anumite strădanii pentru îndreptarea situaţiei locative din raza periferiei de către binevoitorul comitet „New Detroit", mai recent cunoscut sub denumirea „New Detroit Inc", fiinţat după tulburările răbufnite aici în anul 1967. La iniţiativa acestei organizaţii, se adunaseră fonduri, ba se trecuse şi la ridicarea unor construcţii; însă

aşa cum se pronunţase chiar un membru al lăudabilului aşezământ: „Cu făgăduinţele stăm grozav; dar cu cărămizile deplorabil". Iar un altul evocase la rându-i cuvintele rostite pe patul de moarte de prea cunoscuta Cecil Rhodes: „S-a făcut aşa de puţin... a rămas încă atât de mult..."

Declaraţiile de mai sus răsunaseră ca un fel de protest faţă de încetineala şi puţinătatea înfăptuirilor înregistrate de edilii oraşului, de reprezentanţii administraţiei şi chiar ai guvernelor federale. Iar timpul le confirmase temeinicia, deoarece, în toţi anii ce se scurseră de la mişcările din 1967, în afară de unele cârpăceli şi spoieli izolate, nu se făcuse nimic pentru remedierea condiţiilor ce aţâţaseră fermentul nemulţumirii. Or dacă atâţia oameni uniţi se dăduseră învinşi, lăsând răul să-şi facă mai departe de cap, ce spera să mai realizeze o singură fiinţă? se gândi Brett. Ca imediat să-i răsară în minte cum cineva îşi pusese pe vremuri aceeaşi întrebare în legătură cu ziaristul Ralph Nader.

Deşi absorbit de reflecţii, simţi la un moment dat căutătura Barbarei îndreptată asupră-i, şi pe loc se răsuci înspre ea. Tânăra publicistă îl întâmpină cu un zâmbet, dar nu şi cu iscodeli în privinţa muţeniei ce-o arătase. Se cunoşteau prea bine ca să-şi mai ceară reciproc motivarea anumitor stări sufleteşti. Cu ochii la ea, îşi spuse în sine că arăta mai frumoasă ca oricând. Dezbaterile de până mai adineaori îi aprinseseră chipul care radia duioşie, inteligenţă, preocupare. Din câte tinere întâlnise, pe nici una n-o preţuise într-atât; de aceea şi continua să o vadă în ciuda obstinatului ei refuz de a-i ceda ca femeie.

Atât din mărturiile de astă-seară cât şi din altele, adunate mai dinainte, ştia cât de încântată era de noua-i îndatorire şi de colaborarea cu Wes Gropetti.

Chiar atunci regizorul îşi împingea farfuria deoparte, tamponându-se cu şervetul în jurul gurii, şi în jos, pe barbă. Înfulecase — păstrându-şi bereta pe cap — o porţie zdravănă de Boeuf Stroganoff, cu garnitură de tăiţei, înlesnindu-le alunecarea pe gât cu înghiţituri generoase de Chianti. Ghiftuit, scăpă o grohăială de mulţumire.

— Ascultă-mă Wes, îl interpelă Brett. Te simţi vreodată ispitit să te dăruieşti trup şi suflet subiectelor abordate în filmele ce le faci?

— Vrei să spui dacă mă las apucat de-o candreală, şi să încep să zbier şi să protestez în chip de combatant?

— Da, la o candreală ca asta mă refeream.

— Aşa ceva departe de mine!!! Subiectul mă captivează, fireşte. Altfel nu e de conceput să-l transpui pe peliculă. Dar după ce începe turnarea, îi spun sal'tare, şi îmi văd de regie. Vorbind, îşi scormonea barba, unde se rătăciseră nişte fărâme de tăiţei care nu se lăsaseră măturate de mângâierea şervetului. Când filmez, urmă el, fie o scenă bucolică ori dimpotrivă una dezgustătoare, ce mă interesează este reglarea la fix a luminii, a obiectivului şi sincronizarea sunetului. La naiba cu angajarea pe plan afectiv şi înrolarea ca militant. Asta-i o treabă care te absoarbe cu totul, or eu am altele de făcut.

Brett clătină vag din cap, spunând furat de gânduri:

— Asta e şi părerea mea.

În maşină, conducând-o pe Barbara acasă, tânărul creator de modele îi zise:

— Eşti mulţumită de cum decurge? Vreau să zic filmul.

— Până-acum, da. Barbara se trăsese cât mai aproape de el, ghemuindu-se în umăru-i drept, astfel ca la orice răsucire a capului, Brett îi putea atinge părul cu faţa — cum se şi întâmplase în câteva rânduri.

— Mă bucur mult pentru tine. Şi asta o ştii.

— Da, o ştiu.

— Nu mi-aş dori să convieţuiesc cu o femeie lipsită de o îndeletnicire deosebită şi de propriile ei satisfacţii.

— De vom ajunge să trăim împreună, îmi voi aminti ce mi-ai spus acum.

Trecuseră luni de zile de când nici unul din ei nu mai pomenise de perspectiva unei convieţuiri fără semnături şi parafe aşternute la primărie.

— Ai mai reflectat la această dorinţă a mea? stărui Brett.

— Da.

— Şi ai vrea s-o mai discutăm? o întrebă după o scurtă pauză, răstimp în care se strecurase prin aglomeraţia de maşini comasate la intrarea pe şoseaua Chrysler.

Barbara îi răspunse scuturând doar din cap.

— Cât o să mai dureze turnarea documentarului?
— Poate încă o lună.
— Şi-ai să fii extrem de ocupată, nu?
— Aşa cred. Dar de ce mă întrebi?
— Fiindcă voi întreprinde o călătorie... În California.
Când însă Barbara încercă să-l descoase, ca să afle scopul voiajului, se arătă îndărătnic, şi nu i-l destăinui.

18

Limuzina lungă şi neagră îşi încetini mersul, viră la stânga şi alunecă lin, printr-un şir de pilaştri, patinaţi de trecerea vremii, pe aleea pavată şi şerpuindă ce ducea către reşedinţa lui Hank Kreisel, situată în Grosse Pointe. Şoferul de la volan purta uniformă iar pe canapeaua din spate, capitonată în pluş, se aflau Kreisel şi oaspeţii săi — Erica şi Adam Trenton. Printre alte accesorii, instalate în interiorul automobilului, exista şi un bar, din care fabricantul de piese îşi servise invitaţii în drum către casă.

Era o seară târzie, de sfârşit de iulie.

Devreme cinaseră la „Detroit Athletic Club", înfipt chiar în centrul comercial al oraşului. Acolo îl întâlniseră Trentonii pe Hank Kreisel, ca şi pe al patrulea invitat — o fetişcană superbă, cu ochi scăpărători precum stelele şi cu un accent franţuzesc, pe care amfitrionul o prezentase doar Zoë, adăugând mai apoi că e o angajată de a sa, lucrând la un „oficiu de legătură" cu firmele de export, de curând înfiinţat.

Imediat după masă, Zoë, care se dovedise o parteneră încântătoare, îşi ceru scuze şi dispăru, pentru ca după aceea Hank să le sugereze soţilor Trenton să-l însoţească la reşedinţa sa din Grosse Pointe, lăsându-şi maşina lor în oraş.

Întâlnirea de acum era o urmare a sâmbetei şi duminicii petrecute de Adam la „vilişoara" lui Kreisel de la marginea lacului. Potrivit înţelegerii dinaintea plecării, fabricantul îl chemase la telefon şi fixase o revedere. Includerea Ericăi în invitaţia primită îl neliniştise pe Adam o vreme, consolându-se doar cu speranţa că Hank n-o să trăncănească despre petrecerea de la Higgins Lake şi, mai ales, nu va pomeni de Rowena. Amintirea ei îl mai

urmărea încă, dar aventura lor ţinea de trecut, şi acolo trebuia să rămână, după cum i-o dictau prudenţa şi raţiunea. Temerea lui se dovedi însă inutilă, Kreisel arătându-se om discret, sporovăind despre câte în lună şi în stele, numai de festinul „de bărbaţi" nu. Printre altele adusese vorba şi de recentul scandal izbucnit în sânul administraţiei locale şi perspectivele, în viitoarele alegeri, ale „Leilor din Detroit", iar în cele din urmă de Orion, pentru care primise o comandă substanţială de tije de ranforsare. De-abia atunci se destinsese şi Adam, singurul gând cel mai hăituia fiind acela căruia nu-i aflase nici până acum un răspuns, şi anume: în ce scop îi căuta Kreisel prietenia. Că exista unul, nu mai avea nici un fel de îndoială; însuşi DeLosanto i-o confirmase, însă vorbindu-i în dodii, potrivit obiceiului. Dealtminteri, la dineul de astă-seară fusese invitat şi Brett împreună cu Barbara, dar se scuzaseră că nu pot veni. Iubita lui era reţinută la agenţie, pe când el trebuia să-şi mântuiască unele obligaţii, în vederea unei apropiate plecări pe Coasta de Vest. Cu o zi înainte, întâlnindu-l pe Adam, îi strecurase în treacăt:

— Am aflat ce vrea Hank de la tine, şi nădăjduiesc c-ai să-l sprijini, fiindcă nu e la mijloc doar interesul nostru, ci altul, mai important.

Formularea-i sibilică îl iritase pe Adam, însă amicul se încăpăţână să nu-i dea şi alte detalii.

Maşina frână înaintea unei magnifice reşedinţe, drapată în iederă, şi odată cu brusca oprire se frânsese şi firul reflecţiilor lui Adam. Curând se va dezlega şi această enigmă, epilogă el tot pentru sine. Şoferul sări precum o sfârlează, şi se repezi să le deschidă portiera, oferindu-o o mână Ericăi, să coboare. Soţii Trenton se abătură pe gazonul din imediata vecinătate, somptuoasa clădire din spatele lor estompându-se vag în umbrele înserării.

Frumoasa grădină — cu iarba manichiurată, cu copaci tunşi proaspăt şi cu tufe imense, atestând la un loc o îngrijire statornică şi profesionistă — se întindea, povârnită, până la potecile largi ducând către Lake Shore Road — o şosea puţin frecventată — de unde se deschide priveliştea panoramică a lacului St. Clair.

Chiar şi la ceasul acela de amurg coborând în noapte, se mai desluşea încă întinderea apei, îndeosebi vălurelele

înspumate şi albe ce-i festonau hotarele cu pământul, iar în zare, şi departe de ţărm, licăreau luminiţele unor ambarcaţii. Alta, cu pânze, mai aproape de mal şi probabil întârziată, îşi pusese motoraşul în funcţiune, zorind spre debarcaderul clubului la care trebuia să acosteze.

— E minunat, se pronunţă Erica, dar ca întotdeauna când mă abat prin această împrejurime a Detroit-ului îmi spun că Grosse Pointe nu face parte din el.

— De-ai trăi aici, ai vedea că greşeşti, îi replică Hank care-i urmase în micul Eden vegetal. Mulţi dintre noi, proprietari în acest cartier rezidenţial din afara oraşului, duhnim încă a gazolină. Ori mai avem ulei pe sub unghii.

— Majoritatea mânuşiţelor din Grosse Pointe s-au curăţat de mult de unsori, i-o tăie Adam sec, deşi sesizase sensul mai mult metaforic al ripostei lui Kreisel.

Adevărul era că localnicii de aici, în număr de cinci familii, toate împărţite în feude şi în enclave tradiţionale, de proporţii şi valori imense, se înrudeau în egală măsură cu industria maşinilor ca şi semenii din alte suburbii selecte ale marii metropole. Henry Ford II locuise cu câteva stradele mai jos, pe întinsul domeniu ce-l deţinuse aici, alături de alţi purtători ai numelui Ford, presăraţi împrejuru-i precum mirodeniile pe bucate. Pe lângă ei se mai pripăşiseră şi alţi proprietari ai sus-amintitei industrii — Chrysler şi General Motors — precum şi furnizori de ai lor — unii cu nume de rezonanţă şi descendenţă mai veche, ca Fisher, Anderson, Olson, Mullen, iar alţii mai de curând înstăriţi, cum era Kreisel. Toţi aceşti magnaţi se învârteau, în chip de prieteni la toartă, prin cluburi infinit de greu accesibile, culminând cu acel „Country Club", supraîncălzit şi cu podele scârţâitoare, dar cu un pomelnic atât de lung de membri aspiranţi, încât un nou postulant — tânăr şi fără legături familiale de soi — putea să fie primit numai la senectute.

Şi totuşi, în ciuda îngrădirilor de ordin social şi financiar, Grosse Pointe îşi păstra un netăgăduit farmec, din care pricină o mână de directori executivi hotărâseră să se mute aici, preferându-i ambianţa „familială" până şi unei suburbii ca „Bloomfield Hills", unde se îngrămădeau mai curând cei din sectorul administrativ. Cândva, baştinaşii din Grosse Pointe strâmbau din nas privind

pricopsiţii din industria auto. Astăzi însă, îi domina, ca pe întregul Detroit dealtminteri.

O briză subită şi răcoroasă, venind dinspre lac, făcu să fremete aerul şi să foşnească frunzele arborilor. Erica frisonă înfrigurată.

— Să mergem în casă, sugeră Kreisel, observând uşoara ei tresărire.

Şoferul care, după toate aparenţele, făcea şi pe majordomul, deschise uşile masive şi grele, văzându-i că se apropie.

La câţiva iarzi după ce intrară, Adam se opri ca trăsnit, exclamând precum la ivirea unei năluci:

— Dumnezeule sfinte!

Alături de el, Erica, la fel de înmărmurită, privea cu ochii holbaţi, ca peste puţin să pufnească într-un râs înfundat.

Uriaşul living-room în care păşiseră avea toate ingredienţele luxului rafinat — covoare moi şi adânci, fotolii comode, scrinuri, măsuţe, sofale, rafturi cu cărţi, tablouri alese, un radio hi-fi cântând în surdină, o lumină difuză, plăcută... Dar, pe lângă toate acestea, şi un bazin de înot în toată puterea cuvântului — lung la vreo treizeci de picioare, căptuşit cu faianţă albastră, cu adâncimea dozată la ţanc, la un capăt mai mare, la altul mai mică, şi cu trei trambuline suprapuse la diferite nivele.

După secundele şocului, Erica recăpătă prima graiul.

— Te rog să-mi ierţi chicoteala, Hank, se scuză ea smerită. Dar a fost atât de... neaşteptat.

— Şi mă rog de ce n-ai fi râs? o absolvi amfitrionul de necugetata-i ieşire. Mai toţi care-l văd fac la fel. Mulţi mă cred chiar nebun. Adevărul e că îmi place să înot. Şi să mă simt în largul meu, cum se zice.

Adam continua să scruteze încăperea, cu aceeaşi uimire întipărită pe chip.

— E o clădire veche. Probabil ai refăcut-o din temelii, se pronunţă după un răstimp, vorbind cu aerul unui specialist în materie.

— Ai ghicit, confirmă gazda.

— Ia nu mai face pe inginerul, îi tăie Erica apa de la moară. Mai bine haide să încercăm bazinul.

— Realmente ai vrea? o întrebă Kreisel vizibil încântat de propunere.

— Ai în faţă o insulară, care ştia să înoate mai înainte de a învăţa să vorbească.

— Atunci ia-o într-acolo, o îndrumă spre un coridor. Opreşte-te la a doua uşă. Înăuntru găseşti costume şi prosoape câte pofteşti.

Adam îl urmă pe Kreisel în altă cabină. La puţine minute, Erica execută un plonjon de toată splendoarea, azvârlindu-se, ca o rândunea, de pe trambulina cea mai înaltă. Când îşi scoase capul din apă, gânguri râzătoare:

— E cel mai încântător living-room în care am păşit vreodată.

Cu chipul boţit de un rânjet, Hank sări de pe o trambulină mai joasă, pe când Adam se aruncă de pe margine.

După ce înotară o vreme, urmând exemplul amfitrionului, părăsiră bazinul şi, lăsând o dâră de apă în urmă, se îndreptară toţi trei spre fotoliile confortabile, pe care şoferul — alias majordomul — aşternuse prosoape pluşate şi groase.

Pe un al patrulea scaun şedea o femeie firavă şi cu părul cărunt, iar alături de ea, pe o măsuţă, se afla o tavă cu băuturi şi ceşti de cafea.

În treacăt, Hank Kreisel se aplecă şi o sărută pe obraz.

— Cum a fost ziua de azi? o întrebă.

— Liniştită.

— Soţia mea, Dorothy, le anunţă invitaţilor, după care îi prezentă şi pe ei.

De-abia acum înţelegea Adam pentru ce Zoë nu fusese chemată, ci rămăsese în oraş.

Şi totuşi, în vreme ce gazda turna cafeaua şi le ţinea hangul la vorbă, părea că nu găseşte nimic deplasat în faptul că toţi fuseseră la o cină la care — din pricini misterioase — ea nu luase parte. Ba atât de firesc privea acest lucru, încât îi întrebă până şi cum se ospătaseră. Probabil, Dorothy Kreisel, cugetă Trenton, se împăcase cu dubla existenţă a soţului: cea departe de casă abundând în „oficii de legătură" şi în ţiitoare — atât ale lor dar mai ales ale lui — despre care aflase şi el. De altminteri Hank nici nu făcea un secret din aceste aranjamente. Ca probă, prezenţa tinerei Zoë la „Detroit Athletic Club".

Erica ciripea veselă. Se vedea cât de colo că-l place pe Kreisel, că-i priise ieşirea în oraş, iar acum înotatul.

Întreaga ei ființă strălucea de tinerețe și încântare. Printre costumele la îndemână, găsise un bikini, ce-i venea de minune pe trupu-i înalt și subțire ca trestia. În câteva rânduri Adam îl surprinse pe fabricant plimbându-și hipnotizat ochii pe silueta ei de naiadă. La fel cum observă mai pe urmă că devine preocupat și se frământă în jilț.

— Ce-ai zice să ne schimbăm, Adam? îi propuse ridicându-se brusc. Aș avea ceva să-ți arăt despre care poate vom discuta după aceea.

În fine, venise și clipa destăinuirilor — își spuse Adam în gând.

— Vai cât de enigmatic vorbești, Hank, îl tachină Erica, aruncându-i totodată un zâmbet amfitrioanei. Dar ia spune-mi, urmă către Kreisel, eu nu am dreptul să văd „ceva-ul" de care ai pomenit?

Interpelatul își zbârci gura în obișnuitul său rânjet încolțurat.

— Dacă ții negreșit, mi-ar face mare plăcere.

La puține minute, se scuzară față de Dorothy Kreisel, care rămase în salon, sorbindu-și placidă cafeaua.

După ce ieșiră îmbrăcați din cabine, Hank le-o luă înainte și, străbătând întregul parter al casei, îi informă că fusese clădită de un mare mogul al industriei de automobile, contemporan cu Walter Chrysler și Henry Ford, și prin urmare decedat cu mulți ani în urmă.

— Ai făcut-o solidă. Zidurile exterioare la fel de trainice ca ale vilei lui Adrian. Rezistă. Așa că am spintecat-o numai pe dinăuntru și i-am înlocuit măruntaiele.

Vorbind, fabricantul de piese deschise o ușă furniruită în panel, din pragul căreia pornea o scară în spirală către subsol. Mereu înainte, Kreisel începu s-o coboare, fiece pas stârnind o păcăneală răsunătoare. Erica îl urma cu mers mai prudent, în vreme ce Adam încheia scurtul fir indian. Ajunși la capătul treptelor, o apucară pe un coridor, oprindu-se la ultima ușă, din metal cenușiu. Alegându-și o cheie dintre multele înșirate pe o verigă, Hank descuie broasca și pătrunseră într-o încăpere iluminată treptat de becuri fluorescente.

De la prima rotire a privirii, Adam îşi dădea seama că se aflau într-un atelier tehnic experimental, organizat şi dotat cum puţine văzuse până atunci.

— Îmi petrec multă vreme aici. Lucrez de unul singur, în căutarea „găselniţelor". Când primesc o comandă de piese pentru una din uzinele mele, le aduc mai întâi să le cercetez. Le întorc pe o parte şi alta. Fac tot felul de încercări, până descopăr cea mai adecvată tehnologie de fabricaţie. Şi cea mai ieftină cu putinţă. Treaba mă pasionează şi e foarte rentabilă.

Ascultându-l, Adam îşi aminti de anumite detalii suflate de Brett DeLosanto cu privire la Kreisel. Pe la politehnică nu trecuse, şi deci nu era inginer, singurele noţiuni tehnice pe care şi le însuşise fiind doar acelea înlesnite de munca de maşinist şi apoi de şef de echipă prestat mai înainte de a se lansa în afaceri.

— Ia veniţi încoace! îi chemă îndrumându-i spre o masă de lucru, cuprinzătoare şi joasă, pe care se afla un obiect acoperit cu o pânză. Kreisel o smulse, lăsând la vedere o bizară structură metalică, alcătuită din fâşii de zinc, din vergele de oţel şi nişte tipsii interioare, închegate între ele. Întregul ansamblu nu depăşea ca mărime două biciclete suprapuse. Iar în exterior şi într-o parte era prevăzut cu o manivelă.

După o cercetare minuţioasă, Adam începu s-o învârte, observând cum piesele dinlăuntru se pun în mişcare. Şi totuşi nu putea desluşi despre ce era vorba.

— Mă predau, Hank, rosti ridicând a neputinţă din umeri. Nu-mi dau seama ce e, şi pace.

— Ba eu aş zice că e o lucrare pe care vrea s-o prezinte la Muzeul de Artă Modernă, se arătă Erica mai perspicace ca el.

— S-ar putea. Poate aşa ar trebui să şi fac, vorbi Kreisel, zâmbind în felul său strâmb, ca pe urmă să-l întrebe pe Adam: Te pricepi cât de cât la utilajele agricole?

— Nu prea, recunoscu celălalt. Şi din nou răsuci manivela.

— E o maşină de treierat, le destăinui gazda, vorbind rar şi într-un chip tainic. Una cum n-a mai existat până acum. Sau nu aşa mititică. Şi dă rezultate. Treieră cereale ca grâu, orez, secară şi altele. Pe măsură ce avansa în explicaţii, în glasul lui fremăta un elan pe care Adam şi

Erica i-l surprindeau pentru prima oară. Şi nu numai că treieră orice grăunţe, dar într-un ceas umple cinci baniţe. Doar am făcut poze care atestă acest lucru şi vi le pot arăta...

— Te cunosc îndeajuns, îl opri Adam, ca să ştiu că o dată ce spui că dă rezultate, nu afirmi decât adevărul.

— Şi mai e ceva. Preţul. Fabricate în serie, se pot vinde la o sută de dolari bucata.

Adam îl privi cu un aer cam îndoielnic. Funcţia sa îl silea să cunoască la fel de bine costul produselor precum antrenorul de fotbal regulile jocului cu balonul.

— Desigur n-ai pus la socoteală sursa de energie. Şi, fiindcă veni vorba, cu ce-o vei alimenta? Cu baterii? Cu un motoraş cu gaz?

— Ştiam că ajungem şi aici, rosti celălalt. Aşa c-o să-ţi spun. Nici o comedie din astea nu e acţionată de-o energie anume. Ci de un om care învârte de manivelă. Dar nu unul de pe la noi, ci un fermier dintr-o ţară înapoiată, cu o pălărie pleoştită pe ţeastă, ca să nu i-o răscoacă soarele. Iar când osteneşte, îl poate înlocui o femeie. Ori chiar un copil. N-au decât să stea ore întregi şi să tot răsucească de manivelă. De-aia s-ar putea vinde la suma pe care ţi-am spus-o.

— Deci funcţionează neacţionată de energie, murmură Adam. Păcat că nu putem construi la fel şi maşinile, completă chicotind amuzat.

— Indiferent ce-o să iasă din discuţia noastră, fă-mi te rog o favoare: nu râde! îi ceru Kreisel.

— În regulă, conveni Adam. Dar tot nu văd cum s-ar produce în cantităţi importante — şi mai ales în Detroit — o unealtă agricolă acţionată de o manivelă pe care trebuie s-o învârţi ore în şir, continuă sceptic.

Însă cu asta nu-l dezumflă pe inventator, care-i ripostă cu însufleţire:

— De-ai fi colindat locurile cutreierate de mine, poate ai judeca altfel. Doar se află atâtea ţinuturi pe glob, la mari depărtări de Detroit. Numai că din păcate le ignorăm existenţa. Şi asta-i o mare bubă a noastră: uităm de tot ce se întinde dincolo de hotarele acestei măreţe urbe. Uităm că alţi oameni nu gândesc ca noi, închipuindu-ne că oriunde în lume este — ori s-ar cuveni să fie — la fel ca aici. Toţi să judece, să trăiască şi să se poarte după

calapoadele noastre. Iar de n-o fac, să-i ia mama dracului fiindcă trebuia să ne urmeze exemplul. Doar suntem buricul pământului, şi noi nu greşim niciodată. La fel de obtuzi ne-am arătat când am fost confruntaţi şi cu alte probleme. Adu-ţi aminte de atitudinea luată faţă de poluarea atmosferică. Sau de înmulţirea măsurilor de securitate a maşinilor. Numai când am fost bombardaţi din toate direcţiile, ne-am plecat frunţile şi am cedat. Dar au mai rămas atâtea metehne care se cer lichidate, or pentru asta îţi trebuie dăruire, ca pentru orice religie...

— Ce te faci însă cu înalţii prelaţi ce-şi văd în pericol vechile lor credinţe? interveni Erica difidentă.

Adam îi aruncă o privire piezişă şi enervată, parcă spunându-i: „Tu să nu te amesteci!" După care luă el cuvântul.

— O bună parte din capii industriei se arată de acord să reluăm şi să recântărim ideile din trecut, iar consecinţele se şi văd. Dar când ai încerca să promovezi o maşină manevrată cu mâna — indiferent de scopul şi forma ei — nu ştiu zău cine ar putea să vadă în asta un pas înainte către progres, şi nu o încercare de a ne *întoarce* la stadiul în care ne aflam înainte de apariţia primului Henry Ford, declară Trenton cu gravitate. Iar după o pauză completă: *Dealtfel*, eu mă ocup de turisme şi camioane. Nu de unelte agricole...

— Dar există un sector al Companiei care produce şi asemenea utilaje, îi aminti Kreisel.

— Da. Însă n-am nici o contingenţă cu el şi nici nu mă aştept la vreuna.

— În schimb mai marii tăi au. Şi printre ei te-nvârteşti toată ziua. Aşa c-or să-şi plece urechea la ce le vei spune, stărui celălalt.

— Aş vrea să-ţi pun o întrebare, încercă să-l înfunde iar Adam. Ai luat până acum legătura cu vreunul din oamenii noştri care lucrează în ramura utilaje agricole?

— Da, recunoscu Hank.

— Şi ce-au zis? Au refuzat să te sprijine, nu-i aşa?

În loc de un alt „da", amfitrionul clătină doar din cap.

— M-au trimis la plimbare atât ei cât şi alţii, grăi cu întârziere. De aceea am nevoie de cineva care să mă propulseze. Sus trebuie să stârnesc interes. Şi speram că vei înţelege acest lucru.

În sfârşit era limpede de ce îi dăduse Kreisel târcoale, îşi spuse Adam complet luminat. Folosindu-l ca mediator, ţinea să ajungă la preşedintele Companiei sau la cel al Consiliului de Administraţie şi să-i câştige de partea sa.

— N-ai putea să-i înlesneşti întâlnirea cu persoana ce l-ar putea ajuta? pledă Erica pe un ton rugător.

Răspunsul nu-l primi de la Adam, care-şi declină intervenţia scuturând numai capul, ci de la Kreisel:

— Ca s-o facă, ar trebui mai întâi să creadă în această idee.

O vreme tăcură toţi trei, uitându-se la drăcia cu manivelă, atât de străină preocupărilor şi experienţei lui Adam. În sinea lui ştia foarte bine că nu o dată cele TREI MARI COMPANII se angrenau în proiecte cu puţine sau chiar fără nici o tangenţă cu activitatea lor principală — aceea de a fabrica autovehicule. Bunăoară, General Motors iniţiase o secţie anume pentru producerea inimii artificiale, necesară în chirurgie, în paralel cu alte aparate tot de uz medical. Ford se ocupa de sistemele de comunicaţii pentru sateliţi spaţiali, în vreme ce Chrysler se amesteca în controlul bunurilor obşteşti. Iar ca acestea mai existau şi alte exemple, orice interferenţă având ca punct de plecare cointeresarea unuia dintre cârmuitorii de frunte — amănunt care n-ar fi putut să îi scape unui tip încercat şi isteţ ca Hank Kreisel.

— Am fost şi la Washington pentru treierătoare, îi informă el. Am tatonat o mulţime de oameni din cadrul Ministerului de Externe. Toţi s-au arătat interesaţi şi entuziaşti. S-a stabilit şi câte să se producă pentru ajutorarea ţărilor slab dezvoltate. Două sute de mii anual. Numai că ei nu mi le pot fabrica.

— Dar stai niţel, Hank, interveni Adam, străfulgerat de o idee. De ce mai faci apel la alte Companii? De vreme ce tu crezi în această invenţie, pentru ce n-o produci pe cont propriu?

— Din două motive. Primul, prestigiul. Eu nu mi-am câştigat încă o reputaţie mondială, pe când voi o aveţi. Şi-mi lipsesc şi mijloacele de plasarea mărfii pe piaţă.

Până aici avea perfectă dreptate, socoti Adam aprobându-l din cap.

— A doua pricină-s banii. N-am destui ca să trec la o producţie de proporţii masive.

— Oo, dar cu situaţia ta, sări Adam, orice bancă ar fi dispusă... Aici îşi conteni însă vorba, văzându-l pe Kreisel cum râde în barbă.

— Am fost pe la bănci şi am discutat. Ba în unele zile atâta i-am pisălogit că nu-şi mai puteau vedea de-ale lor. Bani lichizi n-am avut niciodată prea mulţi. Şi e de mirare câte poţi face şi cu puţini.

Pe Adam nu-l surprindea ultima parte a declaraţiei, ştiind cât de mulţi indivizi şi chiar întreprinderi se descurcau în acelaşi mod. Aproape cu siguranţă, fabricile, utilajele, inventarele lui Hank Kreisel, ba însăşi reşedinţa în care se aflau cât şi „vilişoara" din Higgins Lake erau apăsate de ipoteci. În cazul când s-ar fi hotărât să-şi lichideze afacerile, sau doar o parte din ele, încasa pe loc milioane. Dar până la această decizie, se zbătea, ca şi alţii, s-o înnoade cu banii.

Adam îl văzu apucând manivela bizarei lui invenţii şi începând s-o învârtească. Instantaneu, mecanismul interior se puse în mişcare, deşi de prisos, deoarece îi lipsea materia primă, care se introducea printr-o pâlnie, montată deasupra, având o capacitate de un sfert de galon.

— E o ciudăţenie, recunosc, rosti Hank privind ingenioasa lui născocire cu un soi de afecţiune paternă. Aş putea spune că e un vis pe care l-am nutrit multă vreme. Ezită un moment, parcă jenat de mărturisirea făcută, după care îşi urmă spovedania. Ideea mi-a venit într-un ţinut primitiv, de pe alt continent. Mă uitam la bărbaţii şi femeile de prin sate cum băteau grâul cu maiul. O metodă rudimentară. Prea multe sforţări cu prea puţine foloase. Şi mi-am zis: cum aş putea să-i ajut? De atunci s-a înfiripat visul. Şi mi-am zdrobit creierii cum să-i dau viaţă. Aşa am încropit drăcia de o vedeţi, lucrând, cu mici întreruperi, câţiva ani buni la crearea ei.

În timp ce vorbea, Erica îl scruta cu atenţie. Aflase şi ea, de la Adam ori de prin alte surse, unele amănunte privitoare la trecutul lui Hank, la obârşia-i modestă şi lupta pe care o dăduse ca să-şi înjghebeze o situaţie. Ascultându-i confesiunea şi urmărindu-i neclintit chipul, în mintea ei crescu o imagine romantică: un american înalt şi chipos, aflat pe meleaguri îndepărtate, privind cu atâta milă şi omenie la băştinaşii ce se canoneau să desprindă

grâul de spice. încât dorinţa de a-i ajuta îi zămislise în cugetul său o idee care a ars ca o flacără ani şi ani.

— Am să-ţi spun ceva, Adam. Şi ţie, Erica, îl auzi vorbind mai departe. Ţara noastră nu exportă utilaje agricole. Sau în orice caz destul de puţine. Motivul? Le facem prea trăsnite şi sofisticate. Asta-i damblaua noastră — cum spuneam şi adineaori — orice produs să aibă o sursă de energie, fie electrică, mecanică sau de altă natură. Uităm cu desăvârşire că ţările subdezvoltate dispun de infinite braţe de muncă. De chemi acolo un om ca să sucească de manivelă, dau buzna cincizeci, ca muştele ori albinele. Noi însă nu ne împăcăm cu această idee. Strâmbăm din nas în faţa unor diguri care au fost construite cărându-se piatra cu mâna. Procedeul ne ofensează. Îl considerăm ineficient, neamerican, şi ne zicem că la fel au fost ridicate şi piramidele. Ei şi? Nu stau încă în picioare? Dar fie că ne declarăm sau nu de acord, în ţările subdezvoltate asta e situaţia. Un alt aspect. Acolo nu prea există ateliere de reparat mecanismele complicate. Prin urmare, se cer unele cât mai simple. Cum este şi treierătoarea făurită de mine, spuse în încheiere, lăsând totodată din mână manivela pe care nu contenise s-o învârtească în timp ce vorbise.

„Ciudat lucru, medită Adam, cum în vreme ce îşi pleda cauza, demonstrând însuşirile bizarei invenţii şi foloasele pe care putea să le aducă, căpătase un aer lincolnian, subliniat de silueta-i înaltă şi zveltă. Oare va prinde drăcovenia încropită de el? Existau cerinţe reale, în diferite părţi ale globului, după cum susţinea? Să merite cutia cu manivelă a fi prezentată dregătorilor Companiilor de automobile, iar mai presus de toate, va pune vreunul în joc renumele corporaţiei ce o reprezintă acceptând să o fabrice?"

După acest şir de întrebări formulate sieşi, Adam începu să-l asalteze pe Kreisel cu altele. Cum vede desfacerea produsului său pe piaţă? Unde şi în ce cantităţi? Va fi livrat pe piese sau asamblate? Prin ce mijloace anume? Cât o să coste transportul? Cine-i va asigura eventualele reparaţii? Dar la fiecare chestiune ridicată de el, Kreisel părea că reflectase din bună vreme, având gata pregătit şi răspunsul cu detalii şi cifre exacte încât

ascultându-l, nu mai aveai la ce să te miri că afacerile îi mergeau strună.

Se făcuse destul de târziu când Hank în persoană îi conduse pe soţii Trenton la maşina lor lăsată în centrul oraşului.

În drum către casă, pe şoseaua John Lodge, Erica îşi iscodi soţul.

— Ai să-l ajuţi pe Hank? Mai precis, o să-i aranjezi întrevederea cu Preşedintele şi cu ceilalţi?

— Nu ştiu, îi replică Adam pe un ton îndoielnic. Încă nu-s hotărât.

— Eu una zic să o faci.

— Chiar aşa? rosti el, aruncându-i o privire amuzată dar şi de uşoară vexare.

— Chiar aşa, se încăpăţână Erica.

— Doar tu eşti aceea care-mi turui întruna că mă încarc cu prea multe, ai uitat? îi aminti el, copleşit dintr-o dată de un val de gânduri. Prezentarea Orionului — tot mai apropiată cu fiecare zi ce trecea — îl va absorbi cu griji şi răspunderi crescânde în următoarele luni. În paralel cu acestea, trebuia să se dăruiască şi succesorului său — Farstar — aflat încă în gestaţie, storcându-şi creierii, atât la serviciu cât şi acasă, cum şi în ce fel să îl făurească. Iar ca un spin în plus, mai apăruse şi Smokey Stephensen pe firmamentul preocupărilor sale diurne. Odată ce se angajase în faţa Teresei, trebuia să termine investigaţia începută, or asta presupune alte câteva deplasări la reprezentanţă şi o scuturare mai zdravănă a patronului, şi nu peste luni de zile, ci chiar în săptămânile viitoare. Or cu atâtea pe cap, mai era cazul să-şi ia încă o complicaţie? cumpăni în tăcere.

— N-o să-ţi răpească cine ştie cât timp, îl presă Erica de alături. Doar să îl introduci în cabinetul unuia dintre mahări ca să-şi prezinte invenţia.

Auzind-o, începu să râdă.

— Îmi pare rău, dar nu chiar aşa de simplu merg lucrurile. Orice idee menită să ajungă până la treapta cea mai înaltă din conducerea Companiei trebuie întoarsă mai întâi şi analizată pe toate faţetele, iar opiniile consemnate şi anexate la raportul de prezentare, care nu se trânteşte orişicum pe biroul Preşedintelui. Chiar intervenind prin

Elroy Braithwaite și Hub Hewiston — așa cum mă bate gândul s-o fac — procedura e aceeași, întrucât nici Elroy nici Hub — deși vicepreședinți amândoi — n-ar îngădui să abordez forul imediat superior lor mai înainte ca propunerea să fie cernută, costul de fabricație calculat la ultimul cent, sondajele în privința desfacerii încheiate, iar recomandările în consecință așternute negru pe alb. Iar aceste măsuri sunt cât se poate de bine venite, fiindcă altminteri, sute de proiecte trăsnite i-ar asalta pe cei mari, stânjenindu-le activitatea. Or, cu toate că e posibil ca, treptat, să cointeresez și alți oameni, pe moment, eu va trebui să întreprind toate diligențele menționate.

Aici se opri cu explicațiile, furat de un alt gând cam neplăcut și îngrijorător. Dacă cei din ramura utilaje-agricole refuzaseră să-i promoveze invenția — cum însuși Kreisel i-o declarase — prin readucerea ei pe tapet Adam putea să-și facă dușmani, fie că intervenția lui se va solda cu un succes sau cu o nouă respingere. Oricât de restrâns era sectorul acesta, în comparație cu cele profilate pe fabricarea turismelor și altor vehicule, făcea totuși parte din Companie, iar de vrăjmași era bine să te ferești pretutindeni.

Adevărat, fusese impresionat de demonstrația și concepțiile etalate de Kreisel. Însă el, Adam, ce avea să câștige intervenind în favoarea lui? Era înțelept sau o lipsă de tact să se facă chezașul său?

— Chiar de-ți va cere ceva strădanii, cum mi-ai explicat, glăsui Erica, întrerupându-i reflecțiile, s-ar putea dovedi mai utile decât tot ce faci tu acum.

— Oi fi vrând să abandonez Orionul și viitorul Farstar? o întrebă în deriziune.

— Și de ce nu? Pe cine va hrăni aceste mașini? Pe când treierătoarea lui Hank, va hrăni o mulțime de oameni.

— Orionul ne va asigura traiul ție și mie, și încă unul pe cinste, o înfruntă încăpățânat, deși în sinea lui era conștient cât de nesăbuit și trufaș îi fusese răspunsul, care nu aducea decât înăsprirea discuției.

Îndârjită, nici Erica nu se lăsă mai prejos, ci îi ripostă cu dispreț:

— Păi sigur, ție numai la pricopseală-ți stă gândul.

— Ba pardon. Mai îmi zboară și în alte direcții.

— Cum ar fi?

— Că Hank Kreisel e un oportunist.
— Nu ştiu cum l-oi fi judecând tu, dar mie mi-a plăcut tipul.
— Am observat.
— Ce vrei să insinuezi? îl înfruntă cu o voce de gheaţă.
— Ei, nimic...
— Mie să-mi răspunzi la întrebare.
— Dacă ţii negreşit, află că l-am surprins cum, după ce am ieşit din bazin, te despuia cu privirea. Lucru pe care l-ai remarcat şi tu. Dar nu părea să te deranjeze.
— Aşa e, vorbi cu aprindere în glas şi în obraji. L-am văzut şi nu m-a stânjenit câtuşi de puţin. Ba din contră. Dacă vrei să ştii adevărul, m-a măgulit.
— Pe mine însă nu, mărturisi abătut.
— Scuză-mă, dar nu văd de ce.
— Acum nu te mai înţeleg eu.
— E foarte simplu. Hank e bărbat şi a reacţionat ca orice mascul, făcând-o pe cea „despuiată din priviri", precum o spuneai, să se simtă femeie.
— Ceea ce s-ar părea că eu unul nu izbutesc...
— Nu, şi o ştii foarte bine, izbucni cu o mânie parcă de uragan, ce se propagă în interiorul maşinii de-ai fi zis c-o va pulveriza.
Alături, Adam tresări înfiorat. Dialogul degenerase, alunecând pe o pantă foarte primejdioasă. De aceea trebuia stăvilit într-un fel.
— Ascultă-mă, draga mea, încercă s-o îmbuneze, vorbindu-i blând şi smerit. Poate că în ultima vreme, într-adevăr, nu ţi-am arătat...
— Te-a amărât faptul că Hank mi-a trezit orgoliul meu de femeie, îi curmă ideea. Că m-a făcut să mă simt dorită...
— Iartă-mă. Recunosc că m-am exprimat aiurea, fără să-mi cântăresc îndeajuns cuvintele. Şi-apoi crezi că eu nu te doresc?
— Adevărat? Ori o spui doar de formă?
— Ţi-o jur.
— Atunci de ce nu te mai apropii de mine? Au trecut două luni de când nu m-ai atins, iar înainte de asta, nu mai ştiu câte altele. E cumplit şi înjositor pentru mine să-ţi fac asemenea imputări, dar tu m-ai adus în această stare.

Între timp ieşiseră de pe autostradă, apropiindu-se tot mai mult de casă. Ros de conştiinţă şi de remuşcări, Adam frână şi se opriră din mers. Erica hohotea, cu faţa întoarsă într-o parte. El îşi întinse braţul, căutându-i mâna ca să i-o mângâie.

— Nu mă atinge! îl respinse cu aceeaşi nestăpânită revoltă.

— Sunt un nătâng fără pereche pe lume, bâigui cu totul descumpănit. Merit orice învinuire...

— Nu-mi începe să te blamezi! Nu vreau să te aud, îl opri Erica, încercând să pună stavilă lacrimilor. Crezi c-aş primi să mai facem dragoste după ce ţi-am cerşit-o? Nu te gândeşti cât de umilitor e acest lucru pentru o femeie?

Adam rămase tăcut şi încremenit, incapabil să găsească cuvântul sau gestul potrivit clipei dramatice în care se afla. După o vreme de chibzuială, din păcate neroditoare, porni iarăşi maşina, străbătând tot drumul, până în Quarton Lake, fără să scoată o vorbă. Ajunşi pe aleea ce ducea spre intrarea în locuinţă, o lăsă mai întâi pe Erica în prag, după cum avea obiceiul, şi pe urmă coti spre garaj.

— M-am gândit mult de tot, îi spusese complet domolită la coborâre. Nu discuţia de acum m-a adus la hotărârea pe care am luat-o, ci tot ce se întâmplă de câteva luni încoace. Aşa că vreau să ne despărţim.

— Vom mai discuta despre asta, îi replică Adam. La care ea clătină doar din cap.

Dar când intră în casă, o găsi în camera oaspeţilor, şi cu uşa încuiată. Aşa încât pentru prima dată de la căsătorie, în acea noapte au dormit în odăi separate.

19

— Dă-i drumul cu veştile proaste, o zori Smokey Stephensen pe contabila sa — Lottie Potts. Cu ce sumă-s descoperit?

Lottie — o făptură cu o minte ascuţită ca o lamă de brici şi care, după aspect şi unele comportări, părea o replică feminină a faimosului Uriah Heep — făcu la iuţeală câteva calcule, aşternându-le pe hârtie cu un creionaş subţirel, de aur.

— Incluzând şi turismele pe care de-abia le-am livrat, cu patruştrei de mii de dolari, domnule Stephensen, sir.

— Cât numerar mai avem în bancă? o consultă mai departe.

— Cam cât ne trebuie să plătim salariile pe săptămâna în curs şi cea viitoare, domnule Stephensen, sir.

— Hm, făcu Smokey, scărpinându-se în barbă. Apoi se lăsă pe speteaza scaunului, înnodându-şi buricele degetelor peste pântecul tot mai ţuguiat în vremea din urmă. Simţindu-şi-l, reflectă, în treacăt, că s-ar cuveni să ia anumite măsuri împotriva lăbărţării lui şi a greutăţii în continuă creştere, cum ar fi niscaiva restricţii alimentare — o perspectivă ce-l deprimă şi se grăbi s-o alunge din minte.

Întocmai ca în alte dăţi, nici acum Smokey nu era alarmat de criza financiară în care se pomenise în acea dimineaţă. Trecuse doar prin atâtea altele, încât nu era să se împotmolească tocmai acum. Aşadar, cu deplină stăpânire de sine, rumega cifrele anunţate de Lottie, făcând totodată şi alte reflecţii.

Scena se petrecea într-o dimineaţă de marţi, din prima săptămână a lui august, în spaţiosul cabinet de la mezaninul reprezentanţei, unde Smokey şedea tolănit îndărătul biroului, într-o atitudine de totală destindere — propice cugetării sale profunde — îmbrăcat în sacoul de mătase albastră şi purtând aceeaşi cravată în nuanţe stridente ce păreau a-i alcătui uniforma cotidiană. În faţa sa, Lottie, împresurată de o droaie de traftaloage deschise, aştepta deferentă fructul adâncilor meditaţii ale patronului, fără a bănui, însă, că o parte din gândurile acestuia o cuprindeau şi pe ea.

„Câte făpturi mai găseşti azi pe lume ca Lottie? îşi zicea şeful în sine. Adevărat, de puţine femei îşi bătuse natura joc ca de ea, plăsmuind-o atât de slută, dar înzestrând-o, în compensaţie, cu o însuşire aproape unică: devotamentul. Şi nu unul de rând, ci de câine — fără nici o exagerare. Dar ca înfăţişare era de speriat. La cei treizeci şi cinci de ani — sau câţi naiba avea?! — arăta de cincizeci, cu trăsături schimonosite şi strâmbe, încondeiate la întâmplare, cu dinţi mărunţei şi ciunţi, cu un ochi la slănină şi celălalt la făină, cu un păr răsădit ca pe o nucă de cocos, dar înfoiat în toate direcţiile — precum bântuit

de un taifun — şi cu un glas de cuţit frecat în neştire de-o tablă, încât auzindu-l, îţi venea să-ţi iei câmpii...

Dar aici Stephensen se opri cu consideraţiile de ordin estetic, evocând, ceea ce în realitate reprezenta esenţialul în sperietoarea pe care-o avea dinainte, adică loialitatea-i fără pereche, nedezminţita pricepere şi seriozitate în îndatoririle de serviciu şi, mai ales, faptul că împreună traversaseră atâtea şi atâtea impasuri din care, zău, altfel, nu se ştie de mai ieşea.

Dealtminteri el avea o deviză în viaţă: Dacă vrei o femeie fidelă, alege-ţi una urâtă. Muierea frumoasă e nestatornică şi plină de hachiţe. Pe când pocita ţi-e credincioasă şi la rău şi la bine.

De fapt, semnalul de alarmă în legătură cu pocinogul care-l pândea în următoarele zile i-l dăduse tot o amică — gest pentru care îi va rămâne de-a pururi îndatorat. Se numea Iolanda, şi îi telefonase acasă, în noaptea trecută. Iolanda era angajată la banca de care depindea Smokey, subvenţionându-i afacerea. Funcţia ei: secretară a directorului, astfel încât era la curent cu orice mişcare, cât ar fi fost de învăluită în mister. Şi încă ceva, tot legat de Iolanda. Dezbrăcată aproape la piele — adică numai cu sutienul şi chiloţii pe ea — atârna pe cântar o sută de ocale în cap. De cum o ochise, într-o vizită făcută anul trecut la bancă, Smokey întrevăzuse în acest colos de femeie un aliat de nădejde. Ca urmare, o chemase la telefon, invitând-o să prânzească împreună, iar de atunci prietenia lor propăşise văzând cu ochii. Acum se întâlneau cam la două luni, iar în intervalele dintre ele, Smokey se îngrijea să-i trimită atenţii — flori şi mai ales cutii de bomboane, pe care Iolanda le devora cât ai bate din palme. În decursul revederilor periodice, înnoptaseră de două ori la motel, escapade de care Smokey prefera să nu-şi amintească prea des, pe când Iolanda — vitregită de asemenea aventuri — le evoca toropită de patetism şi cu o gratitudine pe care căuta să şi-o manifeste prin informaţii utile, interceptate la bancă.

— Mai marii de aici pun la cale controale inopinate la reprezentanţele de automobile în scopul revizuirii inventarelor, îl prevenise la telefon în puterea nopţii, şi m-am gândit c-ar fi bine să afli, mai ales că şi a ta e trecută pe listă.

— Când va porni potera pe teren? o iscodise Smokey intrat în alertă.

— Mâine în zori... deşi totul e ţinut în secret, completase cu pauză. Am vrut să te anunţ mai din vreme, însă n-am avut cum, deoarece m-a reţinut şeful cu treburi; or nu puteam să-ţi telefonez de la bancă...

— Eşti o fetiţă dulcică şi tare deşteaptă. Cam câte firme figurează pe listă?

— În total opt. Şi le-am însemnat. Vrei cumva să ţi le citesc?

— Cum de nu, iubiţico, îi spuse blagoslovindu-i în sine minuţia pe care o vădea în orice acţiune întreprinsă. În pomelnicul copiat de Iolanda, se auzi doar penultimul, fapt ce-i mai risipi panica de moment, fiindcă dacă iscoadele procedau la verificări în ordinea alfabetică a numelor, la el ajungeau exact în trei zile, iar în răgazul ce-i rămânea — destul de mic, ce e drept — mai putea totuşi să încropească anumite aranjamente. Slavă cerului că nu se trezea cu ei pe nepusă masă, şi chiar în dimineaţa următoare. După ce îşi notă şi el restul comercianţilor înşiraţi de Iolanda — din care trei îi erau cunoscuţi şi avea să-i prevină, ca să-l ajute şi dumnealor când va fi cândva la strâmtoare — reluă dialogul, cu o voce tăvălită parcă prin zahăr.

— Ai fost un înger că m-ai chemat, iubiţico. Dealtminteri, şi eu vream să-ţi telefonez. Nu ne-am întâlnit cam de multă vreme...

Conversaţia lor se încheie cu declaraţiuni amoroase de ambele părţi, în timpul cărora Smokey îşi făcea socoteala că avertismentul Iolandei avea să-l coste încă o noapte petrecută împreună la un motel; dar vorba-aceea, merita să se sacrifice.

A doua zi, o convocă de urgenţă pe Lottie — a cărei loialitate era stimulată întocmai ca şi cea a Iolandei, cu deosebire că secretara, în ciuda intimităţii statornicite între ei, nu i se adresa niciodată — dar absolut niciodată — decât cu „domnule Stephensen, sir". Din scriptele şi calculele întocmite pe loc, reieşea clar că reprezentanţa era în mare deficienţă faţă de banca ce-o credita, pierzându-şi aproape în totalitate acoperirea. Cu alte cuvinte, Smokey vânduse maşini fără să verse beneficiile datorate băncii care de fapt îi subvenţiona negoţul prin acordarea aşa

numitului fond de rulment. Garanţia acestuia o constituia însăşi marfa, adică automobilele, ori cum reprezentanţa nu semnalase înstrăinarea acestora, creditorul le considera ca făcând încă parte din inventar care, în realitate, se subţiase cu turisme în valoare de patruzeci şi trei de mii de dolari.

În săptămânile ce trecuseră, Smokey mai raportase unele pertractări încheiate, însă nici pe departe câte ar fi fost obligat să anunţe, aşa încât o expertiză inopinată — procedeu aplicat periodic de orice bancă şi instituţie ce acorda împrumuturi — ar fi dat în vileag matrapazlâcurile dumisale.

Furat de gânduri şi de combinaţiile pe care şi le tot înjgheba pe tăcute, Smokey îşi mai trecu mâna peste barba-i ţepoasă.

Ca unul versat în toate tainele comerţului său, ştia că orice confrate o mai zbârcea câteodată faţă de bancă, şi nu doar din rea credinţă, ci constrâns de împrejurări. Singura dibăcie era să nu te întreci cu măsura şi, mai ales, să nu fii prins cu ocaua mică. Dacă neguţătorul mai cădea în păcat, o făcea doar silit de lipsa de numerar. Deşi finanţat de o întreprindere din afară, se întâmpla uneori ca împrumutul să nu-i ajungă; să aibă nevoie de bani lichizi, fie ca să acopere unele cheltuieli sau să suplimenteze inventarul cu automobile cerute de un dever crescut.

Ca să-şi păstreze întotdeauna o rezervă de capital, şeful oricărei reprezentanţe întârzia pe cât mai mult cu putinţă formalităţile către întreprinderea creditoare, astfel încât, chiar de încasa pe moment banii pe o maşină vândută, lăsa să treacă o săptămână sau două până la întocmirea şi terminarea documentelor către bancă, iar în acest interval uza de sume după necesităţi. Trucul folosit înlesnea altul şi anume, mai înainte ca formele să ajungă la destinaţie, se încheiau noi afaceri, creindu-se astfel un decalaj permanent în raportarea vânzărilor şi, implicit, un fond de rulaj în buzunarul comerciantului. Toată manevra aducea cu o jonglerie la care creditorii asistau din culise, lăsându-i pe negustori să-şi închipuie că sunt cu totul străini de ea, dându-le astfel putinţa s-o practice în limite moderate. Dar când unul din ei sărea peste cal, dosind beneficii de mari proporţii — cum era cazul lui Smokey — îngăduinţa lor înceta, trecându-se la represiuni drastice.

Ajuns în acest punct al cugetărilor sale, Smokey Stephensen căscă în sfârşit gura, rotindu-şi decizia cu calmul cel mai deplin.

— Uite ce, dragă Lottie, va trebui să ne facem luntre şi punte şi să readucem în magazin o parte din marfa vândută mai înainte de-a ne trezi cu haita inspectorilor.

— M-am gândit eu că la asta o să recurgeţi, domnule Stephensen, sir; de aceea am şi întocmit o listă cu toate livrările noastre pe două săptămâni în urmă. Şi, spunându-i acestea, îi întinse două foi de hârtie prinse în agrafe.

— Bravo, fetiţo! o felicită călduros, înşfăcându-i hrisoavele.

Frunzărindu-le pe amândouă, constată mulţumit că grijulia sa secretară trecuse alături de numele fiecărui cumpărător adresa, numărul telefonului, modelul şi preţul turismului achiziţionat.

Şi apucând un creion la îndemână, începu să-şi noteze, pe alese, persoanele mai uşor de abordat. Odată ce sfârşi cu însemnările, continuă către Lottie:

— Acum să ne-apucăm, fiecare de treabă; tu, la un telefon, eu, la altul. Din toate câte le-ai adunat, m-am oprit doar la paişpe nume. Pe primele şapte la păstrez pentru mine. Restul iaţi-le şi zbârnâie-le urgent. Trebuie să ne dăm peste cap să le obţinem maşinile mâine, la prima oră. Cred că nu-i cazul să te-nvăţ ce să le îndrugi. Îţi cunoşti lecţia.

— Da, domnule Stephensen, sir, încuviinţă Lottie, care mai trecuse prin examene similare. Şi fără a mai pierde o secundă, copie numele proprietarilor pe care urma să-i ducă cu zăhărelul, telefonându-le din celula de sticlă în care lucra, la parter. Îndată ce o văzu dispărând pe uşă, Smokey înhăţă receptorul şi formă primul număr pe care şi-l semnase pe agendă. De la capătul firului îi răspunse un glas plăcut, de femeie, iar după ce se prezentă reverenţios, specificând şi firma ce-o reprezintă, urmă cu glasul cel mai suav şi neprihănit.

— V-am chemat numai ca să vă-ntreb dacă sunteţi întru totul satisfăcuţi de turismul pe care am avut privilegiu să-l vindem unor oameni atât de drăguţi şi simpatici ca dumneavoastră.

— O, suntem mai mult decât mulțumiți, declară doamna cu oarecare surprindere în voce. De aceea nu prea înțeleg preocuparea ce-o arătați. Ori știați că are vreun neajuns?

— Da de unde! Nici pomeneală. E vorba de o simplă verificare pe care o fac personal cu orice mașină ce-mi iese din prăvălie, spre a mă convinge că proprietarul nu plânge după paralele date. Așa înțeleg să-mi conduc eu afacerea.

— Excelentă metodă! se arătă interlocutoarea încântată. Câți dintre negustorii din zilele noastre se mai gândesc, după ce și-au vândut marfa, la cel care a luat-o?

— Ei bine, doamnă, eu nu-mi găsesc liniștea până nu capăt o confirmare în această privință, peroră Smokey care, între timp, își aprinsese un trabuc, își cocoțase picioarele pe birou și se tolănise și mai comod pe speteaza scaunului, înclinându-l sensibil pe spate. Și nu numai eu simt și judec așa; ci toți angajații acestei reprezentanțe, care sunt gata de orice întru satisfacerea clientelei. Și, fiindcă veni vorba, v-aș face o propunere.

— Anume?

— Ce-ar fi ca acum, după ce ați făcut câteva deplasări cu mașina, s-o aduceți la noi, chiar mâine, la prima oră, ca cei de la serviciul de întreținere să-i facă un control serios. În felul acesta am putea să vedem dacă s-a ivit vreo neregulă și s-o punem la punct așa cum scrie la carte.

— Bine, dar am folosit-o numai o săptămână...

— Cu atât mai temeinic motiv să verificăm dacă merge ca ceasul. Ținem extrem de mult să ne îndeplinim această obligație care, în ce vă privește, nu comportă vreo cheltuială.

— Cu adevărat sunteți un negustor cu totul aparte! exclamă doamna și mai robită de admirație.

— Fac tot posibilul să mă arăt la înălțimea cumpărătorilor, replică Smokey silindu-și intonația la modestie. Și numai ei sunt aceea care pot afirma dacă izbutesc...

Până în cele din urmă, căzură de acord ca turismul să fie la serviciul de întreținere nu mai târziu de orele opt, a doua zi dimineața, deoarece, explică Smokey, ținea morțiș să îl dea pe mâna celui mai bun mecanic, ori asta nu era cu putință decât avându-l cât mai devreme în atelier. Cu

toate că soţul doamnei cu care tratase obişnuia să meargă cu maşina la slujbă — aflată tocmai în centrul comercial al oraşului — de data aceasta urma să facă o excepţie, fie apelând la un cunoscut ca să-l ia într-a sa, ori ducându-se pur şi simplu cu autobuzul. Smokey mai dădu un telefon cu rezultate identice. În schimb, la al treilea şi al patrulea simţi rezistenţă din partea celor chemaţi, care pretextară că a doua zi nu se puteau dispensa de automobile; aşa că nu insistă. La cea de a cincea încercare îşi schimbă tactica, nu fiindcă cea dinainte s-ar fi dovedit nerentabilă, ci mai mult ca să-şi exerseze sprinteneala imaginaţiei.

— Să nu luaţi ca certitudine absolută afirmaţia pe care am să v-o fac, se adresă el bărbatului care se prezentase de astă dată, dar bănuim că noua dumneavoastră maşină are o bubicică. Sincer să fiu, mi-a venit greu să iau hotărârea de a vă chema şi a vă informa de acest lucru. Dar grija faţa de clientelă şi-a spus până în cele din urmă cuvântul. Doar am datoria s-o feresc de orice surpriză urâtă. Şi-atunci...

— Vai, dar nu trebuie să vă justificaţi gestul, îl întrerupse interlocutorul, mişcat de pompoasa introducere. Eu nu vă pot arăta decât gratitudine. Şi care credeţi că e necazul?

— O slabă emanaţie de monoxid de carbon în interiorul caroseriei, poate neobservată, ca iz, de dumneavoastră sau alţi călători, dar nu şi lipsită de riscuri. Ca să fiu până la capăt onest, e o defecţiune descoperită de noi la mai multe turisme primite în săptămâna aceasta, pe care, se-nţelege, le vom revizui până la cel din urmă ca să avem conştiinţa împăcată. Oricât de greu mi-ar veni să o recunosc, se pare totuşi că-i vorba de o mică neglijenţă la fabricaţie.

— Înţeleg, înţeleg foarte bine. Doar sunt şi eu comersant şi-i cunosc pe neisprăviţii ăştia de muncitori care nici că se sinchisesc de tot ce le iese din mână. Dar cui să te plângi când toţi te ascultă şi dau din umeri?! De aceea preţuiesc atitudinea dumitale.

— Aşa înţeleg eu să-mi fac meseria, cum dealtfel sunt sigur că vă conduceţi şi dumneavoastră afacerile, glăsui Smokey declamator. Aşadar pot conta să am turismul la mine, în atelier, nu mai târziu de mâine de dimineaţă?

— M-ai e vorbă? Chiar eu îl aduc.

— Mi-ați luat un bolovan de pe inimă. Natural, intervenția noastră nu vă costă un ban. Dar înainte de a ne spune la revedere, v-aș ruga să-mi promiteți ceva: mâine, în drum către noi, lăsați o fereastră deschisă, ca să nu inhalați aerul viciat dinăuntru, rosti Smokey, al cărui har de artist în ale improvizației îl împingea mai întotdeauna să mai strecoare o ultimă gogoriță, în chip de încununare a fabulațiilor debitate.

— Mulțumesc de sfat, explodă celălalt copleșit de atâta solicitudine. Și aș dori să vă spun și eu vreo două cuvinte ca încheiere. M-ați emoționat, domnule, cu franchețea și grija ce le arătați. De aceea, n-ar fi deloc de mirare să ne mai încrucișăm pașii în activitatea noastră comercială.

Smokey repuse telefonul în furcă radiind din creștetul capului până în vârful bărbii stufoase.

Pe la orele zece, o convocă iar pe Lottie, ca să confrunte rezultatele amândurora. Secretara reușise să smulgă promisiuni de la patru persoane, pe când șeful ei de la cinci. Totalul de nouă mașini, care, în principiu, fuseseră obținute, i-ar fi scos din bucluc, dacă le vedeau înapoiate și în prăvălie. Numai că până a doua zi dimineața, o parte din proprietari puteau să se răzgândească ori, împiedicați de anumite pricini, să nu-și poată ține făgăduiala. Iar Smokey nu avea chef să riște. Așa încât, mai ciuguli vreo opt nume de pe lista întocmită de Lottie, și trecu din nou „la treabă", fiecare la alt telefon. Către prânz, numărul fraierițilorse ridicase la treisprezece, toți consimțind, în temeiul motivelor invocate — fiecare de altă natură, se înțelege — să-și trimită turismele la reprezentanța domnului Stephensen.

Încheind cu acest capitol, Smokey se grăbi să îl cheme pe el pe Vince Mixon, șeful serviciului de întreținere.

Mixon, un tip de ogar, chel ca o bilă, vesel și debordând energie, în pofida vârstei înaintate de peste șaizecișicinci de ani, își cârmuia sectorul încredințat cu o iscusință rar întâlnită. Diagnostica la moment beteșugul oricărui automobil, îi știa leacul, nu rămânea în urmă cu lucrul și nici pe subalterni nu-i lăsa să taie frunză la câini, încât nu exista mușteriu să nu se lipească de el. Dar pe lângă aceste lăudabile merite, Mixon avea și un mare nărav: trăgea vârtos la măsea. Însă nu toată vremea. Ci iată cum. Zece luni dintr-un an era om ca toți oamenii, se

ţinea de treabă şi departe de băutură, ca dintr-o dată să-l vezi c-o ia razna, uitând de el şi de slujbă.

Nici un patron n-ar fi tolerat o asemenea stare de lucruri, iar de asta era şi Mixon perfect conştient, la fel cum ştia că, odată concediat, nu mai pupa alt serviciu la anii câţi îi avea. Dar Smokey nu se grăbise să-i dea papucii, cântărind în mintea-i vicleană că, pe lângă aceste supărătoare abateri, omul prezenta şi incontestabile avantaje. Când nu era turcheaz, şi deci prezent în atelier, n-avea egal ca îndemânare şi hărnicie. Iar când se topea, înghiţit de alcool, se descurca el într-un fel, până-l vedea întorcându-se pocăit, la muncă. Un alt avantaj, demn de a fi reţinut, era şi acela că Mixon nu prea era pătruns de rigorile eticei, aşa încât nu cârtea când patronul le mai călca în picioare. Ba sărea să-l mai şi ajute când intra câteodată la apă, ca acum, de exemplu. De fapt, de aceea îl şi convocase în briou, ca să stabilească împreună ordinea de bătaie pentru a doua zi dimineaţa.

Fiecare maşină sosită urma să ia drumul serviciului de întreţinere, unde i se făcea toaleta exterioară şi pe dinăuntru, i se spăla cu grijă motorul — ca să arate ca ieşit din uzină, în caz că i s-ar fi ridicat capacul. După aceea se trecea la golirea compartimentelor interioare — conţinutul lor adunându-se în cutioare de plastic, etichetate, spre a se pune pe urmă la loc. Apoi se scoteau tăbliţele cu numerele de circulaţie, notându-se fiecare cu mare atenţie, aşa încât la montarea ulterioară să nu se comită nici o eroare. Iar ca maşina să pară nouă-nouţă, se stropeau cauciucurile cu un strat subţirel de vopsea. După uscare, cele douăsprezece turisme — sau, mă rog, câte aveau să apară — o porneau spre ţarcul împrejmuit cu sârmă din spatele magazinului, unde se depozitau maşinile nevândute.

Şi cu asta se încheiau pregătirile în vederea inspecţiei, iar după trecerea ei şi o nouă toaletă pe dinafară, automobilele se întorceau la adevăraţii lor posesori, exact în starea în care sosiseră. Până atunci mai erau însă două zile — timp berechet să fie puse la punct şi înşirate precum soldaţii, gata pentru inspecţie, reflectă Smokey cu inima împăcată, iar cerberii băncii vor înghiţi cacealmaua, găsind inventarul în regulă. Dar optimista lui meditaţie fu întreruptă de un gând năzărit din senin.

— Ia ascultă, își reluă dialogul cu Mixon. S-ar putea ca iscoadele să ajungă la noi de-abia poimâine, pe când unii din mușterii își așteaptă mașinile mâine seară. Așa că va trebui să-l iei pe fiecare la telefon, și să născocești un motiv ca să te îngăduie încă o zi.

— O să le scornesc io ceva, de le-astup gura cu totul, îl asigură Mixon. Despre asta nu vă faceți griji'mneavoastră.

— Nici nu mi-aș face dacă nu te-aș ști ce sugătoare îmi ești.

Celălalt bătu aerul cu o mână, în semn de autoapărare.

— Ba pardon. Dați-mi voie. Până n-o trece prăpădu de ne amenință nici picătură nu pui pă limbă. Vă dau cuvântu.

Din îndelungata-i experiență, Smokey știa că subalternul avea să și-l țină, după cum putea garanta că prin însăși promisiunea făcută își anunțase o nouă chiuleală de la serviciu. Dar patronul nu protestă, aplicând și de data aceasta tactica acceptării tacite atât de frecvent folosită și cu foloase mulțumitoare, pe care nu era s-o ocolească tocmai acum, când îi crăpa buza să-l aibă pe Mixon alături în viitoarele două zile!

— Da cum o-nvârtim cu kilometrajele? întrebă șeful serviciului de întreținere, după ce obținu aprobarea indirectă a stăpânului în privința chiolhanului ce și-l pusese în gând. Unili dân turismele astea, a făcut câteva sute de mile, care se vede clar pe cadranu de bord.

Smokey cântări sesizarea care cu adevărat, prevestea un pericol. O parte dintre inspectori, cunoscând șmecheriile negustorilor, erau atât de chițibușari, încât, la control, puricau până și kilometrajele. Și măsluirea lor devenea tot mai riscantă, datorită legilor în vigoare, iar colac peste pupăză, la turismele din anul acesta se instalaseră un tip de indicatoare garantate împotriva oricărei violări.

Dar când îi atrase atenția lui Mixon asupra imposibilității de a le falsifica, mecanicul îi răspunse țanțoș.

— Ba pă dracu! Orice poa' să fie falsificat. Și, vorbind, scoase dintr-unul din buzunare o garnitură de chei și cheițe, fiecare diferită ca formă. Le vedeți? îi spuse lui Smokey, zăngănindu-i-le sub nas. Le-am făcut la o

lăcătuşerie a-ntâia, din Greenville. Acolo se scoate cu sutili, şi orişicine poa' să le cumpere, ca să dichisească kilometraju după bunu lui plac.

— Dar ce te faci cu noile tipuri, prevăzute cu linii albe, care dispar când încerci să schimbi cifra?

— Păi aveţi idee cum dă se fac nevăzute? îl întrebă celălalt cu un aer de atotştiutor. Fiincă-s dân plastic, şi la orice mişcare să rupe. Numa că meşteru de mi-a vândut cheile are şi liniuţe din astea, care nu se zdrobeşte oricât le-ai zgândări, şi le vinde la un dolar bucata. Io mi-am şi luat vo două duzini.., să le am la nevoie... Şi mai aştept să-mi vie vo câteva. Aşa că lăsaţi-o pă mine, urmă Mixon rânjind. Poa' să aibă turismele şi cincizeci de mile la bord, că io tot le dau înapoi la zero. Asta, până trece controlu! Că pă urmă le ridic iar la număru dânainte.

Despovărat de ultima grijă, Smokey îl bătu cordial pe umăr.

— Află, dragul meu Vince, că va merge totul pe roate! îi declară năpădit de optimism.

Şi profeţia lui nu se dezminţi — sau cel puţin până la jumătatea dimineţii următoare.

După cum se aşteptase, dintre toate maşinile ce urmau să sosească, se înfiinţară doar zece; dar şi acestea erau prea destule ca să iasă basma curată. La serviciul de întreţinere, spălatul, desprăfoşarea tapiţerici, curăţarea motoarelor şi vopsirea anvelopelor erau în toi, orice alte lucrări fiind lăsate de-o parte, în favoarea febrilelor pregătiri întru întâmpinarea inspecţiei. Atât de repede se lucra, încât mai multe automobile fuseseră de pe acum transportate la locul de păstrare a stocului nevândut, conduse de însuşi Vince Mixon.

Ca o încununare a reuşitelor de până acum, Smokey aflase că verificarea concesionărilor de reprezentanţe auto se desfăşura în ordinea alfabetică a numelor, exact cum îl prevenise Yolanda, iar confirmarea o primise de la doi dintre cei trei tovarăşi de breaslă pe care îi pusese şi el în temă în dimineaţa trecută. Or asta însemna că lui îi venea rândul a doua zi, cu toate că era gata să întâmpine solii băncii chiar în după-amiaza aceea. O dată trecută şi această probă a focului, nu mai avea de ce să se zbuciume, fiindcă afacerile-i mergeau excelent, iar într-o lună,

maximum două, putea să-şi pună scriptele în ordine, încât să nu mai fie descoperit cu sume prea mari faţă de creditori.

La drept vorbind, de data aceasta o făcuse boacănă, dar o mai zbârcise el şi în alte dăţi, iar apoi o dresese, că doar cum ar fi rămas altfel în fruntea reprezentanţei atâţia şi atâţia ani? Prefirând amintiri şi rumegând perspectivele luminoase, sorbea pe-ndelete o cafea îndoită cu rom, stând relaxat în biroul său de la mezanin. O ocheadă aruncată la ceasul de mână îi arătă că se făcuse unsprezece şi jumătate. Dar n-apucă să-şi înalţe bine privirea de pe cadran, când în prag se ivi Adam Trenton.

Smokey, tot mai incomodat de repetatele-i apariţii de la prima lor cunoştinţă, se înnegri pur şi simplu la suflet, văzându-l dând buzna pe neanunţate.

— Bun venit! îl salută negustorul, forţându-se să-şi ascundă adevăratele-i sentimente. Nu ştiam c-ai de gând să vii.

— Sunt aici de-o oră, pe care mai toată mi-am petrecut-o în atelierele de întreţinere, îl informă celălalt, dar pe un ton şi cu o crispare pe chip ce-l făcură pe Smokey să simtă un fior neplăcut pe şira spinării.

— M-aş fi aşteptat să-mi dai un telefon şi să mă previi de această vizită, nu să pici aşa, ca din cer. În definitiv, aici eu sunt stăpân...

— Oo, te-aş fi avertizat, se-nţelege, îi replică Adam cu desăvârşit calm. Numai că la început îmi spuneai altfel... Aici se întrerupse o clipă, răsfoind o agendă în care îşi făcuse adnotări cu privire la întrevederile anterioare. Iar când dădu peste pagina căutată, reluă citind însemnările textual. „La noi poţi vedea orişice ca într-o casă cu storurile netrase", aşa mi-ai declarat-o la prima mea vizită. Iar mai departe: „Îţi ţinem la dispoziţie toate hârţoagele. Numai cere-ne un dosar ori registru şi pe loc ţi-l aducem, spre cercetare, cum am face-o şi cu coana Teresa care are totul dreptul să ne inspecteze pân' la ultima buche". Şi tot dumneata ziceai...

— Destul! mârâi Smokey. N-am ştiut că vorbesc unui aparat de înregistrare. Sau poate-l aveai pe undeva furişat? spuse scrutându-l pe Adam cu o privire bănuitoare.

— De-aş fi fost înarmat cu un magnetofon, după cum presupui, fii sigur că nu îl ţineam ascuns. Întâmplător,

insă, nu mi-e deloc necesar, deoarece am o memorie infailibilă, iar când sunt angrenat într-o chestiune importantă, îmi transcriu, din aduceri aminte, toate discuţiile purtate.

Oare ce mama naibii mai mâzgălise în carnet? se întrebă Smokey, cu ochii la coperţile lui negricioase.

— Te rog să iei loc, îl pofti cât putu mai politicos. Doreşti o cafea?

— Nu, mulţumesc. Şi voi rămâne în picioare. Am urcat până aici ca să te anunţ, mai întâi, că e ultima dată când mai calc în această reprezentanţă; apoi, că am decis s-o consiliez pe Teresa să-şi lichideze partea ei de acţiuni — o hotărâre pe care ai dreptul să o cunoşti dinainte — iar în cele din urmă, că voi preda această agendă direcţiei noastre comerciale.

— Cum? Ce-ai zis? sări Smokey cu gura.

— Întocmai ce-ai auzit.

— Şi ce bazaconii ai aşternut în nenorocita aia de cărţulie?

— Printre altele faptul că serviciul de întreţinere e într-o fierbere nemaivăzută, spălând automobile, lustruindu-le, vopsindu-le anvelopele, scoţându-le tăbliţele cu numerele de circulaţie, într-un cuvânt, schimbându-le identitatea şi aspectul, iar pe urmă aşezându-le în rând cu cele noi şi încă nevândute. Revizia şi toaleta turismelor sunt intervenţii normale, prevăzute în perioada de garanţie şi executate pe gratis de către reprezentanţă. Numai că eu l-am surprins pe contabil întocmind de zor la facturi pe care, fără nici o îndoială, le va trimite Companiei, spre decontare. Încă nu mi-e prea clar în ce scop se fac intensele pregătiri la care mi-a fost dat să asist, dar cum mi-a încolţit o bănuială în cuget, iar în această reprezentanţă Teresa are atâţia bani investiţi, mă voi adresa băncii, voi relata absolut tot ce-am văzut, cu rugămintea să mă ajute la elucidarea misterului.

— Isuse Cristoase! şuieră Smokey, simţindu-se dintr-o dată pierdut printr-o întorsătură pe care nici în somn n-o visase.

Şi vina era doar a lui, întrucât, de la prima vizită a lui Adam, îi dăduse a înţelege că poate să-şi vâre nasul în toate!! Fireşte îl văzuse de la bun început un ins scuturat şi capabil în profesia lui — că doar altfel cum ajungea

ditai directorul într-o Companie dintre cele TREI MARI?! În schimb îl luase drept ageamiu în alte domenii de activitate, mai ales în materie de reprezentanțe-auto. De aceea-i și acordase deplină libertate în mișcări, chibzuind că și de s-ar holba în dreapta și în stânga, tot nu va prinde micile șmechereli ale meseriei, pe când, arătându-i rezerve, i-ar stârni suspiciuni și curiozități, pe care, isteț cum era, va dori poate să le dezlege... Pe de altă parte, crezuse că odată convins cum că sora dumisale, Teresa, își primea cinstit și la zi dividendele de pe urma capitalului investit, iar acesta nu era în primejdie, nu se va apuca să scormonească prin toate ungherele, ci o să-și ia tălpășița și n-o să mai calce prin prăvălie. Dar vai, cât de amarnic se înșelase în socotelile sale!

— Fă-mi un hatâr, rosti pe un ton rugător. Dă-mi un minut de gândire, ca să putem sta de vorbă pe urmă.

— Știu dinainte la ce vrei să cugeți, i-o tăie celălalt. Cum să faci să mă întorci de la hotărârile luate. În zadar, însă. Eu rămân neclintit. Iar în privința discuției, consider că nu mai avem ce ne spune.

— De unde naiba să știi ce vreau să rumeg în minte? se stropși Smokey vorbind pentru întâia oară ostil.

— Mă rog, s-ar putea ca pe asta să nu o ghicesc. Dar un lucru știu sigur: că ești un pungaș.

— E o minciună și o calomnie pentru care aș putea să te trag la răspundere! protestă Stephensen vehement.

— Sunt oricând dispus să-mi repet afirmația cu un martor de față, după care n-ai decât să-mi intentezi un proces. Dar nu ai s-o faci.

— Barem explică-te. Cum ai ajuns să-mi trântești o insultă ca asta? o lăsă mai molicel Smokey, în speranța c-o să afle cu ce-l are Trenton la mână.

În sfârșit Adam se așeză pe un scaun, în fața biroului, și desfăcu iar agenda.

— Să-ți enumăr toate motivele care m-au condus la concluzia că ești necinstit?

— Să le aud! tună Smokey.

— Umbli cu matrapazlâcuri, neținând seama de clauzele contractului de vânzare cu privire la perioada de garanție. Încarci Compania cu deconturi fictive, mai exact, cu unele reparații, în fond neefectuate. Înlocuiești piese bune și întregi, pe care apoi le pui frumușel în rafturi și le revinzi.

— Dă-mi un singur exemplu, se răţoi negustorul.

— Ţi-aş putea oferi mai multe, vorbi Adam răsfoindu-şi din nou agenda, însă mă limitez la unul caracteristic. Şi cu ochii pe o filă la care se oprise, începu să citească: „La reprezentanţa domnului Smokey Stephensen a fost adusa o maşină aproape nefolosită, necesitând o mică reglare a carburatorului. Dar în loc de aceasta, s-a demontat piesa, s-a instalat alta nou-nouţă, factura de plată fiind trimisă, spre decontare, uzinei, ca pe urmă, după o reparaţie cu totul minoră, acelaşi carburator să fie depozitat la serviciul de întreţinere, de unde s-a vândut mai târziu cu titlu de marfă sosită direct de la fabrică. În completare Adam specifică numărul chitanţei eliberată clientului, a decontului trimis Companiei, precum şi fişele de identitate a carburatorului menţionat.

— Cine ţi-a permis să-mi cotrobăieşti prin toate registrele? vociferă Smokey.

— Dumneata, rosti Adam, indignat de fraudele comise de concesionarul reprezentanţei.

Natural, Compania ar fi putut să-l împiedice de la hoţii de genul acesta prin proceduri stabilite şi adoptate de către toate cele TREI MARI, însă mai puţin aplicate în practică, datorită uriaşelor cantităţi de mărfuri livrate unui număr impresionant de firme cât şi formalităţilor complexe şi multe ce se cereau în permanenţă îndeplinite. Profitând de acest handicap, negustori de talia unui Smokey Stephensen — mai puţin rigizi în privinţa moralei — îşi făceau mendrele în voie.

— Vii şi-mi înşiri nişte chestii care se fac pe la spatele meu, or n-am ochi şi acolo, ca să văd ce se-ntâmplă şi prin dosul reprezentanţei unde-s atelierele, protestă Smokey făcând pe nevinovatul.

— Chiar aşa fiind, tot pe dumneata te ţinem răspunzător. Şi-apoi n-oi fi vrând să-mi închipui că Mixon, de la serviciul de întreţinere, şi-ar permite atâtea potlogării — din care o parte le-am surprins chiar pe ziua de azi — fără să ştii nimic despre ele. Ci din contră; sunt convins că le face la indicaţia şi sub oblăduirea stăpânului. Şi pentru că-l pomenirăm pe Mixon şi pungăşiile practicate, am aflat că mai are şi obiceiul să umfle nota de plată a clientului. Doreşti câteva exemple?

Celălalt se arătă gata să le asculte clătinând mohorât din cap.

Să-l fi tăiat cineva în bucăţi nu l-ar fi crezut pe nemernicul ăsta de Trenton aşa de dibaci încât să observe toate chichiţele, şi nici atât de meticulos în urmărirea şi consemnarea lor până în cele mai mărunte detalii. Dar în vreme ce ipochimenul îi dădea înainte cu pildele, creierul său fierbea ca pe timpuri, când alerga la cursele de maşini, calculând, cu viteza luminii, cum să ia o turnantă ori să-şi depăşească adversarul din faţă.

— Tot privitor la clienţi şi la abuzurile făcute cu ei, îl auzi mai departe pe Adam, am aflat de la vânzători că la turismele cumpărate în rate nu percepeţi dobânzi la preţul global al maşini, ci la suta de dolari, un procedeu interzis de lege.

— O fi, dar aşa le convine cumpărătorilor...

— Ba nu, dumitale, interjectă Adam aspru. Şi cum ar putea fi altminteri când o camătă de nouă la sută, trecută de formă în acte, înseamnă, de fapt, mai bine de şaisprezece la sută pe an.

— Şi ce mare păcat e în asta? se apără Smokey cu îndârjire.

— Recunosc că nu e unul de moarte, concedă Adam, cum probabil ar spune-o şi alţi confraţi de ai dumitale, care-ţi urmează exemplul. Ceea ce nu le-ar conveni, însă, este modul în care îi subminezi la concursurile iniţiate de noi între diferite reprezentanţe, schimbând data facturilor la vânzări încheiate înainte de începerea lui, mistificând notele de livrare şi...

— Destul! Destul! gemu Smokey, fluturând o mână prin aer în chip de stindard ce se înclină învins.

Adam încetă litania, rămânând amândoi câteva minute îndelungi adânciţi în tăcere.

Parşivul de Trenton le dibuise pe toate, îşi spunea Smokey saturat de cele auzite şi dărâmat de amănuntul din urmă. Presupunând, prin absurd, că o parte din acuzaţii le-ar fi putut respinge ori motiva într-un fel, cu ultima însă — cea cu trişarea tovarăşilor de breaslă la competiţiile periodic organizate de marile corporaţii — îi venise de hac. Şi nu numai fiindcă odată ce-ar fi ajuns la urechile acestora şi-ar fi atras anatema lor pe vecie — lucru firesc, deoarece în perioada circumscrisă întrecerii, la fiecare maşină vândută, negustorul încasa câte un premiu variind între cincizeci şi o sută de dolari — dar cum avea

să se justifice înaintea Companiei? Întrucât în aceste concursuri se investeau mii şi mii de dolari, desfăşurarea lor era supravegheată cu străşnicie; dar cu toate măsurile luate împotriva eventualelor măsluiri, Smokey mai găsise portiţe prielnice, văduvindu-i pe alţii de premii şi încasându-le el. Or dacă marii lui furnizori mai închideau ochii la unele abateri, faţă de aceasta din urmă rareori se întâmpla să se arate îndurători, mergând cu penalizarea până la desfiinţarea reprezentanţei.

Oare băgăciosul de Trenton aflase şi de mica învârteală cu modelele de anul trecut, cărora, după ce fuseseră folosite în curse de probă, cu diverşi amatori, le dăduse kilometrajul la zero şi apoi le vânduse drept noi? Probabil că da.

Dar cum reuşise împieliţatul să descopere atâtea şi atâtea într-o nimica toată de timp?

Dacă l-ar fi întrebat pe Adam, acesta i-ar fi explicat foarte simplu că pentru unul ca el — deprins cu sondaje, cu cercetări migăloase, cu analize şi cu sintetizarea rezultatelor obţinute — toate întreprinse în vederea orientării producţiei — investigaţia făcută la dorinţa Teresei fusese o bagatelă. Şi apoi încă ceva: din obişnuinţă acţiona cu mare iuţeală.

În răgazul de linişte ce i-l ceruse mai înainte lui Trenton, şi în care mintea sa clocotea cu tot soiul de speculaţii, Smokey şedea cu fruntea plecată şi cu privirea înfiptă în suprafaţa verde a biroului. Deodată îşi înălţă capul şi vorbi către cel dinainte-i cu un glas aproape secătuit.

— La urma urmei, dumneata de partea cui eşti? Interesele cui le aperi?

Adam anticipase întrebarea. Ba mai mult. Chiar el şi-o pusese în ziua şi noaptea trecută. Astfel încât avea pregătit răspunsul.

— Am venit aici în numele sorei mele şi mă preocupă aproape jumătate din capitalul acestei afaceri care este al ei. Acesta mi-e rostul, şi interesul Teresei îl apăr. Dar nu te gândi cumva că-s dispus să acopăr hoţia, aşa cum n-ar face-o nici ea şi nici Clyde, dac-ar fi în viaţă. De aceea sunt hotărât să merg pe drumul ce ţi l-am anunţat.

— Care anume? Să te duci glonţ la bancă, aşa e?

— Întocmai.

— Prea bine, mintosule — cinstitule — şi nobile — domn-director! Dă fuga spre unde vrei s-o porneşti. Dar mai întâi ascultă la ce-o să urmeze. Odată ce vei încunoştiinţa banca, o să le intre o ţeapă undeva de nu-şi mai găsesc astâmpăr până n-or să trimită o hoardă de oameni la faţa locului. Chiar mâine obţin şi ordinul tribunalului de închiderea prăvăliei şi de confiscare a mărfii. Pân-aici e limpede şi eşti mulţumit, nu? Însă ţi-a mai rămas o treabă. Aşa c-o faci şi pe asta. Predai spurcăciunea-ia de catastif direcţiei comerciale a Companiei. După asta ştii ce mai vine?

— Bănuiesc că-ţi va fi anulată autorizaţia de concensionare.

— Nu bănuiesc, ci asta se va-ntâmpla la precizie.

Cei doi se scrutau pe deasupra biroului, asemeni unor dulăi pregătiţi să se încaiere. Aplecându-se către Adam, negustorul îl întrebă mai mult şuierat: Şi-atunci, spune-mi, te rog, cum rămâne cu coana Teresa şi cu ţâncii'mneaei? Ce valoare o să mai aibă investiţia de patruşnouă la sută într-o afacere moartă?

— De ce moartă? Compania va delega un reprezentant temporar până-ţi va găsi înlocuitor.

— Un reprezentant temporar ziceai? Păi cum îţi închipui c-o va conduce când n-a mai avut o prăvălie pe mână?! O s-o ducă de râpă; asta va face.

— Aşa cum văd că se prezintă acum, tot într-acolo se îndreaptă, spre faliment, proroci Adam, la care Smokey izbi cu pumnul în birou cu atâta putere şi furie, încât făcu să tresalte toate câte se aflau înşirate pe el.

— Îţi dau voie să-mi retezi beregata dacă această dugheană va ajunge la faliment atâta vreme cât mă laşi să mi-o cârmuiesc cum ştiu eu şi nu îţi vâri coada.

— Asta s-o crezi dumneata...

— Nu vorbesc pe crezute, ci pe dovezi. Am să-mi chem secretara şi te convingi în două minute.

— Nu te mai osteni. Am văzut-o pe domnişoara Potts şi i-am forfecat şi registrele.

— Să-ţi fie de bine. Dar o mai faci odată, sub ochii mei, urlă Smokey, sărind în picioare şi dominându-l pe Adam. După felul cum îşi încleşta mâinile, părea că-l arde în palme să-i altoiască vreo două adversarului. Iar ochii, pironindu-l pe Trenton de sus, împroşcau jerbe de foc.

În cele din urmă, Adam căzu la învoială, clătinând plictisit din cap. La semnalul său, negustorul o şi convocă de urgenţă pe Lottie, iar când repuse telefonul în furcă, gâfâia ca un animal hăituit.

Ca să-l convingă pe Adam, nu a durat însă „două minute", ci o oră încheiată — de confruntări, de argumente, de calcule creionate de Smokey pe coli împrăştiate pe tot biroul, de compararea cifrelor de afaceri pe anii din urmă.

La sfârşitul neostenitei lui pledoarii şi a cifrelor rezultate, Adam recunoscu pentru sine că pehlivanul de Smokey avea ceva şanse — câte? n-ar fi putut spune, dar le avea totuşi — ca într-o lună să-şi redreseze balanţa comercială, practicându-şi pe mai departe învederatele-i trucuri şi, mai ales, prevalându-se de norocul ca deverul pieţei să crească mereu. În această nouă lumină, alternativa înlăturării sale şi a înlocuirii cu un delegat temporar, neversat în tainele meşteşugului, nu părea nicidecum oportună ci, mai degrabă, aşa cum zbierase Smokey, ar fi dus prăvălia de râpă.

Dar pentru salvarea magazinului „Stephensen Motors" se vedea obligat să ascundă faţă de inspectorii băncii gravele înşelăciuni pe care acum le aflase în deplina şi revoltătoarea lor nuditate. Nu mai era vorba de bănuieli şi deducţii, ci le auzise din gura lui Smokey care, în bătăioasa-i argumentare, recunoscuse descoperirea inventarului cât şi acrobaţiile făcute împreună cu Mixon, în vederea expertizei de a doua zi. Negustorul se spovedise de toate păcatele, dar odată ce i le ştia, Trenton şi-ar fi dorit să nu le fi cunoscut, la fel cum ar fi dat orişice ca Teresa să nu-l fi vârât în această afacere deocheată. De-abia acum sesiza pentru prima dată înţelepciunea restricţiilor impuse de Comisia de Arbitraj a Companiei, care interzicea orice amestec al angajaţilor — financiar ori de altă natură — în reprezentanţele de automobile.

Lottie Potts — martoră a îndârjitelor înfruntări — îşi strângea cu febrilitate dosarele, în vreme ce Smokey, stând în picioare şi cu mâinile înfipte în şolduri, îl fixa insistent pe Adam.

Când secretara se făcu nevăzută, prinse iar glas.

— Ei? Ce-ai de zis? îşi tatonă adversarul.

Adam reprobă mai întâi cu capul, completând mai apoi răspunsul tacit printr-o declaraţie scurtă şi categorică.

— Pentru mine nu s-a schimbat nimic.

— Da se poate schimba pentru coana Teresa, grăi celălalt cu o voce dulce şi blândă. Peste o lună poa's-o aştepte un cec dolofan de mai mare dragul, sau nimic, de te ţii tare şi nu dai un pas înapoi. Or nu văd pentru ce ai face-o când, în toate vinile pe care mi le-ai adus, n-am auzit o singură vorbuliţă c-aş fi trişat-o pe coana Teresa. Este sau nu?

— Aşa e. Dealtminteri e singura latură nepătată în toată afacerea dumitale.

— Da ia spune-mi, dacă voiam să-i ciupesc din venituri, n-aş fi avut cum?

— Cred că da.

— Numai că n-am făcut-o. Or nu pentru asta ai venit prima dată, ca să afli dacă sora dumitale îşi primeşte tot ce i se cuvine?

— Nu numai pentru atât, vorbi Adam agasat şi obosit. Teresa dorea ca prin mine şi investigaţia la care m-a rugat să pornesc, să întrevadă perspectivele acestei reprezentanţe.. Iar după o pauză completă: Şi-apoi nu uita de îndatoririle pe care le am faţă de Companie.

— Doar nu ea te-a trimis, se interpuse abil negustorul.

— Aşa e. Însă nu m-aşteptam să descopăr atâtea nereguli pe care, în calitatea ce-o am, nu pot să le trec sub tăcere.

— Eşti sigur de asta? Nici măcar în interesul coanei Teresa şi al copilaşilor ei?

— Sunt absolut sigur.

Smokey îşi mângâie barba în vreme ce se gândea. Mânia lui se topise, atât din înfăţişare cât şi din cuget, de aceea, când reluă dialogul, vorbi cu voce scăzută şi rugătoare.

— Am să-ţi cer un hatâr. Desigur şi pentru mine, dar mai ales pentru coana Teresa.

— Care anume?

— Să te ridici şi să pleci chiar acum, uitând de ce ai auzit şi ai văzut azi, îl imploră cu mâinile împreunate. Dă-mi un răgaz să ies din belea! Două luni. Doar atât îţi cer. Şi ai să vezi cum pun treaba la punct — fără datorii şi inventare descoperite. Fiindcă în fond, numai asta e buba.

Afacerea în sine e sănătoasă, şi odată ce-am trecut hopul, o s-aducă venituri frumoase, cum o ştii foarte bine.

— Ţi-e gândul la Orion şi la vânzările mari pe care ţi le va înlesni...

Dar aici se opri şovăielnic. Aluzia făcută la Orion era, într-un fel, un semnal de capitulare în faţa argumentelor servite de Smokey. De vreme ce declarase să noul model va spori deverul magazinului, însemna, implicit, că şi firma, „Stephensen Motors“ va fi salvată.

Descumpănit de afirmaţia ce-i scăpase, urmă pe un ton mai bäţos.

— Presupunând că ţi-aş accepta oferta, ce-ar urma să se întâmple la capătul celor două luni?

— N-ai decât să predai blestemăţia aia direcţiei comerciale a Companiei, replică celălalt arătând la agendă. Doar ai spus că trebuie să le raportezi constatările. Şi-ai s-o faci. Ca urmare, voi fi silit să mă retrag din această reprezentanţă sau poate mi se va ridica dreptul de-a concesiona alta. Mă rog, oi vedea care o să-mi fie ursita. Dar când îmi vând partea mea de investiţii, alţi gologani o să iau pe o afacere în plină prosperitate — ca şi coana Teresa, dealtminteri — decât i-am putea încasa la o lichidare forţată, făcută în pripă.

Adam ezita încă. Deşi propunerea negustorului presupunea tăinuirea provizorie a unor hoţii, cerându-i un compromis cu el însuşi, i se părea totuşi logică şi demnă de a fi luată în seamă.

— Două luni, Adam! îl suplică fostul alergător de curse. Doar atâta te rog... două luni!

— Una singură, şi nici o zi peste, îi ripostă implacabil.

Auzindu-l, Smokey se însenină dintr-o dată şi prinse a rânji în chip de recunoştinţă pentru păsuiala acordată deşi, pentru Adam era evident că în sinea lui jubila. Doar îl trăsese pe sfoară, şi asta o simţea şi el, păcălitul. Însă odată ce-şi dăduse cuvântul, înapoi nu mai avea cum să-l ia, şi toată tranzacţia îl umplea de amărăciune, mai ales că-i fusese smulsă împotriva conştiinţei şi a judecăţii lui sănătoase. Îi rămânea doar o singură mângâiere, că de acum în treizeci de zile va preda forurilor în drept întreaga istorie a firmei „Stephensen Motors“ consemnată în agendă.

Istovit şi abătut, se ridică de pe scaun să plece. În urma lui, Smokey rămase în cu totul altă stare de spirit, vesel şi aproape încredinţat de izbânda finală. Deşi dintr-o pură prudenţă negustorească îi cerşise lui Trenton o amânare de două luni, în realitate îşi dorise doar una. Şi-o obţinuse!! Or câte nu se puteau întâmpla în acest interval!

20

În vreme ce Brett DeLosanto telefona din Clubul „UNITED 100 000 MILE", din incinta aeroportului metropolitan din Detroit, o stewardesă zveltă, de la aceeaşi companie aeriană, îi aduse o cafea şi i-o puse alături. Era ora nouă şi jumătate, iar în plăcutul salon al clubului domnea o linişte ca de catedrală, în comparaţie cu larma şi vânzoleala din holul cel mare. Aici nu auzeai niciodată stridentele anunţuri în legătură cu sosirile şi plecările avioanelor, deoarece, fiind un loc rezervat doar persoanelor mai de vază, orice comunicare se făcea cu discreţie, nicidecum prin supărătoarele megafoane, ci de slujitorii Companiei „United" direct către pasagerii vizaţi.

— N-aş vrea să vă deranjez, domnule DeLosanto, dar e datoria mea să v-anunţ că, peste puţine minute, cursa 81 către Los Angeles îşi va începe ambarcarea, îl informă stewardesa aşezându-i ceaşca pe masa de lângă scaunul înclinat în care, Brett, răsturnat pe spetează, şedea cu un receptor la ureche.

— Mulţumesc, spuse el către Adam, cu care se conversa de mai multe minute. Acum trebuie să te las. Mă aşteaptă pasărea ce mă va purta către Paradis.

— Niciodată nu m-am gândit la Los Angeles ca la un Eden terestru, recunoscu Trenton.

— Nu uita, urmă Brett, între două sorbituri de cafea, că e o frântură din California care, când vii din Detroit, din orice parte ai privi-o, ţi se pare un rai.

Adam vorbea din cabinetul său de director, şi mai tot dialogul cu Brett gravitase în jurul aceleiaşi teme: Orion. Cu câteva zile înainte de a se trece la fabricarea „lotului zero" — adică a primelor zece exemplare — se iviseră unele neplăceri cu privire la armonizarea culorilor

dinăuntrul maşinii — inconvenient grav când data producerii prototipurilor fusese fixată, iar până atunci mai erau două săptămâni mari şi late. Comisia de control — constituită din proiectanţi şi tehnicieni — care supraveghea construcţia fiecărui model până la ieşirea lui de pe banda de asamblare, raportase că materialul de plastic pentru interiorul caroseriei, recent sosit de la furnizor, ieşise jivrat — un defect serios — iar ţesăturile pentru tapiseria scaunelor, a podelei şi căptuşirea portierelor se certau ca nuanţă între ele.

Dealtminteri, asortarea la ţanc a culorilor pricinuia mai întotdeauna dureri de cap, dat fiind că orice maşină însuma pe puţin o sută de elemente ce trebuiau să corespundă întocmai tonului dominant — lucru mai mult decât dificil de înfăptuit, când compoziţia chimică şi coloranţii de bază difereau la fiecare textură. Totuşi, luptând cu aceste adversităţi şi mai cu seamă cu un termen neiertător — cum era cel al intrării în fabricaţie a prototipurilor — o echipă de specialişti, intercalată cu delegaţi din două sectoare centrale — comercial şi al achiziţiilor — izbutise să înlăture discrepanţele coloristice, o veste de-abia primită de Adam şi care îi ridicase o piatră grea de pe inimă. După ce i-o împărtăşise lui Brett, acesta era cât pe aci să aducă vorba de viitorul turism — Farstar — a cărui geneză înainta satisfăcător, dar se stăpânise la vreme, amintindu-şi că se afla la un telefon dinafara Companiei şi că în acest îmbietor club, în care se relaxau şi alţi pasageri în aşteptarea avioanelor, poposeau deseori şi căpetenii de la uzine rivale.

— Am să-ţi spun ceva care cred că-ţi va face plăcere, îl auzi iarăşi pe Adam în receptor. Am hotărât să-l ajut pe Hank Kreisel cu bizara-i treierătoare. Ca o primă iniţiativă, l-am trimis pe Castaldy s-o cerceteze, şi s-a întors de la Grosse Pointe extrem de entuziast, aşa încât i-am descris-o şi lui Elroy Braithwaite, care de asemenea mi s-a părut captivat de idee. Acum pregătim un raport pentru Hub.

— Bravo! Te felicit! exclamă DeLosanto, cu autentică bucurie.

Adevărat, se cam lăsase robit de suflet când insistase pe lângă amicul său Adam să pună umărul la promovarea invenţiei lui Hank, şi un timp se mustrase. Dar nu şi

acum, după cele auzite. În sfârşit, fabricanţii de maşini îşi utilizau imensele lor resurse spre a îndeplini o obligaţie socială, fie şi prin această modestă unealtă, ce răspundea unei reale nevoi.

— Natural, îl preveni Adam, toată povestea s-ar putea să nu treacă mai departe de Hub.

— Să sperăm c-ai să i-o plasezi într-o zi priincioasă „furtunii de praf“, îi răspunse în dodii desenatorul. Dar celălalt înţelese substratul aluziei. Când Hub Hewitson — vicepreşedinte al Companiei — se entuziasma de o idee, intra cu aşa o viteză în acţiune, împreună cu acoliţii ce şi-i alătura, încât în goana-i frenetică stârnea „furtună de praf“ — aşa cum glumise odată cineva din conducere. Iar metafora prinsese consistenţă şi viaţă, dăinuind intactă şi astăzi. Cu Orionul, dezlănţuise tot o „furtună de praf“ în juru-i, ca şi cu alte maşini izbutite, ori chiar cu proiecte ce muriseră în faşă, însă pe care Hewitson le dăduse uitării, în volbura unor „furtuni“ provocate de noi şi mai interesante sugestii.

— Am să fac tot posibilul să stârnesc „o furtună de praf“, făgădui Adam. Iar la urmă: Iţi urez călătorie plăcută!

— Pe curând, încheie Brett, înghiţind ultimul strop de cafea, după care o porni spre poarta de ieşire pe pistă, mângâindu-i, în treacăt, fesele stewardesei.

Cursa directă United 81, către Los Angeles, decolă exact la ora fixată.

Asemenea multora care duc o existenţă aproape demenţială — ca desfăşurare de energie — şi Brett savură călătoria cu avionul în rafinamentul luxului de la clasa întâi. Fiecare zbor transcontinental îi aducea patru, cinci ore de binevenită destindere, agrementată cu băuturi şi mâncăruri alese, servite fără reproş, la care se adauga şi desfătătoarea senzaţie că nimeni nu avea cum să-l prindă la telefon sau de mânecă şi să-i impuieze capul cu chestiuni arzătoare, chiar dacă jos, pe pământ, se iviseră în ceasul acela cu sutele.

O bună parte din agreabila traversare, Brett se gândi la el şi la viaţa pe care-o dusese, cântărind prezentul şi încercând să scruteze ziua de mâine, astfel că nici nu simţi când se scurseseră cele patru ore de zbor, aşa cum află, nu fără mare surprindere, din gura comandantului, care anunţă gâjâit din carlingă:

— Stimaţi pasageri, ne aflăm chiar deasupra fluviului Colorado, unde fac joncţiune trei state — California, Nevada şi Arizona. În toate trei e o zi minunată, cu vizibilitate de aproape o sută de mile. Călătorii aşezaţi în dreapta pot să întrevadă Las Vegas şi zona lacului Mead, pe când cei din stânga, lacul Havesu, peste care se reconstruieşte vestitul London Bridge.

Brett, instalat ca un paşă într-o cabină întreagă, îşi pleca privirea peste un cer azuriu şi senin, prin care, cu toată altitudinea lor enormă — de treizeci şi nouă de mii de picioare — distingea limpede forma podului în refacere.

— Cu acest London Bridge s-a petrecut o nostimadă întreagă, urmă căpitanul echipajului care se vedea că are poftă de vorbă. Ai noştri, plecaţi cu dolari să-l salte din Anglia, au înghiţit un mare hap, fiind convinşi că ei cumpără podul ce apare pe toate ilustratele londoneze. Cum nimeni nu le-a suflat un cuvânt pe timpul tocmelilor, de-abia după ce-au încheiat târgul, au aflat că acela e Tower Bridge, pe când marfa pe care dăduseră banii era un pod prăpădit, vechi şi micuţ, în amontul Tamisei. Ha, ha, ha!

Brett continuă să privească pământul realizând, după natura terenului, că pătrunseseră în California. Şi, sub impulsul momentului, exclamă:

— De-a pururi să fie blagoslovit ţinutul din care mă trag, împreună cu soarele lui veşnic scânteietor, cu portocalele ce rodesc din copacii săi, cu strâmbătatea orânduirilor, cu religiile lui trăsnite şi cu toţi nebunii care trăiesc în el. O stewardesă ce tocmai trecea pe culoar, îl întrebă cu nedumerire:

— Aţi spus ceva, sir? Era tânără, trasă ca prin inel şi cu o piele rumenă, de-ai fi zis că toate orele libere şi le petrece exclusiv pe plajă.

— Fireşte c-am spus. Mă-ntrebam: Oare ce planuri să aibă o californiană superbă ca tine pe astă-seară?

Fetişcana îi aruncă un zâmbet de diavol, după care răspunse candidă:

— Mi-este cu neputinţă să anticipez, fiindcă totul depinde de dispoziţia soţului meu. Câteodată vrea să cinăm acasă, alteori mergem la...

— Ajunge! S-a înţeles, o întrerupse Brett. Şi să se ducă la dracu libertatea femeilor! Cel puţin, în trecut, când

companiile aeriene concediau stewardesele care-şi puneau pirostrii pe cap, ştiai dinainte cu cine tratezi.

— Dacă aş şti că vă fac şi mai agreabil voiajul, spunându-vă că astă-seară nu mă duc acasă, la soţ, aş reflecta la propunerea dumneavoastră, replică frumuseţea bronzată.

Auzind-o, Brett se întrebă dacă nu cumva şi această ticluită şi linguşitoare ripostă figura în manualele clasice după care se instruiau stewardesele. Dar până a-şi mai da sieşi ori ei un răspuns, se auzi iarăşi foşnetul difuzorului, prefaţând o nouă comunicare a comandantului.

— Vă vorbesc din nou, stimaţi pasageri. Ar fi trebuit să vă recomand să profitaţi cât mai mult de vizibilitatea de o sută de mile, de care am beneficiat şi o mai avem încă, deoarece, chiar acum am primit buletinul meteo, din Los Angeles, care anunţă o pătură groasă de smog şi o vizibilitate de o milă sau chiar mai redusă, în zona L. A. În încheiere, căpitanul îi informă că aterizarea va avea loc peste fix cincizeci de minute.

Primele semne de negură apărură deasupra munţilor San Bernardino, adică la o distanţă de şaizeci de mile de Coasta Pacificului. „Încă atât de departe de metropolă şi orizontul se estompează sub fumul şi pulberea cenuşie!" reflectă Brett cu tristeţe. La ultima sa venire, cu mai puţin de un an în urmă, până în Ontario — de care-i mai despărţeau douăzeci şi cinci de mile — cerul fusese nepătat; dar la fiecare întoarcere, pâcla industrială se întindea tot mai mult, acoperind splendoarea ţinutului său de baştină — supranumit Statul Auriu — ca o vermină spurcată.

Avionul Boeing 720 zbura tot mai jos în vederea apropiatei sosiri pe Aeroportul Internaţional Los Angeles, dar pe măsură ce pierdea din altitudine, în loc ca priveliştea de sub el să devină mai clară, se împăienjenea sub straturile negricioase, din ce în ce mai compacte ale smogului, care anula contururile ţărmului oceanic, culoarea apei, până şi razele soarelui. Vederea panoramică a golfului Santa Monica, pe care foştii călători cu avionul o contemplau cu încântare, tindea să devină o amintire de neuitat. Odată cu coborârea, creştea şi malefica ceaţă, iar buna dispoziţie a lui Brett se topea în aburii-i suri, în locul ei încolţind părerile de rău şi mâhnirea.

Potrivit profeţiilor făcute de comandant, la zece mile de aeroport, vizibilitatea scăzuse aşa de mult, încât la 11,30 a.m., după orarul Coastei Pacificului, pământul de-abia se întrezărea.

După aterizare, în holul Companiei Aeriene „United". Brett fu întâmpinat de un tinerel vioi şi energic, pe nume Barclay — angajat al sucursalei regionale a Companiei — care-l anunţă de cum îşi strânseră mâna:

— Sunt venit cu o maşină ce vă aşteaptă, domnule DeLosanto. Doriţi să mergeţi mai întâi la hotel sau direct unde aveţi treburi?

— La hotel, hotărî talentatul creator de modele, preferând să ajungă ceva mai târziu la Institutul de Arte unde fusese trimis în misiune oficială.

Deşi întristat de felul în care îi reapăruse iubita lui Californie, privită de la înălţimi — sluţită şi maculată de oribilul înveliş fumigen — odată intrat în atmosfera trepidantă din raza aeroportului şi în furnicarul maşinilor în perpetuă şi gălăgioasă mişcare, Brett se învioră. Dealtminteri, automobilele — fie doar unul sau în număr mai mare — aveau darul să-l fascineze cu precădere în California, unde, mobilitatea pe roţi constituie un modus vivendi, acumulând între hotarele statului peste unsprezece la sută din totalul turismelor deţinute de America. Însă, deşi îndrăgite şi atât de utile localnicilor, ele accentuaseră — cum era şi inevitabil — procesul de poluare al aerului, făcându-l aproape de netolerat pentru unul ca Brett care, după câteva minute de inhalare a soiosului smog, începuse să simtă o usturime în ochi şi înţepături în nări.

— De mult dăinuieşte păcătoasa asta de pâclă? îl întrebă el pe Barclay.

— De vreo săptămână se menţine aşa de intensă. Sunt unele zile când se mai răreşte, dar astea sunt rare de tot. Iar când prindem una complet senină, o socotim mai ceva decât sărbătoarea Crăciunului. Noi însă le spunem oamenilor, urmă încreţindu-şi nasul hoţeşte, că nu doar maşinile sunt de vină ci, mai ales, întreprinderile industriale.

— Şi credeţi ce ziceţi?

— Parcă mai ştii ce să crezi azi, domnule DeLosanto? Bunăoară, chiar ai noştri susţin că maşinile fabricate de

propriile uzine ar scoate prea multe gaze. Or dumneavoastră credeţi una ca asta?

— Când mă aflu în Detroit, da. Însă odată ce ajung la Los Angeles, mă încearcă unele îndoieli.

Răspunsul lui cuprindea însăşi ireductibila contradicţie între numărul automobilelor cerute pe piaţă şi costul ridicat al unui tip ideal. Într-adevăr, astăzi era posibil să se producă un motor fără emanaţii nocive, dar la un cost aşa de exorbitant, încât turismele acţionate de el ar fi fost tot atât de puţin accesibile oamenilor de mijloc precum altă dată caleştile nobililor ţăranimii înglodate în tină. Pentru ca totuşi să fie ţinut în frâu preţul, se recursese la formule de compromis — însă destul de izbutite ca rezultate — astfel încât controlul asupra gazelor era infinit mai eficient decât s-ar fi putut crede nu mai departe decât cu cinci ani în urmă.

În schimb, proliferarea maşinilor — în proporţii uriaşe de la lună la lună şi de la an la an — anula şi această ameliorare, aşa cum o ilustra în modul cel mai pregnant linţoliul înecăcios aşternut peste California.

Ajunşi în dreptul maşinii, pusă la dispoziţie de sucursala Companiei, Brett îşi anunţă ciceronele în stilul său neceremonios şi direct:

— Dă-mi cheile încoace, fiindcă am de gând s-o conduc.

După ce trase la hotelul Beverley Hilton şi-i făcu vânt lui Barclay, o porni către Institutul de Arte, de pe West Third Street. Nu departe de el, se înălţa monumentalul sediu al Radio Televiziunii Californiene — CBS Television City — în spatele căruia se aciuise, modestă şi ghemuită. „The Farmers' Market".

Venit în dubla sa calitate — mai întâi de împuternicit al Companiei de a recruta anual licenţiaţi de talent pentru sectorul creaţiei, şi apoi de eminent absolvent al aceluiaşi Institut — Brett fu întâmpinat cu un elan şi o căldură şi ele îndoite în proporţie conformă cu ilustra sa prezenţă.

Clădirile relativ restrânse ce alcătuiau acest lăcaş de învăţământ, unde fiecare ungher era folosit în scopuri didactice, fremătau ca de obicei de activitate. Până şi holul — redus ca dimensiuni — devenise o anexă a claselor propriu-zise, servind ca sală de consfătuiri neoficiale, de interviuri şi chiar de studiu individual câteodată.

Şeful catedrei „Proiecte Industriale", ieşit înaintea lui Brett, în forfota şi gălăgia din hol, îi zise de cum îi întinse mâna:

— Poate cândva ai să-ţi găseşti vreme ca să aşterni pe hârtie planul unui aşezământ mai potrivit, scutit de larma şi ticseala de acum.

— Să ţi-o spun sincer, şi să pot nu l-aş face, deşi îmi dau seama cât de mult te contrariez cu această ripostă. Însă, după părerea mea, aici nimic nu trebuie să se schimbe ci, chiar cu preţul înghesuielii, să dăinuiască de-a pururi atmosfera vibrantă şi intimă de acum.

O, cât de bine o cunoştea Brett şi cât de mult o îndrăgea! Era fericit să constate în juru-i aceeaşi activitate febrilă, impusă de programele analitice. Nu în van repetau dascălii: „La noi nu sunt cursuri de diletanţi, ci de profesionişti cu pregătire solidă", căci într-adevăr, spre deosebire de alte colegii, studenţilor de aici li se cereau strădanii deosebite şi nu doar la însuşirea materiei cât, mai ales, la lucrările practice, la care piguleau zile, nopţi şi săptămâni fără istov, rămânându-le prea puţin răgaz de odihnă... dacă nu chiar deloc. La răstimpuri se mai ridicau voci împotriva acestor neslăbite pretenţii; ba unii studenţi, excedaţi de eforturi, depuneau armele, retrăgându-se. Dar cei mai mulţi se adaptau îndatoririlor numeroase şi dificile, fiindcă, aşa cum le-o spuneau tot profesorii: „Credeţi că viaţa pentru care vă instruim e uşoară? Nicidecum. A fost şi va fi mereu grea".

Dealtfel, tocmai acest program încărcat şi extraordinara exigenţă didactică îi făceau pe fabricanţii auto să menţină relaţiile cu acest institut de unde se băteau între ei spre a recolta, chiar înainte de absolvire, cursanţi de elită, cu atât mai mult cu cât aici exista şi o secţie exclusiv profilată pe proiectarea vehiculelor. Aşadar era explicabil cum, în fiece an, cel puţin jumătate din promoţia proaspăt ieşită lua drumul către uzinele din Detroit.

La puţin timp după sosire, Brett se desprinse de amfitrionul venit să îi dea bineţe şi, împresurat de un mănunchi de tineri, o porni spre curtea interioară, umbrită de arbori, unde ştia că se adună studenţii în pauze, întocmai cum îi găsi şi de astă dată — sorbind cafele, răcoritoare, sau mestecând gogoşi calde.

Privind în jur şi la ei, Brett observă cu vădită plăcere:

— Nimic nu-i schimbat din tot ce ştiam, încât am senzaţia că sunt iarăşi acasă.

— Scuzaţi strâmtoreala salonului, rosti un mucalit între două înghiţituri.

DeLosanto pufni în râs. La fel ca înăuntrul clădirii, şi aici te frapa puţinătatea spaţiului ce-i silea pe studenţi să se grămădească unul într-altul. Dar cu toată structura ei incomodă şi perimată, în această şcoală nu pătrundeau decât tinerii investiţi cu remarcabile haruri artistice, şi chiar dintre aceştia doar cei mai buni ajungeau la finele extenuantului Maraton eşalonat în trei ani de studii.

După scurtul şi amuzantul preambul mai sus relatat, Brett se amestecă în discuţii, incitându-l pe fiecare la vorbă, spre a-i cunoaşte şi a-i putea cântări pe rând, cum i-o cerea însăşi ţinta vizitei sale.

Mai întâi ar fi vrut să afle ce gândesc în legătură cu poluarea atmosferei, care era exclus să nu-i preocupe când se făcea resimţită şi în curticica în care şedeau. În chip firesc, pe o asemenea zi senină, soarele ar fi trebuit să aurească pământul cu raze scânteietoare, pe când prin perdeaua densă de ceaţă şi fum, clipocea aproape adormit. Şi iritarea vederii şi a nasului era aceeaşi care-l izbise la ieşirea din incinta aeroportului, ceea ce-i reaminti recentul avertisment al Ministerului Sănătăţii, în care se spunea clar că inspirarea aerului viciat din New York e la fel de dăunătoare plămânilor ca fumatul unui pachet de ţigări pe zi, expunând astfel pericolului de moarte prin cancer până şi pe nefumători. Pesemne aceeaşi primejdie îi ameninţă şi pe localnicii din Los Angeles, cugetă Brett, de nu cumva în proporţii mai grave decât în alte oraşe.

— Vreau să aud părerile voastre cu privire la poluare, îi provocă pe cei ieşiţi în recreaţie, încredinţat că fiecare nutrea o idee care mâine se putea dovedi salutară.

Doar nu dintre ei se selecţionau viitorii angajaţi ai Companiilor Auto, chemaţi să trasese coordonatele pe care urma să evolueze această industrie în decadele următoare?

— Când trăieşti aici zi de zi, rosti o voce mai lăturalnică, îţi spui, fără voie, că trebuie negreşit să survină o schimbare; altminteri, nu peste mult, suntem condamnaţi să pierim cu toţii asfixiaţi.

— Poate că ai dreptate, încuviinţă Brett. Ţinând cont de aşezarea geografică şi de climatul complet diferit, Los Angeles are o situaţie mai specială. De aci şi smogul mai pronunţat că în alte metropole.

— Dar la San Francisco aţi fost în vremea din urmă? interveni un alt glas.

— Sau în New York?

— Ori în Chicago?

— De ce nu şi în Toronto?

— Sau chiar într-un oraş de provincie în zile de târg?

— Hei, opriţi-vă! îi potoli Brett. De simţiţi şi gândiţi în felul acesta, atunci la ce vă mai faceţi proiectanţi de maşini?

— Fiindcă ne dăm în vânt după ele. Le adorăm! răspunse un deşirat blond, cu plete încâlcite, aflat mai aproape. Dar asta nu ne împiedică să cugetăm la ziua de mâine şi să ne punem îngrijoraţi întrebări, urmă netezindu-şi părul cu degete lungi şi subţiri, de artist.

— Dacă v-aţi auzi fraţii din vest sau din alte părţi ale ţării, aţi ajunge să spuneţi ca ei că singura formulă a viitorului e transportul în comun, îi aţâţă Brett.

— Da de unde! Teoria e răsuflată, glăsui reprobativ altul.

— În realitate, nimeni nu concepe să pună piciorul într-un tren sau metrou atâta vreme cât îşi poate permite o maşină personală şi bună, se interferă pentru prima oară o fată. Şi pe drept cuvânt. Fiindcă e mult mai avantajoasă, deşi alţii pledează în favoarea mijloacelor de transport publice. Dacă începem să adunăm însă costul biletelor, unele taxe şi timpul pierdut, ajungem negreşit la încheierea că automobilul e mai rentabil, după cum mulţi au şi mirosit-o. Întrebaţi-i pe cei din New York. Iar în curând şi pe localnicii din San Francisco.

— Cu acest argument le vei câştiga pe loc simpatia colegilor mei din Detroit, îi spuse Brett zâmbitor.

— Nu ca să *vă* ori să *le* intru în graţii l-am etalat, replică juna ţanţoşă, scuturând din cap cu impacienţă.

— Să presupunem dar că turismul o să rămână principalul mijloc de locomoţie pentru viitorii cincizeci de ani sau mai bine, vorbi DeLosanto îmbrăţişându-i cu privirea pe toţi cei prezenţi. Întrebarea e: ce soi va trebui născocit?

— Oricum mai perfecţionat decât toate câte le avem, opină cineva pe un ton cumpănit. Şi încă ceva.

— Zi-i, îl instigă Brett.

— Să fabricăm mai puţine.

— La prima sugestie ader întru totul, deşi mai rămâne de elucidat în ce constă însăşi desăvârşirea spre care tindem. Ce-aş dori să adâncim deocamdată e chestiunea delimitării producţiei. Cum de aţi ajuns la concluzia că ar fi necesară?

— Simplu. Gândindu-ne la viitor şi la binele nostru.

Brett îl scrută cu atenţie pe ultimul vorbitor — un băietan oacheş, scund şi dolofănel, chiar cu un început de ţuguiere a pântecului, care, după înfăţişare, putea fi luat drept orice, dar nicidecum intelectual. Doar vocea-i domoală şi aşezată îţi reţinea într-un fel luarea aminte, iar Brett observă că, de cum rostise primele vorbe, restul colegilor amuţiseră în jur.

— Aici ducem multe discuţii aprinse, reluă negriciosul. Noi, cei din secţia „proiectări de vehicule“, dorim, natural, să ne integrăm în industria ce le produce. Ideea ne fascinează precum şi maşinile. Şi suntem grozav de nerăbdători s-o vedem împlinită. Dar asta nu înseamnă c-o pornim spre Detroit cu vederi mărginite, precum caii cu ochelari.

— Interesant! Dă-i mai departe! îl stimulă DeLosanto. Revenirea sa printre aceşti boboci, audierea unor opinii avântate şi încă neadumbrite de înfrângeri, de deziluzii ori de o cunoaştere prea temeinică a considerentelor practice şi a îngrădirilor de ordin financiar însemnau pentru el o reîmprospătare fortifiantă a propriilor crezuri.

— Suntem perfect la curent cu anumite prefaceri, şi ele ne încurajează în speranţa că vom putea aduce şi altele, susţinu mărunţelul durduliu şi brunet. În zilele noastre, Companiile de automobile dovedesc o mai mare conştiinţă civică, deşi unii critici se încăpăţânează să afirme contrariul. Realitatea însă arată că poluarea atmosferică, calitatea produselor şi investirea lor cu mijloace de securitate sporită nu mai constituiesc temele unor discuţii sterile, ci o preocupare a fabricanţilor, tradusă prin considerabile ameliorări realizate în domeniile menţionate.

Studenţii din preajmă îl ascultau neclintiţi, pe când alţii, aflaţi ceva mai de-o parte, le îngroşaseră rândurile.

apropiindu-se cu discreţie. Cu siguranţă erau de la alte secţii, îşi spuse Brett, cunoscând numărul mai redus al viitorilor specialişti în proiectări de automobile. Dar subiectul abordat atrăgea orice tânăr.

— Pornind de la aceste premise — a obligaţiilor recunoscute şi îndeplinite în măsura posibilului — continuă acelaşi scundan, industria auto va trebui să-şi însuşească şi altele. Printre care: scăderea treptată a producţiei.

Ciudat, cugetă Brett, cum şi el, mai devreme, la aeroport, se gândise la unul şi acelaşi lucru.

— Tot răul se trage de la numărul în continuă creştere al maşinilor, auzi iarăşi glasul calm şi îmbietor al junelui oacheş. — Zănatca lor proliferare zădărniceşte orice efort din partea constructorilor. Să luăm de exemplu multiplicarea măsurilor de securitate. Fabricăm automobile cu o siguranţă mai mare, dar asta nu face decât să încurajeze cumpărătorii, încât vedem tot mai multe în circulaţie, iar accidentele cresc în proporţie aritmetică. La fel şi cu poluarea atmosferei. În prezent, se produc cele mai bune motoare, care exaltă un minim de gaze, şi se preconizează altele şi mai perfecţionate în această direcţie. Aşa e sau nu?

— Da, îl aprobă Brett.

— Ce folos însă de vom scoate tot mai multe maşini! Ne batem cu pumnii în piept că producem zece milioane pe an, iar de-o să mergem aşa mai departe, oricât am limita emanaţiile toxice, aerul va deveni şi mai de nerespirat. Prin urmare, cercul vicios se lărgeşte.

— Pornind de la supoziţia că tot ce ai spus e perfect valabil, care este alternativa? O raţionalitate a vehicolelor?

— De ce nu? se precipită un glas.

— Îngăduiţi-mi o întrebare, domnule DeLosanto, rosti pântecosul mărunt şi oacheş la chip. Aţi fost vreodată în Bermuda?

Brett negă dând din cap.

— Este o insulă de douăzeci şi una de mile pătrate ca suprafaţă. Ca să evite congestionarea traficului, Guvernul de acolo a dispus anumite restricţii în privinţa capacităţii cilindrice şi a dimensiunii maşinilor, limitând totodată şi numărul lor: una, de fiecare familie.

— Să-i fie de cap cu măsurile luate! obiectivă vehement unul din tinerii aciuiţi pe lângă grupul proiectanţilor în formare.

— Prin exemplul citat nu m-am gândit la o aplicare strictă la noi, preciză negriciosul. Ci am vrut doar să spun că se impune şi aici o anume stavilă, prin care nici industria de maşini nu va pieri — cu toate că va trebui să-şi micşoreze producţia — şi nici oamenii, siliţi să se mişte pe mai puţine rotile.

— Adaptarea propunerii dumitale ar putea declanşa o nouă revoluţie americană, îl atenţionă Brett, ca să nu mai adaug că simpla îngrădire a fabricanţilor de a satisface cerinţele publicului este o violare a libertăţii iniţiativei, asigurată prin constituţie. Sau o erezie, amendă el cu un zâmbet ştrengar, gândindu-se la reacţia colaboratorilor din Detroit. Fiindcă aşa aveau s-o privească. Dar în sinea lui se întrebă: era într-adevăr o enormitate ideea restrângerii treptate a maşinilor? În fond, câtă vreme, de aici înainte, o să mai fabrice industria pe care-o slujea vehicule — cu orice fel de combustie — în cantităţi tot mai mari? Oare nu se impunea cu stringenţă ca cineva să-şi ia inima în dinţi şi să strige ca în Bermuda: „Ajunge!“ Nu se întrezărea mereu mai aproape acea zi când, spre binele populaţiei, va trebui să se lase o barieră care să nu mai îngăduie decât un număr fix de vehicule în circulaţie? Taximetrelor nu li s-a pus o limită pretutindeni? Iar într-o oarecare măsură şi camioanelor? Şi atunci, de ce nu s-ar proceda întocmai cu turismele personale? Altminteri, întreaga Americă se va trezi în curând înglodată într-o totală blocare a traficului, din care nu va mai exista o ieşire; doar câte nu se iveau şi astăzi, şi cu câtă anevoie se descurcau! Or, însumând toate aceste date, n-ar fi mai înţelept din partea industriaşilor să vină ei înşişi cu această iniţiativă, dovedind perspicacitate şi o reală răspundere faţă de semeni? Dar care va avea inima şi curajul s-o facă? cumpăni Brett năpădit de îndoieli.

— Să ştiţi, domnule DeLosanto, că nu toţi împărtăşim teoria lui Harvey, se înălţă un nou glas ce-l smulse din conjecturile în care se adâncise. Ba socotim, dimpotrivă, că mai e loc berechet pentru alte sute de mii de maşini.

— Din care vreo câteva tipuri vor fi proiectate de noi, apăru altă voce.

— Chiar aşa, întări o a treia.
— Iartă-ne, Harvey! Dar soluţia ta este în contratimp cu concepţiile şi aspiraţiile actuale.
Intervenţia stârni un ropot de şoapte reprobative, ilustrând, fără echivoc, priza ardentului predicator negricios în rândul colegilor.
Lunganul blond care declarase mai înainte că „adoră maşinile" se făcu din nou auzit.
— V-am ruga să ne vorbiţi despre Orion.
— Mai bine daţi-mi un bloc de desen să vi-l creionez, se oferi Brett.
Înconjurat de capete curioase şi aplecate, le schiţă turismul din profil şi din faţă, cu iuţeală şi siguranţă de sculptor având încă în degete linia operei modelate. Urmărindu-l, studenţii explodau succesiv în exclamaţii admirative ca: „Phii! E grozav", sau „E durere!"
Când Brett termină crochiul, îl asaltară cu fel şi fel de întrebări, cărora le răspunse cu cât mai puţine reţineri potrivit unei stratageme îndelung practicate şi anume de a strecura în decursul întâlnirilor cu viitorii absolvenţi unele noutăţi savuroase, altminteri ţinute în secret, dar oferite acestora în chip de momeală, spre a le menţine treaz interesul pentru specialitatea aleasă cât şi dorinţa de a ajunge cât mai curând să o practice ca angajat al uneia dintre cele TREI MARI COMPANII. Dar cu toată francheţa arătată în vorbă, DeLosanto nu scăpă din vedere ca la sfârşitul colocviului, să împăturească cele două bruioane făcute şi să le pună în buzunar.
După zbârnâitul soneriilor şi reîntoarcerea tinerilor la clase, mai îmbrăţişă cu privirea curticica golită, după care îi urmă în clădire, unde-l aşteptau alte treburi. În restul zilei, cât şi în cea următoare, ţinu o conferinţă în amfiteatru, vizită atelierele de creaţie, unde cercetă machetele şi proiectele unor eventuale tipuri de automobile, lăudându-le ori aducându-le critica de rigoare, iar la urmă de tot se întreţinu cu fiecare student din secţia profilată exclusiv pe industria auto.
Atât din dialogurile purtate cât mai ales din lucrări, desprinse o vădită tendinţă către sobrietatea formei, sublată de căutarea unei structuri funcţionale şi practice. Ciudat, reflectă Brett, cum în aceste încercări îşi găsiseră expresia tocmai acele idei pe care le pritociseră în biroul

lui Adam — el, Elroy Braithwaite şi alţii — cu două luni şi mai bine în urmă, în acea memorabilă noapte când se înfiripase întâiul contur al viitorului Farstar!! De atunci, de când începuse a trudi cu înverşunare la făurirea acestui turism, în ceasurile fără de număr petrecute în laboratoare păzite cu străşnicie, mereu îi reveniseră în minte cuvintele rostite de Adam: „Şi urâtul poate să fie frumos". Iar ascultându-i pe tinerii artişti ori studiindu-le experimentele, se surprinse furat de aceeaşi tâlcuitoare remarcă. Într-adevăr, urâtul avea şi el o frumuseţe a lui. Aşa cum reieşea din istorie, toate curentele artistice — constituind însăşi sursa de inspiraţie a proiectanţilor din industrie — nu apăreau dintr-o dată, ce se insinuau aproape pe nesimţite şi, de cele mai multe dăţi, când te aşteptai mai puţin. De unde proveneau aceste mutaţii în gusturi? Ce factori le generau sau când apărea următoarea? Nimeni n-ar fi putut să o spună, totul datorindu-se pare-se, doar acelei virtuozităţi şi percepţii umane în perpetuă căutare de nou şi mai bine. Or, contemplând plăsmuirile tinerilor de aici — deşi imperfecte şi încă naive — şi comparându-le cu desenele sale din ultimele câteva luni, Brett încercă tulburătoarea senzaţie că el însuşi era o părticică infimă dintr-un curent nou în plină erupţie. Iar entuziasmul său părea să-i contamineze şi pe studenţii pe care-i abordă între patru ochi şi pe îndelete, în a doua şi ultima zi a vizitei sale la Institut. Ca urmare a convorbirilor, decise să recomande Direcţiei Personalului două talente autentice: pe Harvey — scundanul negruţ ce îşi pledase cu atâta vigoare punctul său de vedere în faţa colegilor adunaţi în curte, şi ale cărui desene ilustrau o uşurinţă şi o fantezie absolut neobişnuite, ca şi inflexibilitatea ce-o arătase în timpul argumentării, dar care avea să-i aducă fricţiuni dacă nu chiar ciocniri serioase în Detroit, fie la Compania slujită de Brett, unde şi avea de gând să îl propună, sau la oricare îşi va da măsura talentului.

Un tip cu idei originale şi cu o fire independentă, Harvey nu putea fi redus prea uşor la tăcere şi nici abătut de la propriile-i crezuri. Spre norocul lui, însă, deşi fabricanţii nu le dădeau ascultare liberaliştilor de factura lui, îi păstrau mai departe în slujbă, conştienţi că neostoitele lor teorii novatoare reprezintă o piedică în

calea indiferenţei şi a mulţumirii de sine. Dar oricare aveau să fie surprizele şi dificultăţile întâmpinate, Brett presimţea că mariaajul între Detroit şi Harvey se va dovedi, până în cele din urmă, reciproc avantajos şi interesant.

Al doilea candidat la care se oprise ea pletosul blond, înalt şi subţire, excepţional de dotat în desenul tehnic. De la primele aluzii făcute de Brett în legătură cu posibila sa angajare, tânărul îl mărturisise fără înconjur că mai primise o propunere similară din partea uneia dintre cele TREI MARI COMPANII.

— Dacă aş avea şansa să lucrez alături de dumneavoastră, v-aş da de pe acum semnătura, domnule DeLosanto.

Brett se simţi măgulit şi emoţionat de această mărturie făţişă de admiraţie, dar în aceeaşi măsură şi încurcat. În ce chip putea să-i răspundă când, cu o noapte înainte, la hotelul din Los Angeles, apucase să ia o decizie de la care numai ceva cu totul imprevizibil şi peste puterile sale mai putea să-l întoarcă? Iar hotărârea sa era ca până la finele anului să părăsească definitiv industria auto.

În avion, întorcându-se acasă, îşi mai puse ceva în gând: prima care va afla de marea sa cotitură în viaţă va fi Barbara Zaleski.

21

Tot în august, pe când Brett se afla în California, hala de asamblare, care-i măcina nervii bietului Matt Zaleski, se afla într-o stare de haos total.

De două săptămâni se sistase producţia, şi tot de atunci specialiştii de resort începuseră dezmembrarea vechii linii de asamblare, înlocuind-o cu alta, conformă necesităţilor impuse de fabricarea Orionului. Pentru această prefacere se fixase un termen de o lună, la capătul căreia, primele zece exemplare Orion — cuprinse în aşa numitul „lot Zero" aveau să alunece, gata închegate, de pe banda cea nouă, urmând ca în alte patru, cinci săptămâni, să se mai scoată o rezervă de câteva sute, întru satisfacerea solicitărilor aşteptate după prezentarea oficială fixată în septembrie. Acesta era doar debutul, fluxul producţiei sporind mai apoi în proporţii de zeci de mii de turisme,

dacă prognozele direcţiei comerciale îşi primeau confirmarea prin cerinţe crescânde pe piaţă.

Până la transformarea integrală a liniei tehnologice şi reluarea activităţii pe parametrii reînoiţi, mai rămăseseră doar două săptămâni încheiate, răstimp în care, ca la toate metamorfozele precedente, Matt Zaleski îşi punea mereu întrebarea dacă va supravieţui acestui cumplit avatar.

Majoritatea lucrătorilor de la bandă se risipiseră, fie concediaţi temporar sau trimişi în vacanţe plătite, în hală fiind reţinuţi doar câţiva, angajaţi şi retribuiţi cu ora. Privită complet din afară şi cu un ochi neavertizat, sistarea activităţii la bandă ar fi putut apărea ca o mană cerească pentru unul ca Matt Zaleski şi colaboratorii acestuia, în realitate, însă obligaţiile lor se înmulţiseră, ca şi frecuşurile cotidiene, atingând asemenea culmi de trudă şi încordare încât o zi de producţie obişnuită li se părea, în comparaţie cu cele trăite acum, ca un lac neatins de briză.

Specialiştii cu refacerea parametrilor tehnici îi storceau cu pretenţii şi cereri, asemenea unei armate de ocupaţie. Iar în paralel cu aceştia, le mâncau sufletul şi sfătoşii din conducerea Companiei cu fel şi fel de poveţe, cu prezenţa lor repetată şi agasantă, stânjenindu-i din lucru până şi pe experţii ce roboteau la modificările începute. Iar când dădea sfântul să plece, întorcându-se la centrală, zbârnâiau de acolo, la telefon, cerând întruna informaţii, fie directorului, Val Reiskind, ori lui Zaleski, târându-i pe la consfătuiri — îndeobşte organizate în pripă şi de scurtă durată — şi trasându-le ordine ce trebuiau executate pe loc. Or de cine altul, decât de Matt Zaleski? Pentru că Reiskind era novice în conducerea fabricii, înlocuindu-l doar de câteva luni pe fostul director McKernon, şi cu toate impresionantele sale diplome universitare — una de inginer şi alta de absolvent al Institutului de Comerţ — era lipsit de priceperea şi rutina dobândite de Matt în cei douăzeci de ani de activitate în această ramură. Dar cu toată amărăciunea ce-o resimţise la retragerea lui McKernon — văzând că nu pe el îl promovează în scaunul de director plin, ci i se aduce plocon un şef de-abia ieşit de pe băncile şcolii — Matt nu-i purta nici o pică lui Reiskind ci, dimpotrivă, începuse să-l placă, deoarece vădea bunul simţ de a-şi recunoaşte incompetenţa şi de a-l trata pe cel mai în vârstă cu deferenţă.

Cele mai multe necazuri proveneau de la noile şi sofisticatele utilaje montate în hala de asamblare care, în teorie, mergeau ca pe sfoară, dar în practică se mai poticneau. În principiu, de buna lor funcţionare răspundea exclusiv firma care le fabricase şi trimisese propriii ei specialişti să le instaleze, însă Matt ştia din experienţă că, odată ce antreprenorii îşi mântuiau treaba şi se făceau nevăzuţi, pe capul lui va rămâne orice deficienţă scăpată acum din vedere; aşa încât nu-i slăbea o clipă din ochi.

Iar dintre toate inimiciţiile cu care avea de luptat, vrăjmaşul cu adevărat de temut era timpul. Niciodată — dar absolut niciodată — nu ajungea ca ramplasarea tehnologiei de fabricaţie să decurgă lin şi normal, astfel încât, la data prestabilită să se poată afirma: „Totul e gata! Puteţi să-i daţi drumul!"

Amenajarea halei de asamblare putea fi asemuită cu construcţia unei case încă neterminată în ziua când se fixase mutarea în ea, cu diferenţa că, în viaţa obişnuită, proprietarul putea acorda păsuiri, pe când într-o fabrică rareori se întâmpla ca intrarea în producţie a unui vehicul să sufere o amânare.

La acest zbucium continuu al lui Matt, se mai adăugase o neplăcere neprevăzută. La o revizie a inventarului, efectuată înainte de a se opri fabricarea modelelor de anul trecut, se descoperiseră lipsuri atât de grave, încât era cât pe-aci să se facă apel la poliţia metropolitană în vederea unor ample investigaţii. La orice uzină de automobile se înregistrau pierderi masive de pe urma sustragerilor, fenomen lesne de explicat prin însăşi amploarea numărului de angajaţi şi sistemul de muncă în ture. Când mii de oameni se încrucişau la primirea celor trei schimburi, pentru hoţi — fie străini de întreprindere sau chiar muncitori — era o nimica toată să scoată obiectele şterpelite. De astă dată se părea însă că nu este vorba numai de furtişaguri pe apucate, ci de o bandă organizată, care devaliza stocurile în mod sistematic. Potrivit rezultatelor expertizei, din depozite dispăruseră peste trei sute de manete pentru schimbarea vitezelor, sute de anvelope, un număr imens de aparate de radio, casetofoane, instalaţii de aer condiţionat, precum şi alte piese de mărimi şi valori variabile.

În consecinţă, prin toate ungherele mişunau poliţiştii Companiei şi detectivi angajaţi din afară, aceştia din urmă istovindu-l pe Matt — deşi deloc suspectat de amestec — cu întrebări privitoare la manipularea materialelor şi normelor de funcţionare interioară, de care, normal, nu aveau cunoştinţă. Dar cu toate orele irosite de Zaleski şi strădaniile ajutoarelor chemate întru dezlegarea misterului, acesta se dovedise încă de nepătruns, unicul fir oarecum călăuzitor fiind dibuit tot de poliţiştii întreprinderii, sau cel puţin aşa lăsase de înţeles şeful lor într-o declaraţie făcută de Matt:

— Ceva bănuieli avem, şi aşteptăm reînceperea lucrului pentru a-i lua în răspăr pe câţiva dintre muncitorii de la bandă.

Dar până atunci mai era, iar detectivii rămâneau pe poziţii, forfotind încolo şi încoace, îngreunând şi mai mult situaţia prin prezenţa lor într-o perioadă când, sub călcâiele fiecăruia dintre cei care răspundeau de prefacerea benzii, ardea pur şi simplu pământul.

Slavă Domnului, îşi spunea Matt, că până acum rezistase la toate, şi alte buclucuri, în afară de cele înfruntate, încă nu se iviseră. Doar un mic incident, privindu-l numai pe el, şi care din fericire trecuse neobservat de colegii mai importanţi.

Totul se petrecuse într-o după-amiază, mai exact, sâmbăta ce trecuse, pe când se afla în birou, reţinut, ca în toate zilele săptămânii, de lucrările în curs. Una din vechile secretare — Iris Einfeld, inimoasă şi devotată uzinei — rămăsese şi ea la serviciu, în camera de alături, iar la un moment dat apăru pe uşă cu o cafea. Istovit cum era, Matt se şi repezi s-o soarbă, mulţumindu-i în sine binefăcătoarei lui. Dar cum ţinea ceaşca de toartă şi înghiţea cu voluptate din ea, simţi deodată că îi scapă din mână, ceea ce se şi întâmplă, conţinutul vărsându-se pe haine şi pe covor. Furios pe el însuşi — fiindcă doar neatenţia putea să fie pricina unei asemenea boroboaţe — se ridică să se cureţe şi cu gândul să adune ceaşca de jos. Dar nu apucă să se salte bine din jilţ când se prăvăli, cât era de greu şi voinic, pe podele. Mai târziu, reconstituind la rece întâmplarea, îşi aminti de o subită amorţeală a piciorului stâng, precum şi de faptul că ceaşca o avea tot în mâna stângă. Doamna Einfeld, martoră a penibilei

scene, îl sprijinise să se reaşeze în fotoliu, după care voise să cheme ajutoare. Dar Matt o oprise. După o perioadă de nemişcare şi linişte, i se păru că începe să pulseze iar viaţa în mâna şi piciorul cu pricina, dar ca să se urce în maşină şi s-o conducă până la Royal Oak îşi dădea seama că-i este cu neputinţă. Până în cele din urmă, susţinut de Iris Einfed, coborî din birou pe o scară mai dosnică şi ajunse acasă în maşina acesteia. Pe drum o dăscăli să nu sufle la nimeni o vorbă despre această păţanie, fiindcă, odată aflată, va fi privit ca un invalid, o postură ce-l îngrozea.

Odată în pragul bungaloului său, cu chiu şi vai reuşi să ajungă în pat, unde rămase lungit până duminică seara, când starea i se ameliorase considerabil. Redevenise stăpân pe membrele vremelnic înţepenite, pe care acum le mişca în voie; ce nu-şi explica încă era acea fâlfâială pe care o simţea la răstimpuri în piept. Însă negreşit va dispare şi ea.

Luni dimineaţa era vag obosit, dar în rest, teafăr. Aşa încât se duse la slujbă, urmărit nu atât de amintirea peripeţiei prin care trecuse, cât de amarnica solitudine ce-l apăsase în cele două zile şi nopţi petrecute în odăile goale. Barbara — fiica lui — lipsise ca şi în alte daţi, iar el trebuise să-şi poarte singur de grijă. Mai demult, când trecea prin perioade de maximă tensiune şi agitaţie — ca acelea premergătoare fabricării unui model nou — soţia sa, Freda, încă în viaţă, nu ştia cum să-l corcolească, arătându-se afectuasă, plină de înţelegere şi aşteptându-l cu mâncăruri pe gustul lui, fără să se arate măcar odată ţâfnoasă când el întârzia veşnic, periclitându-i strădaniile culinare. Atât de îndepărtate i se păreau aceste răsfăţuri, încât îi era aproape cu neputinţă să creadă că de la maortea ei se scurseseră mai puţin de doi ani. Şi evocându-le cu jind şi amărăciune, se afurisi pentru nu se ştie a câta oară de inconştienţa pe care o dovedise, nepreţuind-o pe Freda nici pe jumătate din cât ar fi meritat-o.

Vitregit de soartă, care-i răpise buna-i soţie, rămăsese cu Barbara, numai că fata se arăta tot mai absorbită de viaţă şi preocupările ei. Ce n-ar fi dat să o ştie acasă, să-i iasă înainte la fiecare sosire, suplinind — cât de palid — cumplita lipsă a maică-si! E adevărat că o vreme, după moartea sărmanei Freda, Barbara părea hotărâtă să-i ţină, pe cât putea, locul. Pregătea cina seară de seară, o mâncau

împreună, pentru ca, pe încetul, să se lase din nou furată de carieră, de îndatoririle tot mai acaparante de la agenția de publicitate, încât, întâlnirea lor la locuința din Royal Oak se rărise mult, Barbara apărând uneori numai seara, venită doar la culcare, iar micul dejun, în doi, devenise și el un eveniment, consumat totdeauna în goană. Cu luni în urmă, Barbara insistase să caute o femeie care să îngrijească gospodăria, mai ales când bănește puteau să-și îngăduie acest ajutor necesar. Însă Matt se opusese cu fermitate, lucru de care se căia azi, când se simțea incapabil să mai ducă în spinare și corvezile casei după extenuanta lui muncă de la uzină.

Adevărat, revenise el însuși asupra refuzului categoric de atunci, spunându-i Barbarei, cam pe la începutul lui august, cum că s-a răzgândit și este de acord cu propunerea ei; numai că de data aceea avusese neșansa s-o prindă pe ea pe picior greșit. Explicându-i cât de prinsă este la agenție și cum găsirea unei persoane de încredere și pricepută în treburile casnice presupunea timp și bătaie de cap — întrucât mai întâi trebuia să dea un anunț în ziar, apoi să discute cu eventualele ofertante, iar la urmă s-o inițieze pe angajată în ce avea de făcut — Barbara amână totul pe mai târziu. Auzind-o, Matt se zbârlise fiindcă, la urma urmei, era datoria ei să-și afle răgaz, dacă nu să vadă de casă — cum i-o cerea datoria de fiică — să găsească măcar o suplinitoare, nu să-l lase pe el să se descurce de unul singur, mai ales când era excedat de balamucul de la uzină cu modificările începute. Dar și la acest argument, Barbara se arătă implacabilă, spunându-i-o verde că și munca ei de la Agenție nu e cu nimic mai prejos de a lui — o ripostă și o atitudine pe care Matt le socoti deplasate și cu totul de neînțeles.

Dealtfel, multe din câte i se perindau astăzi pe dinainte nu le putea pricepe. Era de ajuns să deschidă un ziar ca să rămână când înlemnit de uimire ori să înceapă să fiarbă de furie, aflând din articolele citite, cum străvechea moralitate era aruncată la coș, concepțiile tradiționale date de o parte, iar orânduirea consfințită de vreme subminată în fel și chip. Se părea că nimeni nu mai respectă nimic, începând cu autoritatea statală, legile seculare, tribunalele, părinții, profesorii — din școli și universități — libertatea inițiativei particulare, milităria, până și steagul american,

sub care el şi atâţia din leatul său luptaseră şi pieriseră în cel de-al doilea război mondial.

Şi tot acest mare rău pornea de la tineri, îşi spunea cu năduf. De aceea îi şi ura pe cei mai mulţi dintre ei: pe pletoşii pe care nu-i mai puteai deosebi de fete (Matt tunzându-se şi azi ca o perie — spre a se vedea cărui leat aparţine şi ce concepţii nutreşte); pe studenţii atotştiutori, îndopaţi cu lecturi de tot soiul şi împuindu-ţi urechile cu teoriile lui Marx ori Ché Guevara; pe militanţii negri, şi pe restul răzvrătiţilor şi protestatarilor de orice culoare, care luau în derâdere orice înfăptuire a trecutului şi erau gata să se repeadă şi să te ia de guler de aveai cutezanţa să te arăţi de altă părere. Or din cine se alcătuia această adunătură, decât din mucoşi şi imberbi care habar nu aveau ce e viaţa şi nu se puteau lăuda cu o realizare cât de măruntă... De aici patima cu care îi detesta, încât la simpla lor evocare simţea cum îi arde ficatul şi îi creşte subit tensiunea arterială.

Şi cu toate că Barbara nu se număra printre ei, le ţinea într-un fel hangul, arătându-se pe faţă de acord cu nebuniile care se petreceau — lucru aproape la fel de reprobabil şi grav ca atunci când le-ar fi fost efectiv părtaşă. Iar vina n-o purta ea, ci anturajul ce şi-l făcuse, din care nu lipsea şi smintitul de Brett DeLosanto, pe care Matt nu avea ochi să-l vadă.

În fond, Zaleski — la fel ca mulţi alţii de o vârstă cu el — era prizonierul înrădăcinatelor sale vederi, şi în van încercase Barbara — uneori în discuţii ce denaturaseră în certuri — să-l câştige de partea ei. Într-adevăr, îi recunoscuse fiica lui nu o dată, o nouă concepţie de viaţă se înfiripa în minţile oamenilor, generată de însăşi surparea credinţei în ideile şi principiile cândva privite ca imuabile, dar care, cu vremea, s-au dovedit false; iar tineretul, căutase ea să-l convingă, dispreţuieşte nu moralitatea părinţilor ci faţada acesteia, deseori întâlnită, care disimulează ipocrizia, la fel cum o fac şi vechile norme de viaţă, care, sub aşa-zisa tradiţie, acoperă duplicitatea şi înşelarea de sine. Împotriva lor se declară noile generaţii, dibuind cu înfrigurare după formule mai echitabile — iar această eră de îndoieli şi de bâjbâieli e cum nu se poate mai captivantă, iar de pe urma ei întreaga umanitate nu va avea decât de câştigat.

Dar cu toate pledoariile Barbarei, Matt o ţinea pe a lui — cum că toate schimbările survenite nu aduceau nimic bun, ci erau destructive.

Cu aceste convingeri adânc împlântate în cuget, doborât de osteneală şi sâcâit de durerea lui de stomac, poposi într-o seară acasă, ca s-o găsească pe Barbara cu un invitat. Musafirul fiind Rollie Knight.

Potrivit unei înţelegeri anterioare cu Leonard Wingate, acesta îl trimisese pe Rollie s-o întâlnească mai devreme în oraş, unde Barbara dorea să-l descoase mai pe îndelete despre viaţa confraţilor de culoare — şi a sa, îndeosebi — urmând ca cele aflate să-i servească la comentariul sonor pentru filmul „Oraşul Motoarelor", ce se apropia de finalizare.

În căutarea unui ungher propice întrevederii, se duseseră mai întâi la Clubul Presei, care, spre deosebire de alte dăţi, fremăta de lume şi zgomot. Într-o asemenea atmosferă nu se putea sta de vorbă în tihnă, se socotea Barbara, iar când îşi aruncă şi ochii la Rollie şi-l văzu cât era de stingher, luă o hotărâre spontană, invitându-l acasă la ea.

Odată ajunşi, intrară direct în bucătărie, unde gazda scoase o sticlă de whisky, turnă din el în două pahare, botezându-l cu apă, apoi prăji la iuţeală ouă şi şuncă, aranjă totul pe două tăviţe şi se instalară în salon. Ospătat şi sătul, Rollie se arătă mai destins şi dornic de vorbă, aşa încât ţelul propus se împlinea sub o zodie mai prielnică decât se aşteptase.

După o şuetă copioasă şi mai ales rodnică, Barbara se întoarse în bucătărie, după sticla de whisky, şi umplu iar paharele. Afară, ziua senină şi blândă, prididită de amurg, se pierdea în tenebrele nopţii.

Rollie înviorat de mâncare şi băutură, îşi roti la un moment dat ochii prin camera spaţioasă şi mobilată cu gust întrebând hâtru:

— Cam cât să fie d-aci până'n Blaine?

— Probabil, opt mile, presupuse Barbara.

— Ba io aş zice opt sute, i-o întoarse pe acelaşi ton mucalit, rânjind şi scuturând incredul din cap, făcând desigur aluzie la imensa deosebire dintre strada Blaine — unde locuia el — şi plăcuta ambianţă de aici.

Această eliptică — dar cât de sugestivă încrucişare de dialog — i se păru Barbarei o poantă de care putea eventual să uzeze ca introducere în comentariul ce urma să-l alcătuiască la film, aşa încât se grăbi s-o noteze.
Dar nici nu sfârşise bine cu scrisul când în prag apăru Matt Zaleski care, văzând-o aşezată pe canapea, alături de Rollie Knight, cu o sticlă de whisky în faţă şi cu tăviţele, cu farfuriile răvăşite şi goale, pe jos, îngheţă. În surpriza ei fără margini, Barbara scăpă creionul şi carnetul din mână.
Cât despre Knight şi subdirectorul de la fabrică, deşi nu-şi vorbiseră niciodată, se recunoscură din prima secundă. Iar în vreme ce Matt îşi plimba privirea uimită de la fiica sa la indezirabilul oaspete, Rollie, bravând situaţia, rânji şi turnă paharul pe gât. De-abia după ce îl depuse pe masă, îl încolţi stinghereala şi, neştiind ce să zică ori să facă, îşi tot lincăia buzele, umezindu-şi-le cu limba.
— Bună, tată, rosti în sfârşit Barbara, învingându-şi descumpăneala. Ţi-l prezint pe...
Dar glasul lui Matt îi curmă vorba.
— Ce mama dracului cauţi în casa mea? se răsti către Rollie, aruncându-i fulgere de mânie.
Constrâns de munca sa din uzină, unde o bună parte din lucrătorii la bandă erau de culoare, Zaleski îşi înăbuşise pornirile cu substrat rasist. Dar numai la suprafaţă, păstrând mai departe, în străfundul cugetului, prejudecăţile moştenite de la părinţi şi de la vecinii din Wiandotte, care văzuseră în negri fiinţe inferioare, meritând doar dispreţ şi nimic altceva. La aceste resentimente se mai adăugau osteneala şi încordarea zilei de muncă, astfel că la vederea Barbarei, instalată în solanul lor cu „o cioară“ îşi pierduse orice stăpânire de sine, lăsând să vorbească doar furia sa de moment.
— Tată, se întrerupse Barbara cu voce severă. Domnul Knight mi-e prieten şi a venit aici invitat de mine, aşa că nu...
— Tu să-ţi ţii gura! i-o reteză el urlând, fără să-şi mai dea seama de ceea ce face ori spune. Îmi vei da mai târziu socoteală de asta.
— Cum adică „îţi voi da socoteală“? îl întrebă ea pălind.
Dar Matt n-o mai luă în seamă, ci spintecându-l pe Rollie cu privirile sticlite de ură şi arătându-i cu mâna spre uşa prin care tocmai venise, urlă ca ieşit din minţi:

— Afară cu tine!

— Nu îţi permit tată! se interpuse Barbara, sărind în picioare şi pornind întru înfruntarea părintelui.

Dar când îi ajunse în preajmă, acesta o plesni peste faţă.

Totul se petrecea după canoanele tragediilor clasice, personajele fiind pe rând confruntate cu ipostaze pe cât de imprevizibile pe atât de zguduitoare, şi după cum la început Matt fusese cutremurat de neaşteptata privelişte, incapabil să-şi creadă ochilor ce vedea, tot astfel şi Barbarei i se părea că trăieşte un coşmar. Desigur visa, îşi repeta ea în gând, fiindcă aşa ceva nu se putea petrece aievea. Şi totuşi palma o simţea şi acum pe obraz, fierbinte şi usturătoare; cu siguranţă lăsase şi urme. Dar nu durerea fizică importa, ci aceea din suflet. Acolo se produsese o răsturnare cumplită, de parcă o stâncă imensă — închegată dintr-un veac de progres şi umanizare — se dislocase fără de veste, dezvelind purulentele racile precum ura, absurditatea şi bigotismul ce dăinuiau în conştiinţa tatălui ei. Revelaţia o consternase, însă, ca fiică, împărtăşea vina oribilei sale ieşiri.

În oprimanta tăcere ce se aşternuse în cameră, se auzi o maşină frânând pe aproape.

Rollie, care între timp se ridicase de pe confortabila canapea, păru pentru câteva clipe devorat de incertitudine. Oricum, se afla pe un teritoriu complet străin, unde nu prea ştia în ce chip să reacţioneze. De ar fi fost la fabrică sau aiurea, altfel se răfuia, fără să stea pe gânduri. Dar şi aici izbuti să-şi înfrângă nesiguranţa, iar când îşi veni în fire, îl fixă pe Matt cu dispreţ şi îi şuieră printre dinţi:

— Te bag în mă-ta, albule, cu tot neamul tău!

Auzindu-l, Barbara îşi acoperi ochii cu palmele. Aşadar Rollie îşi dăduse în petec. Dar în fond de ce nu ar fi făcut-o? Nu aşa se întâmpla la tot pasul, la ură răspunzându-se cu ură?

— Ţi-am spus să ieşi! Cară-te! răcni tatăl ei cu voce tremurătoare.

Apoi se deschise iar uşa — pentru a doua oară într-un interval de maximum cinci minute — iar în prag apăru Brett DeLosanto, vesel şi radios.

— Degeaba am tot încercat să mă fac auzit, se adresă el Barbarei şi lui Matt Zaleski, cu scăpărări de bucurie în

ochi. De-abia după aceea îl observă şi pe Rollie şi se îndreptă spre el.

— Bună, amice! Ce surpriză plăcută să te-ntâlnesc! Cum îţi mai merge?

Auzindu-l pe Brett cât de prietenos îi vorbea negrului, pe chipul lui Matt apăru o undă de îndoială.

— Te bag şi pe tine în mă-ta, spurcăciune de alb, i-o trânti Rollie lui DeLosanto.

Iar după ce se închiondoră îngreţoşat şi la Barbara, le întoarse spatele şi ieşi.

— Asta ce naiba a mai fost? îi întrebă Brett pe cei doi.

După aterizarea ce avusese loc cu mai puţin de o oră înainte, venise direct de la Aeroportul Metropolitan, cu gândul de a-i împărtăşi Barbarei recenta lui hotărâre şi proiectele ce începuse să şi le înfiripe în decursul călătoriei din California. Încrezător în steaua cea nouă, arzând de nerăbdare să se destăinuie, intrase voios şi plin de vervă în casă, de-abia acum dezmeticindu-se din plăsmuirile sale şi realizând că aici se petrecuse ceva cu adevărat grav. Aşteptând să i se dea lămuriri, o privea cu stăruinţă pe Barbara, care scutura doar din cap, incapabilă să vorbească din pricina plânsului pe care încerca din răsputeri să şi-l zăgăzuiască. Văzând-o în asemenea stare, Brett traversă camera, o cuprinse duios după umeri şi-i şopti rugător:

— Orice s-ar fi întâmplat, te rog linişteşte-te! Îmi vei explica mai târziu.

— Uite ce, poate că eu am... începu tatăl ei să vorbească cu un glas ezitant.

Însă de astă dată îl întrerupse Barbara.

— Nu vreau să aud un cuvânt, interveni categorică, iar cum asaltul lacrimilor părea pe deplin stăvilit, se desprinse uşor din ocrotitoarea îmbrăţişare a lui Brett.

— De-am picat cumva într-o ciondăneală familială şi doreşti să te las doar cu tatăl tău, eu pot să dispar, se oferi el.

— Ba dimpotrivă, vreau să rămâi, îi replică Barbara. Iar când vei pleca, te urmez. Aici se opri, căutându-i privirea, şi numai când i-o întâlni, reluă uitându-i-se în ochi. De două ori mi-ai cerut să vin să trăiesc cu tine. Ei bine, sunt hotărâtă s-o fac, dacă tu o mai vrei?

— La ce mă întrebi? Doar ştii bine că da, îi răspunse cu zel.

Matt Zaleski, care se prăvălise într-un fotoliu şi şedea cu bărbia înfiptă în piept, îşi înălţă fruntea, repetând îngrozit: „Să vin să trăiesc cu tine!!"

— Aşa e, confirmă Barbara, cu răceală de gheaţă. Nici el şi nici eu nu vrem să ne cununăm, ci să convieţuim sub acelaşi acoperiş şi să dormim în acelaşi pat...

— Nuuu! mugi Matt. Pentru tot cerul, Nu!

— Încearcă să mă opreşti! Aş vrea să văd cum? îl provocă neînduratoare.

Timp de câteva clipe, tată şi fiică se măsurară din tălpi până în creştet, după care Zaleski îşi plecă ochii, îşi prinse obrajii în căuşul palmelor şi umerii lui prinseră să se scuture.

— Îmi împachetez doar câteva lucruri, pentru la noapte, glăsui Barbara către Brett. După rest voi veni mâine.

— Ascultă-mă, rosti DeLosanto, cu ochii la nenorocita făptură ce hohotea la doi paşi de ei. Ştii c-am dorit şi doresc să te muţi la mine. Dar oare nu s-ar putea în alte condiţii?

— Când vei şti ce s-a întâmplat, îţi vei răspunde singur la întrebare, îi spuse colţoasă. Dar până să afli, trebuie pe moment să decizi dacă vrei sau nu să te mai urmez. Altfel mă voi duce la un hotel.

— Atunci vino la mine, capitulă Brett, fără a putea să-şi astâmpere un zâmbet ce-i lumină chipul în fugă.

Iar Barbara o şi porni către dormitorul de la etaj.

Rămas doar cu Matt, tânărul creator rosti stânjenit.

— Oricare ar fi pricina neînţelegerii, vă rog să credeţi că o regret, dom'le Zet.

La anemica sa tentativă de consolare nu primi nici o replică, aşa încât părăsi încăperea, aşteptând-o pe Barbara afară, în maşină.

Aproape o jumătate de oră, după plecarea de acasă, cutreierară amândoi străzile învecinate, în căutarea lui Rollie. Acum era şi Brett la curent cu scena petrecută înaintea sosirii sale, pe care Barbara i-o istorisi imediat ce se instalase în eleganta lui limuzină. Ascultând-o, DeLosanto se întuneca tot mai mult la faţă, iar la urmă încheie cu tristeţe:

— Amărâtul de el! Nici nu e de mirare că mi-a tras o înjurătură...

— Iar că la mine s-a uitat ca la un duh necurat.

— Îşi închipuie, probabil, că toţi suntem o apă şi un pământ în felul de a simţi. Şi de ce ar gândi altfel?

Vorbind, se angajară pe o altă stradă pustie, la capătul căreia, în lumina sfredelitoare a farurilor, se zărea o siluetă pipernicită mergând. Dar când ajunseră mai aproape, ceea ce li se păruse a fi Rollie, era un vecin de al lui Zaleski.

— De Rollie nu mai putem da, însă ştim unde locuieşte, zise Brett doar cu jumătate de gură şi aruncând o privire întrebătoare spre cea de alături.

Lipsa de elan în propunerea indirect sugerată se datora — cum prea bine o ştiau amândoi — pericolelor multe şi grave ce bântuiau periferia Detroitului după lăsarea nopţii. Cine se aventura la ceasuri târzii în cartierele rău famate risca să se trezească jefuit sau chiar cu un pistol în coaste — asemenea întâmplări fiind la ordinea zilei. Cumpănind aceste mari riscuri, Barbara declină orice act de bunăvoinţă şi de curaj din partea lui Brett, scuturând energic din cap.

— Pe moment nu mai putem întreprinde nimic, adăugă mai apoi. Să mergem prin urmare acasă.

— Dar mai întâi să dăm cele cuvenite Cezarului, zise el, oprind maşina lângă bordura trotuarului şi sărutându-şi iubita. Casa ta va fi de aici înainte la o nouă adresă, îi şopti tandru. Şi e bine să o memorezi: Country Club Manor, West Maple at Telegraph.

Iar când porniră din nou, îndreptându-se către luxoasele cartiere din suburbiile din nord-vest, cu toată mâhnirea ce-i stăpânise un timp pe amândoi, Brett se simţi fremătând de emoţii şi nerăbdarea de a se vedea în sfârşit, în sălaşul lui.

Mult mai târziu, pe când amândoi se aflau în dormitorul invadat de întuneric, Barbara întrebă pe şoptite:

— Eşti cu ochii deschişi?

De puţine minute se desprinseseră din pătimaşa lor încleştare iar acum, stând lipit de umărul ei şi cu braţele încrucişate sub cap, Brett scormonea cu privirea bezna tavanului.

— Da, îi răspunse, scrutând mai departe tenebrele aproape de nepătruns.

— Şi la ce te gândeşti? îi murmură iar.

— La o grosolănie pe care ţi-am trântit-o cândva. O mai ţii minte?

— Ca azi.

Şi aşa era. Barbara nu uitase cum, în seara când îl cunoscuse pe Leonard Wingate şi cinaseră împreună, în apartamentul în care era acum, după plecarea oaspetelui, Brett, conducând-o acasă, încercase s-o abată din drum, căutând s-o convingă, prin ticluiri de tot felul, să-şi petreacă noaptea cu el; or cum ea nu-i cedase insistenţelor, probabil exasperat, venise cu un ultim şi suprem argument: „De ce ne mai irosim vremea... că doar n-oi fi fecioară la douăzeci şi nouă de ani câţi ai?!"

— Şi tu care nu ai răspuns nimic, ştiindu-te cum erai!!! Că doar aşa ai fost, nu?

În tăcerea şi obscuritatea odăii, o auzi mai întâi chicotind încet şi dulce, iar apoi rostind:

— Singurul om de pe lume care poate să o confirme, cred că...

— Sunt eu. Aşa e. Şi, fără să-l vadă, Barbara, ştia că zâmbeşte, apoi, răsucindu-se brusc, încât din nou îşi apropiară obrajii, i-o declară cu aceeaşi nedumerire în glas. Şi totuşi, de ce nu mi-ai spus-o pe faţă?

— O, mi-ar fi fost greu să-ţi explic. Dar în genere nu vorbeşti despre asemenea lucruri. Şi apoi crezi că era un amănunt chiar aşa important?

— Pentru mine da.

— Şi pentru mine, recunoscu Barbara după o scurtă pauză. Şi ştii de ce? urmă dezmierdându-i faţa cu degetele. Pentru că întotdeauna am visat să mă dăruiesc doar din dragoste... cum s-a şi întâmplat.

Brett o cuprinse din nou în braţe şi-i şuşoti cu ardoare:

— Şi eu te iubesc, scumpa mea.

Trăia cu voluptate şi pe deplin conştient una din rarele şi preţioasele clipe ale vieţii. Încă nu-i împărtăşise hotărârea ce-o luase în Los Angeles, nici planurile sale de viitor. Iar de-o făcea acum, fără îndoială aveau să sporovăiască până la ziuă. Or acea noapte nu era pentru vorbă, când dorinţele, mereu reaprinse, alungau gândurile, zvârlindu-i în abisul unor desfătări de-abia începute.

Către zori, într-unul din acele răgazuri când se regăseau domoliţi, unul alături de altul, Barbara îi făcu o mărturisire.

— Ţi-aş spune ceva, dragul meu...

— Te ascult.

— De-aş fi bănuit cât e de minunat să faci dragoste, nu aşteptam atât amar de vreme...

Şi oftă înciudată pe ea.

22

Legătura Ericăi Trenton cu Pierre Flodenhale începuse în primele zile ale lunii iunie, adică la scurtă vreme după apariţia în casă, la ei, a tânărului alergător de curse, în calitate de invitat al lui Adam, la întoarcerea acestuia de la festinul lui Kreisel, din Higgins Lake.

La câteva zile după animatul lor dialog din acel sfârşit de duminică, Pierre îi telefonase, sugerându-i să prânzească împreună. Iar Erica acceptă fără ezitare. În consecinţă, se întâlniseră chiar a doua zi la un restaurant cochet şi retras, din Sterling Heights, apoi la o săptămână din nou, şi tot la amiază, cu deosebirea că, de data aceasta, după intimul lor dejun, Pierre o pofti în maşină, ducând-o la un motel din apropiere, unde şi reţinuse o cameră. Fără prea multe fasoane şi preambuluri, ajunseră în pat, iar starul velodroamelor se dovedi un partener întru totul la înălţime aşa încât, pe înserate, la revenirea acasă, Erica se simţea într-o bună dispoziţie, fizică şi morală, cum n-o mai gustase de luni întregi.

În zilele ce-au urmat, până către sfârşitul lui iulie, s-au revăzut, în aceleaşi condiţii, de câte ori li se oferea un prilej — fie dimineaţa, după-masa şi chiar serile, dacă ştiau dinainte că Adam întârzie, reţinut de treburi, la sediul Companiei.

Pe plan strict trupesc, pentru Erica aceste întâlniri însemnau o desăvârşită şi mult amânată împlinire, la care se mai adăuga şi dubla încântare de a avea parte de juneţea şi prospeţimea unui Pierre, şi de a-l vedea pe el însuşi robit de farmecele ei de femeie.

În mod cert, actuala ei escapadă se deosebea precum noaptea de zi de acea unică şi lamentabilă tentativă de a-şi afla mângâierea în braţele comisvoiajorului Ollie, o experienţă pe care ar fi dorit s-o uite cu totul, fiindcă de câte ori îi răsărea fără voie în minte o umplea de dezgust. Oare cum se pretase la asemenea josnicie? se întreba îngreţoşată de propria-i fiinţă. Desigur, doar deznădejdea o mânase din spate.

Acum însă era liniştită şi nu îşi făcea gânduri. Nu se întreba nici cât va dăinui aventura ei cu Pierre, nici ce va face când o va vedea destrămându-se, fiind pe deplin conştientă de inevitabilul ei sfârşit, ci o savura doar cu o voluptate crescândă, ca dealtminteri şi partenerul, după cât se părea.

Atât de mult se doreau şi se căutau reciproc încât, odată împreună, uitau de ei şi de lume.

Unul din colţişoarele preferate, unde se refugiau îndeosebi seara, era Hanul Dearborn, un birt cu atmosferă plăcută şi un serviciu exemplar, împresurat de cabane — sistem colonial — fiecare construită într-un stil diferit. Printre acestea se număra şi o replică absolut fidelă a străvechei căsuţe în care trăise, o anume perioadă de vreme, mult urgisitul Edgar Allan Poe. Modesta construcţie se compunea din parter, cu două cămăruţe plus o bucătărie, şi un dormitor minuscul ca de păpuşi, amenajat chiar sub acoperiş. Având două caturi autonome, se închiriau separat, aşa cum le luaseră şi Pierre împreună cu Erica, profitând de absenţa lui Adam, trimis uneori de serviciu în afara Detroitului. După ce Flodenhale închiria partea de jos, se înfiinţa şi iubita sa, cerând odăiţa de la etaj, iar odată ce li se întocmeau formele şi se cantona fiecare pe rând, pe nimeni nu-l mai privea dacă locatarii comunicau între ei îndărătul uşilor zăvorâte.

Erica îndrăgea aşa de mult acest mic sălaş, cu iz istoric şi mobilă veche, încât, odată, stând lungită în pat şi îmbrăţişând cu privirea odaia, exclamase plină de avânt:

— Ce loc minunat de făcut dragoste! Ar trebui să le fie dat numai îndrăgostiţilor.

— Hm, fornăise Pierre, fără să mai adauge un cuvânt, arătându-şi prin asta totala inaptitudine pentru întreţinerea oricărei conversaţii depăşind sfera cunoştinţelor sale profesionale.

Iar de altele, de unde să fi avut habar, când preocupările lui gravitau exclusiv în jurul amorului şi al curselor de maşini — despre cele din urmă fiind dispus să ţină zeloase şi nesfârşite prelegeri. În rest, însă, totul îl plictisea. Îndată ce auzea discutându-se de politică, despre evenimente la ordinea zilei sau despre artă — domeniu în care Erica încercase de câteva ori să îl antreneze la vorbă — îl surprindeai că începe să caşte sau să arate un vădit neastâmpăr, ca un copil nărăvit a cărui atenţie e peste putinţă să fie captată mai mult de două secunde. Ca amant era într-adevăr colosal, dar cu celelalte lacune Erica nu ajungea să se împace, dorindu-şi, nu o dată, ca Pierre să se fi dovedit un om mai complex. Cam pe timpul când lipsa acestor afinităţi intelectuale — confirmată de fiecare întâlnire — părea să-i pericliteze atracţia faţă de junele alergător, dădu şi peste un articolaş, apărut în „Detroit News", sub semnătura reputatei Eleanor Breimeyer, pe care mulţi o considerau drept cea mai destoinică ziaristă americană, în materie de cancanuri. Mereu la curent cu tot ce se petrece în societatea înaltă a metropolei, domnişoara Breimeyer, consemnase, cu inteligenţa-i caustică, idilicele apariţii în public ale cuplului de îndrăgostiţi.

„Veselul şi chiposul alergător de curse, Pierre Flodenhale şi tânăra şi superba Erica Trenton — soţia cunoscutului director executiv din industria de automobile — continuă să se soarbă din ochi de câte ori se află împreună. Astfel, vineri, la ora amiezei, în timp ce prânzeau în tête-à-tête, la Steering Wheel, păreau atât de absorbiţi de ei înşişi, încât nici unul nu arunca măcar o privire la forfota din jur".

Acest anunţ, tipărit într-o pagină de gazetă, îi produse un asemenea şoc, încât la vederea lui Erica se simţi zguduită până în străfundurile fiinţei. În frenetica-i tulburare, primul gând se îndreptă către miile de cititori din cercurile selecte ale urbei — printre care se numărau mulţi prieteni de-ai lor care aveau să-l descopere şi să-l comenteze începând chiar de acum. Şi în momentul acela nu avu decât o idee: să se vâre degrabă într-un dulap, unde să rămână ascunsă. De-abia când se mai dezmetici din cumplita ei năuceală, începură să-şi facă loc imputările. Cum de fuseseră aşa imprudenţi, ea şi Pierre?

De ce se afişaseră pretutindeni, căutându-şi parcă necazul cu lumânarea? Doamne, ce n-ar fi dat să nu fi comis această impermisibilă neglijenţă! Dar acum era prea târziu, şi din toate părţile o pândea o primejdie...

Aceasta se petrecea la sfârşitul lui iulie — cam cu o săptămână înainte de a fi invitaţii lui Hank Kreisel, mai întâi la cina de la Athletic Club, iar pe urmă, la reşedinţa sa din Grosse Pointe.

Seara, la întoarcerea acasă, Adam aduse, potrivit obiceiului, şi gazeta locală — conţinând blestemata ştire — pe care, ca întotdeauna începu s-o citească înainte de cină, pe când sorbeau amestecul cu Martini. Şi cum totul decurgea după o neclintită tradiţie, şi acum, ca în oricare zi, îi înmânase consoartei jumătate din voluminosul ziar, urmând să-l parcurgă fiecare pe rând. Se înţelege că Erica avusese de grijă ca de data aceasta să-şi aleagă partea din urmă, consacrată rubricilor cancaneriei, dar cu asta tot nu era salvată. Cunoscându-i meticulozitatea lui Adam, ştia că după epuizarea paginilor cu ştiri importante, trecea metodic la restul cuprinsului. Cu orice altă făptură ar fi putut încerca să sustragă pagina compromiţătoare; însă nu şi cu el, care, fără îndoială, ar fi observat lipsa. Aşa că decise să joace cartea până la capăt, lăsând jurnalul intact.

În schimb, găsi un alt subterfugiu, menit să amâne deznodământul şi, fugind în bucătărie, urgentă cina, sub pretext că se fierb prea tare legumele. În realitate, nici nu erau pătrunse cum trebuie, dar le aduse totuşi pe masă, în sufrageria de alături, uitându-se pe furiş la ultima parte a ziarului, de care — lăudat fie cerul! — Adam încă nu se atinsese. Pe moment, primejdia trecuse, întrucât, revenit în salon, el se apucă, precum totdeauna, de lucru, scoţându-şi dosarele şi începând să le studieze.

După ce adună farfuriile şi tacâmurile, ducându-le înapoi, în bucătărie, Erica se apucă să deretice şi împrejurul lui Adam, luându-i ceşcuţa de cafea goală din faţă, strângând revistele împrăştiate precum şi paginile răzleţe ale gazetei, cu gândul să le facă vânt de sub ochii lui.

Dar tocmai când le plia, Adam îşi înălţă fruntea şi-i spuse:

— Jurnalul de azi nu mi-l lua fiindcă nu l-am terminat încă.

Din secunda aceea, trăi într-o încordare fără de margini. Prefăcându-se a citi o carte, îi urmărea, pe ascuns, fiecare mişcare a lui Adam. Când, în cele din urmă, îl observă punând documentele în servietă, iar apoi închizând-o, tensiunea ei atinse apogeul pentru ca, dintr-o dată, spre nebănuita şi brusca ei izbăvire, să-l vadă urnindu-se din fotoliu şi pornind pe scări, înspre dormitor, uitând pare-se cu desăvârşire de gazeta neterminată. După plecarea sa, o ascunse, iar a doua zi, o zvârli în foc şi o arse.

Dar, prin distrugerea unui exemplar, pericolul nu era nici pe departe înlăturat, deoarece afurisitul anunţ putea să parvină pe zeci de alte căi la urechile soţului. Fără îndoială, mulţi dintre colaboratori îl citiseră între timp ori luaseră cunoştinţă de el — în chip de bârfă suculentă şi proaspătă — servită de urmăritorii asidui ai presei. Conştientă de aceste hazarduri, Erica traversă zile de perpetuă încordare, aşteptându-se, la fiecare nouă apariţie a lui Adam, să-l audă trântindu-i detestabila noutate. Că avea să i-o spună, odată ce-ar fi aflat-o, era convinsă până în pânzele albe. Doar ştia că nu este omul care să evite o explicaţie sau să-şi formeze o convingere mai înainte de a-i da şi soţiei putinţa de a se disculpa într-un fel. În această anxioasă incertitudine, trăi o săptămână încheiată, şi numai la capătul ei, văzând că Adam nu suflă o vorbă, începu să se liniştească. Tăcerea lui nu putea să aibă decât o singură tălmăcire: colegii din jur, bănuind că e la curent cu relatarea zeloasei Eleonor Breimeyer, din respect sau din jenă, ocoliseră subiectul. Iar Erica le era recunoscătoare, indiferent de motivul ce le impusese discreţie. Şi cum tot răul se pare a fi spre mai bine, şi învolburarea prin care trecuse se dovedi salutară, prilejuindu-i o cântărire obiectivă a celor doi bărbaţi ce-i stăpâneau într-un fel existenţa. Dar puşi separat în cumpănă, şi judecaţi în amănunţime, cu toată răceala de soţ ce-o scandalizase la Adam şi cu prea puţinele-i ore petrecute acasă, balanţa înclina precumpănitor în favoarea lui. Şi totuşi, din nefericire — sau poate din fericire — ea continua să tânjească după amor, socotindu-l un bun al vieţii la care nu putea să renunţe, astfel încât, la câteva zile după stingerea torturantelor ei nelinişti, acceptă să reia escapadele cu Pierre, însă cu mai multă prudenţă şi cât

mai departe de ochii lumii. De comun acord, traversară albia fluviului Windsor, revăzându-se pe pământul Canadei. Dar dintre toate întâlnirile, aceasta se dovedi deplorabilă.

Ghimpele, mai de mult răsărit între ei, era acela că Adam avea un orizont intelectual pe care Erica-l admira, pe când lui Pierre îi lipsea cu desăvârşire. În ciuda obsedantelor sale preocupări legate de slujbă, Adam era la curent cu tot ce se petrecea pe întreg mapamondul, avea opinii ferme şi o bine conturată conştiinţă civică. Pentru ea era o plăcere să-l asculte vorbind, întrucât nu doar în stricta-i specialitate — industria vehiculelor, pe care Erica dealtfel o detesta — se pronunţa cu sprinteneală şi competenţă, ci în toate subiectele posibil de abordat. Deprinsă cu discursivul şi atotinformatul Adam, natural că rămăsese perplexă când întrebându-şi iubitul ce părere nutreşte despre controversa ivită în Detroit în legătură cu situaţia locativă — o temă pe larg dezbătută şi în presă, cu titluri de o şchioapă şi de o bună bucată de vreme — acesta săltase din umeri, spunându-i că nici n-auzise de ea.

— Doar nu mi-oi bate eu capu' cu chestii care nu mă privesc, se fofilase Pierre, uzând de o ripostă şablon.

Până şi la alegeri nu catadicsise să participe vreodată.

— Nici nu aş şti să votez, îi mărturisise cândva. Şi-apoi chestia nici nu mă prea priveşte, adăugase la urmă şablonul.

Din aceste mărunte întâmplări, Erica ajunse treptat la concluzia că o legătură de dragoste, solidă şi cu adevărat izbutită, cere şi alte ingrediente pe lângă amorul la pat. Iar când se întrebă tainic, pe care dintre cei doi bărbaţi şi l-ar alege pentru o asemenea legătură, se trezi, nu şi fără uimire, răspunzându-şi: pe Adam.

O, ce n-ar fi dat să îl vadă mistuit de dorinţi şi căutând-o în alcovul lor conjugal! Dar aşa ceva prea arareori se întâmpla.

Gândul la Adam continuă s-o robească zile de-a rândul şi nu o slăbi nici în seara ce-o petrecuseră la reşedinţa lui Kreisel când, marele fabricant reuşise — desigur fără bună ştiinţă — să pună în lumină tot ce însemna discernământ şi organizare în gândirea lui Adam. În dialogul purtat despre treierătoarea inventată şi eventuala-i asimilare în producţie, logica argumentelor aduse de Adam şi ripostele

sale sagace pe care le urmărise cu atenţie, de-a dreptul o fascinaseră. De-abia în drum către casă, amintindu-şi de cele pierdute în strălucitul bărbat de alături — tandreţea şi pătimaşa iubire de altădată — se lăsase cotropită de disperare şi de mânie.

Afirmaţia ei de la urmă — cum că e hotărâtă se se despartă — nu avusese nimic teatral, ci fusese absolut sinceră. În fond, la ce bun era să mai stăruie într-un mariaj în care parcă nu avea soţ? Iar odată ce pronunţase decizia, nimic nu i-o zdruncină, nici a doua zi, nici în cele care urmară.

Adevărat, nu întreprinse nimic în vederea declanşării divorţului, iar din casa din Quarton Lake încă nu se mutase. În schimb continua să se culce în camera oaspeţilor, simţind nevoia unui răgaz de adaptare, înaintea dezlănţuirii infernului.

Adam accepta această stare de lucruri fără nici o cârtire, încredinţat, evident, că timpul va lecui efemerele divergenţe survenite între ei — o convingere pe care Erica nu i-o împărtăşea însă.

În rest, viaţa îşi urma cursul — ea văzându-şi mai departe de treburile gospodăriei şi reîntâlnindu-se cu Pierre când acesta, plecat din Detroit pentru o perioadă de antrenament, îi telefonă într-o zi, anunţându-o că se află în trecere prin marea metropolă.

— Îmi pari schimbat. Te simt. Spune-mi, ce se petrece cu tine? îl iscodi Erica.

Pierre oscila între nesiguranţă şi jenă. Necizelat cum era, şi cu o mare doză de copilăreală întârziată, nu se ostenea să pareze mareele sale interioare, încât puteai să-i citeşti în cuget ca într-o carte deschisă.

— Aş, nu se petrece nimic, bâigui încurcat.

Erica, lungită alături de el, se ridică într-un cot. În camera de motel domnea mai mult întunericul, deoarece, la venire, trăseseră draperiile la fereastră. Dar cu ajutorul peliculei luminoase ce răzbătea totuşi prin ţesătură, puteai distinge mobilierul şi obiectele înconjurătoare, lipsite de stil şi de o personalitate a lor, ieftine şi produse în serie, ca pentru înzestrarea unor asemenea încăperi.

Erica se uită la ceasul de mână. Era ora două după-amiază, iar ei se aflau în suburbia Birmingham, şi nu

pe solul Canadei, ca în alte dăţi, întrucât Pierre declarase că nu are timp să mai traverseze fluviul. Afară era o zi mohorâtă, iar la prânz, buletinul meteorologic prevestise şi ploaie.

După privirile aruncate în jur, şi ultima, la ceasul brăţară, Erica se plecă asupra lui Pierre, scrutându-i faţa cu luare aminte. Sub căutătura-i asiduă, acesta zâmbi — deşi cam forţat, i se păru ei. Părul lui blond, lung şi bogat, era răvăşit de pe urma dezmierdărilor. I-l mângâiase aproape tot timpul, şi cu mult drag.

În realitate se ataşase mult de Pierre care, cu toate carenţele intelectuale, se dovedise un partener agreabil şi, mai ales, iubăreţ — adică exact ce-şi dorise. Chiar şi trufia pe care o mai afişa la răstimpuri — sindromul vedetelor ce i-l întrevăzuse de la prima lor întâlnire — părea că îl prinde, întregindu-i virilitatea.

— Spune-mi ce ai pe suflet. Nu încerca să te ascunzi după degete, îl sili ea.

Eroul velodroamelor se întoarse câteva clipe cu spatele, căutându-şi ţigările.

— E o chestie legată de noi, îi aruncă peste umăr răspunsul.

— De noooi?! se miră Erica.

— De acum înainte o să fiu mai tot timpul plecat la antrenament, vorbi după ce îşi aprinse o ţigară. Prin Detroit o să m-abat tot mai rar. Or se cuvenea să te-anunţ, nu-i aşa? încheie, trimiţând un rotocol subţiratec de fum spre tavan.

În tăcerea ce se lăsă între ei, Erica se simţi încleştată de-o ghiară de frig glacial, o senzaţie de care luptă să se scuture şi, mai ales, să n-o manifeste:

— Asta e tot ce te frământă ori mai există şi alte pricini? întrebă ea într-un târziu.

— Care altele? zise celălalt stânjenit.

— Păi gândesc că tu eşti în măsură să le cunoşti.

— Ar mai fi înc-o chestie... se gângăvi, neştiind cum să treacă la subiect. Vezi tu, ne-am întâlnit des... şi timpul s-a adunat. Suntem de mult împreună...

— Într-adevăr, aprobă Erica, străduindu-se să pară indiferentă, cu toate că înlăuntrul ei clocotea. Dar socoti ca o lipsă de tact să-şi arate reala stare de spirit. Au trecut două luni jumătate în cap de când ne vedem.

— Ei fugi! Doar aşa de puţin?! se arătă el sincer uimit.
— Se vede că ţie ţi se pare o veşnicie...
— Ei, nici chiar aşa, se apără căznindu-se să surâdă.
— Atunci ce-ai vrut să spui?
— Cum să-ţi explic eu? se bâigui tot mai descumpănit. Chestia e că o vreme n-o să ne mai putem întâlni.
— Cât anume? O lună? Şase? Chiar şi un an?
— Depinde de multe... ştiute şi neştiute...
— Cum ar fi?

Dar în loc de vreo precizare, Pierre scutură apatic din umeri.

— Mă rog, stărui Erica. Să zicem că se va interpune între noi o anume perioadă de timp. Dar după aceea, mă vei căuta tu, sau îmi laşi întreaga iniţiativă?

Era conştientă că forţează peste măsură nota, dar o enervaseră tare răspunsurile lui în doi peri. Oare mă-nşel sau e clipa să ne spunem adio? îl presă ea neabătută. Iar de crezi c-a sosit, de ce n-ai curajul s-o recunoşti şi să isprăvim cu jocul de-a baba oarba?

Evident, Pierre atât aşteptase, să i se deschidă o portiţă, pe care se năpusti fără ezitările dinainte.

— Da. Cam asta e chestia.
— Cel puţin mulţumesc că te-ai arătat până în cele din urmă cinstit, rosti după ce inspiră din rărunchi. Acum ştiu în sfârşit adevărul.

Socoti c-ar fi fost deplasat să înceapă a se lamenta. În fond ea ţinuse morţiş să-i stoarcă mărturisirea cu toate că, de la prima lui replică, îi simţise intenţiile. Iar acum, când avea confirmarea deplină, din tot vălmăşagul simţămintelor ce o copleşeau, cel mai de nesuferit, pentru ea, ca femeie, era acela al vanităţii călcată în picioare, fiindcă, deşi dintotdeauna lucidă de vremelnicia legăturii lor amoroase, îi plăcuse să creadă că de ea va depinde sfârşitul şi nicidecum n-o să fie repudiată, mai cu seamă acum când, sufleteşte, nici nu era pregătită să-i pună capăt. Profund rănită în orgoliu, frustrată de un bun ce considera că-i mai aparţine ei, cugetă cu tristeţe şi groază la singurătatea ce-o aştepta. Dar a fi pledat în favoarea ei, încercând să mai reînnoade ceea ce părea definitiv rupt, i se părea pe cât de înjositor pe tot atât de zadarnic cu un Pierre asaltat din toate părţile de femei, şi trecând de la una la alta, pe măsură ce se plictisea şi se sătura de ele.

Câte nu trecuseră prin aceste oribile clipe de fățișă dizgrație? Iar gândul că ea îngroșase numărul favoritelor perindate prin existența sa de vedetă adulată, o făcu brusc să simtă jarul lacrimilor arzându-i în gât și sub pleoape. Dar această ultimă satisfacție — s-o vadă bocindu-se — care l-ar fi făcut să se umfle și mai tare în pene, nu i-o va da odată cu capul! De aceea se stăpâni din toate puterile, nu numai sugrumând plânsul gata să răbufnească, ci arătându-se cât mai nepăsătoare.

— Acum, când s-au dat cărțile pe față, nu văd la ce am mai zăbovi aici, rosti cu răceală.

— Ei, asta-i! Nu face pe bosumflata, îi zise Pierre, vârându-și o mână sub pătură și căutând să o prindă. Erica țâșni însă ca o săgeată și, înhățându-și veșmintele de pe scaun, intră în baie, să se îmbrace. Cu săptămâni înainte, înflăcăratul amant ar fi alergat după ea, ar fi ajuns-o din urmă și, luând-o în brațe, ar fi readus-o în pat, așa cum se întâmplase nu doar o dată, când se ciorovăiseră.

Dar de data aceasta nu îl văzu repezindu-se s-o abată din cale, deși, într-un ungher al inimii, tot mai licărise o speranță că o va face. Nici nu strigă după ea și nu-i bătu nici în ușă, cum așteptase cu urechea ciulită, ci, la întoarcerea în cameră, îl găsi îmbrăcat, iar după puține minute și un sărut pripit și formal, se despărțiră, nu fără ca Erica să-i remarce o vădită destindere zugrăvită pe chip. Pesemne era bucuros de modul cum decursese deznodământul, fără proteste și jeluiri din partea iubitei subit părăsite.

La plecare, porni într-așa o viteză, încât anvelopele scrâșniră pe asfaltul locului de parcare, imprimându-și protestul în dâre prelungi și întunecate. Imediat îl urmă și ea, în mașina decapotabilă, însă mergând mai încet. La prima răspântie, îl pierdu complet din vedere, păstrându-i cea pe de urmă imagine: zâmbitor și făcându-i cu mâna.

Străbătuse o bună bucată de drum când își dădu în sfârșit seama că de fapt nu avea nici o țintă. Limba ceasornicului încă nu arăta ora trei, iar afară cernea o ploaie măruntă și dezolantă, precum o anticipase buletinul meteorologic. Unde putea să se ducă? Și ce să facă până la capătul zilei... ori chiar al vieții? se întrebă deznădăjduită, și, în aceeași secundă, zăgazul ce-l ridicase cu atâta

sforţare în calea cruntei decepţii şi a umilinţei spre a nu-i oferi satisfacţii amorezului care-o zvârlise deoparte, se prăbuşi. Nedorită de nimeni, singură şi fără un ţel, izbucni într-un hohot de lacrimi amare, ce-i şiroiau de-a lungul obrajilor şi în jos, pe bărbie. În această stare conduse mai departe maşina, doar cu gesturi reflexe şi fără să-i pese încotro o purta.

Într-un singur loc n-ar fi vrut să ajungă: în Quarton Lake, adică acasă, unde prea multe amintiri ar fi năpădit-o, plus o droaie de treburi, lăsate în urmă, de care nu se simţea în stare să se apuce tocmai acum. Bâjbâind dintr-o stradă într-alta, se trezi, la un moment dat, în piaţa Somerset Mall, împânzită de magazine de lux, de unde, cu aproape un an înainte, şterpelise, pentru prima oară de când se ştia, sticluţa cu parfumul ei preferat — o boroboaţă bizară, care o conduse în schimb la concluzia că, îmbinând agerimea de minte cu cea a mişcării şi cu îndrăzneala, puteai să obţii multe. După ce dădu un ocol pieţetei, parcă maşina, apoi o luă la picior, prin ploaie, spre pasajul acoperit, tiscit de vitrine şi firme. Odată la adăpost, se scutură de stropii mărunţi de pe haine şi de lacrimile de pe obraji.

În magazinele dispuse concentric, nu era mare aglomeraţie. Erica intră în vreo câteva, se uită în fugă şi absentă la nişte pantofi Bally, la jucăriile firmei FAO Schwarz, la mărfurile diverse şi colorate ale unei prăvălii de exclusivităţi, mergând mai mult în virtutea paşilor ce-o purtau, nedorindu-şi nimic din tot ce vedea, tot mai dezolată şi neliniştită. Într-un magazin cu articole de voiaj, pe care le frunzări cu aceeaşi privire golită de interes şi atracţie, zări chiar în momentul când se hotărâse să iasă un obiect care îi reţinu atenţia. Era o servietă englezească, de piele, lucioasă şi maronie, expusă pe o tejghea lăturalnică, acoperită cu geam. După o scrutare fugară, îşi strămută privirea aiurea, ca numai la o secundă s-o întoarcă din nou înspre ea. Oare de ce? se întrebă intrigată, când obiectul în sine nu-i putea servi la nimic. Ce să facă ea cu o servietă? Poate doar s-o deteste, ca şi până acum, deoarece, în mod cu totul simbolic, întruchipa tirania dosarelor aduse spre rezolvare acasă; serile petrecute de Adam ţinând servieta pe genunchi ori alături; ceasurile fără de număr pe care i le dăruia ei şi nu soţei.

Hotărât lucru, ura servietele. Şi totuşi, din motive mai presus de înţelegere, aceasta o atrăgea. „Am s-o iau", se decise pe loc. Poate chiar pentru Adam, să i-o dau cadou ca un gest de ironie supremă, la despărţire. Dar merita s-o plătească? Bani avea, se-nţelege, dar parcă era mai ispititor s-o înhaţe şi să plece cu ea, cum avusese dibăcia s-o facă şi cu alte nimicuri. La o zi atât de anostă nu strica să adauge un divertisment cât de neînsemnat. Şi cu gândul acesta purcese la fapte.

Uitându-se, chipurile, la alte obiecte expuse, examină prăvălia şi pe toţi cei din ea. Iar în timp ce se pregătea de atac, simţi, ca şi în celelalte ocazii, cum o cuprinde emoţia şi cum se dezlănţuie în întreaga ei fiinţă deliciile unei lupte între aprehensiune şi cutezanţă.

După căutăturile ei furişe, ajunse la constatarea că în magazin erau trei vânzători — o fetişcană şi doi bărbaţi, din care unul, mai vârstnic, probabil îndeplinea şi rolul de şef. Oricum, toţi erau ocupaţi cu clienţii, iar în afara cumpărătorilor în curs de servire, încă vreo patru persoane pribegeau, precum Erica, dintr-o parte în alta, cântărind din ochi mărfurile. Printre acestea o băbuţă sfielnică şi tăcută, ca o bunică, se opri la un catalog cu etichete pentru valize pe care îl răsfoia concentrată. După această discretă orientare în câmpul de bătălie, Erica o porni, pe căi ocolite şi cu câteva pauze în drum, spre tejgheaua pe care se afla servieta, iar când ajunse la ea, prefăcându-se că doar atunci o descoperise, începu să o studieze meticuloasă, întorcând-o pe toate feţele. O singură ocheadă discretă îi confirmă cum că toţi vânzătorii erau mai departe absorbiţi cu clienţii, aşa încât continuându-şi amănunţita inspecţie, izbuti, fără nici o dificultate, să se debaraseze de cartonaşul exterior, cu specificaţia preţului, îndesându-l printr-una din muchii, înăuntru. Scăpată de primejdiosul însemn, pipăi servieta cu şi mai multă siguranţă de sine, apoi o ridică, s-o contemple de la distanţă, în vreme ce în realitate mai roti o privire în jur. Unul din vânzători servea un nou muşteriu, mai toţi plimbăreţii, foindu-se încolo şi încoace, se făcuseră nevăzuţi, iar în rest, aceeaşi atmosferă tihnită. Sub asemenea auspicii prielnice în loc să pună servieta la loc, o strânse mai cu nădejde în mână şi, legănând-o uşor, porni agale spre ieşirea ce dădea în pasajul acoperit, unde se

înşirau magazinele lipite între ele. În mijlocul lor se afla o fântână arteziană, al cărei sursur îl auzea chiar de unde se afla, iar în imediata-i proximitate, zări un paznic în uniformă, stând cu spatele către prăvălie şi conversându-se cu un puşti. Ca atare, nici un pericol, întrucât, odată ce trecea pragul şi păşea în stradă, chiar de ar fi fost să o vadă, nu avea motive s-o suspecteze. Aşadar înainte, spre uşă! Mai avea câţiva paşi şi ieşea, fără ca nimeni s-o oprească din drum ori s-o întrebe de vorbă. Formidabil, cât de lesne puteai şterpeli!

— Un moment! auzi o voce aspră şi poruncitoare din spate. Speriată, Erica se întoarse.

Somaţia venise din partea bătrânei, gen bunicuţă timidă şi taciturnă, care păruse adâncită în studierea etichetelor de valize. Numai că înfăţişarea-i de acum era complet alta. Nici blândeţe şi nici sfiiciune nu arăta, ci o privire tăioasă şi o gură cu buze subţiri, pungită într-o necruţătoare severitate. Cu paşi hotărâţi, veni către Erica, adresându-se totodată vânzătorului mai în vârstă, pe care îl luase de la bun început, drept şef, sau aşa ceva...

— Dom'le Yaney, poftiţi încoace! îl chemă ea din mers, iar Erica, urmărind totul încremenită, se trezi, la apropierea femeii, apucată de încheietura mâinii. Încercând să şi-o elibereze, strânsoarea se inteţi ca o gheară.

Atunci se pierdu de-a binelea şi începu să se zbată apărându-se:

— Dă-mi drumul! Ce ai cu mine?

— Gura! îi şuieră presupusa bunică — în realitate o femeie către cincizeci de ani, sau poate şi mai puţin, dar machiată şi îmbrăcată încât să pară o babetă. Sunt detectivă şi te-am prins în delict, îi spuse în chip de recomandare; iar apoi către domnul Yaney, care răspunsese apelului ei, venind într-un suflet: Această femeie a furat servieta pe care o ţine. Am oprit-o până să iasă pe uşă.

— Să mergem în partea din spate, hotărî celălalt impasibil.

Ca şi detectiva, părea netulburat de întâmplare, ci poate numai vag plictisit, cunoscând neplăcuta formalitate ce avea s-o îndeplinească. La Erica de-abia catadicsi să se

uite, şi într-un fel ce-o făcu să se simtă nedemnă de o privire, aidoma unui criminal.

— Ai auzit ce avem de făcut? se oţărî detectiva, trăgând-o de mână spre capătul prăvăliei, unde pesemne erau birourile.

Dar în loc s-o urmeze supusă, Erica se opinti cât putu, protestând cu trupul şi glasul.

— E o eroare ce faceţi! Mă-nvinuiţi pe nedrept!

— Eroarea dumneata ai comis-o, i-o întoarse femeia, după care îl întrebă cu cinism pe cel de alături: Din câţi hoţi am prins şi-a recunoscut vreunul vina?

Acesta era vizibil jenat. Împotrivindu-se, Erica ridicase tonul, făcându-i pe clienţii din faţa tejghelelor să-şi întoarcă brusc capetele. Scena era penibilă, încât domnul Yaney, dornic s-o curme cât mai de grabă, urgentă prin semne nerăbdătoare schimbarea locului de discuţii.

Dar în secundele ce-au urmat, Erica a făcut o greşeală ce a răsturnat cursul evenimentelor. De i-ar fi însoţit pe cei doi, după cum i-o ceruseră, cu siguranţă totul ar fi decurs ca în alte zeci şi sute de cazuri. Cu alte cuvinte, mai întâi ar fi fost chestionată — poate chiar scuturată de detectivă, deoarece Erica şi-ar fi tăgăduit fapta — ca după neslăbitele insistenţe ale zmeoaicei să-şi plece într-un târziu steagul, recunoscându-şi greşeala şi cerându-i clemenţă. De-a lungul interogatoriului, ar fi reieşit, natural, la iveală şi faptul că e soţia unui director executiv din industria vehiculelor. După mărturisirea verbală, i s-ar fi cerut încă una în scris şi semnată, iar odată cu aceasta, putea să plece acasă, incidentul încheindu-se aici. De-abia mai pe urmă, declaraţia iscălită se trimitea la Asociaţia negustorilor cu amănuntul, unde era confruntată, spre a se stabili dacă împricinatul este recidivist ori la prima infracţiune. Dacă se constata că mai săvârşise delicte, putea eventual fi deferit tribunalului — în funcţie de identitate şi de poziţia socială — or cum Erica nu fusese până atunci prinsă şi, implicit, nesemnalată ca hoaţă, iar ca soţia lui Adam intra şi în tagma favorizaţilor, evident, n-ar fi suferit nici o penalizare.

Magazinele din suburbiile de elită, în special acelea polarizate în jurul unor cartiere ca Birmingham ori Bloomfield Hills, locuite numai de familii ilustre, din industria auto, se obişnuiseră, din păcate, cu pungăşoaicele

ce-şi însuşeau obiecte, nu constrânse de lipsuri, ci din cu totul alte motive pe care, deşi nespecialişti în ale psihologiei, micii comercianţi le mirosiseră totuşi. Ce le îndemna la furt pe aceste doamne din lumea sus-pusă erau suferinţele conjugale, abandonul din partea soţilor, nevoia de o variaţie ieşită complet din comun, care să le trezească din toropeala însingurării. Şi aşa cum erau la curent cu aceste tainice pricini, cunoşteau şi neplăcutele consecinţe pe care le-ar fi avut de îndurat odată ce îndrăzneau să recurgă la măsuri radicale — ca trimiterea în judecată sau denunţarea publică a făptaşelor. Uniţi prin spirit de clan, fabricanţii n-ar fi iertat împilarea unuia dintre ei, ci l-ar fi boicotat, până la faliment, pe stăruitorul neguţător.

Astfel stând lucrurile, proprietarii de magazine adoptaseră metode de compromis. În cazul cleptomanelor învederate — urmărite de la primii lor paşi — se consemnau prompt sustragerile, iar pe urmă li se expedia o factură la domiciliu care, îndeobşte, era achitată fără parlamentări şi obiecţii. Când infractoarea nu era însă notorie, atunci era reţinută şi anchetată, iar după stabilirea identităţii, i se trimitea, în acelaşi mod, nota de plată acasă. Se mai întâmpla câteodată ca speriate de însăşi prinderea în delict şi interogatoriul fără menajamente ce urma în culisele prăvăliei, unele să se lecuiască pentru totdeauna de furtişaguri. Dar indiferent de modalităţile prin care se despăgubeau negustorii, grija de căpetenie era să nu facă vâlvă, ci să procedeze cu tact şi, mai ales, pe tăcute.

Or, în groaza şi disperarea ei de moment, Erica anulă orice mijloc de reglementare paşnică şi discretă a incidentului. Smucindu-se brusc din insistenta strânsoare a detectivei, se întoarse şi o tuli, alergând, cu servieta în mână, mai întâi afară din magazin, iar apoi prin pasajul acoperit, îndreptându-se către uşa prin care intrase. Luaţi complet prin surprindere, cei doi rămaseră înlemniţi, neştiind, o secundă sau două, ce aveau de făcut.

Detectiva îşi reveni însă prima în fire şi, apucând-o pe urmele Ericăi, prinse a striga:

— Tăiaţi-i drumul femeii! Înhăţaţi-o! E o pungăşoaică.

Gardianul în uniformă, care continua şueta cu piciul din faţă, se răsuci pe călcâie la auzul primelor ţipete.

— Fugi după ea! îi ordonă pseudobunicuţa. Aresteaz-o! A furat servieta ce-o ţine în mână!

Fără să stea pe gânduri, acesta o porni ca din puşcă în urmărirea fugarei, în vreme ce publicul, forfotind prin pasaj, se opri ca la comandă din umblet, holbându-se, căscând gurile şi înălţându-şi grumajii către locul învălmăşelii. În larma stârnită, mulţi din cumpărătorii din magazine se precipitară afară, să vadă ce se întâmplă. Dar cu toată alerta, nimeni nu i se interpuse Ericăi, care continua să alerge, în ascuţita cadenţă a tocurilor, amplificată de mozaicul de sub picioare. Răgetul detectivei, zgâiala oamenilor din jur, tropăitul vardistului, tot mai aproape de ea, i se păreau un coşmar. Oare trăia supliciul aievea? se întreba buimăcită. Nu! Era doar un vis, din care se va trezi într-o clipă sau două. În realitate, se pomeni însă în faţa uşii masive, de la intrarea în pasaj, pe care, deşi o împingea cu toate puterile, se urnea cu exasperantă încetineală. Când, în sfârşit, o crăpă şi se furişă pe ea, ieşind în ploaia măruntă şi deasă, o luă iarăşi la fugă, spre fâşia de parcare, aflată la câţiva iarzi.

Inima îi bătea nebuneşte, cu izbituri de ciocane, răsuflarea devenea tot mai scurtă şi anevoioasă de pe urma efortului fizic şi a spaimei. În năuceala ei, îşi aminti că, din fericire nu-şi încuiase maşina, aşa încât fără a-şi încetini pasul şi strângând servieta sub braţ, deschise cu stângăcie poşeta, bâlbâind în neştire după cheia de la contact. În socoteala-i pripită, mai multe obiecte îi căzură din geantă, dar le lăsă vraişte pe caldarâm, unicul gând fiind acela de a găsi cheia înainte de a fi ajuns la turism. Cum dealtminteri şi izbuti, numai că tot atunci, întorcându-şi privirea văzu gardianul — un ins tinerel şi vânjos — gonind doar la câţiva paşi depărtare, urmat de zmeoaica pe care o crezuse bunică. Totul era pierdut! Până să desfacă portiera să intre, să pornească motorul şi s-o ia din loc, va fi înhăţată de ei. Terifiată, conştientă de agravarea crescândă a consecinţelor, se lăsă copleşită de disperare.

Dar tocmai când nu-şi mai întrevedea salvarea, vardistul alunecă pe asfaltul udat de ploaie, întinzându-se cât era de lung, cu faţa în jos. Un moment rămase nemişcat şi prostit, după care, cu greu şi cu evidente dureri, izbuti să se scoale. Dar incidentul îi furniză Ericăi tocmai răgazul de care avusese nevoie. Zvârlindu-se în maşină, introduse cheia în contact, o răsuci şi, apăsând pe

acceleraţie, ţâşni înainte. Scăpase! se gândi răsuflând uşurată. Dar numai la o secundă, o nouă grijă începu s-o muşte de inimă: nu cumva urmăritorii îi văzuseră numărul de pe tăbliţa de circulaţie?

În fapt, aşa se întâmplase. Ba mai mult, îşi notaseră şi caracteristicile turismului — tip sport, decapotabil, de un roşu aprins, precum mărul de zahăr — o nuanţă la fel de izbitoare privirii ca un pom prididit de boboci în mijlocul unui peisaj hibernal.

Iar cum amănuntele mai sus pomenite parcă nu le-ar fi fost de ajuns pentru demascarea fugarei, printre mărunţişurile picate din geantă, dădură şi de un portvizit înţesat cu carnete de credit precum şi alte hârtii de identitate.

Detectiva le culese de jos, împreună cu alte mici obiecte, în vreme ce gardianul — cu uniforma soioasă şi udă, şi cu o gleznă scrântită — se îndrepta şchiopătând spre un telefon public, spre a chema poliţia locală.

Depistarea şi prinderea ei fusese un joc de copii pentru organele de resort, şi poate la gândul acesta rânjeau şi cei doi poliţişti care o poftiră să-şi părăsească maşina şi să se urce într-a lor. Cu puţine minute înainte, instalaţi într-o dubă, se alăturaseră cochetului turism roşu şi, fără a mai uza de sirenă sau de avertizoarele luminoase, unul din ei îi făcuse un semn să oprească, la care Erica se conformase pe loc, ştiind că orice fel de opoziţie ar fi o nebunie curată — cum dealtfel se dovediseră şi încercările dinainte.

Tinerii în uniformă se arătaseră fermi, dar în acelaşi timp calmi şi politicoşi, astfel că se simţi mai puţin fâstâcită decât în faţa cruntei zmeoaice din prăvălie. În sinea ei se împăcase cu tot ce mai avea să urmeze. Odată ce-şi atrăsese nenorocirea, era natural să se aştepte la întreg corolarul de consecinţe nefaste pe care, oricum, nu mai putea să le ocolească, indiferent ce-ar fi zis sau ar fi făcut.

— Am primit dispoziţii să vă transferăm în maşina noastră, iar volanul îl predaţi colegului meu, o anunţă unul din poliţai.

După ce inspirase adânc, Erica izbuti să rostească:

— Mă rog. Faceţi precum vi s-a spus. Apoi coborî şi o porni către dubă. Dar când emisarul ordinei publice o

conduse la uşa din spate şi i-o deschise, se trase îngrozită înapoi: în interior erau gratii şi trebuia să stea îndărătul lor, ca într-o celulă de închisoare!!

Observându-i reacţia, poliţistul căută să mai îndulcească penibila situaţie.

— Eu unul v-aş lăsa cu mine, în faţă. Dar vedeţi, aşa sună regulamentul. Iar de nu îl respect, s-ar putea să fiu eu vârât după gratii.

La explicaţia-i plină de bunăvoinţă, Erica simulă un zâmbet anemic. Era clar că cei doi agenţi nu o luau drept o criminală.

— Aţi mai fost vreodată arestată? o întrebă acelaşi tinerel binevoitor.

În chip de răspuns, Erica dădu negativ din cap.

— Mi-am închipuit eu. Fiindcă aşa se sperie omul la prima. Pe urmă, le ia mai uşor, fiindcă-şi dă seama că nu-i chiar aşa grozăvie. Vreau să spun pentru cei care nu ne fac greutăţi.

La ultima sa remarcă socoti că nu avea ce să riposteze. Aşa încât se urcă în dubă, iar în urma ei se zăvorî uşa.

La sediul poliţiei, zări cu oarecare luciditate lambriul pereţilor şi podeaua cu lespezi lucioase, în rest totul îi apărea aburos, fără contururi precise. După o introducere strict formală, se trecu la relatarea propriu-zisă a faptelor, prin întrebări la care răspunse cu deplină onestitate, conştientă că nu mai avea nici un rost să nege. Confruntată cu detectiva şi gardianul ce încercaseră să o prindă, aceştia se arătară ostili chiar după ce le confirmă pe deplin versiunea. Recunoscu şi servieta furată, întrebându-se în sine ce diavol o făcuse să şi-o dorească. Odată interogatoriul încheiat, semnă o declaraţie şi i se sugeră posibilitatea unui eventual telefon la soţ ori un avocat. La ce bun? se întrebă. Şi refuză categoric oferta.

Pe urmă o conduseră în altă încăpere — dosnică, strâmtă şi cu o fereastră baricadată cu zăbrele de fier — unde îi ferecară uşa, lăsând-o singură şi ca vai de ea.

Şeful poliţiei locale — respectabilul Wilbur Arenson — nu se repezea din principiu la hotărâri de moment. Nu o dată, de-a lungul carierei, Arenson constatase că lipsa de pripeală, când circumstanţele nu-l mânau de la spate, se dovedea mai târziu utilă. Credincios acestei devize,

confirmată de timp şi de profiturile aduse, şi acum cântărea pe îndelete rapoartele ce-i sosiseră în legătură cu un furt dintr-un magazin, survenit în decursul după-amiezei, urmat de o tentativă de evadare, de alertarea prin radio a poliţiei şi culminând cu interceptarea şi încarcerarea făptaşului. Arestata — o oarecare Erica Marguerite Trenton, în vârstă de douăzeci şi cinci de ani, căsătorită şi domiciliată în Quarton — se arătase docilă în decursul anchetei, iar în cele din urmă iscălise şi o declaraţie prin care-şi recunoscuse vina. Conform procedurii obişnuite, inculpata ar fi fost pusă sub acuzare, i s-ar fi dresat formele spre trimiterea în judecată şi, mai mult ca sigur, ar fi fost condamnată. Numai că în suburbia de sub jurisdicţia lui Arenson, nu toate cazurile se încadrau riguros în practica stabilită. Desigur, şeriful nu se preocupa de orice găinărie — cum era un furt neînsemnat ca acesta, lăsat întru rezolvarea subordonaţilor, şi totuşi existau şi ocazii când rapoartele consemnând asemenea fapte minore ajungeau pe biroul său!

Trenton! Numele făcea să-i vibreze o coardă a memoriei. Oare când şi în ce împrejurări îl mai auzise? se întreba Wilbur Arenson, incapabil să-şi răspundă pe dată. Dar până la urmă îşi va aminti negreşit, de va lăsa creierul să rumege în tihnă. Iar până atunci, va mai trece o dată peste documentele scrise.

O altă deviere de la practica în vigoare — de astă dată iniţiată chiar de anchetator, care cunoştea apucăturile şefului — era neîntocmirea în grabă a cazierului. Or în lipsa acestuia, cazul nu putea fi comunicat presei şi, implicit, difuzat în gazete.

De la prima citire a rapoartelor, câteva lucruri îl intrigaseră pe şerif. Mai întâi mobilul delictului — care nicidecum nu se întemeia pe lipsa de bani. Portvizitul pierdut de arestată, în goana ei spre maşină, conţinea pe lângă mai multe carnete de credit la diferite magazine locale, şi peste o sută de dolari numerar, iar la percheziţionarea poşetei se mai găsi şi un cec cuprinzând însemnate sume, care, după confruntarea efectuată la bancă, aveau deplină acoperire.

Arenson era, natural, la curent cu hoţiile doamnelor înstărite şi presupusele lor motivări psihice, aşa încât

mobilul legat de partea pecuniară şi-l explică fără prea multă bătaie de cap. Un alt amănunt care-l pusese pe gânduri fusese refuzul numitei Erica Marguerite Trenton de a da orice referinţe privitoare la soţ cât şi de a-i telefona, la sugestia anchetatorului. Numai că opoziţia ei nu-l împiedicase pe acesta de a purcede la formalităţile de rigoare. Verifică mai întâi apartenenţa turismului pe care îl condusese, aflând printr-un coleg de la circulaţie că înregistrarea lui figura pe numele uneia dintre cele TREI MARI COMPANII, iar odată intrat în posesia acestui detaliu, luă legătura şi cu paza centrală a Companiei al cărei şef îi confirmă întru totul informaţia obţinută, adăugând, cu de la sine putere, şi amănuntul că maşina decapotabilă aparţinea domnului Adam Trenton care, pe lângă aceasta, mai deţinea una, pentru folosirea sa personală. Conştiincios, poliţistul inserase şi această relatare în raport. Or tocmai la ea cugeta în momentul acesta onorabilul Wilbur Arenson, stând aplecat, cu trupu-i vânjos şi capul pleşuv, peste biroul din faţă, şi uzând de întreaga maturitate a judecăţii sale de om către şaizeci de ani.

După cum îi era cunoscut, mulţi slujbaşi superiori ai Companiei beneficiau de câte un autoturism, dar a avea două — unul pentru uz personal şi altul pus la dispoziţia soţiei — trebuia să ocupi un post însemnat. Pornind de la această premisă, nu-ţi trebuia multă perspicacitate ca să ajungi la încheierea că infractoarea Erica Marguerite Trenton, zăvorâtă într-o cameră mică, rezervată pentru interogarea suspecţilor şi nu într-o celulă de rând — tot din subtila iniţiativă a anchetatorului grijuliu — era consoarta unei persoane sus-puse.

Întrebarea era cât anume de sus? Şi cu ce influenţă în sânul comunităţii? Or în aceste privinţe trebuia să se facă luntre şi punte şi să afle răspunsul.

Dealtfel, tocmai aceste tatonări şi migalnice cumpăniri îi determinau pe locuitorii cartierelor de elită să apere cu tărie autonomia poliţiei din suburbiile lor, subminând ideea periodic reînnoită de a se contopi aceste organe locale, sau o parte din ele, într-o singură forţă, centralizată în metropolă. Dar în ciuda argumentelor aduse în sprjinul noii concepţii — întâi că s-ar elimina anumite paralelisme în activitatea desfăşurată; apoi s-ar reduce considerabil din

cheltuieli şi, în fine, că oriunde adoptată această structură îşi demonstrase validitatea — mărimile din Birmingham, din Bloomfield Hills, Troy, Dearborn, Grose Pointe şi din alte districte selecte din afara oraşului, se opuneau cu tărie: iar cum opinia lor atârna greu în balanţa hotărârilor de natură administrativă, proiectul cădea cu succes la fiecare repunere pe tapet. În actuala sa formă, constituit pe sectoare restrânse — fiecare cu libertatea sa de acţiune — sistemul poate nu oferea o echitate ideală, dar tocmai această lacună le convenea vajnicilor apologeţi, deoarece când unul din ei ori chiar un amic se întâmpla să mai cadă în păcat, încălcând legea, altfel li se cântărea fapta de către cineva care le cunoştea poziţia în comunitate, decât de un venetic, picat cine ştie de unde, şi chemat să-i judece fără nici o condescendenţă.

Adâncit în reflecţii privitoare la enigmaticul caz din acea după-amiază, în mintea lui Arenson se făcu dintr-o dată lumină. Evrika! strigă el. În sfârşit dezlegase misterul. Ştia unde şi când îi mai trecuse pe la urechi numele Trenton. Cu cinci, şase luni în urmă, se dusese la reprezentanţa Stephensen Motors, de unde cumpărase, în dar, o maşină soţiei. Era într-o sâmbătă — îşi reaminti şi mai limpede — iar în vreme ce dădea ocol expoziţiei, în vederea alegerii, concesionarul, Smokey Stephensen, i-l prezentase pe un anume Adam Trenton, din conducerea Companiei. Mai târziu, când urcase în cabinetul lui Smokey, ca să încheie în linişte şi între patru ochi târgul pentru care venise, acesta-i suflase în treacăt cum că tipul ce i-l recomandase înainte — adică Trenton — avea perspective grozave de propăşire, chiar până în scaunul prezidenţial al întreprinderii ce-o slujea. Evocând incidentul şi cântărindu-i imediatele implicaţii, Arenson se felicită pentru chibzuinţa ce-o arătase. Meditând îndelung şi întorcând cazul pe toate faţetele, ajunsese nu numai la revelatoarea încheiere că arestata nu era o borfaşă de rând, ci o cucoană de vază, dar, lucru şi mai util, acuma ştia de unde să mai culeagă informaţii suplimentare înainte de a trece la orice decizii.

Aşa încât, întinzându-se după un telefon cu oraşul, îl chemă de îndată pe Smokey Stephensen.

23

Sir Perceval McDowall Stuyvesant Bart şi Adam Trenton se cunoşteau şi erau prieteni de peste două decenii. Dar amiciţia lor era dezlegată de orice convenienţe, aşa încât puteau să se scurgă câte doi ani, de nu chiar mai bine, fără să se întâlnească ori măcar să comunice între ei, ca la proxima revedere — când viaţa şi obligaţiile de serviciu îi aduceau la răstimpuri în acelaşi oraş — să reia vechea prietenie, la fel de cordială şi degajată de parcă nu fuseseră nici o zi despărţiţi.

Ceea ce poate contribuise la trăinicia legăturii lor amicale erau tocmai contrastele ce-i deosebeau. Deşi ingenios ca natură, Adam era mai presus de orice un mare organizator, un pragmatic ce nu lăsa nici o acţiune nedusă la bun sfârşit. Sir Perceval, dotat cu aceeaşi imaginaţie, la care timpul adăugase şi faima unui strălucit om de ştiinţă, era, pe de altă parte, un visător fără leac, care cu greu o scotea la capăt cu materialitatea preocupărilor zilnice — un original care, deşi în stare să născocească de pildă, primul fermoar de pe lume, uita, după darea în uz a invenţiei să îl tragă pe cel de la propriii săi pantaloni.

Şi ca obârşie erau diametral opuşi. Pe când sir Perceval descindea dintr-o spiţă de lorzi englezi, tatăl lui Adam lucrase ca oţelar în Buffalo — New York. Întâlnirea lor data din vremile studenţiei. Fiind de aceeaşi vârstă, absolviseră simultan universitatea Purdue: Adam ca inginer, sir Perceval — sau Perce, cum îi spuneau intimii — ca fizician. În anii de după luarea licenţei, Perce dobândise o sumă de titluri ştiinţifice, dar nu întrecându-se cu munca şi firea, ci cu nonşalanţa şi voioşia copiilor ce culeg margarete pe câmp, ca pe urmă să activeze un răstimp în aceeaşi Companie slujită de Adam, deşi într-o altă ramură, şi anume a cercetării ştiinţifice — sau în „Cisterna gândirii" după cum mai era denumită — unde-şi lăsase amprenta printr-o descoperire privind noile aplicaţii a microscoapelor electronice.

În acea perioadă — premergătoare căsătoriei lui Adam cu Erica în care şi Perce era încă celibatar — se văzuseră mai des ca oricând, fiecare descoperind compania celui de-alături din ce în ce mai plăcută şi atrăgătoare. Tot atunci, Adam aderase în parte la mania lui Perce de a

confecţiona, în timpul său liber, viori pseudo-antice, pe care, cu umoru-i specific, încrusta mai apoi mărci de renume ca Stradivarius ori Amati; în schimb refuzase ideea prietenului de a învăţa împreună limba niponă, o treabă de care Perce se apucase totuşi de unul singur, incitat de un abonament pe care-l primise la o revistă din Tokio, ajungând, în mai puţin de un an, să citească fără dificultate orice publicaţie apărută în japoneză.

În ochii lui Adam, sir Perceval Stuyvesant — lung şi subţire ca fusul — era mai totdeauna posac — impresie complet eronată — şi veşnic cu capul în nori — părere de astă dată corectă. Spirit olimpian, pe care nimic nu putea să îl tulbure, odată adâncit într-o cercetare ştiinţifică, uita de tot şi de toate, până şi de cei şapte ţânci, năzdrăvani şi gălăgioşi, ţopăindu-i în jur. Aceste progenituri apăruseră, într-un ritm neslăbit de una pe an, imediat după căsătoria lui Perce — curând încheiată după plecarea sa din industria auto — cu nebunatica jună, plină de vino-încoace, ce-i purta astăzi nobilul nume. Alături de ea şi de pruncii în necurmată sporire numerică, convieţuia într-o casă, gen balamuc, nu departe de San Francisco.

De-acolo venise, cu avionul, anume să-l vadă pe Adam, iar în aceeaşi după-amiază de august, la câteva ore după aterizarea în Detroit, îl întâlnise în cabinetul său, din clădirea centrală a Companiei.

La telefonul primit cu o zi înainte, prin care Perce îşi anunţase sosirea, vechiul amic îl rugase cu stăruinţă să tragă la el, în locuinţa din Quarton Lake, şi nu la hotel. Ştiind că Erica îl agrează pe Perce, Adam sperase că prin plăcuta-i prezenţă va mai slăbi incordarea şi incertitudinea ce continuau să planeze asupra căminului său.

Însă Perce îi declinase ferm invitaţia, argumentându-i:

— E mai bine să nu dau ochii cu Erica, deoarece m-ar descoase ce m-a mânat către tine. Or prefer să-i explici după aceea, în modul în care vei crede tu de cuviinţă.

— Dar în fond ce vânt te aduce? căutase Adam să afle, odată ce-i stârnise curiozitatea.

— Se pare că-mi trebuie o slujbă.

Dar aşa cum reieşi în curând, nu pentru el o dorea, ci venise să-i ofere una lui Adam. O mare întreprindere de pe Coasta de Vest, profilată pe tehnologie radar şi electronică de ultimul tip, căuta un director, iar ca unul ce se număra

printre fondatori şi acum dirija cercetarea ştiinţifică de la înălţimea scaunului de vicepreşedinte, Perce îl abordase pe Adam atât în numele său cât şi al asociaţilor.

— Te numim preşedinte, amice, îl informă încă de la debutul discuţiei. Deci porneşti nu de pe o treaptă intermediară, ci chiar de la cea mai de sus.

— Aşa l-a ademenit şi Henry Ford pe răposatul Bunkie Knudsen, îi replică Trenton sec.

— Numai că tu te-ai putea alege cu mai multe profituri, deţinând, de la bun început, o mare parte din acţiuni. Apoi, încruntându-se de-abia perceptibil, Sir Perceval îşi urmă pledoaria. Am să-ţi cer o favoare, rosti privindu-l pe Adam în ochi. Ascultă-mi propunerea cu deplină seriozitate.

— Niciodată nu te-am bagatelizat în ceva, se grăbi celălalt să-l asigure.

Iar afirmaţia sa era pe deplin autentică. Însăşi prietenia lor se baza pe respectul şi preţuirea calităţilor reciproce. Şi pe bună dreptate, întrucât amândoi îşi dovediseră talentele şi capacitatea în specialităţile profesate. Adam se putea lăuda cu importante înfăptuiri în industria-auto, la fel cum şi Perce — cu toată împrăştierea ce-o arăta uneori şi inaptitudinea sa pentru treburile mărunte cotidiene — odată ce îmbrăţişa o idee ştiinţifică, săvârşea adevărate minuni. Cu mult înainte de întâlnirea şi discuţiile de azi, Adam aflase de existenţa întreprinderii în care căuta să-l atragă, cât şi de solida ei reputaţie, dobândită într-un timp foarte scurt.

— Deocamdată suntem o corporaţie restrânsă, dar cu perspective de dezvoltare rapidă. De aceea nu putem sta cu mâinile încrucişate, ci trebuie să ne luăm măsuri.

După sumara introducere, Perce îi relată, cu lux de amănunte, cum o mână de oameni de ştiinţă, de-o seamă cu el, hotărâseră fiinţarea întreprinderii pomenite în scopul de a materializa noile cuceriri ale ştiinţei, atât de multiple şi variate, prin producerea unor utilaje şi aparate puse la îndemâna oamenilor. Una din preocupările mai recente viza valorificarea resurselor energetice şi a sistemelor de transmisie proaspăt descoperite, de pe urma cărora urmau să beneficieze nu numai urbanizarea haotică şi industria în progres galopant, dar mai ales populaţia, întrucât extinderea lor în operaţiile de irigare a solului va aduce o

creştere apreciabilă a producţiei alimentare. Cercetările până acum întreprinse îşi dobândiseră confirmarea lor practică în mai multe arii de activitate, aşa încât tânăra întreprindere acumula noi şi masive contracte „alunecând pe un făgaş uns cu miere şi cu dulceaţă" — după sugestiva formulare a lui Perce.

— Şi încă ne aşteaptă multe, îl puse mai departe în temă. O bună parte din cercetările noastre sunt concentrate asupra superconductorilor. Ai idee de ei? îl întrebă brusc pe Adam.

— Destul de vag, mărturisi celălalt.

— Dacă vom pune şi această lucrare la punct — şi mulţi dintre noi sperăm că vom izbuti — va fi cea mai revoluţionară descoperire a secolului în sfera resurselor energetice şi a metalurgiei. Amănunte îţi voi da mai târziu. Deocamdată reţine că s-ar putea să constituie lovitura noastră cea mare.

Revenind la propunerea iniţială, de a-i oferi postul de preşedinte, Sir Perceval declară:

— Aşa cum spuneam, urmărim ţeluri măreţe şi temerare. Dar totodată ne trebuie un cârmaci cu experienţă comercială, deoarece, vezi amice, noi suntem oameni de ştiinţă. M-aş putea încumeta să afirm că ne-am adunat atâtea capete geniale cum puţine există, sub aceeaşi egidă, în ţara noastră. Numai că suntem confruntaţi cu corvezi ce ţin de organizare, de administraţie, de buget, de finanţe şi altele pe care nu vrem şi nici nu avem cuvenita pricepere de a le rezolva. Tot ce ne dorim e să zacem în laboratoare, să facem experienţe şi să gândim.

În acelaşi timp, îşi extinse ideea, coasociaţii săi nu ar accepta în fruntea organizaţiei orice ins versat în ale comerţului.

— Economişti, am putea angaja cu duzina, iar consilieri administrativi, cu toptanul. Însă ce ne trebuie nouă este un singur om de prestigiu, cu imaginaţie, cu înţelegere şi respect faţă de cercetările întreprinse, capabil să ne plaseze invenţiile, să discearnă ofertele importante de cele minore, pe scurt, să ne reprezinte interesele la faţadă, lăsându-ne pe noi, mai departe, în umbră, iar pe deasupra, să fie investit şi cu demnitate şi caracter. Or aceste însuşiri le întruneşti numai tu.

Față de asemenea omagiale afirmații, Adam nu-și putu reprima o reală plăcere și satisfacție. Oferte de posturi într-adevăr mai primise, ca dealtfel mai toți directorii executivi. Dar aceasta, venind de la unul ca Perce, cu valoarea și reputația sa, împrumuta cu totul altă semnificație.

— Ce gândesc coasociații? îl întrebă deschis.

— Timpul i-a învățat să se încreadă în judecata mea. Dealtfel, cântărind candidații, am alcătuit o listă restrânsă. Chiar foarte redusă, pe care doar numele tău figura.

— Mă simt măgulit, mărturisi Adam.

Si Perceval Stuyvesant își îngădui unul din rarele sale surâsuri, schițat pe încetul și cu drămuială.

— Te vei simți măgulit și în alte privințe, când vei afla de salariu, de prime, de acțiuni și alte beneficii, pe care oricând vei voi, ți le pot preciza.

— Nu, pe moment nu e cazul, se împotrivi Adam. Sincer să fiu, niciodată n-am reflectat serios la ideea de a părăsi industria în care lucrez. Automobilele m-au fascinat toată viața. Și continuă să mă captiveze și acum.

Chiar după elogioasa și profitabila propunere ascultată, pentru el dialogul era pur teoretic. Cu toată stima ce o nutrea pentru Perce și solida prietenie care-i unea, abandonarea industriei-auto, cu de la sine voință, era de neconceput.

Așezați în două fotolii, dispuse față în față, îl privea pe amic cum se foiește întruna. Avea un stil de a se înnoda și a se deznoda, încât, urmărindu-i trupul lung și subțire, erai încercat de senzația că ai dinainte o reptilă în mișcare. Iar la fiecare încolăcire, devia de la tema discuției.

— Te-ai gândit vreodată ce inscripție postumă o să-ți confere posteritatea pe cripta de veci? îl întrebă Perce după o nouă șerpuială în fotoliu.

— Nu sunt prea sigur că voi avea vreuna...

Perce flutură o mână prin aer.

— M-am exprimat metaforic, amice, deoarece toți vom avea un monument funerar, fie durat în piatră, sau dăinuind în memoria viitorimii. Iar pe el va sta scris tot ce-am realizat în anii ce ne-au fost dați și ce am lăsat neîmplinit. La al tău ai reflectat vreodată?

— Cred că da; cum mai toți o facem în treacăt.

Împreunându-şi buricele degetelor, şi cu ochii la ele, Sir Perceval vorbi mai tare.

— Despre tine s-ar putea încropi mai multe inscripţii. Una ar suna cam aşa: „Decedatul a fost vicepreşedintele unei Companii auto“ sau alta: „Regretatul a condus o Companie de automobile, ca preşedinte“ — aceasta din urmă numai în ipoteza când nu te va părăsi norocul şi-ţi vei putea înfrânge emulii ca să te cocoţi până în vârf. În ambele ipostaze te vei învârti în cercuri alese, numai de preşedinţi şi de vicepreşedinţi din industria vehiculelor. Doar atât că s-ar putea să te simţi îmbulzit, amice. Cu atâtea uzine şi corporaţii cu acelaşi profil, conducătorii lor ar ajunge să populeze o părticică din India...

— Dacă vrei să ajungi la ceva, de ce nu ataci subiectul direct? îi forţă Adam mâna...

— Într-adevăr, excelentă idee!

„Uneori Perce cam exagerează cu retorica-i preţioasă, de esenţă engleză“, îl judecă Adam. Până la un punct îl înţelegea şi-l scuza. Dacă după un sfert de secol trăit pe solul Americii, izbutise, în ciuda obârşiei nobile, să-şi însuşească mai toate deprinderile şi gusturile locale, în schimb nu putuse să se dezbare de vorbirea întortocheată şi plină de meandre, specific britanică, adoptând-o pe aceea directă şi fără echivocuri a băştinaşilor. Or această reminiscenţă era o dovadă, probabil, că orice om rămâne suspus slăbiciunilor, fie lord, personalitate ştiinţifică sau un biet muritor de rând.

Aplecându-se înainte şi scrutându-şi cu gravitate amicul, Perce dădu în sfârşit glas ideii:

— Ştii ce ar merita să se incrusteze pe lapida ta funerară? „Adam Trenton a realizat în decursul vieţii ceva fără precedent şi de mare valoare. A condus o organizaţie care a deschis drumuri noi omenirii, înlesnind, prin strădaniile sale, descoperiri ce vor înfrunta veacurile“.

După rostirea acestor cuvinte, se lăsă pe speteaza fotoliului, ca şi când locvacitatea ce-o arătase — complet insolită la unul ca el — cât şi adânca trăire a afirmaţiilor îl sleiseră de puteri.

În tăcerea ce coborî, Adam se simţi mai covârşit sufleteşte de această aluzie străvezie ţintind caducitatea actualelor sale eforturi decât de tot ce-i spusese Sir Perceval până atunci. Vechiul amic avea deplină dreptate.

Oare cât va dăinui amintirea Orionului după primii ani de succes şi de folosire? La fel a urmaşului său Farstar? Pe moment, păreau de o copleşitoare importanţă, dominând multe vieţi, inclusiv pe a sa.

Dar ce dâră vor săpa amândouă în făgaşul timpului, odată ce voga lor o să cadă?

În cabinet era linişte. Ca întotdeauna la această oră târzie a după-amiezei, aici, ca şi în alte birouri ale centralei, îndatoririle zilei se apropiau de sfârşit, secretarele şi alţi funcţionari pornind către casă. Din locul în care se afla, Adam aruncă o privire pe geam: pe străzi, circulaţia se înteţea odată cu declanşarea exodului din uzine şi instituţii.

Alesese acest ceas, la cererea amicului Perce, care-şi exprimase dorinţa să-i consacre măcar o oră de şuetă netulburată.

— Mai vorbeşte-mi de superconductori, marea lovitură de care mi-ai pomenit, îi ceru Trenton.

— Prin ei vom putea obţine uriaşe cantităţi de energie cu totul nouă, menită să înlăture poluarea de acum şi să creeze o abundenţă cum n-a mai existat pe planeta noastră, începu celălalt să explice cu vorbă domoală.

Dar tocmai atunci, un telefon de pe masa de lucru începu să zbârnâie insistent, iar Adam se răsuci brusc, scrutându-l cu enervare. Înainte de sosirea prietenului, îi dăduse instrucţiuni secretarei, Ursula, să nu-l deranjeze sub nici un motiv. După mina lui Perce se vedea că şi el era agasat de acest inoportun cârâit, ce-l forţa să-şi întrerupă expunerea.

Oare ce-o fi determinând-o pe secretară să-i încalce porunca? Numai ceva complet neobişnuit, îşi răspunse Adam în sine. Şi, scuzându-se în faţa oaspetelui, traversă cabinetul, se aşeză la birou şi ridică receptorul din furcă.

— Nu v-aş fi deranjat, se justifică secretara, vorbind mai mult pe şoptite, dar domnul Stephensen o ţine morţiş că are să vă comunice nu ştiu ce de urgenţă.

— Smokey Stephensen?

— Exact, sir.

— Să-ţi lase un număr unde ar putea fi găsit mai târziu, îi spuse Adam vădit agasat. La caz că am timp îl voi suna eu. Dar acum să mă slăbească, te rog.

— Aşa i-am şi zis, urmă Ursula cu fâstâceală. Însă degeaba. Vă tot cere pe dumneavoastră, susţinând că e ceva care trebuie neapărat să aflaţi, iar odată ce-o s-auziţi despre ce este vorba, n-o să fiţi supărat de insistenţele lui.

— Fir-ar să fie! bombăni Adam, aruncând o privire apologetică spre amicul său Perce. După care continuă către secretară: Ai şi acum legătura cu el?

— Da, domnule.

— Atunci pasează-mi-l repede. Iar după ce astupă receptorul cu palma, făgădui prietenului, lăsat în suspensie: Nu va dura decât un minut.

„Nenorocirea cu oamenii de genul lui Smokey e convingerea lor că interesele personale trebuie aşezate deasupra altora, fiind de-o covârşitoare importanţă", boscorodi Adam în sine, auzind în aceeaşi secundă un ţăcănit vag în pâlnie şi apoi detestabila voce a negustorului de turisme:

— Tu eşti, Adam?

— Închipuieşte-ţi că da, îi replică celălalt fără a se osteni să-şi disimuleze enervarea. După cât înţeleg, secretara te-a prevenit că sunt teribil de ocupat. Aşa că indiferent de comunicarea ce-ai dori să-mi faci, amân-o pe mai târziu.

— Pot să-i citez şi nevestei tale răspunsul?

— Dar asta ce-o mai fi însemnând? îi ripostă Trenton sediţios.

— Asta înseamnă, prea-stimabile-director-executiv — absorbit până peste urechi de înalte răspunderi ca să catadicseşti a primi telefonul unui prieten, că nevasta ţi-e arestată. Şi nu pentru depăşire legală a vitezei, în caz că te interesează motivul. Ci pentru furt.

Adam rămase mult de uimire, în vreme ce Smokey continuă pe acelaşi ton incisiv:

— Dacă binevoieşti să-i sari întru ajutor, salvându-te şi pe tine, fireşte, lasă-ţi chiar acum baltă importantele treburi şi vino unde îţi spun.

Consternat, Adam apucă un creion şi notă indicaţiile dictate de Smokey.

La puţin timp se afla în maşina acestuia, parcată în spaţiul reglementar din preajma clădirii poliţiei. În sediul nu apucase să intre, reţinut de prevenitorul amic şi de

relatările sale despre cele petrecute cu Erica, întocmai cum le aflase, întâi sumare, prin telefonul primit din partea șerifului Arenson, iar pe urmă detaliate în biroul acestuia, unde Stephensen se precipitase să ajungă. Pe măsură ce-i dădea ascultare, consternarea lui Adam se adâncea, ca și cuta de încrâncenare apărută pe frunte.

— Ne trebuie un avocat, opină în cele din urmă. Și cum am câțiva cunoscuți în branșă, o să-i telefonez unuia, convocându-l aici.

— Genială idee! îl zeflemisi negustorul. Dă fuga și anunță-l. Și cum tot o să fii cu receptorul în mână, formează numărul și la vreo două gazete, ca „News", „Free Press" și „Birmingham Excentric". Poate-or trimite și vreo câțiva reporteri.

— Cu ce crezi că m-ar putea inoportuna? Doar e limpede că poliția a comis o grosolană eroare.

— Te-nșeli radical.

— Doar n-oi fi vrând să insinuezi că soția mea ar pune mâna vreodată pe...

— Și totuși a pus-o, i-o tăie Smokey exasperat. Cum să te fac să pricepi, omule, c-a ciordit? Iar apoi a recunoscut-o și în scris.

— Mi-e peste putință s-o cred.

— Te vei convinge că nu e o gogoriță. Am auzit-o din gura șerifului. Or el nu îndrugă verzi și uscate. Și-apoi apărătorii ordinei publice nu-s niște găgăuți să se joace cu focul.

— Asta o recunosc, concedă Adam, inspirând o gură de aer și expirând-o pe încetul, silindu-se să gândească la rece, așa cum nu fusese în stare s-o facă în ultima jumătate de oră, de când curmase în grabă convorbirea cu Perceval Stuyvesant.

Vechiul prieten se arătase înțelegător și discret, fără să pună întrebări în legătură cu telefonul intempestiv și vijelioasa plecare a lui Adam, realizând pasămite că, oricare va fi fost noutatea aflată, comporta negreșit gravitate. Înainte de a-și lua rămas bun, Adam îi promisese că-l va căuta la hotel, fie mai târziu, în aceeași seară, ori a doua zi dimineață.

Smokey, așezat alături de Adam, și lăsându-l să cumpănească în tihnă, pufăia incontinuu dintr-un trabuc, îmbâcsind interiorul mașinii cu fum și un miros înăcrit.

Afară, se cernea aceeaşi ploaie deasă, începută curând după-prânz, iar peste zări cobora asfinţitul. În umbrele sure, apăreau tot mai multe faruri aprinse, iar la ferestrele caselor lumină de becuri.

— Uite ce, rosti Adam într-un târziu. Dacă Erica a săvârşit fapta de care este învinuită, există neapărat o pricină ascunsă ce a mânat-o spre ea.

Dintr-o veche deprindere, negustorul îşi mângâie barba, semn că reflectează profund, ca după ce cântări afirmaţia celui de alături, să-i răspundă pe un ton impasibil, ca dealtfel întreaga sa atitudine, de la venirea lui Trenton.

— Oricare ar fi ascunzişul, cred că-i legat de voi doi. Şi împreună îl veţi descurca. Aşa că nu e treaba mea să-l discut. Eu te-am pus doar în temă cu tărăşenia, şi atât.

Vorbind îşi întoarse privirea la o dubă a poliţiei ce se oprise în preajmă. Din ea coborâră doi ofiţeri, escortând un bărbat între ei. Unul din bărbaţii în uniformă scrută cu atenţie automobilul lui Smokey şi pe ocupanţii din faţă. Cel din mijloc, observă Adam, purta cătuşe la mâini şi mergea cu ochii în pământ — o privelişte care-i aminti, nu fără junghiuri în inimă, însuşi rostul prezenţei sale în preajma sediului ce-i înghiţi în clipele următoare pe noii veniţi.

— Vasăzică şi Erica e-năuntru — după cum o susţii — şi are nevoie de ajutor, rosti cu glas stins. Dar cum să i-l dau? Să intru pe loc şi să le fac tărăboi, comiţând poate o greşeală, ori să procedez mai cu judecată, apelând la un avocat...?

— Nici una, nici alta nu-s formule înţelepte, mârâi Smokey, fiindcă ai declanşa un vârtej pentru care ţi-ai muşca mâinile.

— Atunci ce să fac?

— Să mă laşi, bunăoară, pe mine, să te reprezint în faţa şerifului, căutând să-l înduplec să muşamalizeze toată povestea.

— Da ia stai niţel, sări Adam, aţâţat de o nedumerire ce se miră că-l încolţise de-abia acum. Cum de poliţia te-a anunţat pe dumneata de arestarea soţiei mele?

— Pentru că Arenson mi-e prieten şi ştie că te cunosc, explică negustorul degrabă, omiţând grijuliu să mai completeze cum şeriful îl şi prevenise că incidentul are

sorţi de aplanare imediată, mai întâi fiindcă magazinul urmărea numai să se despăgubească de obiectul sustras şi nicidecum să stârnească vâlvă printr-un proces sau publicitate, iar al doilea, pentru că fiind vorba de un delict săvârşit în cartierul de sub directa sa jurisdicţie, avea libertatea să claseze cazul pe loc, totul depinzând, prin urmare, de buna înţelegere şi discreţia părţilor implicate.

— Eu, unul, mă simt depăşit de situaţie, mărturisi Adam, iar de consideri că poţi ajuta cu ceva, du-te fără întârziere. Or socoteşti c-ar trebui să te însoţesc?

Dar Smokey nu se clinti, proptindu-şi mâinile pe volan şi privind înainte cu o faţă golită de orice expresie.

— De ce nu porneşti? Ai putere ori nu să influenţezi mersul lucrurilor? îl chestionă Adam, văzându-l că nu se urneşte.

— Cred că da, confirmă celălalt.

— Atunci ce mai aştepţi?

— Să încheiem târgul, răspunse mai mult şuierat. Există un preţ pentru orice fel de tranzacţie, cum s-ar cuveni să o ştii mai dihai ca oricine.

— Dacă te referi la dare de mită...

— Retrage-ţi cuvântul! îl somă Stephensen. Şi să nu-l mai pronunţi nici aici, nici acolo, urmă arătând către sediul poliţiei. Wilbur Arenson e un om cumsecade. Dar ţine cont de ce-ţi spun: De vei cuteza să-l cumperi cu bani, o să-ţi bage nevasta la apă. Cu tine cu tot.

— Nici prin gând nu mi-ar fi trecut să-l ofensez cu aşa o propunere, se apără Adam, cu totul nedumerit. Doar ideea tranzacţiei n-a pornit de la mine. Or atunci la ce târg te-ai gândit?

— Om prefăcut şi lipsit de suflet! îi strigă Smokey, strângând volanul cu degete înălbite de furie. Voiai să-mi propteşti un picior în fund şi să mă laşi fără pâine. Sau asta-i o bagatelă pe care ai şi dat-o uitării? Mi-ai aruncat o păsuire de-o lună, ca după ea să-ţi sfătuieşti surioara să-şi retragă paralele iar tu să te duci, plocon, cu pârlita ta de agendă, la direcţia comercială ca să mă-ncondeiezi.

— În această privinţă am pecetluit o convenţie, îi aminti Trenton scorţos, şi nu văd cum ar fi corelată cu ceea ce discutăm aici.

— Ba este, şi încă al naibii! De vrei să-ţi vezi nevestica scăpată, fără numele ei şi al tău compromis pe toată

întinderea statului Michigan, pune-ţi creieru-n acţiune şi chibzuieşte la repezeală.

— La ce anume, mă rog?

— La târgul ce ţi l-am oferit. Iar de n-ai priceput despre ce este vorba, înseamnă că nici pe jumătate n-ai isteţimea pe care ţi-o acordasem.

— S-ar putea totuşi să nu fiu chiar aşa de redus şi să înţeleg la ce te referi, glăsui Adam cu întregul dispreţ ce-l resimţea în momentul acela. Să încerc aşadar să-ţi reconstituiesc planul pe care ţi l-ai ţesut. Te-ai oferit ca mediator pe lângă şeful poliţiei, căutând în virtutea prieteniei cu el, să obţii eliberarea soţiei, fără proces şi tam-tam, dar în schimbul acestui serviciu, îmi pretinzi să n-o sfătuiesc pe Teresa să-şi lichideze partea ei investită în reprezentanţă şi să închid ochii la pungăşiile pe care le faci.

— Rosteşti cu prea mare uşurătate jignitorul cuvânt „pungăşii", uitând de ce s-a-ntâmplat în prea onorata-ţi familie...

— Asta ţi-e ori nu planul? stărui Adam, ignorându-i remarca.

— Vasăzică tot eşti iute la minte, fiindcă mi l-ai ghicit. Asta e, Adam.

— În cazul acesta ţi-l resping cu tărie. Nimic nu va putea să mă împiedice s-o consiliez pe Teresa să se retragă din dubioasa dumitale reprezentanţă. Altfel ar însemna că-i sacrific interesele, apărându-le pe ale mele.

— Atuncea te-oi fi gândit s-o laşi mai molcuţ cu denunţarea mea la direcţia comercială? sugeră insidiosul neguţător vorbind pe nerăsuflate.

— N-am afirmat asta.

— Dar nici n-ai zis că n-ai face-o.

Adam rămase tăcut, în interiorul maşinii auzindu-se numai sfârâitul încet şi rotund al motorului ce mergea în gol şi bâzâiala instalaţiei de aer condiţionat.

— Iaca mă mulţumesc şi cu jumate de târg, turui Smokey în continuare. Cu coana Teresa fă cum te-o îndemna inima. Da' cu flecăreala pe la Companie las-o definitiv moartă. Aici se opri, ca după o secundă sau două să mai adauge: Nici n-am pretenţia să îmi predai nenorocita aia de agendă. Ci numai să n-o foloseşti.

Celălalt şedea tot în cumpănă, fără să se pronunţe.

— La ananghia la care te afli, îl presă negustorul, ai de ales între întreprindere şi nevastă, şi zău că mor de curiozitate să văd pe care ai s-o pui înainte.

De-abia atunci îi răspunse şi Adam cotropit de amărăciune:

— Ştii foarte bine că nu am de ales.

Din nou se simţea păcălit de Smokey, la fel ca în ziua răfuielii lor din biroul reprezentanţei, când acesta-i ceruse o păsuială de două ori mai mare decât avusese de gând s-o obţină, ca până la urmă să-i smulgă răgazul ce şi-l dorise de la bun început. Şi atunci, ca şi acum, îi făcea jocul de negustor versat şi viclean.

Numai că de data aceasta era obligat să se gândească la Erica, la năpasta ce se abătuse asupră-i şi din care n-o putea salva în alt chip.

Or mai existau şi alte căi? Chiar încolţit cum era, tot se simţea ispitit de ideea de a se dispensa de ajutorul lui Smokey, intrând de unul singur în sediu, spre a primi confirmarea unei întâmplări ce-i apărea ireală, ca pe urmă să-ncerce să o rezolve cumva. Procedeul comporta însă riscuri, deoarece, oricât de greu îi venea să o recunoască, Smokey pornea de la premise mai favorabile. În primul rând se avea la toartă cu şeful poliţiei, iar apoi ştia cum să iasă din asemenea încurcături. Pe când lui îi lipsea cu desăvârşire abilitatea din urmă. Când, cu puţine minute înainte, i-o declarase făţiş că „situaţia îl depăşea", nu afirmase decât adevărul.

Dar consimţind să fie scos din impas, tăinuind învârtelile negustorului faţă de Companie, încălcase rigorismul moral, încheind — în interesul soţiei ori ba — un compromis cu propria sa conştiinţă, şi poate nu ultimul, în existenţa şi activitatea de mâine, îşi spuse cu adâncă mâhnire.

Dezbinat sufleteşte de culpe şi imputări, rămase pe mai departe închistat şi mahmur, în vreme ce Smokey de-abia se stăpânea să nu chiuie. Era bucuros de simţea că-şi iese din piele. Şi pe bună dreptate. Când, cu puţine zile înainte, îl înduplecase pe Adam să-i acorde o păsuire de o lună, îşi spusese cu încredere că va apărea ceva peste noapte, care să-l scape de crunta-i ameninţare. Neclintit în convingere, aşteptase minunea. Iar acum o vedea cu ochii. Reprimându-şi cu greutate râsul ce-i gâlgâia în întreaga-i

ființă, își stinse trabucul, iar pe urmă rosti către cel de alături:

— Cred că e timpul să mergem, să-ți scoatem nevasta de la pârnaie.

Formalitățile ce urmară au decurs după ceremonialul obișnuit:

În prezența lui Adam, șeriful o probozi cu asprime pe Erica, spunând printre altele:

— E de datoria mea să vă pun în vedere că repetarea delictului atrage cu sine trimiterea în fața instanței. Ați înțeles prin urmare ce vă așteaptă?

— Da, murmură Erica, cu mare efort.

Ca și Adam, ședea așezată pe scaun, în fața șerifului, ce trona dindărătul impunătorului său birou, de unde apărea și mai scund ca în realitate, și cu un aer mai curând de bancher, decât de polițist de profesie. Sub lumina lămpii, aflată deasupră-i, capul său chel lucea ca o lună plină.

În afara lui și a soților Trenton, nu se mai afla nimeni în încăpere, Smokey Stephensen — care ticluise întrevederea și rezultatele ei — așteptând afară, pe un culoar.

Adam sosise înaintea aducerii inculpatei, escortată de un ofițer, și începuse discuția cu șeriful.

Dar la vederea ei amuțise și, cu brațele întinse, îi sări în întâmpinare. Pe Erica o uimise prezența lui și, cu glas încordat, îi declarase din prima secundă:

— Nu eu le-am cerut să te cheme, fiindcă doream să nu fii amestecat.

— Pentru ce nu? Doar nu asta-mi este menirea de soț, să te sprijin în momente dificile? îi spuse ținând-o în brațe.

La un semn al șerifului, ofițerul ce-o adusese dispăru la moment, și tot la sugestia acestuia, curând se instalară pe scaune, el la birou, iar Adam și Erica dinainte-i.

— Pentru a fi pe deplin convins că organele noastre n-au săvârșit un abuz, va trebui, stimate domnule Trenton, să parcurgeți acest document, cuvântă Arenson, întinzându-i o fotocopie după declarația iscălită de Erica.

Un timp rămase tăcut, așteptându-l pe Adam să-și termine lectura, după care se adresă Ericăi:

— V-aş ruga, doamnă Trenton, ca de faţă cu soţul să precizaţi dacă declaraţia aţi dat-o sub o influenţă din partea noastră sau constrânsă de alte metode.
Întrebata negă dând din cap.
— Prin urmare, aţi scris-o de bunăvoie. Aşa e?
— Da, recunoscu ea, ocolind privirea lui Adam.
— Aveţi a vă plânge în vreun fel de modul în care aţi fost tratată în perioada reţinerii sau la arestare?
Erica dezaprobă iar cu capul.
— Vă rog să vă exprimaţi cu glas tare, deoarece ţin să audă şi soţul.
— Nu, se execută ea. Nu pot să mă plâng de nimic.
— Aş dori să vă mai adresez o întrebare, îşi continuă Arenson catehismul, la care nu vă oblig să-mi daţi un răspuns, deşi, în cazul că l-aş primi, mi-ar folosi foarte mult, atât mie cât poate şi soţului dumneavoastră. Însă mai înainte, ţin să subliniez, că indiferent de natura lui, nu veţi suferi nici un fel de represiune.
Erica rămase în aşteptare.
— Vă rog, doamnă Trenton, să-mi spuneţi: aţi mai furat vreodată şi tot de prin magazine?
Erica ezită un răstimp, după care rosti cu o voce clorotică:
— Da.
— De câte ori?
Aici interveni însă Trenton.
— A fost vorba de o singură întrebare pe care v-a onorat-o după cum i-aţi cerut.
— Fie, renunţă Arenson cu un oftat. Nu mai insist.
Vorbind, Adam îi surprinsese privirea plină de gratitudine pe care i-o aruncase Erica, şi în cugetul lui se înfipsese un ghimpe. Oare nu greşise interpunându-se? Nu era poate mai înţelept s-o fi lăsat să-şi ducă mărturisirea până la capăt, mai cu seamă că Arenson promisese totală imunitate? Ca pe urmă tot el să iasă din cumpănă, spunându-şi că de fapt tot mai bine era ca Erica să sfârşească confesiunea doar în prezenţa lui. Asta în ipoteza când va accepta să-şi deşerte sufletul, ceea ce, deocamdată, nu prea avea certitudinea c-o va face.

Dar cum vor purta această discuţie, odată ajunşi acasă? Şi în ce fel trebuie să reacţionezi când soţia ta a fost prinsă furând? Invadat de aceste gânduri, se simţi

încolţit de mânie. Cum a putut Erica să-i facă un asemenea pocinog?

În momentul acela îşi începuse Arenson mustrătoarea lui predică, pe care Erica o primise supusă. Iar după mustruluiala sa ca din carte, conchise solemn:

— Datorită poziţiei ce-o deţine soţul dumneavoastră în sânul comunităţii, şi reflectând la dezastruoasele consecinţe pe care le-aţi avea amândoi de îndurat de pe urma unui proces, am consimţit să fac o excepţie unică, convingându-l pe negustorul în chestiune să nu vă trimeată în judecată, iar eu să clasez cazul aici pe loc.

— Ştim că totul vă datorăm dumneavoastră şi vă rămânem adânc recunoscători, îi declară Adam. La care şeriful îşi înclină capul chelbos în semn de confirmare tacită.

— Prin urmare, vedeţi, stimate domnule Trenton, micile avantaje pe care le prezintă poliţia locală, funcţionând în fiecare suburbie, faţă de o forţă centralizată pe întreaga metropolă. Aşa cum probabil aţi şi dedus-o, dacă acest incident s-ar fi petrecut în centrul oraşului, căzând pe mâna confraţilor mei de acolo, deznodământul ar fi fost altul.

— Vă rog să fiţi sigur că de se va ridica chestiunea centralizării, eu şi soţia mea vom fi printre susţinătorii de frunte ai sistemului actual.

De astă dată şeriful nu mai găsi potrivit să-şi dea pe faţă încuviinţarea. A-ţi pleda cauza cu prea mari stăruinţe, nu era o tactică înţeleaptă, dar ca s-o faci mai pe ocolite, câştigând dintr-un foc doi apărători, pe lângă ceilalţi câţi îi avea, nu era chiar de colo. Or dacă acest Trenton va propăşi, după cum umbla zvonul, ajungând într-una din zile în fruntea Companiei, alianţa lui, în bătălia purtată împotriva unificării poliţiei, va fi precumpănitoare asupra menţinerii sistemului actual care, de ce s-ar fi ascuns după degete, îi convenea de minune. Se simţea bine în scaunul său de şef, şi era hotărât să facă tot ce-i stă în putere să-l păstreze până la ieşirea la pensie, şi să nu devină un trepăduş oarecare, primind şi executând ordinele venind „de la centru" — aşa cum s-ar întâmpla în cadrul reorganizării preconizate.

După această încheiere cu tâlc, soţii Trenton se ridicară să plece, el rămânând în continuare pe scaun şi

moţăindu-le un salut doar cu capul, socotind că nici temeneala exagerată nu şi-ar fi avut rostul.

Smokey Stephensen îşi încetase plimbarea pe coridor, aşteptând în maşină, nu departe de intrarea în sediu. La apariţia Ericăi şi a lui Adam în prag, deschise portiera şi coborî. Afară se înnoptase de-a binelea, şi nu mai ploua. Văzându-l că-i vine înainte, Trenton îşi conteni mersul, aşteptându să se apropie, în vreme ce Erica îşi continuă drumul spre locul unde-şi parcase Adam maşina. Pe a ei o lăsase, la acceptarea şerifului, în garajul poliţiei, urmând să-i parvină în dimineaţa următoare acasă.

— Îţi datorăm mulţumiri, îi spuse Adam lui Smokey. Soţia mea nu se simte în apele ei ca să ţi le prezinte acum. Dar o va face curând.

Îi trebuia un efort să se arate binecrescut, deoarece în cugetul său continua să fie scandalizat de metodele veroase ale negustorului. Dar cu toată repulsia faţă de această jiganie cu chip omenesc, raţiunea-i spunea că fără sprijinul lui poate ar fi păţit-o mai rău. Şi numai Erica îl pusese în postura de a depinde de el! se gândi cuprins iar de mânia ce-l năpădise în biroul şerifului.

Smokey rânjea, cu trabucul în colţul gurii, iar după ce şi-l scoase cu o mână puhavă, vorbi cu versatilitatea lui tipică:

— Nu-i nevoie să-mi mulţumeşti, ci doar să te ţii de târgu' încheiat.

— Ţi-am dat o dată cuvântul, îi aminti Trenton.

— Aş vrea să-ţi mai spun o vorbă, la care poate-ai să-mi zici să-mi văd de-ale mele şi să nu-mi vâr nasul unde nu-mi fierbe oala. Dar eu totuşi de sfătuiesc să nu fii prea dur cu nevasta.

— Ai avut dreptate: vezi-ţi de ale dumitale şi nu te amesteca în treburi ce nu te privesc, i-o tăie Adam băţos.

Dar negustorul păru că nici nu-l aude, urmându-şi tirada imperturbabil.

— Oamenii săvârşesc unele ciudăţenii din pricini de neînţeles, dar de îţi dai un pic de osteneală, ajungi câteodată să le pricepi.

— De voi avea într-o zi nevoie de un psiholog, la dumneata am să apelez. Şi acum noapte bună, conchise Adam întorcându-i spatele şi plecând spre maşină.

Smokey rămase pe gânduri şi cu ochii la el, până se depărtă.

Străbătuseră jumătate din drum către casă fără să-şi spună un singur cuvânt.

— N-ai suflat o vorbă, rupse Erica tăcerea. Ori n-ai de gând să o faci? zise cu glas obosit, străbătut de o uşoară sfidare şi privind ţintă în faţă.

— Tot ce m-apasă pe suflet poate fi exprimat printr-un singur: „de ce?“ De când se aşezase înaintea volanului se luptase să-şi ţină în frâu indignarea şi furia, care dintr-o dată irupseră. Pe toţi dracii din lume, spune-mi de ce?

— Şi eu mi-am pus întrebarea.

— Mai repetă-ţi-o şi vezi de nu poţi să-ţi dai un răspuns plauzibil, pe care eu, al naibii să fiu, de sunt în stare să-l aflu.

— Dar pentru asta nu văd de ce-i nevoie să ţipi.

— Nici eu nu văd de ce-i nevoie să furi.

— Dacă începem cu cearta, nu ajungem la mare lucru.

— Eu nu vreau s-ajung decât să-mi răspund la o singură întrebare.

— Ce m-a-ndemnat să fur...

— Asta e.

— Dacă ţii cu tot dinadinsul să ştii, mi-a făcut plăcere. te şochează, aşa e?

— Ba mă cutremură.

— Desigur că nu-mi doream să fiu prinsă, urmă Erica, cugetând cu glas tare, parcă mai mult căutând să-şi explice sieşi. Şi totuşi pericolul ce mă urmărea la tot pasul îmi dădea o senzaţie bizară — un amestec de magnetism şi de emoţii acute — ce-ar putea fi asemuite, într-un fel, cu starea de uşoară grizare. Fireşte, când am fost demascată, am trăit clipe îngrozitoare, mai oribile decât orice mi-aş fi închipuit...

— În fine, am făcut măcar începutul, se arătă Adam oarecum împăcat.

— Da ai pic de îndurare, nici nu-mi pretinde mai mult astă-seară. Ştiu. Ai vrea să mai afli o mulţime, şi ai tot dreptul să îmi pui întrebări. Dar n-ai putea să le laşi pe mâine?

Adam îi aruncă o privire piezişă, iar când o văzu cu capul proptit pe spetează şi cu ochii închişi — tânără, vulnerabilă şi prăbuşită lăuntric — i se înmuie inima.

— Bine.

— Îţi mulţumesc c-ai venit, rosti ea, dar cu voce atât de stinsă, încât cel de alături trebui să-şi ascută urechile

s-o perceapă. Primele mele cuvinte, când m-am trezit cu tine acolo, să ştii că au fost întru totul adevărate. Nu intenţionam să te chem. Dar când te-am văzut, mi-a părut tare bine.

Adam întinse o mână, acoperindu-i-o pe a ei.

— Spuneai ceva, adineaori, urmă Erica, vorbind tot ca prin vis şi parcă de la mari depărtări. Te refereai la un început... O, dacă l-am putea face?

— În ce sens?

— Pornind la o nouă viaţă, şuşoti, suspinând cu năduf. Dar ştiu c-ar fi imposibil.

— Ba poate că nu, zise Adam sub imboldul momentului.

Ciudat, completă în sine, cum tocmai astăzi, dintre toate zilele, picase şi Perceval Stuyvesant, sugerându-i acelaşi lucru.

Sir Perceval şi cu Trenton îşi luau micul dejun în restaurantul hotelului Hilton, din centrul comercial al metropolei, unde trăsese Stuyvesant. De la întoarcerea lor acasă, cu o seară înainte, Adam nu mai vorbise cu Erica. Vlăguită, se dusese direct la culcare, şi pe loc o prinsese somnul, iar dimineaţa, când el o pornise de vreme înspre oraş, o văzuse dormind profund. Pe moment se gândise să o trezească, apoi renunţase, ca pe la mijlocul drumului către locul de întâlnire cu Perce, să regrete că nu o făcuse. S-ar fi întors, s-o deştepte şi să-şi urmeze discuţia întreruptă, numai că Sir Stuyvesant urma să-şi ia zborul spre New York înainte de prânz — motiv pentru care şi stabiliseră întâlnirea lor matinală prin telefonul ce i-l dăduse Adam, după revenirea sa de la sediul poliţiei, în noaptea trecută. De nu se vedeau acum, însemna să-şi amâne convorbirea pe altă dată, dar oferta prietenului împrumutase subit o nouă consistenţă în ochii lui Trenton — mai actuală şi importantă faţă de cum o privise doar cu o după-amiază în urmă.

Un amănunt semnificativ ce-i reţinuse atenţia era acela că deşi Erica se culcase tot în camera oaspeţilor — cum o făcea de o lună încoace — de astă dată lăsase uşa deschisă în lături, încât, observând-o călcase în vârful picioarelor, ca să nu-i tulbure odihna.

O s-o mai lase un ceas, hotărî el în gând, după care avea să-i telefoneze, iar de-o vrea să îl vadă şi să reia

dialogul, o să-şi modifice programul la slujbă, repezindu-se pentru câteva ceasuri la reşedinţa din Quarton Lake.

De la revederea cu Perce şi aşezarea la masă, acesta nu făcuse nici un fel se aluzie la întreruperea bruscă a colocviului din ziua anterioară şi cu atât mai puţin o evocă Adam. În schimb, prietenul se interesase în treacăt de fiii săi — Greg şi Kirk — revenind după aceea la superconductorii de care-i vorbise ca fiind principala preocupare a vestitei lor corporaţii ce-i oferea postul de preşedinte.

— Fapt extraordinar în legătură cu superconductorii, este că presa şi publicul nu prea sunt la curent cu ei, îl informă Perce printre sorbiturile din infuzia de ceai indian amestecat cu un soi ceylonez pe care o purta pretutindeni cu el, în bidoane umplute de acasă. Foarte puţini au aflat, bunăoară, rosti mai departe omul de ştiinţă, că aceşti noi elemenţi, confecţionaţi din sârmă ori bucăţi de metal, transportă o mare încărcătură electrică fără să irosească o picătură din ea. Tu erai avizat de acest fenomen?

Confirmând printr-o simplă clătinare a capului cunoaşterea acestei trăsături, Adam reflectă la deosebita-i semnificaţie, ştiind, că dealtminteri orice licean iniţiat în tainele fizicii, că reţelele utilizate în prezent înregistrau pierderi de minimum cincisprezece la sută, prin aşa denumita rezistenţă ohmică.

— Prin urmare, noul superconductor, care constituie o excepţie de la regula generală, ar revoluţiona toate sistemele energetice utilizate în clipa de faţă, preciză Perce, furnizând, prin înlocuirea actualelor mijloace de propagare a curentului — costisitoare şi extrem de complexe — o cantitate uriaşă de electricitate la un preţ derizoriu. Ce a ţinut în loc aplicarea superconductorilor e faptul că ei funcţionează la o temperatură foarte scăzută — de aproximativ minus patru sute cincizeci de grade Fahrenheit.

— Asta-i gheţărie curată! exclamă Trenton.

— Într-adevăr. De aci şi visul oamenilor de ştiinţă, nutrit în anii din urmă de a-i activa la temperatura camerei.

— Şi totul a rămas în stadiul de vis?

Perce puse un oarecare interval între întrebare şi răspunsul ce-l datora.

— Ne cunoaştem de multă vreme, amice, rosti în cele din urmă. Or în toţi aceşti ani mi-ai surprins vreodată tendinţa de a umfla cât de puţin lucrurile?

— Dimpotrivă. Te-ai arătat cumpănit şi plin de rezervă. Un conservator în toată puterea cuvântului.

— Ei bine, aşa am rămas, confirmă zâmbind parcimonios şi înghiţind încă o duşcă de ceai. Aşa încât ia aminte la ce îţi voi spune. Încă nu am ajuns la superconductorul ideal, dar unele constatări de facto, ivite în decursul experienţelor, ne-au umplut de bune speranţe, chiar de elan, încât n-am exagera să afirmăm că ziua realizării lui s-ar putea să fie pe aproape.

— Şi atunci ce-ar urma?

— Dacă vom izbuti să-l desăvârşim, nu va exista sferă a tehnologiei moderne care să nu fie afectată în bine de inovaţia preconizată. Să-ţi dau numai două exemple.

Relatarea devenea tot mai dinamizată, astfel că Adam îl urmărea covârşit de interes.

— Nu mă voi referi la toate ipotezele existente cu privire la câmpurile magnetice, ci mă rezum la aşa numitul circuit superconductiv, care înmagazinează imense cantităţi de curent, păstrându-l intact, iar de ne iese pasienţa până la capăt, ajungem la adevărate miracole, întrucât vom face posibilă transportarea lui, în proporţii enorme, pe cale terestră, maritimă şi aeriană, în simple containere. Îţi închipui ce-ar însemna această putinţă de folosire a energiei electrice, care elimină utilizarea clasicelor generatoare, în regiunile junglei sau în deşert? Sau noile drumuri ce le deschide acelaşi principiu în construcţia vehiculelor acţionate electric? Noua metodă ar face din bateriile actuale un mijloc la fel de învechit ca şi preistorica frecare a cremenei pentru scăpărarea scânteilor.

— Sincer să fiu, mi-e greu să-mi imaginez asemenea înfăptuiri, îşi mărturisi celălalt scepticismul.

— Te cred. Şi e omenesc să nutreşti îndoieli. Dar să nu uiţi, amice, că n-au trecut prea mulţi ani de când nimeni nu putea să întrevadă descoperirea energiei atomice şi călătoriile în cosmos.

Aşa e, recunoscu Adam doar pentru sine, ca pe dată să-i aducă aminte prietenului:

— Era vorba de două exemple...

— Întocmai, şi ţi le voi da chiar acum. Printre caracteristicile ciudate ale superconductorilor, se numără şi proprietatea diamagnetică, graţie căreia, odată alăturaţi de magneţii obişnuiţi, declanşează prodigioase potenţe de opoziţie şi de respingere. Or înţelegi ce înseamnă asta? Metale încorporate în orice fel de agregat, indiferent cât de apropiate între ele, fără putinţa de a se atinge? Evident, ţi-ai şi dat răspunsul: dispar fricţiunile dintre părţile componente, aşa încât se vor putea produce vehicule ale căror piese metalice nu vor veni în contact între ele, eliminându-se astfel însăşi uzarea lor. Desigur, acestea sunt numai posibilităţile de început. Dar mai există şi altele, fără număr.

Urmărindu-i expunerea, era exclus să nu se simtă contaminat de convingerile prietenului. Aceleaşi teorii, auzite din gura oricărei alte fiinţe, i-ar fi apărut fie ca speculaţii aberante, de factură ştiinţifico-fantastică, sau, în cel mai fericit caz, ca perspective realizabile într-un viitor depărtat. Însă ele veneau de la reputatul Perceval Stuyvesant, preţuit şi stimat pentru desăvârşita sa probitate şi valoroasele contribuţii aduse la patrimoniul ştiinţei.

— Spre norocul nostru, continuă Perce, atât experienţele pe care ţi le-am detaliat cât şi altele pe care le întreprindem în paralel, încă nu ne-au atras o prea mare atenţie din exterior. Dar ne aşteptăm să fim luaţi cu asalt. Şi aceasta e o altă raţiune pentru care apelăm la sprijinul tău.

Adam reflecta cu iuţeală şi profunzime. Ideile împărtăşite de Perce îi stârniseră incontestabil entuziasmul, dar se va menţine el oare la fel de viu şi intens precum îl simţise în toţi anii investiţi în făurirea maşinilor? La ce înalt diapazon afectiv trăise geneza unui Orion, bunăoară, şi cât de mult continua să fie acaparat sufleteşte de plăsmuirea viitorului Farstar! Cu gândul la toate acestea se vedea incapabil de a părăsi industria de automobile. Şi totuşi, într-un ungher al conştiinţei, stăruiau cuvintele amicului rostite cu o zi înainte în legătură cu deschiderea unor drumuri nebănuite şi sprijinirea unor descoperiri epocale...

— Dacă va fi să perfectăm oferta ce mi-ai făcut-o, se pronunţă cu întârziere, aş dori, mai întâi, să vin la San Francisco şi să stau de vorbă cu coasociaţii tăi, Perce.

— Vom fi deosebiţi de încântaţi, dragă, şi te rog să te înfăţişezi cât mai grabnic, îi salută celălalt propunerea, ca pe urmă, ridicând mâinile într-un gest de prevenire şi autoapărare, să completeze modest: S-ar putea, se-nţelege, ca nu tot ce ţi-am înşirat să se adeverească potrivit aşteptărilor noastre, şi nici marea descoperire să nu se confirme decât numai odată pusă în practică, după cum o şi cer rigorile ştiinţei. Dar inovaţii vom aduce, şi chiar de mare răsunet. În această privinţă ai deplinele mele asigurări. Îţi mai aminteşti cumva stihul; „Viaţa-i alcătuită din valuri, care laolaltă pot să umple un ocean...?"

Şi cu gândul la mareele existenţei, Adam se întrebă, fără voie, oare încotro îi purtau talazurile pe Erica şi pe el?

24

Alunecarea lui Rollie Knight pe panta nelegiuirilor şi a rapturilor organizate în uzină data din februarie, mai precis, din săptămâna când, sub privirile lui, supraveghetorul Frank Parkland — pe care Rollie mai că ajunsese să îl admire — înfulecase plicul cu mita, fapt ce-l îngreţoşase într-aşa o măsură încât seara, la întoarcerea acasă, îi declarase scârbit, concubinei, cum că „toată societatea-i un vax şi o cloacă de minciuni împuţite".

La început, amestecul său în abjectele şi periculoasele combinaţii din fabrică păruse cu totul neînsemnat, constând din colectarea diurnă a biletelor galbene şi a banilor încasaţi pe pariurile încheiate în hala de asamblare, pe care mai apoi le pasa aşa-zisului „om-de-legătură", întruchipat de Daddy-o Lester, care le făcea vânt spre centrul oraşului. După câte prinsese Rollie din zbor, predarea colectei se sincroniza cu plecările şi venirile camioanelor în incinta fabricii. Şi cu toate repetatele-i dispariţii de la tactul de lucru — impuse de rolul său de ştafetă — Rollie observă că supraveghetorul Parkland nu-i făcea nici un fel de mustrări câtă vreme nu se întrecea cu foiala şi cu zăbovirile pe afară ci, pe tăcute, îi punea înlocuitor. Iar când se întâmpla să mai întreacă măsura, îl dojenea doar de formă, ceea ce dovedea limpede că mai marele său îşi încasa mai departe mita.

Asta se petrecea în februarie, ca în luna mai, Rollie să fie cooptat în alte două grupări banditeşti — a jecmănitorilor ce ademeneau muncitorii cu împrumuturi complet oneroase şi a încasatorilor de dobânzi, conlucrând mână în mână cu primii. Ce-l atrăsese pe Knight în acest circuit, era faptul că şi el acumulase ceva datorii, de care nu ajungea să mai scape. De unde, la angajarea în uzină, banii câştigaţi i se păruseră o avere, la câtva timp începură să nu-i mai ajungă, nici lui, nici pomicelei May Lou, aşa încât recursese la cămătari, convingându-şi confraţii să-i urmeze exemplul, iar cu vremea se angrenase direct în banda jefuitorilor, mânuind paralele date şi restituite.

Totul decurgea, natural, sub forme acoperite, împrumuturile şi rambursarea implicând, prin fabuloasele dobânzi percepute, o spoliere cruntă şi sistematică a victimelor. Astfel, dacă un lucrător, aflat la strâmtoare cu banii, chiar în primele zile ale săptămânii, se îndatora cu douăzeci de dolari, la sfârşitul ei se trezea cu un debit de douăzeci şi cinci de dolari. Dar chiar cu aceste camete inumane, lucru de necrezut, solicitările creşteau atât ca valoare cât şi numeric.

În ziua de plăţi, jecmănitorii — ei înşişi salariaţi ca oricare alţii ai Companiei — se ofereau să ridice lefurile colegilor, nu însă cu un gest de pură bunăvoinţă cu nimic profitabil, ci, dimpotrivă, ca un mijloc de a trage un oarecare câştig, iar mai presus de aceasta, de a intercepta cecurile datornicilor. Cât privea răsplata efortului de „casier benevol", deşi nu depăşea cota modică de câţiva cenţi la fiecare cec onorat — încât la unul de 100,99 dolari partea leului cuprindea numai cele două zecimale din urmă — exista totuşi o înţelegere ca în nici un caz recompensa mediatorului să nu coboare sub 25 de cenţi. Cum însă păcăliţii erau de ordinul sutelor, chiar aceste minimale foloase atingeau laolaltă sume destul de însemnate, iar operaţia în sine — de strângerea împrumuturilor şi a cametelor impuse — se cifra la zeci de mii de dolari, astfel că, la încheierea săptămânală a conturilor, un singur încasator putea să deţină asupră-i câte douăzeci şi cinci de mii de dolari, fapt ce-l silea să adopte, ca măsură de precauţie, angajarea mai multor însoţitori, care să-l escorteze în peregrinările prin uzină şi, mai ales, la ieşirea din ea.

Cât despre debitori, odată intraţi în drăceasca horă, cel mai înţelept lucru era să se achite faţă de cămătari, deoarece, încercând să le tragă chiulul, se puteau pomeni cu câte un braţ sau picior rupt — dacă nu şi cu'o răfuială mai cruntă — iar datoria rămânea în vigoare, cu perspectiva unor represalii şi mai sălbatice până, în sfârşit, o acopereau. Câţiva norocoşi, printre care şi Rollie, se bucurau de hatârul de a-şi amortiza din dobânzi prin serviciile prestate în cadrul organizaţiei, ceea ce nu-i scutea însă de restituirea integrală a sumei luată spre folosinţă. Astfel se explicau corvezile fără număr făcute de Knight, atât în zilele obişnuite cât mai ales în cele de plata salariilor, când alerga, fără istov, în chip de „casier benevol" după cecuri şi colectarea bănetului pentru zarafii lipsiţi de scrupul. Dar în ciuda acestor strădanii, Rollie continua să trăiască în mare criză financiară.

Începând din iunie, se dădu şi la vânzarea stupefiantelor. Însă nicidecum din proprie iniţiativă, iar pe măsură ce se adâncea în corupţie, îl încerca tot mai pregnant sentimentul că e depăşit de puteri mai presus de ale sale, ce-l mânau pe încetul spre îngrozitoarea primejdie — care-l hăituia precum un coşmar — de a fi prins, arestat şi trimis în faţa instanţei, unde va încasa o pedeapsă pe termen îndelungat. Restul confraţilor amestecaţi în aceleaşi fărădelegi riscau infinit mai puţin decât el întrucât neavând cazier şi detenţiuni prealabile, chiar în cazul surprinderii în delict, beneficiau de circumstanţe atenuante. Pe când el va fi judecat ca un infractor înrăit. Or tocmai această angoasă crescândă îi imprimase şi mina ursuză şi încruntată în seara când cu turnarea secvenţelor pentru „Oraşul Motoarelor", în meschina locuinţă în care convieţuia împreună cu May Lou. Leonard Wingate, aflat printre alţii de faţă, îi sesizase răzvrătirea lăuntrică, neîncercând totuşi să-i deceleze şi cauzele.

Tulburarea lui Rollie — atât de manifestă pentru directorul Personalului — se mai datora şi descoperirii pe care o făcuse pe la începutul lui iunie, cum că era mult mai lesne să te laşi atras în gaşca răufăcătorilor, decât să mai ieşi din ea. A bate în retragere se dovedise cu neputinţă, aşa cum i-o spusese răspicat găliganul Big Rufe când, încunoştiinţându-l că banda l-a însărcinat şi cu

distribuirea stupefiantelor în uzină, Rollie încercase să dea înapoi.

Cu puţine luni înainte, pe când Rufe îl aţâţase la vorbă, întâlnindu-se amândoi în aceeaşi vespasiană din preajma halei de asamblare, Rollie nu bănuise în ce calitate îi aruncase apropoul de a se înrola în isprăvile lor mişeleşti. Ca acum, după ce intrase până peste urechi în ele, să-şi dea în sfârşit seama că namila de Big Rufe juca un rol important în mai toate tâlhăriile săvârşite.

— Cu asta las-o mai moale, căutase el să-l înfrunte pe Rufe, la propunerea acestuia de-a prelua şi difuzarea drogurilor în fabrică. Pentru-o treabă ca asta găseşte-ţi alt fraier, iar dă la mine ia-ţi gându, m-auzi?

Dialogul avusese loc într-una din pauzele de lucru, când îşi vorbiseră pe şoptite şi la adăpost de privirile altora, îndărătul unor mormane de acumulatoare, aduse în hală pentru instalarea lor pe şaşiuri.

— După cum te văz că te gângăveşti, ie clar c-ai făcut pă tine dă frică, i-o întorsese celălalt încruntat.

— Şi ce crimă-i în asta?

— Şefului i-e cam scârbă dă căcăcioşi... Nici nu vrea s-auză dă iei.

Rollie avusese atâta minte ca să nu mai întrebe cine le era şeful. Că exista unul în afara uzinei, ar fi însemnat să fie cretin să nu îşi închipuie, după cum timpul îl ajutase să întrevadă şi forma organizată a reţelei în care se integrase. Iar de mai avusese vreun dubiu în această privinţă, o întâmplare, nu de mult petrecută, i-l spulberase definitiv.

Evenimentul se petrecuse într-o noapte, la încheierea turei, când, în loc să plece din fabrică, el, împreună cu alţi şase „aleşi" rămăseseră — precum li se indicase din vreme — pitulaţi, care pe unde putuseră, ca pe urmă, şi pe neobservate — tot potrivit directivelor prealabile — să se fofileze la o oră anume către zona parcului de rebuturi şi fiare vechi. La ţinta prescrisă, îi aştepta un autocamion, pe care-l stivuiră cu coşuri şi lăzi cartonate, aduse din timp în apropierea vehiculului. Că totul fusese ticluit dinainte era limpede pentru Rollie, la fel ca şi faptul că materialele încărcate de ei nu erau nicidecum deşeuri de aruncat, ci anvelope, aparate de radio, instalaţii de aer condiţionat, cutii de transmisie, toate absolut noi, şi atât de multe la

număr, încât, înţesate în ambalaje, se văzuseră nevoiţi să uzeze de macarale la ridicarea unora dintre ele.

După vrăfuirea primului camion, apăruse un altul, astfel că operaţia a durat trei ore încheiate, fără precauţii şi inimi sărite, ci pe linişte şi la lumina unor becuri puternice, lucru ieşit din comun pentru această latură dosnică şi puţin frecventată pe timpul nopţii. Doar spre sfârşite, reapăruse Big Rufe, care se mai arătase la chip şi dispăruse în câteva rânduri, zorind cărăuşii să-şi mântuie treaba, şi aruncând împrejur ochiade neliniştite. Înteţind ritmul activităţii, umplură în fine şi al doilea autocamion, după care se risipiră ca potârnichile, care pe unde apucase.

Pentru speteala sa la acest jaf de proporţii ce-l uluiseră, Rollie şi-a primit partea de două sute. Dar pe lângă beneficiul material, efortul îi înlesnise şi pătrunderea unor taine, până atunci fie numai întrezărite sau cu totul ascunse cunoaşterii lui. Astfel, avusese prilejul de a se convinge cum că într-adevăr exista o căpetenie a bandei, acţionând din umbră şi cu metode bine puse la punct, cumpărând muţenia şi orbirea multora din uzină cu bănet serios, fiindcă doar aşa se putea explica intrarea şi ieşirea nestingherită a camioanelor înţesate cu materiale de preţ, la o lumină strălucitoare ca ziua, şi fără nici o alarmă survenită între timp. După elucidarea acestor mistere, mai făcuse şi alte descoperiri; întâi că mai toate mărfurile furate se plasau la ateliere de reparaţii auto ce lucrau pe sub mână în jurul Detroit-ului şi ale altor metropole, de unde mai apoi se cumpărau la un preţ de nimic, iar raptul la care participase se număra printre altele multe, din raza aceluiaşi parc de rebuturi şi fiare vechi.

— Deh, eşti cam intrat până peste cap în sicretilii noastre, aşa că nu te văz bine, îl prevenise dihania de Rufe, când Rollie căutase să se spele pe mâini de noua sa atribuţie de a face negoţ cu narcotice. Or când unu d-ai noştri încearcă să ne spuie sal'tare dân mers, îşi continuase Big Rufe cumplitul avertisment, şefu îl ia la ochi şi-l mai pune cu botu pă labe, cum s-a mai întâmplat şi cu alţii, d-au avut neobrăzarea să ne fenteze.

Ca unul ce era la curent cu păruielile şi schingiuirile din ultima vreme, chiar în perimetrele de parcare a maşinilor — pe unde până şi strajele patrulau numai în formaţii de câte doi — Rollie înţelese tâlcul mesajului.

Doar cu o zi înainte fusese găsit, într-o zonă mai lăturalnică, un băietan negru, jefuit şi atât de sălbatic bătut, încât, transportat la spital, chiar acum mai plutea între viaţă şi moarte.

Şi cu gândul la el şi la alţii, Knight se cutremură de groază.

— Ascultă la mine, că doar nu-ţi îndrug moşi-păgroşi, îşi urmase Big Rufe litania, după ce trântise un scuipat pe podea. Vâră-ţi la tărtăcuţă tot ce ţi-am zis io acu, şi nu umbla cu cioara vopsită, c-altfel o dai dă dracu.

Şi astfel începu să negocieze stupefiante în fabrică, pe de o parte înfricat de ameninţarea lui Rufe, pe de alta, silit de apriga-i nevoie de bani. Fiindcă din ce era să trăiască, el şi cu May Lou, ori să acopere şi repetatele-i împrumuturi făcute la cămătari când, după tnăsurile aplicate de Leonard Wingate în vederea lichidării ratelor contractate cu mobila, încasa mai nimic la salariu?!

Deşi cu inima strânsă şi mereu bântuit de groaza de a fi prins, cu vremea îndeletnicirea cea nouă se dovedi însă mai lesnicioasă de cum şi-o închipuise, încât uneori îşi punea întrebarea de nu cumva îşi făcuse atâta sânge rău pe de gratis. Ce-l mai liniştise între timp era faptul că marfa plasată consta numai din L.S.D. şi marijuana, nu şi din heroină, a cărei plasare te băga mai uşor la apă. Fireşte, circula şi ea prin uzină, şi ajunsese să-i ştie pe dinafară pe toţi câţi o consumau. Dealtminteri nici nu era o bravură să-i recunoşti, fiindcă odată ce-o luau, le sticleau ochii ca la pisici, pe-ntuneric, şi nu prea mai ştiu ce-i cu ei, încât îi putea mirosi orişicine, iar de-i strâmtorai cu întrebările — de unde şi cum pusese mâna pe buruiană — îl dădeau în vileag pe ăl care le-o vânduse.

Pe când cu marijuana, nici că te durea capul. În primul rând fiindcă năraviţi nu se trădau cu una, cu două şi apoi mai era o pricină.

Atât F.B.I.-ul cât şi poliţia locală înştiinţaseră în secret administraţia Companiei cum că nu procedează la investigaţii decât numai când traficantul, descoperit cu acest soi de narcotic, poartă cu sine peste un pound[1]. Iar motivarea adusă de ambele organizaţii era cum nu se poate mai simplă: penuria angajaţilor pentru anchetarea cazurilor minore. Or cu tot caracterul ei strict confidenţial,

[1] Un pound = 453,6 gr.

informaţia trecuse peste pragul cabinetelor directoriale, ajungând până la unul ca Rollie şi alţii, care acum se fereau să mai umble cu cantităţi mari la ei.

Cu toate corvezile ce trebuia să le facă — ba cu încasarea dobânzilor, ba cu colectarea pariurilor ori cu plasarea stupefiantelor — care, la drept vorbind, nu-i răpeau multă vreme, îşi vedea şi de muncă, spre mulţumirea meşterului Frank Parkland.

Doar la refacerea tehnologică de fabricaţie, impusă de producerea noului Orion, fusese concediat temporar, însă nu datorită vreunor abateri, ci măsurilor generale şi lipsei lui de vechime în slujbă. Iar când prefacerile, ce ţinuseră o lună, se încheiară cu bine şi revenise la lucru, activitatea la bandă nu-i mai apăru monotonă ci, dimpotrivă, atrăgătoare.

Îl interesa Orionul, ba chiar îl entuziasmase, încât după primele exemplare îngemănate, într-o seară, la întoarcerea sa acasă, îi mărturisise concubinei lui, May Lou:

— Asta zic şi io tărăboanţă! I-aşa dă mişto, dă te face să-ţi fiarbă sângele-n vine!

Şi vorbind despre ea părea cu adevărat răscolit în felul cum o spusese, încât fremătând şi cu ochii sticliţi de emoţii şi neastâmpăr, urmase cu glas nechezat:

— Să ştii, May Lou, că-n noaptea asta o facem lată.

La care costeliva negresă chicotise înveselită, iar Rollie îşi ţinuse făgăduiala, iubind-o năvalnic şi lacom, însă cu gândul mai mult la limuzina care-l vrăjise şi la posibilităţile de a-şi cumpăra şi el cândva una. Fiindcă aşa cum păreau că-i merg învârtelile, nu numai că uitase de vechea-i deviză potrivit căreia „nimic nu durează“, ci începuse să-şi făurească şi vise.

De-abia la sfârşitul lui august se simţi clătinat în nădejdile sale de bine, şi crezul său de o viaţă îşi găsi pe deplin confirmarea.

Într-una din dimineţi, pe când se afla la tactul de lucru, primi o solie din partea lui Rufe transmisă prin Daddy-o Lester, omul de legătură. În noaptea de a doua zi urmară să purceadă la o nouă acţiune. După ieşirea din tură, Rollie trebuia să rămână în fabrică. Între timp va afla şi restul instrucţiunilor.

La anunţul laconic al stârpiturii cu faţa spintecată de cicatrice, Rollie căscase apatic, după care îi răspunsese în silă:

— Să mă uit în agendă, cum face toţi mahării, să văz dacă n-oi avea altă treabă.

— Îţi arde capul ca gheaţa dă mare dăştept ce te crezi; da pă mine nu mă-nvârţi după deşte, i-o reteză celălalt. Po'să jur dup-acum c-o să faci aşa cum ţi-am zis.

Iar Rollie nu se osteni să-l mai contrazică, ştiind, în cugetul său, că va asculta de poruncă. Şi la urma urmei de ce i s-ar fi opus, când şi la încărcarea materialelor din parcul de fiare vechi şi deşeuri — o „acţiune" întreprinsă tot la căderea nopţii — încasase uşor două sute? Or pesemne şi mâine vor face acelaşi lucru.

Numai că indicaţiile din seara următoare — primite exact cu o jumătate de ceas înainte de primenirea turei — îl puseră dintr-o dată pe gânduri, fiind complet altele de cum se aşteptase. În loc s-o tulească de grabă din hala de asamblare — îl instrui scârnăvia de Daddy-o Lester — i se cerea să tândălească pe acolo până ce următorul schimb îşi va prelua lucrul, şi abia după aceea s-o-ntindă spre spălătoare şi vestiarele cu dulapurile de haine, unde urma să-i întâlnească şi pe ceilalţi, printre care Big Ruffe şi Daddy-o în persoană.

Conformându-se dispoziţiunilor, când ţiuitul prelung şi strident al sirenei anunţă încetarea activităţii, în loc să se alăture, ca de obicei, îmbulzelii către ieşirile la locurile de parcare a maşinilor sau de staţionare a autobuzelor, Rollie rămase în urmă, mergând domol şi făcând un popas la automatele cu răcoritoare, cu gândul să-şi piardă timpul, dar să bea şi o Coca-Cola. Ideea fusese bine-venită, fiindcă de astă dată nimeri tocmai la descărcarea mărunţişului înghiţit peste zi de maşinărie, astfel că-i aşteptă pe cei doi colectori până goliră primul automat, urmărind scurgerea monedelor de argint în săcotee groase, de pânză. Când, în sfârşit îşi isprăviră operaţia la unul din aparate, îşi luă băutură, pe care o sorbi fără pic de pripeală, iar după ce se mai învârti preţ de câteva minute, o porni tot agale înspre locul unde era aşteptat.

Încăperea în care intră — mohorâtă, întunecată, cu duşumea de ciment, mustind de apă, şi duhnind a urină — era străbătută, pe mijloc, de un şir de bazine din piatră, aşa zisele „scăldătoarele turturelelor" — cum le botezaseră muncitorii — la fiecare din ele morfolindu-se câte o duzină de oameni deodată. În spaţiul rămas disponibil, se

înghesuiau dulăpioarele pentru haine, toaletele şi W.C.-urile, toate expuse vederii, nefiind prevăzute cu uşi.

Rollie îşi clăti faţa şi mâinile, într-una din „scăldătoarele turturelelor", după care se şterse cu un şervet de hârtie. I se părea nemaipomenit de ciudat să se lăfăie, numai de unul singur, într-un spălător de obicei invadat de cel puţin zece inşi, dar faptul era normal pentru ceasul acela târziu, când schimbul său se topise de mult, iar următorul îşi începuse activitatea înăuntrul uzinei. Mânaţi de nevoi, unii aveau să apară nu peste mult, dar cum de-abia îşi luaseră locul la bandă, mai putea să stea liniştit un răstimp.

Curând auzi o uşă deschizându-se prin apropiere, iar apoi îl văzu pe Big Rufe intrând cu o iuţeală de necrezut pentru o huidumă greoaie ca el. Era încruntat la chip şi tot aşa se holbă şi la ceasul de mână. Având mânecile cămăşii răsfrânte până mai sus de cot, Rollie îi putea urmări muşchii zvâcnind ca o guşă de porumbel, iar când încercă să se apropie, namila îi făcu semn să nu scoată nici cel mai mic sunet.

La câteva clipe, îşi făcu apariţia şi Daddy-o Lester, gâfâind precum o jivină hăituită de câini, şi cu fruntea îmbrobonată de transpiraţie ce se scurgea peste faţa-i sluţită de cicatrice.

— Ţi-am zis să-ţi mişti fundul iute, îl întâmpină colosul de Rufe pe un ton mustrător.

— Aşa am făcut. Numai că iei a întârziat. Nu ştiu ce dracu dă-ncurcătură a găsit la una din iele. Şi până să-i vie dă hac, s-a moşmolit o grămadă dă timp, se explică Daddy-o, cu o voce piţigăiată, strangulată de frică, care nu aducea, ca şi întreaga-i înfăţişare, cu obişnuita-i trufie.

— Unde-s acu?

— La bufetu din partea dă sud. Leroy e cu ochii pă iei, şi o să vie în locu unde i-am spus.

— Păi asta înseamnă că s-a terminat cu golirea, aşa că haideţi! le porunci matahala de Rufe.

— Încotro? Şi pentru ce mama naibii? îl întrebă Rollie fără să se clintească.

— Ascultă ici, şi vâră iute la bilă, îi şuşoti celălalt, cu ochii ţintiţi la uşă. Le facem dă petrecanie ălora care-a descărcat biştarii din burţile automatilor. Lovitura-e ca şi dată. Cum am pus-o dă bine la cale, ie begatelă, un moft.

Apăsaţi dă sacii cu gologani, nici n-avem ce alege dân iei, noi patru şi iei numa doi. La urmă, o să-ţi iei şi tu partea.

— N-am nevoie! Nici nu vreau să mă bag! se împotrivi Knight.

— Vrei nu vrei, mişcă-te! Şi ţine colea şi ăsta, se zborşi namila, îndesându-i în mână un pistol automat cu bot scurt.

— Nuu! Nu-l iau! se opuse cu străşnicie.

— Ce te sclifoseşti? Doar n-ai mai fost la răcoare tot fiincă te-a prins cu bubuitoarea la tine? Or d-o fi s-o târşim, ajungi iar acolo, fie că ţi-o găseşte sau ba. Şi spunându-i acestea, Rufe îl înghionti zdravăn, postându-l în fruntea micului şir indian. Dar odată ieşiţi din întunecoasa şi fetida încăpere, instinctiv, Rollie pitulă revolverul în cureaua pantalonilor.

Străbătură o parte a clădirii mergând iute şi apucând pe căi lăturalnice, cât mai departe de privirile oamenilor — lucru deloc complicat pentru unii ca Rufe şi Daddy-o Lester, care cunoşteauu uzina ca în palmă. Până şi Rollie ştia cam pe unde se află ţinta — un bufet mic rezervat exclusiv supraveghetorilor şi şefilor de echipe — cu toate că în el nu păşise vreodată. Pesemne şi acolo exista un automat cu răcoritoare, aidoma celui la care adăstase mai înainte, să-şi ia Coca-Cola, îşi spuse gonind în capul scurtei coloane ca, după o distanţă destul de apreciabilă, să-l întrebe pe Rufe peste umăr:

— Dă ce m-aţi ales tomna pă mine?

— Poate fincă ne topim dă dragul tău, bă, îi răspunse acesta în bătaie de joc. Ori că şefu şi-a făcut socoteala că dân ce te vâră-n mai multe, tot mai greu o să-ţi fie să ne driblezi.

— Da şefu are habar dă ce învârtim noi acu?

— Ţi-am mai zis, tontălăule, că acţiunea ie plănuită la marili fix. D-o lună o tot pritocim şi stăm cu ochii pă ăi cu golirea biştarilor. Cum dracu nu s-o fi gândit nimeni să le facă bucata până acu?

Ultima afirmaţie era o născocire de a sa, deoarece numai pe un neofit în dedesubturile organizaţiei l-ar fi mirat imunitatea încasărilor pomeniţi. Nu însă şi pe Big Rufe, care-i cunoştea explicaţia, precum şi îngrozitoarele riscuri ce-l pândeau în aceste momente la fel ca şi pe ceilalţi trei implicaţi. Numai că în sinea lui se împăcase cu ele şi se pregătise de mult să le înfrunte.

În schimb, Rollie Knight era cu totul străin de asemenea ascunzişuri, datorită lui Rufe, care, natural, nu i le divulgase. Dacă le-ar fi aflat, însă, chiar în drum către locul crimei, s-ar fi întors şi ar fi rupt-o la fugă, indiferent de urmările ce şi le-ar fi atras cu bună ştiinţă.

Secretul lui Rufe, pe care îl tăinuise şi acum sub învelişul minciunii, era că toate automatele de răcoritoare concesionate în uzină aparţineau Mafiei.

Activitatea Mafiei în perimetrul Wayne Country Michigan, în care era circumscris şi Detroit, începea de la afaceri „semilegale", culminând cu cele mai monstruoase, pecetluite de crunte şi nenumărate masacre. În zona aceasta, denominaţia de Mafie era mai adecvată decât „Cosa Nostra", dată fiind sorgintea nucleului, alcătuit din străvechi familii siciliene, cum la fel de bine se potrivea şi termenul de „semi-legal" cu natura îndeletnicirilor sale, fără excepţie veroase, chiar şi când implicau numai speculă, mituială, intimidare, bătăi sau incendieri, neajungând până la omucideri. Amestecul şi influenţa acestei malefice organizaţii se făceau mai ales resimţite în marile combinate ale industriei, printre care se numărau şi uzinele auto, unde iniţiase şi coordona din umbră aşa zisa „loterie pe cifre", în paralel cu extorcarea muncitorilor prin împrumuturi cu dobânzi inumane — finanţate, natural, indirect — şi cu masivele devastări de materiale şi aparatură, mijlocindu-le plasarea ulterioară la diferite ateliere şi staţii de întreţinere.

Dar pe lângă tentaculele-i uriaşe, adânc înfipte în fabrici, mai dispunea şi de altele, cum erau însăşi întreprinderile de aprovizionare şi deservire care, la suprafaţă, întreţineau o colaborare legală cu industriile vizate de Mafie, dar în fapt îi serveau drept acoperire a propriilor operaţii sau ca un receptacol ascuns al fabuloaselor sale profituri, cifrându-se, în mod cu totul neîndoielnic, la zeci de milioane pe an.

Şi totuşi, în ciuda beneficiilor şi a înrâuririi sale crescânde, nu de mult, înlăuntrul ei se ivise o suferinţă acută — disputa pentru cucerirea puterii — germinată de decreptitudinea progresivă — fizică şi mintală — a conducătorului din culise, a cărui locuinţă conspirativă se afla undeva în Grosse Pointe. Şi cum orice luptă pentru

hegemonie implica şi negreşita participare a negrilor, în dezbinarea tot mai accentuată dintre mafioţii din Oraşul Motoarelor, opoziţia de culoare — autointitulată „Celula Neagră" — dovedea aceeaşi încrâncenare ca şi în neostoitele bătălii, purtate tot de semeni de-ai lor, însă în scopuri superioare şi cu mult mai îndreptăţite, ca apărarea egalităţii şi dobândirii unor drepturi cetăţeneşti pe pământul Americii.

În apriga controversă declanşată pe faţă, o fracţiune din cadrul „Celulei Negre", condusă de un învrăjbit combatant ce nu-şi arăta chipul, ci îl folosea pe Big Rufe ca delegat, nemijlocit în uzină, încălcase, prin repetate abateri şi provocări, disciplina tradiţională a marei şi temutei familii din care făcuse parte.

Trecând peste graniţele statornicite de câteva ori în lunile precedente, săvârşite prăduieli pe cont propriu, în fabrici şi la periferia oraşului, preluând totodată anumite sectoare ale „mizei pe cifre" oferind împrumuturi, încasând camete şi iniţiind pe de-asupra proxenetism şi numeroase şantaje — toate pe teritoriul până atunci suveran al vechii organizaţii. Ca urmare a gravelor contravenţii promotorul lor se aşteptase, fireşte, la acţiuni de vindictă, care nu întârziară să vină. Doi dintre emisarii ce se interferaseră în zona interzisă a împrumuturilor, încasând dobânzile percepute, fuseseră atacaţi în casele lor şi bumbăciţi fără milă — unul chiar sub privirile îngrozitoare ale familiei — după care li se luaseră sumele colectate. La scurt timp, un al treilea, care se amestecase în „loteria pe cifre", a fost prins şi amarnic bătut peste faţă cu ţeava unui pistol ca, după desfigurare, să i se răstoarne maşina, să-i fie incendiată, să i se ia banii şi documentele — cele din urmă fiind arse. Atât după atrocitatea faptelor cât şi a naturii însemnelor anume lăsate în urmă, pentru victime şi asociaţii acestora, nu mai încăpea îndoială că la mijloc era mâna bătrânei Mafii.

Aşa încât trebuiau să-i plătească poliţa. Cântărind diferite moduri de răzbunare, „Celula Neagră" hotărî să înceapă prin jefuirea colectorilor porniţi în rundele zilnice la descărcarea automatelor cu răcoritoare — un contraatac înscris printre alte vreo şase, puse la cale, şi pregătite cu deosebită minuţie, întrucât prin rezultatele lor se putea întrevedea echilibrul de forţe în bătălia începută. Cum era

de aşteptat, isprăvi de acest gen atrăgeau un lanţ de măcelăriri de ambele părţi, până la eventuala încheiere a războiului dintre cele două fracţiuni ale Mafiei — în ipoteza când va exista un sfârşit.

Şi cum în toate războaiele ţelul victoriei tronează mai presus de orice consideraţii, şi în acesta, pionii şi victimele contau mai puţin.

În goana lor neslăbită, Rollie Knight, Big Rufe şi Daddy-o Lester ajunseră în cele din urmă într-un culoar de la subsolul clădirii, iar curând după aceea, la picioarele unei scări metalice.

La capătul unui şir de trepte, se întindea platforma bifurcată înspre nivelul imediat superior, ascunzând vederii verticalitatea scării suind la restul etajelor.

— Staţi pe loc! le ordonă Rufe.

De deasupra şi peste balustrada de fier, îi privea o mutră flegmatică. Era Leroy Colfax, o gură spartă şi iute, precum o meliţă ce se învârtea în clica lui Rufe, şi pe care Knight îl identifică de la prima ochire.

— Ce-i cu pescarii? îl chestionă Big în şoaptă. Tot cu undiţili întinse?

— Îhî. Da mult nu mai are de-nfulicat. Vo două minute, maximul trei.

— În regulă. Noi rămânem pă loc. Da tu cară-te, bungheşte-te mai dăparte la iei, şi ţin-te p-aproape dă noi! S-a-nţeles?

— Păi cum naiba! Şi subliniind însuşirea ordinelor primite printr-o moţăială din cap către şef, Colfax se făcu nevăzut.

— Noi ne vârâm aici, se întoarse Big Rufe către cei de alături — „aici" însemnând un dulap al îngrijitorilor în care-şi ţineau măturile, găleţile şi alte ustensile, dar unde exista suficient spaţiu ca să încapă şi ei. După ce se fofilară pe rând, Rufe lăsă uşa întredeschisă.

— Ai adus măştili, bă? şoşoti cu arţag către Daddy-o Lester.

— Iacă-le, răspunse acesta, ţâţâind de emoţii şi frică, după care scoase trei ciorapi dintr-un buzunar.

Primul îl înhăţă Rufe, trăgându-şi-l cu iuţeală pe faţă, şi poftindu-i prin semne să-i urmeze şi ceilalţi exemplul. În culoar era linişte, singurul zgomot fiind huruitul

neîntrerupt şi înfundat al benzii de asamblare, aflată pe undeva la catul de sus. Ceasul atacului fusese bine ales, deoarece noaptea se circula mult mai puţin decât ziua prin fabrică, şi mai deloc la ceasul acesta, când noul schimb de-abia îşi luase în primire activitatea.

— Voi vă zgâiţi la mine şi vă mişcaţi numai când m-oţi vedea c-o fac io, le sâsâi Rufe prin mătasea măştii, şi tot prin ciorap îi scrută cu o privire poruncitoare. Dă avem cerebel şi-i lucrăm ca la carte, iese o treabă pă cinste. Cât ce i-am prins, îi legăm fedeleş. Leroy ni-a şi adus funia, le zise arătând două suluri de sfoară, aflate pe duşumea.

După ultimele-i instrucţiuni se lăsă iar tăcerea şi, cu fiecare clipă de aşteptare, Rollie se simţea mai împăcat cu el şi cu jocul în care se văzuse târât fără veste. La ce bun să-şi mai fi amărât inima, când înapoi tot nu mai putea da?! De aveau s-o încurce, ştia că nimeni n-o să-i ia parte, ci o să aibă aceeaşi soartă ca ăi de puseseră toată dăndănaia la cale. Cine-o să-l întrebe dacă intrase în horă cu de la sine putere sau altfel? Numai el singur ştia că nu avusese de ales — ca întotdeauna, dealtminteri — ci, îndată primit un ordin, trebuia să-l asculte. Doar nu aşa îl lucraseră din ziua când îl prinseseră în mreje?

Îl văzu pe Big Rufe extrăgând, din salopeta pe care o purta, un revolver Colt, cu mânerul gros şi greoi. Daddy-o primise unul cu botul scurt, la fel cu al lui şi, împotriva voinţei, îşi duse mâna la cingătoare şi trase din ea arma ce-o ascunsese acolo, cu puţine minute în urmă.

La un semn făcut de Big Rufe, Daddy-o Lester se încordă ca un arc în poziţie de tragere. De deasupra străbătea tot mai limpede tropăit de picioare, pe scara metalică, şi zumzet de glasuri.

Uşa dulapului rămase numai uşor crăpată, până când paşii se auziră la o distanţă de câţiva iarzi, pentru ca atunci, cu o mişcare bruscă, Big Rufe s-o deschidă în lături şi câteştrei mascaţii să-şi facă apariţia, cu pistoalele în mână. Colectorii banilor de la automatele cu răcoritoare încremeniră la ivirea arătărilor cu revolverele aţintite spre ei. Amândoi purtau uniforme gri şi insignele întreprinderii lor, iar peste umăr fiecare căra câte doi saci de pânză, legaţi între ei cu un lanţ înnodat cu un lacăt. Unul din ei — cu un hăţiş de păr roşu şi palid la chip —

îngălbenise de tot, pe când celălalt — cu pleoape lăsate şi grele, măsliniu la fizionomie şi cu trăsături de străvechi băştinaş indian — îşi trăda mai puţin starea-i lăuntrică. Tineri — nu cu mult trecuţi de treizeci de ani — ciolănoşi şi solizi la trupuri, păreau cu totul capabili să înfrunte o trântă, şi chiar să învingă în ea. Numai că Rufe nu le dădu pas să-şi încerce puterile, ci, înfigându-şi pistolul în pieptul roşcatului, îi zise, arătând spre dulapul din care ieşise:

— Înăuntru, momâie! Şi tu, după iel! urmă către însoţitorul acestuia. Cu buzele strânse de ciorapul tras peste cap, cuvintele se auziră mai curând ca un mârâit de câine cu gura încătuşată de botniţă. Refractar la somaţia primită, colectorul cu înfăţişare de indian îşi răsuci gâtul şi aruncă o privire în spate, vrând parcă s-o ia la fugă. Dar până a-şi traduce intenţia în faptă, se trezi cu al patrulea adversar cu faţa îmbrobodită — adică Leroy Colfax — care tocmai atunci cobora zorit scara, înarmat cu un junghер cu tăiş lung şi ascuţit, tăindu-i orice putinţă de evadare. Descumpănit, îşi întoarse iar capul către cei dinainte, ca, în aceeaşi secundă Rufe să-l pocnească în obraz cu ţeava pistolului, despicându-i pometele printr-o tăietură adâncă, din care începu să ţâşnească un val de sânge.

Vrând să sară întru ajutorarea colegului, roşcovanul se precipită înspre el, dar Rollie Knight i se puse de-a curmezişul, proptindu-i revolverul în coaste şi avertizându-l cu voce scăzută:

— Pă loc, că nu-ţi merge!

Intervenţia lui nu avea decât un substrat: Voia să curme cât mai degrabă ciocnirea, fără alte molestări grave şi, mai ales, să se vadă el însuşi ieşit din tot tămbălăul.

La ordinul său, gălbejitul cu sihla de păr roşu rămase complet imobil, până când atacanţii, mânându-i cu armele de la spate, îi înghesuiră în dulapul din preajmă. De-abia atunci îşi luă inima în dinţi şi încercă o împotrivire, avertizând inamicii.

— Dac-aţi şti, fraţilor, ce năpastă v-atrageţi cu...

— Ţine-ţi fleanca! i-o reteză Daddy-o Lester, care părea că-şi revenise cu totul din spaimă. Decât ai vorbi d-a surda, mai bine dă-mi încoa sacii. Şi, împingând roşcovanul peste găleţi, pămătufuri şi mărfuri, îi smulse avuţiile de pe umăr.

Tot atunci, şi Leroy Colfax purcedea la jefuirea celuilalt colector, cu chip de indian. Dar acesta, în pofida obrazului sfârtecat şi a sângerării abundente, se dovedi mai energic. Umflându-şi pieptul robust, şi-l propti în Leroy, lovindu-l cu genunchiul în vintre, cu pumnul stâng şi puternic în abdomen, pe când cu mâna dreaptă şi liberă îi trase ciorapul ce-i acoperea faţa.

Pentru o fracţiune de clipă, cei doi se scrutară cu priviri scăpărând de ură, iar apoi colectorul îi şuieră, neslăbindu-l din ochi:

— Acu ştiu cine aaaaaaa...

Vocala prelungă şi ascuţită, ridicându-se parcă până la ceruri, se stinse însă curând, odată cu prăvălirea indianului pe podele, răpus de stiletele cu tăiş ca de sabie, pe care Leroy i-l înfipsese în stomac.

— Dumnezeule! se jelui îngrozit roşcovanul, holbându-se la leşul fostului său coleg de până acum o clipă. L-aţi ucis, asasinilor! le strigă vrăjmaşilor dimprejur. Dar acestea au fost ultimele sale cuvinte, înainte ca Rufe să-i sfarme tigva cu un glonte.

Daddy-o Laster, care tremura mai dihai ca la începutul criminalei lor expediţii, îl dondăni pe Big Rufe:

— Oare n-om fi încurcat-o că i-am căsăpit?

— Şi-acu ce mama dracu' mai vrei? Şi-a căutat-o cu mâna, se justifică şeful, deşi cu o voce care trăda îndoieli. Apoi se plecă şi culese doi saci de pe jos, îndemnându-i cu ţâfnă pe ceilalţi doi:

— Ce staţi, bă? Înşfăcaţi-i şi p-ăilalţi!

Leroy se execută, ridicându-i şi punându-şi-i peste umăr.

Dar când să iasă, Rollie le sâsâi:

— Hei! Aşteptaţi!

De afară, venind pe scara de fier, se auzeau paşi grăbiţi.

Frank Parkland întârziase peste orele limită în fabrică, reţinut de o consfătuire a supraveghetorilor, ţinută în cabinetul lui Matt Zaleski. Tema dezbaterilor: Orionul şi câteva chiţibuşuri apărute la ordinea zilei. După încheierea conciliabulului, Parkland se abătuse pe la bufetul din perimetrul de sud al uzinei unde, la pauza prânzului, îşi uitase o flanelă şi unele documente.

La plecare, după culegerea obiectelor ce-l mânaseră într-acolo, auzise un ţipăt sfâşietor venind dinspre catul de jos, şi-o pornise pe urmele lui să vadă ce îl stârnise.

Coborâse precipitat scările, trecând şi de uşa închisă a dulapului cu pricina, când, străfulgerat de o idee, se întoarse din drum. Ce era cu stropii de sânge prelinşi până şi pe sub uşa dulapului, pe care, deşi-i observase nu-i reţinuseră cuvenita atenţie?

O clipă şovăi, încercat de presimţiri sumbre, dar cum nu era un fricos din fire, îşi învinse pe dată rezervele, deschise uşa şi năvăli înăuntru.

La puţine secunde, sub impactul unei groaznice lovituri în creştetul capului, se nărui la pământ, într-o stare de totală inconştienţă, în rând cu trupurile celor doi colectori.

De-abia la o oră, sau chiar mai târziu, cineva dădu peste ei, însă cu mult înaintea cumplitei descoperiri, cuartetul mascaţilor, alcătuit din Big Rufe, Daddy-o Lester, Leroy Colfax şi Rollie Knight, părăsise uzina, escaladând un parapet lăturalnic.

Aşa cum se constată de-abia mai pe urmă, doar indianul murise, însoţitorul acestuia şi temerarul Parkland mai horcăiau încă, oscilând între viaţă şi lumea de dincolo.

25

Oare câţi străini de uzină realizează cât de puţin se deosebeşte actuala bandă de asamblare faţă de prima, care luase fiinţă pe vremea lui Henry Ford? Această întrebare, nu o dată încolţită în mintea lui Matt Zaleski, îl urmărea şi în ceasul de acum, pe când patrula în hala de asamblare, supraveghind noul schimb, de-abia de-o oră intrat în activitate şi închegând primele serii de Orioane ce-şi aşteptau lansarea pe piaţă. Pentru Matt, ca şi pentru alţii din cârmuirea uzinei, ziua de lucru nu se sfârşea odată cu primenirea turei de seară, ci subdirectorul rămânea mai departe la post, până când muncitorii îşi preluau tacturile la bandă şi începeau efectiv să producă, intervenind prompt la fiece poticneli sau încurcături, inerente în această etapă de adaptare la proaspetele cerinţe impuse de fabricarea unui tip de turism de-abia ieşit din laboratoarele de creaţie.

Unele inconveniente şi complicaţii fuseseră dezbătute chiar la convocarea supraveghetorilor, în cabinetul său de la mezanin, încheiată cam cu cincisprezece minute în urmă, după care Zaleski o pornise în obişnuita sa rundă, în susul şi în josul halei, urmărind cu ochii-i de argus orice posibile neajunsuri în desfăşurarea muncii. Iar în timp ce privirea-i versată îmbrăţişa cu neslăbită atenţie fluxul procesului de la bandă, gândul său reveni la pionerul acestei metode de asamblare a vehiculelor — memorabilul Henry Ford.

Şi atunci, la descoperirea ei, ca şi azi, această porţiune din orice uzină-auto se dovedea cea mai fascinantă pentru vizitatori. Derulându-se pe o lungime cam întotdeauna de o milă, banda impresiona asistenţa prin însăşi geneza la care îi dădea posibilitatea să asiste. De unde, la început, vedeau apărând la un capăt al ei câteva bare metalice, încrucişându-se prin nu se ştia ce miracol şi fecundându-se parcă dincolo de percepţia privirilor omeneşti, treptat, ele se multiplicau şi creşteau, împrumutând forme mai cunoscute, aidoma unui fetus în pântecul vibratil al mamei. Pe de o parte, procesul decurgea destul de încet ca spectatorii să încerce iluzia asimilării lui pe de-a-ntregul, iar pe de alta, suficient de rapid, spre a-i subjuga. Curgerea necurmată a benzii, aidoma unui râu, îşi păstra îndeobşte direcţia rectilinie, cu unele divagaţii, sub formă de cotituri sau încolăciri, iar în mersul ei mereu înainte, maşina, tot mai precis conturată — ca formă, dimensiuni, colorit şi podoabe exterioare — căpăta consistenţă şi personalitate. Ajunsă în acest punct al desăvârşirii, la fel ca şi pruncul complet format în lăcaşu-i matern, automobilul se apropia de păşirea în lume care, spre deosebire de naşterea progeniturii umane, era infinit mai puţin complicată şi, mai cu seamă, scutită de durerosul travaliu, constând doar în simpla-i alunecare pe patru anvelope. La numai o clipă, prin răsucirea unei chei în contact, motorul însufleţit icnea de câteva ori, sunete care, luate tot în sens metaforic, impresionau precum primele scâncete scoase de un nou născut, după care, mişcându-se cu propriile-i resurse, vehiculul se rupea iremediabil de cordonul ombilical — în speţă, de banda care-l îngemănase — făcând loc altuia, ce-l ajungea grabnic din urmă.

De câte ori nu urmărise Zaleski frenetica îmbulzeală a vizitatorilor, veniţi în pelerinaje cotidiene, ca la un loc de închinare, minunându-se de fantastica plăsmuire a turismelor şi vorbind — deşi neinformaţi, dar cu preţiozitate şi nestăvilită fluenţă — despre miracolele producţiei complet automatizate. Ciceronii dresaţi ai uzinei, care în fiecare extaziat întrevedeau un posibil client de mâine, le stimulau, prin exagerări, uluirea. Pentru Matt, un expert în materie, spectacolul era pe cât de fastidios pe tot atât de rizibil, fiindcă, în realitate, această înaltă automatizare, suscitând încântarea străinilor de uzină, se întemeia, în principiu, tot pe străvechea bandă rulantă, pe care diferitele piese din componenţa maşinii se adiţionau pe încetul, asemenea globurilor şi jucăriilor agăţate pe un pom de Crăciun, astfel încât, privită cu ochiul avertizat al unui profesionist, din întreaga tehnologie modernă, existentă în combinatele de fabricare a vehicolelor, banda de asamblare reprezenta, în mod cert, latura cea mai puţin susceptibilă de a impresiona şi uimi.

În plus, prezenta neajunsul unei confirmate instabilităţi a calităţii produselor, asemănătoare, ca fluctuaţii, cu oscilările unui barometru total dereglat, înlesnind pe deasupra şi unele grave accidente comise de oameni. Nu acelaşi lucru se putea afirma despre uzinele consacrate construirii motoarelor, care, deşi mai puţin spectaculoase în aparenţă, executau o sumă de operaţii complexe exclusiv prin comenzi. În mai toate acestea, hale întregi, înzestrate cu cele mai sofisticate utilaje, funcţionau pe cont propriu, dirijate de calculatoare electronice, şi numai cu o mână de specialişti în preajmă, pentru a interveni şi corecta rarele dereglări ale instalaţiilor. Odată defecţiunea ivită, agregatul în speţă se oprea de la sine, declanşând un sistem de alarmă. Dar în genere acţionau fără greş, cu maximum de precizie, şi fără pauze de gustări, de vizite succesive la toalete sau conversaţii întreţinute cu mecanismul de alături. Graţie acestui sistem, motoarele erau incomparabil mai trainice faţă de restul pieselor din alcătuirea unui vehicol, creind neplăceri numai în cazul neîngrijirii totale sau a folosirii lor abuzive.

„Dacă venerabilul Henry ar reveni din mormânt şi ar vedea cum arată o linie de asamblare din anii de graţie de după 1970, ar surâde amuzat de infimele ei transformări

față de stadiul în care o lăsase", își conchise Matt reflecțiile.

Cum la ceasul acela nu întrezărea nici un impediment în lucrul din hală, hotărî să o părăsească, întorcându-se în cabinetul său cu pereții de sticlă, aflat chiar deasupra.

Deși putea, de-ar fi vrut-o, să plece chiar din uzină, nu-l trăgea deloc ața spre locuința pustie, din Royal Oak. Trecuseră câteva săptămâni de la jalnica despărțire de Barbara, fără ca relațiile lor, atât de brusc și violent întrerupte, să înregistreze o cât de vagă ameliorare. De o vreme își impusese, ca terapie, să cugete cât mai puțin la ingrata odraslă, ancorându-se în alte gânduri, cum o făcuse și astă-seară evocându-l pe răposatul Ford. Dar cu toate strădaniile, nu și-o putea izgoni din minte. Și-ar fi dorit din tot sufletul să se aplaneze într-un fel odioasa lor ceartă și, tânjind după împăcare, nădăjduise într-un telefon de la Barbara, pe care însă nu îl primise. Or mândria sa personală, precum și adânca-i convingere că nu de datoria părintelui este să arunce el puntea peste o prăpastie creată, îi reprimau orice inițiativă din parte-i. Pesemne Barbara conviețuia și acum neligitim cu descreieratul acela de DeLosanto, pe care de asemenea se căznea să și-l alunge din cuget, deși cu anemice rezultate.

Instalat la biroul său, răsfoi agenda de lucru spre a-și împrospăta obligațiile prevăzute pe dimineața următoare. Cum a doua zi cădea la mijloc de săptămână — ca atare într-o perioadă prielnică în activitatea uzinei — își programase executarea câtorva „comenzi speciale", pentru unele mărimi din administrație, amici de-ai acestora sau alte persoane cu destulă greutate și influență spre a pretinde ca turismele lor să capete formă sub auspicii mai priincioase decât cele ieșite în serie. În sensul acesta îi și alertase pe supraveghetorii cu asamblarea la bandă ca și pe cei de la Controlul de calitate, punându-le în vedere să fie cu ochii în patru la construirea lotului „special". Lucrătorii de la șasiuri urmau să fie la rândul lor preveniți să monteze cu mai multă băgare de seamă aparatura de bord, scaunele și restul accesoriilor interioare. Cât privea instalarea motoarelor și a sistemelor de transmisie, aceasta se va efectua sub însăși privirea supraveghetorilor desemnați, ca mai târziu, controlul de calitate să ia fiecare mașină la purificat, dispunând înlăturarea defectelor

semnalate sau chiar un supliment de îmbunătăţiri, înaintea livrării. Cu aceeaşi deosebită grijă se montaseră şi cele două duzini de autoturisme Orion în care, de la o vreme încoace, directorii executivi se deplasau de la uzină acasă şi invers, verificându-le modul de funcţionare şi raportând zilnic constatările bune sau negative. Preavizarea „comenzilor speciale" comporta şi anumite hazarduri primejdioase — după cum Matt prea bine ştia — mai ales dacă transpira amănuntul că sunt hărăzite unor conducători ai uzinei. O parte din angajaţi, măcinaţi de nemulţumiri, nutreau animozităţi faţă de şefi şi „erau încântaţi" să le facă bucata, încât legendara snoavă cu glaja de Coca-Cola introdusă pe ascuns într-un colbutor, pentru a-l face să zbârnâie câte zile avea să se mişte pe roţi, se putea oricând preface în faptă, fără a se recurge la sticla proverbială, ci la o simplă strunjitură de fier sau la nişte scule mărunte, uitate pe undeva, răzleţite, şi de care nimeni nu avea cum să dea vreodată. Dar pe lângă aceste tertipuri, mai existau şi altele la îndemâna învrăjbiţilor dornici să joace feste inamicilor.

Astfel, un sudor priceput putea să blocheze cât ai bate din palme capacul portbagajului dinapoia maşinii, strecurându-se în ea şi lipindu-l pe dinăuntru, stând ghemuit pe locul canapelei din spate. Aşa cum alţi muncitori, de la tacturile cu fixarea şuruburilor, puteau foarte lesne să lase nestrânse unul sau două, dintre cele mai importante. Cunoscându-le şiretlicurile — şi mai cu seamă resentimentele — când unul ca Matt sau un alt coleg din conducere îşi comandau automobile, grija de căpătâi era să nu-şi treacă adevăratele nume pe fişele conexate, ci altele, cu totul fictive. Matt renunţă să mai frunzărească agenda. La drept vorbind, de prisos o mai şi făcuse, întrucât mai devreme, în decursul după-amiezei, o mai consultase odată, imprimându-şi de atunci în memorie programul pentru a doua zi.

Oricât de puţin îl mâna inima, sosise totuşi momentul s-o pornească spre casă. Se ridică de pe scaun şi, în aceeaşi secundă, gândul, zadarnic strunit, î zbură din nou către Barbara. Oare unde era?

Dintr-o dată se simţi cotropit de oboseală.

Ieşi din cabinet şi, mergând cu paşi rari, vlăguiţi, începu să coboare scara ce ducea spre parter. De la

primele trepte observă însă o larmă suspectă — voci ridicate şi parcă o alergătură învălmăşită. Şi ca unul ce răspundea de fiece întâmplare ivită în uzină, automat se opri, ascultând cu atenţie, spre a descoperi dincotro provenea forfoteala ce-o sesizase. Se părea că nu de la mare distanţă, ci de undeva din apropierea bufetului din aripa sudică. Dar firul supoziţiilor îi fu întrerupt de un apel clar şi imperios:

— Pentru Dumnezeŭ sfântul! Chemaţi de urgenţă poliţia!

La puţine secunde, târându-se pe cât putea mai degrabă în direcţia de unde venea vâltoarea, urechile îi fură străpunse de mugetul ascuţit al unei sirene care se apropia.

Îngrijitorul care descoperise mormanul de trupuri în dulapul său de ustensile avusese inspirata idee de a pune imediat mâna pe un telefon. Astfel, până ca Zaleski să intercepteze agitaţia stârnită de cetele muncitorilor ce zoreau către punctul masacrului, o ambulanţă, gardienii cu paza uzinei şi trimişii poliţiei erau în drum către locul unde fuseseră convocaţi. Dar înaintea sosirii acestora, Matt ajunsese în sfârşit la subsol şi, înghiontindu-se printre grupul de oameni speriaţi, izbuti să pătrundă până în dreptul uşii, de unde, printre leşurile căzute unele peste altele, dădu cu ochii şi de supraveghetorul Parkland, pe care-l văzuse la scurta consfătuire, ţinută cam cu o oră şi jumătate în urmă. Cu pleoapele închise, cu chip cadaveric, împestriţat cu şiroaie de sânge uscate, prelinse din creştetul capului, Frank arăta mai mult mort decât viu. Unul din funcţionarii lucrând în tura de noapte şi a cărui menire, printre îndatoririle sale curente, era şi aceea de a-i asista pe cei vătămaţi în eventuale accidente de muncă, venise înarmat cu trusa de prim ajutor. Dar după toate aparenţele nu apucase s-o folosească, ci numai îngenunchease alături de Parkland, îi ridicase binişor capul. şi. ţinându-i-l sprijinit în poală, îi lua concentrat pulsul.

La o întrebare de-abia bâiguită de Matt, acesta îşi înălţă încet fruntea şi se pronunţă evaziv:

— Aş zice că e încă în viaţă, domnule Zaleski. La fel şi unul din colectori. Dar să nu îmi cereţi să precizez şi cât o să mai trăiască.

Tocmai atunci îşi făcură apariţia gardienii uzinei, sanitarii cu ambulanţa — care preluară pe gravii răniţi — precum şi o pletoră de agenţi ai poliţiei, unii în uniforme, alţii în haine civile.

Matt nu putea interveni cu nimic, dar nici să mai părăsească uzina nu mai avea pe unde şi cum, întrucât fusese încercuită de un cordon compact de poliţişti şi de jepurile acestora, o măsură iniţiată din presupunerea evidentă că o parte din autorii hoţiei şi asasinatelor constatate încă se mai aflau furişaţi pe undeva, prin clădire.

După un timp, Zaleski reveni în cabinetul său de la mezanin, unde rămase, prăvălit în fotoliu, într-o stare de totală prostraţie. Îngrozitoarea privelişte a lui Parkland, cu faţă de muribund, îl zguduise până în adâncurile fiinţei, ca dealtfel şi stiletul împlântat în trupul bărbatului cu fizionomie de indian. Dar acesta măcar era pentru el un străin, pe când Frank un amic. Cu toate asperităţile dintre ei — printre care una, în decursul anului ce trecuse, degenerase într-un aprig conflict — rămăseseră ataşaţi sufleteşte, respectându-şi reciproc, conştienţi, fiecare în parte, că divergenţele, oricât de superficiale sau dârze, se datorau exclusiv încordării la care îi osândea truda lor în uzină.

Oare de ce trebuia să i se întâmple un lucru aşa de cumplit tocmai unui om cumsecade ca Parkland? se întrebă cu durere şi răzvrătire. Doar existau atâţia alţii în juru-i a căror năpraznă l-ar fi zdruncinat mai puţin...

Pradă acestui zbucium, simţi la un moment dat o subită lipsă de aer şi o fâlfâire în cuşca toracică, de parcă, o pasăre prizonieră înăuntru-i bătea din aripi, încercând cu disperare să evadeze. Senzaţia îl umplu de spaimă. Începu să transpire, gâtuit de aceeaşi teamă cumplită pe care o trăise cu ani înainte, în carlinga bombardierelor B-17, din care executase raiduri deasupra Germaniei, în bătaia tunurilor antiaeriene. Or acum ca şi atunci îşi dădea perfect seama că baia sudorilor reci nu însemna altceva decât frica de moarte. Şi mai era conştient de un lucru: că suferise un soi de atac şi avea nevoie de ajutor.

Cugetând cu deplină luciditate, şi chiar cu detaşare de sine, îşi înjghebă un mic plan. Va da cât mai grabnic un telefon, iar îndată ce i se va răspunde apelului, indiferent

cine avea să apară ori ce măsuri vor fi luate cu el, va cere, înainte de toate, să fie chemată Barbara. Trebuia negreşit să o vadă şi să-i spună ceva. Exact ce anume, îi era peste poate să-şi definească pe loc, dar odată ce-o va avea dinainte, cu siguranţă se vor cristaliza şi ideile, iar cuvintele vor prinde grai de la sine.

Dar când se decise să treacă la acţiune, întinzând mâna spre receptor, constată că nu mai avea putere s-o mişte. Cu trupul său se întâmpla ceva cu totul ciudat. De-a lungul părţii drepte, începând chiar din moalele capului, se instalase o amorţeală, iar mâna şi piciorul îi erau complet ţepene. Pe moment îşi pierdu până şi orientarea în spaţiu, nemaiştiind în ce loc se află. Încercă să scoată un strigăt dar, spre uimirea şi groaza-i fără de margini, descoperi că era incapabil să articuleze un sunet. Reedită disperata sa tentativă, ca să se dovedească la fel de nevolnic. De-abia atunci i se desluşi pe de-a-ntregul şi mărturisirea ce dorea să i-o facă fiicei. Ar fi vrut să îi spună: „Barbara, fata tatei, cu toate disensiunile ivite între noi, eşti copilul meu şi te iubesc tare mult, aşa cum am iubit-o şi pe răposata ta mamă, cu care te asemeni în atâtea privinţe! Iar de vrei să uităm de cearta avută şi să te întorci sufleteşte la mine, îţi făgăduiesc că voi încerca să te înţeleg altfel, atât pe tine cât şi pe amicii din preajmă-ţi... ca să nu mai fim dezbinaţi niciodată..."

O vagă senzaţie de viaţă şi siguranţă, resimţită în partea stângă, îl încurajă să se salte din jilţ, folosind braţul aparent sănătos, în chip de pârghie de susţinere. Însă cum restul trupului nu-i ascultă de comandă, se prăvăli între spaţiul dintre jilţ şi birou.

În această poziţie a fost găsit la puţină vreme, conştient, dar cu o privire agonizantă, cotropită de chinuri şi o deznădejde sălbatică, deoarece cuvintele pe care şi le dorea cu ardoare să le rostească rămâneau amuţite de neputinţă.

Astfel, pentru a doua oară în noaptea aceea, se auzi din nou şuieratul strident al unei noi ambulanţe poposind în incinta uzinei.

A doua zi, la spitalul Ford, medicul în a cărui îngrijire fusese dat, se întreţinu câtva timp cu Barbara.

— Sunteţi la curent, cred, cu faptul că tatăl dumneavoastră a mai suferit un atac de apoplexie.

— De-abia azi am aflat, mărturisi ea.

Şi într-adevăr; doar în dimineaţa aceea, doamna Einfeld — devotata secretară a subdirectorului Matt Zaleski — raportase, cu mustrări de conştiinţă, întâia criză produsă cu câteva săptămâni înainte când, la cererea lui insistentă nu chemase pe nimeni într-ajutor, ci îl condusese acasă, în maşina ei personală. Ca apoi, tot la stăruinţele sale, să nu sufle nimănui un cuvânt despre incidentul aparent lipsit de semnificaţie. Declaraţia făcută la direcţia personalului, fusese fără întârziere transmisă familiei şi corpului medical.

— Cele două incidente, puse capăt la capăt, îmbraca o formă absolut clasică, urmă cardiologul — un tip încolţit de calviţie, cu chip pământiu şi cu un tic de-abia perceptibil sub unul din ochi. „Ca atâţia alţii în Detroit, reflectă Barbara, scrutându-l în timp ce-i vorbea, se vede că munceşte peste puteri..."

— Dacă tata nu ascundea primul atac, l-ar fi evitat pe cel de acum?

Specialistul ridică din umeri, cu senşul: „Cine poate să ştie?!"

— E greu de făcut o asemenea precizare. Fireşte, ar fi primit îngrijiri, dar chiar fiind tratat, până în cele din urmă probabil tot aici ajungea. Oricum, întrebarea e pur teoretică.

Se aflau într-o anexă a secţiei de terapie intensivă a spitalului, de unde, printr-un perete de sticlă, Barbara îşi putea vedea invalidatul părinte întins într-unul din cele patru paturi, dispuse concentric. În gură avea un tub de cauciuc roşu, conectat la aparatul de respiraţie artificală — de un verde spre gri şi instalat pe un suport — care şuiera uniform şi vag, întreţinându-i propria răsuflare. Bolnavul şedea cu ochii deschişi şi, contemplându-l prin peretele străveziu, medicul îi declară fiicei că deşi în prezent se află sub sedare, pacientul mai avea şi momente de percepţie vizuală şi auditivă. Urmărindu-l pe suferind, Barbara se întreba dacă Matt îşi dădea cumva seama de situaţia extrem de precară în care era şi juna negresă din patul vecin.

— Probabil, cu câtăva vreme în urmă, tatăl dumneavoastră a făcut o leziune valvulară, o informă medicul. Apoi, la primul atac uşor, un mic cheag s-a

desprins din inimă şi s-a oprit în jumătatea stângă a creierului, paralizându-i partea dreaptă a corpului.

Specialistul vorbea pe un ton rutinat şi placid, de parcă i-ar fi descris defectarea unei maşini de călcat şi nicidecum prăbuşirea subită a unei făpturi omeneşti.

— După natura primei crize, urmă cardiologul cu aceeaşi impasibilitate, refacerea a fost mai mult aparentă, nicidecum o însănătoşire deplină. Odată ce infailibilul mecanism omenesc a fost pus în primejdie, prin întâiul atac suferit, repetarea lui a dus la extinderea leziunilor de pe creier, provocând devastatoarele consecinţe din noaptea trecută.

Barbara se afla acasă cu Brett când, după transportarea urgentă a lui Zaleski, i se telefonase de la uzină, transmiţându-i-se nefastul mesaj. Curând se suiseră amândoi în maşină, pornind-o în goană spre clinica indicată, dar odată ajunşi, Brett îi cuprinse braţul şi, vorbindu-i cu duioşie, îi declarase în felul său franc:

— Eu n-am să intru, ci te aştept afară. Bătrânul ştii că nu mă are la suflet, ori în starea-i de acum nu i-ar prii să ne vadă împreună... Şi nu aş vrea să îi fac un rău...

Tot drumul către spital Barbara se simţise mortificată de remuşcări, întrebându-se, fără putinţă de a-şi răspunde, în ce măsură brutala părăsire a părintelui precipitase îmbolnăvirea-i de acum. Gingăşia şi căldura lui Brett, pe care cu fiecare zi le simţea mai pregnant, sporindu-i dragostea pentru el, îi adânceau suferinţa de a-i vedea pe bărbaţii cei mai îndrăgiţi de pe lume — tatăl ei şi iubitul — trăind dezbinaţi şi cunoscându-se atât de puţin. Dar judecându-i în parte, vina precumpănea tot asupra lui Matt. De aceea îşi stăvilise orice pornire de a-l căuta şi a-i vorbi, ca acum să se căiască amarnic de a-l fi lipsit de telefoanele pe care în atâtea rânduri intenţionase să i le dea.

Pe patul de suferinţă, după ce o bolnavă tânără o prevenise cum că proaspătul internat nu avea grai, însă e conştient de prezenţa Barbarei, încercase să-i murmure, în puţinele clipe cât îi fusese îngăduit să îi stea în preajmă, tot ce crezuse că i-ar fi adus mângâiere: că o îndurera starea lui de acum; că, sufleteşte, e tot timpul cu el şi va veni cât mai des să îl vadă. Rostindu-i toate acestea, îl privise ţintă în ochi, şi deşi nu întrezărise nici un licăr de

recunoaştere, avusese totuşi impresia că, prin căutătura lui fixă, se forţa să-i spună ceva. Să fie o simplă părere? se întrebase atunci ca şi acum, când şedea de vorbă cu doctorul, urmărindu-şi în permanenţă părintele prin zidul despărţitor, de sticlă.

— Ce şanse are tata? se adresă din nou specialistului.
— De vindecare? zise acesta, măsurând-o întrebător.
— Exact. Şi vă rog să-mi răspundeţi cu toată francheţea, întrucât vreau să ştiu adevărul.
— Alţii dimpotrivă... îl ocolesc...
— Nu şi eu.
— Mă rog, continuă cu imperturbabilu-i flegmatişm. Posibilităţile de revenire la starea de dinainte sunt absolut nule. Prognosticul meu este că pacientul va rămâne invalidat pe tot restul vieţii, cu paralizie completă pe partea dreaptă şi pierderea definitivă a glasului.

După o pauză grea, Barbara izbuti să articuleze:
— Aş putea să m-aşez pe un scaun?
— Desigur. Şi o conduse spre unul apropiat. Ştiu, e un şoc puternic, continuă medicul. Vreţi să vă dau un calmant?
— Mulţumesc. Nu, îl refuză ea.
— Într-o bună zi tot trebuia să aflaţi, dar aţi ţinut să v-o spun de pe acum...

Chiar de la mica distanţă, unde şedeau, nici unul nu îşi clintise privirea de pe Matt Zaleski, în poziţia sa de totală încremenire şi răsuflând prin intermediul aparatului care-i pompa aer şi viaţă în trup.
— Tatăl dumneavoastră a lucrat în industria auto... Chiar într-o fabrică, mi se pare, reluă doctorul, cu un glas pentru prima dată mai cald şi umanizat.
— Da, confirmă Barbara.
— De acolo primesc sumedenie de bolnavi. Chiar nepermis de mulţi. Şi, arătând printr-un semn vag, cu mâna, dincolo de zidurile spitalului, spre Detroit — Oraşul Motoarelor — încheie: Nu ştiu, de ce am văzut întotdeauna în el un câmp de ostilităţi care seceră necontenit victime. Iar tatăl dumneavoastră mă tem că se numără printre sacrificaţi.

Verdictul Companiei cu privire la primitiva secerătoare inventată de Kreisel fu negativ. Hotărârea definitivă, adoptată de consiliul directorilor executivi cu orientarea producţiei, ajunse la Adam sub forma unui raport, înmânat chiar de şeful acestui for, adică de Elroy Braithwaite, poreclit şi „Vulpe Argintie".

— Îmi pare rău de acest eşec, i-o declară el lui Trenton, depunând documentul pe biroul din faţă. Ştiam că ai pus umărul dintr-un sincer entuziasm şi, culmea, reuşiseşi să mi-l inoculezi în aceleaşi proporţii. Nu ţi-o spun cu titlu de flaterie, dar îl câştigaseşi până şi pe Onorabilul Preşedinte de partea ingenioasei idei.

Ultima parte din succinta-i formulă condolativă nu-l surprinsese pe Adam. Tartorul Consiliului de Administraţie era reputat pentru vastul orizont al preocupărilor şi pentru vederile sale liberaliste dar, în pofida acestora, rareori proceda la decizii autocrate, aşa cum o atesta însuşi cazul lui Kreisel. Potrivit amănuntelor de-abia mai târziu aflate de Adam, de astă dată cedase sub presiunea vicepreşedintelui Hub Hewitson, acreditat cu putere de veto în cadrul triumviratului de la cârma Companiei, din care, natural, făcea parte.

Evident, însăşi împotrivirea lui se întemeiase pe argumente solide, menite să pună în valoare disponibilităţile trustului şi nicidecum să le irosească în acţiuni hazardate. Atribuţia de căpetenie a marei lor întreprinderi era aceea de a produce turisme şi camioane, susţinuse Hub cu dârzenie. Iar dacă secerătoarea concepută de Kreisel nu oferea perspectiva unor profituri masive însăşi ramurii exclusiv profilate pe utilajele agricole, nu avea nici un sens s-o preia orice alt sector al Companiei, pe simplul temei al elanului pompat din afară ori al excelentei impresii pe care ar produce-o asupra opiniei publice. Oare corporaţia lor nu era suficient de înglodată în atâtea activităţi şi răspunderi colaterale — ca măsurile de sporirea securităţii vehiculelor, reducerea poluării, programul de angajare a celor fără de căpătâi, precum şi altele impuse de presă şi de exigenţa consumatorilor — spre a se angrena şi în fabricarea secerătoarelor primitive?

— Să nu uităm, perorase în concluzie vicepreşedintele, că nu suntem o instituţie cu caracter filantropic, ci una comercială, al cărei primordial ţel este acela de a le asigura beneficii acţionarilor noştri.

După o scurtă dezbatere a proiectului, Preşedintele aderă la teoria expusă de Hewitson, trecând peste generoasele-i postulate şi înclinaţii.

Când Adam îi telefonă lui Hank Kreisel, spre a-i comunica vestea, acesta afişă o resemnare înţeleaptă.

— Mi-am închipuit că zeii îmi sunt potrivnici. Însă, oricum, îţi mulţumesc de osteneală.

— La cine mai intenţionezi să apelezi pentru finanţarea proiectului? îl tatonă Trenton.

— O, bani pot să ridic dintr-o mie de surse, replicase Kreisel voios şi uzând, natural, de-o hiperbolă, fiindcă, în realitate, nu prea se înghesuia nimeni — cel puţin în Detroit — să investească un capital într-o secerătoare utilizabilă în ţari subdezvoltate şi în junglă!...

Seara, la cină, Adam o informă şi pe Erica de eşecul lui Kreisel.

— Regret, fiindcă nu era vorba numai de o afacere profitabilă ci mai mult de un vis al lui Hank — şi încă unul frumos — pentru care l-am admirat. Tu, însă, nu ai de ce să-ţi faci imputări, deoarece ai încercat să-l ajuţi.

Erica se arăta prevenitoare şi drăgălaşă, nu fără anumite eforturi, sesizate de Adam; dar, cu toate sforţările-i evidente, trecuseră aproape două săptămâni de la incidentul cu arestarea fără ca relaţiile dintre ei să se limpezească sau viitorul căsniciei lor să iasă de sub imperiul incertitudinii.

A doua zi după oribila confruntare de la poliţie, îi declarase lui Adam:

— De mai persişti în dorinţa de a mă chestiona — deşi eu nădăjduiesc cu tărie contrariul — n-ai decât să o faci, şi-ţi voi răspunde onest la toate întrebările. Dar înainte de a începe discuţia, ţin să precizez un anumit lucru. În cazul când te mai tortureazǎ ideea — şi împins de ea mă supui interogatoriului — că aş fi în stare să mai şterpelesc de prin magazine ori de aiurea, linişteşte-te, dragul meu, fiindcă îţi jur că m-am lecuit de această meteahnă pentru tot restul vieţii.

Pătruns de solemna sinceritate a confesiunii, Adam conchise pe loc subiectul. În schimb momentul i se păru priincios pentru a-i face el alta, şi anume despre oferta primită din partea lui Perceval Stuyvesant şi serioasele sale intenţii de a-i da curs.

— Desigur, odată ce voi ajunge la hotărârea definitivă, va trebui să ne mutăm în San Francisco.

— Cum adică? îl întrebă Erica incredulă. Reflectezi realmente să-ţi iei adio de la industria auto?

La care el izbucnise în râs, copleşit de o bizară ameţeală şi o poftă de ghiduşii cu totul potrivnice naturii lui sobre.

— Păi dacă n-am să tai răul din rădăcină, o să-mi aud din nou vorbe că îmi petrec viaţa doar la birou, că pe acasă uit să mai vin, şi aşa mai departe.

— Ai face aşa ceva pentru mine?

— De ce nu pentru amândoi? îi ripostă cu desăvârşit calm.

Răspunsul părea că o năucise, lăsând-o fără grai şi într-o stare de totală uimire şi neîncredere, trădată prin continua legănare a capului. Aşa încât Adam abandonă şi acest subiect. A doua zi, însă, îi telefonă lui Perce, spunându-i cum că propunerea încă-l interesează, dar nu avea timp să se repeadă pe Coasta de Vest până după debutul Orionului, fixat pentru luna septembrie, adică peste vreo trei săptămâni. Iar vechiul prieten se arătă de acord să aştepte. Tot în puţinul răstimp ce trecuse de la boroboaţa cu furtul şi arestarea, se mai ivise o mică prefacere în existenţa domestică a soţilor Trenton. La sugestia lui Adam, Erica renunţase să mai doarmă în camera oaspeţilor, consimţând să revină în dormitorul comun. Ba încercaseră să facă şi dragoste, însă în ciuda bunăvoinţei de ambele părţi, totul se dovedise o palidă copie a amorului de altădată, după cum fiecare o recunoscu pentru sine. Îi lipsea un anumit factor, incontestabil determinant, pe care totuşi nici unul n-ar fi putut să îl definească. Ce realizau însă cu deplină acuitate era ineluctabilul adevăr că viaţa lor conjugală traversa un mare impas.

Dar Adam aştepta cu nădejde un prilej de a-şi deschide amândoi inimile şi a căuta, vorbindu-şi fără înconjur, o punte care să-i reapropie. Şi poate miracolul avea să se

înfăptuiască în cele două zile de evadare, petrecute în afara Detroitului, în Talladega, din Alabama, unde urmau să asiste la cursele de automobile de mare viteză.

27

În prima pagină a gazetei „Anniston Star" (cotidianul de cel mai mare tiraj și prestigiu din Alabama) se anunța cu litere de o șchioapă:

CURSA 300 DE ASTĂZI ÎNCEPE LA 12.30

Iar sub acest titlu ce îți lua ochii, se consemnau următoarele amănunte: Competiția Canebreak 300 — programată pentru amiază — ca și Talladega 500 — fixată pe mâine — se anunță a fi cele mai senzaționale evenimente din întreaga istorie a concursurilor de genul acesta. În ciuda unor trasee atât de anevoioase și temerare ca cel de 300 mile, prevăzut pentru Canebreak, și de 500 mile, pentru întrecerea de duminică, piloții bolizilor de cea mai înaltă performanță au împins plafonul vitezei la 190 de mile pe oră. Întrebarea ce îi confruntă pe concurenți, pe proprietarii mașinilor angajate, pe tehnicienii cât și pe observatorii din partea Companiilor auto este: cum vor evolua așii volanului la această fabuloasă viteză de-a lungul celor 266 de mile ale velodromului oval, cu trei piste, pe care 50 de automobile își vor disputa cu înverșunare întâietatea...

Mai jos, pe aceeași pagină, apărea un anunț lăturalnic: „Rezerve insuficiente de sânge. Se impun cu stringență noi și eficiente măsuri în vederea apropiatelor competiții".

După cum o releva însuși titlul (iar pe urmă, și oarecum superfluu, conținutul relatării succinte) banca de sânge disponibilă în regiunea locală „se putea dovedi insuficientă față de eventualele accidentări survenite în zilele de sâmbătă și duminică și implicita necesitate a unor transfuzii urgente".

Ca urmare, pentru menajarea stocului existent, orice intervenții chirurgicale, neprezentând o gravitate deosebită, dar mai dinainte înscrise în programul operator al spitalului „Citizens", urmau să fie amânate până după

epuizarea evenimentului. În plus, şi tot ca o măsură de prevedere, se lansaseră nenumărate apeluri către băştinaşi şi vizitatori pentru donări benevole, la o clinică din oraş, începând de sâmbătă dimineaţă, de la orele opt. Numai graţie susnumitelor precauţii, conchidea reportajul, se putea depăşi actuala criză de sânge, asigurându-se cantităţile corespunzătoare, necesare răniţilor căzuţi în apriga bătălie pentru obţinerea titlurilor de campioni.

Erica Trenton, aflată încă în pat, la micul dejun, într-unul din plăcutele apartamente ale motelului „Downtowner Motor" din Anniston, se scutură înfiorată citind cel de-al doilea articol şi, îngrozită de implicaţii, se grăbi să întoarcă foaia gazetei. Printre ştirile inserate în legătură cu istoricele alergări de automobile, una îi reţinu mai cu osebire atenţia:

„PREZENTAREA NOULUI ORION
SUB FORMA PROTOTIPULUI UNU".

Vestea, subliniată de caractere majuscule şi cursive, releva mai întâi conjurata conspirativitate arătată de fabricanţi, care nu binevoiseră să divulge în ce măsură modelul expus în incinta velodromului Talladega va corespunde viitoarelor exemplare produse în serie, ca mai apoi să reliefeze marele interes ce-l stârnise Orionul, împresurat de sute de curioşi, care mai de care îmbulzindu-i-se în preajmă.

Fără-ndoială Adam era la curent cu anunţul, reflectă Erica după ce îl parcuse.

Sosiseră cu o zi înainte, într-unul din avioanele Companiei, iar acum îşi omora timpul, Adam fiind plecat de vreo două ceasuri spre a vizita velodromul împreună cu Hub. Ca cel mai de frunte reprezentant al Companiei la prezentele competiţii, vicepreşedintele Hewitson beneficia de un elicopter la bordul căruia îl luase pe Trenton, după care îl expediase şi după alţii, urmând ca ceva mai târziu, chiar înainte de începerea marei întreceri, să-l trimită din nou după Erica şi alte câteva soţii de înalţi conducători.

Anniston, o localitate măruntă şi agreabilă, cu case albe, cochete, presărate pe verdele proaspăt al vegetaţiei luxuriante din jur, se afla situată la aproximativ şase mile de Talladega.

În aparență, şi prin urmare oficial, întreprinderea tutelară a lui Trenton la fel ca şi altele, cu acelaşi profil, participau pur platonic la actualele alergări, spre deosebire de vremurile trecute, când fiecare dintre CELE TREI MARI îşi avea echipaje proprii, suculent şi făţiş finanţate, asigurându-şi astfel şansele de câştig împotriva rivalilor. Dar această tradiţie fusese abolită atât prin severe măsuri de ordin legislativ cât şi prin dezmembrarea treptată a vechilor formaţii autonome. Totuşi, nici un edict nu ar fi putut extirpa înrădăcinatul interes şi entuziasm pe care-l nutreau mai toate mărimile din industria auto pentru aceste spectaculoase întreceri sportive, ce izbuteau să-i răpească oricăror preocupări din Detroit, adunându-i pachet, în tribune special rezervate, atât pe amicii şi slujitorii aceleiaşi corporaţii cât şi pe omologii lor, din altele concurente. Ca atare, întâiul mobil, şi cel strict formal, era nestăvilita atracţie pentru cursele de mare viteză. Dar pe lângă acesta mai exista, natural, unul, şi anume: continua cointeresare bănească a Companiilor de automobile, însă de astă dată sub forme ascunse, deşi practicate începând cu notabilităţile din conducere, până la angajaţii mărunţi. Dar ca nu cumva să-şi trădeze amestecul, se adoptase uzanţa — născocită cu ani înainte de către General Motors — ca atunci când maşina câştigătoare aparţinea unora dintre fabricanţii prezenţi la victorie, aceştia să ovaţioneze fără nici o rezervă „succesul produsului“, să aplaude şi să culeagă elogiile asistenţei, întărind, chipurile, prestigiul firmei în cauză. Iar în ipoteza inversă, când norocul se dovedea ostil, modelele lor numărându-se printre cele codaşe, să nu-şi manifeste supărarea, ci să afecteze totală indiferenţă, ridicând pur şi simplu din umeri, ca unii ce nu aveau nimic de pierdut.

După frunzărirea ziarului şi după gustarea de dimineaţă, Erica se dădu jos din pat, se îmbăie îndelung şi cu tot dichisul, începând mai apoi să se îmbrace. Dar cu gândul la Pierre Flodenhale, a cărui fotografie de dimensiuni generoase, o văzuse în gazetă. În imaginea tipărită apărea în costumul său de pilot, cu o cască pe cap, şi sărutat simultan de două fermecătoare june. Fără-ndoială de aceea şi arăta aşa de radios — sau poate şi datorită prognozelor care, în majoritate, îl desemnau drept unul dintre cei doi sau trei candidaţi cu şansele

maxime de a repurta izbânda finală în ambele competiţii: Canebreak 300 şi Talladega 500.

Ca şi alţi delegaţi ai Companiei, Adam se bucurase de rozele-i perspective, pentru binecuvântatul temei că Pierre urma să evolueze pe bolizi fabricaţi în uzinele lor. În decursul unei fugitive reîntâlniri cu Pierre, Erica avusese prilejul să-şi cântărească sentimentele şi reacţiile faţă de fostul iubit.

Revederea se produsese cu o seară mai înainte, la una dintre superaglomeratele şi zgomotoasele sindrofii, organizate, ca de obicei, cu duzinele, în preziua curselor de mare viteză. Chiar Adam şi Erica fuseseră invitaţi la şase din asemenea grandioase festinuri, ca până la urmă să poposească numai la trei, unde făcuseră mai mult act de prezenţă. La ospăţul unde se afla şi Pierre, vedeta constituia centrul atracţiei, înconjurat de o pletoră de superbităţi feminine, tipuri vulgare însă, aşa denumitele „mâţe ale velodroamelor" — magnetizate de concursurile auto şi mai ales de protagoniştii acestora precum pisicile de neamul şoricăresc.

Zărind-o pe Erica — pe moment izolată şi singură, deoarece Adam conversa mai deoparte cu altcineva — asaltatul star se desprinse din îmbulzeala admiratoarelor şi, croindu-şi loc prin mulţime, traversă încăperea venind glonţ către ea.

— Bună! Mă bucur să te văd! o întâmpină vesel şi zâmbindu-i în felul său ştrengăresc. Chiar mă-ntrebam: oare oi fi pe aici?

— Iată că sunt, îi răspunsese, căutând să etaleze indiferenţă, deşi, lucru aproape de neînţeles, se simţea agitată. Ca să nu se trădeze, schiţă un surâs şi continuă dialogul. Nădăjduiesc să câştigi. Te voi ovaţiona şi mâine şi poimâine.

Dar cuvintele odată rostite, până şi ei îi sunară încordate, ca o consecinţă probabil a faptului — după cum încercă să-şi explice — că prezenţa lui încă îi răscolea simţurile.

Mai vorbiră o vreme, deşi fără prea mult conţinut, în ciuda ochiadelor ce-i fulgerau din câteva părţi şi pe care Erica nu le scăpă din vedere, mai ales că vreo două veneau chiar din partea unor colegi de-ai lui Adam. Natural, nu uitaseră compromiţătorul anunţ din gazeta „Detroit News"

şi nici clevetirile ce le generase, cugetă înciudată, amintindu-şi de propriul ei chin de atunci.

Între timp li se alăturase şi Adam, apropiindu-se cu mers rar, ca după schimbarea formală a câtorva propoziţii cu Flodenhale, să se evaporeze din nou, lăsându-i iar singuri. Dar curând o părăsi şi Pierre, scuzându-se că are nevoie de odihnă, în vederea eforturilor de a doua zi.

— Mă duc să mă vâr în pat, o anunţase rânjind cu subînţeles. Apropo, mai ştii cum era când te prindeam lângă mine? adăugase, făcându-i cu ochiul, ca şi când grosolana-i aluzie se mai cerea şi astfel subliniată, spre a nu-i scăpa cumva Ericăi din vedere.

Dar în ciuda formulării nedelicate, evocarea avusese darul s-o tulbure, semn că tot nu era lecuită de slăbiciunea ei pentru chiposul alergător.

Când, la capătul acestei retrospective, se uită la ceasul de mână, constată că era douăsprezece fix, ceea ce însemna că exact peste o jumătate de oră avea să înceapă prima din cele două mari competiţii: Canebreak-300.

Aşa încât, precipitându-se către uşă, ieşi din apartament şi coborî la parter.

După urcarea în elicopter, alături de Kathryn Hewitson, aceasta îi declară:

— E cam ostentativ mijlocul nostru de locomoţie, dar avem cel puţin scuza că prin el nu mai încărcăm circulaţia terestră.

Aparatul în care se aflau era un tip de proporţii reduse, la bordul căruia încăpeau numai câte două persoane, iar primele care trebuiau transportate din Anniston până în incinta velodromului Talladego erau soţia vicepreşedintelui executiv şi Erica Trenton.

Kathryn Hewitson — o femeie arătoasă, deşi trecută de cincizeci de ani, la locul ei şi modestă, cu faimă de mamă şi de soţie desăvârşită, dar totodată capabilă să-şi strunească un bărbat ca al ei, autoritar şi căpos, pe care nimeni altul n-ar fi cutezat să-l înfrunte — nu-şi dezminţise nici astăzi vechea deprindere de a migăli veşnic la câte o împletitură. Aşa încât, până şi în puţinele minute de zbor, îşi scosese lucrul din geantă şi tricota.

La remarca ei dinainte, Erica răspunsese doar printr-un zâmbet şi o aprobare cu capul, dat fiindcă huruitul

motorului excludea aproape cu totul orice comunicare verbală.

Sub fuselajul elicopterului se perindau patrulaterele verzi şi aurii de pământ cultivat sau de bogate păşuni întretăiate ori mărginite de ocrul roşcat al gliei din Alabama. Soarele strălucea din înaltul cerului siniliu, pe când văzduhul, tot mai încins de vâlvătaia astrului, să lăsa mângâiat de o briză ce îl răcorea la răstimpuri. Deşi până în luna septembrie mai erau doar câteva zile, toamna nu-şi trimisese încă soliile. Şi, potrivit atmosferei pe deplin estivală, Erica îşi alesese o rochiţă de mătase subţire, ca de altfel mai toate femeile, după cum avea s-o constate.

Aterizară pe un gazon, nu departe de peluze şi piste, masat cu automobile şi rulotele microbiştilor care, pentru a-şi asigura locuri din timp, dormiseră aici peste noapte. Prin cele două tunele din spatele velodromului — fiecare cu câte patru culoare — continuau să curgă valul turismelor de toate tipurile şi mărcile. La rampa elicopterului, pe Erica şi Kathryn Hewitson le întâmpină un şofer venit cu maşina, iar la trecerea lor, ameţitorul torent al vehiculelor, ţâşnind de pe fâşiile subterane, se opri pentru câteva clipe, aşa încât avură putinţa să se angajeze pe breteaua ducând direct la tribuna centrală. În afară de aceasta, şi întinzându-se pe o distanţă de o milă, mai existau încă trei, la fel de cuprinzătoare — tribuna de Nord, de Sud şi aşa denumita Over Hill, toate gemând de lume, aşteptând cu răsuflarea la gură, şi în arşiţa tot mai dogorâtoare a amiezei, începerea competiţiei.

În vreme ce Erica şi Kathryn Hewitson se apropiau de una din lojile oficiale, un grup de fanfare din preajma liniei de start începu să intoneze imnul „Steagului Instelat" deasupra căruia, cu ajutorul staţiilor de amplificare şi al difuzoarelor, străbătea glasul unei soprane, întregind melodia cu binecunoscutul ei text patriotic.

De la primele note, mai toţi spectatorii, concurenţii şi notabilităţile urbei se ridicară în picioare, iar vacarmul de pe terenul întrecerilor încetă ca prin farmec. Ceremonialul continuă printr-o scurtă rugă, rostită de un preot, cu vorbă tărăgănată şi pronunţate inflexiuni din regiunea sudică.

— O, Doamne, întinde-ţi aripa protectoare asupra celor care purced în primejdioasele alergări, ferindu-i de orice primejdie ce-ar putea să... Şi te mai implorăm, stăpâne, să-i blagosloveşti cu timp priincios, stăvilind orice stihie ce le-ar putea dăuna... iar noi îţi mulţumim, Prea Slăvite, cu pioasă recunoştinţă, pentru mana ce-ai revărsat-o peste aceste meleaguri...

— Aici mi-a plăcut popa, şuşoti Hewitson către cei din loja Companiei, aflată în rândul din faţă al tribunei. Cred şi eu că e o mană cerească atâţia sunători câţi le picură la concursurile de azi şi de mâine. Şi nu numai lor, dar nădăjduiesc că şi nouă. După cât îmi dau seama, s-au strâns o sută de mii de oameni pe velodrom.

Cei din jur, subalternii cât şi consoartele acestora, îi primiră remarca deferenţi şi cu surâsuri reglementare.

Pitic de statură, cu păr de culoarea cărbunelui şi tăiat cât firul de perie, Hewitson beneficia de o vastă energie, debordând parcă şi prin pori. Aplecându-se peste balustradă, spre a putea să cuprindă mai bine cu ochii mulţimea ce se adunase la locul spectaculoaselor competiţii, urmă la fel de încântat:

— După gloata de aici, e limpede ca lumina zilei cât de popular a devenit acest sport; iar de-i mai stă dinainte nenorocitul de fotbal, curând o să-l detroneze şi o să ia primul loc. Toată îmbulzeala ce o avem sub priviri nu are decât o sursă: pasiunea oamenilor pentru vehicule. Or pentru asta s-ar cuveni să-i mulţumim şi noi bunului Dumnezeu, precum o făcea popa. Uitaţi-vă şi spuneţi-mi dacă nu am dreptate. Lumea-i nebună după motoare şi roţi, nu cum bat câmpii unii bezmetici şi ipocriţi cum că automobilele ar fi intrat în dizgraţie. Asta s-o creadă ei, imbecilii!

Erica se aşezase în rândul al treilea al lojii, având-l pe Adam alături, pe când Kathryn Hewitson în cel de pe urmă, de unde beneficia de aceeaşi impecabilă vizibilitate, întrucât băncile erau dispuse în amfiteatru, fiind, se-nţelege, complet ferite de soare printr-o prelată compactă, în chip de acoperiş. Numai că vârstnica doamnă prea puţin profita de cel dintâi avantaj, deoarece, aşa cum observă Erica, aruncând o privire fugară în spate, onorabila soaţă a vicepreşedintelui Hewitson, tricota, în continuare, cu ochii plecaţi peste lucru. Aşadar nu-şi

dezminţea afirmaţia ce i-o făcuse înainte de a-şi fi ocupat locurile:

— Vin la concursuri doar de hatârul lui Hub, spusese pe tonul cel mai firesc, căci de-ar fi după mine, nu m-ar prinde nici cu arcanul. Mai întâi nu le pricep rostul, şi-apoi mă-ntristează, iar câteodată mă şi înspăimântă...

Loja lor, ca şi altele oficiale, se afla în tribuna de sud, în imediata apropiere a liniei de start. Datorită aşezării, de aici cuprindeai cu privirea nu doar culoarele înclinate pe care aveau să evolueze competitorii de o parte şi alta, ci până şi zona limită a circuitului, de unde executau întoarcerile. Pe gazonul dintre tribune şi piste, se înşirau numeroase halte de ajustare, în jurul cărora mişunau echipele de mecanici în salopete, gata oricând să intre în acţiune.

Printre alţi invitaţi în compartimentul exclusiv rezervat Companiei, se număra şi Smokey Stephensen, o prezenţă cu totul ieşită din protocolul obişnuit, deoarece printre căpetenii atât de ilustre nu prea avea ce să caute concesionarul unei simple reprezentanţe — auto. Şi totuşi, Smokey constituia excepţia de la regula generală, în virtutea glorioaselor titluri obţinute cu ani în urmă, la cursele de mare viteză, fapt ce-i mai atrăgea încă veneraţia multor microbişti de un leat cu el. La venire, Adam şi Erica îi adresară câteva vorbe, dar numai de circumstanţă. Chiar lipită de selecta lor lojă, se afla instalată cabina presei, prevăzută cu mese lungi, înşirate tot în etaje, ca şi scaunele şi băncile din tribune, şi înţesate cu maşini de dactilografiat. Reporterii, plini de emfază, ţinuseră să creeze o notă net discordantă faţă de restul mulţimii, rămânând aşezaţi la intonarea imnului naţional. Prin geamul despărţitor, Erica îi vedea clămpănind absorbiţi pe claviaturile albe, postate în faţă, fără să înţeleagă ce puteau consemna cu atâta concentrare şi zor când, de fapt, competiţia încă nici nu începuse.

Dar se apropia şi clipa mult aşteptată. Odată ce preotul îşi termină invocaţia, maeştrii paradei, fanfarele şi tamburii o luară din loc, lăsând liberă pista pentru cele cincizeci de maşini concurente, aliniate pe două coloane destul de apreciabile ca lungime. Iar ca întotdeauna, în momentele premergătoare pornirii, încordarea publicului creştea.

Consultându-şi programul, Erica descoperi şi indicativele lui Pierre: conducea bolidul cu numărul 29, amplasat în cel de-al patrulea şir, la linia de start.

Turnul de control ce domina velodromul reprezenta centrul nervos al întrecerii. De la înălţimea lui şi prin intermediul reţelelor radio, telefonice şi de televiziune, cu circuite închise, erau dirijate dispozitivele de pornire, semnalizatoarele luminoase ale pistelor, vehiculul „starter"[1], furgonetele de intervenţie în cazuri de urgenţă, cele cu depanarea, ambulanţele şi alte organe auxiliare. Coordonatorul concursului — un tânăr calm, cu glas cumpănit şi îmbrăcat nu ca de ceremonie, ci într-un simplu costum de stradă — prezida din faţa pupitrului de comenzi. Alături de el, într-o cabină de sticlă, se afla crainicul — tot un june, şi chiar mai puţin pedant ca ţinută, doar în cămaşă, cu mâneci răsfrânte mai sus de cot. Amplificată de megafoane, vocea sa avea să răsune pe întreaga durată a concursului. De la o altă consolă, dinapoia comentatorului, doi poliţişti, purtând uniforme, călăuzeau circulaţia din afara pistelor propriu-zise.

— Toate semnalizatoarele funcţionează? întrebă coordonatorul prin intermediul aparatelor de emisie-recepţie... Pista s-a eliberat? urmă după primirea răspunsurilor. Apoi, către vehiculul „starter": Eşti gata să o porneşti? Iar îndată ce-i parveni confirmarea, rosti răspicat: Atunci, daţi-i drumul!!

De pe un podium, instalat pe gazonul din apropierea tribunelor şi prevăzut cu un microfon, un amiral, ales dintre cei prezenţi la eveniment, pronunţă tradiţionala comandă către competitori:

— Domnilor, porniţi motoarele!

Şi pe dată se făcu auzit sunetul cel mai emoţionant din întreaga desfăşurare a întrecerilor de mare velocitate: o răbufnire spontană şi tumultoasă, aidoma unui crescendo wagnerian, executat de zeci de formaţii, ce inundă nu numai întinderea velodromului ci se prelinse cu mult peste graniţa lui, pe distanţă de câteva mile.

Vehiculul „starter", aplecând fanioanele, se avântă înainte pe pistă, sporindu-şi fulgerător iuţeala. În urma sa demarau şi maşinile concurente, menţinându-se în

[1] Vehiculul „starter" reglementează viteza iniţială a maşinilor concurente.

gruparea iniţială, de câte două alăturate, aşa cum aveau să o facă în cele câteva circuite preliminare care nu intrau la punctaj. Deşi 50 încolonate la linia de start, doar 49 îşi luară efectiv zborul. Un model ultra extravagant, cu capotă de un roşu aprins, scânteind în lumina puternică a soarelui, ca şi numărul 06, poleit cu cifre aurii, pe caroserie, rămase inert. Instantaneu, o echipă de meşteri sări întru ajutor, încercând să-i pornească motorul. Dar cu toate freneticele strădanii, mecanismul nu dădea semne de viaţă, încât, până în cele din urmă, tehnicienii se văzură siliţi să îl tragă de o parte, sub privirile sticlite de furie ale participantului, ce-şi smulse casca şi o zvârli pe urmele blestematului automobil ce-i jucase aşa o festă oribilă.

— Sărmanul băiat! îl căină cineva din turnul de dirijare. Avea cel mai splendid exemplar înscris în concurs!

— Şi-a irosit prea mult timp lustruindu-l, se auzi cârâit glasul coordonatorului.

În a doua rundă preliminară, când înaintarea continua în aceeaşi formaţie paralelă, îndrumătorul întrecerilor porunci vehiculului „starter":

— Măreşte-ţi viteza!

Şoferul se execută prompt, aşa cum o atesta însuşi bubuitul tot mai asurzitor al motorului. La a treia tură, când misiunea lui se încheiase, primi ordin să se abată pe partea lăturalnică a pistei. Odată cu retragerea sa — chiar pe gazonul din faţa tribunei centrale — fanioanele verzi, până atunci aplecate, se înălţară, spintecând fluturatice aerul, semn că istovitoarea întrecere, pe o lungime de 300 mile şi cuprinzând nu mai puţin de 113 circuite consecutive, de-abia începea. Dealtfel, chiar din momentul pornirii i se imprimase un ritm extrem de alert, încât bătălia devenea foarte strânsă.

La a cincea turnantă, pilotul cu numele Doolittle, şi cu numărul 13, se avântă furtunos printre automobilele dinainte, întrecându-le. În imediata-i proximitate, venea maşina 38, condusă de un fălcos, originar din Mississippi, ce-şi câştigase porecla de Cutthroat, adică „Necruţătorul". Atât Doolittle cât şi urmăritorul său de la mică distanţă se bucurau de simpatia unanimă a publicului, alcătuit din spectatori serioşi cât şi microbişti zurbagii, încât poziţiile câştigate produseră în ambele tabere explozii de comentarii şi aplauze.

Între timp, un al treilea pilot, un imberb pre nume Johnny Gerentz, strunind un bolid nărăvaş cu numărul 44, îi prinse din urmă, ca la un foarte scurt interval, Pierre Flodenhale, strecurându-se prin barajul compact al rivalilor, să-l ajungă, ocupând locul patru. Pe întregul parcurs de douăzeci şi şase de ture, primele două maşini îşi disputară aprig supremaţia, plasându-se când „Necruţătorul" când Doolittle în fruntea coloanei, pentru ca mai apoi, silit de două defecţiuni succesive, Doolittle să se oprească pentru necesarele intervenţii, pierzând un considerabil avans. Reintrat în vâltoare, la scurtă vreme motorul începu să fumege abundent, obligându-l să se retragă din competiţie, fapt care-i înlesni bobocului Johnny Gerentz ocuparea locului doi, Flodenhale urmându-l la o mică distanţă.

În turnanta treizeci, un mărunt neajuns de pe pistă, constând din câteva dâre de ulei, presărate cu grohotiş, îi determină pe observatori să ridice fanioanele de avertisment, încetinind ritmul întrecerii, până la curăţirea terenului şi presărarea lui cu nisip. Profitând de împrejurări, Johnny Gerentz şi Pierre Flodenhale făcură un prim popas, pentru schimbarea anvelopelor şi alimentarea cu combustibil, ca după cele câteva clipe, cât dură intervenţia, să se avânte cu şi mai mare viteză pe pistă, dat fiind că prevenitoarele fanioane dispăruseră, indicând înlăturarea obstacolelor din cale.

Pierre evolua într-un mod original şi dibaci, menţinându-se la foarte redusă distanţă de concurenţii de dinainte, uzând de micile spaţii create între ei, spre a-i handicapa într-un moment favorabil, economisind, prin această manevră, considerabil ulei şi benzină. Tactica era extrem de periculoasă, dar aplicată cu iscusinţă, putea să-i aducă victoria, mai ales într-o cursă atât de lungă şi anevoioasă ca cea de acum.

Spectatorii cu experienţă în materie îi prinseseră jocul de a menaja forţa şi viteza maşinii pentru etapele semifinale.

— Cred că asta urmăreşte sau cel puţin aşa sper, comentă Adam adresându-i-se Ericăi.

Iar cum Flodenhale era singurul printre fruntaşii coloanei care conducea un vehicul purtător al emblemei Companiei, Trenton, Hub Hewitson ca şi alţi reprezentanţi-

ai acesteia, îl ovaţionau cu înflăcărare, nădăjduind în repurtarea izbânzii.

Ca la orice concurs de automobile, Erica era fascinată de uluitoarea rapiditate cu care, la fiece haltă, o echipă din numai cinci oameni izbutea să înlocuiască patru anvelope, să facă plinul de carburanţi, să dea indicaţii pilotului şi să pornească iarăşi maşina, toate într-un singur minut, iar câteodată şi mai puţin.

— Dexteritatea lor e normală dacă ai în vedere antrenamentul de zi cu zi, constând din aceleaşi operaţiuni repetate, pe timp de ore în şir, cât e anul de lung, îi explicase Adam. Numai aşa au ajuns să nu irosească nici măcar o secundă, să nu execute o mişcare în plus şi, mai ales, să nu se interfereze între ei, stânjenindu-se reciproc.

Interceptându-le dialogul, un vicepreşedinte, aşezat chiar alături, se aplecă şi le şuşoti:

— Bine ar fi să avem câteva specimene ca ei şi în Consiliul de Administraţie.

Haltele de ajustare, după cum o aflase şi Erica, puteau duce la câştigarea sau pierderea competiţiei. La a patruzeci şi şaptea turnantă, cu aceiaşi trei înverşunaţi luptători în capul coloanei, o maşină închisă, de culoare verde albăstrie, îşi pierdu totalmente controlul la virajul extrem de înclinat dinspre nord, deviind în terenul adiacent pistei şi răsturnându-se cu josul în sus. Însă pilotul rămase nevătămat. Incidentul s-ar fi încheiat fără alte urmări, dacă vârtejul haotic al roţilor n-ar fi atins automobilul venind din urmă, proiectându-l în parapetul opus, de unde se văzu dintr-o dată împresurat de scântei, iar la o secundă sau două, împroşcând jerbe de flăcări, produse de carburanţii aprinşi. Din fericire, şoferul se târî din cuşca incendiată mai înainte de a fi el însuşi cuprins de foc şi, sprijinit de sanitarii sosiţi într-o ambulanţă, părăsi pista. Personalul de intervenţie curmă la repezeală pârjolul, ca, la puţine minute, megafoanele să anunţe că rănitul suferise doar slabe leziuni în regiunea nazală, consecinţele accidentului reducându-se numai la stricăciunile celor două vehicule tamponate.

Cursa continuă sub flamura galbenă, avertizoare, ce impunea concurenţilor o diminuare considerabilă a ritmului până la curăţirea pistei, pe care lucrau, cu aceeaşi îndemânare şi uluitoare iuţeală, echipele de resort.

Iritată de incident şi vag plictisită de întregul spectacol, Erica profită de scurta acalmie spre a urca în partea din spatele lojei. Kathryn Hewitson, cu privirea neabătută asupra împletiturii, tricota mai departe, dar când şi-o înălţă către Erica, spre stupoarea acesteia, văzu că ochii vârstnicei doamne erau umezi de lacrimi.

— Mi-e peste puteri să îndur o privelişte ca aceasta, i-o declară cu adâncă mâhnire. Tânărul care a fost rănit alerga pentru noi pe vremea când aveam fiecare Companie echipajele noastre. Îl cunosc îndeaproape... ca şi pe întreaga-i familie...

— Nu vă amărâţi, căută Erica să o pondereze. Doar aţi auzit că nu a suferit decât mici contuzii...

— Oricum... tot m-a întors pe dos, continuă inimoasa soţie a vicepreşedintelui Hewitson, lăsându-şi împletitura de-o parte şi mărturisindu-i tinerei de alături: Simt nevoia să beau ceva tare. Nu ai vrea să mă însoţeşti?

Şi o porniră la braţ către barul amenajat în extremitatea superioară a lojei industriaşilor.

Curând, Erica reveni lângă Adam, care urmărea cu atenţie cursa. Fanionul galben nu mai era la vedere, în locul lui fluturând cele verzi, semn că disputa pe pistă — între timp curăţată şi pusă la punct — îşi reluase ritmul demenţial.

În secundele ce urmară, Pierre Flodenhale, în bolidul cu numărul 29, ţâşni cu maximum de viteză din spatele bobocului Johnny Gerentz, depăşindu-l şi situându-se pe locul al doilea. Cu aceeaşi neslăbită iuţeală — kilometrajul atingând aproape 190 de mile pe oră — îşi urmări ultimul adversar — pe „Necruţătorul“ — care la rândul lui se ţinea cu dinţii de poziţia sa de fruntaş.

În trei ture consecutive, când întrecerea intrase în ultimul sfert al finalei, între cei doi se dădu un duel pe viaţă şi moarte, Pierre încercând să-l întreacă, de câteva ori aproape izbutind, în vreme ce copilandrul îşi apăra locul cu măiestrie şi îndrăzneală, pentru ca totuşi, pe porţiunea de întoarcere, în cea de-a optzeci şi noua rundă, şi cu numai douăzeci şi patru rămase de străbătut, Pierre să i-o ia înainte.

Peste tot velodromul se revărsă un potop de ovaţii, la care, cum era şi normal, se raliară şi cei din loja Companiei.

— Pierre Flodenhale, cu numărul 29, se află pe locul întâi! tunau megafoanele.

Dar tocmai atunci, când concurenţii din fruntea coloanei goneau vertiginos spre cotitura din partea de sud, situată chiar în faţa tribunei centrale şi a lojilor cu elita din industria de automobile, se produse calamitatea. În ce fel? Nimeni nu s-a dovedit mai pe urmă în stare s-o precizeze. Anumiţi spectatori aruncau vina pe o trombă de vânt, ce năvălise pe neaşteptate, deviind bolidul; alţii pe o subită defectare a sistemului de direcţie chiar la intrarea în curbă, pilotul pierzându-şi controlul volanului şi nemaiputându-l regla la vreme, pe când o ultimă versiune susţinea cum că întregul dezastru se datorase unei simple piese metalice, desprinsă de la un automobil din apropiere care, izbind maşina cu numărul 29 o abătuse irevocabil de la traiectoria sa.

Însă oricare va fi fost reala pricină, ce s-a văzut, clar fusese mai întâi răsucirea bruscă a maşinii, apoi lupta lui Pierre de a o redresa, prin încercări deznădăjduite dar vane, deoarece la intrarea în viraj, masca radiatorului nimeri drept în parapetul masiv de beton, unde vehiculul explodă, cu detunătură de bombă, despicându-se în două. Venind ca un iureş din spate, tinerelul Johnny Gerentz, cu numărul 44, se trezi dinaintea uneia dintre părţile dezmembrate, ce se rostogolea pe suprafaţa povârnită a pistei, de care, ciocnindu-se, fu la rândul său răsturnat, dar în porţiunea opusă a zidului, unde se opri pe gazon, cu roţile în sus, învârtindu-se nebuneşte, ca nişte morişti în vâltoarea furtunii. Următorul competitor se pocni tot de rămăşiţele automobilului sfârtecat, retezând drumul unui al treilea, şi-al patrulea, iuţind către aceeaşi curbă, aşa încât, într-un interval de puţine secunde, şase turisme se îngrămădiră de-a-valma, în fatalul viraj. Cinci dintre ele abandonară definitiv cursa, în vreme ce al şaselea, se mai opinti câţiva iarzi, după care, pierzându-şi o roată, fu remorcat şi condus la una din haltele lăturalnice. Cu excepţia lui Pierre, restul piloţilor angrenaţi în năprasnicul accident rămaseră teferi.

Cei din loja Companiei ca şi întreaga asistenţă se zgâiau covârşiţi de groază la sanitarii ambulanţei alergând între jumătăţile sfărâmate ale fostei maşini cu numărul 29, încercând, pare-se, să adune pe o targă interpusă la mijloc,

diferite bucăţi culese pe rând din ele. Scrutându-i printr-un binoclu, un director se albi ca varul la chip, ca pe urmă, întorcându-şi privirea înfricoşată, să-i bâiguie cu un glas sugrumat soţiei:

— Să nu te uiţi! Te implor! Vai ce nenorocire, Cristoase!! Supusă, consoarta îşi plecă ochii, ocolind cumplita privelişte.

Însă nu la fel procedă şi Erica, ci urmări neabătută forfota oamenilor îmbrăcaţi în halate albe, deşi prea bine nu putea desluşi ce anume strângeau în neostoita lor grabă, înţelegând doar un lucru — că Pierre încetase din viaţă. După cum declarară medicii mai târziu, moartea fusese instantanee, survenind chiar în clipa izbirii sale de parapet.

Pentru Erica, întreaga scenă, începând din momentul ciocnirii şi până acum, părea complet ireală, asistând la ea ca la derularea unei pelicule oarecare. Sub imperiul amorţelii ce-o cuprinsese — ca rezultat al şocului suferit — mai asistă, cu totul absentă, la următoarele douăzeci sau Dumnezeu, ştie câte runde rămase până la terminarea concursului, când vajnicul luptător Cutthroat — alias „Necruţătorul" — fu aclamat drept campionul întrecerii. Sfârşitul aduse o răsuflare de uşurare pe velodrom — sau cel puţin aşa i se păru ei. După calamitatea produsă, mâhnirea privitorilor păruse atât de vie, încât ai fi zis că o poţi percepe tactil, ca acum, la desemnarea învingătorului, bucuria triumfului — ca orice exaltare de această natură — să anuleze suferinţa înfrângerii, şi chiar umbra încă atât de prezentă a morţii.

Totuşi, în loja Companiei, tristeţea încă mai persista, şi ca o consecinţă a tragediei la care se asistase, dar mai ales datorită faptului că turismul câştigător aparţinea unei întreprinderi rivale. Se înfiripă o scurtă şuetă, pe tonuri scăzute, gravitând exclusiv în jurul probabilităţii unei revanşe, la Talladega 500. Însă, deşi îmbunaţi de nădejdea posibilului succes de mâine, cei mai mulţi nu se întinseră prea mult la discuţii, risipindu-se grabnic pe la hotelurile unde trăseseră.

De-abia când sosi în apartamentul din Anniston şi rămase numai cu Adam, o cotropi durerea pe Erica. Pe drum, în maşina Companiei, nu-şi vorbiseră aproape nimic, ca acum, ajunsă în dormitor, să se arunce pe pat şi,

cuprinzându-şi obrajii în palme, să geamă înăbuşit. Profunda ei deznădejde nu se putea exterioriza nici prin lacrimi şi nici prin gânduri coerente.

Simţea doar că-i legată de tinereţea lui Pierre, de setea lui de viaţă, de farmecul său înnăscut care, cu toată necizelarea şi cusururile de orice natură, izbutea să te cucerească; de slăbiciunile lui pentru femei, precum şi de amarnicul gând că de acum înainte nici o femeie nu avea să-l mai cunoască, să-l mai îndrăgească...

La un moment dat, îl simţi pe Adam alături.

— Vom face întocmai cum vei dori, îl auzi, rostind cu blândeţe. De vrei să plecăm de aici, o pornim de îndată, ori mâine, în zori.

În cele din urmă, deciseră să rămână pe loc peste noapte şi să mănânce în cameră. Curând după aducerea cinei, Erica se culcă, prăvălindu-se într-un somn adânc, reparator, după comoţia prin care trecuse.

În ziua următoare, duminică, Adam îşi reînnoi asigurarea că e dispus să părăsească întrecerile şi să pornească spre casă, în cazul când o doreşte. Dar Erica refuză, chibzuind că o plecare aşa matinală presupunea o împachetare pripită, un efort de care trupeşte nu se simţea în stare — iar pe deasupra i se părea şi fără de rost. La ce bun s-ar precipita să ajungă în Detroit, când durerea sălăşluia în cuget, şi nicidecum în ambianţa în care se aflau?!

Înmormântarea lui Pierre, aşa cum se anunţase în Anniston Star, se fixase pe miercuri, în suburbia Dearborn, corpul defunctului fiind chiar în cursul acestei amieze transportat cu avionul spre Oraşul Motoarelor. Curând după hotărârea de a rămâne pe loc, îi spuse lui Adam:

— Tu du-te la Talladega-500. Vrei să o vezi, nu-i aşa? Eu pot să te aştept aici.

— Dacă ai consimţit să mai zăbovim, mi-ar place, mărturisesc, să asist la concurs. Dar crezi că te pot lăsa singură?

— Nu-mi purta nici o grijă, îl asigură ea.

Îi era recunoscătoare pentru discreţia de care dăduse dovadă atât ieri cât şi acum. Evident sesizase adâncul ei zdruncin moral. Şi o înţelesese. Doar fusese de faţă la

tragica dispariţie a unui om cunoscut — un spectacol traumatizant pentru oricare martor. Iar dacă din întâmplare mai atribuise şi alte implicaţii suferinţelor ei prilejuite de moartea tânărului alergător, avusese generozitatea şi înţelepciunea să le păstreze doar pentru sine.

Deşi înţeleşi asupra programului, când îl văzu însă pregătindu-se de plecare spre velodrom, simţi deodată că nu putea să înfrunte pustietatea odăilor, şi decise să-l însoţească.

O porniră deci împreună, însă nu cu elicopterul, ci cu o maşină a Companiei, astfel că drumul dură mai mult decât cel străbătut cu o zi înainte, dar spre binele Ericăi, deoarece îi mai risipi negura ce i se aşternuse pe suflet. Oricum, era mulţumită că nu rămăsese între zidurile hotelului.

Afară era o vreme superbă, ca şi în zilele precedente, iar peisajul din Alabama cu nimic mai prejos faţă de cele mai încântătoare ţinuturi prin care avusese privilegiul să treacă.

Spre deosebire de atmosfera încărcată din după-amiaza anterioară, în loja exclusiv rezervată Companiei, totul părea că reintrase în normal, ocupanţii ei discutând cu vervă despre cei doi pretendenţi la victoria de azi, ambii urmând să evolueze în automobile produse în uzinele respectabilei lor corporaţii. Pe unul din candidaţii la titlul de campion, Erica îl şi cunoscuse în treacăt. Se numea Wayne Onpatti.

Dar indiferent care din favoriţi — Onpatti ori celălalt, Buddy Undler — va aduce confirmarea prognozelor, triumful de azi oricum avea să eclipseze înfrângerea fabricanţilor din după-amiaza trecută, prin însuşi faptul că Talladega-500 era o cursă mai lungă şi mai importantă decât Canebreak 300.

Dealtfel, adevăratele mari competiţii se programau mai întotdeauna duminica, iar rezultatele lor confirmau aforismul: „Cine câştigă în zilele de sărbătoare s-a-nvârtit de vânzare mare“ însuşit de către toţi industriaşii auto de anvergură sau mai mărunţi.

Ca şi ieri, loja lor era plină ochi, Hub Hewitson proţăpit tot în rândul întâi, zâmbăreţ şi bine dispus. În schimb, Kathryn — modesta-i soţie — se retrăsese în şirul

cel de pe urmă, cu ochii plecaţi asupra împletiturii şi numai rareori înălţându-şi-i. Erica se aşezase într-un colţ de pe treapta a treia a băncilor rânduite în amfiteatru, sperând că în ciuda înghesuielii şi a freamătului din jur acolo se va simţi într-o cât de mică măsură mai izolată. Adam îi ţinea companie, instalat chiar alături, şi n-o părăsi decât vreo patru minute, cât discută, în afara tribunei, cu Smokey Stephensen.

Plecase la chemarea tacită a negustorului, care-i făcuse un semn să-l urmeze prin ieşirea din spate, spre a schimba vreo două cuvinte până nu începea cursa, deşi circuitele de încălzire se aflau în plină desfăşurare. Cei doi se întâlniră afară, Smokey aşteptându-l sub tăria soarelui tot mai dogorâtor al amiezei şi, cu toate că din locul unde adăstară nu se vedeau pistele, se auzea bubuitul din ce în ce mai puternic al maşinilor concurente, călăuzite de vehiculul „starter".

Amintindu-şi cum la prima sa vizită făcută lui Smokey îl cunoscuse pe Flodenhale, ca vânzător de ocazie, în perioadele libere dintre antrenament şi concursuri, primele vorbe cu care-l întâmpină Adam pe Stephensen fură:

— Îmi pare tare rău de Pierre!

Neguţătorul îşi mângâie barba, un gest devenit familiar celuilalt, după care rosti:

— Bietul puşti! Într-un fel îl socoteam ca pe propriul meu fiu. Ştia, precum am ştiut-o şi eu pe vremea când concuram, că la orice moment te pândeşte moartea cu secera. Dar asta nu înseamnă că odată ce o vezi apărându-ţi în cale o primeşti împăcat.

Vorbind, omul de afaceri clipea des şi mărunt, stăvilind parcă o undă de lacrimi — manifestare patetică ce-i revela o coardă ascunsă şi delicată a sufletului, pe care Adam nu i-ar fi bănuit-o nicicând, deoarece, în mod cert, concesionarul reprezentanţei nu şi-o trăda cu una, cu două.

Dar ca şi când se căia de impardonabila-i slăbiciune şi voind s-o înfrângă, închise pe loc subiectul, readoptând şi tonul său cinic:

— La ce să mai stăruim asupra unui fapt consumat? Ieri a fost ieri, astăzi e azi. Aşa că mai bine am vorbi de chestiuni actuale. Ia zi-mi, ai discutat cu coana Teresa?

— Încă nu, îi replică Trenton, socotindu-se că luna de grație acordată lui Smokey până la consilierea Teresei în privința măsurilor ce le avea de luat, expira în curând, fără ca el să fi stabilit legătura cu ea şi s-o pună în temă cu ce avea de făcut. Până în clipa de față nu i-am făcut nici o comunicare, continuă Adam, şi nici nu sunt sigur că o voi sfătui să-şi lichideze partea de capital, retrăgându-se din reprezentanță.

Celălalt îl scrută cu o privire de vulpe vicleană, căreia nu avea cum să-i scape nici cel mai mic ascunziş. Adam se lăsă radiografiat de căutătura-i sfredelitoare, deprins între timp atât cu felul de a fi al lui Smokey cât şi cu fantastica-i şiretenie. Dealtminteri, însăşi această caracteristică de pe urmă îl făcuse, în cele două săptămâni ce trecuseră de la violenta lor confruntare să-şi revizuiască unghiul din care îl judecase, adoptând altul, diametral opus. Cu atâtea reforme câte aveau să apară în sistemul de desfacere al mărfurilor, Smokey Stephensen prezenta garanțiile adaptării la noile şi radicalele transformări, dat fiindcă ajustarea la fiece situație cnstituia o latură componentă a caracterului său. Or, înzestrat cu această fenomenală însuşire, care altul, în afară de el, ar fi putut apăra cu mai multă eficiență interesele sorei lui văduve şi a copiilor ei?

— Adevărat, perioada e cum nu se poate mai neprielnică pentru lichidarea oricărei firme, se pronunță într-un târziu Smokey. A vinde acuma reprezentanța, ar însemna s-o dăm la un preț de nimic. Aşa că te-ai gândit foarte bine să nu ne pripim. Iar dacă până în cele din urmă rămâi la ideea să ne menținem asociația, sunt sigur c-o faci spre binele coanei Teresa şi nu ca un hatâr pentru mine.

— Asta aşa e, recunoscu Adam şi îi surâse.

La care celălalt clătină doar din cap cu sensul: „Ia pofteşte de-mi spune că-i altfel de cum o ştiu eu!". După care crezu de cuviință să mai vireze discuția şi înspre chestiuni necomerciale.

— N-am apucat să te-ntreb, ce-ți mai face soția?...

Însă cum Adam nu ținea să se întindă la vorbă pe această temă, îi ripostă scurt şi sec:

— Bine, mulțumesc.

Şi auzind vacarmul crescând de pe piste, dovadă că întrecerea propriu-zisă începuse, sugeră reîntoarcerea în tribună.

Cursele de viteză — la fel ca şi vinurile — cunosc ani de recoltă prielnică şi invers. Or acesta se dovedea pentru Talladega 500 cel mai binecuvântat an dintre câţi se pomeniseră până acum, competiţia arătându-se palpitantă, atractivă şi spectaculoasă din prima secundă a pornirii ei avântate până la cea de pe urmă. Pe imensul traseu de 500 mile, înglobând un total de 188 de turnante, primatul a oscilat în nenumărate rânduri, Onpatti şi Buddy Undler — favoriţii Companiei — menţinându-se cu dârzenie printre fruntaşii coloanei, deşi cu tărie şi consecvenţă ameninţaţi de alţi vreo şase rivali, printre care şi Cutthroat, învingătorul din ziua trecută, care se păstrase pe locul întâi o apreciabilă parte din durata concursului. Ritmul aproape drăcesc al disputei îşi încasase şi cuvenitele biruri: douăsprezece maşini fiind silite să iasă din competiţie, iar alte câteva suferind accidente, însă nici pe departe de amploarea şi gravitatea celor din după-amiaza anterioară, şi fără nici o rănire a piloţilor. Steagurile gălbui, de avertizare şi de încetinire a vitezei, mai că nici nu apăruseră, cursa desfăşurându-se în acelaşi ritm susţinut şi impetuos, sub fluturarea flamurilor verzui.

Către sfârşit, lupta cea mare se dădea între Necruţătorul — alias Cutthroat — şi Wayne Onpatti, acesta beneficiind de un oarecare avans, ca la o haltă pentru schimbarea mereu amânată a cauciucurilor, popas ce-l costă pierderea unei jumătăţi de turnantă şi implicita sa depăşire de către Necruţătorul — întreaga lojă a fabricanţilor să se cutremure de suspine şi vaiete.

Dar oprirea se dovedi cum nu se poate mai bine venită, deoarece îi asigură lui Onpatti surplusul de siguranţă şi şvung necesar în luarea virajelor, astfel încât, în ultimul circuit, pe culoarul de întoarcere, îşi prinse adversarul din urmă, postându-i-se în coastă. Dar chiar în această tură finală, când ambii bolizi goneau bubuind precum trăsnetele, nu departe de linia terminus, ce se profila numai la câteva mile de ei, rezultatul se mai afla încă sub semnul interogaţiei, ca în scurtul răgaz ce mai rămăsese, Onpatti, alergând cu tenacitate şi măiestrie, să câştige iard după iard, depăşind adversarul în ultima clipă, cu o jumătate din lungimea vehiculului, repurtând astfel izbânda finală.

În decursul ultimelor turnante, mai toţi cei prezenţi în loja Companiei săriseră de pe bănci, aclamându-l frenetic pe temerarul Onpatti, în vreme ce Hewitson şi alţii de înaltul său rang frământau cu picioarele duşumeaua, aşa cum fac ţâncii prididiţi de emoţii şi nerăbdare.

După anunţarea victoriei, urmă un interval de totală muţenie, ca apoi să se dezlănţuie un adevărat iad. Ovaţii demenţiale se amestecau cu strigăte de triumf şi râsete. Fabricanţii, cu rânjete de mândrie şi satisfacţie întinse până dincolo de urechi, se pocneau pe umeri şi în spate, îşi strângeau mâinile, smucindu-şi-le sălbatic, pe când în culoarul îngust dintre şirurile de bănci, doi ditamai vicepreşedinţi se prinseseră într-o sarabandă, ţopăind ca nişte bezmetici.

— Maşina noastră a învins! Am câştigat cursa! răsunau zeci de glasuri. Cineva începu să psalmodieze inevitabilul leit-motiv: „Cine câştigă în zile de sărbătoare s-a-nvârtit de vânzare mare", refren ce stârni pe moment un nou ropot de chiuieli ascuţite, ca pe urmă să fie preluat de alte şi alte voci, într-un continuu crescendo.

Erica urmări această izbucnire tumultoasă mai întâi impasibilă ca, pe măsură ce degenera, violentându-i simţurile, s-o copleşească uimirea. Până la o limită anume era explicabilă efuziunea victoriei; însăşi ea, detaşată şi aproape absentă la primele faze ale competiţiei, spre sfârşit, când bătălia se înteţise, îşi întinsese grumazul, aplecându-se înainte, aşijderea celor din preajmă, spre a surprinde cât mai fidel cu putinţă instantaneul succesului. Dar de aici până la scelerata manifestare de acum era o distanţă ca de la cer la pământ.

Îşi aminti de ziua trecută... de jalea şi tragicul ei tribut... de leşul sfârtecat în bucăţi al tânărului Pierre, adunat în sicriu şi în drum către groapa ce avea să-l înghită pe veci... Ca astăzi, la numai câteva ore după cumplitul dezastru, să-l dea cu toţii uitării, fredonând ca nişte lunateci: „Cine câştigă în zile de sărbătoare s-a-nvârtit de vânzare mare!"

Cu o voce de gheaţă, distinctă şi rară, Erica zise:

— Acesta vă e singurul, crez!

Tăcerea nu coborî chiar pe dată, însă cum cei din imediata-i vecinătate o auziseră, îşi încetară scandarea, iar în acalmia parţială a lojii, repetă cu acelaşi glas răspicat:

— Am spus: acesta vă e singurul crez.

De-abia atunci intervenţia ei răzbătu dincolo de vociferările nebuneşti, anulându-le brusc.

— Şi ce găseşti reprobabil în crezul nostru? se ridică un protest peste liniştea care se aşternuse.

Or Erica nu se aşteptase la această întorsătură. Grăise sub imboldul momentului, aproape fără voie, nicidecum din dorinţa de a-şi atrage atenţia unanimă; ca acum, când cuvintele ei stârniseră luare aminte, să nu se gândească decât cum ar putea să dispară mai grabnic, scutindu-l pe Adam de cine ştie ce afronturi penibile. Însă dorul de evadare fu înghiţit de o răzvrătire lăuntrică ce răbufni la fel de neaşteptat şi cu neputinţă de stăvilit ca şi apostrofarea ei de adineaori. Iar revolta — tot mai clocotitoare şi furibundă, ţintea Oraşul Motoarelor şi legile acestuia cu urmări atât de nefaste, oglindite în fel şi chip: aici, în erupţia de factură sălbatică; în viaţa ei şi a lui Adam, prin surparea aproape irevocabilă a căsniciei...

Nu! hotărî în următoarele clipe. Nu va fugi ca o laşă, demonstrând că şi ea devenise un produs al sistemului monstruos care până şi pe soţiile robilor săi le prefăcea în nişte fãpturi supuse şi şterse, răpindu-le personalitatea.

Cineva o interpelase, întrebând ce găsea condamnabil în modul lor de a gândi şi simţi. Or se impunea să dea o ripostă, pe care o rosti fără şovăială.

— Ce consider anormal în concepţiile voastre din care v-aţi făcut o profesie de credinţă? Mai întâi faptul că nu trăiţi decât cu gândul de a produce maşini, de a le vinde şi a scoate profituri. Că tindeţi să ne ancoraţi aceloraşi ţeluri, osândindu-ne la un trai inuman. Că subjugaţi de aceste unice scopuri, uitaţi de tot ce vă înconjoară. De pildă, că nu mai departe de ieri, aici a pierit un om... şi nu un străin oarecare, ci un bun cunoscut de al nostru. Dar pentru voi nu contează moartea lui tragică. Esenţial e doar faptul, aşa cum răcneaţi în cor, că „Cine câştigă în zile de sărbătoare s-a-nvârtit de vânzare mare!"... De cel dispărut cine îşi mai aduce aminte?! încheie cu voce stinsă.

Încă din timpul vorbirii, intuise căutătura lui Adam pironită pe ea, pentru ca acum, înfruntându-i-o fără înconjur, să constate, spre marea-i surprindere, că nu o privea încruntat, ci din contră, cu gura subtil încreţită într-un zâmbet ironic. În ciuda gălăgiei din lojă, o auzise

de prima dată, fără să-i scape un singur cuvânt. Dar, fenomen straniu! Ca şi când simţul acustic i se ascuţise, percepea cu aceeaşi acuitate atât spusele ei cât şi sonorităţile trepidante venind de pe piste şi dimprejur: parcurgerea ultimelor turnante, sosirea concurenţilor mai zăbavnici, aclamarea noului campion — Onpatti — în drum spre locul de înmânare a trofeului şi freamătul general al mulţimii. În plus observase şi mutra boţită a vicepreşedintelui Hewitson, evident iritat de asprul rechizitoriu al Ericăi, la fel ca şi alte mărimi stânjenite, care nu prea ştiau încotro să se uite.

În sinea lui îşi spunea că, judecat cu deplină obiectivitate, faptul ar fi trebuit să îl indispună, deoarece, oricât de îndreptăţită i-ar fi fost predica, poate că Erica nu-şi alesese momentul cel mai prielnic spre a-i da glas, iar cu ţâfna unuia ca Hub Hewitson, vizibil de sumbră umoare, nu era de glumit. Şi totuşi, reacţia mai marilor săi — indiferent cât de neplăcută se va dovedi pentru el — constată că îl lăsa complet rece. Să se ducă la naiba cu toţii! Ce putea să-l mai tulbure când, cu puţine clipe în urmă, trăise covârşitoarea revelaţie că o iubeşte pe Erica mai mult ca oricând?

— Cred că nu ar strica să o scoţi pe doamna din lojă, îi sugeră unul din vicepreşedinţi, cu o politeţe impusă.

Adam îl aprobă printr-un semn tacit, socotindu-i ideea ca binevenită, deoarece altfel s-ar fi putut s-o pândească impoliteţi sau ofense greu de îndurat.

Dar tocmai când îi oferi braţul, pregătindu-se de plecare, se auzi o voce impunătoare.

— Şi, mă rog frumos, de ce ar lua-o de-aici?

Toate capetele se întoarseră către şirul cel mai de sus, unde, în centrul culoarului, şedea ţanţoşă, cu împletitura în mână şi fulgerându-i cu uitături reci, Kathryn Hewitson.

— Am spus, de ce ar lua-o de aici? repetă pe acelaşi ton inchizitorial. Pentru că Erica a deschis gura rostind adevăruri pe care eu nu am avut curajul moral să le exprim? Fiindcă, deşi cea mai tânără din toate câte ne aflăm de faţă, ea singură a avut îndrăzneala să arate mălura ce ne macină deopotrivă pe dinăuntru? Iar după o scrutare severă a chipurilor încremenite în tăcere, exclamă dezgustată: Uff, bărbaţii! Cât de puţin pricepători sunt!

Erica simți ochii celorlalte femei îndreptați către ea — fără pică sau umbră de stinghereală — iar odată ce se ridică stavila, și în alte zeci de priviri începu să răzbată licărul aprobării.

— Hubbard! răsună același glas fără drept de apel al doamnei Kathryn Hewitson. Tu nu ai nimic de zis?

Același Hub Hewitson, care în sânul Companiei se purta și era tratat precum un monarh, înaintea consoartei rămânea doar un soț și atât, conștient de îndatoririle lui și receptiv la orice poruncă.

Astfel încât, la somarea primită, arătându-și mai întâi supușenia printr-o clătinare a capului, își descreți chipul până atunci înăcrit, ca apoi s-o pornească spre Erica, apucându-i mâinile într-ale sale și declarându-i pe un ton audibil pentru toți cei prezenți:

— Recunosc, draga mea, că, uneori, din pripeală, din exces de zel sau din alte motive, uităm de lucruri aparent simple, dar în fond cu implicații majore. Iar când păcătuim prin aceste erori, avem nevoie de cineva, cu o personalitate puternică, spre a ne abate din făgașul greșit, așa cum ai făcut-o tu astăzi, cu atâta convingere și ardoare, pentru care îți mulțumesc.

După cuvintele lui, încordarea se risipi ca norii după furtună, toți năvălind către soarele de afară.

Cineva veni cu propunerea:

— Să mergem, fraților, să-l felicităm pe Onpatti.

Și mai toți o porniră spre podiumul de pe care trona tânărul campion.

Doar Adam și Erica nu se alătură masivului grup, depărtându-se braț la braț, conștienți de profunda semnificație a momentului ce-l trăiau. De prisos ar fi încercat să și-l tâlcuiască prin vorbe când pentru asta le mai rămânea destul timp, mulțumindu-se deocamdată cu regăsirea și apropierea lor.

— Doamnă și domnule Trenton, așteptați o clipă, vă rog, le strigă gâfâind un funcționar de la Relații și Protocol ce-i prinsese din urmă gonind pe panta ce ducea la spațiul de parcare a mașinilor din incinta imensului velodrom. S-a chemat tocmai elicopterul, care trebuie să aterizeze de la o clipă la alta pe una din piste, îi anunță cu răsuflarea la gură. Domnul Hewitson dorește în mod

special ca în primul zbor să vă transporte pe dumneavoastră. Aşa încât, de binevoiţi să-mi predaţi cheile automobilului, mă voi ocupa personal de expedierea lui.

În drumul de întoarcere către pistă şi grăind cu o respiraţie ceva mai domoală, acelaşi sol îşi continuă mesajul:

— A, mai aveam să vă comunic ceva. Există două avioane ale Companiei pe aeroportul din Talladega.

— Ştiu, replică Trenton. Într-unul din ele vom pleca spre Detroit.

— Întocmai. Însă cum domnul Hewitson are la dispoziţie un turboreactor, iar domnia sa nu intenţionează să plece până la noapte, m-a trimis să vă-ntreb dacă n-aţi dori să-l folosiţi mai întâi dumneavoastră. Zicea că poate veţi face o plimbare în Nassau, care, după cum ştie, e locul de obârşie al stimabilei doamne Trenton, şi chiar să rămâneţi câteva zile acolo. Avionul are timp berechet să vă ducă şi să revină până diseară, spre a-l transporta şi pe domnul Hewitson, urmând ca pe miercuri să-l trimitem din nou după dumneavoastră.

— Ideea e strălucită, răspunse Adam, numai că, din păcate, am o mulţime de întâlniri importante în Detroit, începând chiar din primele ore ale zilei de mâine.

— Domnul Hewitson a prevăzut şi argumentul acesta, încât m-a însărcinat să vă transmit textual: „Măcar o dată să uite de treburile Companiei, punându-şi soţia mai presus decât toate".

Erica strălucea de bucurie şi fericire, iar pe Adam îl pufni râsul. Orice puteai spune despre vicepreşedintele Hewitson, dar când punea un lucru la cale, nu umbla cu jumătăţi de măsură.

— Atunci, te rugăm să-i comunici, se adresă mesagerului, că-i acceptăm cu mulţumirile cuvenite propunerea. Însă ţinem să ne întoarcem neapărat miercuri.

Ce păstră pentru sine era doar substratul acestei adăugiri; miercuri avea loc înmormântarea lui Pierre Flodenhale, la care nu concepea să nu asiste cu Erica.

Se aflau pe una din insulele Bahama, unde poposiseră. înaintea amurgului, după o adevărată performanţă de înot, pornind de pe plaja Emerald, situată nu departe de Nassau.

Instalaţi confortabil pe terasa hotelului, sorbeau la răstimpuri din băuturile ce le aveau dinainte, sub ultima licărire crepusculară a soarelui. Ar fi fost o seară încinsă, de nu exista briza oceanică, legănând evantaiele palmierilor şi răcorind aerul. Împrejur existau puţini oameni, dat fiind că adevăratul sezon hibernal al turiştilor începea numai peste o lună ori cam aşa ceva. La al doilea pahar, Erica inspiră adânc şi rosti:

— Îmi stă o povară pe suflet de care vreau să mă scap, mărturisindu-ţi-o aici şi acum.

— Dacă e legată cumva de Pierre, nu-ţi mai da osteneala, fiindcă sunt la curent cu tot, îi replică soţul ei cu blândeţe.

Ca apoi să-i dea amănunte în privinţa modului în care aflase de aventura lor. Curând după apariţia articolului în „Detroit News", îl primise decupat şi într-un plic fără iscălitură.

— Nu mă întreba de ce anumiţi oameni se ocupă de anonime, continuase tot el. Bănuiesc că o fac din manie sau din plăcere.

— Dar nu mi-ai suflat un cuvânt, îi zise cu adâncă mirare, amintindu-şi de credinţa ce o nutrise cum că odată ce Adam va intra în posesia ştirii, era exclus să nu i-o împărtăşească.

— Nu am făcut-o, îi explică mai departe, deoarece şi aşa trăiam pe o încărcătură de pulbere, ca să mai vin cu un chibrit aprins.

— Totul se terminase înainte de moartea lui, ţinu Erica să vină cu o precizare, aducându-şi aminte — cu conştiinţa încărcată — şi de celălalt episod, cu comis-voiajorul Ollie. Însă despre acesta era hotărâtă să nu-i pomenească vreodată, nădăjduind că o să vină şi ziua când ea însăşi îl va uita.

Aplecându-se peste masa despărţitoare, Adam vorbi cu aceeaşi căldură şi duioşie:

— Fie că se terminase ori nu, tot îmi doream să revii la mine.

Cu ochii umeziţi de emoţie şi privindu-l de parcă atunci îl vedea pentru prima oară, Erica îşi duse actul de pocăinţă până la capăt.

— Eşti un bărbat frumos, Adam, or marea greşeală este că nu te-am preţuit pe cât ai fi meritat-o.

— Aceeaşi culpă mi se poate aduce şi mie.

Noaptea, când se îmbrăţişară, în pat, făcură fericita descoperire că vechea flacără a pasiunii se reaprinsese. Iar epilogul efemerei lor înstrăinări îl făcu după aceea tot el, plutind între realitate şi vis.

— Ajunsesem doar la un pas de a ne destrăma căsnicia şi a ne pierde unul de altul. De aceea ni se impune o deosebită atenţie, ca pe viitor să ocolim reeditarea unui asemenea jalnic impas.

După ce adormi, Erica îl mai veghe trează, ascultând, prin fereastra deschisă, neostoitul cânt al talazurilor venind dinspre apropiatul ocean. Într-un târziu, o răpi şi pe ea somnul, ca în zori, când se deşteptară, să se caute iarăşi, năpădiţi de aceleaşi chemări şi dorinţe.

28

La începutul lunii septembrie avu în sfârşit loc lansarea oficială a Orionului în faţa presei, a concesionarilor de reprezentanţe auto şi a unui impunător public. Prima sa etalare, consacrată exclusiv gazetarilor, se consumă în Chicago, în cadrul unui banchet de proporţii sardanapalice, ultimul de genul acesta, după cum circulau zvonurile, izvorând, pare-se din tardiva concluzie a fabricanţilor cum că indiferent de natura ospăţului — rafinat, abundând în şampanie, şi icre de morun alb, sau dimpotrivă, banal şi de calitate inferioară, constând doar din crenvurşti şi bere — ziariştii îşi aşterneau cu aceeaşi imparţialitate opiniile. Or atunci ce rost mai avea să se cheltuiască o adevărată avere cu ei?

Nu aceleaşi modificări austere se preconizau însă şi pentru festinele ocazionate de prezentarea modelelor în faţa puzderiei de firme particulare ce aveau să le asigure debuşeul pe piaţă. Confruntarea Orionului cu viitorii săi plasatori se produse în oraşul New Orleans, şi dură şase zile. La fastuosul botez, de o supremă extravaganţă, participaseră şapte mii de comercianţi din branşa auto, cu soţii sau iubite — după cum era cazul — descinzând în efluvii masive din toate tipurile de avioane, inclusiv Boeing-uri 747.

Hotelele din Crescent City se umpluseră ochi, la fel ca şi amfiteatrul Rivergate, unde se desfăşură o revistă gen musical, care, după afirmaţia unui spectator ameţit: „ar fi putut juca un an încheiat la oricare teatru din Broadway". Iar ca un fabulos

corolar al ingenioasei regii, la sfârşit apăru, coborând din tavanul scenei, pe o sclipitoare Cale Lactee şi în strunele câtorva zeci de duzini de viori, o uriaşă stea scânteindă care, odată ce atinse podeaua, se dizolvă într-un Orion — un prilej de aclamaţii frenetice.

Pe întreaga perioadă de şase zile, spectacolele şi petrecerile se ţinuseră lanţ, culminând cu jocuri de artificii, în raza portului, şi cu un set de litere fluorescente, dominând întreaga privelişte cu magicul nume al limuzinei proaspăt lansate: ORION.

Martori la această opulentă şi ultrabizară manifestare au fost şi soţii Trenton, împreună cu Brett DeLosanto şi Barbara Zalesky, venită ceva mai târziu şi pentru o perioadă mai scurtă, cât se putuse abstrage îndatoririlor impuse de agenţie. Într-una din cele două seri, cât rămase cu Brett în New Orleans, îi întâlni şi pe Adam cu Erica, şi cinară câteşipatru la faimosul restaurant „Brennon", din cartierul francez. Ca unul ce-l cunoscuse — deşi doar în treacăt — Adam se interesă de starea lui Matt Zaleski.

— Acum respiră neajutat de aparate şi mişcă braţul stâng, îl informă Barbara. Dar în rest e complet incapaciat.

În faţa tristelor veşti, şi el şi Erica murmură cuvintele formale de mângâiere şi de păreri de rău. Ce nu le mărturisi însă fiica invalidatului, nici lor şi nici unei alte făpturi, era ruga ei zilnică şi arzătoare ca Matt să închidă cât mai curând ochii, izbăvindu-se, numai prin moarte, de cumplita povară şi de chinul ce i-l citea în privire de fiece dată când i-o scruta. Dar cine putea să prevadă cât va mai dura suferinţa?! Se cunoştea doar cazul bătrânului Joseph Kennedy — una din victimele arhinotorii ale atacului apoplectic — care, după instalarea paraliziei, supravieţuise încă opt ani.

Tăinuindu-şi gândurile intime, Barbara vorbi în schimb de proiectele de a-l muta pe bolnav în locuinţa din Royal Oak, sub asistenţa unei infirmiere ce-l va supraveghea zi şi noapte, urmând ca şi ea împreună cu Brett să se împartă, pe cât posibil, între apartamentul din Country Club Manor şi fostul sălaş părintesc unde, după cum le mărturisi amicilor printre altele, tânărul creator de modele se va dedica şi mai mult recentei sale îndeletniciri.

— Poate nu ştiaţi, le spuse luminată de un zâmbet, că Brett a devenit un pasionat amator de orhidee. Preluând îngrijirea serei amenajată de tata, şi-a cumpărat tot soiul de cărţi de specialitate, pe care le buchiseşte cu mare zel.

— Ba m-am apucat să şi desenez plantele, redându-le aidoma ciudatele forme şi ondulaţii, completă DeLosanto, străpungând una din stridiile Roffignac, tocmai aduse pe masă. Poate din mâzgălelile mele va dospi o nouă generaţie de automobile, cu siluete şi denumiri insolite. Ce aţi zice de un cupeu doar cu două uşi, botezat *Aerides masculosum?*

— Cam dificil ca pronunţie, obiectă Barbara, şi-apoi nu uita că ne aflăm în New Orleans, chiar la botezul Orionului.

Confidenţele ei se opriră aici, deşi, dacă n-ar fi avut certitudinea că-i va pricinui stânjeneală iubitului, le-ar mai fi relatat prietenilor un incident de curând petrecut, legat într-un fel tot de orhidee, dar cu implicaţii de altă natură.

După accidentul lui Matt, în câteva rânduri îşi petrecuseră noaptea în bungalowul din Royal Oak, iar odată, sosind în urma lui Brett, îl găsise cu şevaletul instalat într-un colţ, împresurat de vopsele şi pictând o anume floare exotică, din cele cultivate de tatăl ei. Se numea *Catesetum saccatum,* iar alegerea — după cum îi mărturisi Brett — pornise de la o întâmplare ivită cu aproape un an în urmă, când, aducând-o pe Barbara acasă, îl găsise pe Matt pigulind-o de zor. Amândoi o priviseră un timp, admirându-i zvelteţea graţioasă şi avântată, ca mai pe urmă să se producă regretabila lor ciocnire, când Zaleski, pierzându-şi masura, îi aruncase cuvinte ofensatoare, pe care Barbara îl silise să şi le retracteze cerându-şi totodată şi scuze.

— Dar înainte de penibila scenă, cât contemplasem împreună acest *Catasetum saccatum,* bătrânul convenise că seamănă cu o pasăre în zbor, aşa cum i-o sugerasem. Or cred că a fost unica dată când am căzut de acord într-o anumită privinţă. Încheind tâlcuirea tabloului la care lucra, Brett propusese cu sfiiciune şi stângăcie ca, odată ce-l va sfârşi, să fie dus la spital şi aşezat în faţa bolnavului, în aşa fel încât să-l poată privi.

— Sărmanul bătrân, nici nu prea are la ce să se uite. Or cum ştiu cât de mult îndrăgea orhideele, poate i-ar place să vadă una pe pânză.

De-abia atunci, pentru prima oară de la abaterea cruntei nenorociri asupra tatălui ei, stavila împotriva lamentărilor lăcrimoase, pe care şi-o impusese cu străşnicie, se surpă dintr-o dată iar Barbara izbucni într-un hohot de plâns amarnic.

Gingăşia şi bunătatea lui Brett o izbăviră de durerea mereu comprimată, aducându-i o binecuvântată alinare. Gestul lui îi apărea cu atât mai emoţionant cu cât ştia că-l răpeşte

necurmatei preocupări cerută de proiectarea noului turism Farstar, a cărui schiţă definitivă urma să fie în curând prezentata la o reuniune de cea mai mare amploare şi importanţă a dregătorilor Companiei. Absorbit de viitoarea creaţie, Brett trudea zi şi noapte, renunţând aproape şi la odihnă.

La cina din New Orleans, Adam se referi şi la Farstar, dar cu prudenţă, fără a-i specifica denumirea.

— De-abia aştept să mă văd la sfârşitul acestor şase zile de tevatură cu Orionul, după care va rămâne doar în grija direcţiei comerciale, iar noi ne putem reîntoarce la bebeluşul care ne aşteaptă.

— Chiar aşa. Când te gândeşti că numai două săptămâni ne despart de marea dezbatere cu ştii tu ce maşteri, îl aprobă Brett, vorbind tot sibilic.

Atât din inflexiunile glasurilor cât mai ales după expresia lor fizionomică, Barbara îşi dădu seama în ce covârşitoare măsură îi dinamiza şi-i robea proiectarea noii maşini, ceea ce o făcu să se întrebe dacă, până în cele din urmă, Brett va avea necesara tărie de a se rupe de actuala sa ocupaţie, părăsind fascinanta industrie auto, după cum singur o hotărâse, chiar la finele anului. Nimeni în afară de ea nu-i aflase intenţia, iar când avea să i-o împărtăşească lui Trenton, fără îndoială acesta va încerca să i-o schimbe.

Şi cum dialogul lor despre Farstar părea hazardat în ambianţa restaurantului — unde până şi scaunele puteau să aibă urechi — ca să mai umple golul ce se ivise în conversaţie, Barbara le împărtăşi propriile-i înfăptuiri pe tărâmul profesional. Filmul „Oraşul Motoarelor", a cărui turnare se terminase, fusese extrem de apreciat la cele câteva vizionări făcute între timp. Agenţia publicitară, regizorul Wes Gropetti şi ea personal se bucuraseră de elogiile firmei care îl comandase, iar pe deasupra — şi acest amănunt îmbrăca o deosebită semnificaţie — o importantă reţea a televiziunii americane se angajase să-l programeze în cadrul emisiunilor aflate în atenţia publicului. În consecinţă, prestigiul ei la agenţia OJL crescuse considerabil, încredinţându-i-se realizarea unui alt film, de astă dată pentru o nouă întreprindere, la care urma să lucreze alături de acelaşi Gropetti. Comesenii o felicitară, spre evidenta mândrie a lui Brett, după care discuţia se reîntoarse la Orion şi la somptuoasa lui prezentare în faţa comercianţilor de turisme.

— Mă tot întreb, fără putinţa de a-mi răspunde, dacă toate imensele cheltuieli şi eforturi, prilejuite de aceste şase zile, sunt absolut necesare, zise Erica.

— Sunt, şi-ţi voi explica şi de ce, vorbi Adam. În fastul de aici, şefii reprezentanţelor şi agenţii comerciali fac cunoştinţă cu noul tip de automobil într-un cadru deosebit, cu totul sărbătoresc — cum ar fi o bijuterie expusă în vitrina pluşată la Tiffany. Atât decorul cât şi petrecerile carnavaleşti le imprimă un mare entuziasm în privinţa produsului ce-l vor primi în următoarele zile în pragul magazinelor de desfacere...

— Însă împrăfoşat, interveni Brett, sau chiar soios de pe drum, cu capacele nichelate ale roţilor scoase, cu bara de direcţie năclăită de unsori proteguitoare, cu ştampile şi etichete lipite pe toată caroseria. Adică într-o stare de plâns.

— Exact, confirmă Adam. Numai că negustorii au văzut aici marfa aşa cum trebuie să arate, ştiind cât de izbutită şi sclipitoare va trebui să se înfăţişeze odată expusă în prăvălie. Or impregnaţi de elanul ce l-am inoculat la festivitatea de prezentare, o vor lustrui şi aranja după cum se cuvine, realizând vânzări fabuloase.

— Reclama e sufletul comerţului, se interferă Barbara. Şi oftă. Ştim cât de puţin preţ pun criticii pe superlativele răsuflate, dar la fel de bine o ştim că fără ele n-am reuşi.

— Văzându-vă pe toţi trei atât de preocupaţi de soarta Orionului, nu pot decât să-i urez succes, murmură Erica, ceea ce îl făcu pe Adam să-i caute mâna sub masă şi să i-o strângă cu gratitudine.

— De asta pot jura de pe acum, rosti, adresându-se celorlalţi.

La o săptămână, când noul turism se afla în magazinele de resort din întreaga Americă, presimţirea lui se adeveri din plin. „Rareori s-a întâmplat ca o maşină de-abia lansată să stârnească un asemenea interes în rândul consumatorilor. Până în clipa de faţă, uriaşele contractări încheiate îi fac pe fabricanţi să tresalte de fericire, pe meseriaşi de-abia să prididească cu truda, iar pe concurenţi să intre de-a binelea în panică", consemna „Automobive News", sfânta pravilă săptămânală a industriei auto.

Aceleaşi elogioase opinii apăreau şi în alte gazete, reflectând astfel consensul unanim al presei americane. „The San Francisco Chronicle" declara bunăoară: „Orionul e înzestrat cu cele mai eficiente dispozitive anti-poluante şi de securitate care ne-au fost promise de ani, fără a-i ştirbi cu nimic frumuseţea".

După o prezentare superlativă, „The Chicago Sun Times" decreta în concluzie: „Într-adevăr, domnilor. Acest tip de

automobil le întrece pe toate!!". Pe când „The New York Times" își arogase un stil profetic: „Orionul va însemna sfârșitul unei epoci în care, cu toată precumpănirea acordată laturii tehnice, se mai întâlneau cazuri când dezideratele impuse de siguranță și evitarea gazelor toxice cădeau pe planul al doilea, în favoarea siluetei și a eleganței. Pe când actuala creație, prin însușirile ce le întrunește, tinde să demonstreze că atât construcția interioară cât și aspectul exterior se îngemănează în mod ideal".

Pe copertile revistelor „Times" și „Newsweek" apărea, alături de Orion, și chipul radios al vicepreședintelui Hub Hewitson.

— Știți când s-a mai văzut o atare imagine? întreba un slujbaș de la Protocol și Relații pe cine-i ieșea dinainte și-i dădea ascultare. Doar la debutul Mustangului, răspundea tot el bucuros, când împreună cu limuzina, îl prinseseră și pe Lee Jacocca în obiectiv.

În această atmosferă, nu era de mirare că la întrunirea conducerii, pentru pronunțarea verdictului în legătură cu Farstar, toate mărimile jubilau.

După două consilii, la care proiectul rămăsese în vigoare, la acesta din urmă avea să i se pronunțe definitiv soarta. Plenul — întrunind căpeteniile multiplelor ramuri constitutive ale vastei lor corporații — urma fie să-l valideze pe loc, ceea ce însemna apariția efectivă a modelului într-un răstimp de doi ani, ori să-l respingă irevocabil, după cum se mai întâmplase cu atâtea altele în decursul vremii.

Consfătuirile precedente, constând din etalarea propunerilor, analizarea lor pe toate fațetele, intercesiuni și contraargumentări, îmbrăcaseră o formă relativ neoficială în comparație cu cea de acum care, deși păstrându-și aceleași criterii în privința disecării amănunțite a proiectului, împrumuta totuși un aspect mult mai protocolar, asemuindu-se cu un dineu în costum de seară, față de un prânz unde se merge în ținută de stradă.

Reuniunea ce avea să însumeze un total de cincisprezece participanți, fusese fixată pentru orele zece, dar convocații începură să curgă cu un ceas înainte, rezervându-și, potrivit unui vechi obicei, un avans respectabil pentru șuete în grupuri mărunte, de câte numai doi, trei, în care se discuta fără nici o reținere. Locul reuniunii se stabilise în amfiteatrul de la nivelul al cincisprezecelea al sediului Companiei — o încăpere relativ redusă dimensional, însă nu și ca opulență decorativă, având în

mijloc o impunătoare masă din lemn de nuc, lustruită, de forma unei potcoave, în a cărei convexitate se înşiruiau cinci jilţuri înalte, tapisate în piele neagră, desemnate pentru preşedintele Companiei, cel al consiliului administrativ, şi vicepreşedinţii executivi, în număr de trei, dintre care Hub Hewitson deţinea preeminenţa. În restul scaunelor, cu speteze mai joase, urmau să se instaleze ceilalţi reprezentanţi, însă nu într-o ordine cu rigurozitate prescrisă, ci mai degrabă după bunul lor plac.

În faţa potcoavei se afla un pupitru, de la care se lua cuvântul şi se făcea mai ales expunerea proiectului — sorţii de astăzi căzând pe Adam Trenton — iar înapoia acestuia exista un ecran pentru proiecţii de diapozitive şi filme.

Nu departe de masa centrală, era amplasată una mai mică, pentru cei doi secretari cu întocmirea proceselor verbale.

În băncile amfiteatrului se aşezau cercetătorii şi oamenii de ştiinţă angajaţi în elaborarea oricărui tip de vehicul, toţi înarmaţi cu agende groase, copertate în negru şi conţinând — după cum afirmase o dată un hâtru — orice răspuns la îndemâna omului.

Acesta era decorul lăcaşului în care aveau să se desfăşoare dezbaterile. Cât despre atmosferă, cu toată satisfacţia şi degajarea de suprafaţă, prilejuite de succesul incontestabil al Orionului — o aparenţă care l-ar fi izbit pe un străin, împingându-l spre o gravă eroare — tonul dominant al reuniunii era de o imensă seriozitate. Dealtminteri nici nu putea fi altcum, când aici Compania proceda la investiţii de ordinul milioanelor de dolari, punându-şi reputaţia şi chiar existenţa ei la mezat. În acest amfiteatru se iniţiau cele mai îndrăzneţe şi mari aventuri — acest termen din urmă nefiind nicidecum folosit la întâmplare, deoarece în pofida sondajelor şi a întinselor studii întreprinse, decizia finală, fie pozitivă ori negativă, avea la baza ei tot instinctul cuiva sau inspiraţia sa de moment.

Odată cu primii sosiţi, se aduse şi întâiul rând de cafele, conform unei împământenite uzanţe, în care intra şi plasarea cănii de suc de portocale şi cuburi de gheaţă în dreptul preşedintelui Companiei, un vrăjmaş declarat al oricărei băuturi alcoolice în timpul zilei.

La orele 9,30, pe când amfiteatrul se umplea în continuare, intră aproape pe nesimţite şi Hub Hewitson care, după ce îşi luă un stacan cu cafea, le făcu semn lui Adam şi Elroy Braithwaite, care sporovăiau într-un colţ retras, să vină spre el.

Cu o vizibilă mulţumire de sine, Hewitson desfăcu mapa pe

care-o adusese sub braț și întinse pe masa semicirculară și impozantă din mijloc, câteva schițe.

— Tocmai acum le-am primit. Au picat la țanc, așa e?

Vicepreședintele cu sectoarele de creație, aflat la o oarecare distanță, se apropie cu mers rar, și câteșipatru scrutară desenele. Ar fi fost superfluă și deplasată orice întrebare cu privire la originea lor, întrucât pe fiecare din foi — reprezentând un nou tip de turism, cu toate specificațiile tehnice — se vedea tipărită emblema competitorilor, așa încât privitorii înțeleseră că aveau dinainte însăși modele ce urmau să-l confrunte pe Farstar în viitorii doi ani, în ipoteza când proiectul de azi va primi necesara adeziune a consiliului. Cu ochii la ilustrații, „Vulpe Argintie" scăpă un șuierat printre dinți, în vreme ce vicepreședintele cu sectoarele de creație reflectă cu glas tare:

— E fenomenal câtă asemănare între aceste crochiuri și propria noastră concepție!

— Și mă rog de ce te-ar prinde mirarea? îi ripostă Hewitson, ridicând interogativ din umeri. Doar stau și ăilalți de veghe, la fel ca și noi; pritocesc presa, studiază curentele modei, în fine, știu încotro se îndreaptă gustul și cerințele publicului. Și apoi, au destui angajați isteți pe care-i plătesc nu ca să doarmă în front. Tu ce zici? se întoarse brusc către Adam.

— Spun că avem o mașină superioară care în mod cert le va întrece pe astea.

— Nu vorbești cu infatuare?

— Se poate, dac-o afirmi dumneata. Însă nu și fără temeiuri.

Chipul lui Hub se destinse într-un zâmbet poznaș, de mulțumire.

— În sinea mea simt și gândesc la fel. Într-adevăr a noastră-i mai izbutită, rămâne doar să infuzăm aceeași convingere și plenului de aici, conchise împăturind schițele. Mai târziu, așa cum o știa fiecare, vor analiza cu minuție proiectele firmelor concurente, împrumutând anumite idei și aplicându-le la al lor.

— Nu o dată mi-am pus întrebarea oare cât ne-or costa fițuicile astea? zise Adam arătând spre desenele strânse.

— Nu chiar atâta pe cât îți închipui, îl liniști Hewitson, rânjind cu același aer viclean și satisfăcut. Ai stat vreodată de vorbă cu iscoade bine plătite?

— Cred că nu, bâigui Trenton, neștiind realmente dacă se conversase cu un astfel de specimen, necunoscându-i, firește, adevărata sa calitate. Că spionajul era practicat de toate

trusturile-auto, fără s-o recunoască pe faţă, o ştia foarte bine. Însăşi Compania lui dispunea de un asemenea centru, funcţionând sub o denumire conspirativă şi înghesuită în clădirea laboratorului de creaţie. Acolo se prefirau toate ştirile adunate, oprindu-se întru folosinţă numai cele de un real interes.

Un principal filon de informare îl ofereau chiar inginerii cercetători, lucrând în alte întreprinderi. Ca orice scormonitori pe ogoarele ştiinţei, şi aceştia aveau o plăcere maniacă de a-şi publica rezultatul strădaniilor, încât comunicările scrise şi susţinute la diferite colocvii conţineau deseori câte o propoziţiune sau doar o simplă expresie care, în sine, nu păreau să cuprindă o cheie, dar conjugate cu altele, desprinse din alte opuscule, dădeau însemnate indicii asupra orientării competitorilor. Printre iscoadele din industria auto devenise o axiomă „neprihănirea inginerilor" în felul cum divulgau secrete de extremă semnificaţie. Nu atât de „neprihănit" era şi sistemul de recoltare a informaţiilor de la Detroit Athletic Club, unde benchetuiau în intimitate înalţi funcţionari de la toate uzinele auto. Sub efectul alcoolului, o parte din ei, pierzându-şi obişnuita prudenţă şi voind să-şi dea aere, deveneau volubili, trecând la destăinuiri de ordin profesional, spre răsplătirea urechilor ascuţite, întotdeauna la pândă, care înregistrau perlele debitate, pentru a le preda cât mai grabnic şi, natural, contra plată, celor interesaţi. Desigur nu toate, „giuvaerurile" culese se dovedeau de valoare, dar printre ele, în atâţia ani de pescuială acerbă, se iviseră şi foarte multe de preţ.

O altă sursă de spionaj o puneau la îndemână uzinele de maşini-unelte, care uneori deserveau două şi chiar trei corporaţii în mod simultan, astfel încât, un vizitator picat ca din întâmplare putea să surprindă executarea unor comenzi pentru fabricanţii rivali. Iar dacă musafirul inopinat mai era şi un proiectant cu experienţă — după cum se brodea îndeobşte — avea putinţa ca prin simpla scrutare a unei matriţe să întrevadă fie porţiunea din spate sau cea frontală a turismului plăsmuit de emulii lor, după care, întorcându-se la planşetă, o creiona în chipul cel mai fidel.

Statornicele strădanii întru sustragerea „noutăţilor" nu se încheiau însă aici, împrumutând forme dintre cele mai diferite şi reprobabile. Se recurgea, spre exemplu şi la agenţi din afară, ale căror metode, întru totul neortodoxe, includeau mituirea unor nemulţumiţi din societăţile concurente pentru subtilizarea informaţiilor pe orice cale posibilă, ajungându-se până şi la

percheziționarea gunoaielor, unde, din nebăgare de seamă, putea să mai scape câte o hârtiuță revelatoare, sau un alt procedeu, la fel de invederat, consta în „plantarea" aceloraşi nesatisfăcuţi — lipsiți de noțiunea loialității — exact într-o corporație rivală. Dar despre asemenea tertipuri abjecte ori altele, de aceeaşi factură, conducătorii industriilor auto preferau să nu li se relateze în detaliu.

Furat pentru câteva clipe de aceste reflecții, Adam își struni gândurile, dirijându-le din nou către Farstar şi decisiva consfătuire ce avea să înceapă.

Pendula din amfiteatru arăta ora 9,30. Preşedintele Companiei şi cel al Consiliului de Administrație tocmai îşi făceau apariția. Cu ochii la amândoi, Trenton evocă personalitatea celui dintâi, dinamismul de odinioară şi îndeosebi admirabilele-i concepții, azi socotite de „modă veche", nu doar de el însuşi, ci de majoritatea confraților, în posturi înalte. Însă după cum se aflase, nu peste mult intenționa să abandoneze activitatea, urmat, după cum umbla zvonul, de energicul și prea ilustrul Hub Hewitson.

— În ce măsură va diferi versiunea noastră de clasicul Farstar? auzi o şoaptă venind de aproape şi, întorcându-se, dădu de cârmuitorul Companiei canadiene — subsidiară trustului lor — invitat din pură curtoazie la sesiunea actuală.

— E şi această latură cuprinsă în raport: îi răspunse mai întâi Adam, ca pe urmă să-i specifice deosebirile prevăzute pentru varianta în speță. Numele turismelor dumneavoastră va fi „Independent" iar emblema exterioară va cuprinde, în modificarea ce i se face, o frunză de arțar. În rest, vor fi întru totul identice cu cele difuzate în SUA.

— Splendid! se arătă încântat celălalt. Atâta vreme cât există însemnele distinctive, suntem la adăpost. Că doar astea contează, care sar în ochii oamenilor.

Adam îl aprobă fără comentarii, ca unul ce cunoaştea conotațiile afirmațiilor. Deşi canadienii circulau în automobile americane ieşite din uzine subordonate americanilor şi din mâinile lucrătorilor americani, vanitatea națională a canadienilor se hrănea cu iluzia unei industrii auto independente. CEI TREI MARI giganți se distraseră ani de-a rândul cu această farsă, cu substrat patriotic, numind în fruntea societăților de peste hotare coşcogeamite „preşedinți" — care, de fapt, şedeau smirnă dinaintea vicepreşedinților din Detroit — şi creînd tipuri de limuzine cu caracter „indigen". Dar cu

trecerea timpului, jocul îşi pierdu farmecul, fabricanţii renunţând progresiv la diversificarea modelelor — adică la faţada îndelung menţinută — ajungând să considere astăzi Canada o simplă piaţă de desfacere a produselor ca multe altele de pe glob. Or în această stare de spirit, versiunea „Independent" a viitorului Farstar avea toate premisele să se numere printre ultimele concesii făcute de către stăpânirea din SUA vasalilor din ţara vecină.

La orele zece fără un minut, când cei cincisprezece chemaţi să-şi spună cuvântul hotărâtor îşi ocupaseră locurile, Preşedintele Companiei depuse paharul din care sorbise tradiţionalul suc îngheţat de citrice şi rosti pe un ton şugubăţ:

— Dacă nu are nimeni o idee mai fericită, eu aş propune să începem lucrările. Cine e primul înscris la cuvânt? se interesă întorcându-se către Hewitson.

— Elroy, răspunse acesta.

Şi toate privirile se aţintiră asupra vicepreşedintelui cu dezvoltarea de perspectivă a producţiei.

— Domnule preşedinte, onorată asistenţă. Ne-am întrunit astăzi pentru audierea ultimelor propuneri în legătură cu Farstar şi recomandarea de a li se da curs, glăsui cu însufleţire Elroy Braithwaite. Aţi studiat cu toţii conţinutul mapelor ce le aveţi dinainte, cunoaşteţi documentarea tehnică; aţi văzut schiţele şi desigur machetele, astfel încât, dispensându-ne de asemenea preambuluri, consumate din bună vreme, în câteva clipe vom aborda amănuntele. Dar înainte de aceasta, îngăduiţi-mi vă rog o mică digresiune: ori care va fi denumirea turismului, Farstar[1] e depăşită, şi nu-i mai poate fi dată. Acest nume codificat, ales într-o perioadă când faţă de Orion, realizarea succesorului său părea extrem de îndepărtată, îşi pierde brusc sensul, întrucât Farstar nu mai este o stea la distanţe metaforic astrale. Ci se află aici, prin imperativul ce-l reprezintă, sau pe care negreşit o să-l împrumute de acum în doi ani — ceea ce, din punct de vedere al producţiei, e unul şi acelaşi lucru, aşa cum prea bine o ştim.

„Vulpea Argintie" îşi conteni vorba, trecându-şi o mână prin coama de păr spicat, după care urmă.

— Suntem încredinţaţi că acest tip de automobil, pe care mulţi îl vor socoti revoluţionar, trebuia să apară odată şi odată. Iar convingerea noastră pare să fie împărtăşită şi de amicii din

---

[1] Stea îndepărtată (engl.)

capătul opus al oraşului, completă arătând către sulurile de schițe, aduse de Hub Hewitson şi aflate în fața acestuia. De asemenea, considerăm că, în loc de a sta cu brațele încrucişate, aşteptând presiuni din afară pentru crearea lui Farstar sau al unui substitut de aceeaşi natură — cum am pățit-o în anii din urmă cu atâtea acțiuni care ne-au fost impuse — e de preferat ca inițiativa să pornească exclusiv de la noi. Personal socotesc că a sosit vremea ca industria şi Compania noastră să pornească iarăşi la mari ofensive, deschizând drumuri noi. Or Farstar reprezintă prin sine un act de pionierat. Şi acuma, să trecem la detalierea conceptului, încheie, privindu-l pe Adam care aştepta la pupitru. Poți începe, îl pofti pe un ton amical.

Dispensându-se de orice formulă introductivă, odată cu proiecția diapozitivelor pe ecran, Trenton dădu cuvenitele explicații.

— Prospectarea pieții, ce stă la baza imaginilor pe care le urmăriți, ne demonstrează cu acuitate cerințele publicului, țintind o maşină gen Farstar, neputința de a le acoperi pe moment şi linia lor pronunțat ascendentă în viitorii doi ani.

Cu toate că-şi pregătise cu multă pedanterie expunerea, repetând-o până la învățarea pe dinafară, în următoarele două ore Adam trebui să-şi țină agenda deschisă şi să mai tragă cu ochiul la jaloanele aşternute în ea, date fiind numeroasele întreruperi, cu cereri de adâncire şi suplimentare a datelor care, cum era şi firesc, îi periclitau discursivitatea şi ordinea prestabilită a ideilor. Dar în ciuda atenției încordate, între scurtele comentarii şi schimbarea clişeelor, gândul lui revenea insistent asupra afirmațiilor făcute de Elroy Braithwaite la deschiderea sesiunii. Îl surprinsese teribil referirea sa la „marea ofensivă" ce se impunea din partea Companiei, mai întâi fiindcă mențiunea în speță nu i se păruse deloc necesară, iar apoi o mai auzise venind şi de la unul ca „Vulpe Argintie", care îşi cântărea orice vorbă şi se uita dincotro bate vântul, înainte de a se pronunța în vreo chestiune. Dar probabil se prinseseră şi de el microbii neastâmpărului şi ai concepțiilor novatoare ce bântuiau întreaga industrie auto, ca la orice răspântie a vremii, când veteranii bat în retragere ori cad secerați de moarte, iar tinerii încep să escaladeze crestele ierarhiei.

O altă expresie, folosită tot de Elroy Braithwaite, şi anume cea cu „deschiderea unor căi noi" îi retrezise amintirea dialogului său cu sir Perceval Stuyvesant care, nu mai departe de acum cinci săptămâni, rostise aceleaşi cuvinte. De atunci,

vechii prieteni de facultate își telefonaseră în câteva rânduri, Adam fiind tot mai înclinat să primească postul de Președinte al Companiei de pe Coasta de Vest, pe când Perce aștepta consumarea celor două evenimente profesionale pentru care îi ceruse din capul locului păsuire: lansarea Orionului și actualul consiliu în legătură cu Farstar. Cum însă amândouă se încheiau cu ziua de azi, chiar de mâine, își propuse Adam, trebuia să reflecteze cu toată seriozitatea asupra deciziei fie de a face un drum până în San Francisco — pentru perfectarea ofertei — sau de a o refuza de aici și irevocabil.

În scurta vacanță din Bahama, îi pomenise pentru a doua oară soției de perspectivele acestei funcții, iar Erica se arătase cu totul imparțială.

— Hotărârea o vei lua numai tu, dragul meu. O, aș fi încântată să trăiesc în San Francisco! Cine nu ar tânji după așa metropolă? Dar prefer să te văd fericit în Detroit, decât amarnic de trist în orice colț de pe lume, fie chiar și paradisiac. Nu locul de rezidență contează, ci conviețuirea noastră, iubitule.

Replica ei, spontană și tandră, îl înviorase atunci, ca pe urmă să-l încolțească iarăși incertitudinea, care persista și în clipa de față.

Presărată cu aceste gânduri sporadice, își continuă prezentarea începută ca, la un moment dat, să se trezească întrerupt, chiar la mijlocul unei fraze, de vocea lui Hewitson:

— Ia oprește-te un pic și haideți să discutăm neted o chestiune care s-ar putea să ne pricinuiască necazuri. Acest Farstar ce mi-l tot ridicați în slăvi e cea mai hidoasă mașină din câte am văzut vreodată. Te apucă la inimă când stai și te uiți la ea.

Brutala-i intervenție nu surprinse pe nimeni din amfiteatru. Toți erau aclimatizați cu acest stil de a le găsi bube chiar și proiectelor ce-i câștigaseră într-o oarecare măsură sufragiul, așa cum știau deopotrivă și substratul obiecțiilor sale: incitarea la discuții deschise.

În jurul mesei masive, concepută ca o potcoavă, se auzi un murmur aprobativ. Dar această reacție ca și interpelarea ce-o generase nu-l descumpăniră pe Adam, fiindcă le prevăzuse, astfel că ripostă calm:

— Suntem întru totul de acord. Farstar e urât, după canoanele clasice. Și am știut-o de la bun început.

După care, cu același glas stăpânit, expuse premisele pe care se întemeiase geneza bizarului model ce îl dezbăteau. Cheia o

conținea monologul deșirat al lui Brett din acea memorabilă noapte când, după vizita lor la laboratorul de disecție a vehiculelor, reveniseră în cabinetul lui Adam, unde, în prezența lui Elroy Braitwaite și a unor proiectanți tineri — unul din ei fiind Castaldy — rumegaseră, până către ziuă, concepția viitoarei mașini.

Cândva, în decursul furtunoaselor confruntări de opinii, DeLosanto sintetizase într-o singură frază imperativul epocii actuale: „Cu Picasso sub privirile noastre desenăm automobile ce par să descindă din pânzele unui Gainsbourough!" De unde țâșnise întrebarea: de ce nu s-ar trece la cutezătoarea inițiativă de a se crea un turism urât ca înfățișare, însă atât de adecvat mediului ambiant și necesităților apărute în Era Utilitară, încât, mulțumind pe deplin beneficiarii, să capete o frumusețe de cu totul altă factură?

Acesta fusese nucleul conceptual al lui Farstar, pe care, cu toate adaptările și prefacerile de ordin exterior, și-l păstrase intact.

Dar aici, înaintea consiliului, evocarea lui Adam îmbrăcă o retorică sobră și drămuită, din care elimină accentele lirice, menționând doar în treacăt însăși tâlcuitoarea reflecție a lui Brett asupra picturilor lui Picasso. Pe cine ar fi interesat considerațiile de natură artistică într-un for al cărui prim postulat era pragmatismul? Sau cum ar fi putut aminti de Rowena deși, într-un fel, îi fusese muza cea bună, în acea noapte când i s-a conturat ideea Farstarului? Rowena rămânea o amintire fermecătoare pe care nu o divulga nimănui, așa cum nu o făcuse nici până acum, cu toată convingerea că de i s-ar fi spovedit Ericăi, nu l-ar fi condamnat.

Controversa stârnită de înfățișarea Farstarului se încheie pe moment, ca să fie cu siguranță reluată ceva mai târziu.

— Pe unde eram cu expunerea? întrebă Hewitson, răsfoindu-și dosarul din mapă.

— La pagina patrușapte, îl informă Braithwaite prompt.

— Să continuăm, decretă Președintele.

Și Adam se reîntoarse la prezentarea proiectului.

După o oră și jumătate de comentare a imaginilor, de răspunsuri la noi chestionări și discuții aprinse, însă neconcludente, vicepreședintele Nolan Freidheim — tartorul ramurilor comerciale — își împinse mapa din față, se lăsă pe speteaza jilțului și rosti peste glasurile din jur:

— De se înființa careva la mine cu ideea acestei mașini, nu numai că i-o respingeam de la bun început, dar i-aș fi sugerat pe deasupra să-și caute în altă parte o pâine.

Peste tot amfiteatrul coborî brusc tăcerea, Trenton rămânând în expectativă, la pupitrul de unde vorbea.

Cel care se făcuse auzit — un veteran în industria auto și decanul vicepreședinților înșirați în jurul potcoavei — avea părul sur, o față colțuroasă și aspră, rareori îndulcită de un zâmbet, și faima unei francheți absolute. Ca și Președintele Companiei, urma să se pensioneze, cu deosebirea că termenul său de retragere expira exact peste o lună, iar succesorul în scaun, de pe acum desemnat, se afla și el la consfătuire.

În liniștea și așteptarea din sală, bătrânul Freidheim își umplu tacticos pipa, și la fel o aprinse.

Se știa că acesta e ultimul consiliu la care mai participă, și toți cei prezenți erau doritori să-i asculte cuvântul. Într-un târziu, glasul lui răsună iar:

— Da. Așa aș fi procedat, și comiteam o eroare, fiindcă, o dată cu un slujbaș merituos, probabil pierdeam și o mașină bună.

Aici făcu altă pauză, pufăi pe-ndelete din pipa, după care, depunând-o alături, urmă:

— Poate de aceea mi-a sunat ceasul să-mi iau adio de la activitate, iar în sine mă bucur de asta. Prea multe se întâmplă în ziua de astăzi care mă lasă perplex iar o bună parte din noutăți îmi repugnă, și niciodată nu le voi privi cu ochi buni. Într-un timp mă-ntristau, ba chiar îmi făceam sânge rău. Dar încep să descopăr că de o vreme nu mă mai scot chiar atât din sărite. Îmi îndrept mai mult gândul la ale mele, la pescuitul care m-așteaptă pe coasta Floridei. Căci acolo voi fi, pe când voi o să asudați la făurirea lui Farstar — ori cum sfântul se va numi... Iar de aveți un moment de răgaz, cugetați și la bietul de mine... deși nu prea văd când.

Un ropot de râsete făcu înconjurul mesei, strunit tot de vocea impunătoare a celui mai vârstnic din vicepreședinții prezenți.

— Până-a vă părăsi, aș vrea să fac însă o precizare, glăsui Nolan Freidheim. La început am fost net împotriva acestui turism, și încă mai sunt, într-o oarecare măsură. Unele părți din alcătuirea sa — în special aspectul exterior — îmi lezează concepția despre modul cum trebuie să arate o mașină. Și totuși, intuiția îmi spune — așa cum desigur v-a șoptit-o și multora

dintre voi, cum se întâmplă înainte de a trece la mari hotărâri — ca această sluțenie, după optica mea, are și incontestabile calități: e rezistentă; răspunde unor cerințe stringente și va apare tocmai la țanc, ca să asigure vânzări fabuloase. Apucând stacanul golit de cafea, Freidheim se ridică să și-l umple, iar în picioare, continuă și mai impetuos: Intuiția îmi spune să mă pronunț în favoarea proiectului și mă las întru totul călăuzit de ea. Iar de vreți să-mi dați ascultare, vă sfătuiesc să-l votați aici și pe loc.

— Îți mulțumesc, Nolan, interveni Președintele Companiei. Deși nutream aceeași intimă înclinație, nimeni ca tine nu i-ar fi putut conferi o formă mai ideală ca exprimare.

Imediat își dădu adeziunea și Președintele Consiliului de Administrație, urmat de toți dregătorii care până atunci oscilaseră.

Și astfel, în puține minute, întregul plen adoptă moțiunea: „Toate eforturile îndreptate spre Farstar!"

Adam simți un bizar gol lăuntric. O țintă fusese atinsă. Următoarea decizie îi revenea numai lui.

29

Din ultima săptămână a lui august, Rollie trăia într-o necurmată teroare.

Groaza lui începuse în dulapul îngrijitorului din uzina de asamblare a turismelor, unde Leroy Colfax îl înjunghiase mortal pe unul din colectorii arginților de la automatele cu răcoritoare, rănindu-l și lăsându-l inconștient pe podea și pe supraveghetorul Frank Parkland.

Spaima nu îl slăbise nici în grăbita retragere de la locul asasinatului, împreună cu ceilalți complici — Big Rufe, Colfax și Daddy-o Lester. Gonind nebunește prin bezna de afară, ajunseră la un gard de sârmă ghimată, pe care, cu toată înălțimea și desișul împletiturii țepoase, izbutiră să-l treacă, ajutându-se între ei, conștienți că ieșirea pe oricare din porțile obișnuite i-ar fi pus în primejdia de a fi interogați și recunoscuți mai târziu.

În graba și întunericul ce-i împresura, Rollie nimerise cu mâna în plasa de sârmă, julindu-se amarnic, pe când matahala de Rufe căzuse ca un sac de cartofi de pe gard, târându-se,

şchiopătând, după aceea. Dar cu toate peripeţiile, se văzuseră în stradă, de unde porniseră, resfiraţi şi ocolind porţiunile luminate, către perimetrele de parcare unde se afla maşina lui Rufe, pe care o conduse Daddy-o Lester, întrucât celălalt, cu glezna tot mai umflată şi dureroasă, n-ar fi putut şofa. De la parcare se strecuraseră fără să uzeze de faruri, aprinzându-le de-abia când se depărtară de uzină. Dar înainte, o mai priviseră o dată şi, după cât se părea, totul era în ordine, fără vreun semn aparent de alarmă.

— Valeleu măiculiţă! scheuna Daddy-o Lester, mânuind cu nervozitate volanul. Bucuros mai sunt c-am scăpat dân belea!

— Încă suntem în ia până-n gât, îi mârâii Rufe de pe canapeaua din spate.

Şi aşa era, îl aprobă Rollie în sine, tamponându-şi întruna palma şi degetele zdrelite cu o cârpă soioasă, găsită la îndemână, spre a stăvili sângele. Se afla lângă Daddy-o, cu ochii aţintiţi la şosea, iar cu urechea la cei doi de dinapoia maşinii.

Cu toată căzătura lui zdravănă, Rufe ţinuse cu dinţii de săcoteiul cu bani, fără să-l piardă, pe când de al doilea se îngrijise Leroy Colfax, iar acum amândoi îi crestau cu bricegele, deşertându-le conţinutul — alcătuit din monede de argint — în mai multe pungi de hârtie. Înainte de intrarea în oraş, aruncară la marginea drumului sacii originali — ferecaţi la gură cu lanţuri şi lacăte — iar odată ajunşi în miezul periferiei, se opriră pe o stradelă dosnică şi înfundată, de unde se risipiră, fiecare apucând-o în altă direcţie.

— Nu uitaţi bă că trebe să ne purtăm ca şi când nici usturoi n-am mâncat nici gura nu ne miroase, îi dăscălise Big Rufe la plecare. Dacă ne ţinem firea şi clanţa legată, n-are cum să ne prinză nici dracu pă lume. Aşa că mâine, ne înfiinţăm la ora dă lucru ca-n oricare zi. Dă să-ncumeta vrunu să nu-şi arate muia la fabrică, urmase către cei trei, sfredelindu-i cu o căutătură feroce, rizică să asmută potera pă urmele noastre.

— Poate n-ar strica să ne topim cu totu, sugeră Leroy Colfax cu o voce scâncită.

— Să ne luăm valea? se stropşi Rufe la el. Numa încearcă, şi mă jur că te spintec, cum i-ai făcut-o da petrecanie, pârlitului ăla dă alb, dă ne-ai băgat pă toţi in...

— Ho, că n-o să mă car, se grăbi celălalt să îl domolească. Mi-a trecut doar un gând pân minte.

— Pân ce bă, când ai dovedit ca n-ai nici cât o vrabie.

Şi Colfax amuţise ca lemnul.

Deşi nu scosese o vorbă, şi pe Rollie îl ispitise aceeaşi idee. Să dispară, să fugă. Dar unde, când încotro căuta o scăpare, nu era chip s-o găsească? Iar înaintea stavilelor de care se vedea îngrădit, simţea cum viaţa din el i se scurge pe încetul, aidoma sângelui din mâna rănită. Şi toate ponoasele i se trăgeau dintr-o singură întâmplare, de care se înnodaseră altele şi altele, aducându-l în pragul blestematei nopţi ce-o trăia, îşi aminti cu năduf. Răul pornise în urmă cu un an, când cu acostarea lui de către burduhănosul de poliţist alb şi sticletele de culoare ce-i vârâse pe gât cartonaşul cu adresa oficiului de angajări al uzinei. De acolo începuse nenorocirea, pentru că avusese neghiobia s-o folosească. Sau poate nu era vina lui? Chiar de nu s-ar fi dus la fabrica de asamblare, unde fusese prins în ameţitorul joc din care nu mai putuse ieşi, năpasta tot l-ar fi prins din urmă, sub cine ştie ce forme ascunse, fiindcă aşa-i era lui ursita, să nu scape de ea.

— Ascultaţi şi băgaţi la ţeastă, îi probozise zdrahonul de Rufe în continuare. Suntem cu toţii părtaşi la dăndănaia d-acuma şi trebe să fim uniţi. Dă nu trăncăneşte nici unu, nu ne doare nici capu.

Se prea poate ca ceilalţi să-l fi crezut, dar pe Rollie nu-l linişti cu nimic asigurarea din urmă.

De-abia după ce le-a citit buchea până la capăt se despărţiseră fiecare luându-şi punga cu mărunţiş, după împărţeala făcută de Leroy Colfax şi Rufe, ghemuiţi pe canapeaua din spate a maşinii, căpetenia bandei păstrând pentru sufletul său pachetul cel mai voluminos.

Alegându-şi cu grijă traseul — temându-se să nu-i scoată tocmai atunci necuratul în cale o razie, care să-l prindă cu arginţii împăturiţi în hârtie, — Rollie se văzu, în sfârşit, în prăpădita de locuinţă din Blaine.

May Lou nu era acasă — se dusese pasămite la cinema — încât nestingherit, îşi spălă mâna jupuită şi sângerândă, înfăşurându-şi-o pe cât se pricepu şi la repezeală, într-un prosop. După aceea se apucă să numere banii primiţi, stivuind monedele după mărimi şi valoare. Laolaltă totalizau mai puţin decât salariul pe o zi la uzina de asamblare.

Dacă Rollie Knight ar fi avut un dram de filozofie ori erudiţie, poate ar fi reflectat la natura riscurilor ce şi le iau anumite făpturi omeneşti pentru o sumă atât de măruntă ca cea şterpelită, aşezându-le în balanţă, alături de păgubirile pe care le atrag.

Gustul şi înfricoşătoarea senzaţie a primejdiei le simţise şi

Rollie de-a lungul etapelor străbătute în perioada din urmă. Doar ce altceva îl făcuse să se lase tot mai târât în nelegiuirile din uzină ori să nu-i întoarcă spatele lui Big Rufe şi s-o şteargă când, înainte de a purcede la jefuirea încasatorilor, îi pusese pistolul în mână?

Pericolele pe care şi le atrăgea prin aceste refuzuri — nicidecum născocite ci confirmate de realităţi — îi zdrobiseră orice rezistenţă morală, împingându-l spre altele, şi mai grave. Atunci, când încă se mai putea opune, îl înspăimântase perspectiva unei ciomăgeli crunte, cu mâini şi picioare zdrobite, pe care Big Rufe avea putinţa să i-o servească la fel de prompt cum ai primi o comandă făcută la băcănie. Aşadar, consecinţele riscului de a înfrunta banda mişeilor nu l-ar fi ocolit în nici unul din cazuri. Dar comparate cu cele care-l ameninţau astăzi — condamnare pe viaţă pentru complicitate la omucidere — ar fi fost incontestabil de preferat.

În fond, riscurile ce-l confruntaseră pe unul ca Rollie erau cam aceleaşi pentru toţi semenii din societatea în care trăia. Doar dreptul la opţiune sau respingerea lor diferea într-o mare măsură, dat fiind că, în aceeaşi orânduire, anumite fiinţe dispun de o alegere nepermis de limitată, desminţind prin aceasta străvechea zicală, potrivit căreia „toţi oamenii apar egali pe pământ". Îngrădit de la naştere de sărăcie, inechitate, de handicapul unei instruiri insuficiente — constituind prin sine o barieră în calea eventualelor opţiuni sau a fructificării unor ocazii prielnice survenite în viaţă — Rollie — şi asemenea lui alte zeci de mii de făpturi — sunt de la bun început expuse riscurilor şi urmărilor decurgând din acestea, unicul lucru posibil de stabilit în categoria lor, de irevocabili rataţi, fiind doar gravitatea consecinţelor suferite.

Astfel, Knight era victima unei duble tragedii: prima rezultând din pigmenţii închişi cu care se pomenise pe lume; a doua din incapacitatea societăţii de a-l investi cu facultăţile necesare spre a-l articula convenţiilor ei.

Dar fără să îşi aplece cugetul asupra unor reflecţii cu caracter mai profund, ci lăsându-se doar robit de disperare şi spaima zilei de mâine, Rollie zvârli derizoria încasare sub pat şi, trântindu-se peste el, adormi. Prăvălit într-un somn zbuciumat, n-o simţi nici pe May Lou cînd intră în odaie.

Dimineaţa, aceasta îi oblojí mâna cu un pansament improvizat, privindu-l cu ochi încărcaţi de întrebări, la care el nu le dădu nici măcar un răspuns.

După aceea pleca, la fel ca în oricare zi, la uzină, unde auzi mare sporovăială despre furtul și crima din noaptea trecută, dealtminteri consemnate atât de emisiunile de televiziune și radio, cât și în ziarele apărute în primele ore. La locul de muncă al lui Rollie, adică la bandă, principalele comentarii gravitau în jurul căsăpelii lui Frank Parkland, internat în spital, deși, după cele aflate, suferind doar de o ușoară comoție de pe urma loviturii primite în creștet. „Care va să zică țeasta nu i-a crăpat; ceea ce dovedește cât de tari de cap sunt toți supraveghetorii", se pronunțase un șugubăț, la pauza de gustare, iar remarca lui stârni un râs general.

Nici unul din lucrători nu părea abătut de jaful comis, sau prea afectat de încasatorul care murise — dealtfel un ins cu totul necunoscut. Potrivit altei știri ce circula slobodă, unul din „mahării" fabricii paralizase în aceeași noapte, atacul fiind provocat atât de întâmplarea de la subsol cât și de muncă excesivă — ultima explicație apărând ca o grosolană exagerare, întrucât fiecare știa că funcția unui director e floare la ureche și nicidecum trudă.

Afară de comentarii diverse și înflorite, nici o măsură nu părea a fi luată în legătură cu tâlhăria și crima din seara anterioară. Or cel puțin așa întrevedea Rollie, din hala de asamblare, unde, după câte prinsese cu urechea și ochiadele aruncate, nici un muncitor nu fusese luat la întrebări. Ba mai mult. În toate flecărelile dimprejur, încă nu surprinsese pronunțându-se numele vreunuia din făptași, așa încât, nesimțindu-se atins de bănuiala confraților, își văzu mai departe de lucru, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat. Doar așa le-o ceruse starostele Big Rufe. Numai că în ciuda aprinsei lui dăscăleli dinaintea plecării, singurul care nu se arătase astăzi la fața era tocmai el.

Iscoada de Daddy-o Lester, apărut pe la mijlocul dimineții în dreptul tactului său, îl informase cum că, împiedicat să mai umble de piciorul grozav de umflat, Rufe se dăduse absent la uzină, înseilând o poveste cu o beție făcută peste noapte și o căzătură pe scara de acasă.

Lester arăta precum o stafie, și țâțâia de nervi și de teamă, ca după-amiază, când se înființă iar la Rollie, în dorința de a se înădi la taifas, să pară mai liniștit și cu ifosele de altădată.

— Ce mama dracului îmi tot dai târcoale? Cară-te, și ține-ți cățeaua legată! îi mârâi Rollie, convins că de o fi să transpire pe undeva o vorbă care avea să-i ducă pe toți la pierzanie, numai de la Daddy-o va porni.

Cu excepţia acestei ciocniri, nimic important nu se petrecu până la capătul turei. Ca şi a doua zi şi în săptămâna care urmă, fapt ce-i mai domoli aleanul lui Rollie, fără a-i spulbera şi îngrijorarea. Deoarece în sinea lui era conştient că pericolul nu trecuse cu totul. Desigur, ştia ca oricine că, multe delicte, nerezolvate în pripă, cu timpul duceau la stagnarea anchetei sau chiar la sistarea definitivă. Adevărat, crima intra într-o altă categorie, în faţa căreia poliţia nu capitula prea uşor. Dar aşa cum decurseră lucrurile, speculaţiile sale se adeveriră numai în parte.

Ceasul delapidării încasatorilor fusese bine ales, şi nu numai pentru buna desfăşurare a tâlhăriei ci, după cum reieşi mai târziu, şi pentru alte binecuvântate motive, pentru că acest element determină organele ordinei publice să-şi concentreze atenţia asupra muncitorilor din schimbul de noapte, cu toată nesiguranţa că urmăriţii figurau printre angajaţii uzinei. Doar câte rapturi şi omoruri nu erau săvârşite de bandiţi din afară, infiltrându-se în fabrici cu insigne de identitate contrafăcute sau şterpelite? Ca atare, însăşi premisa de la care pornise poliţia nu avea nici o siguranţă la temelie, un handicap la care se mai adăugau altele. În primul rând la îndemâna cercetătorilor exista doar o singură depoziţie, provenind de la încasatorul ce supravieţuise încăierării, iar datele furnizate de el ofereau indicaţii întru totul neconcludente. Atacanţii — în număr de patru — purtau măşti şi fuseseră înarmaţi. I se păruse că erau negri, deşi unica fiinţă ce ar fi adus o confirmare deplină — întrucât îl văzuse în fugă pe unul dintre făptaşi — ar fi fost colegul său înjunghiat. Cât despre siluetele agresorilor, descrierile făcute se dovediră extrem de vagi, şi prin urmare fără folos.

Pe de altă parte, Frank Parkland, al doilea martor al odiosului incident, pocnit cum fusese chiar de la intrarea sa în dulapul îngrijitorilor, nu observase nimic. Alţi factori derutanţi pentru cercetare îi constituia lipsa oricăror amprente sau arme la locul crimei. Între timp se găsiseră sacii goliţi de bani, ciopârţiţi şi aruncaţi pe lângă şosea, dar nici ei nu puseseră la îndemână o cheie întru dezlegarea misterului, în afara ipoteticei indicaţii că temporarii deţinători — oricare vor fi fost ei — se descotorosiseră de compromiţătorul balast în drum spre periferia din miezul oraşului.

Cei patru ofiţeri desemnaţi cu investigarea delictului începură să cearnă metodic dosarele celor peste trei mii de lucrători din

schimbul de noapte, din care o mulţime erau foşti deţinuţi, cu caziere în regulă. Cum era şi firesc, toţi aceşti indivizi dubioşi fură interogaţi, deşi din păcate fără vreun rezultat. În schimb, interpelarea cerea o groază de timp, iar, la un moment dat, chiar în desfăşurarea ei, numărul celor patru anchetatori se reduse numai la o pereche — şi aceasta împovărată cu un surplus de îndatoriri pe lângă cercetările începute.

Natural, nici ipoteza că urmăriţii puteau să existe printre muncitorii din tura de zi, rămânând pitulaţi în uzină, pentru perpetrarea infamiei puse la cale, nu fusese cu totul exclusă. Poliţia o păstra în vedere, alături de alte câteva supoziţii, pe care nu avea însă vreme şi personal disponibil spre a le aborda efectiv. Nădejdea celor doi ofiţeri, rămaşi cu buclucul pe cap, era că şi acest caz, asemenea multora şi de mai mare amploare, consumate în Detroit, se va rezolva prin intermediul unui informator, înlesnindu-le prima breşă. Dar sicofantul zăbovea să-şi aducă obolul, ceea ce se putea explica prin două modalităţi: fie că autorii nu se încrezuseră în nimeni, nedivulgându-şi intenţiile — încât o trădare dinăuntrul nucleului era mai puţin de aşteptat — ori prezumtivii lor confesori se temeau să-i dea în vileag.

Oricum, poliţia nu era străină de faptul că automatele din uzină aparţineau indirect Mafiei, iar încasatorul ucis se numărase printre acoliţii acesteia, de unde bănuiala — fără putinţă de confirmare — că între factorii de mai sus şi întârzierea delatorului exista probabil o corelaţie.

După trei săptămâni şi jumătate de tatonări sterile, perechea de ofiţeri afectată anchetei fu temporar detaşată la altele, mai presante, în vreme ce cazul de la uzină, deşi neclasat rămase în atenţia secundară a poliţiei.

Nu la fel îl considera şi Mafia, care nu uita şi nici nu ierta orice imixtiune în sfera ei. Iar când aceasta mai implica şi asasinarea unuia din subordonaţi, represaliile deveneau într-atât de sălbatice, încât să le taie pofta agresorilor de a se deda la orice reeditare.

Din clipa când colectorul cu figură de indian muri înjunghiat de Leroy Colfax, ucigaşul ca şi cei trei complici îşi semnaseră singuri sentinţa. Mafia hotărâse pe loc pedepsirea lor, un verdict apăsat şi de circumstanţa deosebit de agravantă de a fi implicaţi în războiul dintre străvechea organizaţie şi „Celula Neagră".

Odată cu stabilirea amănuntelor privitoare la jaful şi crima din uzina de asamblare a turismelor, sectorul Mafiei din Detroit

porni tacit dar eficace la acţiune, întrucât dispunea de antene pe care poliţia nu le avea. Mai întâi îşi trimise iscoadele întru culegerea informaţiilor, iar când acestea se întoarseră fără ele, solidara familie răspândi prin căile-i ocolite dar sigure vestea decernării unui premiu pentru denunţarea vrăjmaşilor. Valoarea: o mie de dolari. Or pentru o sumă ca asta, un localnic de la periferia Detroitului putea să-şi vândă şi mama.

Rollie află despre amestecul Mafiei şi răsplata oferită de ea, la nouă zile după masacrul la care fusese părtaş. Era seară şi sorbea o bere într-una din speluncile de pe Third Avenue. Atât băutura cât mai ales faptul că investigaţiile întreprinse nu-l atinseseră până acum, îi mai risipiseră groaza în care trăise în ultima perioadă. Dar vestea ce o primi de la individul care se instalase alături de el la tejghea — un oarecare Mule, lucrând la centrala „loteriei pe cifre" — îi înzeci spaima, prefăcându-i berea în venin, încât de-abia izbuti să n-o vomite pe loc.

— Ei ce-ai de zis? îl întrebă Mule, după ce-i împărtăşi noutatea ce-l întorsese pe dos. Mi se pare, ori lucrezi în uzina împricinată?

Cu mare efort, Rollie izbuti să-şi clatine capul în chip de afirmaţie.

— Păi atunci uite ce, vorbi celălalt şi mai însufleţit. Găseşte mişeii, io îi anunţ p-ăi dă sus, şi împărţim gologanii. D-acord?

— O să stau la pândă, bâigui Rollie. Ca la puţine minute, şi lăsându-şi ultima halbă intactă, s-o şteargă din bar.

Pe Big Rufe ştia unde-l poate găsi, dar când ajunse în pragul odăii spre care zorise, se trezi cu botul unui pistol în coastele pieptului — pesemne acelaşi folosit de huiduma de Rufe cu nouă seri înainte. De-abia după ce-l văzu la chip, gazda îl slăbi cu împunsătura, vârând revolverul la cingătoare.

— Numa să vie nenorociţii... că n-o să dea peste o momâie moartă dă frică, îi zise Rufe după ce Rollie îl încunoştinţă de premiu.

În afară de veghea sa înarmată, tartorul bandei părea de o ciudată indiferenţă care, aşa cum de-abia mai târziu înţelese şi Rollie, se datora pasămite cunoaşterii anticipate a primejdiei şi acceptării ei necondiţionate.

Şi cum prin lungirea şederii şi a vorbei nu avea nici unul de câştigat, Rollie îl părăsi în curând, lăsându-l în aşteptarea osândei.

Dar din momentul acela, zilele şi nopţile sale deveniră un coşmar, urmărit de o nouă şi omniprezentă primejdie, pe care

știa că nu are cum s-o pareze, ci, la fel ca și Rufe, doar s-o aștepte cu resemnare. Lucrul la fabrică și-l continuă însă, deoarece — după cum își dădu prea târziu seama — se învățase cu disciplina activității statornice.

Până în cele din urmă, cu toate că Rollie nu a aflat niciodată amănuntele, tot Rufe îi duse de râpă. Având o seamă de datorii la „miza pe cifre“ și alte jocuri de noroc ce le practica, imbecilul plăti o parte din ele doar cu monedele provenind din automatele cu răcoritoare. Faptul interceptat de un agent al Mafiei fu pe loc raportat ca apoi, corelându-se cu alte detalii ce se cunoșteau despre Rufe, să i se stabilească adevăratul său hram. Drept urmare, o clică de mafioți îl vizitară în puterea nopții la domiciliu și, cum îl luară prin somn, acesta nu mai avu când să uzeze de armă. Legat fedeleș și cu un căluș în gură, răpitorii îl duseră într-o casă din Highland Park, unde, mai înainte de a-l ucide, îl torturară până îl făcură să vorbească.

A doua zi dimineață, leșul i-a fost găsit pe șoseaua Hamtramck — frecventată îndeobște de camioane — diform și turtit de trecerea mai multor vehicule peste el, astfel că moartea se atribui exclusiv unui accident rutier.

Complicii lui Rufe, printre care și Rollie Knight, aflând grozăvia de la un Daddy-o Lester cotropit de spaimă și dârdâind din tot trupul, știură pe dată la ce să se aștepte. Ca atare, Leroy Colfax se grăbi să se ascundă. Astfel rămase adăpostit paisprezece zile încheiate, până când unul din amicii lui, în care Colfax se încredea pe deplin, numindu-se reciproc „frate“, îl vându pe tăcute, încasând cuvenita răsplată. Înhățat când nici nu visa, Leroy fu înghesuit într-o dubă, transportat într-un capăt pustiu al orașului, iar apoi ciuruit de gloanțe. La rândul său Daddy-o își luă măsurile necesare de precauție. Părăsind metropola, fugi în New York, unde spera să se facă pierdut prin Harlem. Câteva luni izbuti, până i se dădu de urmă, ca pe urmă să fie curățat cu un jungher. Dar cu mult înainte de sfârșitul lui Lester — mai precis din momentul când auzise de împușcarea lui Colfax — Rollie Knight începuse să-și aștepte propriul sfârșit, topindu-se pe picioare cu fiecare zi ce trecea.

Leonard Wingate asculta glasul stins, de femeie, ce gângăvea în receptor, fără a reuși să-l identifice. Faptul îl agasa în sine, iar mai presus de aceasta îi era cu totul dezagreabil să fie

deranjat de un telefon dat acasă la el şi la ceasul acela, al serii.

— Care May Lou? întrebă iritat.

— Prietena lui Rollie. A lu Rollie Knight.

— Knight?! repetă Wingate în gând. Ca pe urmă de-abia să-şi dea deama cu cine şedea de vorbă.

— Şi cum mi-ai aflat numărul, fiindcă nu e trecut în carte?

— Păi îl aveam de la 'mneavoastră, băigui mai departe negresa. Oţi fi uitat, dom'le, da mi l-aţi scris p-un carton şi mi-aţi zis că d-om fi cândva la ananghie, să pui mâna şi să vă chem.

Se vede că i-l daduse în dupa-masa când asistase la filmarea secvenţelor în paupera lor locuinţă din periferia oraşului, admise el pe tăcute. După care urmă cu acelaşi arţag în glas.

— Şi acum ce pofteşti?

— Crez că ştiţi că Rollie nu să mai prezantă la slujbă.

— De unde cerul s-o fi aflat?

— Păi dacă nu se prezantă...

— Ascultă aici. La uzină avem zece mii de angajaţi, de care, într-un fel răspund, ca director al personalului, însă nu de fiecare în parte, ripostă cu aprindere. Îi sărise muştarul, şi ar fi vrut să-i spună vreo câteva ignorantei de la capătul firului. Însă tocmai atunci se surprinse în oglinda din faţă şi pe loc paraponul se întoarse împotrivă-i: „Va să zică aşa, parşivule înfumurat şi ajuns, cu telefon secret, nu ca abonaţii de rând. I-ai dat a-nţelege ce grangure mare eşti, ca nu cumva să-şi închipuie c-ai putea fi de aceeaşi teapă cu ea pentru simplul motiv că aveţi aceeaşi culoare la piele! Şi acum ce bobârnac îi mai pregăteşti?" Aşa se mustră, privindu-se în oglindă, ca tot el să-şi descopere unele circumstanţe atenuate: Adevărat, se purtase brutal. Dar aşa ceva i se întâmpla rareori şi se stăpânise la vreme. Totuşi, necontrolata-i ieşire dovedise cât de lesne poţi devia de la omenie şi bună-cuviinţă erijându-te în tiran faţă de proprii tăi semeni şi călcându-i ca tina, în picioare, întocmai cum auzise că se comportă anumiţi negri cu situaţii sus-puse faţă de fraţii lor oropsiţi. După sumarul proces de conştiinţă, reluă dialogul pe un ton pocăit.

— M-ai surprins, May Lou, într-un moment neprielnic, şi te rog să mă ierţi pentru felul cum ţi-am vorbit. Vrei să reluăm convorbirea de la început?

Necazul îi explică ea sfioară, i-l pricinuia Rollie.

— Nu mănâncă, nu doarme, nu face nimica. Nici la cinema nu mai mergem. Numa şade ş-aşteaptă.

— Ce anume?

— Păi ce-mi spune mie? Nu suflă o vorbuliță. Și te sperii când îi vezi mutra. Credeți-mă, dom'le. Are o față d-ai zice că... Dar aici se opri încurcată, căutându-și cuvintele, ca după o secundă, două de bâjbâială, să-și complinească ideea: Arată d-ai zice c-așteaptă să moară.

— De când n-a mai mers la serviciu?

— Dă două săptămâni, dom'le.

— El te-a pus să mă chemi?

— Aș! Ți-ai găsit-o! Din capu meu v-am tilifonat, fin' că-i în mare cumpănă, dom'le, și trebe ajutat. Or cine să-i întinză o mână dacă nu'mneavoastră?

Wingate ezită să-i răspundă. În fond nu avea obligația să sară și să-l ajute. Într-adevăr investise mult suflet în „campania de angajare a celor fără de căpătâi“ care continua să îl preocupe și astăzi. Ba în câteva cazuri — printre care se număra și al lui Rollie — pusese personal umărul ca să-i scoată pe amărâți din diverse încurcături. Însă cine putea să acopere atâtea nevoi câte existau? Și-apoi Knight renunțase la lucru cu de la sine putere, nu izgonit, sau într-altfel. Or atunci la ce era să mai intervină? Dar cum în cugetul lui se mai simțea vinovat pentru grosolănia de la începutul discuției, concedă amical:

— Fie, May Lou, am să încerc să îl sprijin. Nu-ți promit c-am să și reușesc, dar oricum, mă fac luntre și punte și-o să trec în curând pe la voi.

— N-ați putea astă-seară? se gângăvi rugătoare.

— Mă tem că mi-e imposibil. Sunt invitat la o cină, unde am și întârziat dealtfel.

După răsuflarea grea și precipitată din receptor era evident că în sufletul costelivei negrese se dădea o luptă teribilă.

— Nu vă supărați, dom'le, da v-ați adus aminte dă mine? o auzi după cumplita ei șovăială.

— Desigur. Doar ți-am și spus-o.

— Și n-ați uitat când ați zis să vă chem la nevoie?

— Nicidecum.

— Atunci, nu vă supărați, dom'le, da v-am necăjit cu vo cerere pân-acu?

— Nu, recunoscu Wingate, simțind instinctiv că micuța negresă nu numai pe el nu-l asaltase cu cererile, ci pe nimeni, în genere, pretențiile fiindu-i foarte reduse, ca și darurile primite din partea vieții.

— Acu vă rog ceva din tot sufletu. Veniți astă-seară. Pentru Rollie al meu, îl suplică May Lou.

Implorarea ei îl puse în mare derută, datorită imboldurilor contradictorii pe care le declanşă. O parte izvorau din trecut, trimiţându-l către obârşie; altele rămâneau ancorate în prezent, strunite de însăşi poziţia pe care şi-o câştigase şi perspectiva de continuă propăşire. Dar în scurta dezbatere cu el însuşi, învinse tot legătura de sânge. Sincer, îi părea rău după rafinatul festin pe care avea să-l piardă. Deşi îl rodea îndoiala că amfitrioana sa îl invitase mai mult ca să-şi demonstreze vederile de esenţă liberalistă în faţa celorlalţi oaspeţi — uitaţi-vă şi vedeţi, am poftit şi un negru la masă! — totuşi bucatele bune, vinul de viţă nobilă şi ochii ei dulci îl făceau să regrete dineul.

— Bine, May Lou, am să vin, glăsui în cele din urmă. Cred că n-am uitat unde stai, însă e mai prudent să-mi notez încă o dată adresa.

Dacă n-ar fi fost prevenit de felul cum arăta Rollie, se gândi Wingate când îl revăzu, poate nici nu-l recunoştea — subţiat ca o aşchie, cu pupilele duse în fundul orbitelor şi complet descompus la chip. La sosirea lui sărise ca o sfârlează de pe masa de lemn pe care şedea cocoţat şi cu ochii aţintiţi pe uşă, ca de-abia după identificarea celui ivit în prag să se calmeze pe încetul.

Directorul personalului avusese prevederea de a aduce cu sine o sticlă de whisky şi, fără a-şi cere îngăduinţa, se duse cu ea direct în minuscula bucătărie de alături, de unde se întoarse cu nişte pahare. May Lou o tulise din cameră chiar la intrarea sa, aruncându-i o privire plină de gratitudine şi şoptindu-i în treacăt: „Ies doar pă colidor".

Desfăcând sticla, înaltul slujbaş de culoare turnă din ea cu nădejde în paharele aduse, după care împinse unul spre Rollie.

— Ăsta-i al tău, şi bea-l pe tihnite. Dar după ce l-ai golit, trebuie să vorbeşti, îi puse în vedere.

Rollie întinse doar mâna şi-l apucă, fără a-şi înălţa capul spre vizitatorul din faţă.

După ce înghiţi o gură de whisky, care se răspândi precum o văpaie, mai întâi în stomac, iar apoi în tot trupul, Wingate depuse băutura pe masă şi cuvântă:

— Poate economisim timp dacă ţi-o spun de pe acum că ştiu tot ce crezi despre mine ca şi poreclele de răsfăţ pe care mi le atribui ca „slugă a albilor" „nenea Tom" şi altele tot atât de stupide. Dar fie că-ţi plac ochii mei sau nu mă poţi suferi, după câte se pare sunt singurul om de bine pe care-l poţi vedea astă-seară.

Terminându-şi paharul, Leonard Wingate îşi mai umplu unul, după care, împingând sticla spre Rollie, îi zise:

— Aştept să-ţi dezlegi limba înainte s-o terminăm, fiindcă altminteri încep să-mi pierd răbdarea, şi o să plec.

— Ce m-oi fi luând la aşa un fix când io n-am suflat înc-o vorbă, se auzi în fine şi Rollie, ridicându-şi pentru prima oară şi fruntea spre cel dinainte-i.

— Tocmai asta mă supără, că doar n-am venit să-mi irosesc timpul, ci să te ascult. Ia s-auzim, îl îndemnă directorul personalului, aplecându-se către el. În primul rând, de ce ţi-ai părăsit slujba?

Knight apucă sticla, îşi mai turnă o porţie ţeapănă, şi prinse a glăsui, dar nu lapidar şi cu poticneli, ci curgător, chiar năvalnic, ca şi când apariţia celuilalt şi comportarea sa francă dislocaseră un stăvilar până acum neclintit de nimic şi de nimeni, iar odată cu înlăturarea obstacolului, cuvintele se rostogoleau de la sine, călăuzite, la mari intervale de câte o întrebare strecurată de Wingate, până ce întreaga poveste se contură limpede, fără meandre şi ascunzişuri. Rollie o luă de la prima sa angajare în uzină, survenită exact cu un an în urmă, împărtăşindu-şi impresiile şi intenţiile de atunci, continuând după aceea cu alunecarea-i treptată pe făgaşul fărădelegilor, la început prin aporturi mărunte şi aparent lipsite de gravitate, însă tot mai extinse, cu vremea, ce culminaseră cu recentul jaf şi omor în care fusese târât împotriva voinţei, deşi fără să bănuiască amestecul Mafiei, de care aflase de-abia mai târziu, odată cu premiul fixat pentru demascarea făptaşilor şi implicita sa condamnare la moarte, ce şi-o aştepta într-un fel împăcat, dar nu şi nechinuit de spaimă.

O bună bucată de vreme, Wingate îl ascultase cu un amestec de nerăbdare, de milă, de neputinţă şi furie, stând dinaintea lui Rollie, pe scaun. Ca la un moment dat să sară ca fript de pe el, şi să înceapă să bată cu pasul micuţa încăpere, lăsându-l pe Knight să-şi continue spovedania.

Iar când acesta ajunse la capăt, nu se mai putu stăpâni, întorcându-se ca o vijelie spre protejatul care se dezisese atât de scandalos şi de lamentabil.

— Prostule şi nenorocitule! îl apostrofă binefăcătorul. Ţi s-a deschis o portiţă! Ai pornit la o viaţă nouă! Ca apoi să compromiţi totul! În vălmăşagul sentimentelor şi al emoţiilor ce îl stăpâneau, înaltul conducător negru îşi încleşta şi descleşta pumnii. Îmi vine să te omor! îi şuieră cotropit de revoltă.

La care celălalt, recăpătându-şi vremelnic teribilismul de altă dată, îl scrută insolent şi tot aşa îi răspunse.

— Haida de! Doar ştii că ai da-o dă dracu, şi nu te văz rizicându-te pentru fiştece.

Riposta lui Knight, cu efectul unui duş rece, îl readuse la realitate. Într-adevăr, se afla într-o situaţie pe cât de precară pe tot atât de primejdioasă, din care singur nu întrezărea o ieşire. A-i fi întins mâna oropsitului ce-l avea dinainte înlesnindu-i cumva evadarea ar fi însemnat să devină părtaş la nelegiuirile sale. Însuşi faptul că după ce luase cunoştinţă de ele nu trecuse la măsuri împotrivă-i, îl transforma probabil într-un complice în faţa justiţiei. Însă şi de nu încerca să-l ajute, lăsându-l în plata Domnului — ori mai exact pradă cruzimilor ce se petreceau în această junglă a periferiei — nu-l aştepta decât moartea.

Ce bine ar fi fost să nu fi răspuns la zbârnâitul telefonului de astă-seară, ori să nu fi cedat disperatei chemări a pipernicitei May Lou. De-ar fi avut oricare din fericitele inspiraţii acum, în loc să-şi frământe mintea şi sufletul, ar fi stat liniştit şi comod la o masă gătită cu argintărie strălucitoare şi albituri dantelate şi albe ca neaua, împresurat de oameni plăcuţi, de acelaşi rang şi poziţie socială. Numai că soarta voise altfel, aruncându-l în infernala dilemă din care nu ştia cum să iasă. Şi totuşi, trebuia găsită o soluţie, îşi spuse căznindu-se să se concentreze şi să cugete cât mai detaşat şi eficient. Lui Rollie îi acordase deplină crezare. Până la ultima vorbă ce o rostise. Dealtfel îşi aminti cum el însuşi citise în gazetă despre descoperirea lui Leroy Colfax, ciuruit de gloanţe, o ştire ce-i reţinuse cu osebire atenţia, întrucât, până nu demult, acelaşi Colfax figurase printre angajaţii uzinei. Lichidarea sa avusese loc de vreo şapte, opt zile, la puţin după omorârea lui Rufe, or cum al treilea complice se părea că nu era pe moment de găsit, dispărând din Detroit, probabil că Mafia se va năpusti asupra lui Rollie. Dar când? Peste o săptămână? Peste douăzeci şi patru de ore? Sau chiar în seara aceasta? Şi la ultima întrebare, se surprinsese clipind cu nervozitate spre uşă.

Până a lua o decizie, se socoti el în pripă, trebuia negreşit să se mai consulte cu cineva. Într-o conjunctură de asemenea gravitate, era exclus să acţioneze fără a cunoaşte şi o a doua părere. Dar a cui? Fiindcă de avea să i-o ceară superiorului său ierarhic — vicepreşedintele cu sectoarele personalului — acesta l-ar fi consiliat cu răceală de procuror: odată ce ai aflat de o crimă şi cunoşti numele unuia dintre autori, cheamă şi

informează poliţia, ca să preaia neîntârziat cazul.

Iar acest lucru — indiferent de urmări — ştia de pe acum că nu îl va face. Sau, cel puţin, nu înainte de a primi sfatul după care tânjea. Dar de unde şi de la cine?

„De la Brett DeLosanto", îi miji o idee. Da; cu el trebuia să stea cât mai grabnic de vorbă. De la prima lor întâlnire, din iarna trecută, Leonard Wingate, Brett şi Barbara Zaleski deveniseră buni prieteni. Cu cât se întâlniseră şi stătuseră mai temeinic de vorbă cu atât admiraţia sa pentru tânărul şi talentatul creator de modele crescuse, deoarece, sub aparenta-i frivolitate, descoperea tot mai multă înţelepciune, o judecată sănătoasă şi practică şi o imensă capacitate de înţelegere şi compasiune pentru dizgraţiaţii de soartă. Or, într-un moment de răscruce ca acesta de acum, opinia lui s-ar putea dovedi salvatoare. În plus, Rollie nu era un străin pentru Brett; îl cunoscuse cu prilejul filmărilor pentru documentarul realizat de Barbara şi prin intermediul atâtor discuţii purtate pe tema lui. Ca atare nu îi rămânea decât să îl cheme la telefon şi, de va fi cu putinţă, să-l întâlnească în aceeaşi seară.

Între timp May Lou reapăruse în mijlocul lor. Când? Nu ştia, fiindcă intrase pe nesimţite, precum n-ar fi putut nici să spună cât surprinsese din relatarea lui Rollie. Dar chiar de-ar fi ascultat-o în întregime, nu vedea ce prejudicii putea să le aducă.

— Poţi să o zăvorăşti? o întrebă arătând către uşă.

— Cum dă nu, murmură ea.

— Atunci uite ce, urmă adresându-se amândurora. Acum am să plec, dar voi reveni. Ferecaţi uşa bine şi nu o deschideţi decât numai când îmi auziţi glasul. S-a-nţeles?

— Da, dom'le, şuşoti May Lou, privindu-l ţintă în ochi. Era mică, slăbuţă şi neînsemnată, dar când îi întâlni căutătura directă, întrevăzu nebănuita tărie ascunsă în trupul ei firav.

Nu departe de Blaine, adică de locuinţa lui Knight, găsi un telefon public, la o spălătorie chimică cu program de noapte. Căută numărul lui Brett DeLosanto în agenda de buzunar şi-l formă. În prăvălie era mare larmă de la instalaţiile de spălat şi călcat, încât se văzu nevoit să-şi astupe urechea ca să audă semnalele de la capătul firului. Cum însă după repetarea lor îndelungă nu căpătă un răspuns, agăţă receptorul la loc, în cârlig.

Scormonindu-şi memoria, îşi aminti de o convorbire cu Brett avută cu vreo două zile în urmă, în care prietenul menţionase o

întâlnire pe la sfârşitul aceleiaşi săptămâni cu Adam şi Erica Trenton, pe care Wingate îi cunoştea vag. Aşadar trebuia să-l caute la reşedinţa acestora, dar ca să afle telefonul lor suburban, chemă înainte centrala de informaţii. Spre ghinionul lui, însă, şi în Quarton Lake apelurile sunară în van. Dorinţa de a-şi găsi amicul îl urmărea mai mult ca oricând. Din frământarea sa licări o nouă amintire, desprinsă tot din recenta lor conversaţie. Pomenindu-i de tatăl Barbarei, DeLosanto îi spusese că năpăstuitul paralizat se află încă la clinica Ford, într-o stare extrem de critică, de unde Leonard Wingate trase logica încheiere că, oriunde ar fi poposit Brett la ceasul acela, era evident însoţit şi de Barbara, iar aceasta cu siguranţă lăsase spitalului indicaţii asupra locului unde putea să primească un mesaj în caz de nevoie. Şi la gândul acesta, formă numărul de telefon al spitalului. După mai multe minute de stăruinţe, izbuti să ia legătura cu o soră de la etajul unde se afla internat Matt.

— Da, îi răspunse infirmiera la întrebare. Domnişoara Zaleski ne-a lăsat vorbă unde putem da de dânsa.

Wingate se socoti la iuţeală că numai printr-o minciună îi va putea smulge necesarele precizări, astfel că, fără a mai sta în cumpănă, o ticlui la moment.

— Sunt un văr de-al ei de-abia sosit în Detroit. Vă telefonez chiar din aeroport, completă cu deplină candoare, nădăjduind că vuietul necurmat din spălătorie semăna îndeajuns cu cel produs de avionele de pe piste. Am venit special să-mi văd unchiul, însă verişoara mi-a pus în vedere să nu mă duc singur, ci numai cu ea, îndrumându-mă către dumneavoastră, care ştiţi de unde şi cum să-i luaţi urma.

— Mă rog, aşa o fi zis, deşi noi nu suntem oficiu de informaţii, îi replică sora scorţoasă. Ca după aceea să-i dea mult râvnitele îndrumări. Astă-seară, domnişoara Zaleski este la un concert simfonic, împreună cu soţii Trenton şi domnul Brett DeLosanto. Însemnaţi-vă numărul locurilor pe care le ocupă în sală.

Şi în timp ce directorul de culoare şi le trecea pe un peticuţ de hârtie, o blagoslovea în sine pe Barbara pentru sfânta-i deprindere de a nu face un lucru pe jumătate.

Înarmat cu preţioasele lămuriri, se urcă în maşină şi o porni ca din puşcă spre Jefferson Avenue şi Centrul Artistic. Între timp, afară începuse o ploaie în rafale, încât asfaltul devenise alunecos. În strădania de a cruţa fiecare secundă, la intersecţia Woodward cu Jefferson Avenue, trecu peste lumina prohibitivă

a semafoarelor, virând cu mare viteză spre curtea interioară a Amfiteatrului Ford, în care, pe lângă sala de concerte simfonice — un lăcaş din granit sidefiu, de culoarea cerului estival şi cu faţada de marmură — se înălţau şi alte remarcabile aşezăminte ca: City-Country, Cobo Hall şi The Veteran's Memorial, toate cu o linie arhitecturală modernă, spaţioase şi scăldate în lumină.

Centrul Artistic — supranumit şi „Fântâna Culturii" — era circumscris unui vast program de refacere urbanistică a perimetrului comercial al oraşului. Debutul se arătase a fi grandios, dar din păcate se poticnise la temelia „fântânii", edilii lăsând în suspensie înfăptuirea integrală a proiectului.

La intrarea impunătoarei săli de concerte, pe când Wingate de-abia frânase şi deschisese uşa, ca să coboare, portarul se precipită către el, cu vădita intenţie de a-l lua în primire. Dar până să caşte gura, spre a-i aminti mustrător cum că nu acolo se parchează maşinile, celălalt îi spuse solemn:

— Trebuie să găsesc nişte spectatori. E un caz de viaţă şi moarte. Vorbind, îi trecu pe sub nas şi hârtia pe care-şi trecuse numărul locurilor. Luat în pripă şi cu asemenea argumente, portarul se înmuie.

— Dacă-i aşa, îţi îngădui să laşi maşina pe loc. Dar nu mai mult de cinci, şase minute. E clar?

Fără să-i mai răspundă, Wingate se năpusti înăuntru, mai întâi în hol, pe urmă direct în sală, ca acolo... şi de-abia după închiderea uşii să se trezească învăluit de efluviul sonor ce se rostogolea de pe scenă. O plasatoare, care-l simţise intrând, îşi întoarse privirea de la orchestră, şi se scuză pe şoptite:

— Mi-e imposibil să vă conduc la scaunul dumneavoastră înainte de pauză, sir. Daţi-mi vă rog biletul să văd cam pe unde veţi sta.

— Regret, dar nu am, fiindcă nu-s venit la concert.

Şi-i explică pricina ce-l adusese acolo, arătându-i şi numerele fotoliilor lăsate de Barbara la spital. Femeia le scrută împreună cu un coleg ce se apropiase între timp. După cât se părea, cel căutat se afla fie în faţa scenei, ori ceva mai spre mijlocul sălii, locurile fiind împărţite.

— De m-ai conduce în capătul rândului, i-aş face semn domnului DeLosanto să iasă, sugeră Wingate.

— Asta nici într-un caz, sir, deoarece am deranja o mulţime de ascultători.

— Când va fi pauza?

Plasatorii se priviră încerţi, incapabili de a face o precizare.

De-abia atunci, în acalmia negocierilor începute de la pătrunderea în sală, îşi plecă şi Wingate urechea la ceea ce se cânta, recunoscând pe moment baletul „Romeo şi Julieta“ a lui Prokofiev. Un iubitor al muzicii încă din anii copilăriei şi un asiduu audient al concertelor, era la curent cu practica dirijorilor de a interpreta această lucrare în variatele sale aranjamente, şi cum dorea să cunoască autorul celui executat acum, ceru un program.

Pasajul identificat în secundele precedente se intitula „Moartea lui Tibalt“ şi, spre calmarea impacienţei cu care aştepta întrevederea cu Brett, constată că la sfârşitul său urma pauza.

Dar până atunci, cu tot zbuciumul şi nerăbdarea ce îl rodeau, se lăsă subjugat de melosul înaripat şi vibrant. Ritmul impetuos al temei introductive devenea din ce în ce mai năvalnic, culminând cu acel solo al timpanilor, a căror izbire sfâşietoare prevestea moartea... Tibalt îl ucisese pe Mercuţio, bunul prieten al lui Romeo, care la rândul său îşi perpetră răzbunarea jurată, înjunghiindu-l pe Tibalt şi privindu-l îngrozit cum se stinge...

Pasajele suflătorilor tânguiau tragicul paradox al demenţei şi destructivităţii umane, întreaga orchestră amplificându-şi sonorităţile într-un crescendo prevestitor al unui inexorabil destin...

Ascultând, Wingate simţi furnicături în tot trupul, gândindu-se la strania paralelă dintre tema lucrării şi motivul ce-l adusese în sală.

În potopul de aplauze dezlănţuit la finalul pasajului, se precipită pe culoarul dintre şirurile fotoliilor, călăuzit de plasatoarea la care apelase de la bun început. Ajunsă înainte la Brett, aceasta îi predă mesajul vizitatorului care, după cum observă Wingate de la oarecare distanţă, îl intrigă, dar, îl şi puse în mişcare, părăsindu-şi pe dată fotoliul, urmat de Barbara şi de familia Trenton.

Ajunşi în foaier, toţi patru ţinură o scurtă consfătuire în cursul căreia directorul de culoare le preciză, ocolind amănuntele şi economisind timp, pricina căutării lui DeLosanto. Era vorba de Knight, aflat într-un mare pericol şi, cum minutele erau numarate, trebuia să plece fără întârziere spre el, însoţit, se-nţelege de prietenul după care venise. Acesta primi fără nici o rezervă propunerea, declarându-se gata să o pornească la drum.

Însă la interpunerea Barbarei, dornică să-i urmeze, plecarea

se mai tărăgănă un răstimp, întrucât Wingate se opuse cu fermitate ideii, fiind susţinut şi de Brett. Până în cele din urmă, se căzu la înţelegerea ca Adam să o conducă împreună cu Erica la apartamentul creatorului de modele, din Country Club Manor, unde aveau să aştepte, reîntoarcerea celorlalţi.

Şi cum nimeni nu părea că mai are chef de concert, părăsiră cu toţii incinta magnificei săli, îndreptându-se fiecare spre ţintele stabilite. Afară, Wingate îşi duse prietenul la maşina lăsată în paza portarului. Ploaia cea furioasă contenise la fel de brusc precum se dezlănţuise, astfel că Brett se debarasă de fulgarin, aruncându-l pe canapeaua din spate, peste cel al lui Leonard, dinainte lăsat acolo.

De-abia demaraseră când directorul personalului îşi reluă relatarea — precipitat şi concis, fiindcă nu dispuneau de timp — complinind-o cu datele deliberat evitate în prezenţa soţilor Trenton. DeLosanto asculta cu atenţie, intervenind cu sporadice întrebări. Când auzi despre jaful şi crima din fabrică, nu-şi putu stăvili un fluierat de uimire. Asemenea multora din Detroit era la curent cu odioasele întâmplări, dar pe când alţii luaseră cunoştinţă de ele ca de un fapt divers, relatat de presă, televiziune şi radio, asupra lui se repercutaseră aproape direct, întrucât se considera că, într-o bună măsură, lor li se datorase atacul de apoplexie suferit de Matt Zaleski. Însă chiar judecându-le din acest unghi fatalmente subiectiv, nu încerca nici un resentiment pentru Rollie. Natural, nu-l socotea nici lipsit de vină, dar există o gradaţie a culpelor — recunoscută sau nu de justiţie — şi potrivit ei cântărea fapta negrului. Ca şi Wingate nutrea deplina credinţă că Knight fusese atras în tainicul maleficiu al infractorilor din uzină mai mult împotriva voinţei, libertatea sa de alegere slăbind până la dispariţie, aidoma rezistenţei înotătorului atras de un ineluctabil vârtej. Dar oricâte circumstanţe atenuante era dispus să-i acorde, pentru nelegiuirile săvârşite trebuia să plătească, nimeni neputând şi neavând dreptul să-l absolve de consecinţele legii.

— Îl vom ajuta într-un fel, însă nicidecum s-o tulească de aici, din Detroit, decretă categoric.

— Aşa m-am gândit şi eu, conveni Wingate. Dacă delictul ar fi fost mai puţin grav, poate o încercam şi pe asta. Dar e vorba de crimă.

— Vom putea să-i asigurăm ceea ce n-a avut în alte împrejurări critice, adică cel mai bun avocat.

— Cu ce bani, când el nu are un sfanţ?

— De asta mă voi îngriji eu. O parte îi dau de la mine, iar restul voi aduna de la alții, spuse cu hotărâre, gândindu-se de pe acum la eventualii sprijinitori, nu toți filantropi, în accepțiunea comună a cuvântului, ci oameni cu simțul echității, doritori de a îndrepta strâmbătățile sociale și cele pornind de la discriminarea de rasă.

— În primul rând va trebui să se predea poliției. Sau cel puțin așa cred, presupuse Leonard Wingate. Iar de vom pune mâna pe un avocat de prestigiu, poate că-i vom obține un regim omenos pe timpul detențiunii, rosti doar cu jumătate de gură, personal îndoindu-se că prin orice mijloace s-ar putea îndulci traiul unui condamnat negru, dar evitând să i-o mărturisească amicului de altă culoare.

— Având un apărător de ispravă, ar putea să ia și o pedeapsă mai mică sau chiar să fie achitat.

— E posibil, concedă cu aceeași superficială convingere.

— Dar întrebarea e: va face precum îi vom spune?

— De asta sunt sigur.

— Atunci chiar mâine de dimineață îi angajăm avocatul. El o să aranjeze și preluarea lui de către organele de poliție. Până atunci, însă, ar fi poate mai înțelept să-l luăm împreună cu May Lou și să-i culc în apartamentul meu.

— Vorbești serios? îl întrebă celălalt, aruncându-i o privire piezișă.

— Absolut serios. Dacă nu cumva ai vreo idee mai bună. Wingate dădu din cap în sens negativ. Era bucuros că-l avea alături pe DeLosanto. Deși nici una din inițiativele exprimate nu-i depășise propriul discernământ și nici nu schimbase hotărârile sale anterioare, simpla-i prezență și judecata sa limpede îl reconfortau. În plus, cu îndelungata-i experiență, directorul negru sesiza în tânărul de alături latențele unui conducător înnăscut, ceea ce-l stimula în actuala împrejurare, dar îl și făcea să se întrebe dacă Brett se va mulțumi să-și petreacă întreaga sa viață desenând automobile. Ajunși la intersecția dintre Blaine și strada cu numărul 12. viră și opri mașina în fața imobilului viermănit de timp și de neîngrijire în care trăiau Rollie și May Lou, iar după ce coborâră, încuie amândouă portierele.

Ca de obicei, pestilențiala odoare a lăzilor de gunoi îi izbi de la primii pași.

Urcând pe scară, către apartamentul de la nivelul al treilea, Wingate își aminti de înțelegerea încheiată cu năpăstuiții lui

protejati ca, la întoarcere, să se facă recunoscut rostindu-şi numele si vorbind cu glas ridicat. Dar când se pregătea să se conformeze, intrezări de pe coridor un lucru ce-l îngheţă. Uşa pe care îi conjurase s-o zăvorască, deschizând-o doar la apelul său repetat era dată în lături, iar apropiindu-se constată că lacătul şedea spânzurat de un lanţ, belciugul fiind smuls cu o bucată din rama de lemn în care fusese fixat. Evident, se intrase cu forţa.

În odaie o găsiră numai pe May Lou care îşi tot aşternea nişte boarfe într-un geamantan scorojit de carton presat.

— Unde-i Rollie? întrebă Leonard Wingate.

— Ie dus, îi răspunse, fără a-şi înălţa ochii.

— Dus unde?

— A venit nişte găligani şi l-a luat.

— Când?

— După ce-aţi plecat, dom'le. Întorcându-se după o rufă, o văzură la chip. Era umflată şi cu ochii înroşiţi şi tulburi, ca după o porţie copioasă de plâns.

— Ascultă, glăsui şi Brett pentru prima dată. Dacă ni i-ai descrie cum arătau am putea anunţa poliţia.

Fata nu scoase un sunet, iar Wingate clătină doar din cap cu sensul: „prea târziu". Dealtminteri de la început intuise zădărnicia încercărilor sale. Iar acum, când faptul era consumat, nu le mai rămânea altceva de făcut decât să plece şi să-şi vadă de ale lor, cum procedau cei mai mulţi în Detroit, lăsând pe fiecare din semeni să se descurce cum poate.

Brett rămase tăcut.

— Şi-acum ce-ai să faci? o descusu Wingate pe May Lou.

— O să-mi iau valea, îi spuse, închizând ponosita ei de valiză.

DeLosanto se căută într-unul din buzunare, evident cu intenţia de a scoate bani, un gest pe care celălalt i-l opri, murmurându-i:

— Te rog să mă laşi pe mine.

Fără a le număra, îi puse în mâna firavei negrese toate bancnotele ce le găsise asupră-i, rostind cu vădită emoţie:

— Ştiu că nu te încălzesc cuvintele, dar crede-mă că sunt tare mâhnit de tot ce s-a întâmplat.

Şi cu acestea, ieşi din cameră, împreună cu Brett, apucând-o pe coridor, iar de acolo pe scara scârţâitoare şi şubredă.

Afară găsiră maşina cu uşa din stânga ruptă din balamale şi cu geamul spart. Fulgarinele de pe canapeaua din spate se făcuseră nevăzute.

Înaltul conducător de culoare își cuprinse capul în palme și, câteva clipe, rămase amuțit, cu coatele sprijinite pe acoperișul turismului. De-abia când și-l ridică, prietenul de alături îi văzu ochii în lacrimi.

— Dumnezeule Sfinte! îl auzi Brett gemând. Ca apoi înălțându-și brațele într-o patetică atitudine de disperare și rugă, să exclame plin de obidă: Dumnezeule, cum mai poți îndura acest oraș fără suflet!

Cadavrul lui Rollie nu s-a descoperit niciodată; a dispărut pur și simplu.

30

— E vorba de viața ta, nu de a mea. Însă nu ți-aș fi un prieten loial dacă nu ți-aș mărturisi exact ce gândesc. Ai luat o decizie pripită, prin care comiți o imensă eroare, îl dăscălea Adam pe DeLosanto pe un ton preceptist.

Se regăsiseră toți în apartamentul din Country Club Manor, unde ceasornicul arăta puține minute până la miezul nopții. La revenirea lui Brett și a lui Wingate, cu aproximativ o jumătate de oră în urmă, vorbiseră un timp, cu tristețe și amărăciune, despre dramatica lor expediție, ca după epuizarea temei, Brett să le anunțe subit hotărârea sa de a părăsi industria-auto, prezentându-și demisia chiar a doua zi dimineață.

— Gândește-te, omule, că în viitori cinci ani ai putea deveni șeful Laboratorului de Creație, își urmă Trenton pledoaria începută.

— A existat o vreme când acesta mi-era singurul vis, să devin un Harley Earl, un Bill Mitchell, Gene Bordinat sau un Elwood Engel, mărturisi DeLosanto. Dar să nu mă-nțelegi greșit — fiindcă nu dorul de parvenire mi-era idealul, ci de a mă dovedi la înălțimea acestor giganți. Cu timpul, însă, năzuințele mele au apus, deoarece mi-am dat seama că nu sunt făcut pentru așa ceva.

— Să fie doar asta ori mai există și alte motive? insinuă Wingate.

— Ai ghicit. Socotesc că marii fabricanți de vehicule, care întocmesc atâtea proiecte de perspectivă pentru bunul mers al

propriilor afaceri, se gândesc prea puţin la comunitatea în care trăiesc atât teoretic cât şi în fapte.

— Ba pardon, interveni Adam. Aşa a fost până nu de mult, dar nu şi în prezent. Timpul a adus însemnate prefaceri, care continuă în acelaşi ritm susţinut şi accelerat. Doar le vedem zi de zi oglindite în măsuri administrative, în sporirea responsabilităţilor civice, în calitatea produselor, în relaţiile noastre cu forurile conducătoare ale statului, în satisfacerea beneficiarilor. Situaţia de azi nu suferă comparaţie cu cea de acum doi sau trei ani, afirmă el cu fermitate.

— Aş dori să te cred, măcar în virtutea aprinsei tale convingeri. Dar mi-e imposibil, şi crede-mă că nu sunt singurul sceptic. Oricum, zarurile sunt aruncate: voi lucra în afara acestei industrii, se arătă Brett de neînduplecat.

— Şi cu ce ai să te îndeletniceşti? îl descusu Erica.

— De vrei să ştii adevărul, al naibii să fiu dacă am o idee precisă.

— Nu m-ar surprinde să te avânţi în arena politică, specula Trenton. Iar în caz c-o vei face, îţi făgăduiesc de pe acum nu numai votul meu fără nici o rezervă, ci şi sprijinirea materială a campaniei tale electorale.

— În această privinţă te poţi bizui şi pe mine, îl asigură Wingate, amintindu-şi cum în aceeaşi seară sesizase instinctul de cârmuitor al lui Brett, întrebându-se dacă se va mulţumi multă vreme cu actuala sa ocupaţie. Ciudat, cât de bine îl intuise şi cu ce promptitudine primise o confirmare deplină.

— Să nu vă căiţi de promisiunea făcută, îi preveni el zâmbindu-le mucalit, fiindcă într-una din zile s-ar putea să vă coste, mai ales că am o memorie bună, şi, nu am s-o uit.

— L-aţi întrebat ce va face, se amestecă Barbara. Printre altele, lucru cert este că va picta, chiar de-ar fi să îl leg cu frânghia de şevalet, să-i aduc acolo de ale mâncării sau să trăim numai din ce câştig eu.

— Ca început, ca să nu cad pe umerii nimănui, rosti DeLosanto, uitându-se furtiv şi amuzat către Barbara, m-am gândit să-mi deschid un modest atelier de creaţie.

— Modest n-o să fie prea multă vreme, deoarece cu talentul şi firea-ţi combativă, vrând nevrând îţi vei căpăta faimă; de asta-ţi pot garanta, zise Trenton. Cum de asemenea sunt gata să-ţi dau în scris că vei munci înzecit.

— De asta mă tem şi eu, murmură talentatul artist.

Dar chiar de va trebui să trudească, adăugă în sinea lui, nu

va mai fi la stăpân şi va putea să dea glas părerilor şi convingerilor ce le nutrea. Or asta-şi dorea mai presus ca orice, la fel ca şi Barbara, pe care o privi iar în treacăt, cu o dragoste ce părea că sporeşte cu fiecare zi petrecută în preajmă-i. Or având-o alături, se simţea în stare să înfrunte orice neprevăzut

— Se spunea că şi tu vei părăsi Compania, i se adresă ca lui Adam.

— Unde ai auzit asta?

— O, de la unul şi de la altul, îi replică evaziv.

„Greu se mai poate păstra un secret în Detroit", cugetă Trenton. Probabil că Perce Stuyvesant sau un apropiat al acestuia scăpase o vorbă, iar zvonul se întinsese cu viteza luminii.

— Intenţionezi realmente să pleci? îl presă Barbara.

— Mi s-a făcut o ofertă, admise Adam, la care am reflectat serios un răstimp. Dar până la urmă am declinat-o.

Şi aşa era. De curând îi telefonase lui Stuyvesant, explicându-i că nu avea rost să se deplaseze în San Francisco pentru discuţii amănunţite, când se simţise din totdeauna şi rămânea şi de aici înainte un iubitor şi un adept al maşinilor.

Adevărat, avea multe păcate această industrie, dar exista ceva, ceva copleşitor, care ar fi putut să fie bun. Mirajul automobilului din secolul nostru nu dăinuie în virtutea inconvenientelor sale, ci a incontestabilelor avantaje. Nu faptul că, deşi conceput după toate canoanele artei şi înzestrat cu cele mai nevisate năstruşnicii ale tehnicii, costă relativ puţin. Nu faptul că duce la aglomerarea infernală a străzilor şi a şoselelor, la poluarea atmosferei. Ci faptul că împlineşte un străvechi vis, după care orice bărbat şi femeie a tânjit de-a lungul vremurilor, acela de a avea la îndemână mijlocul libertăţii de mişcare, al propriei mobilităţi.

Acestea sunt miracolele maşinii moderne, iar pentru unul ca Adam, cu atribuţiile ce îi reveneau întru înfăptuirea lor, nu putea exista un loc mai prielnic de activitate şi dăruire.

— Fiecare din noi avem o optică diferită, îi ripostă cu finalitate Barbarei. Eu unul am votat, cum s-ar zice, pentru Oraşul Motoarelor.

Conversaţia apucă pe alte cărări, însă nu pentru multă vreme, soţii Trenton şi Leonard Wingate întorcându-se la casele lor.

În drum către Quarton Lake, de care nu-i despărţea o distanţă prea mare, Adam observă către Erica:

— Nu prea te-am auzit vorbind astă-seară.

— V-am ascultat pe voi şi am cugetat, se justifică ea. Şi apoi aşteptam să rămânem doar noi, ca să-ţi pot da o veste.

— S-o aud.

— Se pare că voi avea un copil. Ah, fii atent! Ce vrei, să ne dăm peste cap?

— Noroc că nu mi-ai anunţat noutatea pe şoseaua Lodge, la un ceas când traficul e în toi, chicoti Adam, virând pe un drumeag lateral şi oprindu-se acolo.

— Către a cui reşedinţă o fi ducând această alee?

— Cine se sinchiseşte de aşa ceva? îi zise cuprinzând-o în braţe şi sărutând-o duios.

— Cred că din Nassau mi s-a tras totul, unde ai fost un lacom şi un pătimaş, rosti ea râzând printre lacrimi.

— Sunt fericit şi pentru ce-am fost şi pentru ce am să fiu, îi şopti cu aceeaşi infinită tandreţe.

O odraslă nu putea decât să-i apropie, întregindu-i pe plan sufletesc, se gândi plin de bune speranţe.

Mai târziu, când o porniseră iar la drum, Erica spuse cu sfiiciune:

— Mi-am tot pus întrebarea: cum vor reacţiona fiii tăi, Greg şi Kirk? La vârsta lor să se trezească cu un bebeluş în familie?!

— Vor fi încântaţi şi-l vor iubi mult, deoarece te iubesc pe tine... Ca şi tatăl lor, completă în surdină, căutându-i mâna şi cuprinzând-i-o într-a sa. Chiar dimineaţă le telefonez şi-i anunţ.

— Sunt mândră, iubitule, că fiecare ne vom putea lăuda cu o creaţie.

Adevărat, reflectă fericit. Soarta se arătase generoasă, oferindu-i o existenţă împlinită pe multe planuri. Astă-seară o avea pe Erica şi marea ei veste. Iar mâine şi în zilele ce aveau să urmeze, îl aştepta viitoarea-i creaţie: FARSTAR.

SFÂRŞIT

Tiparul executat sub comanda 30 441
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI
Piaţa Presei Libere, 1, Bucureşti
ROMÂNIA





După succesul enorm al romanului „Aeroportul", Arthur Hailey reușește, printr-o altă apariție editorială de senzație „Roțile", un veritabil roman-șoc, să fascineze și să uluiască prin diversitatea conflictelor, personajelor, dramelor amoroase — surprinse în vârtejul amețitor al marii finanțe americane, al corupției, traficului de droguri, toate redate într-un pasionant ritm cinematografic, alcătuind o imagine unică a Detroit-ului, citadela industriei americane de automobile.

ISBN 973—96190—1—0

Lei 1490